

16086. VI. 9. a.

40

Bibliotheca Oberburgensis.

Procuras Latorum canonizq. Et Vrbi Utiniss
Pdissimale Cathedrals Ecclesie Luberon:
ministr. subj. Et gratia posteriorati comparans
anno 1558.

Incipit tituli libri
rum decretalium Et pri-
mo tituli primi libri.

o. Eiusmodi trinitate et fide catholica	
o. Titulus primus.	
Be constitutis.	tit. scđus.
Be rescriptis et eoz interpretatis.	ii. iii.
Be consuetudine.	ii. iii.
Be postulatione.	ii. v.
Be electio relecti potestate.	ii. vi.
Be translatione ep̄i.	ii. vii.
Be auctoritate v̄su pallij.	ii. viii.
Be renuntiatione.	ii. ix.
Be superplēda negligētia platorum.	ii. x.
Be temporibus ordinandorum et qualitate ordinandorum.	ii. xi.
Be scrutinio in ordine faciendo.	ii. xii.
Be ordinatis ab ep̄o q̄renūciavit ep̄is copa tui vel ab excommunicato.	ii. xiii.
Be etate et qualitate et ordine p̄ficiendorum	ii. viii.
Be sacraunctione.	ii. xv.
Be sacramētis iterandis vel nō.	ii. xvi.
Be filijs presbyterorum ordinandis vel non or- dinandis.	ii. xvii.
Be seruis non ordinandis et eorum manu- missione.	ii. xviii.
Be obligatis ad ratiocinia ordinandis vel non.	ii. xix.
Be corpore viciatis.	ii. xx.
Be bigamis non ordinandis et viduarum maritis.	ii. xxi.
Be clericis pegrinis.	ii. xxii.
Be officio archidiaconi.	ii. xxiii.
Be officio archipresbyteri.	ii. xxiv.
Be officio pmiceri.	ii. xxv.
Be officio lacriste.	ii. xxvi.
Be officio custodis.	ii. xxvii.
Be officio vicarii.	ii. xxviii.
Be officio et p̄tate iudicis delegati.	ii. xxix.
Be officio legati.	ii. xxx.
Be officio iudicis ordinarii.	ii. xxxi.
Be officio iudicis.	ii. xxxii.
Be maioritate et obedientia.	ii. xxxiii.
Be treuga et pace.	ii. xxxiv.

Be pactis.	ii. xxxv.
Be transactionibus.	ii. xxxvi.
Be postulando.	ii. xxxvii.
Be procuratoribus	ii. xxxviii.
Be sindico.	ii. xxxix.
Be bisque vi metus ne causa sit.	ii. xl.
Be restituōne in integrū.	ii. xli.
Be alienatōe iudicij mutādi cā factā	ii. xlii.
Be arbitris.	ii. xliii.

Incipit tituli secū-
di libri decretalium.

E iudicij.	Titulus i.
o. Be foro competenti.	Titulus ii.
Be libelli oblatione.	Titulus iii.
Be mutuis petitionib⁹.	ii. viii.
Be litis cōtestatione.	ii. v.
Utrum nō prestatā nō procedat ad testiū rece- ptōem vel ad diffiniūm sententiā.	ii. vi.
Be iuramento calunie.	ii. vii.
Be dilationibus.	ii. viii.
Be seruis.	ii. ix.
Be ordine cognitionū.	ii. x.
Be plus petitionib⁹.	ii. xi.
Be causa possessionis et p̄petatis	ii. xii.
Be restituōne spoliatorum.	ii. xiii.
Be dolo et cōtumacia.	ii. xiv.
Be eo qui mittitur in possessionē causa rei seruande.	ii. xv.
Utrum pendēte nihil innouet.	ii. xvi.
Be sequestratiōne possessionum et fructuū.	
Titulus xvii.	
Be confessis.	ii. xviii.
Be probationib⁹.	ii. xix.
Be testibus et attestatiōnib⁹.	ii. xx.
Be testib⁹ cogendis vel nō.	ii. xxi.
Be fidei instrumentorum.	ii. xxi.
Be presumptionibus.	ii. xxii.
Be iure iurando.	ii. xxiii.
Be exceptionibus.	ii. xxv.
Be prescriptionibus.	ii. xxvi.
Be sententia et re iudicata.	ii. xxvii.
Be appellationibus recusationibus et rela- tionibus.	ii. xxviii.
Be peregrinantibus.	ii. xxix.
Be confirmatione p̄tli vel inutili.	ii. xxx.

Vdatini Lanckman Annungii.

Incipit tituli tertii libri decretalium.

D e vita et honestate clericorum	Ti.i.
D e cohabitacione clericorum et mulierum	Ti.ii.
D e clericis coniugatis.	Ti.iii.
D e clericis non residentibus in ecclesia vel prebenda.	Ti.iii.
D e prebendis et dignitatibus	Ti.v.
D e clero egrotante vel debilitato.	Ti.vi.
D e institutionibus.	Ti.vii.
D e concessione prebende vel ecclesiis non vacantis.	Ti.viii.
N on sede vacante aliquis innuet.	Ti.ix.
D e his que sunt a prelato sine consensu capituli.	Ti.x.
D e his quae sunt a maiori pte capituli.	Ti.xi.
V er ecclesiastica beneficia sine diminutione conserantur.	Ti.xii.
D e reb⁹ ecclesie alienandis vel nō.	Ti.xiii.
D e precarijs.	Ti.xiv.
D e commodato	Ti.xv.
D e deposito.	Ti.xvi.
D e emptione et venditione.	Ti.xvii.
D e locato et conducto de iure emphiteotic⁹.	Ti.xviii.
D e rerum permutatione.	Ti.xix.
D e feudis.	Ti.xx.
D e pignoribus et alijs cautionib⁹.	Ti.xxii.
D e fiduciis.	Ti.xxii.
D e solutionibus.	Ti.xxiii.
D e donationibus.	Ti.xxiii.
D e peculio clericorum.	Ti.xxv.
D e testamentis et ultimis voluntatibus.	Ti.xxvi.
T itulus. xxvi.	
D e successionibus ab intestato	Ti.xxvii.
D e sepulturis.	Ti.xxviii.
D e parrochis et alienis parochianis.	Ti.xxix.
T itulus. xxix.	
D e decimis primicijis et oblationibus.	Ti.xxx.
T itulus. xxx.	
D e regularibus et transeunibus ad religionem.	Ti.xxxi.
D e conversione viugatorum.	Ti.xxxii.
D e conversione infidelium	Ti.xxxiii.

D e voto et voti redemptione	Ti.xxiij.
D e statu monachorum et canonicorum regulagium	Ti.xxv.
D e religiosis domib⁹ ut episcopis sunt subiecte.	Ti.xxvi.
D e capellis monachorum et aliorum reliquiorum	Ti.xxvii.
D e urepatronatus.	Ti.xxviii.
D e censibus exactionibus et alijs procurationibus.	Ti.xxix.
D e secratōe eccie vel altaris	Ti.xl.
D e celebratione missarum et sacramento eukaristie et diuinis officijs.	Ti.xli.
D e baptismo et eius effectu.	Ti.xlii.
D e presbitero non baptizato	Ti.xliii.
D e custodia eukaristie crismatis et aliorum sacramentorum.	Ti.xliii.
D e reliquijs et veneracione sanctorum	Ti.xlv.
D e observatione ieiuniorum.	Ti.xlvii.
D e purificatione post partum.	Ti.xlvii.
D e ecclesijs edificandis vel reparandis.	
T itulus. xlviij.	
D e emunitate ecclesiarū cimiterij et rerum adeos pertinentium.	Ti.xlii.
N on clerici vel monachi secularib⁹ negotijs se immisceant.	Ti.l.

Incipit tituli quarti libri decretalium.

E sponsalib⁹ et matrimonio	Ti.i.
D e desponsatione impuberum.	
T itulus. ii.	
D e clandestina desponsatione.	Ti.iii.
D e sponsa duorum.	Ti.iii.
D e pditionib⁹ apositis in desponsationib⁹ et alijs tractib⁹	Ti.v.
Q ui clericis vel videntes matrimonium contrahere possunt.	Ti.vi.
D e eo qui duxit in matrimonium quam polluit per adulterium.	Ti.vii.
D e coniugio leprosum.	Ti.viii.
D e coniugio seruorum.	Ti.ix.
D e natis ex libero ventre.	Ti.x.
D e cognatiōe spūali.	Ti.xi.
D e cognitione legali.	Ti.xii.

Be eo q̄ cognouit cōlanguineā uxoris sue vel sponse.	ti.xiiij.
Be sanguinitate et affinitate	ti.xiiiij.
Be frigidis et maleficiatis et impotentia co eundi.	ti.xv.
Be matrimonio contracto p̄tra interdictū ecclesie.	ti.xvi.
Qui filii sint legitti.	ti.xvij.
Qui matrimonium accusare possunt vñ cō tra illud testificari.	ti.xviii.
Be diuinijs.	ti.xix.
Be donationib⁹ inter virū et uxorez et de do te post diuortiū restituenda.	ti.xx.
Be secundis nuptijs.	ti.xxi.

Incipit tituli quī libri decretalū.

D E accusationib⁹ inquisitōibus et denūciatōib⁹. Titulus p̄mus.	ti.i.
Be calūniatorib⁹	Ti.scđus.
Be simonia et ne aliquo prospūalibus exiga tur vel promittat.	ti.iiij.
Ille prelati vices suas sub anno cēlu alijs concedant.	ti.iiij.
Be magistris ne aliquid exigatur pro licen tia docendi.	ti.v.
Be iudeis et saracenis et eoz seruis.	ti.vi.
Be hereticis.	ti.vii.
Be scismaticis et ordinatis ab eis.	ti.viii.
Be apostatis et reiteratib⁹ baptisma.	ti.ix.
Be bis q̄ p̄pos filios occiderūt.	ti.x.
Be infantib⁹ et lāguidis expositis.	ti.xi.
Be homicidio voluntario vel casuali.	ti.xii.
Be torneamentis.	ti.xiii.
Be clericis pugnātib⁹ in duello.	ti.xiii.
Be sagittarijs et balistarijs.	ti.xv.
Be acutelio et stupro.	ti.xvi.
Be raptoriibus incendiarijs et violatoriib⁹ ecclesiarij.	ti.xvii.
Be furtis.	ti.xviii.
Be usuris	ti.xix.
Be crimine falsi.	ti.xx.
Be sorilegijs.	ti.xxij.
Be collusione detegenda.	ti.xxi.
Be delictis puerorū.	ti.xxij.
Be clericico venatore.	ti.xxiij.

Be clericico pcussore.	ti.xv
Be maledicis.	ti.xvi.
Be clericico excōmunicato deposito vñ inter dicto ministrante.	ti.xvij.
Be clericico nō ordinato misstrāte	ti.xxvij.
Be clericico p̄ saltū pmoto.	ti.xxix.
Be eo q̄ furtive ordines suscepit	ti.xx
Be excessib⁹ platoz et subditoz.	ti.xxi.
Be noui opis nūciatōe.	ti.xxiij.
Be p̄uilegijs et excessibus priuilegiatorum.	
Titulus.xxiij.	
Be purgatione canonica.	ti.xxvij
Be purgatione vulgari.	ti.xxv
Be iniurijs et damno dato.	ti.xxvij.
Be penis.	ti.xxvij.
Be penitentijs et remissionib⁹	ti.xxvij.
Be snia excōmunicatōis.	ti.xxix.
Be vñbor signifikatōe.	ti.xl.
Be regulis iuris.	ti.xli.

De titulis primi libri Nota uersus.

Summū p̄stituo rescriptum p̄suetu, po
stul. Elect⁹ translat. vñsum renuncia. supplen.
Temp⁹ scrutinium relig. etas vñctio sacra.
Presbyteris seruis ob. cor. bigamis pegri
nis. Officiti archidiac. archiprel. p̄mi sacoste
Custos et vica. delegat. legat. et ordi. Iudex
maiores treuga pac. trāslac. post. pro fin. Si
metus in integrū alienans mutat et arbi.

Secundi libri.

Judicijs foro con. libel. ob. pete. lius vt lite
Calūnie iura. dilatio. feria. cogni. Idlus pe
te causare spo. dolo. mit. lite pendens. Se
quest. p̄cessis proba. testes tel. fide. presump.
Iurās excep. p̄scrip. sen. appel. gegrin. con.

Tertij libri.

Vita cobab. cōiu. cle. non re. prebend. vel
egro. Instituit p̄ces. vacat. siunt sine consen.
Maior dimiuens nō res alie. precat. com/
mo. Beponens emp. ven. loca. permutatio
feudi. Dignoribus fideiis. solu. donās pe
cul. atqz. Testās succedit sepelit parochiāis
Be decimis regula. conuers. in fide nota.

Sat mo.re.cap.iure de cen.ec.altare misse.
Bap.prel.cul.re.ie.pur.repar.emūit mona.

Quarti libri.

Sponsat ipubes clādestina spōsa duoy
Conditio cleri.quaz polluit et lepro.seruus.
Lat.cogna.spiri.cogna.le.sanguinis vxor.
Con.affini.frigus p̄trac.it eradic.q̄ si.Accusa:
re possit diuonia dona secūdis.

Quīti libri.

Ac.in.8e.calūp.simo pla.vices de māgil.
Judeis berelim de scismat.apostata de qui.
Lang.bomi.torneamen.de pug.sag.adulter
rap.fur. **A**ure crimen sorti collu pueroru.
Ele.vena.p̄cus.maledicit clericus ercō. **M**on
or.p saltum q̄ fur.excede de no. **M**oriui.pur/
ga.canō.pur.vulga.i damnoqz penis. **M**de.
remis.sen.er.vbo.sig.regula iuris.

Titulus. De cōstitu/ tionibus.

Anonū statuta

Casus est. **M**emo suo sensu s;
canonu;auctoritate iudicare
debet. **M**ota glosam q̄ dicit q̄
papa et imperator legibus nō
astrigunt. vt.ff.de legi.princeps. et. ix.q.uj.
cūcta. Et q̄ qñqz iudex potest vñ sensu suo
in iudicādo p̄pē tñ accepto vocabulo. vt.ff.
de arbitri.qualem.dummodo s̄m leges et iura
pronunciet.

Cognoscentes.

Casus est qui caret culpa carere debet et
iudicis pena. **V**el sic summat. **M**ota p̄stitu
tio respicit futura et nō p̄terita. **M**ota.ḡ dī
cit q̄ null⁹ p̄uaſ iure suo sine culpa. **H**oc tñ
fallit certis casib⁹ in B̄metro positis. **M**au
p̄ratis odiū.sauor viciū et scelus ordo.perso
nas spoliant et loca iure suo. **E**t ista notātur
in ca.renouantes infra de p̄uilegijs.

Translatio,

Mibilis de uno simili quin de alio simili
intelligat. **M**ota.ḡ dicit q̄ lex et sacerdotius
simul data fuerūt ab eodē q̄ in mōte eodez
tpe contulit dñs moysi legē et sacerdotū

Nam concupiscentiam.

Uno pbibito pbibet oia q̄ sequunt̄ grillo.
Mota.ḡ dicit q̄ ante qz aplius cognouit le
gē putabat nō eē peccatū alteri⁹ rem p̄cupi
scere sed post qz inuenit in legē nō p̄cupisces
rem alienā credebat esse peccatū.

• Ne īitaris.

Memo debet sanctoz patru decretis sen
sum suū p̄ponere. **M**ota.ḡ dicit q̄ sacri ca
nones q̄s sc̄tūs bieronim⁹ ita recomendat.
nō sunt postponēdi. vt. xxvij.di.relatum

Cum omnes.

Constitutio qua futuri ligant et nō p̄sen
tes et s̄m quā min⁹ babēt successores qz p̄de
cessores nō valet. **V**el sic. **C**onstitutio capli q̄
nō ē cōmunitis oib⁹ et p̄ quā tollit ahiq p̄sue
tudo n̄ valet. **B** dic. **M**ota B.ḡ queritan qd̄
facit maior pars capituli totum capitulum
facere videatur.

Que in ecclesiārū.

Constitutio layci facta sup reb⁹ eccie non
valet. **B** dicit. **V**ide glo.b⁹ capituli q̄iter cete
ra dicit q̄ illi q̄ p̄pa sua culpa eger nō est sub
ueniendū. Et querit an alienans feuduū ca
dat a iure suo scz feudi. et dicit q̄ sic et dñs il
lud alij pcedere potest.

Cum accessissent.

Statutū circa dignitatē tollendā factuz
auctoritate pape p̄firmatū valet nisi p̄actū
contrariū tollat. **V**ide. ḡ q̄ rit an canonici p̄
se possūt minuere p̄bēdas vñ dignitates. Et
an p̄ulegiū vñico actu p̄dat. et dicit q̄ nō p̄
se s; bñ auctoritate dñi papēsici **B**.c.actū est.

Cum. Ab. ferrarien.

Statutū de certo numero canonicoz
vel p̄bendarū rūp̄is facultati⁹ eccie augme
tatis ei si a se.ap.fuerū p̄firmatū. **V**el sic. Si
capitulū p̄suā p̄stitutioz de certo numero

canonicorū aliq̄s recipit ultra numerū de superexcrescētib⁹ redditib⁹ illis puidere tenet hoc dīc. Vnde glo. q̄ videt multū disputare de p̄testatōe q̄n̄ valet et q̄n̄ nō. Et ponit etiā differentiā inter p̄bendā et canoniam.

Ecclesia sancte marie.

Statutū laici sup̄ reb⁹ ecclie factū nullū est momēti nisi ab ecclia fuerit approbatum. Vnde sic. Causa eccliarū p̄ statuta laycoꝝ diffi- niri nō debet. b.d. Mota. g. q̄ disputat de p̄tate laycoꝝ respectu clericorū et q̄ c̄itatio sine con- ventio sit p̄ncipiū iurisdictiois.

Ex litteris.

Mōna sine p̄finitione t̄pis p̄petua nō cē- s̄. Vnde sic. Si q̄s ab aliq̄ ppter p̄sumaciāz repellit durat repulsiō q̄s q̄ repulsiō fuisse cerit et n̄ ultra. Vnde sic. Mōna p̄uatiōnis a co- munione p̄ p̄sumaciā ex statuto illata indu- bie p̄sumit sp̄alis et nō p̄petua. b.d. Vnde. g. q̄ ponit differentiā inter p̄petuo exclusū et il- lū q̄ e ad temp⁹ exclū. Simile patet. xxxiiij. q. iiiij. nō oportet. ii. Et simile. j. q. i. s̄. t̄. nō nullū

Ex parte.

Canonici sine causa nō possūt minuere antiquū numerū p̄bendarū. Vnde sic. Mōna va- let statutūz p̄ qd̄ diuin⁹ cultus sine causa di- minuit. etiāz si in forma cōmuni a papa fue- rit p̄firmatū. b.d. Vnde. g. q̄ videt tangere qd̄ opereſ confirmatio.

Quasiām constitutio.

Cōstitutio futura tātū respicit. p̄teritaqz n̄ p̄nit. vñ sic. Cōstitutio noua fut̄a respicit n̄ p̄terita nisi d̄ p̄teritis caueat exp̄sse. b.d. Vnde glo. q̄ dīcī p̄ncipio. dñm ap̄licū ecclie iudi- cē ordinariū oim xp̄ianorū. vt. ptz. ix. q. iiij. cun- cia. Et ḡ lex n̄ d̄z eē ambigua neq; obscura.

Titul⁹. De constitutio- nibus li. sexto.

Licet roma. pon.

Mōna p̄stitutio p̄ncipistollit p̄ma; con- traria q̄z uis id nō exp̄mat. sp̄ales cōsuetudi- nes et statuta rationabilia non tollit nisi id

exp̄mat. Mota. g. i. verbo reuocare q̄ pulcre docet de reuocatione testamētoꝝ. Et babes in eadēan et q̄n̄ iudex potest iudicare secun- dum extravagantes.

Ut animarum periculis.

Mōmo dicit q̄ statuta ordinarioꝝ nō li- gant p̄babilit̄ ignorātel. Sc̄do dicit q̄ sta- tuta ep̄i extra suā dioceſim subditū nō ligāt. Mota glo. q̄ docet q̄ntum bonū sit obidien- tia. Et qui dicunt ordinarij.

Titulus. De rescriptis extra.

Sicut romana.

Littere generali iurta ius cōmune obtē- te p̄judicat trā sp̄alis. Vnde sic. P̄duilegio ge- nerali fm̄ ius cōmune obtento obstat rescri- priū sp̄ale et de illo mentēz nō faciēs. H̄ dīc. Mota. g. q̄ visitavit circa reuocatōez rescri- ptoꝝ siue lrāꝝ apostolicaꝝ.

Ex parte.

Rescriptū cause cognitōem p̄bibēs nul- lū est. Vnde sic. In rescripto intelligat clausu- la si est ita et si cause cognitōem vetat ē d̄ fal- sitate suspectū. b.d. Mota terzū et glo. b.d. capi- tuli q̄ dicit de clausula illa. si p̄ces v̄tate nitā- tur. et de copulatiua q̄ ponit p̄ disiūctiua. et si simul duo mādant qd̄ sit faciendū. Et dīc glo. p̄duōem q̄n̄qz eē intelligendā licet non aponatur. vt. xxij. q. iiij. cum beat⁹. et. xxvij. q. ii. beata maria. Et vide hic de p̄iurio et d̄ re- nūciatione.

Ceterum si aliquis.

Si mentio fiat in secundis lris de p̄mis. sc̄de reuocat p̄mas alias nō. Vnde sic. Si i se- cundo rescripto d̄ p̄mo rescripto aduersarij eius dē causē nō sit mentio valet p̄mū. alias valz secundū. Et si p̄mū cōmuni p̄senſu fuerit ob- tentū nō valet secundū. H̄ tacito ipetratū. H̄ dīc. Mota. g. notabilē q̄ docet qb⁹ modis p̄ dit rescriptū legittime ipetratū.

Inter ceteras.

Cū diversa sub disiūctōne cōmittūt siue

3
mandati sufficit alterum eorum probare. Vel sic. Ex disunctione narrantis in rescripto sufficit impenitenti alterum probare. Hoc dicit. Nota glosam que arguit quod si aliquis tenetur ad alterum duorum sub alternatione. vel sub disunctione. quodcumque prestat voluerit liberatur. Item quod de similibus simile debet esse iudicium ut hic in textu et infra de transac. Inter corporalia. et ss. De legi. non possunt.

Si quando.

Non tenetur quis alicui per literas ap. prividere nisi de beneficio quod habet fecerit mentionem. Vel sic. Is ad quem rescriptum proprie dirigitur debet illi parere aut iusta causam ostendere quare non paret. hoc dicit. Nota. g. que arguit de omnibus reddendis esse ratione et ea que per nimiam sollicitudinem extorta sunt non valent. vt. viii. q. i. audacter. et. xii. q. iiii. unusquisque. Et quod quis non tenetur adimplere mandatum prelati nisi causa reddatur. Et vide glo. que est notabilis quod precipue arguit quod de omnibus non debet reddi ratio ut patet in ea.

Cum ordinem.

Littere contra privilegiatos obtente super his super quibus fuerit privilegiati non valent nisi de ipso ordine fecerint mentionem. Vel sic. Cistercienses per rescriptum quo non fit mentio de ordine suo conueniri non possunt. hoc dicit.

Eam te.

Mandatum factum capitulo sede vacante super his que episcopus facere tenet devoluitur ad episcopum ibi postea electum et confirmatum. Nota glosam que arguit quod id quod quis cum aliis facere debet si facultas se obtulerit ipse solus facere debet. si solus potest emendare quod cum aliis male fecit ut infra de iure iurant. Sicut nostris. et. xxxv. q. ix. Quid quis comisit.

Ad aures.

Non valent littere obtente per illuz qui sua tacuit beneficia et dignitatem suam non expressit. Et nota glo. quod papa sic unius vult concedere beneficia quod alterum non ledat vel gra-

uet soltem graviter. vt. xv. q. ii. De ecclesiasticis. et. xi. q. iii. Si quis non obediatur. et. ix. q. v. Pluma non curio.

Si autem.

Valeat secunda littera contra primam si quis dolo vel negligentia postposuit vel prima. Vel sic. Excipit reus contra rescriptum quod de suo primo mentionem non facit. nisi dolo vel negligentia non fuerit usus illo. hoc dicit fm Joh. an. Nota glosam que dicit quod illa que annua sunt ad agendum perpetua sunt ad excipendum. Et distinguuntur ex exceptionum quedam perpetue sunt et quodam temporales.

Ad hec summis.

Non valent littere per quas incerti iudicantes dantur et incerta negotia committuntur. Nota glosam que est notabilis et reprobat nimiam generalitatem. ut infra de do. et con. Ex litteris. Et ponit in fine ista metra. Principiis obsta sero medicina paratur. Nam mala per longas contulere moras.

Ad audientiam.

Falsa latinitas viciat rescriptum domini papae. Et sic simil modo si papa loquatur aliter quam in plurimi. vel episcopos filios appellat. ut infra de falsa. quam gravis. Et nota glosam quod videtur tangere an vicium scriptoris in rescripto nocet et dicit quod non

Ex parte.

Littere obtente ab appellato non valent nisi de appellatione fecerint mentionem. Nota in glo. unum raru quod raro inuenies in iure scilicet quod aliquis non detulit appellatio ni sue. hoc dicit.

Sciscitatus.

Clausula si non poteritis interesse est ad iuris et ad facti impotentiam referenda. Vel sic. Rescriptum quo pluribus causa delegatur cum clausula quod si non omnes. Et de impotencia iuris et facti intelligitur. hoc dicit. Nota glosam que dicit quod si quid possumus quinq; modis. Unde versus. Nosce quidem rebus dantius natura potestas. Officium meritum sexuum divina voluntas. Dico

tentia iuris patet. rru. q. ii. Faciat homo. Et
xxviij. q. ii. Agatola in fine. De potentia na-
ture patet. infra de despon. impube. Idube/
res. Et cap. A nobis. De potestate officij pa-
tet infra de consan. et affini. c. i. et. xxij. di. ver.
fi. et. c. Inferior. et infra de maio. et obe. Cuz
inferior. De potentia meriti dicitur. ih. q. viij.
Tria de potentia diuine voluntatis patet; de
pe. di. ij. Caritas. Et dicit glosa buius capi-
tuli quod literatus potest esse iudex scilicet si ha-
buerit consuetudinem caularum. et perici-
am iudicandi. Et dicit de potentia iuris et
facti.

Pastoralis.

In questio reuocationis rescriptorum re-
currit ad arbitrios si iudices sibi non dese-
rant nec in uicem concordant. Item bic etia
babes quando speciale derogat generali.
Nota glosam que est notabilis que inter-
cetera disputat an maiori parti sit standu.

Sedes apostolica.

Non possunt in aliqua clausula maiora
comprehendi quod illa sunt que in litteris exp-
muntur. Uel sic. Id est clausulas generales
quidam alii et res aliae posse in rescripto non
conuenit multitudo nec conuenit per
sonae vel res maiores expresse sed pares vel
minores nisi maliciose vel dolose maiores
expresserit. hoc dicit. Notat glosa qui dicun-
tur maiores et digniores. Et dicitur quod per
sonae notabiles que sub clausula generali co-
prehendi non debent. Et que citius mouent
animus principis vel ad dandum vel ad ne-
gandum. Item quod ratione maioritatis pre-
sumit contra aliquem. vt. xxxi. q. ii. Lotbarius.

Ex tenore.

Qui contra unum et super eadem re ad diuer-
sos iudices litteras impetrat probatio est si am-
babus vtratur. Nota glo. quod docet quod facien-
dum sit cum plures littere ab una parte im-
petrant super eodem negocio.

Cum adeo.

Littere super beneficio impetrante non va-
lent nisi de beneficio quod impetrans babet

fecerit mentionem. Nota glosa que docet
que prebenda sit modica et que sufficiens.
Et dicit illa que sufficit sibi et suis. l. di. Si u-
deat. xc. Et quod etiam aduententes possit reci-
pere et episcopalia iura persoluere. infra de
preben. De monachis. xc. et infra de suspen.
negligentia. prelatorum. Sicut. xc. In tali suffi-
cientia debet haberis ratio nobilitatis. vt. xlj.
di. Non cogantur. Et scientie. infra de pre-
ben. de multa. Et dignitatis. ff. de va. et extra
ordi. cog. i. In onerariis. Item nota etiam
glosa buius capituli an non clericus potest
imperare prebendam vel beneficium. Et vi-
deatur glosa sentire quod non ut in. cap. Ex litteris.
xc. infra de translac. Secus dicit si se vel
let ascribi clero et tamen ante quod admittatur
debet fieri clericus. Hec Compostel.

Causam que.

Plus statur iuris ordini quam rescripto.
Uel sic. Ordo rescripti interpretationem re-
cipitur iure communi. Hoc dicit fm Jo. an.
Sed dominus An. addit et clausula in re-
scripto posita ad debitum statum iuris re-
ducetur ubi cuncte situata reperitur. Nota
glosam notabilem de clausulis in litteris vel
rescriptis ponendis quomodo et qualiter de-
bent intelligi et iuxta iuris communis intel-
ligentiam transponi.

Constitutus.

Rescriptum ad beneficium impetratum
non valet nisi de certo canonico: um nume-
ro fecerit mentionem. Nota glosam que di-
cit que intelliguntur excepta iuramento.
Item dicit quod prebendarius non debet esse si
ne fructibus.

Super litteris

Quiper fraudem vel maliciam impetrat
litteras et exprimit falsitatem vel supprimit
veritatem talem que tacita vel expressa nul-
latenus habuisse carebit omni modo lit-
terarum. Nota glo. que dicit quod non obest quod
per simplicitatem omissum est. Item ponit quod
in rescripto exprimi debet. Primo videlicet
facti series. vi. infra dcobabi. cle. et muli. Sup-
eo. Secundo processus cause infra dere. iudi-

Inter monasterium. Item nomen dignitatis
sue ut supra eodem ad aures. sc.

Edoceri.

Ubi abbas in conuentu ministrat tenet
ploras propter conuentum tantummodo ipetratas
respondere. Uel sic. In negotiis communibz
abbas respondere tenet. Propter horas solummodo co
tra abbatem ipetratas. Nota. g. q. docet
quando collegui conuenit et conuenitur et ad
hoc solet allegari.

Cum dilecta.

Processus habet propter horas surrepticias ir
ritat. habet autem propter vel formam in scripto da
ta irruptionem. Nota casus in glo. i. quod alter
alteri non potest committere vices suas.

Plerumque contingit.

Valeat rescriptum secundum non facies mentio
ne de primo quod ipetrans dolo vel negligentia
vtrum postposuit infra annum seu plausum anni.
Uide. g. q. querit quod in casu probabit negligen
tia dicit quod trans cursus anni.

Cum contingat.

Hic datur doctrina summa diversa ma
data recipiens debet se habere. Uel sic. Instru
it ordinarii quod facere debet cum diversorum dei
legatorum madata recipit pararia. b. d. Uel sic
Si delegati dati diversi per diversa rescripta
mandant ordinario pararia quod habeat face
re ordinarii. Item nota glo. q. dicit nos illi
scire quod ab aliis audiimus. Et quod rem non appa
rent non sunt.

Olim ex litteris.

Cum in receptis plura narrantur etiam diuer
sos effectus non sufficit alterum probare quod ad utrum
que effectum. Nota glo. et tertius quod docent intelli
gere clausulas positas in lris et dicunt de fal
litate horas et apparitione.

Bilectus filius.

Casus est. Super restitutione communionis
et beneficii rem impetrante non valent nisi de amo
tionis causa fecerint mentem. Uide glo. q. dicit
quod causa facti potius querenda est quod ipsum
factum. vt. xv. q. vi. ca. i. in fine. et infra de accusa
tione. Cum dilectus.

Postulasti.

Casus est. Vicarius perpetuus nisi vicaria
cerit metem; non propter beneficio horas ipetrare.
Uide. g. q. dicit de clero ad titulum sui patris
monij patro. Et an licite obtinet ecclesiasticum
beneficium quod sufficiens est patrimonium. De hoc vide
reportata quod videtur dicere quod sic.

Nonnulli.

Casus est. Inter horas applicas non quod ultra
duas dietas ad iudicium euocari. Et hoc prima
potest sic sumat. Non valent rem ad litteras
ipetrantes per non punctas personas absque spalma
dato domini pape. Nota tertius quod dicit quod litteres sunt
restringende. Itē quod nullus sine spalma mandato
potest per alios horas ipetrare nisi forte de illis perso
nas erriterit a quod non debet exigi de iure man
datum. De quod personis babes. ff. de p. cura. Hoc
beee personae. Itē nota. g. q. docet de quod litteris
videlicet an visualibus vel de legalibus litteris. i
telligentibus et includit quod de visualibus. quod non ex
opinionibus singulorum sed ex communis usu noia
eraudiri debent. vt. ff. de suspicione. labeo. Et
quod suetudo est optima legum interpres. infra d
sue. cum dilectus.

Bilectus filius.

Judices appellatores non principalis negotiis
debent cognoscere ad quod iurisdictione debet pertinere. Uel sic. Quoniam agit actione reali littera p
tantia finibus diocesis ubi res sita est. Et de meriti
cognoscere dicitur. Itē nota. g. q. tertius ubi quod conve
niri debet quod pluribus domiciliis et dicit ubi aliquis
se collocauit cum rebus suis et ubi assidue queri
sat. Itē aliquis et sororiterum ratione rei de quod agit
vt. infra de fo. com. c. vlti. ubi numerantur plus
ra ex quibus quod sororiterum.

Capitulum sancte crucis.

In lris beneficialibus regulariter ille valent que
bus ab aliquo impetrant. Uel sic. Si plures im
petrarent horas in eadem ecclesia stamus date ut potest
in data preferant. et ille solus recipiat. Nota. g. q. i
hoc est singularis quod quod alii peruenient ille obtinet.
Item dicitur. g. q. suspensus iterum potest suspicere
sicut excommunicatus iterum excommunicari et alii. iii. q.
iii. Engeltrudam. xij. q. iii. Excellentissimus
xij. q. ii. de viro nephando.

Ad audientiam nostram.

MNon valent lrē a clero vendite prius imperate nisi de venditione sive earū renūciatione fecerit mentionē. **A**el sic. **S**i habēs lrās pape ad bñficia eis renūciat ppter annua; pensionez, non valent lrē quas postea ad bñficia h̄ tacito imperauit. **H** dic. **M**ota g. de istis verbis anno et annuo. et qualiter post sententiā admittit pbatio. **A**erl. **A**n-nua si debes tūc recipies caput anni. **E**nno si debes in fine teneberis anni, nā si dī tu te-neris mibi annuas pensiones tunc recipier illas in principio anni. **v**t. **C**-qñ di. lega. vel fideicō. ce. li. i. **E**t talis obligatio ppetua est. **I**nisti. **D**e ver. ob. **A**ltura. **S**ed si in obligatiōne dicitur quolibet anno tunc tenetur ob-ligatus satisfacere in fine anni. **v**t. ff. **D**e ver. ob. in hoc anno. ff. **D**e condi. et demon. l. si in annos.

In nostra.

Qui plures lrās ad bñficia ipetrat tātūz alternis vñ potest. **A**el sic. **R**ecept⁹ p lrās applicas licet p̄bendā expectet. si plures h̄ sup-primentes in alia eccia p̄uideri mandet. eis parere nō debet. **b. D.** **M**ota glo. q̄ dicit q̄ ad cautelam expedit qñqz plures babere lrās vt si in una ecclesia non acceptaretur siet in alia.

Ex parte decani.

Reuocatio manifesta procuratori z nō parti nec iudici nō nocet parti sed reuocanti. **A**el sic. **M**Non valet rescp̄tum quod procura-to reuocatus et de hoc certificatus extra iu-dicium impetrat. **S**i vero in iudicio ipetravit valet rescp̄tū si index et aduersari⁹ reuo-cationē ignorabant. **b. D.** **M**ota glo. q̄ docet quis dicas falsus procurator. **z. c.** qui fuit et non est vt patet in hoc. ca. **A**el qui procurator est sed excedit fines manda-ti. **E**t declarat pro quibus psonis sine man-dato posset impetrari vt sunt liberi parētes fratres et affines et liberti. **v**t. ff. **D**e procur. **f. z.** et be psonae q̄ et agere possunt pro talib⁹ cē-iūctis psonis dum tñ voluntas non appareat contraria. **v**t. ff. **D**e procur. pom̄. **f. v. le-**mo.

Significante.

Littera ptra boiem vnius dyoceſ impe-trata. ad boiem et eiusdē noīs alteri⁹ dioceſ extendi nō debet. **E**t nota glo. q̄ dicit q̄ ex q̄ de corpore constet. extrinseca non nocent. licet omnia nō exprimant ut infra de conslang. et affi. **T**ua nos.

Radulphus.

Pder litteras impetratas contra homi-nes de dioceli homines de civitate non p̄nt cōueniri. **M**ota. g. que dicit q̄ licet episcop⁹ sit in ecclesia et ecclesia in episcopo. **v**t. vii. q. **J**. scire. quandoqz tñ noīe ep̄i nō designatur eccia. licet ip̄e sit caput ecclesie. **v**t infra de te-sti. requisiſti. **z. c.**

Significavit.

Rescriptum clausule generalis pditur si re existente integra Decedat contentus in ea. **A**el sic. **S**i pueniendus p clausula. **E**t qui dom ali⁹ re integra moriat. successor p illud rescp̄tū nō potuit pueniri. **H** dicit. **M**ota. g. q̄ dicit q̄ data lrāz est inspiciēda vt supra e. **E**am te. et. c. cōstitut⁹ et q̄ rescp̄ta psonalia sunt nec extendunt ad alias psonas vñ alias res q̄ q̄ cōtinentur in eis. **v**tra de offi. dele. cū olim. et. c. pe.

Ex insinuatione.

MNon valēt lrē executo ne faciētes de mo-nitoris mentionē vbi nulle monitorie p̄ces serūt. **A**el sic. **M**Non valent executo ne in qui-bus impetrans dixit false monitorias p̄ces siisse. **M**ota glo. q̄ dicit q̄ pluralis locutio cō-tenta est duoz numero. **v**t. iiiij. q. iiiij. **f.** vbi te-stium numerus.

Abandatum apostolicum.

Abandatum apostolicuz et verba rescri-ptoruz p̄sentis temporis ad pterita possunt trahi. **A**el sic. **E**xecutor cui scribitur vt i cer-ta ecclesia faciat aliquē recipi cum clausula. **S**i ibidem pro alio nō scriperim⁹ q̄ bmōi grām prosequitur nō debet mandatū execū si alius ibi am est receptus de mādato scri-bentis. **H** dicit. **M**ota glo. q̄ dicit q̄ papa n̄ intendit una; ecclesiā grauare sup receptio-ne duorum.

Litteris apostolicis.

Modo dicitur papa grauare capitulum cum executori
non procedit illi cui monitorias processerat prede-
cessor illius. Uel sic. Si ad mandatum duorum
duo mandant recipi ecclesia non dicitur grauari. Mo-
rat. g. ar. q. successor tenet adimplere factum sui
prodecessoris. xiiij. q. v. q. iohannes. z. xvij. q. vi. Illud
Sic mandatum seu preceptum factum pro predecessor
successor tenet adimplere. xviii. q. ii. Budum.

Abbatem qui.

Speciale mandatum procedens derogat ge-
nerali subsequenti. Uel sic. Dioecesanus cui
scribit ut in dioecesi sua ubi pro alio scriptum non
est prouideat vel faciat prouideri non per illum ex-
qui circa beneficium specias ad collationem abba-
tis iam grauati. b. d. Motu. g. q. in principio sui
vicit quod mandatum suum primo representat inde
bet beneficium prius obtinere.

Ab excōmunicato.

Qui excōmunicatus se iniuste vel pro simili
generale queritur ad excōmunicatorē remis-
tit. Uel sic. Si dicitur rescriptum directum ercōmunicatori
quod excōmunicatus absoluat si pro simili excō-
municauit eundem non valet ei cognitio. Motu
g. q. in Hest specialis et solet ad Halligari quod
quilibet in facto suo debet esse certus. nisi proba-
bilem haberet ignorantiam.

Si proponente.

Qui fraudulenter dicit se beneficiū non ba-
bere dum tamen habeat modicum irā non valet. Mo-
tu. g. q. dicitur quod modica res et modicum damnū
de facili tolerantur et alii.

Quia non nulli.

Hic tangunt septem viae quod quod aliquod commise-
rit careat imperatis et in expensis. et damnis
adversario condemnabitur. Uel sic. Loco summe
septem species fraudis ponuntur in hac decretali
quarum tres committuntur in ipetrando et quantum
abutendorum pena eorum est communis sciammissio
irā et condemnatione in expensis. H. dic. Motu
glo. q. disputat an irā possint ipetrari ad sus-
turas lites. Et an rei que nondum erat possit
imponi seruitus. Et dicitur quod id est quod agendum
est primo debet esse in rerum natura. Et glo. est
lans notabilis.

Titulus. De rescriptis ii. sexto.

Ipsa iure.

Rescriptum vel processus per ipsum habitur non va-
let si ab excōmunicato super alio quam excounicato vel
appellatois articulo fuerit impetratum.

Cum in multis.

Si clausula quida alii. tamen possunt solū
quatuor conveniri quoque non in primo cita-
torio exprimantur variationi sit locus. Mo-
ta. g. q. dicitur quod severitas restringit cum multum
de peccavit et alii.

Bispendia.

Si actorum de rei super pluribus personalibus acti-
onibus iuris ipetratur ad diuersos iudices non
valent iure, nec processus earumdem et actorum reo con-
demnabitur in expensis. Et idem in reo conueniente
per recouenientem actorem eodem durante iudicio.

Cum aliquibus.

Receptus per iuris facultatis si ad recipiē-
tur spectabat receptio ipsoz non pape auctoritate
intelligitur receptus esse. nisi in iuris aliud est ex-
presum. Si at receptio non spectabat ad eos
tunc apud sedis dicitur auctoritate receptus.

Si gratiōse.

Rescriptum papale quod procedit primo reten-
tionem per modos beneficiorum usque ad beneficium pa-
pe extinguit mortuo papa. Secus sibi dicatur
usque ad beneficium apostolicum sedis. nec intelligitur
tale rescriptum de beneficiis prius non canonice
detentis.

Susceptum.

Vacatio primo est vacatio per renunciationem
sunt diuersa. et idem in iuris ad beneficia ipetratis
uno expresso non venit reliquum. Motu. g. q. in
ter cetera dicitur quod fictione iuris veritas non
pertinetur. et alii concordant.

Gratia quam.

Licet ignorans beneficiū sibi collatum in ipetratis
tote alterius illius modo non fecerit. valēt irā alterius
tamen eligē dicitur si diure sibi retineri non possit. Et non. g.
q. docet quod beneficiū sibi et semel retineri possunt.

Quāvis is cuius.

Si restituat q̄s ad grāz reuocatā sine alteri p̄iudicio intelligit restitut⁹. Vñ alteri q̄n restitutō; ipetrati p̄ferri n̄ d; Be isto vide. g.

Si eo tempore.

In lris ad bñficia ipetratis i spicī temp⁹ date. Unde pillars bñficiū curatū obtinere nō poterit q̄ licet nūc sit maior. si illo tpe minor erat. Mota. g. q̄ docet q̄ sit ydonea etas ad obtinendū bñficiū curatū.

Si propter tua.

Si papa alicui ppter sua debita cōcedit fruct⁹ bñficioz ad certuz temp⁹. p̄ hñ vult detrabere fabrice eccie ⁊ fructib⁹ ad vsū alio rū deputatis. Mota. g. que videt querere an in p̄mutatione vacet beneficiū.

Statutum quod.

Istud. c. q̄tuo ponit atz statuit. In pma pte ponit qb⁹ p̄sonist⁹ i qib⁹ locis cause a se. ap. vel legatis vel Delegatis ipi⁹ cōmiti beāt ⁊ tractari. In scda puidet circa exactio- nes q̄ siebat i iudicis ab ipis delegatis assel sozib⁹ vel notariis cause ⁊ aponit pena. In tertia puidet circa vocatōnes testiū adiudi ciū q̄ sepi⁹ maliciose siebat et causa fatigādi testes vñ ab eis aliqd extorqndi. In ultia de- cernit cassū ⁊ irritū q̄cqd fuerit factū p̄pca statuta. Mota. g. q̄ disputat de mltio ⁊ dmo- dico. Item dicit q̄ paupratre. Et p̄t glo. enā differentiā iter remittere et dare.

Tibi qui gratiam.

Ista decretalē obscura satis ⁊ doc⁹ cui cō- petat bñficiū an p̄mo p̄sentati lrás suas an p̄mo receptio. Et vide ea ⁊ ipi⁹. g. q̄ iter cete- ra dicit q̄ executor debeat esse cert⁹.

Si pro te alicui.

Si p̄mo sub p̄ditōne puideri mandat. ⁊ scđus pure ipetrans anteqz veniat p̄ditio a papa vñ executor suo canonicatū obtineat in assecutione p̄bende p̄mo p̄ferit. Mota. g. q̄ ponit diffentiā iter p̄mittere ⁊ p̄cipere. Et notat q̄ sūt vocandi i receptōe canonici. Itē ponit diffentiā iter executorē datū ad p̄vi- uidendū et ad cōpellendum.

Buobus super.

Si ex duob⁹ ipetrantib⁹ sup simili proui- sione nō apparet q̄s p̄mus. si solū alteri colla- tus sit canonicat⁹ a papa. ille p̄ferit alteri enā p̄us p̄sentanti ⁊ primo recepto. Si at viri qz vel neutri ē collat⁹ aut alter in p̄sentando p̄ uenit. aut abo cōcurrī. si alter p̄ueit. ille p̄ferit si ambo p̄currūt ille vel illi vñ ipoz maior p̄s ad q̄s collatio ⁊ receptio spectat alterū tenē- tur eligere. ⁊ ille solus admittit et alteri p̄fer- tur. nisi papa viri qz voluit puideni. Mota et glo. q̄ papa nō vult grauare ecclesias.

Quia per ambiciosam.

Omnes indulgentie cōcesse a bonifacio vel suis p̄decessorib⁹ clericis de p̄cipiēdis p̄- petuis fructib⁹ bñficioz suoz i absentia sūt reuocate. ⁊ p̄fitet papa se i posterū illas non daturum. Mota. g. q̄ fructib⁹ ⁊ quotidianis distributōib⁹. Et notat etiam. g. q̄ impator quandoqz corrigit dicta sua.

Titulus. De rescriptis In cle.

Abbates.

Abbatio p̄lat⁹ p̄ mēbris suis etiā si sunt De mēla reū puenire nō p̄t p̄scptū aplicū nisi h̄ possent administratores mēbroz. cōtra facies in expensis ⁊ interesse punit⁹.

Et si principalis.

Principalis officialis ep̄i ⁊ p̄oꝝ p̄uetual⁹ et obedientiari⁹ cause Delegari p̄nt a papa vel ei⁹ legato. Officialis vero forane⁹ vñ p̄oꝝ claustral is non. b. b.

Auditor.

Auditōres in romana curia p̄nt p̄nūcia rebñficiū alicui fore debitū ⁊ post cognitōez eidē p̄ferre. Mota. g. q̄ videt determinare q̄s i curia romana habeat ordinaria iurisdictiōz

Gratia vt de.

Expectans bñficiū p̄dit grām si p̄sequit aliud qd cū illo qd expectat de iure retinere nō p̄t. Mota. g. q̄ querit an cleric⁹ p̄trabens matrimonii p̄dat i mediate bñficiū.

Litteras nostras.

Littere aplice alicui sup p[ro]uisione beneficij
p[ro]cessu ad beneficium non ob[ligato]m creatum m[erito]m debent
eredi. Nota. g. q[uod] querit quod si dubitet si data
p[ro]cedat creatio[n]e beneficij vel non.

Titul' de consuetudine

Consuetudines.

Consuetudines grauates eccias ac etia[us]
p[ro]lonas ecclesiasticas s[unt] remittende. i. tollende.
Nota glo. q[uod] dicit q[uod] consuetudines multu[m] ledentes
sunt radicis extirpande. It[em] nota etia[us] glo
sa b[ea]t[us] capituli q[uod] consuetudo debet esse rationabilis
et non propter utilitate eccie alias non valet.

Ex litteris.

Consuetudo valet s[ic]m quaz sine solenitate
legali res laicorum ad eccias p[ro]ferunt. non autem
recoiuerso valet consuetudo q[uod] sine solennitate
res ecciarum ad laicos deferantur. Nota. g. q[uod] dic
de possessione. cc

Ad nostram.

Consuetudo non valet ut s[ic]m dictu[m] populi
plan debent iudicare in causis ecclesiasticis.
Nota gloria que dicit q[uod] quandoque mino
ri revelatur quod maior nescit. et q[uod] faciliter
inuenitur quod a pluribus querit.

Quanto de benignitate.

Ratione consuetudinis simplices p[ro]bri non
p[ro]nit in fratribus crismare. Nota. g. i. fine q[uod] dicit
q[uod] hereticus potest baptizare t[em]p[er]e necessitatis
cum baptismu[m] sit ianua omnium sacramentorum.
Ipsu[m] in hereticus non debet sacramentum eukaristi
tie ministriare neque debet ab eo recipi.

Cum inter nos.

Non valet consuetudo p[ro]qua finia iterdicti
violat. Nota. g. q[uod] ponit aliquis casus in quibus
non habet locum consuetudo nec etiam prescriptio.
Et dicit de obedientia.

Cum olim londonē.

Magna dignitas regi debet iuxta consuetu
dinem vicinarum similiu[m] dignitatuum dummodo
nulli p[ro]uidiciu[m] fiat. Nota. g. q[uod] iter cetera dicit
q[uod] s[ic]m dignitates suae quae est honorando. Item

q[ui]licet uba p[ro]uilegio generaliter loquatur
non sunt interpretanda in p[ro]uidiciu[m] aliorum et
alii glo. concordia.

Cum venerabilis.

Non valet consuetudo p[ro]qua sine superio
ris suilicet possit q[ui] dimicet suam platura[m].
Nota. g. q[uod] plati vel et simplex clericus sine lu
centia episcopi renunciare non potest beneficio.

Cum dilectus filius.

De consuetudine potest induci q[uod] una ecclia
de collegio alterius ecclie teneat platum eligere.
Nota. g. q[uod] litteres consuetudines sunt interpretande
et id quod discrepat a iure communis reducendum est
ad ius commune si pertineri ne peat. g. gall.

Cum consuetudinis usus.

Consuetudines eccie canonici sine consensu
episcopi nequeunt immutare. Nota. g. q[uod] in fine sui re
probatio ueniri nouitates et q[uod] iureb[us] nouis in
situ uendis euides debet esse necessitas.

Ex parte vestra.

Non valet consuetudo p[ro]qua quod possit inducere ad
peccandum vel ad dissipandum bona sua. Nota
glo. q[uod] determinat de vicio p[ro]digalitatis q[uod] vi
ciu[m] se esse virtutem sepe mentit. Et ponit quis sit
avarus et quod de largus.

Cum tanto.

Consuetudo non derogatur iuri diuino et tradi
gressio peccatum ibucit. Nec iuri positu[m] non
sunt rationabiles et prescripta. Et vide. g. q[uod] dicit q[uod] illa
consuetudo de rationabili quod iura non improbat
nec obuiat iuri naturali. Vide. g. que est ma
gistralis in hac parte.

Titulus. De consuetu dine. li. sexto.

Consuetudinem.

Id est extenuatio consuetudinis et iurate vel quantum
quod tempore obseruat non potest quod nisi unicus p[ro]sonatus
digitatione vel aliud p[ro]periu[m] officiu[m] simul cum cal
monia et p[ro]b[ed]a in aliquo ecclia absque dispensatione
se. ap. obtinere vel iuste obtinere. et propter
superius irritu[m] est oino. Nota. g. q[uod] tangit aliquod
de iuramento temerario.

Non putamus.

Mō valet cōsuetudo q̄ de officiali ep̄i ad ep̄m a spellei. **M**ota. g. q̄ docet q̄d sit a spella-
tio & dīc q̄ valet p̄suetudo q̄ n̄ ad minorē ap-
pellet. Et glo. adducit vñū simile. z.

Non est dum tamen.

Valet p̄suetudo p̄sc̄pta q̄ ep̄s in inqren-
do puniendo & corrigendo suorū subditoruꝝ
excessus sui capli p̄siliū requirere nō teneat.
Mota. g. q̄ dicit q̄d sit p̄suetudo.

Cum in tua.

Pider rescriptū apostolici i q̄d p̄bēda p̄
xime vacatura mādat alieui puideri lauda-
bilis ip̄i eccie p̄suetudo n̄ tollit. **H**inc ē q̄ si
ibi ē p̄suetudo q̄ antiquores canonici vacan-
tes p̄bēdas possint optare gradatim. **I**llō nō
obstāte mādato potit antiquorū vacāteꝝ opta-
re p̄bēda, & expectatis. **x. dieb** optare volēti
b̄ executor de n̄ optata puidebit eidē. **S**i at
p̄bēda vacantē i curia papa p̄ferret. **tunc**
lā antiquior optare nō poterit. **M**o. g. super
vbo p̄suerudo ē multū notabilis & mente te-
nēda. z. **E**t q̄ antiquores canonici sūt p̄seren-
di. & all. p̄cor. & all. lxi. vi. **Q**uid p̄derit.

Titulus. De postula- tione prelatorum.

Ad hoc in beato petro.

Sūmā ē. Ille ē ip̄romouibilis q̄ violat in-
terdictū. **E**t vide. g. q̄ iter cetera declarat q̄n ali-
q̄s tenet scire illud qd̄ publice ē factuꝝ; & qd̄ p̄-
sumit ei sc̄ientia nisi p̄bet ignorātia.

Statum gerimus.

Qui cassam̄ postulat ē eligēdi p̄fāte p̄ua-
tus. **E**t h̄tellige vñq̄n postulat p̄ indigni-
tate suā ē repulsus. **v** supra. c. primo.

Bone memorie.

In discordia facta postulatio repellit id
stincte fīm ab. **V**el sic. **I**n discordia facta po-
stulatio repellit cōmuniter p̄suevit. **E**t vide
glo. q̄ ē notabilis q̄n papa vel inde q̄cunq;
potest supplere defectus iuris.

Bone memorie.

Archiep̄s i archiep̄m postulat. **E**t dīc ba-
bes supra. ca. prio. **E**t nota. g. b̄ capli q̄ inter
cetera disputat de p̄uata & cōmuni vilitate
que preferenda sit.

Postulationem.

Negocia debent i p̄sentia partiū expedi-
ri. **M**ota glo. q̄ videt disputare an ep̄s vel q̄
cūq; aliꝝ p̄ eccliam suā dimittere sine licēna
sui sup̄ioris. cum. g. c. se.

Et si vñanimit̄.

Ep̄s nō potest eligi sed potest postulari.
Mota glo. q̄ in sui fine videt querere an et
quō layc⁹ posset postulari. et all.

Titulus. De postulati- one. libro sexto.

Perpetuo.

Si q̄s eligat postulādo vel postulandū
vel i postulandū. vel postulet eligēdo vel eli-
gendū vel i eligendū talis electio vel postu-
latio sic facta est irrita ip̄o iure. **S**i aut̄ dicat
eligo & postulo p̄t meliꝝ valere p̄t de iure
idē erit. n̄i p̄babilit̄ dubitaret an eēt eligē-
dus vel postuland⁹ & iūci h̄casu tenet siceli-
ges vñ postulās p̄sens us ipe elige alterā viā
electōis vel postulatōis q̄ via electa ad alte-
rā redire nō p̄t. b. d. **V**ide. g. b̄ capli q̄ dīcti
bi differentiā iter postulatōes & electiōes. **E**t
q̄i re dubia admittit libell⁹ dubi⁹.

Titulus. De electōne et electi potestate.

Nullus in ecclesia.

Null⁹ i collegiata eccia n̄i p̄ elec̄tōes; cā
monica assumit i plātu. **V**ide. g. q̄ ponit diffe-
rentiā inter congregatōem et collegium po-
pulum et turbam.

Oius ep̄iscopus dixit

Mopuli clamor nō ē p̄ elec̄tōe habend⁹.
Mo. g. q̄ dīc q̄ p̄plus sequēd⁹ nō ē; docēd⁹.
et q̄ vane voces p̄pli nō sūr audiēde.

Postquam, et infra.

Cessante impedimento electio confirmanda.
Nota. g. q. dic. q. ibi est facienda in quatuor ubi quis
querat. Et quater aliquem copurgates dominum
notam habere ipsius queratorem.

Significasti.

Sine iuramento fidelitatis non est pallium ali-
cui procedendum. Nota. g. q. iter cetera dic. q. pal-
lii fortiter sit petendum. Et in fine dicit. g. q.
frustra petit debitum quod non ipedit.

Quia diligentia.

Qui fuit scismaticus sine dispensatione confirmari vel secessari non potest. Nota. g. q. dic. de scisma-
ticis. et quod tunica Christi quam mansit individualiter significabat unitatem ecclesie. Et dicit et. g. q. ex communica-
tiu et suspensi postquam fuerint absoluti post ab-
solutionem recuperant omnia iura sua.

Licet de vitanda discordia.

Electio domini papae non valde nisi a duobus pri-
bus cardinalibus fuerit celebrata. Vide. g. q. u-
ter cetera docet et facit argumentum quod bonum
est quoniam facere aliquid ad cautelam futurorum et
alium ad hoc concordem.

Cum in cunctis.

Ordinandoque statutum generaliter declarat.
De episcopis specificat. ad inferiores descendit. ad per-
petuitate extendit. punxit clericos. et punxit episcopos.
Nota. g. q. iter cetera dicit quod in compositione cor-
poris qualitate indicat mens. Et dicit quod aliquid
habere est cum effectu habere et alii.

Causam que inter.

Qui pro alio eligit electum ydoneum non poterit
reculare. Et vide. g. q. dic. quod cum aliquid genera-
lit comittit arbitrio alicuius illud non valet quod facit
nisi legittime factum fuerit. et glo. alii.

Posti quomodo.

Electio anno confirmatione administrare seu bni-
ficia perire non potest. Et vide. g. q. potest et docet quod
et quoniam reuocatio habet locum et quis et quale
factum reuocari potest.

Considerauimus quod.

Ubi sunt due electiones ex intervallo quo
rum prima est nulla propter impedimentum occul-

tum ambo sunt cassandi. Hoc dicit.

Suffraganeis

Ab anno datum archiepiscopi non ordinatus recepit pal-
lium potest electio in episcopum secessari.

Super eo vero.

Decet enim persona et non forma electionis pro
motione ipsedictum. Nota. g. q. vult quod electio cui
crimen opponitur et protraetur probatur. nec in illa nec
in alia ecclesia sit eligibilis.

Cum monasterium.

Regularis anno ordinis priori abbate alterius
ordinis promoueri assumi. Nota. g. q. dic. explicitum
est ascendens non est licet descendens. Et an hemita
possit eligi in episcopum et an poterit habere propria.

Cum terra que.

Consuetudo non valet ut ex sensu patroni
plenus depeccat electio. Vide. g. pmam quod
dicit quod funiculus deponit.

Transmissa et in.

Electio confirmatio potest quod iuris dictio non
sed non ea quod sunt ordinis. Nota. g. et tex. q. dicunt
quod non licet cunctis facere mercacias sive mer-
cimonia habere et alii iura.

Cum inter.

Appellatio minus iusta electione non ipedit
sed electione suspicio nulla facit. Nota. g. q. dicunt.
quod non dolu facit quem deserit ut litore effugiat.
Et ubi compositione iter pres interuenit et aliquis
pure renunciat iuri suo postea non audit.

Qualiter post obitum.

Cassatio electione si electio anni confirmatione habiu-
ta administratur. Nota tex. bni cum. g. q. dicunt. ha-
bere scientiam et laboribus acquisitionem esse donum dei.
Et quod nullus de sibi honoris assumere sed debet
a deo sic aaron ad honorem vocari.

Cum inter.

Qui vocat non vocandum ipsum expectare tet-
neat nisi a superiori suo fuerit excusat vel absolu-
luta. Vide tex. q. dicit quod mora est periculosa in
electionibus. Itē. g. dic. quodcessa in expectativa reuo-
cari non potest et alii. In fine vide quod quis ut quoniam
duplex potestate scilicet regia et papali. Et haberetur
ad papam recursus pro plenari regis.

Cum nobis olim.

Idenes vocates ius duoluit eligendi si ve
nire negligunt euocari. Nota ter. q̄ dicit nem
iciato fore manū iponēdā. Et ḡ ē notabilis
in h̄ḡ dicit quanta scientia requirat in epo
electo et q̄ sufficit cōpetens scientia. Et q̄ sit
enā practic⁹ circa t̄palia ⁊ in t̄palib⁹

Innotuit nobis.

Electio illegitimi nulla ē ipo iure. Vide
ter. q̄ in se ē satis notabilis q̄ter cetera dīc q̄
pari parē nō b̄z̄ iperū. Et aliquē fore illegi
timū n̄ sit crīmē; defect⁹ h̄ videtā tānge. glo.
Et vide i fine. g. de ignorantia.

Cum inter canonicos

Elect⁹ a maiori pte capli nō p̄t si als ydo
neus fuerit refutari. Nota ter. q̄ dicit q̄t̄r̄
eligētes et electū q̄ p̄trahit p̄nugale vinculū.
Et vide. g. q̄ disputat an crīmē in modū exce
ptionis i uno iudicio p̄batū p̄iudicet i alio.
Itē vbi ē opus facto volūtas nō sufficit.

Budum ad audientiam.

Abi i elecōe p̄ uno facit numer⁹. p̄ alio
auctoritas stat numero. si n̄ sit p̄dimētuž i
plona electa. Vide. g. q̄ i h̄ ē notabilis q̄ au
ctoritas n̄ ē p̄ferēda nisi vbi parē numerus
vel vbi modicū excedit. Itē. g. notabiliter dī
sputat q̄n initū et q̄n finis expectandū est.

Bone memorie.

Qui p̄ imp̄ssionē laicoz aliquē postulat
ipo iure amittit p̄tātē postulādi vel ordinā
di de eccia. Nota ter. q̄ dicit frusta legis au
xiliū iuocat. Et q̄ negātis factū p̄ rerū na
turā nulla ē p̄batio. Et vide. g. q̄ i h̄ ē nota
bilis et distinguit de tripli negatiua.

Querelam quam.

Sufficit p̄ntato p̄bare q̄ p̄sentās ius p̄se
tādi vel q̄ possivebat vt ad e⁹ p̄ntatōe insti
tut⁹ nō debeat remoueri. Vide. g. q̄ i h̄ ē no
tabilis q̄ sinia dī ferri i pcuatorē ⁊ vide dī
sputare de isto p̄ z̄. Itē dicit q̄ p̄ductor lute
p̄dente debet soluere pensionē.

Cum vintoniensis.

Jure eligēdi p̄uat⁹ p̄t a nō p̄uato ad eli

gendū admitti. Nec semel admiss⁹ amplius
repellit. Nota ter. q̄ t̄r̄ cetera dīc. q̄d semel ap
probatū ē reprobari nō potest. et all.

Ider inquisitionem.

Qui eligit sc̄iēter indignū n̄ p̄t iſra trien
niū ad bñficia pmoueri. Itē q̄ indignū eligit
simoniace indign⁹ ē a bñficijs habitis et ba
bēdis. Nota ter. q̄ dicit q̄ in gerē se ad dignita
tes ē suspect⁹. Et dīc. g. de recognitōe siue p̄fessi
one extra iudiciale an p̄iudicet. Et. Itē q̄ vili
b⁹ plonis n̄ sūt p̄cedēde dignitates. Et

Cum causam.

Cleric⁹ secularis p̄tētu alic⁹ p̄suetudinis
non p̄t p̄fici eccīe regulari. Nota ter. ⁊ glo. q̄
dicūt nō fore arāndū boue ⁊ asino. Et q̄ nō
solū attendendūz q̄ faciū sit sed poti⁹ q̄d sit
faciendū. et all.

Quod sicut ex litteris.

P̄dost p̄secratōe possūt electōis et electi
ip̄dimēta examinari. Nota ter. q̄ i h̄ ē notabi
lis q̄ electio dī fieri i eccia cathedrali si com
mode fieri p̄t. Et q̄ archieps sine pallio cleri
cos nō dī ordinare. Et no. g. q̄ q̄rit an restitu
ens rē iniuste alienatā vel abstractā p̄ resti
tutōe rei libereſ a pena ⁊ arguit p̄ et p̄tra.

Euditis et intellectis.

Cū due fuerit electōes quaz p̄ma nulla ē
p̄p̄dimētu occultū ambe cassēt. Et vide
g. q̄ singularit̄ distinguit q̄ electio q̄nq; nulla
ē iure actionis ⁊ q̄nq; iure exceptōis.

In causis.

Al capitolo data potestas aliquib⁹ eligēdi
re nō itēgra reuocari nō p̄t. Nota ter. q̄ ē nota
bilis ⁊ loquīt de reuocatōe potestatis p̄cessē
alicui an r̄ integrā reuocari poterit. Itē q̄d
semel placuit amplius displicere nō potest
Et dicit. g. q̄ iudicium soluit eo vetante q̄ iudi
care iussit. et all.

Cum ecclesia.

Ab solos canonicos p̄t canonicoz crea
tio de p̄suetudine p̄tinere. Nota ter. q̄ i hoc
ē notabilis q̄ nemini facit iniuriā q̄ vni iure
suo. Et vide. g. que multū disputat de cōsue
tudine.

Cum dilecti filij.

Electus ab illis quibus potestas est data non
poterit sine rationabili causa reprobari. Nota tex. q.
res est primitiosa ex exemplo per surreptis astutia
ascendit ad apicem dignitatis. Vide. g. q. inter
cetera dicit quod digniores ecclesia sunt quod digni
or locum debet. Et quod gradus ceteros antecedat
que labor pliior vel stipendia meliora
fecerunt anteire. C. de ossi. magis.

Cum in iure.

Cum aliquibus dat eligendi potestas, tenet
quod sit a maiori parte eorum. Vide. g. q. querit
An quis possit seipsum eligere si sibi data est po
testas eligendi et disputat pro et contra.

Venerabilem et infra.

Electio in ipatoe a maiori pte illoz ab quod
pertinet electio si fuerit ydoneus per papam confir
mabit. Nota tex. q. in H. est notabilis quod ipatoe est
aduocatus ecclesie. Item quod electore plus operatur co
temptu vnius quod contradicton multorum.

Coram dilecto.

Valeat electio quod sit a maiori pte capiti illis
qui sunt in priuicia provocatus. Nota. g. q. videtur
declarare etcludere quod absentes et de quo lo
co vocari debent. Et dicit quod suetudo atten
denda est quia in hoc diversitate ecclesie divers
itas habent consuetudines.

Bone memorie.

Si maior per se in eligendo preterit minoribus
talis electio irritari. Videlicet melius. si maior
pars in eligendo preterit vnu electio irrita
bitur. sed si unius non cassata prima electore eliga
tur electio cassatur. Et nota tex. bene quod in H. no
tabilis quod corpe episcopi nondum sepulto non debet
fieri electio. Item dicit de contemptu vnius
quod plus operatur quod contradicton multorum.
Item in fine est notabilis in illo quod citatio in
debita facta non artat citatum.

Cum ad nostram.

Cleric secularis in platu non eligitur regulariter
Nota. tex. quod bene permissionem seu spem quod abbas
debeat fieri non debet monachari. dicit in. g. q. secun
dario licetum est alicui sperare honores ecclesie
sticos.

Officii tui et infra

Mouissimus non potest eligi in platu. Nota. tex.
quod aliquod presumit illicite factum quod cito vel in con
tinenti fit. Item quod nullus debet esse magister
antequam fuit discipulus.

Illa quotidiana instantia.

Valeat electio licet aliquod minori excoicatio ex
communicati iterint. Nota. g. q. dicit quod isti ex
communicati minori excoicatio eligi scienter
non potest. sed celebrare presulat in peccant in celebra
do. ut infra de cleri. ex. minis.

Scriptum est.

A duabus partibus facta postulatio est ele
ctioni tertie prius preferenda. Nota. tex. q. dicit quod in
loco notoris querendum est de presulatone alicui
Nota. g. bene quod dicit de notariis an debeant
interesse electioni. Item quod electio super presulatone postu
lati nisi due presulat in presulatone. et alii.

Item pro defectu.

Si canonici infra tres menses impediment
cessante non eligant ad primum superiorum ius
devoluntur eligendi. Vide. g. b. c. q. in H. est notabi
lis quod qui per se eligi non potest elegere. Et quoniam quod non
potest eligi. tamen bene potest eligere.

Quia propter diuersas.

Statuit concilium formas electionum secundum quod
potuerit de ecclesiis viduatis. cassat electores
aliter factas. Et iubet praefaciates tunc eligen
tis per se priuari. Secundo probabit in electore nego
cio procuratore statutum nisi certa occurrit. Ter
tio principit electiones statim publicari. Et re
probat electiones clandestinas.

Quisquis electioni.

Electio de personis laici celebrata est errata
et electio de personis ineligibilis efficietur. et eligi
tes post electionem irrita triennio a beneficis et
officiis suspendantur. et illa vice potestate eli
gendi priuinentur. scilicet.

Primum est quod.

Probatur in potestate firmandi et perce
ptione beneficij quod firmari in dignum. et tunc com
modandum est quod per mouet dignum. Et vide glo
rificum H. est notabilis quod episcopus non potest dispensare.

Sup insufficiētia etatis. zc. Item q̄ cōcorditer elect⁹ existēt in remotis a curia potest admi nistrare ante p̄firmationē. hoc dispensatiue conceditur propter periculū ecclesiarum. n̄ alienare nō potest. vt in fine textus.

Et preterite et infra

Elect⁹ ep̄s tenet ad expensas necessarias q̄s caplī p̄ negotio elec̄tōnis fecit. Mota. g. q̄ iter cetera dicit q̄ expēle debet eē modera te et non numis delicate. quia nec Delicatus debitor nec onerosus creditor est audiend⁹

Cum post petitam.

Cassat electō si post collatōe aliq; diu sit delara. Mota. g. q̄ in h̄ notabilis et dīc aliq; casus in qb⁹ petitio debet fieri instāter. Itez qnō oē qd̄ differēdi causa sit est more annu merandū. Et quod differtur non auferetur.

Constitutis.

Monach⁹ in abbatem alteri⁹ monaste rii assumpt⁹ ad electionē p̄mi monasterij n̄ vocatur. Et q̄ ille qui non babet vocem in capitulo non babet vocem in electione.

Ecclesia vestra.

Oportet electionē a maiori parte toti⁹ ca pituli celebrare. Et nota ex eodem. ca. q̄ elec tiones singulares nullius sūt valo:is.

Cum in magistrum.

Casse si pmotus fuerit nō p̄fessus. Mota. ter. q̄ dicit q̄ i magistrū assumi n̄ dīc q̄ formā discipli nō assūpit. Et q̄ sub tutela eē debet sub se alium babere non debet. et all.

Cum in ecclesia

Mōn valer electio nisi a maiori pte caplī toti⁹ et p̄missa collatōe fuerit celebrata. Vcl sic. Eligenda p̄sona nō debet in eligentū nu mero cōputari. ymo ea demp̄ta maior pars debet in eligendo p̄mitus cōuenire. b. d.

Sacrosancta ecclesia.

Enā p̄ cōpositōem patronis i collegiata eccia nō p̄hibet ius eligendi. Mota. glo. q̄ vult q̄ laicus de spiritualibus nibil disponere de bet et non potest esse arbiter in spiritualib⁹.

Cum in veteri.

Sifieri debeat electio cū p̄silio alicy nō valet nisi eoꝝ responsū fuerit expectatiu. Mo ta ter. q̄ dīc de cādela ardēti posita tpe electō nis. Et vide. g. q̄ ē notabilis. An et quanto requiriſ coniūlū an debet expectari respōsū. Erān consilium aliquem obliget.

Congregato.

Cessante idignitate electi maioris partis debet electio confirmari. alioquin minoris partis electio confirmatur. Mota glo. q̄ iter cetera dicit q̄ prelatus q̄ tenetur alios doce re non debet tunc addiscere. Item nos qui episcopi sumus alioꝝ doctrina nō idigem⁹

Budum ecclesia.

Beneficioꝝ pluralitas cū cura ieligibili tate inducit. Mota. ter. q̄ ē multū singularis pluralitate bñficioꝝ loquēs. Et no. g. q̄ dicit q̄ furū cōmittit q̄ rem alienā iuitō dño tra cit. vt pat̄z Insti. de obliga. q̄ ex deliq. nas. g. furtū aut̄. Et simile. vii. q. j. non furem. zc.

In genesi legitur.

Irrita ē electio a minori pte caplī facta. et si forma n̄ fuerit obseruata caplī. Quia p̄p̄ supra. e. Mota. g. q̄ i h̄ singularis ē qnō credit testib⁹ q̄ in dictis suis sūt singulares sic con sensus eligentū oēs in sīl cōuenire debet. zc.

Mazzana ecclesia.

Mulla ē electō iterueniēte laico celebrata Mota. g. q̄ in h̄ notabilis q̄ p̄suēudo p̄tra libertatē ecclesiastica dicitur corrup̄tela.

Ecclesia vestra.

Casus h̄m Ab. In quolibet termino ciā dus est q̄ electioni debet interesse ei h̄tū⁹ ē Mota. ter. bene q̄ non p̄sumit p̄romanoꝝ pontifex unico verbo velit tollere siue euer tere qd̄ mālis vigilijs et labouib⁹ est iuentū.

Publicato.

Quod publicato scrutinio nō possūt ele ctores variare cū si facienda collatio et elec̄tō celebrāda ab qd̄ p̄ supiō: si necesse fuerit cōpellāt. Mota. g. q̄ iter cetera dicit q̄ illa q̄ simpla citer p̄mittunt sine conditione soluunt̄.

Si alicuius.

Episcopus nō dispensat cum simoniace electio euā pintermedias plonas. Etia; si elec-
tus h̄ nestiuierit. Sec⁹ de simplici beneficio
Rota ex isto. c. dista regulā. Res iter alios
acta. Ite q̄ viciū vni⁹ purgat h̄ palū con-
tra illud. H̄dena suos debet tenere autores.

Ihis quibus.

Temp⁹ statutū a canone ad eligēdū cur-
rit bis quib⁹ interdicit ut sine licentia supio-
ris non elegant. ratio est inter. quia i mora
fuerunt bmoi postulandi. Vide. g. que dicit
de diligentia eligentium. et q̄ iura subueniūt
vigilantibus et nō dormientibus. et alt.

Titul⁹. De elec. li. sexto.

Statuimus.

Si aliquid oponat h̄tra pusionē electōz
seu postulatōez factā ad plonā dignitatez
vel canonīa i plonā vel formā. et ob h̄ fuerit
appellatū ad papā. appellans et defendens et
quoz interest a die obiectōis infra mensem
arripiat iter eundi ad papam. Et si ipsaltera
expectata p. xx. dies post aduentū alteri⁹ nō
venerit in negocio pcedat. Et q̄ non probat
quod in formā oponit pdemnet alteri⁹ par-
ti in expensis. Et non probans quod obicit
in plonā ē a beneficiis triennio suspensus. et
ppetuo pūatus si se interi⁹ ad ista imiscuerit.
Et bec pene locum nō habent nisi legitime
pateat eum calūniosum fuisse. b.d.

In electionibus.

Vota pditionalia et alternativa et incerta
in electōib⁹ reprobāt. Vide. g. q̄ i h̄ e notabil
et singularis q̄ plona eligēda iudex et arbitrus
et tutor debent esse certi et etiam pcurator.

Ubi periculum.

Hic ponit q̄uo fieri debeat rōmanti pon.
electio q̄m morit in ciuitate i q̄ cū sua curia re-
sidebat. Itē qd iuris q̄m morit extra ciuitatē
in qua erat curia. Et dat executores b⁹ iuris
cū penis. Itē obiectas cardinales vt i electōe
Rō. pon. deponat oēm pūatu affectū. et cal-
sar oia pacta et obligationes et iuramenta q̄
data vel facta essent de aliquo eligendo. Itē
monet oēs fideles vt statim audita sumi pō

tūficiis morte ei⁹ celeb̄t exequias. Et cenu-
nue orent pro vigili pcordi et utili pūtione
romane eccie. H̄d relati aut i pdicatoib⁹ suis
ipoz subditos ad h̄bortent et eis frequētias
orationū et obſuānā ieiuniorū indicat. b.d.

Et circa.

Appellantes contra electiones postula-
tiones vel pusiones oia q̄ obicere intēdūt
ptra plonā vel formā tenēt exp̄merē et iura
re q̄ credant illa vera esse. et possint illa pro-
bare. Sup nō exp̄ressis illi vel ad herētes nō
audient. nisi de nouo emrgāt vel pueniant
vel supueniat pbandi facultas sup̄ iurare
decebūt. statutū Inno. editū ptra nō pban-
tes que obiciunt in plonem vel formam in
suo robore conseruatur.

Alaritie.

Electus ante pfirmationē administrare nō
h̄cbz p se vel aliū in toto vel in pte sub q̄cūqz
colore. q̄ p fecerit ipo iure pūatu sunt iure ex
electōe q̄lito. Et vide. g. q̄ iter cēta docette qd
facere potest electus non confirmatus.

Quam sit.

Eligētes q̄zito cōmode possūt electōem
plentent electo. Elecius infra mensem p̄sen-
tia. als pūatus est ipo iure quelito. nisi cor-
ditio plone ipm excusat. H̄d oſt p̄sensū cōfir-
matiōnem petat infra tres menses. alias ele-
gularis q̄ disputat de mense quantas dies
debet p̄mtere et quo semestria faciūt annū.

Iderpetuo sanctionis.

Sinon sequit electio nō est q̄s ex p̄sensū
iſcrutinio scienter habito indignū nominā
do eligendi potestate pūat⁹. Rota glo. que
dicit q̄pstitut⁹ in mortali potest eligere sicut
constitutus in minori excommunicatiōne.

Nulli licere.

Eligēs vt electōi p̄senties h̄lectū nisi ex
noua causa vel nouiter ei pandita se nequit
opponere. Rota. g. q̄ tangit iter cetera q̄ dicis
tur maiores cause. Et alt. concor. et tagit vnu
satis notabile dictū de renūciatiōne.

Si quando.

Contra electū a dupla maiori pte vel elec-
tores ipsi⁹ nibil a reliqua pte ptoponi qd
votū extenuet sed id bene oponit qd votū
annulat. Vide, g. que ponit differentia inter
annullare votum et extenuare

Quamvis.

Appellatio iudicialis vel extra iudicialis
devoluit causas electionis epoꝝ et superioruz
ad papā. si in sc̄ptis et ex certa cā pbabili fu-
erit iterlecta als n. Et ab ea possit ptes sine
prauitate recedere p̄sq; pape fuerit rep̄plen-
tata. Et an i recessu interuenerit prauitas in
feriores iudices aī oīa babēt inq̄rere. quā si
repererint de causa non cognoscant sed sta-
tuant partibus terminum in quo cuꝝ actis
et munimētis se ap. p̄spectui representent.

Si forte.

Si inter reliqua q̄ obiciunt p̄mouendo
ab dignitatē obicis evidēs defec̄t sciētie vel
p̄sonē id ante oīa examinari debet et si repe-
nit falsum opones a p̄secutōne negocij re-
pelle et puniet p̄inde ac si defecisset in p̄bati-
one omniū obiectoz. Mo. g. q̄ dicit q̄ possu-
mus aliq̄ tacite q̄ non possumus expresse. Et
distinguit et docet de p̄sumptōe qualitatis
intruseca et extrinseca.

Sciant cuncti.

Qui grauauerit aliquā p̄sonā eccl̄ias
cā vel eius slāgu neos seu eccl̄ias seu bo-
na p eo q̄ eum pro q̄ rogabat eligere noluit
ipo facto excommunicatus ē. Mo. g. q̄ in h̄ no-
tabilis est que querit an p̄ces inducāt simo-
niam. Item ponit casum in quo percutiens
laycum est excommunicatus.

Generali.

Idūnt usurpantes dē nouo custodiam
vacantiū eccl̄iarū. Item punit clericos et
monachos h̄sieri procurantes. Itēz punit
clericos se talibus non oponentes. Itēz po-
nit qualiter debeant se habere habentes ta-
les custodias ab antiquo. Mo. g. q̄ in h̄ no-
tabilis q̄ in dictōe si q̄s cōphendit etiā si q̄,
et ar. glo. pro et contra. Item glo. ponit que
dicuntur nova et que antiqua.

Licet canon.

Idarochialis eccl̄ia nemini p̄ferat q̄ nō
sit ydoneus scientia morib⁹ et etate. Et si con-
ferat nō attingenit. xv. annū nō valet colla-
tio. Ille aut̄ cui talis collata fuerit eccl̄ia tene-
tur p̄sonaliter residere. Et infra annū sacer-
dos fieri. Si aut̄ p̄motus non fuerit elapso
anno p̄uatus est ip̄o iure. sup̄ residētia autē
p̄latus eius ad tempus poterit dispensare.

Memo deinceps.

Idarochialis eccl̄ia non cōmendet ni-
si p̄stituto in etate legitima et sacerdotio. et
tali non nisi vna. Et illa tunc demū cum ne-
cessitas vel utilitas erigit. talis autē cōmen-
da ultra sex menses nō duret. Quod contra
predicta factum fuerit est irritum ip̄o iure.
Mo. glo. glosam q̄ ponit significata būius di-
cūonis commendare.

Eupientes.

Tria tempora statuerat gregorius. x. cir-
ca expeditionē eccl̄iarum utilia. vt supra. e.
Quā sit. Idūmū de electionib⁹ p̄sentandis
electis. Secundū de exhibendo p̄sensu Ter-
tiū de p̄firmatione petenda. Idūmū con-
firmat hic papa nicolaus cum incerti tem-
poris adiunctione statuens q̄ si infra dies
exquo cōmode potuerit eligentes electiōes
electis distulerint p̄sentare q̄ culpabiles i h̄
fuerint a prosecutione electionis in totū sūt
exclusi a beneficiis que obiunent in ip̄a eccl̄ia
p triennium suspēti. Ad quesitū infra illō
tempus se temere miscuerint perpetuo sunt
p̄uati et sic precise cōfirmat vt iacet. Tertiū
mutat circa p̄firmationes eccl̄iaruz catbe-
dralium vel regulariuꝝ q̄ ex immediata sub-
iunctione vel appellationis reuelatione babēt
petri a papa. Et statuit q̄ p̄dicti electi post cō-
sensum vel post habitam de electōe noticiā
si p̄spam debito tpenō ptingeret p̄sentari iſra
mensem iter arripiat etundi ad le. ap. p̄cōfir-
matione petenda et causa p̄sequenda cum
omnibus actis et munimentis.

Fundamenta.

Dicit nicola⁹ et probat auctoritate psal-
miste nostram militante eccl̄ia fundatam

esse sup aplos et predicatoribus, quod fundamētū
et solidatio est in Christo Iesu. Hoc at p̄cipuum
fuit beatus Petrus cui superna dei p̄misio beatum
Paulum adiūxit, quod duo sub uno p̄secutore eo-
de die et loco ciuitate romana suo glorioso
cruore martiri Christo domino p̄secrāt. Itē secū-
do dicit ipsam ecciam diuino miraculo tem-
poralib⁹ adiutā auxilijs, dum sc̄z Constantī⁹
imperat⁹ ipi ecclie in plena sancti Silvestri q̄r-
ta die sui baptismatis donauit ciuitatem ro-
manā vībi collocata petri sedes gauderet
plenaria libertate.

Quamquā in casu.

Canonici sc̄ cathedralis ecclie ipso iure vel
plūniā; p̄terq; in casu negligētie eligēdi poti-
stare suatis ad papā ius deuoluitur eligendi.
In inferiorib⁹ ecclisiis semper ad primū supe-
riorē deuoluitur.

Is qui.

Constitutōi. Ut circa, nō satisfecit appellāl
q̄ disiunctive iuravit se crede opposita ēē vera
vñq̄ sufficere deberet ex eis.

Qui contra.

Qui cōtra certā plonā ne eligat appellat
constitutōi ut circa, servare tenet. Vide, g. q̄ vi-
det facere differētiā iter appellatiōnez p̄ certā
plonā et incertā plonā interpositā.

Sicut cum per.

Si cōpromissuē in plures ut eligat, per
p̄nū facienda ēē electionis p̄nūciatio, aliter ele-
ctio facta nō tenet. Quātū at habuit hec decre
tal is pilla q̄ notat Inno. Host. et Cōpostel.
supra, e. q̄ p̄pter, et c. In genesi.

Statutum.

Decretal supra, e. Licet canon. Et in colle-
giatis parochialib⁹ ecclisiis et cōspicuis ad
earū regimē locū nō bꝫ. Et nota q̄ decre. Cū
in cūctis ponebat de dignitatib⁹ et bñficiis
curatis et parochialib⁹ ecclisiis.

Si cui.

Si cōpromissari⁹ sūm traditā sibi metam
scrutatis et in sc̄ptis redactis voluntatib⁹ sin-
gulorū illū eligat i quē nō maior p̄ caplū sed
plures alioz cōpatōe p̄senserū nō tenet electio

cū p̄ter formas cōciliū sit celebrata. zc.

Quorundam.

Ex vocatione quocūq; modo i discordia
facta de religioso mēdicante ad platura; ex-
tra administratiōem sui ordinis nō acq̄rit illi-
ius, nec p̄sentire p̄t etiā de plati licētia. Idem
de vocatione facta a minori pte numero ad
quālibet platiōem de religioso nō mendicā-
te. Et secūdū factū irrū decernit. Vide, gl. q̄
dicit qd̄ opereſ licētia extorta.

Ut quis duas.

Non potest electus duas electiōes p̄seq̄
petendo p̄firmatiōem ex illis. Etiā si p̄test
se p̄tentū altera p̄ quā p̄sequi posset sue iu-
tionis effectum.

Si electio.

Si electus nō p̄sentit vel post cōsensum
renūciat vel morit, vel p̄pter occultū sui vi-
ciū electio cassat, eligētes ad eligendū ex tūc
integrū temp⁹ habebūt, nisi circa id egerint
fraudulenter. zc.

Si religiosus.

Si nō obtēta licētia religiosus p̄sentit ele-
ctiōne de se facte extra suū monasteriuē non
valet p̄sensus et irrita ēē electio. Sc̄do dī q̄ olo-
lus supior sine capitulo dare potest p̄lenitē
di licētia et transeundi.

Nullus.

Abdonachus in abbate eligi nō potest ni-
si sit expresse professus. Ad dignitatē autem
epālem et in seculari et regulari ecclie talis
eligi poterit.

Cum expediat.

Forma electionis superī tradita p̄ decre.
supra, e. Cū dilectiū nō ēē sublata p̄ sequēs con-
ciliū. Quia p̄pter. Et nota ista decre. in p̄n-
cipio sui qd̄ expediat. zc. Et dicit q̄ expedient
ia utilitate respicit.

Cum non deceat.

Accedens ad se, ap. p̄ instruēdo negozi
electiōis p̄ decre, cupiētes, cū do bac de causa.
stando et redeundo integrē p̄ter quādianas di-
stributiones p̄cipi fruct⁹ bñficioz q̄s percī-

pere possit in ipsa ecclesia residendo.

Ab eo.

Qui opponit evidenter defectum scientiae vel
psone propter promouendum ad aliquam dignitatem
penitere non potest.

Ex eo quod.

Canonicus impubes ad electionem non vo-
catus non agit de contemptu. Non professi-
cū professis. vel cōuersi laici cum clericis ele-
ctioni interesse non debent.

Si postquam.

Si ab electore cathedrali regulari ecclesie
iscpusus est capitulo appelleat ad papam. illa
pendente confirmatione ordinarii facta non va-
let. Itē scđo dicit et requirit decre. Cupientes.
Non solū quod electus veniat sed quod usque ad finē ne-
gocii psequeat. Et hoc etiam locum quoniam appellat a
ffirmatione vel pulsione. Hoc dicit.

Eum ex eo.

Disp̄lare possunt ep̄i et superiores cum habeant
ecclesiasticas parochiales sibi subiectas quod us-
que ad septenium studēdo non teneant ad sacerdotio-
nū promoueri. Ad subdiaconatum tamen dñe promou-
eri intra annum alias sunt prout. Et illo duran-
te septenio dominus illis ecclesiis ydoneus ponit vi-
carus et fructibus ecclesie sustentad. Elapsō septen-
nio dominus rector istra annū in plurimū promoueri.

Commissa.

Dicit quod ad penā p̄uationis rectoris par-
rochialis ecclesie non promoti requiri quod anno in-
teger sit cōpletus. Scđo dicit quod anno illi non
currat legitime impedito. Tertio quod post p̄ua-
tionē ecclesia eidē p̄ferri non potest. Quarto di-
cit quod non promotus si eo animo receperat ecclē-
siā refractus anno p̄cipere tenet ad restitu-
tionē ipso. cc.

Si abbatem.

Abbas exemptus eligit in ep̄m. sed transire
non potest sine licetia pape vel legati oblatere.
Scđo dicit quod legatus oblatere confirmare potest
electiones ep̄orum exemptorum. reliquias non sine spe-
ciali mandato. cc.

Si compromissarius.

Sic cōpromissari non eligit infra tempus in-
ris potestas puidendi ad suspicere devoluta.
Si eligit sed indignus distincte reddit ad cō-
promittentes nisi id sc̄iēter ratū babuerint. Ide
si electus ydoneus non plenius. Sic cōpromissari
scientē eligit idignū tunc ipse solus ab ecclesiasticis
officiis est suspeclus triēnio nisi id cōpromittentes
sc̄iēter ratū babuerit. Et pena suspicēdōis p̄di-
cta non habet locum in ep̄o cōpromissario nec in elec-
tionib⁹ inferiorib⁹ et p̄pox. Et restringit illa pe-
na ad beneficia quae obtinet in ecclesia offensia. Et idē
in beneficiis illis quae deficit in probatōe illi⁹ quod
obicit in psōnam.

Procurator.

Procurator in causa electionis siue appellatio-
nis ab eadē dī causas clare in suo p̄stitutio-
ni instrumēto habere et speciale mandatū ad
iurādīn alias opponentiū siue p̄stituentiū.

Si confirmationem.

Cassata p̄firmatōe vel cassa nūciata p̄p̄t
defectū iurisdicōis vel solēnitates omissam
non p̄pter Selectio cassa dicet.

Quia sepe.

Si vacante cathedrali regulari vel colle-
giata ecclesia singulares psone capili vel cōueni-
tus occupat bona a p̄lato dimissa vel vaca-
tōnis tpe obuenientia donec plene restituat
ab officio et quibuscumqz beneficijs sunt su-
spensi. non obstantibus priuilegijs consue-
tudinibus vel statutis quacumqz firmate
vallatis. cc.

Constitutio.

Declarat decree. Ut circa. et dicit quod solum
in extra judicialib⁹ appellatōnib⁹ locū habet
Et habuit ortū hec decree. ex his quae non. guill. su-
p̄p. e. Ut circa.

Is cui.

Procurator seu administrator cathedralis
ecclesie cui ab ap. se. būiūmodi admini-
stratio siue procuratio est commissa. potest
illa que sunt iurisdicōis. secus de illis que
sunt ordinis siue consecrationis nisi fuerit
episcopus. cc.

Indemnitibus.

Dividitur in septem partes. In prima ponitur Constitutionis causa et constitutio circa personas eligentes et eligendas in monasterijs monialium. In secunda ponit quod iuris cum in ipsis monasterijs plures sunt electe in discordia per formam scrutinij. Tertio ponit quid iuris cum electioni per formam compromissi si aliquis pars se opponit. Quarto declarat an decre. Cui pientes habeat locum in causis ipsorum electionum. In quinta excommunicat aduocatos et alios vocatos per dictis electionibus qui in bmo electionibus discordia seminauerit vel exortata nutriuerint. In sexta sit ampliatio Constitutionis ad canonicas non professas et quod habet proprium. Septimo ponit ad quod quedam protestatio et antiquorum iurum saluatio.

Prouida consideratione.

Appellantes in causa electionis possunt annuntiatorem appellatoris ab ea recedere dummodo aliqua prauitas non interuenerit quod habebit iudices inferiores cognoscere. Quod si iudices inferiores non fecerint et ad confirmationandum tales electiones processerint per annum a confirmatione et consecratione nullum sunt suspensi.

Si eo tempore.

Si papa sibi priuisionem cathedralis ecclie reseruavit inhibuit et irritum decretum non est viciaria electio quod processerat omnia in querere reservationem sequuntur carent effectu. Vnde generali de decreto pape.

Si quis iusto.

Si iusto impedimento detentus in electoribus negocio considerat pluribus vices suas queritur an valeat commissio. Respondet quod sic dummodo in solidum dati fuerint et certum melior editio occupatis. Si at nullus occupatus ambo simul occurrit. admittitur ille de quo capitulum concordat. Si capitulum non concordat ille admittitur quod instrumento est primo nominatus.

Quoniam electione.

Si apparet coelectus vel se opponens ei qui confirmatorem petit ille vocabit notarium alias

stat edicium in ecclesia generale et se volentes electioni opponere veniant peremptorio assenso alio affirmatio facta non tenet.

Titul'. De elec. et electi po. in cle.

Cum rationi.

Religiosus eligi non potest ad placitum non episcopalem alterius religionis vel habitus. si pira fia est irritum. Vnde glo. que disputat de colore habituum. Et per sub verbo religiosus infelicitur etiam religiosa.

Re romani.

Cetus cardinalium se. va. iurisdictionem paleam exercet nisi in quantum admittit concilium lugdunense. nec illud vel ei prem alterare potest. Secundo dicit quod officium camerarii vel penitentiario pape durat eum mortuo. qui si deficiat poterit cetus pro tempore vaccinationis alios subrogare.

Causam electionis.

Primo ponit formam quam appellans appellatorem intimabit appellato ut per ipsum causam appellatoris ad curiam deuoluat. Secundo prouidet cum appellatus vel per specialis procurator nequit baberi. Tertio prouidet cum permetitur appellati vel suorum intimatio fieri non potest.

Constitutionem.

Bonifacius aliquando declarauit de quibus suo ipse dubitabat circa decree. Ut circa. et supra. e.c. Is q. et. c.q. ptra. et. c. pcurator. t.c. cōstitutio. li. vi. Postea tamen noua dubia emiserunt que clementis bac sua constitutione declarat. Vnde eam. cc.

In plenis qz.

Sine speciali licentia papae nullus prouide re potest cathedrali ecclie clero carenti et populo christiano. Religiosus per platum suum beneficiari non debet ut tali priuisioni consentiat. Presentiens etiam si fuerit consecratus prior plato subiaceat nec in episcopum recipitur. nec ad honorem aliquem promouetur. Et que contra sunt irrita decrevit.

Quod circa.

Breue est et vnde Constitutio bonifacij que loquitur de minori numero non debet intelligi sicutone iuris.

Statutum.

Emolumentū ex iurisdictione et sigillo curie vel alīs priuē ad platū cathedralis eccie vel collegiate ea vacante nō obstatē. Iuueniū deducit expensis reseruandū ē successori. nisi tunc certe dignitati cōperat iurisdictio cum ipius emolumento.

Cum concessa.

Religioso concessa a sui plāti licentia ut in electione de se facienda posset consentire ppter ambitionis viciū nullius debet esse firmatus. Aude glo. que notat q̄ generalis licentia est periculosa.

Titulus. De translatiōne ep̄i uel electi.

Cum ex illo.

Patriarcha nō p̄t electuz i archiep̄m ad sedē ep̄ale trāsferre. Nota g. q̄ b̄z v̄sus i quib⁹ quedā noīant q̄ respiciunt solū papā. Et sunt illi. Restituit papa solus depositū i ip̄e. Biuvidit ac vnit eximū atq; probat. Articulos soluit synodūq; facit generalē. Trāsferit et mutat appellat nullus ab ip̄o. Be istis singulis habebis concor. infra De excessi. prela. Sicut vñire.

Inter corporalia.

Electū p̄sertū p̄fmatū null⁹ p̄t ad aliam ecciaz trāsferre. Nota tex. q̄ dicit. q̄s de⁹ coniux homo nō separat. Item dicu tex. q̄ de si milib⁹ idem est iudicium et all. glo. concor. Item dicu q̄ simplicitati est parcendū. Itē qd nō est sanctoz patruz decreto sanctum supsticioz ad inuentionib⁹ p̄sumendum.

Quanto personam.

Ep̄s q̄ sine licentia pape ecciaz suā dimittit talia accipit p̄nat v̄raq;. Nota g. q̄ iter cetera dicit q̄ntā potestatez de⁹ beato petro et suis successorib⁹ contulit.

Licet in tantum.

Licet ep̄s babeat i indulgeniā vt ad maiores ecciaz trāsferre valeat si postulet. ad aliā nō p̄t sine examinatioē trāsferre. l' sic dispēlatio vt q̄s trāsferre valeat ad maiore n̄ p̄cedit ad parem.

Titulus. De auctoritate et usu pallij.

Em super.

Quod dī in traditōne pallij. iſra ecclesiā tuā utaris de q̄libet eccia i diocesi intelligit.

Ad hoc.

Pallium alteri cōmodari non potest. Nam cum eo qui vñit sepelitur. Aude. g. que videtur dicere q̄ ea que personis adhērent cum psonis extinguntur. Item docet glo. qualiter episcopus et clerici debent sepe bri. et iñ quibus vestibus. et all. concor.

Iſi specialis.

Ante impreationē pallij nō est quis archiepiscopus nūcupandus. Nota glo. que dicit q̄ palliare debet quis quod male fecit et reuocare congruerit si potest ne vilescat auctoritas eius. Et nota tex. bene in si. q̄ oī dīnata caritas incipit a seipso.

Ad honorem dei

Solus papa semp pallio vti potest. alij vero certis diebus in privilegiis suis contētis. hoc dicit. Et nota glo. in bonorem cuius pallium portatur.

Ex tenore.

Extra prouinciā nequit archiepiscopus vti pallio. etiam si sit consuetudo. Idem vñdetur de iſtra. Et nota glo. que vult q̄licet papa dat alicui privilegium. nō tamē vult q̄ vñtatur eo in preuidicium alterius.

Cum sis et infra

Archiepiscopus potest vñ pallio ad misam in quocūq; loco. Et intellige vñicunq; id est. in prouincia sua vel aliena de p̄fe licentia.

Quia nos et infra.

Archieps i dieb⁹ in p̄uilegijs suis p̄tēs
pellio vti p̄t. Mota. g. q̄ dicit q̄ nō l; falcem
mitte in messem alienam.

Titul⁹. De renūciatōne

Litteras tuas.

Tempe turbatōis non debet ep̄s petere cel-
sionē. Id est petere licentia q̄ posset dimittē
suā ecciam. Mota. g. q̄ dicit q̄ sit iusta causa
ad petendū licentia renūciandi. Item dīc. g.
q̄ fruſtra velociter currit q̄ p̄us qz ad metas
puenerit deficit. quod est notabile. vt de pe-
nitent. di. iii. in cassum.

Cum inter. p.

Qui abiurauit beneficiū licite potest re-
dire ad illud si de noto eligatur. Vnde glo.
que inter cetera dicit q̄ iuramentū nō exten-
ditur ad ea de quibus non est cogitatum.

Ex transmissā.

Qui ad penitentē suā licentia ut trāseat
ad alia ecciam ius p̄dit in p̄ma. z. Vnde gl.
buius capiuli. Un clericus transiēs de una
eccia ad aliam possit repetere bona sua p̄me
ecclesie data et disputat pro et contra.

Admonet et infra.

Clericus absqz p̄ sensu ep̄i accipiens eius
ecclēsias aut dimittens est canonice punien-
dus. Mota glo. que dicit q̄ clericus vni⁹ ec-
clesie potest eligi in p̄elatum alterius ecclē-
sie dummodo sit ydoneus.

Super hoc.

Renunciantia lqd metus causa obstat
iuramentuz renūciationis super proprieta-
te facta. Mota tex. q̄ dicit q̄ non est verisimi-
le q̄ alijs beneficiū multis laborib⁹ acquisi-
tu r expēsia facile sine cā spōte sua resignet.

In presentia nostra.

In causa appellationis is p̄q lata est sente-
tia nibil habet pbare necesse. nec q̄s reuerterit
ad ius resignatū. Mota tex. q̄ docet unde iu-
dex debet informare motum animi sui.

Sane dilectus filius.

Situe me supposui gracie cōpelleris offi-
cio iudicis ad grām faciendā. Mota glosa;
que dicit q̄ exhibitio reuerētie siue honoris
non debet exhibenti esse damnoſa.

Quod in dubijs.

Qui renūciat i māb⁹ laici bñficio illo po-
terit spoliari. Mota. g. q̄ ponit penā clericū a ci-
piētibñficiū a laico r q̄ renūciat i māb⁹ laici.

No supplicationem.

Mōpt̄ intemperie aeris vel inimicic-
as capitales p̄t q̄s petere cessionē. Mota. g.
q̄ dicit q̄ huic p̄uidendū ē de bñficio quē nō
crimen sed cā necessitatig abducit. Itē nota
verbum satis notabile q̄ nō licet maiorib⁹
honorib⁹ functo descendere ad minores

P̄isi cum p̄idem.

Mōnī sex cas⁹ in qb⁹ archieps p̄t petere
cessionē. Mota tex. q̄ dicit. Et si desideranda
sit eminēs scia i pastore in eo tñ sit cōpetens
tollerāda. q̄ s̄m apostolū scia inflat. caritas
aut̄ edificat. Et ideo impfectōem scie supple-
re p̄t p̄fectio caritatis. Itē q̄ nimis emūgit
sangnē elicit. Itē oculos ras⁹ voluptas arma
sūt antiq̄ hostes ad miseras aias capiēdas.

P̄ost translationem.

Episcopus q̄ renūciat episcopatui et fa-
ctus ē regularis p̄t ep̄m postulari. nisi p̄io
renūciass̄ rōne criminis. Mota. tex. q̄ dīc si cec⁹
cecū. Itē dicit q̄ scia ē margarita. Itē no. glo.
q̄ dicit q̄ cā cessante cessat effect⁹. r q̄ cum sy-
moniacō nulla debet haberī misericordia.

Quidam cedendi.

Qui obtinuit licentiam ad cedendū siue
ad resignandū cogit ad cedendū. Mota. gl.
que dicit q̄ alijs cogit ad cedendū abtentia
licentia. et hoc ideo ne illudatur papa.

Veniens ad se. ap.

Qui aduersarij gratie se supponit si red-
dat litteras quibus vñtūr non renūciat iu-
ri suo. Et nota glo. que dicit q̄ si in causa op-
pellationis vadamus ad arbitrios pp̄terea
non videor renunciare appellationi.

Lecte coram nobis.

Absolutio ab obediētia vim renūciatōis nōb̄s. M̄ota ter. et glo. De illo qui credit falso amico qd̄ si faciendū et qualiter ille sicut amicus de dolo teneat. Itē q̄l̄ re integrā penitē.

Bilecti filij.

Abbas exempt⁹ sine licētia pape renūcias re n̄ p̄t. M̄o. g. q̄ docet i q̄b⁹ casib⁹ q̄s a dignitate vel officio pōt et v̄ remoueri.

Titulus. De renūciātione. libro sexto.

Quoniam aliqui.

Quidā pl⁹ q̄z expediebat curiosi referebāt i dubiū an papa posset renūciare papae tui. Celestīn⁹ qnt⁹ dū p̄siderer et regimini M̄o. eccl. de p̄silio et p̄senlu suo et fratrū statuit q̄ sumus pontifex libere resignare poss; papa tui p̄t declarat p̄sens de c̄reta.

Si te prebendam.

Si i fraudē expectatis p̄mā vacaturā cū i p̄io crederet p̄nguis vacare renūciat q̄s tenuem quā babebat. n̄ tenet expectā illā recipere. ymo illa dimissa expectabit alia; sine fraude vacātē. et si illi renūcienti illa p̄nguis postea conferatur. hoc ipso probata fraude carebit v̄raqz. hoc dicit.

Titulus. De renūciātione in cle.

Cum illusio.

Renūciatio dignitatis vel bñficij facta p̄ procuratores ad h̄ p̄stitutū tenet. Iz p̄pus procurator fuerit reuocatus. ip̄o tñ et superiore cui fiebat cesso ignorante. n̄li p̄ maliciā ip̄oz vel alioz reuocatio ip̄is fuerit occultata.

. Titulus. De supplenda neg. p̄relatorū.

Statuimus.

Si diocesan⁹ req̄lit bñdicere nolit abba

tes cisterciēs ordīs. ip̄i tñ monachos suos bñdicere p̄nī. Et ē ar. i glo. q̄ q̄s p̄t dare illō qd̄ nō babet. Sed regula ē q̄nemo dat plus q̄z babeat. Fallit in casib⁹ bis v̄sibus p̄tentis. Creditur allūcio iudicētū: dominus ve. Eluditur augustus p̄lat⁹ sicq; procurans. V̄lus p̄ferre valēt iuris q̄z cōperat istis.

Sicut nobis.

Religiosi eccias ad eoz p̄ntatiōez spectātes i p̄pos v̄lus n̄ p̄nt puerē. Et si ifra tēp⁹ laterān. cōciliū. v̄i ifra de p̄cel. p̄. M̄ulla. cū vācāt nō p̄sentauerit ad easde. supiores poterit ea vice de easde p̄uidere. M̄ota. g. dicit quale hospitalitatē d̄z cleric⁹ suare. M̄ota q̄ q̄ ad virūq; festinat neutrū bene pagit.

Licet magister. Illo.

Supplet supiori iſerioris negligētiā i bñficijs p̄ferēdis si tps laterān. p̄ciliū fuerit lapiū et collagio p̄iſeriorē facta postea n̄ val. V̄lo. g. q̄ notat an tps p̄dictū currat a tpe scie vel a tpe vacatiōis. Et p̄cludit q̄ a tpe icie. infra de p̄cel. p̄ben. Bivertitatem. in fine. xx.

Litteras vestre.

Si ille ad quē spectat collatio bñficij illō post ipsiā a iure statutū p̄ferat n̄ tenet collatio nisi de misēdia toleret. V̄de. g. q̄ dicit quid operet patientia in causis.

Bilecto filio. p.

Ab quē p̄ma n̄ spectat bñficij collatio la p̄slo ipe lateranenb̄ p̄ciliū p̄ferre nō potest

Titul⁹. De sup. negli. p̄ latōrū. li. sexto.

Romana.

Jurisdictiō suffraganei erōcommunicati ab metropolitanū non deuoluit. licet alias eos p̄ delictis punire posset.

Grandi.

Si ille q̄ p̄est ē negligēs et remissus debet superiori illi dare ydoneū coadiutorē. M̄o. g. q̄ dicit q̄ potētia qñq; p̄dest qñq; nocet. Itē glo. norat qñ subditū debent obedire domino quo ad bellandum.

Si episcopus.

Episcopo a paganis capto vel scismati cis nō archieps sed capitulū administrat nisi papa qz cito h̄ fieri poterit sup h̄ p capitulū p̄fusend⁹ aliter ordinaret. b. d.

Ecclesie.

Cas⁹. Opiniōes erāt olim q̄s poss̄ visita torē dare eccie catbedrali. Item an visitator posset pferre beneficia. vñrūqz hec decre. determinat.

Titul⁹. de sup. neg. p̄e la. in cle.

Quia regulares.

Si plati regulares n̄ pferūt infra sex mēs p̄orat⁹ administratōes et eccias vācantes q̄n sūt demēsa s; solēt spāles l; obediētarios rectores babere. diocesani auctoritatēna vñl̄ aplīca si sūt exempli pferāt illa psonis qbus pp̄iatos fuerūt pferēda nec pmittāt illas ap̄licari mēlis platoz vel pēlionib⁹ grauari.

Titul⁹. de temporib⁹ ordi. et quali. ordi.

Subdiaconos.

Dieb⁹ vñicis vel sabbato pentecostes sacri ordines ab alio q̄z a papa nō p̄nt conferri. M̄o. g. dicit qd̄ rome fit h̄ spectandū ē. Item dicit. g. qn̄ vñgines sūt velande.

Sane super eo.

M̄on valet p̄suetudo q̄ extra tpa statuta sacri ordies pferāt. M̄o. g. q̄ dīc q̄ multitudō peccātiū qñqz iducit dispelatōez. Itē q̄ veritas ē triplex scz. iusticie. discipline. & p̄dite.

Be. eo autem.

Extra ieuniū q̄tuor tempoz n̄li in sabbato sctō & sabbato añ passionē dñi sacri ordines pferri n̄ debēt. M̄o. g. q̄ dicit q̄ p̄suetudo ea q̄ sūt licita reddit illicita.

Ex tenore.

Criminosus occult⁹ moneri b; ne pmo

veat ad orbies. S; si pmoueri voluerit p̄b̄eri nō d; Vnde. g. q̄ dīc qn̄ peccatū ē occul tu et qn̄ d; notoriū. Itē q̄ peccatū occultum solum dñi babet vltorem.

Eld aures.

Religiosus h̄ p̄biliōez sui supioris p̄moueri nō debet. M̄ota rex. q̄ dicit q̄ non in sublimitate graduu; sed in ampliudie caritatis acquirit regnū dei.

Si archiepiscopus.

Ametropolitan⁹ ab oib⁹ suffraganeis cō secrat. s; suffragane⁹ a trib⁹ ep̄is p̄secrebit. S dicit cū. c. sequēti qd̄ icipit. Nec epi. z. Et no ta. g. q̄ tangit de forma p̄secretōis ep̄oz

Cum quidam et infra.

Cum ipse indebito ordines celebrant tam ordinans qz ordinati puniunt.

Cum secundum.

Comixtio p̄tarioz rituū i ordinib⁹ p̄ferē disreprobatur.

Ex parte vestra.

Qui de maiore religione trāsit ad minorez ibi recipit ordinē accepta penitentia illa vñl̄ licite si trāsl⁹ sit occult⁹. Vnde. g. que dīc quotuplex est apostata.

Quod translationem

Si grec⁹ ep̄o latino subiect⁹ sine licentia ipsi⁹ ordinat ab ep̄o grecō iterdicit ei ordinis executio si vñ de licetia tolleraet.

Cum in distribuendis

Ordinat⁹ a papa nō p̄t sine ip̄i⁹ licetia ad supiores ordies pmoueri. M̄o. g. q̄ dīc q̄ nō p̄t ordinare ille et nō p̄t iudicare.

Litteras vestras.

M̄on possunt conferri duo sacri ordines vna die vel duob⁹ ieunio continuato. M̄o. glo. que dicit q̄ continuatio de duobus diebus facit vñū. Item nota q̄ dicit ordines conferri debere sabbatis dieb⁹ et h̄ dicit semper et pro p̄stanti qui significat requiē. p̄ter episcopalem dignitatem que die dñica tan cum confertur. z.

Vel non est compos.

Caracter im̄p̄misān etatē legitimā ordi-
nat⁹. Mo.g. q̄ potestates ordinādor⁹. licet
iūuenis ordinet caracter n̄ im̄p̄mit⁹ licet ex-
cutio v̄lq; ad ips⁹ debite etatis suspendatur

Dilectus filius

Conferens vna die plures sacros ordines
enā si de mādato metropolitani hoc fecerit
ab ordinandi potestate suspenditur. Mo.g.
q̄ dīc q̄ auctoritas superioris non excusat.

Consultationi tue

Caracter im̄p̄mit⁹ extra debita tempo-
ra ordinatus. Mo.g. glo. que dicit q̄ quo:
cūq; tempore ordines cōferantur caracter
im̄p̄mit⁹. Mo.g. temp⁹ ē desistālia ordinis

Quesitum est.

Omne crimen enorme indistincte ip̄edit
quē in suscep̄is mis̄trare et ad superiores ordi-
nes pmoueri. Aide Bab. et doc. q̄ multū no-
tabiliter h̄ scribit de peccatis que dicuntur
enormia que mediocria et que levia.

**Ti. De tempo. ordi. et
quali. ordi. li. sexto.**

Sepe contingit.

Eps̄ ytalie v̄tramōtanū nō ordinet nisi
de speciali licentia pape vel p̄ patentes lrās
epi sui priuētes causā iustā quare nolit aut
non possit illū ordinare. si secus factū fuerit
ordinās puniēt condigna pena. et ordinat⁹
suspens⁹ manebit. Ita q̄ et a penitentiariis pa-
pe sine ip̄i licetia spāli absolui nō poterit.

Eos qui

Qui scienter ordinauerit clericū alienū
p̄ annū a collanone ordinis est suspensus. Et
postq; suspēlio fuerit manifesta poterūt sub-
diti sine licetia eoz a viciniis epis ordinari.

Cum nullus.

Epi clericis originis domiciliū vel ecclesias
fasticī beneficij cōmendatiuas ad ordines
dare possūt. inferiores plati nō nisi ex p̄milio
nec officiales epoꝝ. sed hi q̄ habēt admi-

nistratōem spūalium illas bene pcedūt. Et
possunt ip̄i ordinare p̄ores p̄oratuūz non ex
emptoz t̄ ipoꝝ socios q̄z diu morant in illis
licet inde non fuerit orūndi.

Nullus episcopus.

Nullus eps̄ vel alius habens ordinare
laycū alteri⁹ diocesis aut infantē n̄ religio-
nem intrare voluerit. nec clericū tonsurare.
nec cōiugatū n̄ religione trāsi-
re. ordinare pt. et si secus fecerit a collatione
clericalis tonsure p̄ annum suspensus erit

**Titul⁹. De scrutinio in
ordine faciendo.**

Ex parte tua

Quē quis nō scit indignū illū debet exi-
stūre dignū et in illo peccare nō videatur.
Mo.g. glo. bii⁹. c. q̄ in h̄ notabil⁹ et singula-
ris q̄ q̄ liber p̄sumit dign⁹ n̄isi p̄bet indign⁹.
Et g. arguit p̄ et p̄ et demū soluit. vide ea

**Ti. De ordinatis ab epo
qui renūciauit episcopatui ul ab excōdicato**

Bequisiuit

Hicbabes q̄li⁹ et q̄n epo p̄ suā religiōe
ordies p̄scrēs executoꝝ p̄ferat. Mo.g. que
dicit q̄n ignorantia excusat et quando nō.

Cum clericis.

Epus dispensat cū clericis qui ab epo ex
communicato ignorerter ordines receperūt.
Et vide glo. an valeat consecratio que est ce-
lebrata ab excommunicatis.

**Ti. De etate et quali. et
ordine preficiendoꝝ.**

Cum abbates.

Abbates decani et prepositi q̄ p̄sbyteri
nō sūt p̄sbyteri sicut alii suā n̄ili iusta facit
causa plationem amittant.

Ex ratione

Si minori deiur bñficii, nō playcos sed auctoritate ep̄i regi debet donec minor veniat ad etatem.

Indecorum est.

Ante, xiiij, annū nulli est regimen ecclie committendū. Nota q̄ reges eccliam d; babe re annos discretōis et alios in discretōne excellere et in morū honestate. Mo. g. q̄ vult q̄ sacerdos liberat a patria p̄tate. q̄ illa dignitas secularis similis est sacerdotio.

Eam te decet.

In parochiali ecclia institui non debent nisi litterati et morib; et etate fulci. Et habētes duas ecclias nisi sint ambe tenues vnā dimittere tenetur.

Preterea licet.

No parochiale ecclesiā nō debet q̄s nisi ad minus diacon⁹ sine dispensatōe admitti. Nota. g. q̄ le temp⁹ d; breue qñq; q̄ tuor meum quandoq; decem dierum.

Queris a nobis.

Propter utilitatē vel necessitatē ecclie co gunt clerci ordies recipi. q̄s sua bñficia nō requirūt. Mo. g. q̄ clerci q̄ sūt criminosi tñ occulti ppter utilitatē ecclie tollerantur.

Elo aures nostras.

Si sup̄ reb⁹ h̄ p̄tētis lesam p̄sciētiā h̄ me dicus nō d; ad sacros ordies pmoueri. Mo. ta. g. q̄ dic absit q̄ nobis impūte qd ppter voluntatē nostrā p̄tungit. et ponit vnū verbum. Non ē in medico semper levet ut eger.

Cum bone memorie.

Qui suspensus recipit bñficiū n̄ poterit ipm retinere. et si triētio in hac suspensione steterit debet habitus spoliari. Mo. g. q̄ dic q̄ ex quo quis pannū stat in excommunicatōne p̄uari debet beneficio suo. xx.

A multis.

Subdiacon⁹ i ep̄m libere eligi p̄t sic dia con⁹ et sacerdos. Mo. ter. i. si. q̄ pmouend⁹ in subdiaconi d; pmitte de cetero caste viuere.

Tuam in domino.

Stāte necessitatis articulo p̄t sumū abba tei minorib; ordinib; p̄stitut⁹. Mo. g. q̄ play cus potest esse abbas et infamis potest gere re curam monasterij. Item nomen abbas est magis solitudinis q̄ dignitatis.

Cum contingat.

Pider p̄mam tonsurā ab abbatibus suis monachis datā ordo tribuit clericalis. Mo. ta glo. q̄ dicit q̄ hoc idem p̄t abbas nondū bñdictus vt in c. pmo. supra de sup. neg. p̄la.

Intelleximus.

Qui infra p̄batōis annū egredit mōaste riū licite pmouet. Mo. g. q̄ disputat de illo q̄ petita licētia eruit et q̄ repetita licētia eruit.

Accepimus.

Casus. ab sacros ordies pmot⁹ sine titu lo p̄t suū ordinatore ip̄tere sup̄ bñficio obti nendo. nisi post pmotōem fecerit se idignū.

Cum sit ars artium.

Debent ep̄i pmouendos instruere i offi cijs et ecclasticis sacramētis q̄li ea debeant celebrare. Nota. g. ultimā q̄ est notabilis cō tra illos q̄ multa inutilia allegat. Item dicit q̄ meli⁹ ē pauca a ge caute q̄ plura piculose

Quamvis multa

Propter deficiū scie potest ep̄pus ab ep̄i scopatu remoueri. Nota. g. q̄ dicit q̄ ep̄s d; scire grāmaticaz et q̄ teneat plus in se babere. Vide. g. q̄ est notabilis in hoc.

Ti. De eta. et quali. or/ di. li. sexto.

Permittimus.

Ep̄s dispēlare p̄t cū bis q̄. xx. annū cōple uerū ad dīgates dumō eis circa aiarū cu rā nō imineat. h̄ dic. Est ergo secus i parro chialib; ecclesijs. Vide glo.

Ti. De eta. et quali. or di. incle.

Cum ecclie.

Diocesani suare debet et a subditis suis
seruari facere iura loqueta de qualitate p/
sonarum preficiendarum ecclesijs. H dicit. Et
nescio quem fructum inducit hec p/stitutio
cum in ea non repertur pene adiectio.

Ut hi qui.

In capitulo cathedralis eccie vel collegi
ate vocē nō b; q̄ nō ē subdiacon⁹. Itē habet
bīsciuū cui annexus est ordo post annū ni
li p̄laus impedimento cessante p̄moueat ad
illū in capto vocē nō b; donec fuerit ordina
tus et interim p̄dit distributōnem dimidiā.

Generalem.

In xviii.āno p̄t q̄s ī s̄b diaconū. In xx. in
diaconū. In xv. i p̄b̄m p̄moueri. H dicit. Ali
de. g. q̄ dicit quo H debeat intelligi. et alle.

Titul⁹. De sacra unctione.

Cum venisset.

Capitulū istud docet de duplii vñctiōe.
scz vñsibili et iñsibili et qđ significat p̄ vñctio
nē. Itē in qb⁹ locis ep̄s inungit. Itē quo p̄n
ceps inungit. Itē quo q̄libz xp̄ian⁹ inungit.
Itē vnde p̄ficit oleū et crisma. Vide ter. qui
ē multū notabilis ī se. Itē q̄ papa nō vtitur
baculorū. H p̄p̄t misticā significationē. Item
nota glo. q̄ infi. sui ponit duo meira in qb⁹
Princentur illa q̄ p̄baculum designantur.

Titul⁹. De sacramentis reiterandis uel non.

Pastoralis.

Cum q̄s ordinatur in subdiaconū; sine
marus impositione vel p̄firmatōe supplen
dū est. nō iterandū qđ fuerat p̄missum.

A nobis.

Qui a scismatis ē sepult⁹ non p̄p̄t ex
humat nec reb̄ndicet vestes. nec recōsecrant
altaria cū qb⁹ et in qb⁹ scismatici celebrarūt
H o. g. q̄ in H ē notabilis qñ cimiteriū vel ec
clesia ē iterū p̄secreta vel altare et qñ nō.

Presbyter et diaconus.

Si diacon⁹ non recepit manū imposi
tionē debito tēpe est supplendū. Mota glo. q̄
dicit q̄ quedam sunt q̄ melius possunt itel
leciū percipi q̄; elocutione exprimi.

Titul⁹. De filijs p̄sbi. 02 Dīmandis uel non.

Et filij presbyterorū.

Spuriū nō p̄mouent nisi ordinē intrent
nec serui nisi libertan donent.

No presentiam.

Qui ecciaz ipetravit. tacito q̄ eēt ī sacer
dotio genit⁹. ab ea liceat remouet. H dicit

Presentium.

Non potest q̄s ecciam babere in q̄ pater
babuit vel obtinuit p̄sonatū. Et H vult ista
decrz. et sequēs q̄ incipit. Conquerente nob.

Veniens ad.

Restituit ad ecciam fili⁹ sacerdotis si ab
ea sine iuris ordine sit remotus. Mota glo.
q̄ dicit q̄ que benigne collata sūt fraudis cō
silio reuocari non debent.

Proposuit nobis.

Ex dispēlatōne puidet filio sacerdotis si
ad sacros ordies sit p̄mot⁹. Mota qñ req̄rē
dus ē p̄sens⁹ patroni et q̄ eccia p̄secreta d̄z
babere fructus sive redditus produobus.

Ex transmissa

P̄doteſt fili⁹ sacerdos legūtū ſū habe
re ecciaz paternā cui tamen persona media
intercessit. Mota q̄ nomen beredis primuz
beredem significat.

Constitutus

Hō p̄t q̄s babere ecciaz ī q̄ pater ſū ppe
tu⁹ vicari⁹ noſciū fuile. H o. g. q̄ videt distin
guere iter temporalem et p̄petuū vicariū. Z.

Ex tua parte nobis

Bispensatio facta cū filijs sacerdotum p
secundas litteras non revocatur nisi de ea
expressa mentio babeatur.

Quoniam est sacris.

Si notoriū ē q̄ q̄ s teneat ecclias paternas
ad reuocatōe; ipi⁹ testes minime requirūt.
Mota ar. q̄ in manifestis ordo iudicarius
non est seruandus.

Ad extirpandas

Archieps potest remouere quos i eccl
sīs paternis nouerit ministrare.

Ad hoc ex tua

In ecclīsīs in quib⁹ patres fuerunt pon
tifices filii legittimi possunt beneficiis obti
nere. et sic nota fili⁹ legittimus in paterna ec
clesia simul cū p̄t beneficium obtinere.

Michael presbyter.

Imponit ei silentium q̄ petit ecclias in
qua pater proxime ministravit. Mota glo.
singularē qualiter q̄s probatur fili⁹ alicui⁹
quia filius est quem nuptie monstrant.

Litteras et infra.

Genitus ex uxore in sacerdotio neq̄t sine
dispensatione pmoueri. Mota g. q̄ promissio
in genere mediocritatem respicit.

Cum decorum.

Filius illegittimus non potest habere be
neficiū in ecclia in qua pater nosc̄t obtine
re. Vide glo. q̄ dicit q̄ legittimi bene possunt
esse in ecclia ubi pater prefuit.

Ad abolendam.

Qui pmouet illegitimos ē a bñficiis su
spēdē. Mota q̄ in regularib⁹ bñ pñt simul
esse monachi regulares pater et filius.

Bilectus filius.

Mō prodest legati dispēlatio ut q̄s obti
neat eccliam in qua pater proximo minstra
vit. Mota q̄ episcopi non possunt dispēlare
cum illegitimi in simplici beneficio.

Mimis in tua.

Sola sedes aplica dispēlat ut illegitimi
obtineat bñficia habēta curā aīaz. Et sic p̄z
q̄ legat⁹ pape nō p̄t cū talibus dispēlare.

Cl. De filiis presbile.

rorum. II. sexto.

Is qui

Cū illegitime natis dispēlant epi in mi
norib⁹ ordinib⁹ et bñficio sine cura. dum mō
sittale in q̄ als dispēlare potest. In alijs di
spēlato pape requirūt. Et si dispēlatū fue
rit cū aliq̄ q̄n obstante vlo defectu posset ad
curatū bñficiū pmoueri p̄textu illi⁹ dispēla
tōis n̄ poterit duo bñficia insl' obtinere. Bdi.

Si is

Si ille cū q̄ sup defectu originis i curato
bñficio fuerat dispēlatū et eo ratio sup plu
ralitate dispēlatōz obliuat si valz dispēlatio.

Cl. De ser. non ordi. et de eorum manumis.

Instruendi et infra.

Servus ante manumissionē ordinari n̄
debz. Mota tex. q̄ dīc q̄ illud qd̄ isirmari vel
vituperari p̄t pmoueri debet. Et dicit glo. q̄
preuideri debet qd̄ contingere potest.

De seruorum.

Servus aī manumissionē pmouēd̄ n̄
ē. et si pmot⁹ fuerit degdet et dño tradet. Vidi
g. q̄ docet qd̄ iuris sit de suis ordinandis

De famulis ecclesie.

De seruis ecclie pñt alīq̄ manumitti et p
parochiales ecclias istitui et qd̄ bmōi acq̄sl
erunt ecclie acquirunt. et si contra ecclias
testificetur vel prelatum suum accusent de
ponantur nisi edicti venia impetrata. cc.

Mullus et infra.

Bñs in seruo q̄ manumittit p̄t spūales
opas retinere. Et vide distinctionem de sup.

Eosuluit et infra.

Si seru⁹ aī manumissionē sic spuri⁹ aī
legitimatōem pmoueri non debet. Mota q̄
seruus et spurius equipani hoc casu.

Eo libentius.

Istud c. determinat q̄liter serui ordinant.

ab ecclesia manumissi possunt ad aliam ec-
clesiam se transferre.

¶piramur non.

Antiqua statuta declarat qualiter servi
in servitutem debeat renocari. Et additur
quod in subdiaconum statuta facta de diacono
valent seruari.

Bilectus filius.

Partus sequit conditorem ventris. Vel
sic. Homo militis vel alterius secularis persone
non debet sine voluntate eius ordinari.

**Ti. De obli. ad racioci.
ordi. uel non ordi.**

¶agnus episcopus.

Obligatus ad raciocinia non est ante de-
positum officium et rationem redditam promo-
vendus ad ordines. Nota glo. quod est notabi-
lis. Et ponit et determinat quis dicitur pro-
curator: quis curator et quis dicitur tutor.

**Ti. De corpore uicia/
tis ordi. uel non.**

De presbytero.

Eps dispusat cum eo quod in duello modicā dif-
formitatē p̄trarit. Et vide. g. q̄ dicit quod tales de
rigore iuris deponēdū sūt. et alle. concor. z̄.

Cum de tua.

Habes maculā in oculo sine dispusatōe nō
potest pmoueri. Nota glo. q̄ habes unū ocu-
lū maiore alio possit pmoueri ad ordines.

Ex parte.

Sicut in cunabulis licite pmoueri potest
Nota glo. q̄ in h̄ est notabilis quille quod seipsum ab-
scidit quasi homicida sui p̄iū iudicat. Item
nō ferro s̄ religione querenda est castitas

Significavit.

Mulier ex dignatōe potest facere abscidi viri
lia quod si fecerit irregularitatem incurrit. secundū
si ex iusta causa. Nota glosam que dicit quod nō
licet alicui leuire in corpus suum.

Ex parte. m.

Qui ex causa necessitate sibi fecit virilia
amputari non incurrit irregularitatē. Nota
glo. que dicit quod eunuchos voluntarios di-
ligit deus non qui seipso abscondunt.

Exposuisti.

Corpe viciat in p̄motōe sua teneat. Verege
defectū suū. Nota glo. q̄ dicit quod ppter defectum
dentis nō impedit quod nec dicitur morbosus.

Thomas.

Abodica deformitas non impedit pro-
mouendū dummodo ad frangendū hostiā
albus sit potens. Nota glo. que distinguit et
docet materiā totius ti. compendiose.

**Ti. De biga. nō ordi.
et uel duarum maritis.**

• Ut bigami.

Bigami penitentes et repudiatarū mar-
iti ad sacerdotium non ascendunt. Et dicit
penitentes scilicet solenniter.

Super eo

Qui bigamuū promouet p̄uari dū p̄tāte et
oficio ordinādi. et cum bigamo p̄ aplū dispē-
sari nō p̄t. licet cum ordināte posset dispensari.

De bigamis.

Sicut nec bigamus sic nec vidue mari-
tus debet ad ordines promoueri.

Super a nobis.

Clericus in sacris ducens uxores quod in mi-
noribz habuit uxores. licet secundū matrimo-
niū nō valuit. ppter affectū tñ bigam⁹ cense-
tur. Vide glosam quod docet quoniam opinio prefert
virati. Et post vñus. Testamēta fauor. odii.
snia ples. Ex istis causis p̄fert opinio veris

Debitum pastoralis.

Qui ducat uxorem ab alio viro prius du-
ctam non tamen cognitam per eum nō cen-
setur bigamus. Vide glo. que ponit signifi-
cationē matrimonij et pulcre deducit qua-
re bigam⁹ nō pmoueri debet in ecclesia dei

Quia circa

**Qui plures cōcubinas cognoverit irre
gularitatē nō contrahit ex hoc facto et ē mi
rabile q̄ plus habeat p̄uilegium fornicatio
et imundicia q̄; castitas ut hic notatur.**

A nobis fuit.

**Qui in sacris p̄stitutus straxit cū viðua
corrupta bigamus reputatur. Et intellige
q̄ eam cognosceret alias non noceret.**

Titul⁹. De bigamis nō ordinan.li.sexto.

Altricationis.

**Bigamus nudat⁹ ē oī p̄uilegio clericali
et astrictus laycali foro. Nec valet cōsuetu
do in contrarium et probibetur sub anathē
mate ne tonsuram deferat.**

Ti. De cleri. peregrinis

Tua nos.

**Hic habes qualiter clerici sūt admitten
ti ad celebratōem diuinoy scz qñ nesciā si
gilla sint epoy qbus ascribūt. Mota.g. q̄ dīc
q̄ p̄ actus sequentes p̄sumitur de p̄teritis.
Item quando statur sigillis episcoporum.**

Inter quattuor.

**Non statur iuramento clerici super sua
ordinatione. Mota glo. que dicit p̄argumē
ta et indicia fieri pbationes sicut per testes.
Item q̄ amissio instrumenti probatur.**

Tue fraternitatis.

**Clerici alioy episcopatum sine cōmen
dancijs litteris publice celebrare nō p̄mittu
tur. Vide glo. que est notabilis in fine.**

Te nobis

**Clerici alioy episcopatuū nequeūt prela
tū p̄stiuere sine p̄sciētia sui ep̄i. Et itelligo q̄
prelati illi habeat als ius ministrādi. Et no
ta glo. q̄ dicit q̄ semp de eccia ppria deb̄t fie
re electio si inibi reperitur ydone⁹. Et ē ar. hic
pro opinione illo⁹ qui dicunt q̄ semper pre**

**valet electio de gremio ecclesie ali⁹ electioni
facte de alia ecclesia.**

Titul⁹. De Offi.archi/ diaconi.

Ut archidiaconus.

**Archidiaconus post ep̄m curam babet
animatorū in parrochia et est vicari⁹ ep̄i ⁊ de
tertio anno ad tertiū d̄ visitare parochias
et que emendanda reperit deb̄t emendare.**

Officium vero.

**Ista decre docet qualia officia archidia
conus babet facere et respicere in ecclesia. q̄
qñ voluerit d̄ euangelij legere vel alicui d̄
diaconis illud p̄cipere. et similiter circa cete
ra officia prouidere. In istis tñ iuxta glo. po
nitus consuetudo est inspicienda.**

Ea que contra

**Archidiacon⁹ d̄ custodire vasa eccie. et
de ipis dabit ep̄o rōne⁹. sed in istis vt supra
dixi vt etiā dīc glo. inspicit consuetudo.**

Cum satis sit.

**Archidiacon⁹ nō debet obtentu alii⁹
p̄suetudinis facere p̄tra institūtiones patrū
nec sine mandato ep̄i alicui curam cōmitte
re animarū. Vide glo. que videtur disputa
re an archidiaconus babeat curam anima
rum. et iura diuerso modo loquunt̄.**

Archidiaconis.

**Archidiacono sine licentia ep̄i non licet
instituere nec sententiam in aliquos pmul
gare. Vide glo. xx.**

Obstandamus.

**Archidiacon⁹ nisi semel in anno parro
chiam suā visiter nisi aliud necessitas suade
at. Sed glo. dicit si opus esset posset n̄ semel
tantum sed pluries.**

Ad hec nos.

**Istud capitulū docet q̄d ad officiū archi
diaconi debeat p̄tinere et in q̄b⁹ p̄ ip̄m cura
ep̄alis solitudinis debeat releuari. Vide glo.
q̄ disputat an archidiacon⁹ babeat iuriſdi**

ctionē et in quib⁹ et videt se multū fidare i
pluētudine. **M**lo. ter. q̄ omēstāngit. **Z**c.

Significasti.

Archipidiacon⁹ nō p̄cedit lras ordinādis
Vide. g. q̄ dicit sine scientia episcopi. q̄a nul
lus sine scientia episcopi sui debet ordina
ri et auctoritate sua. **Z**c.

Ut nostrum.

Ter. docet in hoc. c. q̄ non ad cancellariū
sed archidiaconū spectat examinando ex
aminare et rep̄sentare. et abbates et abbatil
les in sede ponere.

Bilecta filio.

Ato totā lrā; potestas siue iurisdictio ar
chidiaconi in aliq monasterio ex sola plue
tudine lumirat. **Z**c. **M**lo. g. q̄ in H̄ nobabilis q̄
docer q̄les testes poti⁹ in cāis req̄rendi sūt
sc̄; q̄ illi quib⁹ potius lux veritatis assistit.

Titulus. De offi. archi/ presbiteri.

Ut archipresbyter.

Archip̄b̄r subest archidiacono et prece
ptis ei⁹ et dīz in absentia epīp̄b̄r̄os ad cele
brandū disponere. Et stud intellige verū q̄
ad dignitatem et non quo ad ordinem

Officium archipresbyteri.

Istud. c. etiā docet q̄ spectat ad officiū ar
chip̄b̄r̄i. q̄ ultra p̄dicta si ep̄s defuerit p̄t
fontes bñdicere. infirmū oleo pungere. pe
nitentē consulto ep̄o reconciliare.

Officium archipresbyteri.

Vltra p̄dicta p̄t archip̄b̄r̄ custodi p̄cipe
re. vt in sacrario eucaristia christi n̄ deficiat

Ut singule.

Singule plebes archip̄b̄r̄m habeant p̄
pter assiduā erga dei sp̄lī curā. **V**ide glo. q̄
dicit quorūplex dicitur titulus.

VI. De offi. primicerij.

Ut primicerius.

Primicerij est subarchidiacono et sicut
archip̄b̄r̄yter et habet puidere circa dyaco
nos et alios grad⁹ ecclesiasticos ut discipli
na seruet in eccia et habet respicere circa offi
cia noctna et q̄nulla cōmitat negligētia

Titul⁹. De off. sacriste.

Ut sciat.

Sacrista subest archidiacono et ad curā
ei⁹ spectat custodia sacror̄ vasorum et vestiment
orum ecclesiasticorum seu toti⁹ ibelauri ecclesi
astici et luminaria siue in oleo siue in cera. **G**z
in istis sp̄ insp̄icit pluētudo. vt supra dictū ē.

Titul⁹. De off. custodis.

Custos ecclesie.

Custos debet obedire iussioni archidia
coni sui. in canonicis horis tintinabulū pul
sabit et circa luminaria discretōem habebit
ne supra modū lucendo oleū pereat aut mi
nus lucēdo obscurior̄ sit ecclia. **Z**c. **M**lo. glo.
et tex. q̄ solēt allegari ad H̄ q̄ discretio ē mater
vitū. Itē dicit glo. q̄ magister dī moribus
scientia et facūdia precellere discipulos.

Custos sollicitus.

Vide tex. in fine q̄ dicit q̄ bis tress archidia
con⁹ archip̄b̄r̄ et custos debet eē p̄iūcti uno
animo nec debet eē inuidia inter eos.

Titul⁹. De off. vicarij.

Ad audiētiām.

Non ē canonīcū q̄ curā habet in dinē
lis ecclesijs vicari⁹ in alienis existat. Intelli
ges sp̄ de vicarij ppetuis. **V**el sic. **V**icari⁹ q̄
bñficiū curām postea fuerit adept⁹ vicaria
p̄uabit. b. d. **V**e isto tñ vide in. c. **D**e multa.
infra de p̄ben. **E**t nota glo. an quis poterit
esse vicarius in diuersis ecclesijs. **Z**c.

Proviideas.

Ep̄s in episcopatu suo debet puidere ne
q̄s plures babeat vicarias cū vicari⁹ teneat
seruire p̄lonis et ecclesijs. **V**el sic. **P**lures vi
carias q̄s habere non potest. hoc dicit.

Ad hec.

Ex quo reddit⁹ sūt vicario de assensu epi-
assignati null⁹ sine ei⁹ assensu diminuere p̄t
eos. **V**ide glo. q̄ videt tangentem isto casu et
requirat p̄sens patroni.

Elericos.

Prelati ecclesiarum in qb⁹ habent curā ani-
marū vel alia dignitatē in pp̄a persona debet
deſuīre eccie et nō ſubſtituere ſibi vicarios. q̄a
h̄ eēt p̄tra rationē.

Tua nobis.

Vicarius oīa p̄t q̄ p̄tinent ad iurisdictio-
nē illi⁹ cui⁹ vices gerit. Et loquit̄ iſta decre.
De vicario iurisdictōis cōtentioſe, alie nō de
exercicio cure animarum.

Ex parte tua.

Cogunt vicarii ab ſuceptōem ordinū et
p̄tinua residentiam in ecclēſiſ quārū ſunt
vicarii faciendam.

Titulus. De of. uicarij. II. sexto.

Romana.

Successor officialis excoicati excoicatus
nō ēniſ i crimine dānato ſibi p̄municet. Il-
la at q̄ exercet illo excoicato manēt nō valet
ſi iurisdictionē ſolū abeo recepit. cc.

Licet in officialeſ

Ex generali cōmissione nō p̄t officialis
inqrere corrigere et deponere et punire ſub
ditorum excessus

Cum in generali

Ex generali cōmissione officialis v̄l' uica-
rius bñficia p̄ferre non poteſt.

Titulus. De of. uicarij in cle.

Que de ecclēſiſ.

Ea q̄ dicta ſūt de curatis ecclēſiſ et plu-
ralitate bñficioꝝ et dpmotōe ab ſacerdonū

papa vult extendere et extendit p̄iſtā decre.
ad ppetuas vicarias. cc.

Titulus. De of. et poteſ- tate iudicis delegati.

Quia quesitum.

Delegat⁹ a papa iurisdictōem recipit tā
i ptes q̄ i eos q̄ ſuā iurisdictōz ipediūt. Ilo.
g. q̄ poteſt de q̄duplici p̄ſensu ſc̄z negligentie.
consiliij cooperatioſ, et auctoritate.

Sane ſi a nobis.

Cum diuerſe littere ſub eadē data et for-
ma contraria imperant et p̄ſentanſ a diuer-
ſis ad eosdē iudices ſuperſedebūt viri q̄z do-
nec papam p̄ſulant q̄liter pcedere debeant.
Vide glo. q̄ videtur ſupiſto diſputare.

Si pro debilitate.

Delegat⁹ pape impedit⁹ ſubdelegare p̄t
cam q̄ ſine ipso cōmode poteſt termiñi. Ilo
ta. g. q̄ dicit q̄ grauia negocia debet delega-
tus pſonaliter et p ſeipm tractare.

Be cauſis.

Sicā cōmittat infra certū tps vel diē de
cidenda p̄lapſū duei expirat iurisdictio. niſi
dies p̄tib⁹ progeſt. h̄ pmo. Secūdo dicit ubi
certa pena a iure non ſtatuitur imponit ar-
bitriam delegatus.

Preterea ſuper hoc.

Ider ſimplicē cōmissionē cauſe delegat⁹
p̄t citare p̄umacē ipmōz punire et cetera q̄
ſpectat ad cāz exercere. Ilo. g. q̄ arguit q̄ cō-
ceſſo p̄ncipali conceditur accessorium.

Quamuis ſi vnuſ.

Cauſaz ſimpliciter duobus cōmillaſ p̄t
vnuſ ſuo cōiudici vel alijs delegare.

Significasti nobis

Delegat⁹ pape ereq̄ ſuā quā ille cui
mādat nō vult erequi vel nō p̄t. **V**ide glo. q̄
videt dicere q̄ etiā ſuā iniuſtā demanda
to debet erequi ſuperioris. cc.

Si quando clerici.

Si ordinari⁹ ſciat illū n̄ canonice iſtitu-

tū quē delegat⁹ pape mādat p̄ eū i possellio
nē iduci nō dī resistere e⁹ mādato violentē sed
pcib⁹ apud eū instet ut i possessionē mittere
delinat donec dño pape veritas innotescat

In litteris et infra.

Sententia executioni mādata cessat iu-
risdicio delegati. Vide. g. q. in Hē notabilis
q. ponit q̄ modis finiat iurisdicio iudicis
delegati et est menti tenenda.

Consultationibus.

Reo abn̄te n̄ p̄ diuina cā iudex ei datus
ad diē actioni possellio; restituere n̄ dī et reie-
cto; pbare volenti. Ilo. g. q. notabilit̄ docet
q̄no pcedēdū ē p̄ absentiē Enā fit sp remissio
ad ea q. notat de trib⁹ specieb⁹ possessionis
et possessorio recuperāde et ē multū singu-
laris et alibi nō habet adeo plene sicut bic.

Hane quia et infra.

Delegat⁹ in cā sibi cōmissa recipit iuris-
dictionē sup ep̄m et quecūq; munore. Et vi-
de. g. q. Delegat⁹ gerit vices delegantis.

Ex parte. II.

Si pm⁹ ipetrauit pmā dignitatē i eccīa
vacantē. Scđus v̄o ipetrauit certā dignitatē
si vacare p̄ungat. illa q̄ postmodū vacat de-
bet p̄nōr n̄ scđo. b. d. Ilo. g. isti⁹ c. q̄ distinguit
d̄ symoniacis q. pbibita. et pbibens q. simo-
niaca. et qđ vñūquodq; sit patet in ea.

Ex parte tua.

Ubi voluntas pape traria nō apparet de-
legat⁹ formā iuris seruare et exceptiones ra-
tionabiles admittere debet.

Quoniam abbas

Delegatio facta dignitati nō exp̄ssa p̄sona
trahit ad successorez. Ilo. glo. in fine q̄ que-
rit quid si plures sunt archidiaconi i vna ec-
clesia et papa mandat simpliciter archidia-
cono. z. Cui videtur tunc mandare.

Super eo.

Si q̄stionē de iure p̄sentiādi app. re. papo⁹
cōmittat delegat⁹ p̄nūciare p̄t. s̄z n̄ iſtituere
qđ si facere vellet vel fieri p̄nūciaret ordinā-
ri⁹ p̄l ad quē spectat iſtitutio potit appellare

Causam.

Si cā duob⁹ specialiter cōmittiſ ſentēa
vnius nō tenet. Vide. g. q. in Hē notabilis
q̄b̄ aliquoꝝ p̄ſentia deſiderat qđ i eoꝝ abſe-
tia agitur non tenet.

Causam que inter.

Delegat⁹ q̄ ē dñs ipetratus p̄t licite recu-
ſari. Ilo. g. q. dicit q̄ euīdēs et rōnabilis ē cā
ſuspitionis ſi iudex eſt dñs aduersarii. Et. g.
alias ponit ſuspitionis cauſas. z.

Cum te consulente.

Si delegat⁹ pape cām nō in totū cōmiti-
tē a ſubdelegato appellari debet ad delege-
tē et non ad papā. Vide glo. q̄ arguit q̄ dele-
tus cām ſubdelegare debet clericis.

Belatum eſt

Ilo. lūis p̄t. ſtatoz ſūciat negocīu. vel ſic.
Ilo. lūis p̄t. v̄l citatoz p̄petuat iurisdicio
delegati. Vide. g. q. videt docere q̄li ſiat p̄te-
ſtatio ſi remittit ad. c. vnicū. iſra de lūis p̄t.

Gratum gerimus.

Si delegat⁹ citauit ante mortē delegatis
p̄petuata ē iurisdicio. et appellatoi renūciat
q̄ corā eo a q̄ appellauit in cauſa pcedit ſiue
litem prosequitur.

P̄udentiam tuam.

Si cā cōmittiſ trib⁹ cū clauſula. Qđ ſi n̄
oēs. z. p̄l q̄z apparet de ipotēta vel volun-
tate tertij duo pcedere nō p̄nt. et ſi pcedēdū n̄
bil agūt. Idez i datis cū clauſula q̄ ſi ambo.
Hōc vñq; ad. g. Gerta. z. q̄ docet an delege-
tus excommunicatu abſoluere poſſet.

Cum cauſa que.

Si cā ſimpliciter trib⁹ cōmittiſ duo ſine
terno pcedere nō p̄nt. qđ ſi fecerūt ab eis po-
terit appellari ſi nunci missio ante citationē
excusat. c. Neminim⁹. iſra de app. l.

Cum ſuper.

Si duo ſūt delegati cū clauſula q̄ ſi am-
bo. vno recuſato alter ſol⁹ pcedere p̄t et ſi cū
recuſato pcederet nō valer pcessus.

Consuluit nos.

**Si iurisdictio delegati exspirat in perem
ptorio qd index assignavit post horam proua
peremptori non expectabit contumacem.
sed si non exspirat potest expectare et iterum
citare contumacem si vult.**

Insinuante.

**Ex noua causa remouetur delegat⁹ etiā
post litem contestatā et aliis eius loco sur
rogatur. Nota glo. qd familiaritatis affectō
veritatem impedire solet. zc.**

Querenti.

**Delegat⁹ pape usq; ad integrū annū sua;
sniā exequi potest. Vnde. g. qd disputat qd
bī latus exordiū. Item dicit glo. qd ecclesia ne
mini claudit gremium.**

Super questionum

**Si delegat⁹ pape subdelegat cām nō in
totū ab illo subdelegato pō nō poterit apel
lare ppter illud solū qd sine suo p̄sensu dat⁹
fuit. Et si subdelegat⁹ alia iuste recusat dele
gatus causaz diffiniet. Et si delegatus iusta
recusationis cām subdelegati nollet admit
tere ab illo licite poterit appellari. H. d. ē usq;
ad. g. porro. Quis sic summat. Si delegatus
pape cōmisit cāz in toto de subdelegato ap
pellabit ad papā alia ad delegatū appellabit.
hoc est si cām non cōmisit in totū. Item. g. si
vero. sic summat. Si unus ex duob⁹ dele
gatis cū clausula. qd si non ambo. subdelegati
nem college recipit nō potest subdelegare. et
licet clausula. appellatio remota. sit i rescp̄to
expressa. nō nō pta appellatio remota p̄cede et
ab eo appellabit ad papam. hoc dicit.**

Pastoralis officij.

**Delegat⁹ p̄ncipis p̄ alteri subdelegarez
etiā cōpellere subdelegatū ad cām accepcion
dā. nō maliciose velle se exonerare. Debz nō
in cōpellendo p̄sonis deferre et dignitati. Et
delegatus pape potest totā iurisditionem
et etiā ptem alteri cōmittere. Item. g. p̄terea
sic summat. Si papa scienter cōmittit appel
lationē interpositā a snia iudicū dato. cū
tali clausula. qd. re. suspēsa ē interim qd ex
ecutionē p̄orum iudicū iurisdictio. b. d. usq;**

ad. g. Quia vero. zc. Qui sic summat. Ordina
rius ad mandatū delegati exequi senten
tiā quam enā scit iniustam. hoc dicit.

Ex litteris.

**Subdelegat⁹ a delegato pape interdici
potest nisi ipsi⁹ delegati iurisdictio fuerit re
vocata. Item vide. g. qd docet qd cobertiōem
babēt. Mā iudex dele. Item merus executor
Itē iudex delegat⁹ ab ep̄o. Item arbiter**

Licet vndiqz.

**Delegati subdelegatō p̄ citationē perpe
tuā. Vnde licē s̄m jo. an. Jurisdictio delegare
nō morte delegatis exspirat. Vnde glo. qd
docet qd morte mādatoris exspirat mādatū
et h̄ verū ē nūl tale sit mādatū qd p̄ morte
necessē sit adiplere. vt. ff. mandati. l. si vero.**

Cum in iure.

**Nō credit qd delegat⁹ nisi delegationez
ostendat. Et vide. g. qd in h̄ nobilis qd nō cre
dit iudici si le dicit delegatū nū ostendatur
cōmissio. ergo cautum est cōmissionem cu
stodire. zc.**

Cum olim.

**Procurator de re ad rem nō p̄t delegataz
iurisdictioz progare. Vnde lic. Excoicatio la
ta post appellatioem legiumā nō tenet. H. d. c
qd casū p̄ncipale. sed p̄mū dicit qd titulū
Vnde. g. qd h̄ singularis qd si procurator ex
cedit fines mādatō dño sciente p̄judicat do
mino nū statim p̄radicat.**

Cum olim magister.

**Statut actis delegatorū iudicū tñ viola
tis ipenā clericī violatis. Vnde lic. Qui acta
causedelegatorū clausa apperuit ipo. sigilla
violanda p̄tra illa acta nō debet postea au
diri. zc. Mā. g. qd dicit qd legat instrumētū
intelligē legatū illud quod p̄met in instru
mento. et h̄ in. c. sequenti.**

Coram dilecto.

**Si cepto negocio et corā uno delegato al
tera p̄iu h̄ tacito imperet alterū sibi adūgi
cuz clausula qd si ambos ille ipeditus subde
legat college subdelegatum admittere non**

tenetur. Vnde glo. que docet quando procurator debet promittere de rato et in fine potest distinctionem valde notabilem quando delegatus possit subdelegare.

Cum. B. canonicus.

Loc⁹ ad quæ reus nō p̄t secure accedere et canonic⁹ delegat⁹ in cā canonici p̄t licite recusari. Nota glo. q̄ docit q̄ canonico nō p̄t esse iudex cōcanonici sui. Et h̄ pp̄t familiaritatē q̄ solet veritatem aliquā ip̄dīre. Et q̄n re⁹ n̄ p̄t secure ad iudicē ire. tūc actor p̄t et dī iudicē eligere in loco nō suspecto et nō aduersari⁹. Item nota glo. q̄ canonico potest ēē testis p̄ cōcanonicō suo cum et frater p̄fratre possit testificari. vt ifra de p̄lump. litteras. Itē fācilius babentur iudices q̄z testes. et ergo facilius repellitur iudex q̄z testis. Iudex enim recusatur pro modica causa. vt bic in glo.

Cum contingat.

Probationes p̄cedūt absolutoriez vbi ex cōmunicatio dī ēē nulla. secus cū dī annulanda. Nota glo. q̄ non debet q̄s ad probandum illud admitti quo probato nō p̄dest.

Venerabili viro..

Delegatus q̄ semel cōmisit simplici. illud negocium ampli⁹ nō cōmittit. Nota glo. que in hoc ē singularis. q̄ docet quō p̄cedendū est contra dilapidatores et quomodo et q̄n datur coadiuto.

Significantibus. Ap.

Cum delegatus pronūciat se p̄ litteras iurisdictionem non babere. eam etiā de consensu partium non resumit.

Suspicionis causa.

Qui dī. planguineus vel affinis dīns vel subditus impenetrantis suspectus ē. Vnde glo. q̄ docet an arbiter possit cōpelli ad suscipiēdū arbitriū. Vel sic. Arbitrii electi ad causaz recusatōis assignāt recusanti terminū ad p̄bandū. Delegatus tñ qui recusatur cogit arbitros causam suspicionis diffinire. Nota glo. que specialis est p̄ consensu p̄uatorum facit iurisdictionem q̄ alias habet iurisdictionem.

P. et. S.

Delegata iurisdiction p̄ consensū p̄tiū ad p̄sonas i respc̄to nō p̄tetas progari nō potest. Nota glo. q̄ docet q̄n prorogatio iurisdictionis fieri potest et quotuplex sit prorogatio.

Cum vicesimū annum

Post. xx. annū cōplerū quilibet a q̄cūq̄s etiā dari p̄t delegat⁹. Secdo dicit q̄ de cōsensu p̄tiū minor. xx. annis in. xviii. Delegat⁹ dari p̄t. Tertio dicit q̄ p̄nceps in quacūq̄s etate dare potest delegatum.

Uno delegatorum.

Si iplures cōpromittantur sive cā plurib⁹ delegatur sine adiūctōe illi⁹ clausula. Qd si nō omē. zc. uno mortuo alijs p̄cedūt. Secus aut si illa clausula sit adiecta. b. d. zc.

Quoniam ap. se.

Egregior datus ad p̄missionē aliqz vices suas cōmittere nequit. H̄ dic vslq; ad. s. Ide q̄. Quis cōsummat Delegatus cū clausula Quod si nō oēs. tu cū altero potes subdelegare. H̄ dic. vslq; ibi. Is aut. zc. Ubi dic delegatus cū cōmitū negocium p̄sonaliter exequēdū dum de p̄sensu partium subdelegare potest nisi in duobus casib⁹ in ter. positis. H̄ dic vslq; ibi. ceterum. Ubi dicit delegat⁹ ad nudus ministerū subdelegare nō p̄t. H̄ dic. Nota ter. qui in h̄ est notabilis qualiter procedendum sit cum aliquid cōmutatur alicui p̄pter industrias p̄sonae sue. q̄r tunc maiora videntur cōmittere. et vbi maius periculum ibi cautius est agendū. Glo. alle. concor.

Titulus. De Offi. et potest. iudi. dele. li. sexto.

Statuimus.

Conservatora manifestis defēdit iurijs et iudicialem indaginē nō exercent. hoc dic.

Quia pontificali.

In coactionib⁹ et penis pontificali dignitati defētit. Nota glo. que dīc q̄ multū maiori pena sunt digni quibus cum plurimum honoris p̄ nostram iussionem delatum est. occulte in criminē reperiuntur.

Si duo ex tribus.

Si duo ex tribus non in totum habent causam
alii subdelegati ab illis subdelegati non ad consilium
delegatos sed ad delegantem debet appellari.

Si contra unum.

Tres ponit causa in quibus suspicitorum causa
arbitris non tractat. Primum cum recusat unus
ex delegatis datus cum clausula. Quod si non oportet.
Secundus cum recusat delegatus episcopi.
Tertius cum recusat officialis.

Judex a se, ap.

Delegatus iudex a se, ap. dat postquam causa
in totum comiserit recusari non potest. Secundum si sibi
iurisdictione aliquod resuassit et proposita recusa-
tio deposito nisi de sensu prius causa comite non
potest, nisi super recusatione pronuntiatum
exitere.

Quamvis.

Delegatus subdelegas et in totum re integra
causa reassumere potest. Namque quod alius est in
procuratore quod semel in causa substituit.

Si delegatus.

Si delegatus subdelegavit causam quia
abesset vel donec revocaretur mortuus sit re
integra subdelegatus procedit. Et sepe de subdele-
gato ad delegatum qui sibi aliquid iurisdictione
non reseruauit appellari dicitur post suam.

Cum plures.

Sed papa mandat ut oves aut duo vel unum
apostolicum mandatum exequatur quilibet iporum in
iunctum potest adimplere mandatum. Sed uno
negocium inchoante alter non potest se intromittere
nisi illum contigerit impediri aut non vellet pro-
cedere et iurisdictione perpetuata ad omnes.

Si super gratia.

Executor super gratiam facia dat a papa mor-
tuus papa etiam re integra gratias exequitur.

Si is cui.

Non duos casus in quibus a subdele-
gato non ad totam causam appellatur ad pri-
mum delegantem. scilicet quando delega-
tus mortuus vel excommunicatus est.

Ab arbitris.

Ab arbitris iuris appellatur ab papam. Et
est ratio quia cum isti dicuntur arbitri iuris ad
eum debet appellari qui habet priorem iuris

Is cui.

Executor dat a papa ut puideat presbiteris
delegatus. si def. ut puideat ecclesie non expissa presbiteris
non subdelegatus habeat speciale mandatum.

Statuimus.

Is cui aliquod certo loco expedientem comit
itter insta causa illud expedire potest extra locum

Si a subdelegato.

Si a subdelegato non in totum appellatur quia
non admisit exceptio per quam negat etiam de
legatum iurisdictionem habere ab primis
delegantem appellabitur.

Hac constitutione

Ista decretalis docet quales debent de-
putari procuratores et in quibus dignitatibus
debent esse constitutute. Itē quod non potest in casibus pri-
mis pres trahere ultra unam diem. Itē si exce-
dant limites tradidit potestatus eo ipso per unum
annum ab officio sunt suspensi. hoc dicit.

Titulus. De offi. et po. iudi. dele. in cle.

Judices.

Judices super receptio testium in causa civili et
executores ad puidendum per inquisitorem et
aliquis sit laudabilis vite et conuersatione pos-
sunt licite vices suas alteri committere.

Titul. De Offi. legatl.

Cum non ignoretis.

Legatus indistincte cognoscit causam sue
principie siue appellatorem siue per querimoniā
simplicem adeat. Uel sic legatus pape per sim-
plicem querelā adiri potest. h. dicit. Namque que-
rit an ne legatus potest eum deponere. Et
dicit quod non. quia hoc papa sibi specialiter
seruauit. supra de transla. c. primo et secundo.

Studuisti.

Legat⁹ nō cognoscit de cā alteri delegata a papa. Et h̄ intellige verū cū plegati cīationē delegati iurisdictio nō p̄uenit. M̄o. g. q̄ dīc q̄ par i parē nō b̄z iperiu. nec reuocare p̄t s̄nīaz alteri⁹. vt. C. si aduersus rem iudi. l. aduersus s̄nīam. et supra de elec. Innotuit.

Misi specialis.

In isto. c. et in. c. sequēti. Quod trāslatōz di. Qd legati et de latere ex generali legatōe ep̄os trāsferre nō p̄nt. Vel vñā eccliaz caibedralē alteri subicere vel in p̄mā se eligere vel duos ep̄at⁹ vñire vel vñū diuidere. Excommunicatos tñ p̄ injectōe manuū p̄t absolue re. b. d. M̄ota. g. q̄ iudex ratione amicicie p̄t remittē pena licet n̄ p̄ p̄cio. Vide et. g. c. Qd translātionē. que ponit. xix. casus q̄s ap. se. si bi reseruauit in cōmūnb⁹ cōmissionibus.

Licet.

Legat⁹ exemptoz electōes p̄t p̄firmare. Uel sic. Er quo legat⁹ reculit cām ad papaz illi⁹ cause definitē iudex. M̄o. g. que dicit q̄ postq̄z negociū translātū ē ad papā inferior cognoscere nō p̄t. Et q̄ iudex illic relatōnis exemplum debet partibus edere.

Bilectus filius.

Legat⁹ cardinalis iuto clero patrono bñficiaz fert. M̄o. ter. q̄ plus iuris b̄z platus in p̄cessione q̄z in p̄sentatōe patron⁹. Et nota glo. que inter cetera dicit q̄ solus p̄nceps potest aliquē p̄uare res sua. et alle. concor.

Mouit ille.

In quolibet loco sue legatōnis p̄t legatus iurisdictionem exercere. M̄ota glosaz q̄ legatus etiā extra p̄uincia exerce potest ilia que sunt voluntarie iurisdictionis.

Violentes.

Idresente legato de latere minor legat⁹ p̄tertu ecclie sue officiū legatōis dimittit. Vid glo. q̄ pot rationem et dicit quia legatus d̄ latere domini pape sit maior ergo. z.

Excommunicatis.

Legat⁹ q̄ nō mutat de latere excoicatos p̄ injectione manuum violēta i clericos extra

sua p̄uincia vel aliūde i p̄uincia sua venientes legati p̄tertu sua eccliaz in sua p̄uincia absoluere nō p̄nt nisi b̄ babeant de speciali licentia pape. Vide glo. q̄ norat de b̄plici genere legatoz. Et est benenotanda.

Memini dubium.

Legatus egrediens p̄uinciam legatione p̄uat. sed sui delegati cognoscunt si eorum citatio discessum legati p̄cessit.

Titulus. De Officio legati. II. sexto.

Officij.

Legati nō cardinales sine speciali māda to iure legatiōis bñficia cōferre nō possunt sed legati cardinales hoc bene possunt.

Legatos.

Legat⁹ b̄z ordinariā iurisdictione vnde p̄ mortem papenō expirat ei⁹ iurisdiction.

Idresenti.

Finita legatione expirant reseruationes legatorum et omnis processus habitus super illis. nisi tunc illa beneficia iam vacātia sint collata. et pendente vna sua reseruatione in ecclia collegiata vel de beneficio spectante ad collationem alicuius. legatus in eadē ecclia vel beneficio spectante ad collationem eiusdem aliam facere non potest. H̄dīc. Et quod sit contra irruum decernit.

Deliberatione.

Cathedrales vel regulares vel collegiatas ecclias legati reseruare vel cōferre nō possunt. Idem in dignitatibus eccliarum cathedralium que sunt maiores post ep̄os. si p̄parum prelati per electionem debent assumi. contra hoc factum est irritum. Secūdo dicit q̄ legat⁹ nō p̄t alicui cōmitē q̄ recipiat resignatōz bñficii. et postea illōz aferat. t̄ p̄tra faciū sine faciendū irritū decernit.

Collatio.

Non valet collatio bñficii alicui per legatum facta si impetrans subiicit de bñficio p̄us habito. hoc dicit.

Titulus. De Offi. iudi. ordinarij.

Pernicuosam

Epi p̄suas dioceſes iuriſdictioeſ exercent et iuocant brachiū ſeclarē ſi n̄ faciūt p̄ ſeipſoſ. Ilo. g. q̄ colligit q̄ crimiſ ſpectat ad epiſm inquirere. Et dicit et q̄ pſes p̄uincie purgare dī; p̄uincia ſuā a malis boib⁹. Et tangit etiam an iudex debeat iudicare fm acta et probata corā eo, licet p̄iarium ſciat in conſientia.

Si sacerdos.

Sacerdos excoicat. Et de h̄ vide Jo. an. ii. q. ii. in. c. nemo. Et vide glo. que dicit q̄ q̄n̄ qz licent aliqua in genere que nō licent i ſpe cie. Item dicit de comunione q̄ xp̄s iudam a communione non remouit.

Cum ab ecclesiārum.

Archibp̄byter excoicat et interdič. Ilo. glo. q̄ dicit q̄s p̄t excoicare et q̄s p̄t anathematiſare. Et videtur concludere q̄ om̄es prela ti, niſi conſuetudo ſit in contrarium.

Cum nos plerumqz

Bilata ordinatione eccliaz ex cā rōnabili yconomy p̄ ep̄m ſūt ponēdi. Vide. g. q̄ diſputat de tpe patronoz quando prelat⁹ vel clericus eſt patronus et quando laycus.

Ex parte tua

Non valet abſolutio ubi quis cauſaz ex coſmunicatioſ tacuit. Vide glo. q̄ videtur diſputare. an quis ex plurib⁹ cauſis excoſmunicat⁹ una in abſolutione expreſſa videat ab omnib⁹ abſolut⁹. Et arguit pro et contra.

Significauit nobis.

Negligente delegato in cauſa que veriu tur in animarū periculum ordinari⁹ ſuā iu riſditionem reſumet.

Quanto.

Abbates reuocare tenet monachos qd. ſi nō fecerint ordinari⁹ p̄t eos ad redeundū copellere. Ilo. Bab. q̄ dicit q̄n̄ duos ſunt iudices. in electo eſt actoris quē velit adire.

Elo reprimendam.

Teneſ archiep̄ ſubditū epi q̄ nō apella uit ad eum ad ſuū epiſm remittere. Vide gl. que videtur docere quando et quando nō ſit apellandum in ſcriptis.

Duo ſimul

Primas neq̄t cogē ſbditos ſuffraganei corā ſe ſtare wri. Ilo. g. q̄ in h̄ enotabilis q̄ ē i posselliōe alie⁹ rei in ea deſendi deſbet.

Quod ſe. ap.

Archiep̄ ſimpedit⁹ p̄t ſecretōe ſuffra ganeoz ſuoz epi cui vult cōmuſte. Ilo. glo. q̄ ponit diſferentiā iter ea q̄ ſunt ordinis et q̄ ſunt iuriſdictionis quō ad cōmiſſionem

Pastoralis.

Archiep̄ ſt p̄t cōmuſte ſbdito ſuffraganei ſui cauſa apellatioſiſ; ad h̄ copellere neq̄t illū. b. d. pmo. Secundo dicit. Ordinari⁹ ab ſoluere neq̄t a ſuia excoicatioſiſ laſa p̄ dele gatum a papa. Vide glo. q̄ ponit cauſus in q̄bus ordinarius eſti iudex in tota prouincia ſua et in ſubditos ſuffraganeorum.

Licet in corrigendis.

Cū ordinario ſcribit ſup bis q̄ er officio facere tenebaſ ut ordinari⁹ inſtruſiſ; delege tuſ non pſtuſit. Ilo. g. q̄ dicit quare clerici ſeculareſ dicuſ ſeculareſ et q̄ ſemp ad intentionem ſcribentiſ recurrentum ſit.

Irrefragabili.

Prelati eccliarū debet corri ge excessus et mores clericoyne ſanguis eoz dñi ſuioſ ma nibus a dño requirat. Et omnē remouet ſbditoſ a correctione p̄dicta apellatioem. niſi plau in corrigendo modū excellerint. Canonicos in iuxta pſuetudinē remittit ad eorū capitulo. Ilo. circa glo. ne ſanguis eoz. qz durum verbū illud ſit prelatiſ negligentib⁹ correctionem ſubbitorum. cc.

Quoniam in pleriqz

Abiſub uno epi ſuū hoies diuersoſiſ ſt lingua zibi duo epiſa qz moſtrū ſuū ſuū iſtū. H̄; ali⁹ dī; tāqz vicari⁹ alteri⁹ alſumi q̄ intelligat linguaſ et rituſ hominū.

Inter cetera.

Ep̄i ppter eoz diuersas occupatōes q̄s
babent atq; inimicicias debēt ad p̄dicādūz
mittere p̄ suas diocesēs viros lrātos q̄ p̄fūm
edificēt in smone et exēplo. Nota tex. q̄ dicit
q̄ non in solo pane viuit homo. sed in omni
verbo quod procedit de ore dei.

Conquerente.

Eps̄i ecclesijs sue diocesis d̄z eē p̄tent⁹ iu
rib⁹ ep̄alibus. Et q̄ sūt iura episcopalia de
terminat h̄capitulū p̄sumario. Et v̄de do
ctores q̄ scribut in h̄c. q̄ iudices debent iudi
care sm acta et non sm conscientiam.

Ut iuxta et infra.

Eps̄ visitans monasteriū nō introduceat
seculares clericos sed duos vel tres canoni
cos cum paucis religiosis.

Bilectus filius.

Lata sentētia super bis que de lege dioce
sis existunt. sup bis que de lege iurisdictio
nis existunt agere volenti non obstat.

Graue gerimus.

Cas⁹ eē ut supra. e.ti.c.liz. Et no. g. q̄ iter ce
tera dic q̄ ipatoz nō erubescit seipm corrigē
ne ab alijs corigat. et alle. ad hoc iura.

H̄is quibus.

Qui potest ex officio absoluere p̄t h̄ali
delegare. secus si ex commissione.

Titulus. De Offi. Ordī. II. sexto.

Romana.

Archieps̄ nō p̄t sibi p̄stituere officiales i
diocesib⁹ suffraganeoz suoz. etiā p̄ futuris
causis p̄ appellatōem deuoluēdis ad ipsū.
nisi de p̄suetudie h̄babeat. Et tūc et tales of
ficiales in blbere nō possūt p̄usq; fuerit appel
latū. Scđo dicit q̄ donec archieps̄ defacili
p̄t baberi. officialis ei⁹ suffraganeū ex cōmu
nicare suspendere vel interdicere nō potest
pter ordinis ep̄alis reuerentiam.

Si canonici,

Canonici q̄ a diuinis cessare p̄nt p̄suēt
vine v̄l alio iure si cessare volūt cāz sive cessa
tionis exp̄māt iſtrumēto publico vel paten
tib⁹ lris suo v̄l autētico sigillo munitis
et exhibeāt illō v̄l illas illi p̄ quem cessat. q̄ p̄ter
missō vel exp̄ssa cā n̄ iuēta legitima q̄cqd
medio tpe p̄ceperint ab ecclia ecclie restituāt
et q̄ p̄cipere debēt non p̄cipiant. Et satissimū
ant de iniurijs illi p̄tra quem cessant.

Ordinarij locorum.

H̄ic statuit papa q̄ habētes plures dig
tates vel alia bñficia curaz aīaz babentia. p̄
ordinarios cōpellant ostendere infra tpus
cōpetens supioris arbitrio statuendum di
spēlationes. quasi non ostenderint p̄ceda
tur perinde acsi nullas haberent.

Quia pleriqz.

Recipit papa ne p̄lati subditis suis in
terdicāt ne statū ecclesiaz et psonaz supiori
bus iſquirentib⁹ manifestent. et ne eos ad
id celandū iuramētis p̄missionib⁹ et obliga
tionib⁹ aut alijs penis astringant. decernit
aut quod contra factū fuerit irriū et inane.

Ut litigantes

Archieps̄ causas ad ipm p̄ appellatōem
deuolutas audiēbas extra suā ciuitatē sive
diocesim vel vbi cause ventilātur cōmittere
non debet nisi aliud babeat consuetudo

Si episcopus.

Si eps̄ cū p̄t suā diocesim visitat palū
ipēbz illi in necessarijs p̄uide. visitatiāt i vici
alib⁹ p̄uidebūt ipi vicario visitatiā et nō ep̄o.

Cum episcopus.

Eps̄ in q̄libz loco sue dioč. nō exēpto p̄ se
et palū potest pro tribunali sedere et libere
erequi q̄d ad suum speciat officium.

Quamvis super.

Canonici qui possunt a diuinis cessare
cū cessare voluerint vocabunt absentes sic
li immineret electio facienda cum q̄bus de
cessatione deliberabūt. et si deliberabunt ces
sare requirēt p̄us eu p̄ quem cessant ut irro
gatam offensam emendet. quod si fecerit nō
cessabunt. alioquin cessare poterunt.

Ipsorenti.

Ista decreta ponit præstitutiones de bonis dignitatibus vel ecclesiarum vacantibus non occupandis peccatores ab eis collatio presentatio vel custodia præmet. nisi de speciali iure id eis cooperat et protra facientibus penam imponit.

Tit. de Officiis Ordinariis Clericorum.

Ut clericorum.

Episcopita debet corrigere clericorum excessus quod meruere pene ipsi arceantur et alii presumunt. Et ponit hic hunc verbum audacia in malo significatio, alibi in bono. Vnde glo. cc.

Et si ab apostolice se.

Quavis non valet collatio facta alicui beneficiario aliud habenti et hoc taceti plegatus. Hoc non debet extendi ad ordinarium.

Titul⁹. De Officiis iudicis.

Ex litteris.

De domo iudicis dari non potest parti alteri aduocatus. Vnde glo. que dicit quod iudex debet dare aduocatum non habenti et precipue pauperibus.

Judicis officium.

Ubi protra certa persona principaliter et per actionem iudicis officium imploratur libellus datur. et latus contestatio est facienda. Sed intellige principaliter id est non incidenter. ubi ista concurredit. Nota. g. in principio quod ponit. quod incumbunt iudicii et est multum notabilis. Et queritur an iudicis officium perpetuat plures confessi. sicut actio. Et dicit quod non.

Titul⁹. de maiestate et obediencia.

Eum certum.

Vacante dignitate in ecclesia ille prior et maior habetur qui prius cum unitatis consiliis concordia actione fuerit ordinatus. Nota. g. que dicit qui prior est tempore posterior est iure. Et oponit fortiter et solvit.

Si quis venerit.

Qui venerit protra decretum episcopi ab ecclesia deiciatur. et nisi obedierit morte moriat. Vnde glo. que querit an ecclesia possit indicere alicui mortem. Et quod episcopus potest statuta facere in sua dioecesi. sicut ciuitas eius potest condere plebiscita.

Legebatur.

Sponte obediens prescripturam obligari non debet. Nota glo. que facit ar. quod superflua sunt resecanda. cc.

Omnnes.

Beatus petrus precepit omnes principes terre et ceteros homines episcopis debere obedire. Vnde glo. que querit si rex habet multos eos in regno suo coram quo tractabit spuiales causas suas vel cui dabit decimas.

Illud dominus.

Spuialis sunt temporalibus digniora et plures valent obediencia quam victima. ergo propter spuialia episcopi sine licentia pape suam non debet dimittere ecclesiam et se transferre ad aliam.

Solite.

Eps non debet subesse principibus terre sed pro pessimo. Vnde. g. quod ponit differentias inter causam et occasionem. quia causa necessario infert suum effectum sive causatum. ut anima est causa vite hominis. sed occasio hoc non facit.

Proper tuas.

Ordo receptus a papa a suo episcopo non existit ordinatus. et facit argumentum de duobus fratribus in milites ordinatus. cc. Vnde ab.

Inter quattuor.

Gine ce cognoscere nullum iure suo vel priuilegio est priuandum. Et nota glo. quod dicit quod ille qui est in possessione obedientie conueniens est et non subditus qui prestat obedientiam.

Quod super his.

Abbas subiectus episcopo ad eius synodus ire debet et hoc intellige de abbatibus qui habent populum. Et nota glo. que dicit quod iudex sive prelatus iurisdictionem suam defendere potest penal iudicio. et alio concor.

Cum in ecclesijs.

Regularia cōtumar suo maiori cōpellū
obedire. Vnde glo. que in hoc est singularis
q̄ a puro et suspecto recipit iterū iuratoria
cauto. q̄d est contra illud. xxiij. q. v. in. c. p̄uili

Ihis que.

Vacante ecclia capitulū plati iurisdictō
nem exercet. Vnde glo. que in hoc est notabi
lis que docet de pace. et que potest capitulū
se. va. et que non.

Bilecta.

Mulier nō excommunicat; presit officio
Mota glo. ista que est singularis et docet q̄
claves ecclie nō sūt date mulierib⁹ sed viris
licet beata v̄go maria fuit sanctissima. Itē di
cit q̄ quedā sūt mulieres que nō perfundunt
et dicunt canonice sc̄lares

Bilecti filij

Juxta formaz iuris iurare d; ep̄s metro
politano. et si ultra iurauerit non tenet. Vnde
glo. que disputat q̄ iuramentū nō est vicū
lū iniquitatis. et q̄ utile p̄nitule viciāt

Cum olim.

Vacante sede capitulū electiones affirmat
Vnde glo. que in h̄ est notabilis q̄a docet q̄
spectant ad capitulū se. va. et alle. iura hincin
de et remittit ēc.

Statuimus.

Ab aio: i ordine ēmiori i ordine p̄ponēd⁹
Vnde glo. q̄ docet q̄ q̄lia in distributōe p̄bē
day sunt inspicienda an nobilitas vel scientia

Cum inferior.

Ab monasteriū erexit in eccliaz cathedrale
ab ordinarij eximis potestate. Mota gl. que
ponit q̄ inferior nō potest ligare v̄l absoluere
re superiore. et q̄ ligat p̄ absoluere. et q̄ solvit li
git. Et qualiter hoc fallit in certis casibus. et
allegat. et arguit. q̄ si papa mandat aliter ut
aliquem excommunicet potest etiā eū absolu
vere. et alle. concor. et or. p̄ et contra

Humilis doctrina.

Unus sol⁹ ip̄pedire potest cōpositionē su

per ecclesijs vel dignitatib⁹ factā. Mota glo. q̄
in hoc est notabilis in fi. q̄ victus victori de
bet in exp̄ēs condēnari. Itē Qd̄ oēs tāgit ab
omnibus aprobari debet

**Titul⁹. De maio. et obe
dientia. li. sexto**

Episcopali sede.

Capitulū vel is ad quē administratō pri
met va. se. eos absoluet q̄s absolue reposz ep̄s
si viueret. n̄li ab ap. se. id fuerit int̄dictū.

Titul⁹ de treuga et pace

Treugas.

Treug. suari debent a quarta feria post
occasū solis usq; ad secundā feria in oru sol⁹
ab advegto dñi usq; ad octauas epiphanie
Et a septuagesia usq; ad octauas palme. Et
ponit pena non suātu; treugas. Et dicit te
rūs q̄ triplex funiculus difficile rūpitur.

Innouamus.

Presbyteri monaci cōuersi peregrini
mercatores rustici eūtes et redeūtes. et agri
cultura existētes. et aīalia q̄bus arāt. et semi
na portant ad agrū debent p̄grua securitate
gaudere. Et nota hic abb. q̄ asin⁹ b; par p̄i
uilegium cū episcopo.

Titulus. De pactis.

Antigonus

Pacta suam debet obtinere firmitatem
Mota glo. que dicit q̄ precedēs a pacto licito
peccat mortalit. Et q̄ inter simplicē loquela
et iuramentū non facit deus differentiā. ēc

Quotiens.

Sipactū ab initio nō tenuit. pratihabiti
onē superioris fit validū. Vnde gl. q̄ p̄dit ca
ſ⁹ v̄biratibilito supueniēs nō validat pactū

Qualiter

Studiose laborādū est vt ea que p̄mittū
tur ope cōpleant. Mota glo. que alle. psalmi
stam. Et que pcedūt de labijs meis nō faci

am trita.

Cum pridem

¶ No valet pacū ut beneficiis p pecunias
resignet. Vide glo. q in B est notabilis q psoa
piuncta p t agere sine procuratorio sed transi-
gere non potest. Itē glo. dicit q licet alicui re-
dimere vexationes.

Accipimus

Ecclia cū pacto de futura successione cō-
feru nō debet. Mo. glo. q dicit q etiā de iure
ciuili q̄s nō p̄t pacisci de hereditate alterius
nisi eius voluntate

Cum clericis

Illicitū est pacū q̄ q̄s p̄sionez augmen-
tat p̄t sibi ecclia seruā. Nota glo. q docet q̄n
p̄siones eccliarū sūt augmētande et q̄n nō.

Pleriqz

Pactū q̄ ius alteri' ledit non valet.

Pactio

Pactio p spūalib' et q̄ vergūt in aie-
dēmentū ac si impossibilis de iure vel de fa-
cto nulli' sūt momēti. Nota glo. q solet alle-
gari ad hoc an pactū debeat seruari vel nō.

Titulus. DE PACTIS. II.

sextō.

Pactum

Monachib' bñtes liberā a se. apo. sepultu-
raz. si paciscant de nō recipiendis alq̄b' vel
certis parochianis ecclie alic' cōpelluntur
pactū seruare. nec illos sepelire poterūt. licet
apud eos elegerint sepeliri. cū p̄ pacū priu-
legio renūciarunt.

Quamvis

Pactū facū patri a filia dū tradebatur
nuptiū q̄ dote p̄tēta nullū babebit ad pater-
na bona regressū si iurauerit id filia seruare
tenet oīno quāvis ius ciuile id improbet.

Quia ex eo

Pacta inita p frēs p̄dicatores vel mino-
res vel alios mēdicatēs. cu rctōibus parro-
chialū eccliaz sup prochialib' iurib' si sc̄ia
sunt p p̄ores vel guardianos de suoꝝ puen-

tuū iporūq; locoz cōsensu. Iz auctoritas ap.
Ie. nō invenitur vel licētia p̄oris v̄l ministri
generalis. aut magistri vel p̄uincialis mini-
stri vel capituli p̄uincialis suanda sunt dū
mō als sint licita et honesta.

Titulus. DE transactio- nibus.

Sicut graue

Instrumenta aliaq; partū iura in trans-
actione frustrant. Nota glo. q dicit q nouis
sima pacta sūt suāda. et q̄ pactum siue trās-
actio ab initio inualidū p̄ p̄fimātōne pape-
rit validū.

Statuimus

Cōpositio sup̄decis fieri p̄t int̄ p̄soas ec-
clesiasticas auctoritate c̄pi vel archiep̄i. et B
intelligēt in abb. in sua dyoceli

Contingit

Transactio a prelato facta non repaſa
cōuentu si semel fuerit approbata. Nota gl.
q̄ ponit differētiā in clītas procuratores et lie-
teras de rato et est notabilē.

Constitutus

Sup̄bñficio nō trāsigit. no. gl. q̄ p̄t ibē
fore peccatū i fractio e fidei sīc i fractio e iura
mēti. et q̄ p̄ pari causa turpitudinis potior est
p̄ditio possidentis

De cetero

Auctoritate legātū sit cōpositio in spūali-
bus Iz nō possit p̄petuā p̄stiuere p̄sionē Et
vide glo. que dat intellectū.

Ex litteris

Qui p̄stat p̄ciniū alicui petēti r̄suāsci
enē sibi p̄i p̄judicat. nota gl. q̄ di. q̄ testis et ad
uocat' i vna et eadē cā vna p̄soa eē n̄ potest

Super eo.

Sup̄bñficialib' nō trāsigit s̄ amicabilis
cōpositio invenire p̄t. nota gl. q̄ notabiliter
distiguit q̄n et q̄n nō p̄t trāsactio invenire i
spūalib'. et describit enā qd̄ sit transactio

Veniens ad

Pacta siue transactioes siue superioris au-

ctoritate facta cēsent psonales. vide hic tertū
qalle. qres in alios acta.

Idreterea quando

Sug iure patronat⁹ sine iter laicos ⁊ clīcos nō valet trāslactio q̄ sit mediāte pecunia
vel vt census augmētēt̄.

Idreterea quarto

Sug subiectione aliq̄ vt pecunia def̄ nō
valet transactio. vide B glo. q̄ ponit rationes

Ex parte tua

Istud. c. cū gl. docet i qb⁹ casib⁹ ⁊ trāsige
re ⁊ i qb⁹ nō. ⁊ dicit q̄ in caub⁹ mrimōlibus
nō b; locū trāslactio. vide ter. q̄ dicit q̄ iudex
debet se declinare in būaniorē p̄fīm q̄ plo;
na cā loca atq; tpa postulat

Titul⁹. De postulando

Clerici in.

Clerici etiā si nō babeat bñficiū vñ in mīo
rib⁹ cū bñficia babeat corā leckari iudice ad
uocare nō debēt nisi in caub⁹ p̄tentis necre
gularis corā aliq̄ iudice. no. g. q̄ di. q̄ obpro
bū est clericis si se peritos forelū decepta;
tionū ostendere voluerint.

Ex parte tua.

Canonici regulares etiā pbibent postu
lare sicut et monachi nisi in casib⁹ in iure ex
p̄ssis. s. p̄ utilitate monasterij et extū cnō sus
fici vñlitas ⁊ req̄if licētia abbas. no. B do
ctores q̄ notat̄ h̄ q̄ regulares nō cēsent babe
recognatos.

Cum sacerdotis.

Sacerdotis officiū est nulli nocerelz oī;
b⁹ velle pdesse. ergo nisi necessitat̄ imineat p̄
sonis pñctis aut miserabilib⁹ eis licitū est
postulare. Itē in fine di. q̄ cleric⁹ ⁊ eccliaz po
stulās vñ bñficiū obtinet. p̄p̄ in grātudinem
illo bñficio spoliari p̄t.

Titulus. De procura toribus.

Alliaquidem

Sine mandato null⁹ pcurator⁹ admittit
vel sic. Procurās in iudicio causaēccie col
legiate d; bñre sufficiēs mādatū p̄lati et caplī.
no. g. q̄ docet qñ pcurator⁹ sine mandato ad
mittēd⁹ est ⁊ qñ d; satidare. Itē qñ p̄lat⁹ p̄t
agere sine p̄selu caplī et ecōtra. Itē q̄ p̄sumit
ex p̄teritis ad futura

Querelam. a.

Impedit⁹ legitime nō cōpellit pcurator⁹
p̄stituere vel sic. Reuocat̄ lñia q̄ p̄dēnat⁹ su
erit in expēx iusta cā absens legitime excu
satus q̄ in arbua cā pcurator⁹ p̄stituere no
luit. no. glo. q̄ docet in qb⁹ casib⁹ cōpellit q̄s
pcurator⁹ p̄stituere. Itē dicit glo. q̄ benefici
um iuris nemini est auferēdū. Itē docci fi
ne qñ re⁹ et qñ actor⁹ p̄dēnari debēt i expēsia

Ex insinuatione

Snia lata cū pcuratore reuocato ⁊ de B
certificato non tenet. no. g. q̄ docet vñl calū
in q̄ credit̄ vñl testi cū pñcipali. Itē docet an
et qñ q̄s d; p̄bare titulū possessionis sue

In nostra presentia.

Hull⁹ est pcessus habit⁹ occasione littere
p falsū pcuratorez obiecte. vide gl. q̄ docet qñ
pcurator⁹ d; fall⁹. Et di. g. q̄ dign⁹ est miseri
cordia q̄ vicio laborat alieno.

Tue fraternitati

In cā crīali mota ciuilī interuenit pcura
tor⁹ secus si mota eēt crīaliter. no. B doc q̄ do
cent qđ sit inscribere et italionē reddere. Itē
di. glo. qđ vna via p̄hibet altera via nō debet
admitti.

Cum pro causa

Ab eo q̄ litē mādauit expēsas q̄s fecit re
petit pcurator. no. g. que di. q̄ etiā sine man
dato vñluter exposita p̄ eccliaz pñt repeti.

Quia in causis

Universitas p̄ pcuratorez d; litigare. no.
glo. q̄ di. q̄ vñlueritas loco dñi habeat ⁊ vñl
ueritas iurat de calūnia p̄ pcuratore et glo.
alle. p̄cor.

Auditis

Reuocatio pcuratoris p̄ p̄clusioz facta
non p̄t lñiam ipedire. no. g. q̄ di. de p̄ceptu et

De illusio*n*e superioris postq*z*; cā ē deuoluta ad superiorē.

¶dētio vestra

¶o est in noīe pcuratoris vis aliq*z* facē da. ¶o. gl. q*z* yba dubia sive generalia sū in telligēda s*m* intellectū pferētis et q*boc* nomē pcurator est generale et restringit ad q*z* libet administrationē.

Accedens

¶dater et mater pcuratores constituunt in caub et p*cipue* sup spōsalib*z* filio*z*. no. glo. q*z* in m̄rimoniō libras oīmodo est restituenda et loc*z* p*uidēd* est ybi nulla posset esse for mido. Itē di. q*z* plena securitate gaudere b*z* cui*z* anim*z* ē in daganus.

Bilectus filius

¶d*ocurato*z appellare p*titēp* sibi non det ad p*ulēdū* d*ñm*. no. glo. q*z* in Hest nota bilis q*z* inducie sunt d*āde* reo ut delheret an velit agere vel cedere.

Constitutis.

Re*z* p*stituēs* p*curato*re*z* tātū ad agēdu nibil agit. vel sic. Si re*z* recedat a iudicio di missō p*curato*re solū mō ad agēdu p*timar* est et p*dēnabit* in exp*ē*. ¶o. g. q*z* docet quan do marit*z* p*ta* agere p*txore* cū mādato vt si ne mādato. Itē di. g. q*z* nemo p*ta* alteri p*alte*z stipulari vel pacisci.

Abandato

Si re*z* uocatio p*curato*is nō puenerit ad d*ñm* vel ad iudicē post litē p*restata* val*z* q*z* postmodū cū eo gestū est.

Non iniuste

Filiussa. etiā sine mādato p*patre* admit t*it* ad agēdu et defēdēdu p*stuta* sansdatiōe. Itē di. q*z* p*curato*z d*z* appellare. I*z* appellatiōe; p*leq* no teneat. et di. B*ab*. et doc. q*z* aduocat*z* nō tenet causa appellatiōis p*leq*. n*isi* velut p*solaris* sibi in p*incipiali* dato.

Consulti

¶d*ocurato*z ex*comunicati* repellitur ne ne possit lrās ipetrare. ¶o. g. q*z* q*rit* an aliq*z* ex*coicat* ipetrās lrās p*nō* ex*coicatis*. ipsi*z* etiā de ex*coicatiōe* n*esciētib* vel etiā scienib*z*

an valeat lute. zc. Itē gl. di. q*oia* nrā facimus quib*z* auctoritatē ip*sumur*. alle.

Titulus. De procurato ribus. li. sexto.

Non indiscrete

Laicus p*curato*z eē ad agēdu et b*z* se vēndū in causis sp*ualib*z. B*pmo*. Secun do dicit q*z* p*curato*z p*lūrē* p*restata*z p*ta* dare aliū p*curato*re ante non. n*isi* fuerit dat*z* i*rez* suā vel a d*ñ*no habuerit mādatū de substitu endo etiam nō certā p*sonā*. Tertio dicit pro curato*z* ad negocia aliū p*curato*re dare p*ot* libere q*ncūq*. B*di*.

Quamuis.

¶d*ocurato*z ante litē p*tes*. etiā sine rōna bili causa. re*uocari* p*pt*. post litē contestatā n*isi* sine rōabili cā. d*ñstn* b*n* p*radeē* cā cū ip*o* p*curato*re. maxime si d*collusioe* timeat. Et vide gl. q*z* B*notabilitē* declarat casus in q*bus* poss*z* p*curato*z re*uocari*.

Is qui

¶d*ocurato*z b*n*s mādatū substituendi substitutū a se p*ma*datū suscep*tū* etiā n*isi* eo n*isi* v*lus* re*uocare* n*pt*. n*isi* cū p*ta*te*z* ba buerit re*uocādi*. Si aut*z* erat p*curato*z ad plures cās et in alta substituit in alijs rema net p*curato*z.

Qui ad agendum

¶d*ocurato*z generalitē ad agēdu et vē dendū dat*z* illa exercere n*pt* q*z* mādatū ex*gūt spēale*. I*z* si aliq*z* articul*z* de sp*éalib*z i*mā* dato sit ex*p*llus** veniūt et alij. Itē p*curato*z ab*lqz* sp*éalib*z mādato i*wramētu*z deserre et*sl* igere vel pacisci n*pt* n*isi* ei bonoz vel cau se administratio liba s*ū* cōmissa. b*di*.

Qui generaliter

¶d*ocurato*z generalitē p*stitut* ad nego cia agere et ex*piri* p*tercepis* B*casib* q*z* mā datū ex*gūt spēale*. Secdo di. filiussa. ab*lqz* o*sensu patis* p*tieri* p*curato*z n*edū* ad iudicia verū etiā ad negocia. Tertio di. q*z* q*z* post xvij. anū p*teē* p*curato*z ad negocia. i*mō* xxv. annis n*pt* e*ē* p*curato*z in iudicio.

Si duo.

Si duo procuratores insimilnō adiecto in solidū deputent, vñ sine alio nō dīz admitti secus si sūt in solidū deputati, s̄ tū cillī⁹ erit melior p̄ditio q̄ plūs p̄test. negotiūz p̄mit⁹ occupabit. vide decre. q̄a lōga est ⁊ notabilē. Exponit in fine exceptioz q̄ ad procuratores in electionib⁹ p̄stitutis. z̄c

Licet is qui

Procurator q̄ renuit acceptare manda-
tū penitere p̄t. q̄d diu p̄stituēs in eadez p̄seue
rauerit voluntate

Si quem

Bñs dās procuratore q̄tiēs p̄nigēt eū abeē.
causal tractādo procuratorēnō intelligit reuo-
care. secus si simplr. nisi exp̄sse p̄testet q̄ ip̄m
reuocare non intendit vel als h̄ apparet ex
pbabilib⁹ p̄iecturis

Procurator non aliter

Ad p̄rabendū matmoniū procurator de-
bet b̄re sp̄eale mādatū. Secūdo dī. q̄ talis p̄-
curator nō p̄t substiueri nisi ad hoc habeat
speciale mādatū. Teruo q̄ si talis procurator
reuocatus etiā ignoāter p̄raxerit nō tenet
matrimoniu.

Titulus. De procurato- ribus. in cle.

Instrumento.

Qui sciēs sine p̄testatione recipit instru-
mentū vel litteras sue p̄curationis q̄b⁹ p̄sti-
tuēs p̄ipo cauebat sup̄ inclus⁹ in procurato-
rio tenet et cogit dñm defendere

Non potest.

Procurator bñs mādatū iurandi ⁊ oia
faciendi que req̄runt sp̄eale mādatuz, p̄ ele-
ctū vñ p̄silioz oppōnerenō p̄t crīa vñ defect⁹

Religious.

Religious n̄ p̄tē procurator sine licētia sui
superioris. ⁊ in certis casib⁹. Ita etiā p̄stitut⁹
sine lnīa sp̄eal nō p̄t alii substiueri

Procuratorem

Procurator p̄stitutus a prelato vñ eccīa
vel etiā a quocūq; alio. p̄ morē p̄stituentis
reuocatur. etiā quo ad negocia incepta ⁊

in q̄bus p̄ipm lis p̄testata fuit.

Titul⁹. De sindico.

Sicut studij

Beget religiosos a litigij abstinere. ⁊ iō
sindicū b̄re debēt q̄ causas monasterij agat
et defendat. h. dī. Item no. g. que ponit sex in
ordine. p̄mo qd̄ sit sindicus. secūdo ad qd̄ da-
tur. Itē a quo dat. Itē an teneat p̄stare cauti-
onē. Itē an debeat iurare decalūnia. Itē an
sindicus iste p̄t cēlaicus.

Titulus de his que ui- me. uie. causa fi.

Id latum est

Qui ppter timorē mortis religionē igre-
ditur ad ordinē minime astringit. qd̄ dicti/
mō accidētalis et violētē vt bic. sec⁹ si cau-
salis vt q̄a infirm⁹ vñ nauigavit. Nota hic
gl. que docet et ar. quādo valet p̄testatio et
quādo nō. et tāgit etiā qñ negatiua possz p̄-
bari. s. quādo includit in se affirmatiuam vi
deam.

Abbas.

Abetus amissionis patrimonij est suffi-
ciens et excusat. vel sic. Qui per metū amisi-
onis patrimonij sui beneficio renunciat il-
lud repeterere potest. b. d. Nota glo. q̄ d. q̄ illa
que sunt per metū facta tenent regulariter.
sed glo. ponit cas⁹ in q̄b⁹ talis fallit. ⁊ dī. q̄ co-
acta volūtas est volūtas. z̄c

Ad auref

Renūciatio p̄ metū laicoy facta nō ē suf-
ficiens nisi interueniat iuramentum. Nota
glo. que ponit vñlus. Excusare met⁹bos pos-
se puta q̄a nescis. Stupri siue status verbe-
ris atq; necis z̄c

Ad audientiam.

Qui coacte renunciat bñficio potest il-
lud repeterere licet iurauerit resignare. Nota
gl. que dicit q̄ vis est impet⁹ maioris rei cui
resisti nō p̄t et est mltipler vis z̄c

Sacris est

Ecommunicās excoicato cū suis participi
bus licet p̄metū h̄faciat excomunicatōis sēte
tiā tñ nō euadat.no.g. q̄ d. q̄ coact⁹ maḡbici
tur pati q̄z agere.

Cum dilectus filius.

Nōt̄ nō excusat nisi p̄tineat metu; mor
tis vel corporis cruciatū.no.g. q̄ in h̄est specia
lis. q̄a dicit; dol⁹ int̄ueniat. in spū alib⁹ tñ n̄
subuenit dolū passo.

Super eo.

Illa q̄ tpe violētia alicui illate auferunt p̄
bata violētia solo spolian pbant iuramēto.
no.B glo. q̄ ponitrōnez q̄ re h̄ p actore defert
iuramētu cū nō sit iuramētu alicui deferent
dū n̄i ad sub bona p̄suptio puta vni⁹ testis.

**Titul⁹. De his que ui
me.ue causa si.li.sexto.**

Absolutionis

Excommunicationis suspēsionis vel inter
dicti absoluſio vel reuocatio p̄ vim extorta
n̄ tenet. h̄ pmo. Scđo dicit. q̄ talis extorquēs
excoicat⁹ est ipso iure. zc

**Titul⁹. De restituſione i
ntegrū.**

Requisiuit

Cū in cōtractu legitime celebrato ledit ec
clesia restituīt eccia h̄ eundem

Cum veniſſent

Cū ob negligētiā pcuratoris lesū extitit
monasteriū hinc eccia h̄ lesionē restituīt. við
g. b⁹ capl⁹ q̄ in h̄ est sp̄eal⁹ q̄a docet q̄n negli
gētia pcuratoris nocet dñō.

Auditis.

Ecclia in oīb⁹ restituīt et eccia h̄ eccliaz. vt
sic. Enā p̄tra eccliam restituīt eccia q̄ ḡnt le
sa fuit p̄pt p̄batōne omillas. vide gl. q̄ dicit
q̄li i si. q̄d sit restituere i integrū. l. reducerē i eu
dez statū in q̄ q̄s erat aī lesionē. q̄dē tenēdū

Ex litteris

In causa matrimoniali dat h̄ sniam int̄dū
restitutioni ppter fraudez. vide gl. q̄ no. driam

int̄ appellatōne ⁊ supplicatōz. q̄a appellatō
ne p̄dēte nūbil est innouādū. p̄ supplica
tionē snia p̄t ereq. dū tñ caueat de restitutio
ne. si snia fuerit retractāda.

Tum ex litteris.

Contra sui p̄decessoris sniam papa resti
tutionē indulget. vel sic. Enā p̄tra sniam pa
per restitui p̄teccia ⁊ cā restitutōis in integz
partib⁹ p̄ntib⁹ est tractāda. no. g. q̄ di. q̄ i mo
dico tpe nō p̄t q̄s multa addiscere. no. tertū.
q̄ nō negat q̄n snia ro. se. possit i meli⁹ refor
mari. no. q̄assertōe partiū merita cause p̄
dunt. ⁊ ad hoc istud. c. alle.

Buscitata

Snia lata si restitutio p̄cedat sit executō
snie sub cautione de restituēda re si obtinue
rit p̄dēnat⁹. no. g. q̄ ar. an. pcuator sine speci
ali mādato h̄ casu p̄t petere resti. in integrū.

Coram felicis

Premptoriū nō daſ dilatio n̄ili p̄via
restitutionē in integrū. Et sic no. h̄ sm. gl. q̄ h̄
p̄cedit vna via q̄d alia p̄bibeſ q̄dē p̄tra illā
cōmunē regulā. q̄d vna via. zc.

Constitutus in

Restituīt minor in eo q̄d p̄trarit vel omi
nit si pbat se enormē lesū ⁊ tpa restitutōis
p̄cedē nō sūt lapsa. no. glo. q̄ loquiſ de solen
nitate de p̄suetudine adhibēda in p̄editōne

Causa restitutōis.

Cā restitutōis in integrū corā iudicib⁹ or
dinarijs administrationē babeñ. vel delega
tis ab eisdē tractari poterit; nō ab alijs ni
si incidenter mōta fuerit. Scđo di. q̄ in cau
sa crīali libali et matmōiali arbitri neq̄unt
assumi q̄a maiores exigūtiudices.

Beneficio

Restitutio denegata semel ecclie vlt̄ ſi
bi nō p̄cedit n̄ili ex noua cā. restituīt tñ ad ap
pellandū p̄tra sniam denegatōis. no. g. q̄ in
ter ceta di. q̄ snia arbitri nō infamat.

**Titul⁹. De restituſione/
bus in integrū li.sexto**

Ecclesia.

Ecclesia post quadriennium non admittitur ad petendū restitutioñē cōtra sentētiā vñ tractū nisi rationabilē aliquid causa suadest

Si aduersus.

Ecclesia cōtra cōfessionēz qua lesa fuerit admittitur istra quadriennium p̄ beneficium restitutioñis in integrū, postea nō nisi per viam iuris cōmuni.

Titulus de resti. in interrum in Ecl.

Ab ecclesia

Ecclesia probans se lesam p̄ lapsum tēporis ad idēp̄ tātūz restituitur, et infra quadriennium a tempore lesionis. xc

Titulus de alienatiōe iudi. causa mutan. fa.

Ex quorūdā

Qui causa mutādi iudicii possessionē comutat supra q̄ cōueniri debeat tā ille q̄ recipit qz q̄ comutat p̄ eadē potest litterā cōueniri. Mota glo. q̄ ē notabilē, et docet quādo res dicās litigiosa et illis q̄ duriores aduersari os constituunt.

Ex parte scabinorum.

Si i clericuz a laico cōtra laicum fiat cessione causa corā ecclesiastico iudice nō tractatur. Vñ glo. q̄ ē notabilē, et norat cessiones eē odi osas et q̄ clericū illintendere non debent, et q̄ iactura cause affici debet

Titulus. De arbitris.

Sane et infra.

In impari numero arbitrorū debet fieri cōpromissū. no. glo. que di. q̄ boies faciles sē ad dissidentū et alle. concor.

Non sine multa

Arbitriū symoniacū et dolosuz nulli⁹ est momēti. no. glo. q̄ in arbitrio p̄ interuenire iuramentū. Itē q̄ iniq̄ arbitrio nō ē stāduz. Itē q̄ paupraro audiēt in iustitia

Deruenit ad nos.

Mō p̄nt p̄ arbitriuz spūalia laico adiudi cari tenenda auctoritate sua. no. g. que dicū q̄ interest ecclie ne sūptib⁹ veret, et alle.

Bilecti filij

In mulierē rōne cōsuetudinis iudicātes p̄nt p̄sonē ecciāstice de rebus cōpromittere tp̄alibus. no. g. que docet q̄lia mulieres p̄nt exercere. Et qn̄ pena in cōpromisso adiecta peni potest

Cum tempore

Arbitriū nō valet vñ nō tenet q̄ten⁹ libertas ecclie ledi posset. Mota bic q̄ arbitrium i parte tenet et in parte non tenet. Mota q̄ in causa libertatis arbiter non interuenit.

Sum dilectus filius

Coram arbitris non potest fieri reconveniatio. Mota bic glo. p̄imam que ponit cas⁹ in quibus reconveniatio non habet locum. q̄a i criminib⁹ nō habet locum et in spolio. Vñ de glo. que est multum notabilis quia p̄it quomodo differunt arbitrium et iudicium et conueniunt.

Cum olim

In delegatos a papa cōpromitti et eoz arbitriū papa interpretat. Mō. glo. q̄ sol⁹ ad hoc allegari q̄null⁹ habito p̄silio obligatur sequi illud. Item dicit glo. sufficit ita scriptū esse.

Contingit.

De spūalibus in laicū cōpromitti nō potest Mō. g. q̄ in h̄ est notabilis q̄ laicus nullo mō p̄t disponere siue cognoscere de reb⁹ sp̄ ritualib⁹. q̄a de vniuersa ecclia male iudicat q̄ querit iudicium laicorū et alle. glo.

Der duas litteras

Auctoritate iudicis spūal p̄t in laicos et i clicū cōpmitti sup̄ reb⁹ spūalib⁹. no. g. q̄ tractat de pcura. q̄ excessit fines mādani sui. Itē q̄ arbitriū approbatur silentio decē dierum.

Ex parte tua

Der morē altius cōpmittētis expirat cōpmissū. no. gl. q̄ loquit̄ de morte litigatorū.

Exposita

Snias pcedētē nō pt arbitrī imutare.no.
tex. q̄ di. q̄ papa n̄ infedit imutare snias iam
latas. neq; sūscitare lites iā sōpitas r sēp re
currēdū est ad intētōnē scribentis

Innotuit

Si ad sniam arbitri electi indecīmiate iu
dex p̄e cōpellat. loc⁹ est appellandi. Ilo. gl. q̄
dicit q̄ arbitrī dñ noīari r ee cert⁹ et sic etiā iu
dex debet ee cert⁹ r tutor

Cuz a nobis.

Dictū incertoꝝ mediatorib⁹ tenet. s; sic
nō est in arbitrī. Ilo. g. r ab. q̄ B ponunt diffe
rentiā inter arbitrī et mediatorē. z.

Compromissum

Compissū n̄ extēdit se ad cōpmittētis be
redes. n̄li B exp̄se in cōpmisso calueatur. z.

Titulus. De arbitris.

II. sexto.

Si ex tribus

Si ex t̄b⁹ arbitrī duo p̄cordāt in summa te
net snia illoꝝ. s; si oēs discordāt iꝝ snia de sū
ma minori..

Ut questionibus

Si ex t̄b⁹ arbitrī vñ nolit examinādo vñ
diffiniēdo negocio intelleſe duo pcedere pote
rūt ac si ille pñs eēt. circa iudices autē antiqu
iura puent. b. d. Ilo. g. q̄ est notabilis.

Et sic est finis casuū summarioꝝ li. primi.

Incipiūt cas⁹ summa rii secūdi li. decre. sexti et clemen.

Titulus. De iudicijs

E quo uult deo

**Qui semel iudicez nō declinare
pmisit apli⁹ n̄ pot̄ penite. Ilo.
gl. q̄ d. q̄ iudicij reddit in iuitū
vide B. ab. q̄ qrit an i absētia p̄is excōicatus
posset absolui an debeat p̄s ad B. vocari. Et**

tractat gl. q̄n cā excōunicati est traciāda
Decernimus.

Laici ecclasticas cās tractare n̄ debet r p
lati ecclazi iudicio laicoꝝ circa ecclastica ne
gocia nibil disponat. nec p̄p̄ laicorpibitū
onē ecclastica dimittat exercere iustitiā. no.
glo. q̄ di. q̄ papa pt laico delegare criales ac
etiā ciuiles et spūales causas

Quanto diuina.

Cā iuris p̄ōnat⁹ p̄ ecclastici iudicez tra
ctari dñ. no. gl. q̄ di. q̄ ius p̄ōnat⁹ nō dñ p̄p̄
spūale. s; spūali annexū. Et di. gl. qualia iura
possit laic⁹ possidere.

Ac si clericī

Wher pcessū bñuz h̄ clīcū in foro sclari nō
sūt clīci punēdi. Sc̄bo oñdī q̄lī ep̄s cū clī
cis valeat dispēlare. no. g. q̄ di. de snia lata p
nō suū iudicē. Itē di. g. q̄ p̄fess⁹ in iure p̄ p̄v
cto habet. Et notat aliq; cas⁹ in q̄b⁹ ep̄nus pt
dispēlare. Itē di. q̄ p̄venia n̄ dañ n̄li penitētū z.

Ceterum quia in eos

Vasall⁹ tenet corā dñ feudi rñderemot.
gl. q̄ di. q̄ q̄dū dñ feudi pat⁹ est facere iusti
tiā int̄ vasallos et illi enā pati sūt rñdere nul
lus ali⁹ dñ se intromit̄ de illa iurisdictione.

Bilecti filij

Mull⁹ cogit edere actionē. Ilo. g. q̄ rep̄o
bat subtilitates i ure canōico circa cās agē
bas. q̄a lepe subtilitates ad pñcīe reuertunt̄
r strīcta ratio qñq; omitti solet

Intelleximus

Excoicat⁹ p̄ueniri pt. s; aliū p̄uenire n̄ pt
Et gl. ponit rōez p̄ibel; ne ex dolo suo cōmo
dū rept̄. Et no. g. q̄ d. q̄ excōicat⁹ dñ p̄ p̄cūra
torē rñdre. Et qrit q̄dli excōicat⁹ nō velit p̄
curatorē p̄stituere. Itē qrit an ne excōicatus
pt ipm p̄uenientē recōuenire. et dicit q̄ non

Clerici

Mulla valet p̄suetudo q̄ min⁹ cleric⁹ dñ
crie debeat corā episcopo respondere. Ilo.
glosam que arguit q̄ consuetudo non preiu
dicat iuri scripto. Et quomodo hoc debeat
intelligi. vide glo.

Causam que

Capit^z sine plesu plati n̄ agit.no.g. q̄ sine
plesu plati collegiu necalii pueit nec pueit.

Cum non ab homine

Clic⁹ dposit⁹ et corrigibil⁹ curie clauē tra
dēd⁹.no.g. q̄ docet q̄lit pcedēdū sit et notabili
expedit se q̄lit pcedēdū sit pira falsariū.

Quia.zv.

Belegata ptas extendit ad eū q̄ scienē ac
cepit rē p̄ violētiā occupatā.no.g. q̄ expedit
se q̄lit et qn̄ q̄s tanq̄ successor singlaris p̄ re
scriptū apostolicum pueniri potest.

Cum venissent

Papa n̄ vult de p̄ uilegijs aplicis cognoscere
scipalios q̄ p̄ se vel suos. Itē glo.all. q̄ illi z̄e
interpretari c̄ē p̄ dre ius. Et q̄rit.g. q̄lit isto ca
su papa p̄tē iudex in propria causa.

Mouit ille

Rōne peccati q̄libet cā p̄tinet ad ecclias.
vel sic.lauc⁹ rōne peccati et maxime piurij v̄l
pacis fracte corā ecclesiastico iudice puenit. B
di. M̄o.ter.cū gl. q̄ solet allegari. si peccauerit
inte frātu⁹. Itē q̄par est viculū caritatis. et
q̄ papa p̄t corrige quēlibz z̄c.no.g. q̄plz lex ab
rogata est. p̄t n̄ adbuc allegari propter ei⁹
rationem. que ratio quandoq; ē necessaria.

Mastoralis

Principales p̄sonae litigates in lite p̄sona
liter debēt respondere. vide doc. bic q̄liter h̄ debe
at intelligi. Et enumerat glo. aliq̄s p̄sonas q̄
n̄ per se sed per alios debent respondere.

Examinata

Cōtra n̄ possidētē n̄ da fre vēdicatio. vīd
gl. notabilē q̄ declarat interdicta et quō et qn̄
q̄s alia p̄t i iudicio intērare actionem. z̄c.

Euz deputati

Iura sue religionis p̄seq̄ reglaris. vīl sic.
Preceptor estē pli. p̄ domib⁹ suis agere p̄nt
et desēdere. nec eis obstat religio. vel q̄ natio
eoꝝ sit in cogita. b. di. no. ter. q̄ di. q̄ litigios ne
gocijs curaz gerere n̄ debēt q̄ pacificis dcre
uerū studijs inherere. Itē no. g. q̄ int̄ cēta di
cit q̄ infamies s̄lueverūt fugere loca natōis
sue. Itē q̄ infamis n̄ p̄tē iudex vīl pcuator.

Qualiter

Prelatus debet laicis de clericis iustitia
exhibere. no. gl. que dicit q̄ clericī si velit nō
possunt laicum iudicem suum constituere.

Causam que.

Judicē cause silētudo. cause quā babz ip̄e
ip̄m repellit. M̄ota glo. que di. q̄ similiſ cau
sa etiam repellit testem. Et dicit q̄ q̄ silē mor
bo laborant n̄ō sunt admittētiū testimonij

Exhibita nobis

Judiciū destruitur si de principali et exce
ptione siml̄ cognoscat. vel sic. Si iudices de
principali et exceptiōnib⁹ p̄iudicialib⁹ siml̄ co
gnoscūt vel sup̄ principali līte n̄ p̄esta. p̄batō
nes recipiūt ab eis licite appellat. M̄ota glo.
que dicit de conspiratorib⁹ q̄ n̄ sūt admit
tendi. z̄c. Item dicit glo. q̄ si plura assignētur
in appellatione grauamina sufficit alterum
būmmodo q̄dlibet per se sufficiēs sit. z̄c.

Venerabilis.

Scđm canones cause instātia non p̄dit
si infra trienniū causa n̄ fuerit finita. vīl sic.
Instātia iudiciū non perit p̄ lapsū trienniū.
H̄ dicit. M̄ota glo. que reddit causam et dicit
q̄ iurisdictio perpetua est et rescripta sunt p̄
petua.

Significauerunt

Cum actor et reus non sunt eiusdem for
causa possessionis et proprietatis potest co
ram diuersis iudicibus agitari. M̄ota glo. q̄
dicit et arguit q̄ p̄tēntia causa p̄ iudiciū n̄ō
debet. et alle. et soluit.

Titulus. De iudicijs. li. sextō.

Juris esse

Judex delegatus non habens ad h̄ spe
ciale mandatum a papa n̄ potest compel
lere partem ut personaliter coram eo com
pareat nisi ex causa rationabili. M̄ota glo.
que querit an valeat processus cum falso p
curatore habitus. Item tangit quid facien
dum sit cum dominus sit iustior q̄m procu
rator.

Mulieres

Mulieres psonalit ad iudicium q̄cūq; cā
in iure n̄ exp̄la iuite trahēde n̄ sūt. s̄ si necel-
sariū sit eoz testimoniū in cā iudex exp̄b̄ pdū
cētis int̄dū ibit int̄dū mittet. et iudex fraudu-
len̄ vadēs ercōicat̄ est. **M**ulieres religio-
se etiā volētes extra monasteriū suuz ex aliq;
cā psonalit ad iudicium trahi n̄ obēt. qd̄ p̄re-
dicta sit ē irruū. no. g. q̄ int̄ cēta notat̄ pditōz
mulieriū ēē meliorē B casu. qñq; viroꝝ cōdi-
tio ē melior. qñq; est par. Et notati fine vñū
casu in q̄ q̄s nō p̄ renūciare iuri p̄ se iurodu-
cto. et alle. alios et p̄co.

Si annum. xiii.

Maior. xiiij. ānis p̄ se aur. pcuratoē po-
test agere et defēdere cām spūale minor. xiiij.
ānoꝝ nō agit p̄ se s̄ p̄ curatoē datū aucto-
ritate ordinarij ecclasticī iudicis et cāia dele-
gatū ad cāsillas filiūs familiās sine pāis af-
sensu agit cām spūale. In fine. g. b. c. nō tānt
casus in q̄b̄ filiū etiā minor agit p̄ patrē

Titulus. De iudicis in clemen.

Budum

Cōstitutio bonifacij q̄b̄ p̄ citatiōes etiā
extra dies solēnes publice facte de mādato
pape in audiēta lrāz aplicarū v̄l papali pa-
latio. affixe ianuis maioris ecclie loci q̄ pa-
pa cū curia sua degit arcēt citatiū ac si ad eū
psonalit deuenissēt. restringit ad eos q̄ impe-
diūtne ab eos citatio puenire possit. v̄l q̄rū
domiciliū tute nō potest adiri.

Bispendiosam

In causē etiā pēdēntib̄ bñficialib̄ et decu-
marū matrimonialib̄ et usuraz et ipsa stāgē-
tib̄ pcedi p̄t simplē et de plano absq; iudicō
rū strepitū et figura. no. B gl. q̄ iudex i bis ca-
lib̄ in tex. numeratis p̄t pcedere absq; figu-
ra et strepitū iudicali. atn̄ si vult p̄t plenari-
uz pcessuz facere. Et ergo tex. norant̄ dicit va-
leat. nō di. debeat. qd̄ est mēti tenēdū. z̄

Titulus. De fozo com.

Si quis clericus.

Cleric⁹ bñs cām p̄ clericū. suū nō d̄z dese-

rere ep̄m. s̄ p̄us actio coram eo vētletur. ni
si de p̄selu ep̄i aliū elegerū iudicē ecclasticū
Fora q̄ clericī d̄serere nō p̄nt sui ep̄m enā
si iuramētū inēvenerit. d̄q̄ vide B glo. quō B
intelligi debeat.

Mullus iudicum.

Judex laic⁹ clīcū sine licētia sui ep̄i p̄ se di;
stringere aut iudicare nō p̄sumat. q̄ si fecerit
donec emēdā p̄stiterit ab ecclia se q̄strat⁹ ma-
nebit. no. g. q̄ videt velle q̄ oēs fūientes ecclie
gaudent hoc priuilegio

Sane si episcopi

Si ep̄i inter q̄s causa v̄lāz diuersaz sūt p
uinciarū ille p̄mas dat iudices in cōpuincia
est loc⁹ de q̄ p̄edēt. no. g. q̄ dicit q̄ sub illo iu-
dice agere d̄z actor in cōpuincione res liti-
giosa est ut ex ip̄sa resoluat̄ soz.

Si quis contra.

Ista decre. docet q̄lit p̄cedēdū sit cū pp⁹
ep̄i recusalū vt suspect⁹. et mactāt̄ pleni⁹. i. d̄ ap-
pel. in. c. Cū spēali. q̄ videt hāc decre. interpre-
ri. vel sic sumat̄. Corā ep̄o suo p̄ueniend⁹ est
cleric⁹ q̄ si recu'at̄ dabit delegatū p̄tib⁹ non
suspectū. B di. no. g. q̄ int̄ cēta dicit q̄ delega-
t⁹ ab ordinario nō p̄t suā lñiaz ex eq̄ s̄ ip̄e or-
dinari⁹ debet illā exeq̄.

Si clericus laicum.

Si clīcū laic⁹ sup̄ reb⁹ p̄phanis aut ecclie
sue p̄ueniat d̄z cleric⁹ corā iudice se clari age-
re. Cū generalit̄ actor se q̄s forū rei. Qualiter
istud sit intelligēdū. vide B doc.

Ex transmissa.

Corā dño feudi cā traciāt̄a est q̄ negligē-
te succedit ordinari⁹. no. tex. et glo. q̄ vident̄ i-
nuere et docere q̄liter cā feudi debeat expedi-
ri et remittit et alle. p̄co.

Verum quoniam

De feudo spectate ad ecclias et p̄us cogno-
scit. et se. va. sup̄sedēdū ē q̄usq; ecclie de prela-
to p̄sulū fuerit. B est argumētū q̄ se. va. iura-
ep̄i ad capulim nō prīmet̄.

Cum sit generale.

Cuz laici in exhibendo iustiniāz clericis se-
pe lñi remissi fauore ecclie in introducū est

pt clericis sub quo voluerit iudice possit malefactores et sacrilegos punire. Mota glo. q dicit quod isto casu laici possunt ad iudicandum per excommunicationem copelli. Et expoit qui dicuntur malefactores.

Quod clericis

Clericos cause iure canonico habent in re non solum laicorum pluerudinem terminam. Mota glo. q parvus in causa ubi laicus agit contra clericum de pluerudine non datur libellus

Licet ex suscepito

Ista decretal docet in quibus casibus iudex ecclesiasticus potest se in miscere seculari iurisdictioni. s. cu supiorum non inuenit nullum. s. cu iudex secularis negligit facere iusticiam. Tertius casus est cu alius ambiguum fuerit Quartus in omni criminis. Quintus cu per denunciationem crimis causa defert ad iudicium ecclesiasticum. Sextus ratione conseruatis. super istis omnibus vide gl.

Extenore

Causa viduarum petitoria spectat ad foro secularis cui negligenter supplenti iudices delegati. Mota glo. q enumerat aliquos casus spectantes ad foro ecclesiasticum. et dicit quod causa viduarum quod ad defensionem spectat ad iudicium ecclesiasticum. Videlicet. vidua laicum coram ecclesiastico iudice punire non potest nisi super causa ecclesiastica vel in defectum iuris secularis. H. dicit.

Si diligenti

Non potest clericus in non suum iudicem secularum consentire. etiam si habet iure. vel sic. clericus non potest sibi substituere laicum iudicem. etiam si pro priuus iura mentis et aduersarij plenus accedit. H. dicit. Mota glo. q dicit quod pacto pruatorum iuri publico non derogat. Et quod nemo potest facere ut iura in testamento suo locum non habeat.

Cum contingat

Clericus debet coram episcopo rendere nisi arru sit de consuetudine inductum. Mota ex gl. quod pluerudo dat alicui iurisdictionem et quod habet iudicem potest pluerudinem ut quod sibi vel suis iudicare posset. glo. expedit se et est satis notabilis.

Id postulasti

Clericus delinquens per beneficium quod alibi habet. id est in cuius dioecesis est beneficium illa sua et ex equitate. vel sic. episcopus deponit clericum alibi beneficium

autem quod in sua dioecesis. delinqut et per beneficium sententi am exequitur. Mota singulariter casu ubi in delicto lata sua pallium executioni demandatur. Et glo. distinguillo casu quod videndum sit an delictum sit magnum et depositione dignum

Ex parte

In possessorio iudicio vidua potest in foro ecclesiastico laicum punire. vel sic. Misericordia plena potest laicum interdictio unde vice coram iudice ecclesiastico punire. H. dicit. Mota glo. q dicit quod si tenetur interdictio unde vice si fecerit per se siue complices ei ipsius mandato. Videlicet si ratum babuerit et alle. pcor.

Conquestus

Sacrilegi sunt quae res ecclesiarum usurpat et potest eos iudices ecclesie condonare. vel sic. Laiici usurpati iura ecclesiarum velut sacrilegi per iudicium ecclesiasticum compescunt. hoc dicit. Mota glo. que in hoc est singularis quod iura incorporalia ut frumenta et alia non possident sed quasi possident. quod manu comprehendendi non potest. et corporalis possessionis quod si pedum positio. in fine glo. dicit quod iniuria facta ecclesie platus non potest remittere. et alle.

Bilecti filii

Qui constituit se certo loco soluturum. ibi et in loco domicilij non obstatem privilegio puniri potest. Mota glo. q docet quod dana expensae et intesse parari debet. Item notat hic abb. quod pactum a predecessorne nomine ecclesie factum obligat successorem.

Significasti

Tria sunt necessaria ut clericus in non suum iudicetur valeat desistere. pmu. s. q utrumque potest consentire. Item quod sit ecclesiastica persona. Item quod iurisdictionem habet. Item quod habet de episcopo voluntate et habet quartum. vide glo.

Id proposuisti nobis

Sola domicilij mutatio a primo iudicis non eximit iurisdictionem siue praetare. vel sic. Si curia eius ad causam postea mutata foro in causa illa coram primo iudice respodere cogit. H. dicit. Mota glo. ubi dicit quod iudicium ibi terminari ubi est inceptum. Et dicit quod per solam curationem siue comparationem fit puentio. de quod vide glo.

Licet ratione

Quilibet potest apud sedem apostoli pueniri, sed tam
men potest ab hoc ex causa legitima recusa
ri. Nota glo. qd expedit se doces quod casibus ef
ficatur quod de iurisdictione alterius? Item dicit
glosa qd dominus papa est iudex singulorum
et alle. concor.

Titulus. De foro com pe. li. sexto

Romana

Licet per apostolum ad archiepiscopum causa devolu
natur et de ea cognoscere possit. tamen de princi
pali questione cognoscere non potest nisi prius
de appellatione cognoscatur. etiam partibus plenariis
etibus sine voluntate suffraganei. qui huius causa p
inde eet ac si sine voluntate suffraganei per sim
plicem querelam cognosceret. quod non potest facere.

Seculares

Iudex secularis qui vult clericum compelle
re ad debita etiam liquidata solvenda. per ecclesia
sticu[m] iudice desistere compellatur. Nota glo. qd
laicus est obsequiū necessitas. non autem impe
randi auctoritas. Item ista decreta habet etiam
ad pauperes et religiosos

Cum. C. Laicus.

Laicus ratione iuramenti ut illud seruet
coram iudice ecclastico conuenit. Nota glo. qd
dicit qd quis non debet ex illo prosequi danuz
vnde meretur puniū et alle. Itē qd montio sp
debet precedere censuras ecclasticas. alle. xx.
iii. q. iii. de illicita. zc.

Titulus. De foro com petenti in Ecclesie.

Quamvis.

Ista constitutio vel peculiū concedit certo ca
su episcopis expulsis a suis sedibus qd in lo
cis aliorum dyocesis eruata forma quaz limitat
possunt procedere contra expulsores consiliatores
et factores et infra subditos ius dicere. Et pri
mo statuit de peccatu faciendo contra expulso
res consiliarii et factores. Secundo de iurisdictione a

lia inter subditos exercenda. Tertio de lic
tia dyocesanorum petenda. Quarto defide ad
bibenda vobis eporum. Quinto de suffragio vi
cinorum eporum. Sexto praestat de iure presiden
tium locis ubi tales episcopi iurisdictione exercet
Nota glo. circa principiis que dicit qd licet ge
neraliter allegare. s. Habet in canonib[us]. Itē
glo. ponit metrum. Imp[er]b[us] ē aliq[ue] vobis. facili
qz pterius. Itē glo. docet an episcopus possit vidi
care iniuria sua. Itē glo. notat singularia d
consilio et favore. Item qd tribus vicibus de
bet fieri citatio.

Titulus. De libelli ob latione.

Ignarus episcopus

Libelli sunt in civilibus iudicij porrige
di. vel sic. Actor in rescriptis libellis porrige
re debet. Nota glo. que dicit qd libellus
est scriptura in qua distinctas que petent et cau
sa petendi et nomina factorum et rei. Et queritur
libellus sit de substantia iudicij. zc.

Significantibus

Appellari potest si obscurus libellus non
fuerit declaratus. Glo. ponit rationem qd iu
dex sententia ferre non debet super incerto. Itē
qd generalitas parit obscuritate. Et dicit gl.
qd petens rem ex una causa et succubit. potest
alia ex causa illa re peterenō obstat re iudi
cata. qd est menti tenendum. Itē glo. docet quā
do libellus p[ro]mutari vel addi vel minui. zc.

Bilecti filii

In actione personali causa ex qua agitur ex
primenda est. vel sic. Et gens personali actione de
bet in libello causam obligationis exprimere
Nota hic ad cautelam qd in actione personali si
quis non exprimit causam in libello p[ro]sic ex*ci*
pi. non teneat respondere quia causa non exp
mitur in libello et sic iudex ex iuxta pronunciare de
bet qd si non fecerit poteris appellare. Et vi
de hic dictio.

Titulus. De mutuis pe titionibus

Ex literis

Reus corā delegato p̄t recōuenire acto-
rē q̄ siml'audiat et dissiniat cām vtrāqz.b.d.
Sed pone actor puenit reū sup ciuili.re⁹ vlt
recōuenire actorē sup criali q̄rit an possz.vi
de B doc. Mota glo.q̄ magistraliē docet q̄liē
pcedēdū sit in cā recōuenitionis et puenitois.
Itē dicit q̄ frustra petit debitū q̄ id qd̄ debet
nō impēdit. Itē eadē lege puenit q̄s q̄ ius si
bi tribui postulat. s̄ glo.c̄tra ista arguit de
deposito et dicit q̄ sit ibi speciale

Prudentiam

Clausula ī respc̄to apposita app.re.pacto/
re pdest reo et hoc est vez. si ad instātiā acto-
ris fuerit impetrata. Mota glo.q̄ ponit rōez
q̄re in iudicio non debet eē plonarū acceptio
Itē nō d; actori licere quod non liceat reo.

Titulus. De litis conte- statione.

Olim inter episcopum.

Process⁹ sine litis p̄testatōne ē null⁹. vel
sic. Mō p̄ positiones et respōsiones ad illas.
sed ad petitionē in iudicio p̄positā et rñsioez
ad ea sit litis p̄tel. q̄ omissa pcess⁹ reddit nul-
lus. b.d. Mota glo.b⁹.c. q̄ di. q̄ litis p̄testatō
est exordiū litis sive p̄ncipiū. Et ergo vbi p̄n-
cipiū. i. fundamētū litis deest. nihil desup edi-
ficari potest. et alle concor.

Titulus. De litis conte- statione. li. sexto.

Exceptionis

Exceptio p̄ceptoria litis p̄test. nō impēdit
nil sit de re iudicata trāfacta vel finita. Mota
glo. q̄ ponit differētiā int̄ exceptionē et dif-
fēsionē. Itē dicit glo. q̄ iuramentū delatū a pte
parti b; maiorē vim qz res iudicata q̄a om-
nis p̄troueris est finis. Itē dicit q̄ ois erce-
ptio p̄ceptoria p̄mit sed dilatoria differt.

Si oblato

Si exceptionē p̄ceptoriā nō sit litis cōte-
statio. Mota glo. q̄ inē cetera dicit q̄ p̄ litis p̄-
testa. ordinat iudiciū. s̄ p̄ exceptionē p̄ceptio-

riā destruit et sic vna res duos p̄ios effect⁹
nō potest parere. Et alle. c. maiores. de bap.

Titul⁹. ut lite non con- testata non proceda / tur ad dissinitia et uel tescium receptionem.

Et hoc deus

Ubi tangitur d̄ criminē adulterij ad sepa-
tionem thori pcess⁹ lite n̄ cons. habit⁹ nullus
est ipso iure. vel sic. Si agit de adulterio ad
separationē thori et ante litis cons. re⁹ est cōtu-
mar. excoicari p̄t. sed testes recipi nō p̄nt nec
causa dissiniri. b.d. Mota glo. que di. q̄ non
babentī ad uocatū dādesūt inducie ad q̄ren-
dū abudcatū. Itē nota casus in quib⁹ viro
denegat uxoris restitutio.

Accedens

Ubi restitutio in integrū p̄ncipaliter po-
stulatur pcessus p̄ tra cōtumacez habit⁹ lite
nō p̄testata null⁹ est ipso iure. Et alij alij sū-
mant istā decre. et sic duplicitē legitur. vnde
doc. Mota gl. q̄ allegat m̄tias cās suscipitōis.

Tuefraternitatis

Hic habeb̄ q̄liter si ante litē p̄testatā cō-
tra p̄tumacē p̄ iudicē pcedēdū. vlt sic. Si lite
nō p̄tel. re⁹ est contumax si fieri p̄t minitut a-
ctor in possessionē causa custodie. als re⁹ ex-
comunicat. b.d. Mota glo. q̄liter iudex pcedē
re debet ad missiōnē in possessionē ex primo
decreto. Et dicit gl. q̄ nō debet multū festina-
re et d; summatim negocium perscrutari.

Accedens ad se. ap.

In causa matrimoniali p̄ tra nō p̄tumacez
lite nō p̄t. facta. testium receptio nulla est.
Mota glo. q̄ nō ois amicicia repellit iudicē
sed maxima. Et arguit gl. an ne q̄libet tenet
diligere primū suū. Itē dicit ter. qui in hoc
est notabilis et singularis q̄null⁹ d; credere
capitalibus suis inimicis. et ad B̄ solet istud
allegari.

Quoniam frequenter

Ista decre. p̄ncipaliter diuidit in tres partes. In p̄ma ponit regulā q̄ sine litis p̄test. n̄ p̄ regularit̄ p̄cedi ad receptionē testū. et ab ea excipit duos cas⁹. s. nisi tūmet de morte testū et diuitia absētia. In scđa p̄te in. s. porro ponit alios duos. s. in elecōne et in mirimōio carnali. In tertia. ibi sūt et alijs. ponit alios duos cas⁹. s. in inq̄sitione et q̄n publicatio testi u; iminet facie dā. Et no. g. q̄ē notabil' et plura

Titulus. De iuramento calumnie. li. sexto.

Inherentes

Clici in cā ecclie nō cogant iurare de calūnia s̄ p̄n̄ h̄uramētū alijs delegare. M̄o. ter. qui di. q̄ ḡuiores cause Debēt p̄ papā exp̄di. Et ponit gl. q̄nq; capla q̄ p̄nent̄ sub iuramento calunie. Et ar. glo. q̄d vni p̄ceditur ē.

Litteras et infra

In sp̄ualib⁹ causē nō iurat de calunia. nota glo. q̄ determinat q̄ cause dicunt sp̄ualeſ et que dicunt m̄ite. s. cū agit de crimine ciuilē

In pertractandis.

In causa ecclie nō iurat p̄ quēcūq; de calūnia sed p̄ p̄ncipales et q̄nq; p̄ curatores cā scientes. Et di. glo. q̄ syndic⁹ collegij vel vniuersitatis iurat in aiā p̄pam.

Imperatorum.

In causa collegij nō oēs de collegio cogēt. dilūt ad iurādū de calunia. vel sic. In causa collegij nō cogunt clici in p̄p̄is p̄sonis subire calunie iuramentū.

Ceterum quia nouis

M̄o obstatē terre p̄aria p̄uetudine ī p̄p̄is p̄sonis cogēdi sūt clici iuramentū calunie subire. et notat̄ ab. q̄ nō val̄. p̄uetudo q̄ aduocati non iurent.

Cum causam

In causa ecclias et vniuersitatis p̄ curatores p̄t p̄stari calunie iuramentū. M̄ota glo. que q̄rit an ne interrogat̄ in iudicio p̄t capere iminū delibandi anq; r̄ndeat. q̄ tenet r̄ndere p̄ v̄bū credit vel nō credit. et est satis

notabilis glo. et solet allegari.

Cum in causa.

Si platus in cā ecclie luget p̄stabat iura mētū de calunia p̄ seipm. Si v̄o p̄ curatores p̄stabat p̄ illū M̄ota ter. q̄ ponit penā recusantis h̄uramētū.

De iuramento calumnie. li. sexto.

Si de calumnia

Tria dicit. p̄mo q̄ nō est d̄ suba iudicij q̄ stan post litis p̄tes. iurat de calū. secūdo q̄ n̄ annullat p̄cessus l̄z tacite omittat calunie iuramentū. Tertō p̄cipit q̄ in sp̄ualib⁹ siml̄ de veritate et calunia iuretur

In appellationis causa

In causa appellationis iurari d̄ de calūnia et veritate dicenda. et h̄ p̄mo. Secūdo di. q̄ p̄curator d̄putat̄ p̄ iuramētū calū. iurabat de calū. Tertō di. q̄ iudex q̄nēscīq; libi videt exigit iuramētū malicie. etiā si de calū. v̄l veritate iuratu sit. q̄d est mēti tenendū.

Nullam tibi iudex

M̄o procurator bñs ad hoc speciale māda tū iurat de calunia. M̄ota glo. q̄ di. q̄ olim p̄ curatores indifferenti iurabant.

Titulus. De dilationibus. extra.

Bilecti filii

Appellari p̄t si sine cā p̄m⁹ termin⁹ nimis brevis et p̄emptor⁹ assiguet. vñ di. g. q̄ ex cā bñ p̄ fieri. vide gl. q̄ di. q̄ citatio d̄z cotinere tria edicta ē. Itē di. glo. q̄ iudex d̄z exp̄mire illā causā in cūtatione

M̄o reterea adieciſti

Ubi ex tenore rescripti plene potuit reus instrui. inducie ad deliberādū nō sūt v̄teri us concedende.

Littere tue

Si dicta libelli sup̄flua declarant̄ inducie deliberatore āpli⁹ nō p̄cedunt. M̄ota glo. q̄

Dicit q̄ ep̄b̄iteota potest p̄p̄ auctoritate expelli si per trienniū cessavit soluere pensioēz suam. Et q̄ noua dilatio ad deliberandum non datur q̄n substantia libelli non mutat, licet postenam oblationem corrigatur.

Exposuit nobis.

Multa citato reuocat̄ s̄c̄r̄ alia causa ab eodem iudice quis c̄retur, et ideo nouas in ducias obtinebit. **M**ota glo. que dicit q̄r̄ce p̄tio que cōpetit reo cōpetit fideiussori. Itē dicit q̄ protestatio utilis est ad cautelaz. Itē q̄ officiū suū nemini debet esse dānosuz. Et non debet q̄s dānuū consequi. **Z**c. et alle.

Titulus. de ferijs et uacationibus extra

Omnes dies.

Quantū ad diuinū officiūz de vesp̄era ī vesp̄era dies inchoari debet et finiri. **M**ota glo. q̄ dicit q̄ p̄ pace omni die iurari p̄t cū sit opus pietatis. Item p̄ obedientia.

Quoniam

Tria ponit ista Decre. Primo dicit q̄ p̄m q̄litates diuersaz regionuz et p̄m q̄ festa exi gunt sabbata p̄us incipiunt et tardi finiuntur. Secundo dicit q̄ inter pascha et penthe costes non debet fieri generalis genuflexio. Tertio dicit q̄ festum trinitatis diuersimo de celebratur et Romana ecclesia hoc festuz non celebrat.

Licet tam veteris.

In festo aliquo propter subitā pluianiā p̄nt colligi messes. Et sic nota q̄ festiū die bus intendre possimus rei tempe peritura. **M**ota glo. in fine q̄ dicit q̄ decime dāde sūt de p̄scibus captis. qd runc de feris captis. **Z**c

Capellanus

Hic habes in qb̄ ipib⁹ nupiarū solenitates ab ecclia suspedant. **M**ota glo. q̄ dicit. q̄ quolibet tpe p̄nt matrimonia p̄trabi. Sz nupiarū solenitates certis diebus p̄bienē.

Conquestus.

Ferijs ob dei reuerentia inductis renun-

ciari nō potest. secus si ob fauore; hominuz sūt inducte. vide glo. que docet quatuor p̄les sunt serie solennes et que dicunt opera pieta tis. Itē di. q̄ in operib⁹ misericordie dierum distinctione non est babenda.

Titulus. de ordine cognitionum.

Intelleximus

De exceptione p̄emptoria prius cognoscitur sed super p̄ncipali tantū p̄nunciatur. **M**ota glo. bñ que distinguit inter q̄stiones emergentes et incidentes et dicit que sit emer gens et q̄ incidentis.

Eum dilectus filius

Exceptio spoliationis impedit petitoria questionēz in modū electionis p̄posita spoliationi petitoria p̄cedente nō impedit q̄stioēz **M**ota glo. que q̄rit ī cetera an exceptio spoliationis interrupt p̄scriptionem

Tham non credimus.

Detenti hereditate obstat exceptio nativitatis. et p̄us debet discuti questio nativitatis q̄ successionis. **M**ota glo. que determinat quando due sūt questioēs principales et ab eiles q̄lter sit procedendū. Itē q̄n una est civilis et alia criminalis.

Super spoliatione

Spoliator nō p̄ spoliatiū recōuenire nisi de alia spoliatione. **M**otest autem spoliationis exceptione spoliatiū repellere ab agendo. **M**ota glo. que dicit ī cetera q̄ recōfatio nō potest opponi petenti restituitionez. Itē q̄ in momētanea possessione cessat recōuentio. **Z**c

Titul⁹. de plus petitio nibus.

Consilium.

Hic habes q̄t modis plus petit et que sit pena plus petentiū. **M**odi aut̄ plus petendi continetur bis versibus. **M**odus petit cau sa plus tempore re quoq; loco. **M**ota glo. q̄

di. i p̄ncipio sui q̄pliciū ē ante liē p̄. penitere
sine pena. als nō. xx.

Titulus. De causa pos- sessionis et proprie- tatis.

Susceptis.

Causa p̄petans et posseſ. corā eobē iudi-
ce tractari debet et p̄ absentē nō cōtumacez
nibil diffinire possum⁹. Mota glo. que doc⁹
q̄ re posſeſſio dicit momētāna

Ad ultimum.

Ubi de petitorio simul et posſeſſorio actū
ē ſuſpenſo petitorio licitū est posſeſſoriū emi-
nare. glo. alle. rationē quia p̄uenīta cauſarū
diuidi nō debet. q̄a cū cā ſimpliciē et indiſſi-
nit̄ p̄mittit vtraq; cauſa tā petitoria q̄; pos-
ſeſſoria videtur commiſſa. vide glo q̄ alleg.

Cum ecclesia ſutrina.

Super iure i corporali posſeſſorio et peti-
torio ſimul agi potest. Mota glo. b⁹ capiſſuli
que eſt multum notabilis. et dicit de ſeruū
tibus. et dicit ex hoc q̄ quis vñt̄ iure al-
terius ex illo preſumitur in quaſi posſeſſiōe
illius iuris. et optime facit glo. ſupr̄bo triū
epiſcoporum.

Cum ſuper electione

Ubi electus agit de ſua elec̄tōe p̄ petito-
riū ſiml̄ et posſeſſoriū interari. Mota glo. in p̄n-
cipio. q̄ di. q̄ p̄firmatio nibil iuris coſert vbi
electio canonica nō fuit

Pastoralis officij.

Qui iudicium p̄petans intentauit p̄ ante
exclusionē ad iudicium posſeſſionis recurrere.
als non. niſi iudicii hoc ex equitate videaſ ex-
pedire ex pſp̄ticis iudicij queſtione pos-
ſent anum iudicātiſ. Mota glo. q̄ eſt notabil
et diſtinguit q̄ tripplex eſt iudicium posſeſſo-
rium.

Cum dilectus

Cū ſupr̄posſeſſorio et petitorio ſimule eſta-
ceum vtrūq; vna ſententia debet terminari.
vide doctores hic qui diuerſimode legunt

iſtud capitulum.

Cum olim queſtio.

Qui b̄iſſiſ ſine aliqua reclamatiōne elegit
per hoc q̄ ſi posſeſſioz eligeđi acq̄rit. videtur.
q̄ di. q̄ p̄res int̄ alios acta. cc.

In cauſa.

Caſus eſt ſi m̄ hoiſteñ. q̄ notat h̄ ſi ſolutō
pensioniſ nec p̄bat dominū nec posſeſſioz
eius rei rōne cui ſolutur.

De cauſa posſeſſionis et proprie. in cle.

Cauſa benefiſiali.

Cauſa benefiſiali ad ſe. ap. legitime bu-
lita potest tā appellās q̄; appellatiua ante cō-
clusionē lufpēdere petitoriuſ ſi pcedere i pos-
ſeſſorio. Mota glo. ſuper v̄bo deuoluta. q̄ di-
cit que ad hoc reqr̄unt q̄ appellatō dicat legitime
deuoluta. Itē dicit q̄ ſentit cōmodum
debet etiā ſentire onus

Titul⁹. De reſtitutiōne ſpoliatořum. extra.

Licet multum.

Bevolūtate ſpolian potest de pprietate
docere ſpoliatoři. ſtrutio petat ab eo. no-
ta glo. in fine que dicit q̄ maleſidei posſeſſor
non peti fructus ſiue impensas factas i re-
giūm detenta et rapta violentē. et alle.

Sollicitate curēs

Petenti reſtitutiōne nō faciēda eſt renun-
ciationē queſtio. Mota glo. q̄ di. q̄ ex h̄ qd q̄ ſi
ſpoliat⁹ renūciat bñſicio ſuo p̄lumit qd me-
tu renūciavit corā quā p̄ſuptōnē nō admis-
tunt testes et glo. arguit p̄. et alle.

Accepta conqueſtione

Contra p̄bationē petentiſ reſtitui oponi
tur exceptio abiuratiōni ſiue ſpōrante re-
nunciationi ſed nō p̄ira petionem eius

Eludita querela.

In interdicto de retinēdo ſuccubit actor
iſp̄liuſ abiuratiōni probata. vel ſic. Ifder ſecū
das litteras facientes mentionē de p̄mis n̄

revo^{catur} processus iustus per pmas l*it*^cas
babitus ante plentatione secunday trax et sic
no facit ad nulū sed ad casū.

In litteris et infra

In beneficialibus agenti possessorio recu-
perando no obstat exceptio no canonice insti-
tutionis. vel sic sūm aliū intellectū. Idē dente
possessorio recuperando in b*n*eficialibus non
admitit recōuentio sup ppetate autitulo.
vel aliter. pertenti restitutioē b*n*eficij no pot
q*stio* no canonice institutionis referri.

Item cum quis

No obstat exceptio crisi agēi vñ vi aut clā

Conquerente

Spoliatus etiā a iudice ordine iuris pre-
termisso ante oia restituat. Mota tex. q*di*. q*p*
no decet ep*z* clⁱcos sue iuris. c*ti*o*s* sine ma-
nifesta c*a* r*onabilis* suis beneficijs spoliare
immo tenet eis paterna p*u*isione p*u*ulere.

Ex transmissa

Idē restitutioē v*ro*ris b*z* despōsatio
ne pbare et ea carnis cognouisse. Mota gl.
q*di*. q*p* duo habet pbare q*petit* restitutioē
v*ro*ris videlicet legitimā despōsanōez et car-
nale copulā. Et est simile in b*u*ntutib*z* v*b*bi q*s*
debet pbare duo. s*f*uiturē p*st*uturā fuisse. et
se v*sum* fuisse. et alle. glo. p*co*ri. z*c*. Itē glo. di. q*p*
habere v*ro*re est possessio mirabilis q*a* pos-
sidens possidetur.

Cum venisset

Sius q*per* aliu possidet illo mortuo pos-
sessionem in gressus expellit restituōez p*in-*
terdicū petere p*t*. vel sic. Idē receptioē an-
nue pensionis adipiscit possessio rei date tali-
ter ut inde electus restitui debeat. vide glo.
depensione.

Ex conquestione

Si altero p*ug*ū m*r*imonii accusatē al-
petit restitui ante oia restituē. vel sic. Qui a-
se p*u*igē abicit no pt ante restituōez matri-
monii accusare. Mota finē ter. qui semp po-
nitur in caus sp*u*alibus. z*c*.

Grauis nos querela.

Violētus possessor re cū fructib*z* etiā q*p*
api potuissent restituere et dāna relatiure et
de iniuriis satisfacere p*pellit*. vel sic possessor
violent*z* tenet ad fruct*z* p*ceptos* et ad eos q*p*
periapi potuerūt. Mota gl. que di. q*dicunt*
fructus et determinat de violento et malefici
possessore et solet plerūq*z* allegari.

Olim causam que.

Ei q*no* possedit restitutō denegat. vel sic
Mō cōpetit restitutio ei q*sub* cōditione pos-
sedit si ea no extāte fuerit spoliatus. Mota gl.
que di. q*no* sufficit pbare se spoliatū nūl q*s*
p*bet* se etiā tpe spoliū possedisse

Litteras tuas.

Si p*tra* p*et*ē restitutioē p*u*igis o*po*
nitur p*la*guinitas in g*du*. pbibito. et offerunt
ur pbationes parate. recepto ab o*ponēt*e
iuramēto d*malicia*. denegat restitutio q*ad*
thoz et sit q*ad* reliq*z*. Si v*o* p*ban*ones no fi-
unt i p*m*pro f*iat* p*lēa* restitut*o*. nūl magna
sit viri sc*u*cia. h. di.

Ex parte q*z*

Idē restitutōz p*u*ig*z* b*z* probare legiti-
tum p*u*ig*z* faci*z* fōre ex cōlensu. Mota gl.
sup v*bo* minor. que enumerat certos cas*z* in
q*bus* minor. d*r* e*e* maior.

Cum ad sedem

Interdictū vnde vi no cōpetit cōtra illuz
qui nec spoliavit nec spoliari mandauit nec
ratū babuit. Mota gl. que docet q*n* et cōtra
quem cōpetat interdictū vnde vi. Itē no te-
xū in fine q*d*icit q*p*sum enduz est p*h*ntia in
dicas et v*ipend*ē motus animi sui. z*c*.

Olim vobis

Violētus possessor qui no ē. soluēdo re-
stitutioē fructū no tenet. vel sic. Spoliat*z*
ōibus bonis etiā ciuilē cōueniri no porest
obstante exceptioē spoliatōis in op*ia* p*cludē*
tis. Mota gl. que di. q*q* nibil b*z* ei p*iculoni*
bil est. et al. l. Ita q*z* fullo. ff. de furuis

Olim inter te

Idē ex*cō*icationē dieb*z* aliquib*z* ob*su*ata
in ob*su*ates no ac*qr*it*u* iuris parochial*z* pos-
sessio Mota gl. que q*rit* an ne possessio*z* p*dat*

qui timore devict⁹ abstinet.

Sepe contingit

Spoliat⁹ restitutionē petet ab eo q̄ scien-
ter rē a spoliatore recepit. M̄o. ter. q̄ dīc. q̄ nō
multū int̄lū q̄ ad p̄culū aīe iniuste detinere
ac inuadere alienū.

P̄disanis

Si mādatur restitutionē fieri et sub cer-
to mō necessē ē nō solū in factō s̄et in modo
parere, alias nō valet q̄d agit. b.d.

Titulus. De restitutio- ne spolia. li. sexto.

Frequens

In ciuilib⁹ nō admittit spoliatiōnis exce-
ptio facta ab alio q̄z ab actore. In crīminali-
bus admittitur facta a tertio, dūmō sit de to-
ta substātia, vel de maiori parte spoliat⁹. Et
exceptio p̄bari debet infra, xv. dies alsit cō-
dēnatio expēsaru. Excipiens de spoliatiōne
facta a tertio infra ceriū tēpus a iudice statu-
endū debet restitutioē petere als exceptio
non obstat. Ultimo dī q̄ agēt iup̄ rebus ec-
clesiasticis nō obstat exceptio spoliatiōnis p̄
uatarum rerū vel ecōtra q̄d est tenendū.

Ad decimas

Eccīa q̄ peuit restitutōz decimaz q̄s se di-
cit in parrochia alteri⁹ posseditse n̄ audiat n̄
si p̄bet possessionē legitimā. M̄ota gl. que di-
q̄ laicus restitutōz decimari⁹ petere nō pōt.
et vide eam

Titul⁹. De dolo et con- cul. extra.

Ad hec.

Reus qui mittēdū in possessionē ad mā-
datū iudicis nō admisit nō m̄ctabili sm ca-
nonicā eq̄itatē si infra annū cauerit stādo iu-
ri. M̄ota glo. que dicit q̄ subtilitas iuris siue
rigor sm canon. nō est seruandus. et glo. all.
concordātias.

Ex litteris.

Condemnat reus in expēs quas pp̄t ei⁹

ptumaciā vel exceptionē dolosam actoris pro-
bauerit se fecisse. Et sic facit ad titulū. vel sic p̄
sc̄as strās nō faciētes expressam mētionem
de p̄mis p̄me lrē non reuocant. vel sic. Idō
pter ptumaciā rei res que petū potest seque-
strari. M̄ota glo. que doc̄z quibus modis at-
tenditū contumacia

Causam que.

Ob contumaciā actoris testes līte nō
prestata recipi possunt ac etiam nō solum p̄-
cedi ad missionem in possessionem sed etiā
ad receptionem testimoniū et ad diffinitiūam
sententiam. M̄ota glo. q̄ dīc. de citatione ad
domum

Idō ut nobis

Si re⁹ p̄ līte p̄tes. est ptumax et liquet de cā-
fertur p̄ ipsuz diffinitiua sua. si nō liqueta:
ctor in possessionē inducit. b.d. M̄ota gl. que
dicit q̄ ptumax est q̄cū q̄z debet parere et nō
paret. Et q̄n inducie dāde sunt preteritū ad:
uocati. glo. alle.

Finem litibus

Re⁹ q̄ fundata intentione actoris q̄ exce-
ptionē p̄emptoriā obicit et accipit inducas
et deficit in probando punitur in expēs q̄a
dolosus p̄sumit. b.d. M̄ota gl. iup̄ v̄bo funda:
uerit que docet q̄bus modis fūda int̄ētio a
genus. H̄ē dicit gl. q̄ necessarie expēse sunt
soluende

Cum dilecti filij.

Cōtumax dāna in expēs factis a tpe cita-
tionis emisse. b.d. M̄ota gl. que inter cēta dī.
q̄ licet aliq̄s sit iusto impedimēto detenus
vt venire non possit q̄ teneat mittere excusa:
tore. H̄ē dicit q̄ eritudo progat dīe.

Cum olim. d.

Processus fact⁹ p̄ forma; mandatiē nul-
lus. M̄ota gl. q̄ di. q̄ euologia. i. littere sepe ma:
la fide hūt. H̄ē q̄ nemini cito est man⁹ impo:
nēda. et alle. glo. p̄cor.

Veritatis est

Si agatur de crīmīe per modū denūcia:
tōnis p̄ reuz ptumaciā recipi p̄nt testes et se:
tēria diffinitiua feri. M̄o. glo. circa p̄ncipiū
sui q̄ ppter solā ptumaciā p̄t q̄s subpēdi ab

officio et beneficio et docet quic et quoniam sit procedendum pro tra absentia. Itē celebrās in excōicatione p̄t deponi glo. in fine alle.

Contingit interdum

Actor iurta decretū iudicis nō admissus ad possessionem vel expulsus p̄ annū verus efficitur possessor. vide gl. que enumerat plura remedia i iure pdita pro tra illū q̄ nō admittit aduersariū p̄ decretū in possessionem et q̄ transcurrus anni p̄stituit aliquē berencū et facit perdere stipendū.

Venerabilis

Si reus nō inuenit sufficit publice citationem ad ecciam suā pponi. Mota glo. q̄ docet qualiter debet citari q̄ personalit nō inuenitur. Itē dicit glo. q̄ vocati est non p̄tenere auctoritatem pretoris et alle.

Titul⁹. De DOLO et CON TUMACIA. li. sexto.

Actor qui

Actor cōtumax p̄dēnatur in expēb. nec a tatur vlt̄i⁹ re⁹ ad sui petitionez nisi caueat de veniendo. b. d. Mota glo. q̄ di. q̄ in quolibet ēmīno siue pēptōno siue nō. si actor n̄ ve nit tenetur soluere expēsas reo venienti

Eum qui

Judex appellantem et recedentē citare vlt̄i⁹ tenetur. si vult cā pcedere nisi forte appellationi renunciet. Mota gl. que q̄rit. an p̄tumax in uno ēmīno debeat vocari ad alium. Itē querit an duo delegati sine tertio possunt pcedere ad executionem sententie ad duobus late.

Titul⁹. De DOLO et CON TUMACIA. ii. sexto.

Si ante.

Appellās antē sūiam diffinitiū a iudice et recedens etiam si eo citato pro tra eum ferat diffinitiua sūia potest a dicta sūia appellare et pro tra tēpus debiti. nisi eius p̄ma appellatio es letfruola manifeste. Mota glo. q̄ declarat q̄

sit manifesta contumacia et que dicas vero p̄tumacia et solet ad hoc allegari.

Titulus. De eo qui mit ti. in possessionem cau sa rei seruan.

Constitutis

Actor missus in possessionez post annū efficit ver⁹ possessor. licet cautionē re⁹ presta re voluit. Mota glo. q̄ di. q̄ sola volūtas nō sufficit sine effectu et arguit gl. p̄ et d. et remittit. Itē gl. di. de cautione p̄stanta q̄ illa p̄stāda est cui p̄stari potest.

Cum sicut

Si nō stetit prēū q̄ min⁹ cauerit infra annū actor p̄ lapsū an nō efficit ver⁹ possessor. Mota gl. que di. q̄ si p̄ me nō stetit q̄ minus faciat qd̄ de beo mibi nō est iputandū. et glo. alle. concor. vide eam

Cum venissent

Si re⁹ pro tra quez est facta missio vocet se p̄tūacē n̄ fuisse n̄ p̄dēnati expēb. Mota gl. q̄ si q̄li dicit q̄ necessarie sūt expēse que impense si n̄ fuisset res fuisset facta deterior aut etiā p̄iiss;

Si aduersarius.

Si re⁹ citat⁹ se absenat nec procurator nec ali⁹ eū defēdat mittitur actor in possessionē rei petite causa custodie. Mota gl. q̄ di. q̄li betteret dimittere procuratōē q̄ltercūqz sit absens. al⁹ req̄litis amicis et facta denūniatione ad domū si nō defendat p̄cedit p̄euz.

Titul⁹. De eo qui mit in posse. causa rei ser. ii bro sexto.

Eum qui

Ubi agit de beneficio ecclastico ob cōtu
macia rei nō sit missio in posse. sed ad sentē
tiam si liquet de causa etiā lite n̄ atel. p̄cedit
Mota gl. in p̄ncipio sui que bic notat duos
casus speciales. pro tra duas reglas. Reglarit

enīz q̄n agitur actio reale ppter p̄tūaciā rei
fit missio in possessionem causa rei seruande
Sed reglarit̄ nō pceditur ad testū recepti
onē vel diffinitivam s̄niām lite nō p̄stata.
Ista duo regularia fallunt bic

Titulus. ut lite pendente nihil innouetur

A memoria

Ante cause cognitionē nemo est sua pos
sessione p̄uandus. Mota glo. que dicit q̄fa
pientis est reuocare qd̄ prae fecit. et q̄ ero
rēlū q̄libet emendare tenet. et si papa reuocat
qd̄ iniuste fecit. m̄to fort̄ et alij boc face
re debent.

Laudabilem.

Lite pen. sup̄ p̄iugio nō interdicit p̄iugi
bus carnale cōmernū. b.d. Mota bic doct. q̄
ille q̄ consci⁹ est impediēti de q̄ agitur nō
Debet debitum erigere.

Ecclesia sancte marie.

Sūmatur virūq; caplīm sic siml. Qui rē
litigiosā alienauit. ita q̄ nō p̄t rebabere tene
tur equivalentē in loco illi⁹ substituere quam
non poterit alienare. Mota glo. q̄ di. que sit
pena viciosi p̄tractus

Bilectus filius

M̄on obstat p̄ulegū impletatū lite pen
dente. de lite mentione nō facta Mota glo. q̄
di. q̄lite pendente p̄ulegū siue indulgentia
superre litigiosa vītate tacita iperrata nō te
nent nec valent

Titulus. ut lite pen. li. sextō.

Bispendijs.

Si ex duobus electis luigāibus ali⁹ dce
dat renuncię vel a p̄secutōne cause excluda
tur si lite pendente cū reliq̄ fuerit alia electio
facta non tenet.

Sibi contra

Si aliquis p̄tra quē de beneficio litigatur
cedit vel decedit si alijs lite pendente cū su

perstute fuerit electus non valet electio. Si
vero alij quoꝝ int̄it ab defensionē litis ve
lint admittit in eo statu in q̄ erat cā admittā
tur. Mota gl. que ponit differētiā inter colla
tionē p̄sentationem et electionē et remittit.

Titulus. ut lite pen. iii

Clemen.

Si duobus

Ista cle. determinat casū dubiū circa de
cretalē secū dā de p̄bendis. li. vi. que reseruat
collationi papali beneficia in curia vacātia
an locum habeat cum duobus luigāib⁹ in
curia sup̄ beneficō sibi collato alter moritur
vel pterq; et distinguat p̄ncipalit̄ duo mē
bra q̄ aut pterq; moritur in curia aut pterq;
exīa. vel alter zc.

Cum lite pen.

Cū lite p̄. n̄ibilis sit inouādū. Et q̄ad h̄ lite
dicim⁹ p̄edere postq; a iudice cōpeiēti cīta
no emanauit et ad partē peruenit

Titul⁹. De seq̄stratio ne possessioni⁹. extra

Et hoc vñxit

M̄op̄t p̄iamaciam rei res ab eodez peti
ta non sequestratur. vel sic. M̄on est in reali
bus p̄tra p̄iamacia p̄ncipio sequestratio
facienda. Mota gl. q̄ di. q̄ in re sequestrata d
p̄lensu partū manet possessor. Item di. de ex
pensis restituendis et de cautōe p̄stāda zc

Bilectus filius

Si missus in possessionē causa rei seruā
de fructu dissipat. fruct⁹ dissipa. et reintegrā
tur et ali⁹ seq̄strantur. Mota gl. que est mul
ti notabil⁹ et ponit cas⁹ in q̄bus poss̄s fieri seq
stratio

Ab eo qui a sententia.

Si fruct⁹ posses. ab eo q̄ appellauit a s̄niā
diffinitua dissipetur ab ipso p̄nt lite pen. ra
tionabilit̄ seq̄strari. vide gl. q̄ ponit ratōz et ē
notabilis licet breuis. zc.

Titulus. De seq̄stratio ne possessioni⁹. in cle.

No compescendas.

Si super beneficiio contra ipsius possessorum quod trienio non possedit in petitorio vel possessorio. una dissimilitudine fertur in curia etiam si nulla dicatur linea fore ipsius beneficii sequestratio prolixi ordinarii fieri debet. Et si pedies vel sequerat stratos fructus occupatis excoicatur est. et sita lis est unde litigium ad eum a iure suo et re ipsius non solu futura. sed etiam perdetia per applicationem. et esse eum illius quod hic decretum determinat.

Titulus. De confessis

Cum monasterium

Et quod prius crimine perfite non creditur a eos quod dicit fuisse criminis suggestores. vel sic. Et quod confessio quod de crimine proprio confiteretur non est a sociis admittenda.

Cum super electione.

Id unitur testis confessus de crimine in causa communis quod crimen cum principale contingit. Nota glo. quod arguitur quis debet puniri sine accusatore. et qualiter indirecte quod punitur.

Ex parte abbatis.

Confessio per errorem facta non nocet si ante negocium finitum errore probato revoletur. b. dicit nota. tex. quod dicitur quod negotio nondum finito nemini nocet error faci. Nota glo. quod enumeratur quod hoc requirunt ut confessio preiudicetur.

Titulus. De confessis libro sexto

Statuimus ut

Positiones negatiuas que probari si possint nisi per confessionem aduersarii iudex suadet eum tate et si viderit expedire admittere per videlicet glo. losa. que docet practicam ponendi et rendendi ad positiones et dicit de adiutoriis. et ceteris.

Si post prestitum

Si res iussus positionibus renderendis recusat vel si primum accepit recedit habent per confessatus. scilicet si prius quam sit iussus promissum fuerit sed tunc proceditur contra eum tanquam contra contumacem. Nota glo. multum notabile de positionibus et responsionibus quoniam et qualiter debet fieri. et quoniam

quis non copellitur renderere positionibus. et possit certos casus.

Titulus. De probationibus extra

Ex epistole verbis

Reus actor sua propria instrumenta edere non tenetur. Nota tex. et glo. quod faciunt ad hanc quoniam possunt edere instrumenta apud ipsum existentia. s. quoniam sunt communia. et quoniam unde virtus in dicio. pro se. debet etiam per ipsa se. glo. alle.

Sicut consuetudo.

Non valet plueta ultra plena probatio; exigens iuramentum. Nota glo. que tamquam que et quod plueta derogatur iuri scripto. Item dicit quod bic iuramentum est superfluum.

Ex litteris tuis

In causa iudicio per probare dominum actor et res et si per probetur res ab absoluente nisi actor favorabilem habeat causam. b. d. Nota glo. que dicit quod causa finium regum doceatur quod ibet est actor et res et quid sit faciendum quoniam testes sunt pares.

Proposuisti

In probacione virginis probatio septem mulierum viri assertione presertur. secundum si cognita fuisset. s. maleficium aut frigiditas. aut aliud impedimentum supuenisset. Nota glo. quod dicit quod oculus obstericus lepe fallitur et determinat eum quoniam viro et quoniam mulieri iuramentum est de serendum.

Tertio loco

Indirecta probatio testimoniis valet per possessorum contra publicum instrumentum. nota. g. optimam et magistralem quod inter cetera dicunt quod testis debet iurare et quod per testem testi remittere hoc iuramentum. Item quod testes consueuerunt fidem suam variare propter diutinutatem temporis. Item quod quandoque melius probatur per testes. et quandoque melius per instrumenta. Namque glosa ponit rationes.

Juravit quidam.

Ex quo probatur per testes de impedimento matrimonij probandi non est probatio in contrarium ad

mittenda. **M**ota gl. q̄ tangit an in cā'mrioni
ali publicatis attestatiōib⁹ alijs testes sup eis
de articul⁹ p̄nt admitti, et arguit p et contra.

Propositio cessionem

Per litteras ordinarij pbat q̄ excoica'
t⁹. **M**ota. gl. b⁹. c. q̄ vocet qn litteris et sigillis
et qn credendū sit. **I**tē dicit q̄ viua vor poti
or est q̄; morua. **I**tē in fine dic̄ q̄ tēp⁹ inspi
ciendū est in excoicatione et in alijs.

In presentia. **S**.

Bubia pbatio nō leuat pbantem, vel sic
Substitutione facta alicui si dcesserit sine libe
ris expirat p ingressū religionis et ad Bellaz
solent allegari ista decretalis. **M**ota gl. q̄ di. q̄
noī hereditis soli filij intelligunt. **I**tē q̄ roga
tus alij restituere hereditatem nō p̄ ea aliena
re. **I**tē no. g. q̄ di. q̄ vbi dubium est p̄ reū inter
prandū et q̄ dictū testis dubium p̄ducentē ē
interpretandū et q̄ testis p̄use deponē iterū
est officio iudicis examinandus.

Licet causam

In iudicio uti possidentis q̄ iustiorē pro
bat n. obtinere d. **M**ota glo. que enumerat
certos casus in qb⁹ iudicis officiū; p̄ brelo
cū. **I**tē q̄ qstio falsitatis p̄t opponi p̄ sniam
et quo h̄ debet intelligi. vide glo. **I**tē notat
gl. q̄ snia lata p falsos testes et instrumenta
bñ tenet. sed est retractāda. **I**tē no. glo. q̄ tres
p̄nt fieri testū repbatōnes et nō ultra. **I**tē q̄
examīnas testes d; iudici significare quāta
fides testib⁹ sit adhibēda. **I**tē glo. no. q̄ si ali
q̄s astringat se ad duo pbāda q̄ alterū p̄ se
sufficeret q̄ iūc nō sufficeret pbare vnū. **I**tē
notat gl. qn q̄s tenet ondere n. suū. **I**tē notat
q̄ in occupatis et in inuas nō currit p̄sc̄uo
et alle. **I**tē notat. gl. de m̄lūplici vi et remittit
Itē dicit q̄ vis dic̄a turbatur. **I**tē dicit q̄ n
d; vtriq; p̄t dare gladiū et clarā et nō dubiā
d; ferre sniam et p̄ ius d; declarare. **I**tē notat
gl. in fi. an snia sit ferenda in procuratore vel
in dominū et alle. et remittit.

Per tua nobis.

Si q̄ nominēt aliquē filiū et ita cōiter re
putat nō credit postea alteri eoꝝ p̄mū iurati
b. o. **M**ota. tex. q̄ di. q̄ qlq; voce dilucide pte

stat⁹ est ū. Et ex h̄ notat q̄ dicio p̄o testis
stādū est et nō scđo eius p̄o. et alle.

Quoniam contra

Judex d; biē notariū p̄blicū penes se vel
duos viros q̄ acta iudicij p̄scribāt. al. si qd
difficulatis emerit p̄ supiorē puniet. nec
ei credit sup p̄cessu nisi in qnū p̄tabit per as
tra vel alia legitima documēta. b. o. g. q̄
est notabilis.

Eld nostram

Si pbari p̄t reū deliq̄sse. ei⁹ purgatō qn
deliquerit recipiēda non est. **M**o. gl. que di.
quales debet eē cōpurgatores et q̄ allegatiū
cūbit pbatio. et alle.

Cum causam

Tines dyoceliū per lib̄os antiquis admini
cula testes et famā pbant. **M**ota glo. que di
cit q̄ fides antiquorū librorū facit mulū p
veritate. et sic nō hic p̄ antiqua sc̄pturalib̄o
rum antiquorū q̄a p̄illis plūmī et alle.

Causam matrimonii

Possunt repbari matrone p̄ quas virgi
nitas puelle pbatur

Cum bone.

Acta corā p̄mis iudicibus habita fidem
faciunt coram secundis. **M**ota glo. q̄ dicit. q̄
acta iudiciale debent manere apud iudicē
vel apud scriptorē. **I**tē q̄ iudex primo debet
dare operam ad cōponendum partes. et ali
le. concor.

Titulus. **D**e probatio nib⁹. in Lle.

Litteris

Verba litterarum apostolicarum qui
bus papa proprium factum narrat plene p
bant si super illis gratia v̄ intentio papēsū
datur. Vide glosam huius capituli que vi
detur declarare quando litteris pape fides
est adhibenda et quando non. **I**tem decla
rat et remittit an fides litterarum priuatorū
sit adhibenda et est notabilis i fine vbi disti
guit de facto pape proprio et alieno.

Titulus. de testibus. extra.

Placuit sancto

Testes nō debent p̄cio cōduci & fideles &
ydonei ad testimoniu debet assumi. Itē q̄ te
stis ieiun⁹ debet deponere. Itē nota glo. q̄ te
stis ex eo reputatur ydoneus ex quo p̄ exce
ptionem aliquam nō repellitur

In nomine domini

Nulla est testimoniū receptio cōtra nō citatū
facta. nota ter. qui dīc. q̄ aduersari⁹ semp ad
monēdus est ut vniat et videat testes. Itē
dic̄t̄ ter. id q̄d p̄tra legē actū est nō habet fir
mitatē. Nota gl. que ponit metra in quibus
patet que requiruntur i testibus.

Quoniam aliqua

Mulier testificat p̄tra clericū cuz de cō
cūlīt agit. b.d. Nota glo. q̄ arguit q̄ locū
criminis q̄nq; in testimoniu admissū et
q̄n hoc sit faciendum et quando fieri potest
glosa docet et remittit. vide eam.

In omni negocio

Qui denūciat per dictū suū & alteri⁹ pro
bat se primo monuisse. vel sic. vbi agit ad cor
rectionē de p̄ctō ipediēdo p̄ncipalis p̄sona
admissū ad testē. Nota gl. que q̄rit vtrū cri
minosi et infames admissū ad denūciābūz
Itē q̄rit an illa auctoritas. Si peccauerit in
re. et redat ad quemlibet et glosa variat

Quotiens.

Hec decretalis docet q̄les debet eē testes
et qualiter iurare debent qui super consang
tate deponunt. vide glosa. que dicit q̄ testis
non debet habere odium neq; speciale am
iciam. Item dicit de audiū.

Insuper

Id relatus & clico q̄ cā eccē n̄ p̄curāt p̄nt
testificari in causa ecclesiæ sue. Item dicit gl.
q̄ nemo debet habere duplex officium.

Ex parte El. pre.

Sedm abbatē exceptio p̄ testes est p̄ pu
blicatiōem dic̄oz testimoniū p̄ponēdā. Iste sum

mar⁹ est falsus b̄m Jo. an. et ergo alij siceaz
summāt p̄batio exceptiois p̄posite p̄tra testes
differri p̄t vslq; p̄ publicationē attestatio
nū. alij sic summāt exceptioe p̄bata p̄ testes
et nō admissa si ex hoc appellatur in cā apel
latiois de hoc cognosci d̄z vel sic. appellatio q̄
ad finē exceptiois p̄sequēde nō iustificat so
lo exceptionis obiectu vel oblatione proba
tionis quo ad finem devoluendi.

Si qui testimoniū

Iudex mittere debet ad testes q̄ ad eū cō
mode venire nō p̄nt. Itē nota gl. que dicit q̄
iudex etiam ad egregias p̄sonas debet mite
tere et alle. Itē glo. arguit quare iudex debet
mittere ad pauperes cum pauperes possūt
beneire. Vide glosam que clare respondet.

Sicut nobis

Corrupti et piuri ad testimoniū nō debent
admitti. no. g. q̄ di. q̄ cū alijs puni⁹ daliq; fa
cto i putantur libi omnia que secuta sunt ex
illo facto. Item dicit q̄ vno p̄hibito. z. Itē di
cit q̄ occasionē damni dat. damnū fecisse vi
detur. et quomodo hoc intelligitur. vide gl.

Veniens ad nos.

Soci⁹ crīs et muneras nō testificaf etiaz
in cōcī simonie. no. g. que d. q̄ remittere ē da
re. et vide eā. q̄a dicit quando dicto vni⁹ cre
dendū est. z. et dicit q̄ facit presumptionem.

Causam que

Et testationes in vno iudicio recepte in
eadē cā et iter eosdē fidē faciūt etiā corā alio
iudice. b.d. v̄l sic attestationes corā pris iudici
b̄ h̄tē faciūt fidē corā scđis. Itē no. q̄ attesta
tōes corā arbitri⁹ recepte valēt corā alij iudi.

Cum nuncius

Clici p̄nt testificari in cā eccē sue no. g. q̄
arguit et querit an clicus posset esse testis cō
tra ecclesiā et fili⁹ p̄tra patrē. et p̄iunctus con
tra p̄iunctum

Super eo

Crimēnō p̄batū q̄d tñ. p̄bari possz repel
lit testē. et alias de illo crimiēnō p̄dēnatū. vi
de glo. que di. q̄ si accusatiōe instituta cōtra
testes p̄iucti vel p̄felli fuerint si adhuc in cō
mune p̄leuerāt repelluntur. et all. glo. acor,

De cetero.

Laicus in criali non testificat propter clericus accusat in se sua vel suorum iniuriam presequatur. videlicet glo. que alle. et remittit quoniam laicus admittitur contra clericus.

In causis

Si in causa sierit tres produciones quae sunt auctoritate absque solennitate legali et super dictis testibus publice publicationem per publice disputari. videlicet glosam que ponit rationem sic.

Cum tu fili.

Si sierit per accordum sunt testes. id est dicta eorum qui videant esse probata. Nota glo. que dicitur. quod testes si comode fuerint per accordum sunt licet euangeliste etiam sunt per accordum. Item dicitur glo. que dubia probato non debet ei qui probavit.

Fraternitatis

Sicut in Jo. an. In causa apellationis super novis capitulis statutum testes noui et vetes producuntur. Nota glo. que dicitur. super uno iuramentis quod pres per testium remittere iuramentum. Item dicitur. eadem quod alii testes debent iurare et in qua forma.

Intimauit

Qui iurauit non dicere testimonium. si attestationes publice non sunt. testimonium dicere compellit. Nota glo. que dicitur. quod eo ipso quod quis nimirum subtrahere probationes prius aduersus presumit mala causa souere et expiri debet in iudicis auctoritate.

Causam que.

Si publicatio vel renuntiatio producitorum testium facta super uno capitulo vel articulo non producit voluntatem testes producere super alio. Nota glo. quod licet per debet privilegium seu indulgentia ipse traxerit in consilio iudiciorum alterius prius non valet.

Personas ecclesiasticas.

Si testimonio repellunt sibi morbo laborantes. Nota glo. que dicitur. quod ille non per alium corripere quod in sib' vice um corruit nec etiam per alium accusare neque denunciare.

Iudei siue

Christianus propter iudeum in teste admittitur. Nota ter. qui dicitur. quod optet iudeos christianos esse

subjectos et dominum in die a christi passione humilitate souerti.

Super eo.

Testimonium mris est suspectum ubi filia petit in virum aliquem sibi maiorem. Nota glo. que dicitur. quod causa filii est causa patris. Item dicitur glo. quod pater et filius censent eadem persona.

Licet universis.

Iudeus non potest probare minus quam per duos testes fidèles et honestos. Nota quod iudeus de iure non admittit christianum ad testimonium. Nota glo. quod enumerat certos casus in quibus requiruntur plures quam duo aut tres testes. scilicet in testamento ubi requiritur septem testes. Item dicitur glo. quod affirmativa quoniam exponit per negativam et contrario negativa per affirmativa.

In litteris

Pro sicut donec testes quos actor de familia sua produxit. Nota glo. que enumerat ocululos qui dicuntur familiares. Item glo. que testes admittendi non sunt quibus producuntur potest impetrare.

Cum venisset.

Bonec attestations non fuerint publicate vel eis renuntiatur produci prius testes postea vero non super eodem articulo sed super alio. hoc dicitur. quo ad te. secundum Jo. an. Nota glo. que disputat an valeat processus legati mortuo delegate

Series tui

Si publicatis attestacionibus per falsitas prout testium cōprobari. vel sic in causa matrimoniali publicatis attestacionibus super eodem capitulo prius alii testes induci. Nota glo. quod dicitur. quod instrumentum per producendum per apturam et publicatoz testium. Item quod falsitas probatur etiam per initia ad xx annos.

Intererea cum quis

Carnalis copula probatur per conuentus testimonium per visum. Idem per testimoniū auditum quando administrula et fama coadiuant. Vide glosam notabilem qualiter probari debet carnalis copula.

Cum a nobis.

Unus iudicis vobis non creditur. Scriptura ei⁹ est per testes reprehendi. Et fallit in papa. Mota gl. que tractat quoniam iudices sunt admittendi i testes et quoniam scriptura potest reprobari.

De testibus

Testi qui super exceptionem statum iuravit super principali non creditur auctore in petente si lis est prestatia etiam super principali iurare et depolare coepit. Mota gl. qui ponit tres casus in quibus testes non sunt publicatis attestationibus non recipiunt super eodem capitulo. Primum si renuntiatum est. Item si sufficiens productio facta est. Tertio si publicatio surfacta et intelligeatur ut gl.

Constitutus

Publicatio attestationum non sicut ad petitionem alicuius tertii. Et propter apud quam depositum est. Depositores siue attestatores non potest ultra testes producere. Mota gl. que dicitur quod testes recepti in uno iudicio non faciunt fidem in alio. Item non quod res inter alios acta aliis non nocet.

Presentium

Publicaris attestationibus non opponit in ploribus testium. Tres causas excipit. Primum si id fuerit a publicatione per testem. Secundum quod publicator didicit quod obicere vult. Tertius quod iuramento firmabit quod ex malitia nibil obicit.

In nostra

Si testes a diversi producti deponentes contra sunt equalis honestatis statu numero maiori alias proualete poterit pauciora auctoritas. Mota gl. que docet qualiter procedetur ut si testes sunt plures et discordant. Item si sunt paros et equaliter probant. Item quod si faciendum sit si duo probant et perit aliquam in vixim et equaliter probant.

Tam ex litteris

Ad probandum impedimenta electi laici et femine admittuntur. Mota gl. que notwithstanding in causa criminali ciuiliter mota licet actor habeat presumpcionem pro se. non tam defertur ei iuramentum. Item dicit glosa. quod laici et femine admittuntur pro clivu hoc casu.

Cum olim

In liberali causa prius testes produci litem non

contestatur. Mota gl. qui in best notabilis et singularis quod non soli clerici alicuius ecclesie per plebem in iuria ecclesie sue illata immo minor per defensionem eccliesiae ne trahatur in peiori statu.

Ex tenore

Publicatis attestationibus falsitas posse testium per indirecte probari. Mota gl. qui expresse dicit quod in best capitulo est casus ubi per publicatores testium etiam in eadem instantia iudicij super novo articulo testes recipiuntur. et alle. Item gl. dicit quod utriusque bictaz viro quod mulieri mos gerendus est hoc casu sic.

Significauerunt.

Si sine causa iusta denegatur quae dilatio cum solenitate legali petitia appellari possit. Mota gl. qui in best notabilis et singularis quod iudex volens refrenare multitudinem testium producendorum per et denegare secundum eternam dilationes

Cum causam.

Obligereramur sicut testes et puniri possimus quod eos impediunt. et ipsoz testium multitudine est per iudicem reprehenda. Mota gl. qui si testis ex levi causa dicatur odiosus. admittitur in utrumque gl. Item gl. dicitur an testis teneat respondere ad interrogatoria si queritur ab eo an sit criminis adulterii et alii. glo. quod testis et ad quem teneat respondere. Item quod iudex obvet interrogare de causa scie testis. Item an testis semel productus posset iterato produci.

Veniens

Abi variat modus agendi publicatis attestationibus super eodem certis testes producendis. Mota gl. si in causa lata in te et me non est demandanda executioni si per eius alterius ledit. Et si exceptio opposita secundum statum non probatur in causa dicitur.

Tuis questionibus.

Religiosus ad testificandum non admittitur absque iuramento nisi quod publice remittat. Mota gl. qui determinat in iuramento testis possit sibi auctoritate remitti. Item quod de iuramento calunie. sic.

Bilecto filio.

Delegatus non scribit in teste removet a iudicando et huiusrogat. no. q. q. di. q. curare dicitur ma gistratus ut salua littera probato. Item di. q. si operatur per testem dicere dicitur. Item queritur gl. quod de adiuvato cui revelauit secreta mea. sic.

Significauit

Me pbariōis copia pereat cīrato aduersario recipiunt et publicant testes q̄s re⁹ inducit. **M**ota glo. q̄ ponit differētiā in bac publicatione testū et illa que fit in c. quoniaz frequenter.

Cum causa.

Pro publicatas attestations nouū capi tūlū pbari p̄t etiā per testes antiq̄s. **M**ota. g. notabilē et singularē q̄liter testes debet pba re aliquē fuisse d̄ceptū in aliq̄ p̄tractu ultra dimidiū iustipciū q̄liter deb̄z pbari valorrei Albericus.

Req̄runt testes et publicant q̄ iniſuerūt sentētiē vbi de scriptura p̄ s̄niā non apparet. **M**ota glo. q̄ dicit q̄ tenet s̄nia lata in cā mri moniali l̄z lata non fuerit in sc̄ptis sed h̄ bo die est correctū in cle. **H**epe. de vboz. signifi.

Cum in tua.

Licet p̄ plures testes in cā inq̄sitionis a te p̄tractū matrimonij. p̄ sanguinitas repro bēt potest tamē p̄tracto matrimonio qd̄ p̄ stea accusatur per pauciores bmoi cōslāgu nitas pbari.

Constitutis.

Ecōmunicari p̄nt q̄ partē impeditū i pducēdis testibus. hoc p̄mo. Et denūciandi sūt testes non teneri iuramento de veritate tacenda. hoc sc̄do. Et si p̄ sanguinei rei impe diunt testes actoris punit re⁹ q̄a de ei⁹ volūtate hoc fieri p̄lmitur. hoc tertio. **M**ota ter. q̄ di. q̄ ille iniquā ostendit se fōuere causam q̄ defensionis copiā z̄c.

Constitutis.

Qui testificata non didicit nec renuncia uit testibus p̄ducēdis etiā sup antiq̄s capi tūlis testes p̄ducere poterit. **M**ota gl. q̄ que rit nunq̄d ijdē testes p̄nt sepi⁹ induci.

Licet ex quadam.

Istud capl'm ponit. xij. articulos sine qui bus ad pbandū p̄ sanguinitatē. in cā mātēmōi ali nō valet testimoniu de auditu. **M**ota te xii. in fine q̄ dicit q̄ tolerabili⁹ est aliq̄s con-

tra statuta hominū dimittere copulatōs q̄ legitime p̄ūctos separe. **M**ota glo. que diē. q̄ aliud est ḡuitas q̄ dignitas

Ider tuas nobis

Testes p̄ publicationē ab petitionē pro ducentis interrogari nō debēt. nisi qn̄ super oib⁹ articulis nō deposuerūt. **M**ota glo. q̄ di. q̄ p̄ publicationē testes nō sūt aplius in terrogandi.

Licet dilectus

Testes sup̄ principali p̄ductos repbare licet et reprobatoris iterum reprobare et ulte riū nō est locus reprobationi. vide glosam. que exponit et dat tibi intellectū q̄o et q̄lit reprobationes fieri debent.

Presentata

Attestationes recepte per arbitros faciunt fidem in iudicio si testes morui sunt. si viuunt est in opinione illius contra quæ p̄ ducti fuerunt an velit attestations recipere an testes de novo deponere. b. d. **M**ota q̄ te stes recepti coram arbitro valent in iudicio q̄o hoc pcedit. vide glo.

Super nobis

Mon creditur testi quantumcunq̄ reli gloso qui sine iuramento depositus. **M**ota gl. que intelligit textum. si pars contra quæ te stes producuntur noluerit. secus si voluerit quia tunc valet testimonium z̄c. Item glosa notat aliq̄s casus in quib⁹ statur dictio n̄i

Venerabili

Biligenter et sigillatim sūt testes examinandi. **M**ota glo. que docet que requirunt ad hoc q̄ aliquod dicatur miraculum. Itēz dicit q̄ circa maiora mai⁹ veretur periculū et alle. concor.

Cum clamor

Iterum examinandus est testis qui obscure depositus. **M**ota glo. que clare docet q̄li ter procedendum sit cum testis obscure de ponit. Item dicit q̄ in ambigua oratione spe ciatur intentio eius qui eam protulit.

Testimonium.

Scđm Jo.an.pseuerās i crie et i ciuili cā
repellit a testimōio.emēdat' vō n̄ ifamis ad
mittit i ciuili z i criali ciuit̄ mota.Fallit i p:
iuro in criali repellit illa gl.q̄ di.i pncipio
sui q̄ nō est credendū illis p̄ alios q̄ criminis
bus implicat et q̄zdiu q̄s est in culpa testimoniū
serenon potest.

Ultra tertiam

Ista Decretalis di.q̄ petēs q̄rtā dilationē
eā nō babebit nisi p̄mo iurauerit q̄ nec per
se nec per aliuz testificata subtraxerit .nec p̄
cūcat furerit.nec p̄ dolū nec aliquā artez q̄r
tā dilationē poposcerit.Et q̄ testes q̄s p̄du
cere nitī p̄us haberē nō posuit

Non debet.

Accusat' criminalit nō admittit in teste
sup c̄ribus pretq; in exceptis.no.B glo.q̄ dic
q̄l; q̄s accusat' nō dū re' est.Et gl.al.p̄cor.

Titul'. De testib' II. sex.

Mediatores

Soci' in crie simonie in teste admittitur
si sit soci' cristantū et agatur ciuit̄ als non
illora glo.que di.q̄n soci' crimis z muneris
admittit in teste.Ite di.in fine q̄xcipliēs nō
videt p̄siteri et alle.ad hoc p̄cor.

Presentium

Hec decre.est practica et optime scit per
aduocatos z ponit modū remissionis curie
et dat modū iurādi sup positionib' et dicit
p̄ quē iurari debeat z dat modū r̄ndēdi.Ite
dat modū testes pbatorios repbādi.et repi
batorios iterū repbandi.et glo.ē mltū nota
bilis in se.

Romana.

In causa appellatiōis aduocatus vel.pcu
rator.in p̄ma instātia nō obet recipi in teste
In secunda instantia neq; in distincte appella
tā iuramēti sine p̄sumptiōne deferendū est.
put in littera nisi inspectio p̄sonis z circūstā
tis id faciendū fuerit.

Titul'. De testib'. in Ete.

Cum iudei.

Per testes xpianos cōuinci p̄nt iudei et

saraceni nō obstatib' p̄uilegijs p̄trarijs re
gū et pncipū qb'si utant subtrabat illis xp̄i
anorū cōmertiū. illota glo.in fine que docz
qualiter iudei excoicant

Testibus

Publicatis attestatiōib' testes p̄duci n̄
p̄nt etiā in cā apellationis sup eisdē articu
lis v̄l directe contrarijs.vide glo.q̄ i bac ma
teria est mulū magistralis z singularis ad
quā solet fieri remissio in materia publicati
onis testiuz.

Titul'. De tes.co.ul' nō.

Causam.

Ordinari' p̄t cōpellere testes ad serēdūz
testimoniu corā delegato illa gl.q̄ dicit q̄
veritatē occultare est mortale peccatu. Ite
no.glo.ad q̄s p̄sonas p̄ serēdo testimonio iu
dex debet mutere.

• Cum super

Vocat' p̄ serēdo testimonio ad certū diē si
n̄cōpet p̄t luspēdi ab officō z bñficio.vi. gl.
q̄ di.B pcedere n̄li nc̄itas sit i ipedimēto.vi
de B ab.q̄ notat q̄d faciēdū sit dillo q̄ sic citat
venias tali die et si non veneris venias tali
die an teneat si p̄mo nō venit ad expēfas zc.

Super eo

Testis q̄ timore aduerse p̄tis se subtrabit
testificari cōpellit,no.ter.q̄ di.q̄ i notorijs n̄ ē
op̄ p̄barōli c̄i p̄sitere in crie n̄ s̄ p̄tis iudicis.

Peruenit ad audi.

Cōpellit testis detegere fraudē illi' q̄ ad
uersario copiā pbādi subtrabit illa ter.
q̄ di.q̄ nemo d; aduersario instrumēta q̄ru
apellatione testes p̄tinentur subtrabere

Peruenit ad.

Sup iniurijs lata dicōtestes cōpellūt.vl'
sic.Qui supreb' ecclasticis testificare recu
sat sūt p̄cēsurā ecclasticā cōpellēdi.no.gl.q̄
di.q̄ iniuria crimē est quia q̄ de iniuria p̄dē
nat ifamis efficit.q̄d ē notādūm.

Ceterum q̄ super.

Sup p̄aguitate pbāda testes cogēdi s̄
p̄hibere testimoniu v̄ratu.no.gl.q̄ di.q̄ eo ip̄o
q̄d testis monitus nō vult deponere p̄sumi
tur p̄tra eū q̄ statū cōpellatur.q̄d ē notādūz.

P̄reterea.

Testis synodalis q̄ corā ordinario super matrimonio depositus nō cōpellit iurare su per eodē corā delegato. hoc p̄mo. Scđo dīc q̄ pp̄ter supuenientē infamia testis a ferēdo testimonio repellit. Tertio dīci si testis erra uerit p̄t in cōtinenti dictū suū corrigere nō ex interuallo.

Super his

Cū de infamia vel vicio falsitatis inq̄rit cogendi sūt testes. M̄ota glo. in fine q̄ dīc q̄ testes etiā i c̄ribus cōpellunt.

Cum contra

Sup criminis falsi testis cōpellunt p̄bibe retestimoniu veritati. vide glo. q̄ disputat p̄ et p̄tra qn̄ testes in c̄rialib⁹ causis in pecuniaris admittūt et qn̄ nō.

Bilectorum filiorum

Cogendi sūt testes p̄biberet testimonium veritati p̄ter qz in c̄ribus. vel sic. M̄o cōpellit testis in c̄a c̄iali p̄biberet testimoniū vbi agit solū ad repellendū infamia accusantis.

Venerabilis

Ald detegendū piuratione cogunt socij etiā piurati. M̄ota glo. q̄ loquitur de clericis qui piurationes siue aspirationes faciūt p̄ suos ep̄os et expedit se de iuramento illoꝝ cōspicatoꝝ.

Titulus. De fide instru mentorum

Si scripturam

Exemplar instrumenū nō p̄bat absq; ori ginali. b. d. M̄ota glo. que tractat que sc̄ptu ra dicatur publica siue autēnica atq; p̄uata. Item querit quid faciendum sit si papa mā dat alicui pcedas s̄m formā p̄oylārū et p̄ mel rē non apparent.

Scripta vero.

Manuato instrumento non creditur nisi publicu m sit. et publicū dicitur si manu pu blica est consecutum vel sigillo autēnico sigil

latum cum subscriptione testium. M̄ota. g. que dicit q̄ instrumenta publica perpetua firmitate nituntur ad dānum et commōdum utriusq; parus.

Ex litteris

Rescriptū apostolicum deletuz vel abra sum in loco non suspecto nō dicitur viciosū M̄ota glo. que dicit q̄ copia instrumētoruz edenda sit quoniā cōmune est et si hoc nō si eret pars cui denegatur posset appellare.

Accepimus

Redarguenti p̄uilegiū de falso iudex facit exhiberi p̄mo corā paucis et interim stabi tur sententie late per illud. b. d. M̄ota glo. q̄ dicit q̄ pendente accusatione contra aliquē interim remanet in statu pristino. cc

Contingit

Instrumētum vel p̄uilegium quo q̄s vñ tur aduersario corā iudice integraliter legi debet. sed solum illud capitulum de quo cōtenditur edi debet. b. d. M̄ota glo. que dispu tat qualiter in iudicio iura edenda sunt.

Inter dilectos

Reus absoluitur cū iura actoꝝ sunt ob scura vñputa cum ipsius instrumenta vel scri ptura sunt obscurata vel lē vel scripture si gilli sunt delete. b. d. M̄ota glo. que in hoc est singularis quia docet qualiter in indicio inueriri debeat.

Quod super.

Non valent littere quas super absolutō ne voti cruce signatus obtinuit per vel sup pressionem vel falso expressionem. M̄ota gl. que dicit q̄ quando ignota sunt sigilla tunc eiſ non est standum n̄iſi ſint quinq; autam plius. Item ſi quis non agnoscit ſuum ſigilum ideo non viciatur.

Pastoralis

Si de extraua ganti dubitatur aut est in ri conſona et iudicatur ſm illam. aut diſſō et non indicatur ſm illam. M̄ota q̄ ratione rescripti non est recedebūt a iure cōmuni im mo auferen dum est de manibus tenentis

Cum dilectus.

Most publicatas ait testationes vñqz ad
exclusionem in causa pñt instrumēta pñ
ei.hoc pmo. Scđo di. q̄ pñvetudo loci facit
q̄ sigillū pñcipis facit fidez. Mota glo. in fine
que di. q̄ pñvetudo facit aliqd instrumētu es
se autēticum qđals non est autēticum

Cum iohannes

Falsitas instrumēti vel id qđ deest instru
mēto testes pbari pt. Mota gl. sup verbo
postqz a partib⁹ q̄ iudex pt interrogare ptes
qndocūqz sibi vñsum fuerit et etiā testes p⁹
publicationē sitestes obscure dixerint ut ap
pareat veritas.

Ex parte

Defectus littere nō viciat rescriptum pa
pe. Mota glo. q̄ dicit. q̄ propter defectum lie
tere vñ sillabe nō viciatur rescriptum. sic nec
testamentū nec etiā libertas min⁹ debet p̄p̄
defectum sillabe. Z.

Perpetuus vicarius

Licite appellatur a iudice q̄ p̄i peteti non
facit edi cōmunia instrumēta. vide gl. q̄ est
notabilis q̄ docet qñ instrumēta sūt edenda
vel nō p̄i aduerserē z qñ dicunt cōmunia et qñ
dicuntur propria.

Imputari ei

Imputari ei pt q̄ p̄rarias in iudicio p̄tu
lit sc̄pturas. Mota glo. q̄ docet qñ sc̄pture di
recte vel indirecte sūt p̄rarie. Mota glo. q̄ q̄
rit an idē sit in testib⁹ p̄raria dicentib⁹ Itē di.
q̄ giura s̄bueniūt vigilab⁹ z n̄ dormiēb⁹

Si cautio.

Si in instrumēto debitū cā exp̄maſ p̄dē,
nabit debitor nisi p̄bet indebitū. Si nō exp̄;
mis necessē est vt credito; pbz debitū. Mota
gl. q̄ di. q̄ p̄fessio extra iudiciale cā adiecta bñ
preiudicat.

Cum. Id. tabellio

Auctoritate ordinarij pt notarius notas
notarij mortui in publicam formam redige
re. Mota gl. q̄ notari⁹ ipo viuēte non ptalij
cōmittere suppletionē instrumēti sed ipemēt
cōplere d̄z instrumentum

Si instrumenta.

Instrumētu exēplatiū p̄tabelliōz aucto
ritate ordinarij eandē vñ babet cū originali.
b.d. Mota. g. q̄ di. q̄ enā dicta testiu⁹ z testes
ne p̄batio pereat euā in publicā formā pos
sunt redigi. Et boni iudicis est curare vt sal
ua sit reprobatio

Titulus. De presump tionibus.

Sicut noxius

In delictis in dubio p̄sumit dol⁹. vel sic.
In culpa est q̄ nocet amico fraudulēter lic⁹
dicat se ludendo fecisse. Mota glo. q̄ di. q̄ ois
ludus noxi⁹ est in culpa. Et oē malefactum
prae p̄sumit actū z alle. p̄cor. z sol⁹ allegari

Afferte mihi

Ex violēta p̄sumptione diffinitiu⁹ ferēsnia
Mota glo. que di. q̄ ille audieđ⁹ non est q̄ so
lū nocere desiderat z nemini p̄desse et malū
cīse⁹ nō est indulgedū. ff. de rei ven. i fūdo.

Ex studiis suis

Intima p̄mores cognoscet extiores Mota
glo. notabilē z singlarē in q̄ salomō ponit
tria difficilia. s. viā colubri sup. Z. vide eqz

Nullus dubitat.

Qui iudicū refugit appet eu⁹ de iustitia
diffusum. Mota. gl. q̄ di. q̄ triplicē d̄. q̄ p̄f
teri. s. Ora. Evidētia rei et contumacia z alle
gat glo. z p̄cor.

Nonne bene dicimus

Abi duo alicui vñco p̄teri p̄ponunt si
vñ negat alterū p̄teri vñde. vñde h. gl. q̄ di.
p̄sputat an is q̄ tacet p̄teri sine p̄sentire vñda
tur. Et di. g. q̄ si p̄p̄bitionē mēā possū p̄bi
bere qđ fit z taceo tūc tacitūtis p̄ p̄fēsu hēt.

Abandata celestia.

Ex trāsacta vita bona a'ic⁹ p̄sumit debo
na vita eiusdē i posterū. Est iātū dicere q̄ d̄
p̄teris p̄sumit ad futura. Mota tex. q̄ di. q̄
alter alteri⁹ debem⁹ onera portare.

Quosdam.

Ex vicinitate presumit p aliquo vel contra aliquem et ideo scire presumitur. unde non facile creditur sibi si dicit proximi. Nota glo. qd dic. qd ubi quis interrogatur an credat vel non. Non est ei dandum tempus ad deliberationem qd ex presumptionibꝫ informat suam credulitatem et glo. alle. ad h[oc] cor.

Quanto et

Non potest latere aliquem in vicinio ibi qd scit in remoto. et intellige. Non potest id est non presumit potuisse nescire. vide tñ glo. que dicit in casu alii ista presumptionem admitti probacionem. et dicit glo. de probabili et violentia presumptione.

Scribam eis

Quicquid presumit expteritis circa p[ro]p[ri]os. Et ex isto paruo capitulo ar. glo. qd inducunt cedende etiam maliciose petenti ad pruinciam ei[us] maliciam et expedit se de diversis temporibus presumptionibus

Quia verisimile.

Ab aliis vult probare id qd non est verisimile non est eius probatio admittenda. nisi aliud sit qd eius presumptionem erigit. puta fama vel testium probabilitas. vide B glo. ac.

Allud quoq[ue]

Habitatio notatio donationis propter nuptias assignatio et fama iste presumptiones ad uxore sufficiunt redditum. Nota glo. cal. i. qd dominus fraudat suum.

Litteris tue

Ex presumptione violentia p[ro]t[er]eo ad eborum matrimonium separari. Nota gl. que docet quod copula carnalis debet probari cum tal' actu non pateat visus ergo sufficit ibi violentia presumpcio.

Tertio loco

Ex presumptione violentia et fama separatur matrimonium de p[ro]p[ri]o. Et nota ex hoc capitulo qd ex confessione coniugii et fama proceditur ad diuiniū et di. glo. qd quando pluit singula multa collecta iuuat.

Litteras nostras

Ad presumptionem debent esse non fertur finia. Nota ter. qd soli ad hoc allegari nemo vndeque carnes suae odio habuit. Itē qd propter veritatem qd p[ro] se opponere fratri suo amicos suos uxori sue et alle. p[ro] cor.

Cum in iuuentute

Cum in iuuentute sua qd castus fuit non presumit de incotinencia sua in senectute. Nota gl. que dicit istud quod fallere vnde v[er]o. Stulta est que te non sinuit esse senem

Budum archidi.

Ad simplicita beneficia qd lib[er]tate presumit donec nisi p[ro]p[ri]um ostendat. Nota ista glo. qd disputat qd debet probare alii iudicium et an negativa isto modo probari debet.

Titulus. De iure iurando. Extra.

Ex administrationis

Juramenta a debitoribus super usuris solvendi creditoribus facta relaxanda sunt. qd sine periculo a iuri suuari non possunt. Nota gl. que qd si iurauerit non repetere.

Peruenit ad nos

Juramentum metu extorii est obligatorium dum sine piculo aie seruari possit alias non. Itē aliquis dixerit qd iuramentum extorii metu in differenti ipso iure non tenet. super qd vide B glo. et doc. scribentes qd alle. p[ro] cor.

Peruenit ad.

Item non debet declarare qd ex iusta causa deserit iuramentum. Itē ei fides non est suada qd perfide v[er]atur. Nota gl. qd. et arguit qd etiam hosti fides suada est.

Ego. I. ep[iscop]us

Istud capitulo potest formam qd est ep[iscop]i invenit rationem. et sicut. vii. cap[itu]la. Nota gl. super v[er]bo successoris qd. qd qd d[omi]ni et successor iurare. Itē qd ep[iscop]s tenet d[omi]no in periculis occurtere.

Mullus ep[iscop]us

Ep[iscop]s soli clericos dispellet iurare. rerum ecclesiarum beneficiis iurare compellere debet. Nota cal. qd alios in gl. i. qd clericos compellit iurare. s. p[ro] pace p[ro] fama

pro fide pro obedientia.

Debitores ad

Modo tenet promissio de soluendis usuris nisi quis iuret. quod tunc seruandū est iuramentū tamen p^o solutionē repetere p^t **Mota glo.** q^d dicit. q^d dolo q^d sperit q^d statim restituere tenetur. In fine dicit q^d soluens usuras nō peccat sed recipiens.

Ad nostram.

Licite p^t pign^o teneri donec deductis expensis loca p^cncipalis soluta fuerit. vñ sic. Fru^ccius in sortem sunt computandi. **Mota gl.** que di. de duplice cautione et arguit de illo q^d sibi ipsi ius dicit debet cadere a iure suo. zc

Si vero

Dispesat ecclesia cū clero suo q^d coact^o est suū ius refutare. **Mota glo.** q^d disputat an iuramentū metu extortū obligat et alle. Itē dicit vba impatoris referentis. Si negliget ea q^d male usurpat omittim^o exzell^o viā alijs aperim^o. In fine dicit q^d in alteri^o odiū qñqz cū altero est dispesandū. et alle. iii. q. v. accusatoribus.

Ex rescripto

Jurare pñt monachi de sui abbatis licētia et etiā obſides dari. **Mota gl.** singularem que disputat an liber hō possit dari in obſide et an pater posset ignorare filios. Itē an mulier p^t fideiubere. Itē dicit de illo qui promisit factum alterius.

Querelam. R.

Qui nō soluit pēnionē iuramento pmissā periurus habet et ab ecclia remouet. et hō verū intellige si sine necessitate definit soluere. ergo di. gl. q^d necessitas excusat a giurio et iura subueniūt necessitate ipeditis. Itē dicit gl. q^d debitū nō soluit ad q^d iuramento est re strictus bñficio suo pñuat et alle. c. puenit. de fideiūssonibus

Tua nos

Temerariū iuramentū ab bñficio quem ercludit. **Mota gl.** q^d di. q^d si q^d falsū iurat ignorantē credēs verū eē q^d iurat nullū est p^cm. et di. g. etiā de iuramento q^d indiscrete fit.

Cum quidam

Iuramento q^d nō inducit p^cm mortales alias sit p^cnciosū exēplo nō sua sed superiores p^t q^d p^ttrauenire. **Mota tex.** d^o illo q^d iurauit nō loq^d patri aut matri. zc. Et videlicet glo. que di. q^d dignitas delinquentis aggredit p^cm. Itē q^d in quātitate p^t p^t metū de us q^d titatē reat. Itē q^d in pñm qñqz pl^o maiores qñqz pl^o minores puniuntur.

Sicut ex litteris.

Cleric^o claustrū suū abiurare non debet. **Mota glo.** zc. tex. q^d innuūt q^d pena vni^o debet esse metus alteri^o. Itē di. q^d cleric^o sine licēna superioris sui nō debet ecclesiam abiurare vel etiam ei renunciare.

Veritatis amica.

Vasall^o q^d iurat dñs suo et successoribus suis nō tenet iterū iurare mortuo dñs. **Mota glo.** que di. de simplicitate quo cōmēdat^o arguit p^tra tex. de liberto ecclie q^d tenet cuilibet successori iurare et di. q^d iuramentū p^pe tuū est quo ad iurante.

Verum in ea

Absolutū ecclia a iuramento ppter metuz amissionis vite vel rerum extorto. **Mota bic abb.** qui dicit dūmō totā subamittere vñ minorē partē timeat perdere zc. Itē glo. in fiduciae di. q^d iuramentū metu extortū parū obli gat glo. alle. p^cor.

Veniens ad

Si iurē stare mandato tuo nō potes me iniuste grauare et graue mā datum mibi in iungere. **Mota glo.** q^d di. q^d etiam inique sententie arbitri standū est. Item di. glo. q^d iuramentum nō extendit ad illud de quo nō est cogitatum.

Brevi sciscitatus.

Appellatio ab executione iuramenti nō excusat. **Mota glo.** que q^d it an ne q^d tenetur iuare eccliam nō req̄sl^o. Et di. de aduocato q^d h^o malā p^cciā in cā clientuli sui

Quanto

Nemo p^t iuramentū ad illicita obligatur

Mota gl. que disputat an papa p̄t indifferē ter absoluere a voto et a iuramento. **M**ota gl. etiā q̄ dīc. que req̄unt in moneta. s. q̄ntitas pōderis materia et publica forma. Itē in fine di. q̄ scientiā purā est infamis. Itē dicit q̄ pictiores et poete nouas possūt inuenire formas.

Venientes ad se.

Per iuramentū subditox ius supionis ledi nō p̄t. **M**ota glo. que dicit q̄ licite iudicat b̄m p̄suetudinē q̄ p̄suetudo p̄iudicat iuri. Item q̄ in omni iuramento excipiā superioris auctoritas. Item dicit q̄ beneficio a p̄lationis extinguitur p̄nunciatum. et sic pen. a p̄ellatione executō fieri non debet et si fiat ī uito possesso re restitui d̄z ad p̄stīnū statuī.

Ad nostram

Officio iudicis subueniūt ei qui timore iuramenti non repent v̄suras. **M**ota gl. que querit qd̄ de illo q̄ iuravit aliq; nō debered nūciare in peccato suo. zc. Itē q̄ ultima voluntas large est interpretanda. et allegat gl. concordantias.

Ad nostram

Iuramenti generaliter facta restrīgēda sunt ut p̄sonent canoniciis institutis. **M**ota gl. in p̄ncipio sui que disputat an ordo iudi ciariū sit suāndus in notoriis. Item notat q̄ iuramenta et p̄missiones nō extendūtur nisi ad ea de quibus cogitatum est. Itē; ponit versum. Est in amore modus nō suare modum. Item dicit q̄ nulle sunt validiores p̄bationes q̄; per euidentiam faci. Item dicit q̄ verbum generale nō est semp̄ generaliter intelligendū ut dicendo omnia bona da mali. Item de conse. dis. ii. in. c. Reuera. vbi dicit de operibus totius mundi circa finem idē. alic⁹ partis mundi

Ea te credimus

Iuramentū sine necessitate prestutuz a debito licito nō excusat. **M**ota tex. in p̄ncipio q̄ est notabilis q̄ onus nō remittitur sed auge tur cū cuiq; impūde solvit qd̄ alij ex debito est prestandum. Item gl. notat et arguit qn̄

solvendo alteri debitor liberatur

Quintauallis.

Cū mandato alicui⁹ generaliter me suppono mibi p̄tra deum et sacros canones nī bil precipere potest. **M**ota glosā. q̄ ponit caus p̄pter quos pat̄ potest filios suos exhibere et ad hoc solet allegari.

Tua nos

Coniuges non possūt se ab inuicē abiturare. **M**ota gl. q̄ dīc. q̄ temerarium est h̄ iuramentum ergo minime suāndū. Itē di. gl. q̄ ille nō dicitur infringere iuramentū q̄ illud in melius cōmutat. b. d.

Quemadmodum

Qui iurat cōtrabere cū aliqua. si postea non contineat cū illa contrabere nō cōpelli tur. Item iurans nō accusare uxorem de ad ulterio ipsam nibilominus accusare potest. **R**atio q̄a patronus est sceleris. Itē nota gl. super verbo oculos que di. q̄ etiam q̄s p̄t hoc casu p̄trauenire iuramento licet suari posset sine interitu salutis eterne. Item dicit glo. super verbo. denūciare q̄ qn̄q; vna via concepitur qd̄ alia via p̄bibeatur. et dicit etiā q̄ permīssum est viro uxore suā castigare.

Et si xp̄us

Onachī iuramentū p̄stare p̄nt causa te stimoniū proferendi in causā monasterij sui. **M**ota glo. q̄ docet p̄ que iurare possūmus. Item dicit tex. q̄ in omni iuramento licito debent eē tria. veritas. iudicium. et iusticia. Itē dicit glo. q̄ omnis p̄tōnerie finis est iuramentum. Itē dicit tex. q̄ vir multū iurās re plebitur iniquitate et non discedet a domo eius plaga. Item nota glosām que dicit dī licitus. zc.

Sicut nostris

Temerarium iuramentum in p̄iudicium ecclie p̄stuum ab electione aliquem non excludit. **M**ota glo. q̄ dīc q̄ temerarie iurans non repellitur a testimonio et q̄ exīs in peccato mortali potest accusare. Item di. q̄ si q̄s plentū ut canonici. potest vt cōps re

*uocare et sic quod per aliquid ficeret an quod aliquis
Cum contingat.*

*Consensu mulieris valet in alienatione rei
dotalis vel donationis propter nuptias assigna-
te dum iuramentum exhibet super ea. Mota gl.
que ponit casus notabiles in quod non te-
nere suare iuramentum. Itē dicit quod expedit mu-
lieribus salvas habere dotes. Z.*

Sicut et

*Frangenti fidem. fides frangetur eidem. et est
similis casus sicut in capitulo puerit. Mota gl. quod ta-
git de bello iusto et iniusto. Itē quod ablata iusto
bello sunt occupatis et alle. Z.*

Mismis de

*Principes non debent cogere platos ad
prosternendum iuramenta fidelitatis nisi aliquod tem-
porale obtineat clericis ab eis. Mota gl. quod di-
quod si clericis laicis recipiunt tempalia tenent laicis
iurare. Itē dicit. quod seruus aut stat aut cadit
dno suo. Z.*

Defitio nostra

*Si iuraui quod ptra te non esse nihilominus
ero ptra te p causa mea et ecclesie mee et spuiali
um amicorum meorum. Mota ex glo. quod p partem
tenet iuramentum. et p parte non. et sic factum ali-
cuius p parte potest valere. Itē dicit. quod decla-
ratio iuramenti pertinet ad papam. Itē dicit quod in
generali p moe psona loqns intelligit excepta
Ex litteris*

*Si omittatur a principio iuramentum de veri-
tate nihilominus in processu iudicij postea est p-
standum. Mota gl. que dicit quod omne quod acci-
pit de pignore deductus expensis computari
in sortem. Itē dicit quod equum pindicat pessimo
credulitate sicut de veritate.*

Intellecto.

*Quod iurat in sui promotione non aliena-
re bona ecclie si postea alienet et iure non con-
travenire alienatio non tenet. Mota gl. quod di-
littere episcopi iurent in sua secratione. Itē glo. di-
cit quod si unum pionario est bonum reliquum est ma-
lum. Z. dicit in glo. quod utrumque pionario quoniam bonum
est. s. nubere et non nubere et glo. alle. iura ubi
quoniam utrumque bonum est.*

Absulieri.

*Absulier iurasse cum viro propter uba baptis-
traxisse viro negare. Probere non prohibetur cum alio
nec datur ei licentia sed sine scientie est potius
relinquendum. Z.*

Elericus.

*Juramenta de pterito exhibita ad futura
non sunt irrevocabili. Mota gl. hic notabilis quod di-
quod apud deum non est differencia inter iuramentum
et simplicem permissionem. Itē in isto capitulo tagit
ab. de illo quod revelat secreta domini sibi commissa*

Juramentum.

*Juramenta a iudice parti delatum recusa-
ri non poterunt quod iuramentum quod in iudicio a par-
te parti defensum recusari posset licite et referri.
Et si actor omnino in probatione defecerit re-
bus datus si nibil prestat obtinere.*

*Titulus. De iure iuran-
do. II. sexto.*

Contingit.

*Id relati Canonici Rectores et Officia-
les locorum quod iuratur statuta et consuetudines loci
vel ecclesie suare pertinet talis iuramenti non obli-
gantur ad illicita impossibilia vel obuiatia
ecclesiastice libertati sed nec ad ea debet inten-
tio sua referri.*

Licet mulieres.

*Pider ecclesiasticum iudicem ordinarium loci
compellitur iudex secularis ecclesiastica censura
iuris canonici quod ad punctionem aiay statutum est
obsuare. Mota glo. que dicit unde ista decreta
licet originem et diciter pisse quod iuramentum
metu extortum non tenet.*

Gum in positionibus

*Electus p p sacra mentum ponens vel rindens
directe contraria nisi rationabiliter excusat vel
veluti giurus a confirmatione repellit. Ide
si fecerit eius procurator ipso mandante vel
ratum babente vel non reuocate*

*Titulus. De iure iuran-
do. in Gle.*

Romani.

Ista decretal declarat illa fore fidelitatis iuramenta que probatur imperatore ecclesie Roma ne approbationis suae per formam capituli. Tibi domino et ipso coronationis sum formam in pontificali descripta. Et primo ponit exordium in quo dicit Romanos principes propter romani pontificibus sua capita submisse et se illis astrinxisse viculo iuramenti. Secundo ibi. dum narrat assertionem imperatoris. h. se negavit. ro. pon. pro fidelitatis iuramenti astrinctum. expmeli qd dedit cam denegationi probatur. tertio ibi. H. os itaqz. puides protra futura picula potest duo iuramenta que postiterat ipse. h. ec. ro. pro ut in glo. i. b. c. quarto ibi. Ceterum narrat illia etiam iuramenta postita per alium immediatum per decessorem ipsius rodolphi et alios reges romanos. declarat illa fore fidelitatis iuramenta quinto ibi. porro. ponit formam iuramenti protesti ipsius. b. in ingressu yitalie. Nota glo. valde notabilem super vero reges. et Romanorum rex etiam in discordia electus per administrationem qd videtur sonare absurdum. et alle. glo.

Titulus. De exceptiōnibus.

Benigne quod

Crimina quod testibus obiciuntur a non inimicis sunt probanda. si autem probata non erat. h. primo. Secundo dicit quod propter crimina alias probata testes repellunt. Tertio dicit quod testes non sunt propter huiusmodi criminis puniendi sed a testimonio tam non repellendi. Nota gloria. quod inter cetera dicit. quod emendat de cruce coram suo sacerdote admittit in teste in civili causa. et alle. Item arguit glo. ante testis requisitus super crimen teneat respondere.

A nobis ex

Reo excipiente de execratione accusatorem communionis replicatio non obstat. Nota glo. que dicit quod non debet quod aliquis obiciere quod ipse noluit obsecrare. Item dicit. ubi augustinus non nullos sustinemus quod sine iure toleramus. Item in fine dicit quod episcopi non debent viles homines in familiam sua. et alle.

Cum ecclesiastice

Quibus plura beneficia de pluralitate dominiorum dicitur. Namque excipe nequit. Nota glo. que in certa dicit quod expediat ecclesie beneficiis diuitias eos ut eam possent melius defensare. et impetrari et filius habundabit ut res subiectis locis pleribus. Item dicit in fine quod quod renunciatur exceptione propter unum non videtur propterea renunciare propter aliud. et alle.

Pastoralis

Post terminum assignatum ad dilatoria nullus audit nisi tribus causibus hic signatus. Primum est nisi illa exceptio domino post terminum competat. Secundum est nisi tres fuerint protestate. Tertium nisi iuramentum de novo adnotacione eorum pruerit.

Cum inter.

Excoicatur excipe prius. Et ratio dubitandi fit quod cum in exceptione re efficit actionem et sic excommunicatur videtur agere quod facere non potest. Nota glo. quod dicte volentes agere in principio litis debet diligenter de exceptionibus dilatoris cogitare et debito tempore proponere quod iura subuenient vigilanter. Item dicit quod eo ipso rescriptum videtur suspicere quod de scia pape non emanavit et rescriptum suspicere nullum dat iurisdictionem.

Cum venerabilis

Qui exceptionem opponit licet eam non probet non ideo factum in modum exceptionis confitit nec propter habeatur nisi alibi probetur. Nota glo. in principio que dicit quod considerate loquens sententia mala. Item dicit quod iterum debet fieri litis processus. Item tangit glo. quod sunt actiones bona fidei. Item glo. quod non valeat in sua per falsum instrum. lata

Olim

Appellari prius non admittitur appellatio quoniam citat quod ultra duas dietas et excipiatur.

Bilecti filii.

Excoicatur et prius prius quam ecclesie sue defensare et pro ea protra agere in eius preiudicium excipere. Nota glo. in principio que dicit quod quilibet admittitur ad defensionem ecclesie sue etiam execratus. Item arguit glo. quod quod non debet admitti ad probandum quod probatum non relevat. et alle.

Apostolice sedis

²
Suspensio ab officio et remissio a beneficio ab electione quem remouent. Nota glosam quod dicitur quod minus agitur per canonem quam per ministerium iuris. Item dicitur de absolutione ad cautelam.

Bilecte.

Contra reum suam appellationem prosequentem non potest proponi excommunicationis exceptio. Nota textum qui dicitur quod videtur innuere quod non valet exceptio excommunicationis late in aliquem post legitimam appellationem et glosa est notabilis super illo z.

Significauerunt.

Actor originaliter excommunicatus ad prosequendum suam appellationem non repellitur. Nota textum qui dicitur quod omnis legitima defensio excommunicato in iudicio reseruatur. Item dicitur glosa inter cetera quod quilibet damnatus potest appellare et allegat concor.

Exceptionem.

Exceptio excommunicationis in qualibet parte litis potest opponi. Vide glosam huius capituli que est notabilis et magistra et distinguit quatuorplex est exceptio. scilicet dilatoria et peremptoria. Item dicitur quod nulli licet ignorare quod publice factum est. Item quod de occultis non cogimur diuinare. Item quos pretor prohibet in totum probibet. Item non tememur ad observationem excommunicationis nisi post publicationem et ad hoc glosa allegata iura z.

Aduersario

Exceptio rei iudicate non obstat cum praeceptu nouae possessionis actio intentata. Nota glosam que in hoc est notabilis quia declarat. quis debet dolum probare. cum dicatur quis dolo delinere possidere. Item dicitur glosa quod tria ad minus concurrere debent ut exceptio rei iudicate habeat locum. Idemque sit idem corpus siue eadem sit quantitas. Et idem ius siue causa petendi. Et eadem contumacia excommunicatur quis ab omnibus.

Venerabilem

Excommunicatus potest appellare et super appellatione litteras impetrare et applicationem prosequi. Nota glosa que dicitur quod reus excommunicatus siue a iudicibus siue ab aliis tempore impetrati rescripti non prohibetur appellare nec prosequi appellationem suam et alle cor.

Titul^o. De exceptiōnibus. libro sexto.

Idia consideratione

Sunt dicta huius decretalis. Idem ponit arenam et ius antiquum et constitutionis causam. Secundo dicitur quod reus contra actorem de excommunicatione excipit ut ipsum repellat ab agendo debet ipsius excommunicationis speciem et nomen excommunicatoris exprimere et eam infra octo dies probare alis iudex procedet in causa et reus in expensis condemnabit. Tertio statuit quod si iterum obiciatur et proberetur eadem vel alia excommunicatio actor repellitur que acta sunt valebunt. Quarto ultra duas vi ces bec exceptio non opponatur nisi causa expressa. Quinto si opponatur post rem iudicatum impeditur executio sententia tamen nibilominus valet. Sexto dicitur quod iudex publice excommunicatum reo non opponente ex suo officio debet ab agendo repellere. Nota glosam notabilem que dicitur quod propriam contumaciam excommunicatur quis ab omnibus.

Cum quidam

Exceptio rei iudicate per ecclesiasticum iudicem admitti debet in foro seculari et everso. Nota glosam que inter cetera ponit casus in quibus iudex ecclesiasticus habet cognoscere.

Titulus. De exceptiōnibus. in cle.

Excommunicationis.

Exceptio excoicatois p̄ dilatorie in qua
libet pte litis opponi emino pemptorio p̄ iu
dicē assignato ad pponendū exceptiones dcli
natorias et dilatorias non obstat. bvara tñ
pstitutōne se. Re. Innoç. pape. iii. edita sup
hocin concilio lugdunen. cc.

Titul⁹. De prescriptio nibus extra.

¶ placuit

Hoc caplī i pmo ponit vnu casū i quo
curat pscriptio infra triennū ē eccliaz. Itē
ponit duos casus in qb⁹ nō curat pscriptio
s dormitat. Flota glo. q̄ di. de illo q̄ negligit
eciam suā ad. vi. mēsel. Et q̄ vacāte ecclesia
ei nō curat pscriptio et alle. glo.

¶ nihil prodest

In reiuasa nō curat pscriptio vel sic p
testatio pncipis intrūpit pscriptiōnem. Flota
glo. que arguit q̄ ppter scādalū est desisten
du a iure suo. Itē aplus ne aliquē scādalisa
ret pprijs manib⁹ sibi victū q̄rebat. Itē dicit
q̄ victu et vestitu pteni debem⁹ eē. Itē q̄ ta
cīnitas plati nō pjudicate ecce. et q̄liter h̄ in
telligat vide glo.

Sanctorum

Eccia p. xxx. an. pscribit p̄ laicuz. Flota gl.
q̄ declarat qd sit q̄ete et sincere possidre. q̄ete
enī secludit intrūptionez. sincere vno secludit
malā fidē. Et p̄sumit bōa fides nisi pbel h̄
uz. et allegās malā fidē tenet eā pbare. et glo.
ad h̄ alle. concor.

De quarta.

Pdescribit clie⁹ p̄ ep̄m. xl. annoy spacio q̄r
tā decimaru⁹. Flota g. q̄ di. q̄bodie iure coi
sola. xl. annoy pscriptio curit ē eciam nulla
distinctione facta int eccias et monasterium
Itē dicit q̄ succedens in locū alius iustā bz
ignorātie causam.

Vigilanti.

Cū mala fide nō curat pscriptio. Flota te
xtū mliū in hac matia notabilē q̄ nulla atiq
dierū possessio iuuat male fidei possessorēm
Flota gl. que etiā di. q̄ pditor leḡ vel canōis

p̄t mibi dare realienā et tutus reo. et alle.

Ad aures

Una ecia in parochia alti⁹ spacio. xl. a
nō p̄scrbit. Flota ter. q̄ di. q̄ q̄draginalis
pscriptio cēm p̄lus actionē secludit. Itē nota
glo. que di. q̄ titul⁹ sit necessari⁹. Itē arguit q̄
fm canones actio sit pponenda licet contra
rium sit verum.

Causam que

Laici decimas possidere seu p̄scribere n̄
p̄nt. Flota glo. q̄ in h̄ est notabilē q̄ in prescri
ptione erigit ciuil̄ possessio. s. q̄ persona sit tal
in quā posset cabere hmōi possessio. Itē q̄ p
scriptionē allegare nō p̄t nisi ille q̄ possidet

Illud autem

Abi a diuersib⁹ pponitur prescriptio et in
rupcio v̄eqz. pbare tenet. Flota gl. q̄ di. q̄ in
rupcio sit pluribus modis naturaliter. scilz.
et ciuiliter. naturaliter sit duob⁹ modis. Itē
ciuiliter sit multia modis et pmo p̄ libellum
principi oblatum.

Quia indicante

Limites p̄dior p̄scribi p̄nt. si. xl. annis pos
sidentur. Flota gl. que notat q̄ iudex p̄t iu
dicare fm q̄ nouit et nō fm allegata et decla
rat quomodo fines diuidēti sine prescribē
ti sunt

Ex transmissa

De iure cōmuni ad eciam matrice; per
tinet perceptio decimarum. cōtra quod ho
stilitatis tempore pscriptio nulla curit. Flota
glosam. que dicit in quibus consistit ius
funerandi. Item q̄ tempore hostilitatis pre
scriptio non curit

Accedentes ad

In procurationibus debitis nūcijs do
mini pape non curit prescriptio. Flota ter.
qui dicit q̄ id quod omnibus imminet ab
omnibus comportetur. Item dicit glosa. v.
bi onus ibi emolumentum. Item dicit glosa
q̄ in procuratione que debetur ratione visi
tationis non curit prescriptio z̄.

Cum non liceat

Non currit prescrip-
tio. Nota glo. satis notabilem que dicit q
eo ipso eccllesia constituta est in dyocesi ali
culis dicitur sibi subiecta. Item tene glo
menti que enumerat casus in quibus non
currit prescriptio p'mē iobedia. Itē in p'curatōe

Ad audientiam

Cōtra vasallū Romane ecclie nō currit
p'scriptio nisi cētenaria. Nota glo. q di. q lib
antiqu⁹ censualis facit fidem. Item q presu
mitur pro aliquo propter iuramentum p eū
prestum. Item plus creditur tabellioni qz
testi qui dicit se ita nō d'posuisse proutabel
lio scriptis. Item quandoqz idem homo fa
cit aliquid ut homo quandoqz aliquid ut rex.

Cum nobis

In prescriptione centenaria que currit p
Romana; eccliam nō cōputantur tempo
ra hostilitatis atqz scismatiū. Nota gl. q di.
q nemo debet eē sine capite. Item notat. gl.
q per instrumenta nō probatur possessio. Itē
dicit glo. in si. q sufficit q ita placuit legi. Itē
probat per hoc q quis a maiorib⁹ audiuit

Auditis.

Jura ep'alia p'rīnētia ad ep'm p't abbas p
scribere. Nota glo. q abbas potest oia iura
prescribere q p't possidere. Itē q abbas p't p
scribere cognitionem causarum matrimo
naliū. Item dicit gl. id qd meum est ex una
causa non potest meum eē ex alia. Item di.
glo. qui aurem boi tetigit totum hominez
tetigisse videtur de pe. dist. i. vulgaris.

Cum ex officij.

Cōtra p'curatioz q rōne visitatois debet.
nō currit p'scripto. Nota ter. satis notabile q
dicit q s'm aplm nō est magnū q spūalia se
minat qmerat carnalia. Itē dicit q nemo
cogitur suis stipēdijs militare. Itē di. glo. q
quā diu q's habet iter tā diu debet brē z bau
stu. Item di. glo. q ptra correcoz non licet
suffragia querere et alle. concordantias

Si diligenti.

Nō prescribit q possidet nomine alieno.
S'is cui⁹ noīe possidet. Nota ter. q di. q ille

possidet cui⁹ noīe possidet. Itē q sola cētena
ria prescriptio currit cōtra Rō. ec. Itē q illa
difficulter pbari p't. Nota glo. et tene eā mē
ti qz declarat qn in p'scriptione sufficit bona fi
des. Item quādo req'ritur titul⁹. z qd sit bo
na fides. et qd sit titulus. Item dicit q incor
poralia quasi possidentur

Cum olim

Privilegio parbitriū drogaſ sed si post
arbitriū impetrat nō valet nisi de ipso fecerit
mentionē. sed bis nō volēub⁹ pbara p'scripti
one in episcopalibus ep'o derogatur

Veniens

Qui p'scriptione cōpleta p'vilegiuſ iperat
et v'itetur illo p'rescriptioni renūciat si p'scriptio
nō erat cōpleta malā fidē habet zideo nō p
scribit. vel sic. Si presribēs rei p'scripte con
trarium impetrat amittit p'scriptionem z.

Quoniam omne.

Sine bona fide nulla currit prescriptio.
Nota ter. q di. q omne qd non sit ex fide pec
catum est. et expone ex fide. id est ex conscienc
ia. Nota glo. que declarat materiā p'scripti
onis quo ad ius civile z quo ad ius canoni
cum. Item mouet questionem de prelato q
habet lesam conscientiam de reb⁹ ecclie.

Titulus. De p'rescri ptionibus. li. sexto.

Episcopum qui

In prescriptionib⁹ sufficit bona fides ubi
ius commune vel presumptio non est ptra
presribentem als dcbet allegari titulus z p
bari. nsi sit prescriptio cuius contrarij non
sit memoria. Nota glo. que inter cetera vbi
tangere de vestibus et auro. z. quibus lice
at portare et de diversitate prescriptionis

Si qui

Pruatus ipso vire vel p'sniam bonis q
tenet a ro. v'l alij ecclias minor illa specio. c.
ānoz ptra romanā. vel. xl. p'alas nō prescri
bit. Filii aut̄ hereticoz q' catholici putabant
bona p'nta ptra Rō. et alias ecclias prescri
bunt. xl. an. et idem in extraneis.

Titul⁹. De sententia et re iudi. extra.

Sententia

Sententia p̄tra leges vel canones lata. licet ab ea nō appelle tñ nō potest iure subsisterne neq; valere. Nota gl. que tangit an valeat sententia lata in persona falsi procuratoris et qñ sententia ab initio est nulla et quādo est aliqua z̄.

Jurgantium

Litigantiū controversias celeri sententia terminari conuenit equitati et rigor. Nota gl. que determinat qualiter et quādo iudex debet festinare cum sententia sua et quādo non

Non potest

Sine cōcordi sacerdotum sententia et nisi ex iustis causis nō potest q̄s a sacerdotali gradu amoueri. Nota glo. q̄ disputat an et quando iudices omnes in sententijs ferēdī debent concordare et arguit pro et contra.

Ea que iuxta.

Sententia iusta sm canones lata per papam debet confirmari atq; roborari. Et h̄ tellige verum sm glo. si fuerit postulatū. als sec⁹. et dicit glo. quid operetur tal' roboraō

De cetero

Si obiciatur quid falsi contra sententiā in executione sententie supersedere debet executor a toto negocio et questiones ad se. ap. remittuntur. Nota glo. que dicit de falsitate sententie. Et arguit an et quādo executor posset cognoscere et quando supersedere

Cum aliquibus

Quando alicui adiudicatur possessio n̄ sufficie dari pignora nisi p̄ corporali gaudiat possessione. Nota gl. que dicit q̄ pignor alter non constituitur nisi ventum fuerit in possessionem. et alle. ad hoc concordan.

Lator presentium

Qui pcurauit in causa matrimoniali maloſ ferri s̄niā diuorii ip̄e p̄t postea p̄traueni

re. Nota ex glo. q̄ in causis in qb⁹ vñi p̄iculuz aie p̄taliq; venire p̄tra factum suu; et reuocatur sententia quā ferri p̄curauit. et si cōſtituerit ecclesiam fuisse deceptā reuocatur s̄niā z̄. Item dicit glo. q̄ contra matrimoniu; nō currit prescriptio. Item sententia lata contra matrimonium non transit in rem iudiſcatam.

Cum causa

P̄opter laicos p̄suetudiez nō ē s̄niā p̄ ecclēſiā p̄ferēda. Nota. g. q̄ di. q̄ cū q̄s nō p̄seq̄ tur ap. infra triennū sibi a iudice p̄firū ex tūc iudex pcedere p̄t. Item vide. g. q̄ disputat an et quando consueudo p̄iudicat legi

Inter ceteras

Qñ cā aliq̄ cōmitiū app. re. et s̄niā ferit in qua eā evacuar; optet remedio app. Nec ei debet starti si iniqtatē cōrīneat manifestam. Nota glo. q̄ distinguit qñ s̄niā lata est p̄tra ius canonici vel leges vel ius partis.

Tenor litterarū

Non est necesse a sententia contra absētem lata appellare quando absens non fuit per contumaciam. Nota gl. que disputat d̄ infirmo an debeat ad iudicium venire. Itē dicit glo. q̄ nihil refert an quis verbo vel factō declarat voluntatem suam et bicit q̄ p̄sumitur pro matrimonio per immissionem a nulli interueniente consensu tacito. z̄. Item glosa disputat de absentia partis in prolatione sententie.

Consanguinei.

Non est propter nudum dictum vnius coniugis a sententia lata in causa matrimoniali recedendum. Nota glo. que dicit. q̄ propter confessionem coniugum non separantur

Cum olim

Contra pronunciationem pape facta be neficij collato tāq; surrepticia nō valz Nota gl. q̄ dicit q̄ iudex mutas interlocutorū p̄:

sumitur circuictus. Itē q̄ licitū est cui liberi
gilare pro cōmodo suo licet in hoc alteri pre
iudicetur

Cum inter.

Sicut s̄ni late p̄tra ius p̄tis plate ex q̄
ab ea infra. x. dies nō fuit appellatū. Nota. g.
q̄ di. q̄ p̄. x. dies s̄ni trālit in rē iudicatā. x.
Itē q̄ pres iudicata p̄ vītate accipit. Itē di. te
xt⁹. q̄ vītas gestor̄ p̄ferēda ē b̄mōib⁹ atq; v̄b

Causam que

Sufficit ad p̄firmationē s̄nie q̄ nihil ini
quū p̄tineat si p̄tra eā aliud nō p̄bet. Nota
q̄ iudex cui cōmissa est cā inq̄sitionis. p̄mo
p̄t inqrere de famaliz. B̄ nō cōmittat. Itē m̄l
ta faciūt in B̄ capitulo p̄snia p̄mo q̄ nihil ini
quū p̄tinebat. Itē de cōmuni partii p̄sensu
fuit cā cōmissa. Itē req̄situs fuit iudex ad p
nunciandū ab v̄trāq; parte de istis. vide gl.
buius capituli.

Quod ad consultationem

S̄niā siue fuerit interlocutoria siue diffi
ciliua in rē transit iudicatam si ab ea infra
x. dies nō fuerit legitime appellatū. Nota tex.
q̄ di. q̄ tēp⁹ executionis s̄nie. l. q̄ dīmestre po
test a sedēte in medio progari et etiā artari.
vide glo. q̄ declarat q̄bus modis et q̄liter iu
dex id est executor excedit modum.

Sicut nobis.

Iudex nō tenet causā que suū animum
mouet in s̄niā expr̄mēre. Nota glo. q̄ in B̄ est
notabilis et singularis q̄ docet q̄ntestis De
bet dicere cām dicit sui et q̄n nō. Itē di. q̄ te
stis debet de cāscientie siue interrogari. Itē tā
git pulchre an iudex in s̄niā sua debeat cām
expr̄mēre et q̄d mouet eū in sententia profe
renda. et arguit pro et contra.

Cum super

B̄sſertur s̄nie executio si iusticie p̄sonē
ledit ex ea. Et nota glo. que di. q̄ s̄niā q̄nq; te
net q̄ ad vñā p̄sonā et nō q̄ ad aliam. sic enā
vltima volūtā defuncti teneret q̄ ad filios et
nō quo ad extraneos. Item di. glo. q̄ persen
tentiam partii non sit magnū p̄iudiciuz. l.
per executionem

Cum bertoldus

2

Retractatur s̄niā in absentez lata si p̄baē
eius absentie iusta cā. Nota gl. quediç. q̄ ea
que aduersus absentes nō p̄ p̄tumaciaz sta
tuunt non tener. Itē notat q̄n q̄s p̄t purga
re morā in iudicis. Itē di. glo. q̄ non dīmē
catū vbi iuste detent⁹ p̄ns eēnō potuit. Itē
tangit glo. an ius p̄onatus transit cū vñi
litate et in obligatione pignorum.

In causis

S̄niā sūmī p̄tificis ad p̄sequētiā ēra
benda. Et nota glo. que dicit q̄ alij iſeriores
similiter iudicare debent. et di. glo. p̄dicta fo
re vera in s̄niā diffinītia. secus in int̄locuto
ria. et arguit p̄ t̄. Et intelligit de int̄locuto
ria in corpe iuris clausa.

Inter monasterium

Tenet s̄niā diffinītia h̄ p̄mā si de prima
nō fuit exceptū nec a secūda s̄niā appellatum
Nota tex. q̄ dīc. q̄ p̄textu nouoz instrumē
toz litēs s̄opite nō debēt iſtaurari. Nota. g.
que tangit quando cause susptionis cōtra
iudicem sunt proponende. Itē declarat q̄n
do sententia tenet contra rē p̄pus iudicatam.

Suborta inter

Tenet sententia contra p̄ivilegia lata si
non fuerint exhibita. Nota glo. que dicit q̄
confessio procuratoris domino p̄iudicat
et alle. Item notat. glo. q̄ instrumentum eo
ipso intelligitur reprobatum quod cum in
dī ostendit coniurarium iudicat. sicut te
stis etiam reprobatur eo ipso q̄ iudex cōtra
eum iudicat.

Cum. i. et. a.

Cum multa negocia per eandem litterā
committuntur potest vno suspenso in alte
ro feri sententia per delegatum. Nota glo.
sa z que dicit q̄ ille qui malo zelo ad testimo
nium mouetur. admitti non debet. Item di
cit glo. q̄ conspiratores nullo modo reci
piendi sunt. Itē dicit glo. et est notanda q̄
non sufficit probare conspiracym vel co
iprationem vel falsitatem testis vel instru
menti nisi probetur iudicem securum fuisse
predicta.

Cum te ab.

Actio iniuriaꝝ p̄dēnatū infamat **M**o. g.
que di. q̄ actio iniuriaꝝ infamat. sive ciuit̄
sive crīaliter agatur. Item dicit si vis vitare
infamiam constitue p̄curatorem et euades
infamiam licet feratur sententia contra ipz.
et glo. alle.

Ad probandum

Snia lata per illum q̄ publice fuit exco*catus non valz.* **M**ota glo. que videt sentire
q̄ qcqd facit iudex exco*catus donec nō con-*
*stitutus de sua exco*municatio*e valet. et gl. all.*
et h̄cū cōmuni hominū opinione libz et absolu-
tū habeat. **I**te di. g. q̄ h̄ casu utile p̄ inutile
viciā. et alle.

Quamvis regulariter

Si actio v̄l defēsio p̄mo loco p̄nēat ad
aliquē et ip̄e sc̄ient̄ patias sequētē exp̄ri de re
illa intelligit iuri suo renūciare. vide gl. que
declarat ista p̄ exēplū v̄bi dicit v̄bi ḡna zc. vi
de enīa gl. q̄ declarat q̄ndo res int̄ alios acta
alijs p̄iudicat et q̄n̄ non et ad h̄ solet allegari
istud capitulum

Buobus iudicibus

Si duo iudices ordinarii diversa tulēt
snias tenet snia preo nō p̄actore nisi in cau-
sa fauorabili puta matrimonio libtate dote
seu testamēto. Si v̄o fuerint delegati vtraqz
snia p̄det ex arbitrio delegatis si p̄cesserūt ex
cōpmisso neutra d̄z br̄e vigore

Titul⁹. De sententia et re iudi. li. sexto

Cum eterni.

Judex q̄ p̄tra iusticiam et p̄tra p̄sciētiā
aliqd in iudicio in ḡuamē p̄tis fecerit p̄ gra-
tiam aut p̄ sordes p̄dēnandas est parti lese
inestimatiōz litis. et p̄ annū est suspēz. et p̄pe
tuo si medio ip̄e seingerat diuinis nīli papa-
cum ip̄o dispensem.

Ad apostolice.

Papa p̄i impatorē d̄ponere ab impa-
cio propter suam rebellionem et sibi fauētes
exco*municare.* Et vasallos suos s̄ iuramen-

to sibi super fidilitate prestito absoluere. Et c
etiam electorib⁹ aliū eligēdi licēnā dare **M**o
ta glo. in pan. sui que videtur tāgere de po-
tate pape et concilij.

Abbate sane

Qui petit rē in iudicio certa cā exp̄ssa si il
lā cā; nō p̄bat succubit **I**zalīa p̄bet maxime
postmodū emergentē. **M**ota gl. que dīc. inē
cetera q̄ regel que sp̄ualia sūt possidere non
p̄nt nec p̄nt illa donare. **I**te dicit q̄ donatōz
necessario p̄comita temp⁹. zc.

Cum ab uno

Si ex plib⁹ iudicib⁹ vel arbitris v̄nus
alijs p̄nib⁹ et mādantib⁹ p̄ v̄ba p̄lāis nu-
meriferat sniam tenet snia. electio autē p̄nū
cianda est p̄ v̄bū singlāris numeri. **M**ota. g.
que di. sufficit ita fuisse scriptū

Et si sententia.

Snia diffiniūia debet in sc̄ptis a iudice
p̄seri. p̄ tñ ep̄s p̄pter sue dignitatē prerogati-
vam p̄ aliū sniam recitare. **I**te iudex d̄sērē
tiando levere nō stare. **M**ota gl. que enumē-
rat sue recitat casas in q̄b⁹ nō est op̄sentē
tia recitare in scriptis

Titul⁹. De sententia et re iudicata. in Ele.

At calumnijs

Qui tres snias p̄arias in quis cā repor-
ta v̄t nō agit b̄ co>nullitate nec excipit b̄ ea
rū executionē nō facta. et respicit etiā pēden-
tia. **M**ota glo. q̄ di. q̄ si etiā vīctor non petat
executōz per modū in exceptionis repellere
poterit volentem agere de nullitate.

Pastoralis

Snia lata p̄tra illū q̄ se desēlare non po-
tuit et in loco nō tuto notorie et in abiente
non citatū legitime ac inauditū ipso iure est
nulla. **M**ota rex. q̄ di. q̄ null⁹ d̄z se in manib⁹
bostū suor̄ exponere. **I**te di. q̄ defēsio est in
ris natālis zc. **M**ota glo. que dicit de tripli
corona imperiali.

Titulus. De appell.

Dilecti filii

Collatio beneficij facta p^o appel. legitimā nō tenet. **Mota gl.** q̄ tangit de fama et q̄n fa-
ma sufficit et q̄n nō. **Ite** tangit etiā q̄ qs per
dit ius suum ppter negligētiā.

Inter cetera

Nō valer appellatio general^r. **Mota gl.** q̄
di. q̄ id q̄d nō valz in genere valz i specie. **Ite**
dicit q̄ a futuro grauamē nō est appellandū.
nisi a grauamē cōminato.

Ad nostram

A correctione regulari nō appellat. **Mota**
q̄ appellatio nō est inuēta vt sit vinculū inq̄
tans. **Ite** dicit q̄ utendū est aliq ad illū vñuz
ad quē est inuētu sive institutū. **Ite** gl. no.
q̄ a correctione nō est appellandū. **Ite**, nisi mo-
bus excedat et h glo. determinat et alle.

Personas ecclesiarum

Quis p̄t sive appellatiō terminū p̄stitu-
ere sive statuere copetētē alioq̄ a iudice sta-
tuet sive a iure. **Mota glo.** que dicit de diuer-
si termis que p̄figunt in appellatiōibus et
quē tñmū p̄tes p̄ni p̄uere et quē non p̄nt p̄
uenire. **Ite**.

Cum sit romana

Appellās infra annū tenet p̄leq̄ app. sua
nisi iudex a quo recisius tēp̄ fuerit modera-
tus. et si infra id tēp̄ nō p̄leq̄ tenet sēcētia
Ite dicit q̄ malefic^r notori^r non audīt apcl
lans. **Ite** dicit dñiam inter appel. et puocatōez

Ad hec

Nō dōt qs corā appellato iudice p̄ueniri ni-
si velut ip̄um tanq̄; suspectū recusare. **Mota**
gl. q̄ videt dicere ratōz q̄re iudex a q̄ est appel-
latū est appellatū suspect^r. **Ite** dicit gl. quid
faciendū sit q̄n iudex a q̄ est appellatū allega-
tur suspectus.

Si duobus.

Qui appellat ad papā tenet corā suo or-
dinario ad quē su^r aduersari^r appellauit cō-
parere si citet ab eo. alias posset excommuni-
cari ab eo. **Mota glo** sam. que dicit q̄ quis
vocat^r a p̄tore d^r cōparere et p̄uilegiū suum
si q̄d habet allegare. **Ite**.

Ex ratione

Nō dōt ip̄entia dañ bienniū imo triēniū
uz ad appellatiōis cām finiendā. **Mota gl.** q̄

declarat m̄ltiplicē ip̄entia et dicit q̄ id q̄d
p̄ me nō stat mibi imputari nō debet.

Ademinius

Puncij missio excusat āte citationē vt nō
teneat q̄ misit nūciū corā delegato iudice cō
parere. **Mota glo.** que q̄rit q̄d si p̄sonalit^r iuit
ad curiā. **Ite** di. glo. q̄ plus est facto q̄; ver
bo appellare.

Super eo.

Si sup̄ aliq̄ exceptione fuerit appellatus.
sup̄s edet in negocio p̄ncipali. Et si p̄s aduer
sa defacili in appellatiō; p̄pūt ppter ea non
est sūia diffinitua differēda. **Mota gl.** q̄ p̄t
casuz in q̄ qs cogit litigare coram iudice su
specto.

De appellatiōibus.

Besert appellatiōib^r in cauſ minimis i
teriectis. **Mota gl.** q̄ declarat que cā dicit mū
num. **Ite** di. q̄ in appellatiōib^r nō attendit
quātitas cause. sed quātitas guaminis. **Ite**
dicit q̄ p̄ minima re nō datur actio de dolo
s bñactio furti q̄a actō. **Ite**.

Super eo

Appellatur sūm canones ante et post sen
tentiā. sūm leges vero nō appellat an sūia.
nisi i certis casib^r. **Ite** i cauſ ecclasticis vbi tol
litur remediū appellatōis ibi tollitur etiā et
recusatio. **Ite** vbi cauſa infra certū tēp̄ deci
dendū cōmitit curit tēp̄ a receptiōe lrārū.

Peruenit

In excessu notorio nō admittit appellatiō
Mota gl. q̄ di. q̄ nemo p̄t cōpelli ad p̄lequēdū
appellatiōz. **Ite** di. gl. q̄ vbi iuria est manife
sta p̄mo debet fieri satisfactio ante q̄m detur
absolutio.

Consuluit

Qnū a notorio excessu appellat nō ē appel
latio admittēda. **Mota glo.** et ter. q̄ loquin
tur de notorio. et di. gl. q̄ trib^r modis aliqd
di notoriū. **Ite** di. ter. q̄ iudex cauere d^r. ne
iudicet illud fore notoriū q̄d nō ē notoriū

Suggestum.

In elusionē sedis apo. null^r d^r appellare.
Mota glo. i p̄n. sui que di c̄ q̄ p̄t appellare ali

quis in absentia iudicis. Itē di. gl. id qđ iuuen
tū est ppter cōcordiā non debet vergere ad
noram.

Ad presentiam

Post ap. lata s̄nīa excoicationis non te
net. Nota g. que di. qđ sepe penit absolutō ad
cautelāz excommunicatio de iure nō teneat.
Itē di. glo. de excommunicatiōe facti et absolu
tione facti.

Cum teneamur

Appellās sup vna resi paduersariū gue
tur sup alia re vel per tertium p̄t ad iudicem re
currere appellatū. Nota glo. qđ ille qđ appellat
in uno articulo nō videt declinare iudicem
inalio.

Consuluit.

Abō valet appel. generalis ab oīb⁹ causis.
secus si appelleat a guamine et oībus guami
nibus vni⁹ caule. et vide B̄ h̄ostī. qđ p̄cordat
istud caplīm cū caplo. II. 8. eodem

Cum parati

Preretur appellationis insufficientis ne
modo debet excusari qđ r̄ndeat. Nota gl. que i
ter cetera notabilit̄ dicit qđ simplici nūcio cre
dendū est etiā in alteri⁹ p̄udiciū et alle. Itēz
dicit glo. qđ nemo p̄bibeat plib⁹ deselīo. b⁹ vti

Ad hoc.

Cū excoicatus absoluit et ante p̄ceptum
sub debito iuramēti ad p̄tere p̄mitit si ḡua
tur nō obstatē iuramēto appellare p̄t. Nota
glo. que di. qđ ex iusta causa qđ p̄t delerere iu
ramētu suū et alle. concor.

Questioni

Jurās ante absolutionē stare mādati se
clesi si post mādatū saliē in nosorūjs obedi
re p̄enit nō audiat appellās. sed reducēd⁹ est i
p̄stīnā excoicationis s̄niam. Itēz glo. dicit. qđ
mō istud caplīm differta precedēt.

Prererea

Qui ad ap. se. appellat et de post ḡua cri
mina notorie cōmitit nō obstatē appellatō
nepot corā iudice a qđ cōueniri atqz puniri.

Nota glosam que dicit qđ in enormib⁹ cr̄
minib⁹ appellatio nō defendit. et alleg. glo.
p̄cordan.

Constitutis

Qui non detulit appellatiōi per abuersa
rium prius facte de sua posteriori appellatiō
ne non potest excipere contra illum. Nota
glosam que dicit qđ frusta auxilium legis ī
uocat.

Proposuit nobis.

Appellans ab ordinario in vna causa in
alijs coram eo cogitur respondere potest ta
men recusare eum nisi cum de manifesto et
grauicrimine conuenit. Nota glo. que di
cit qđ hoc verbum debet. imporat nēcitatez.

Qua fronte

Absolutiur excoicat⁹ cautiōe p̄stīlāz ab
uersari⁹ vel excoicator ne absoluat appelleret.
Nota glo. in p̄ncipio que dicit peccasti qui
else. Itē dicit qđ citius bō ppter peccata sua
moritur ne p̄cūm ipsius augeat sic et tollū
turbanī ne malicia mutet intellectum illoz
Item dicit de cautione

Reprehensibilis

Prerelati suspēdere vñ excoicare nō debet.
nisi monitiōe p̄missa. Nec subdī et p̄cipue
regulares p̄tra disciplinaz appellare p̄nt. ap
pellanti statutī termin⁹ infra quē si nō p̄seq
tura appellationē p̄sequenti p̄dēnabī in expē
sia. Nota glo. querit casū in qđ qđ abf
qđ monitione incidit in canonē siue suspen
sionem iplo facto

Ad hoc

Iudeo ordinari⁹ a qđ appellatur p̄t partes
cōpellere qđ appellationē plequātur vñ corā
eo pareant iuri. Et si recusatur p̄t cōpellere
partes ad eligēdū arbitros.

Peruenit ad nos

Si canonicus ad residentiaz monit⁹ ap
pellat statutī libi termin⁹ ad ap. p̄sequēdāz
et interim bñficiū p̄ vicariū defūt de ipī⁹ p̄
sentib⁹ sustentandū. Nota glo. que tāgit
residentia clīcoz

Consuluit

2

Non valet appellatio p iudicis imposita
ne dimitat macipia ripiana. Nota glo. que
di. qmō appellatio nō est deferendū q
sunt ptra canonicas sanciones.

Ad hec sicut

Qui aī citationē vel noticiā lrārū misit
nūciū ad papā app. potest ne delegat⁹ pcedat
secus si p⁹. vide glo. que dicit q̄ bodie ista n̄
pcedūt ppter capitulū. ut debitus.

De priore

Quinō detulit appellatiō int̄iecte ad pa⁹
pam cū litteris sui ordinarij mittit ad curiā
vel sic. ob correctionē nō moderatā poterit
licite appellari.

Quia nos.

Regulares q̄ amouent a dignitatib⁹ suis p̄
pter infamia nō appellat. Nota gl. q̄ docet q̄
liter p̄ores et abbates regulariū debent p̄ in
famatos procedere.

Ad aures

Casus est. s. e. psonas. vñ sic. Appellatiō sta
tuitur cīmin⁹ infra quē si nō proleq̄ iudex et
delegatus pcedit.

Ad audientiam

Qui se et sua apostolice p̄ectioni submis
tit. licet app. vñ nō exp̄mat intelligit appellat⁹
se. Nota glo. g. in pñ. sui q̄ di. q̄ simplicitati parcen
dū est. Itē docet qñ q̄s p̄ appellatiōne a iuris
dictione ordinarij eximūt et qñ nō.

Accepta.

Mō debet causa remitti ad illū iudicēz a
quo est appellatū. nisi partes plentiāt et maxi
me appellans. et debet. In casu appellatōs appel
lato p̄dēnari in erpens.

Postremo

Delegat⁹ impetrat⁹ app. re. accusari pōt.
si sit consanguine⁹ imperatis vel e⁹ in illa cā
fuit aduocatus. Nota glo. notablez de iudi
ce qui est suspect⁹ et ad vñ p̄e affectionat⁹
vel p̄ sangne⁹. Itē q̄ aduocat⁹ nō d̄ esse iū
der vñ assessor i causa i qua fuit aduocat⁹. Zc.

Ad hec.

Sinā interdicti nō suspēdit p̄ ap. sequen
tem. Nota glo. que di. q̄ excōicatio et interdi
ctū eq̄parant. Itē q̄rit an ne pēdēte relata
one interdicti posset ab interdicto appellari
Itē q̄ i interdicta ecclia potest celebrari et an
h̄ verum sit. vide glo.

Cum in ecclesia.

Iudex ap. remittit ad pōrē iudicē si nō cō
stat sibi a guamie vel iniusta sinā appellatū
Nota glo. que di. qñ cā est exp̄menda i ap. et
qñ nō. Itē notat q̄ iudex app. p̄seruans pōrē
sinā nō debet eam executionem mandare

Directe nobis

Si appellat⁹ q̄ nō fuit p̄secut⁹ app. suam.
in termino redit ad pōrē iudicē et ex alio gra
uamine iterū appellat⁹ debet audiri appellat⁹
Nota glo. que tangit quoniam sit appellat⁹
Itē vide ter. qui dicit q̄ causa matrimonial
est favorabilis.

Præterea

Sinā excōicatio suspen⁹. vñ interdicti la
ta sub p̄ditione suspendit si ante p̄ditionē ab
ea fuerit appellatū. Nota glo. que dicit q̄o sit
satissimē Nota glo. que dicit de sinā lata i b
p̄ditione.

Secundo requiris.

Si p̄ rescp̄iū ples cōmittant articuli p̄ne
xi et in uno tantū illorum appellatio inbibet
in alijs intelligitur etiā p̄biberi. Secundo di.
q̄ suspitionis causa p̄ponēda est corā iudice
qui recusal et corāz iudice arbitris pbanda
Nota ter. di. q̄ verba deseruiunt intentioni
Item dicit in fine q̄ iuris ratio id dictat qđ
suspecti et inimici iudices eē non debent. vi
de glosam que allegat plures p̄cordātias

An sit deferendum.

Qui nō defert appellatiō aduersarij nec
debet sue deferi. et sic intelligitur de appella
tione extra iudiciali. Nota glo. que dicit qđ
sit fieri in continēti et qđ ex interuallo. Itē
q̄ frustra auxiliū m. zc.

Novit ille.

Appellat⁹ executor nō recusat nec ab ipso
appellat⁹ nisi modū excedat. Nota glo. que

di. q̄ ille q̄ rē p̄ducit in lucē pon̄ rē declarat q̄z
aliqd noui faciat.

Sepe contingit

Si appel. admittit a iudice et approbatur
a parte t̄minus ad eā p̄sequēdāz statut̄ ab
hoīe habet vires p̄emptorij nec potest preue
niri. Nota glosa in principio que tangit q̄n
negligentia sive dolus procuratoris nocet
domino

Constitutus

Si appellantes in negocio electionis istra
temp̄ legitimū app. interpositā nō fuerint p̄
secuti nibilomin⁹ iudex ex officio suo deim
pedimentis appellatōnis cognoscit. Nota B
q̄ electio partum p̄scrutinii & partim p̄ viā
cōpmissi p̄t fieri.

Constitutis

Q̄dinus sufficiens causa in app. expressa
affirmationem electionis impedire nō p̄t.
Nota glosam que dicit q̄ ille q̄ est sanctior
et doctior ille est eligendus. Item q̄ modica
scientia toleratur in prelato. Item loquit̄ de
potentia electi.

Ex parte tua.

Appellari potest si partibus locus nō tu
tus assignatur etiam si causa cōmilla fuerit
app. re. Nota glo. que di. q̄ nō solum partes
verum etiam a duocati et testes erūt sine pi
culo.

Significavit.

Si quis super eadem read diversos tra
bitur iudices potest licite appellare. Nota gl.
que docet qualiter capiūlū debet constitue
re procuratorem. Item docet qualiter p̄cedē
dum sit cum capl̄m intendit agere p̄tra suū
ēpm et qualiter iunc debet fieri constitutio
procuratoris.

Significantibus.

Cum agitur rei vindicatione si declarat
tio sive specificatio rei pente denegatur lici
te appellari potest. Et aliqui dicunt istaz de
cretalem superfluaz propter illaz s. de li. ob.
significantibus.

Ex insinuatione

Iudex a quo appellatur terminū p̄fī ge
re nequit infra quem index ad quem appel
latur app. beat terminare. Nota ter. m̄lū
notabilem qui dicit q̄ lis que in consistorio
principis speratur inferri absq; danno mo
re intacta permanet donec ipsam faciat in
troduci et a proceribus iuxta moře dirimi.

Bone memorie

A grauamine imminēti potest licite ap
pellari. Nota. Et isto caplo q̄ B admittit ap
pellatio a grauamine nōdū illato. s. cōminato
et futuro. et hoc est verū in app. extra iudici
ali. Item nota glo. que dicit qualiter p̄ceden
dum est contra illum qui non spoliauit sed
mandauit.

Bilecti filii

Cum est questio inter subditum et prela
tum sola nunci missio ad superiorē vim ap
pel. obtinet. Nota tertū q̄ dicit q̄ plus est fa
cio appellare q̄z verbo. et sic dicit glo. q̄ facto
enam quis renunciat iuri suo et factis men
timur et factis plentit quis z̄c.

Pastoralis

P̄de clausulam app. remota remouet oī
appellatio in iure non expressa. Nota tertuz
in fine qui dicit p̄ excōmunicatio semper se
cum trahit suam executionem. Nota glo. q̄
tangit q̄liter p̄cedendū sit quando q̄s p̄ app
pel. excōmunicatur & an teneat talis excōm
unicatio

Solicitudinem.

Qui appellauit ad papam app. renunciat
si pro ea causa propter quā appellauit ad ar
chepiscopum iuit. vel sic. Omissio medio ad
sedem app. appellari posset. Nota textum i. si.
qui dicit q̄ allegans contraria non est audi
endus et glo. alle. p̄cor.

Bilectis filijs

P̄de appellationem principale et accesso
riū ad ap. le. transferunt. Nota gl. q̄ dīc q̄ ille
qui facit q̄d ad ipsum non p̄tinet etiaz li bo
num sit ei imputat. Item tangit glo. in prin
q̄liter sine excōmunicatiōe presbiter capi p̄t
Itē tangit de interdicto et excōmunicatiōe. Itē
dicit de illo qui turbat divinū officiu q̄dīne

excommunicatione de ecclesia eici potest, et allegat.

Ut nostrum

Ipostquam papa aliquod negocium ab se reuocavit inferiori iudex in eo procedere potest, et nota glosa que dicit quod plus est negocium per superiorum ab se reuocare quod ad eum appellare.

Oblate nobis

Cum terminus appellationis prosequetur prefigitur neutra partium illum poterit preuenire alias statim appellans poterit litteras impetrare et etiam appellatus cum tam non nimirum non precurrat. Nota glosam que dicit quod nemo debet preuenire diligentiam alterius captiose et alle, xvij, questi, vij, placuit, etc.

Iudex tuas

Cum post item contestatam appellatur iudex appellationis alteri partium se per contumaciam absentiae potest causam diffinire Nota glosam que limitat illud quod consuevit dici auctore non probante.

Ut debitum.

Appellans ante sententiam diffinitiuam Debet exprimere causam que probata inueniatur rationabilis. Et si causa rationabilis non inueniatur factum ad inferiorem cum condemnatione expensorum appellantis remittatur. Nota glosam que tagit quid operatur illa clausula appellatione remota.

Cum cessante

Judex potest suam interlocutoriam mutare non obstante quod eo fuerit appellatus. Nota glosa, que dicit quod iudex communitoria verba dicit parti pars ex hoc posset appellare, nisi iudex de hoc satisfaciatur, etc.

Cum speciali.

Istud capitulum docet qualiter procedatur quando iudex ordinari vel delegatus allegatur suspectus, et quis debet cognoscere de causa suspicionis, et quis debet arbitris presigere terminum et quid sit facie iudicis.

Si infra terminum non pronunciauerint, Itē dicit quod in notorijs non admittitur appellatio. Item docet quomodo procedendum sit quando excessus est dubius et ab eo appellatur.

Cum causam

Appellari potest si delegatus processum approbat delegatorum a suis subdelegatis datum. Nota tertium in fine qui dicit quod solo delegatus a principe causam alii potest delegare. Nota glosam que docet quando quod errorem suum potest corrigere.

Bilecto filio. S.

Non sufficit appellanti quod legitimam et veram exceptionem opposuit et appellavit nisi doceat se propter illam propositam et non admissam appellasse. Nota glosam que dicit quod sententia lata contra ius litigatoris bene teneta qua non est appellatum licet non teneat contra ius constitutionis.

Nicolao

Qui minus sufficientem procuratorem mittit ad appellationem prosequendam partem prosequenti condemnatur in expensis. Nota glosam in principio sui quod appellans appellationi sue terminum per statuere ad proximum

Sua nobis

Eb eadem sententia ter appellare non licet. Nota glosam que exponit illam dictiones iterum, et dicit quod illa vox iterum duas res significat. Item glosa exponit quomodo hoc debet intelligi quod tertio appellare non licet.

Bilecti filij

A delegato episcopi speciali non potest appellari ad archiepiscopum, vel sic. Non vallet appellatio si gradatim non appelletur. Nota glosam que docet qualiter sit appellandum et quando omissione medio potest appellari, et quid operetur consuetudo in appellationibus interponendis.

Ex parte. B.

Abater que fuit tutrix coniugans ad secundas nuprias potest appellare si conuenientur nomine pupillorum. Nota glosa que di-

sputata mater potest eē tutrix filiorum suorum. Item quibus tutoribus mater p̄ferit

Intimasti.

Appellari potest si ignoratibus partibus iudex referat negocium superiori. Nota gl. in fine que dicit q̄ iudex volens referre negocium ad superiorem debet partibus pri⁹ dare exemplum relationis.

Significante.

Ubi ante litis p̄testationem circa id de q̄ lis est aliquid innouet delegatus vel diez p̄uenit locus est appellationi. Nota g. que di. q̄ pendente dilatatione iudicis officiū dīcōque scere. et alleḡ.

Interposita

Non sufficit appellanti q̄ ex causa appellauit probabili. si non docuerit eē veraz nisi offerens se h̄ probaturum nō fuisset admissus. Item tangit istud capitulum quo procedendum est quando appellatio interposta non recipitur a parte neq; a iudice. Item docet quid faciendum sit cum appellans p̄tit causam remitti ad priorem iudicem. Itē quid faciendum sit cum pars aduersa contumaciter se absentat.

Inquisitioni

Si clausula p̄ qua tollit app. remediu po nitur in medio litterarū si sunt plura negotia se minime p̄tingētia p̄missa tantū cōplicetur. nisi forte in fine litterarū predicta clausula iteretur.

Una sententia

Una sententia pluribus p̄dēnatis si un solus ad app. bēneficiū cōuolauerit illi⁹ victoria iure communi ceteris suffragatur si communi iure iuvetur. Idemq; negotiū eadēq; causa defēsionis existat.

Si iustus metus.

Qui nō audet appellare debet hoc corā iudice a quo protestari et si eum commode babere non poterit faciat hoc coram bone fisi personis et pro appellante habetur. Ut de glosam que dicit de metu et dicit q̄ hoc ca

scurat ei tempus qui agere non potest si hoc protestetur et alleḡ caplīm pastoral. de of. ord. in fi. cc.

Titulus. De appellatiōnibus. libro sexto

Eordi nobis

Appellans ad papam in iudicio vel extra appellare debet in scriptis et causam exp̄me re et apostolos petere si vult. et si petit appellatus. principales per se vel procuratores instrucios super p̄ncipali accedere debent ad papam. In appellationibus a sententia diffinītiva interpolitis nil mutatur. Demum appellanti et appellato constitutionem nō suā tibus imponitur pena. Nota glo. que arguit pro et contra. et querit an ista decretalēnā babeat locū in ordinario

Legitima

Iudex qui recusatur statuere potest arbitris competentem terminum ad finēdāz causam recusalōis quo elapsō si finia nō fuerit in p̄ncipali procedit. Et dicit glo. q̄ si competentem terminum non assignauerit locus est appellationi.

Romana

De officiali episcopi non ad episcopum sed ad archiepiscopum appellatur. hoc p̄nō Secundo dicit q̄ de subdito episcopi nō ad archiepiscopum sed ad episcopum appellat. nisi aliud esset de consuetudine. Tertio dicit q̄ archiep̄s causam appellationis ad ipsū interposita non debet committere v̄l partes citare nisi in appellatiōe probabilis causa sit expressa. Quarto dicit q̄ si negetur per appellatōz negotiū devolutū n̄ ibibebit archiep̄s iudicē p̄ncipal cause procedere nisi p̄rō de uolutione cōstiterit. Quinto dicit q̄ si dicit ex iniusta causa appellatum inbibere nō potest. nisi prius recepta appellatione vt p̄habili incipiat cognoscere de veritate cause. Sexto dicit q̄ licet dicatur appellatum a diffinitiva in calu p̄hibito a iure exquo de hoc cognoscere ceperit potest inbibere ne sententia

2

executioni demādetur. Septimo dicit q̄ archiep̄s in tertiam personam post inhibitionem suam in causa ad ipsum per appellatioνē exerce non potest. Octavo q̄ archiep̄s appelle tantem in alijs causis iurisdictione episcopi non potest eximere. Nono dicit q̄ ab episcopis in causis in quibus temporale babēt iurisdictionē de iure debet ad archiep̄scopum appellari. nisi speciale ius alius inducat. Decimo dicit q̄ censuram ecclesiasticam in appelle tantem prolatam perep̄ūm archiep̄s reuocare non potest nisi partibus vocatis & de causa legitime cognoscāt. Undecimo et vīlūmo dicit q̄ ex quo archiep̄scopus pronunciat male appellatum ante sētē statim dī causam ad ep̄ūm aut suffraganeum suum a quo fuit appellatum remittere. Nota glo. que inter cetera dicit que concurren tē debent q̄ appelle tantō non habeat locū ppter notorium factum. s. q̄ q̄sūt p̄fess⁹ testibus convictus et argumentis superat⁹. Itē notat gl. quando citatus non debet compārere et quando sic. z.

Ut super

Si iudex requisitus nō tradit ap̄los et p̄stea pcedit in causa nō valet processus nisi appellationi renunciati fuisset. Nota gl. q̄ dic q̄ in aplis debet exprimi causa delationis vel repulsionis.

Cum appellationibus.

Iudex appellationis inique appelle tantē a testinā remittere debet ad iudicem principalem & in expensis condemnare. & si principalis iudex nō detulerat appellationi. s. si detulerit nō fiet remissio dī necessitate. In appellationibus interpositis a diffinitiua antiqua iura seruantur. b.d.

Ab eo qui

Si appellans infra triginta dies instantē non petet ap̄los appellationi renunciati si in h̄er modo debito requisitus illos nō tradat. sed postea procedat. nō valet eius processus.

Non solum.

In nouata per iudicem post diffinitiua.

Sententiā a qua appellatum extitit reuocant statim per iudicē appellationis etiā si an appellationem fuerint innouata. Attemptata vero post appellationem ante diffinitiua s̄tentiam nō reuocant nisi p̄mo dī veritate constiterit nisi post inhibitionem debito mō statim attemptata fuissent.

Concertationi.

Qui appellat extra iudicium infra x. dies ex quo sciuīt ḡuamen appellare debet. postea per remedium iuris cōmuni audietur s̄ nō per appellationis remedium. qd̄ ē notandum.

Appellatio

Appellatio iudici p̄recta licet coram eo nō fuerit lecta ex hoc impugnari nō potest. Nota gl. que dicit hoc in distinc te seruādūz fore q̄ quando appellatur a iudice. siue sit in iudicio. siue extra. debet fieri coram iudice si baberi potest.

Si a iudice

Si iudex a quo est appellatum a grauamine et ad audiendū reuocationē v̄l ad dendū de b̄mōi ḡuamine te citauerit cum iudex desinit tuus ēē comparere nō teneris nisi solum ad hoc citatus fueris ad audiendum reuocationem. Et si tunc non compueris libere in causa procedere potuerit.

Collatione

Collatione beneficii tibi facta per ep̄ūm et caplīm si ep̄ūs interfuit ut ep̄ūs ad ipsum ep̄ūm appellare non potes. potes tamen ad eum appellare si interfuit ut canonicus. z.

Licet ab

Iudex appellationem interpositam a diffinitiua reuocari p̄t in cōlocutoria principali negotio preiudicante als non. Vide glosam q̄ ponit exemplum in dilatorijs vel in condēnationibus expensarum super eo q̄ in exceptione succubuit vel propter aliam causam similem. z.

Titul⁹. De appellatio nibus. in cle.

Si aiudicibus.

**Si a plurib⁹ iudicibus fuerit appellādū
et eoꝝ copia simul haberī nō potest corā ma-
iori parte est appellandum et ap̄li peti debet
et tantū valebit ac si coram omnibus appella-
tum fuisset. Et appellato terminus p̄s̄sus et
dilatio legitime sunt facienda.**

Quamvis rigor

Sufficit ap̄los peti uno contextu sepi⁹ et
instant ad quos recipiendos si iudex certus
terminū statuat appellans illos non petens
in termino appellatōi renunciat. Idem si iu-
dex statuerit terminū iuris incertū ista quē
appellās illos debite nō petiuit vel oblatos
recipere renuit sc̄. Nota gl. q̄ declarat quali-
ter faciendum sit cum aliquid mandat fieri
sub termino aliquo. sc̄.

Sicut appellationem

Appellans appellationem suam extra iu-
dicialem infra annū p̄sequi et finire tenetur
qd̄ si iusto impedimento celate nō fecerit ap-
pellatio de sua censiō debet.

Quamdiu

Appellationis prosecutio p̄cōmissū vel
alio de p̄elu partium suspensa impedit ēmi-
num ad prosequendum appellationem a iu-
de vel ab homine statutum et iudex non po-
test procedere nisi viderit ex dilatōne pericu-
lum imminere. sc̄.

Appellanti

Non licet appellanti a grauamine prole
qui appellationem suam nisi ex causis in ap-
pellatione expressis nec ex nouis productis
aut de nouo probandis processus p̄mū iudi-
cis impugnari vel iustificari potest. Nota
glo. que docet ubi vita probanda sit. hoc ē co-
ram quo iudice

Si appellationem.

Appellationem per negligentiam appellā-
tis desertam eriam si appellans aut appellat⁹
eam p̄sequant̄ non ideo minus s̄nia censet ī
rem transiisse iudicatam. vide glo. que po-
nit vnam questionem.

Cum a repulsione.

Noꝝ auditur appellās sc̄do a repulsione ex

ceptionis p̄emptorie post sententiaꝝ diffini-
tiuam n̄i pponatur ex eo q̄ p̄sus repulsa fu-
it q̄ pponebatur in epte.

Titulus. De peregrinibus

Conquerente.

Qui peregrinatur ad curias manet sub
apostolica protectione securus cū reb⁹ suis
Nota gl. in fine que dicit q̄ quādo turbatur
possessio absentis tunc p̄ius amicus prim⁹
colonus in absentia dñi p̄nt petere vt possel-
lio restituatur. Et vide hic abb. qui in dictis
suis dicit quis hoc casu sit sub protectione
apostolica. sc̄.

**Titul⁹. De confirmatione
utili vel inutili.**

Si quis.

Si sup̄ aliqua re ex certa scientia papeſa
cta est confirmatio inferior iudex de refiri-
mata cognoscere non potest n̄i forte res litigiosa
est tpe p̄firmationis vel eēt notoriūz
confirmationem imperatam p̄ fraudem.

De confirmationibus

De p̄firmatione ap̄. non est aliquatenus
iudicandum n̄i hoc p̄cedat de mandato se-
dis apostolice vt certum sit p̄ falli suggestio-
nem p̄firmationem fore obtentam. b.d.

Bone memorie.

Littere appellatis de sententia retractan-
da irritant p̄firmatōnē s̄mē ab appellante. ca-
uta de appellatione obiecta n̄i in litteris ap-
pellatis de litteris p̄firmatoris s̄iat mentio
generalis. vide glo. que notat quādo littere
revocantur.

Cum dilecte

Innouatio privilegiō ū p̄firmationē nō
facit. Nota gl. que di. q̄ similē q̄tatis rō illis
iura suadere videt. Id di. q̄ mulier et mona-
chus p̄nt eē p̄curatores

Elo nostram

Administrationes nō p̄fūrment canonis

2
cōs reglārib⁹ et idē in q̄libet regulari. Nota
glo. que di. q̄ favore religionis multa fiunt.
Itē sūma est ratio que p̄ religione facit

Sorrecta nobis

Cōfirmatio facta reglārib⁹ sup̄ p̄oratib⁹
z administrationib⁹ vt eos q̄d vixerint te
neāt nō valet nisi illa expresse et ex certa scien
tia dñi pape pcedat.

Examinata

Cōfirmatio nibil facit vbi res cōfirmata
nō tenet. Nota glo. que di. q̄ sūia lata p̄ ius
scriptu⁹ nō tenet. sed bene sūia lata p̄ tra ins
litatoris. Itē dicit qđ op̄at p̄firmatio.

Venerabiles

Cōfirmatio facta cū clausula si est p̄uide
lata. z. ex certa sc̄ientia intelligit fieri si ponat
in papali littera series rei p̄firmate. Nota. g.
que querit an hoc casu etiam instrumentū
debet compositionis exhiberi apud iudicēz.
Et glo. dicit qđ nō. quia eo ipso q̄ cōpositio ē
per papam p̄firmata videtur p̄ papā instru
mentum publicatum.

Sua nobis

Silegatus vnam eccliam alteri p̄tulit p̄
bocnō p̄ejudicatur dyo. c. etiam si illa colla
tio in forma cōmuni a papa fuerit cōfirma
ta. Nota gl. satis notabilez que dicit q̄ si vni
cuiq; iura sua illesa nō seruant z. Item dicit
papa. nechonorē meū d̄puto in quo fratres
meos honorem suū pdere cognosco. xci. di
stinc. in. c. Ecce. z.

Expliciunt sūmarij ca sus secundi li.

Incipiunt casus sum
marij librorum decre
taliu⁹ sexti et clementi
narū. li. tertij.

Tlaici

3
Laici nō debēt stare neq; sebrie
iuxta altare qñ sacra mīsteria ce
lebrant. Et ad orādū z ad cōmu
nicandū pateat laicus sc̄a sc̄or. vide glo. q̄
sup̄ isto vides se fūdere in pluētudine

Clerici arma

Clerici portātes arma z usurarij excōicē
tur. Nota. g. q̄ di. q̄ ex iusta cā cleric⁹ p̄t licite ar
ma p̄tare vt. s. si p̄ loca piculosa sit trāslitur⁹
tūc ppter crōē latronum arma portare po
test. licet percutere nō debeat

Ut quisq; presbyter

P̄dresbyt̄ q̄ regit plebē dz secū brē vnū cū
cū q̄ secū cātet z eplam z lectionē legat z qui
posset scolas tenere z prochianos in symbo
lo docere

Si quis ex clericis

Si q̄s clic⁹ comā relaxauerit anathema
sit. Itē ex. c. se q̄nti cal⁹. Clerici neq; comā nut
ant neq; barbā p̄tēdat. Nota. g. q̄. di. q̄ habit⁹
semel suscep⁹ nō l; dimitti nisi ex iusta cā. et
gl. ponit v̄. Tūc vt peterē laici sub imagi
ne romā. Has fuit vt sinerez luxurias comā.

Clericus si tonsura

Clericus tōsurat⁹ p̄tducere v̄xorē z coro
nā deferre nec p̄t v̄xorē suā in vita sua dimi
tere. Nota. glo. que h̄ arguit q̄ clic⁹ v̄xorat⁹ p̄t
deferre coronam z.

Clericis

Clerici q̄ comā nutriunt etiā inuitia suis
archidiyaconis tōndeāt. Nota. gl. q̄ q̄s inuit⁹
cogend⁹ est ad bonū et p̄cipue ad id qđiam
suscep⁹ z arguit glo. qñ beneficiu⁹ transserit
in inuitum.

M̄onasteria

Cleric⁹ sine causa frequentans sanctumo
nialium monasteria per episcopum arceri
debet vt desistat. q̄ si nō fecerit a beneficio ec
clesiastico reddatur immunis. Qđ si laici h̄
fecerint excommunicationi subdantur. Nota
glosam que dicit q̄ illud dicitur frequenter
fieri qđ sit duabus vicibus. et alle.

Quoniam

Juxta reddituum quantitate et etiam expensas sunt clerici in certo numero in ecclesia instituti. Itē dicit quod regulares ad communem vitam sunt cogredi. Nota glo. quod dicit quod in facultatibus estimandis habenda est ratio expensarum.

Cum ab omni.

Delegatus pape preter expensas victualium nihil debet a litigantibus recipere nisi nomine assessorum. Nota hic glo. super verbo abstineremus quod agit an liceat alicui redimere ius suum. et alle. Itē glo. determinat quoniam iudex potest alii quid recipere et quando non.

Deus qui ecclesiam

Solenitas habitus religionis ex causa propter a domino papa remitti. Nota glo. que dicit quod homines diversarum professionum non debet esse in uno monasterio. Itē quod quilibet debet se conformare moribus eorum cum quibus vivit. Itē dicit quod canonicus regularis propter fieri episcopus in ecclesia seculari.

Cum decorum

Ludi laicorum propter extremitatem crudelitatis non debent fieri in ecclesiis. Nota quod larue dicunt de formitates hominum quoniam super admissionem aliquius coloris facies hominis deformatur. et huius abb. Nota glo. que tangit quod ludii in ecclesia admittuntur.

At clericorum

Ista decretalis punxit clericos incontinenter viuentes. et etiam platos quod propter pecuniariam penam sustinet clericos in fornicatione viuentes simili pena. Itē nota ter. qui dicit quod timor dei a malis non renocat. Itē nota hic ab excessione ter. quod plus peccat ignoratus adulterans quam sacerdos in fornicatione incidens.

A crapula

Clerici si ingurgitare non debent neque in ebriari et si contra fecerint puniuntur. Nota hic ter. qui notabiliter dicit quod ebrietas mens inducit exilium et libidinis provocat invenitum. Item vide glo. que ponit metrum

Oratij. Secundi calices quem non fecere disponuntur. Insurgunt rire tunc pauper cornua sumunt. Itē dicit vnde dicit eburetas.

Clerici officia

Hic tredecim ponuntur capitulo ad que suadenda clerici de consilio astringuntur. Inno. dicit quod stud capitulo loquatur de honestate. et huius ab sic summatur. In negotiis propriis ludis vestibus ac ornatu minus honesto precipit clericos abstinere et habitu honesto uti cuius varietatem in pluribus exprimit et attestat. b. d. Nota glo. que tangit an perditum in alea possit repeti. Itē dicit quod medium spectandum est. Itē glo. multum tangit de vestibus.

Ex litteris pontini

Clericus negocias post admonitionem episcopi perdit in suis possessionibus primum legum clericorum. Nota glo. quod dicit quod frustra auxilium legis est. Itē quod bona clericorum gaudet privilegio si clerici alias se negociacionem immiscuerint.

Titulus. De vita et honestate clericorum. li. sexto.

Clerici

Clericus ioculator anno vel tertio monitus non desistens ipso iure perdit privilegium clericale. nota. quod dicit ioculatorum. quod goliardi. et quod dicuntur busones. et oes tales clericorum exercitent perduunt privilegium suum. et glo. dicit ratione quod vita illata non patitur eos privilegio gaudere. Itē glo. arguit quod annus est breve tempus.

Titulus. De vita et honestate clericorum. li. sexto.

Biocesanis

Ista clavis punxit clericos pingatos et alios personaliter et publice carnificum et tabernarios officium exercentes quod dyocesanos notarii et tertio moniti illorum officium non dimittunt. vel illorum dimissum realsum et excitat et dyo. Nam aliquos clericos quod scilicet actus exercet. et non glo. que in interpretatur minimos

3

Quoniam.

Ista clemētina premisso exordio, primo punit clericos beneficiatos videntes publice virgata vel partita ueste. secūdo punit dyaconos et subdyaconos. tertio omnes clēcos tonsuram publice cū tali ueste portantes q̄to h̄ntes dignitates personatum. beneficium curatum et sacerdotes et religiosos publice portantes talem uestem vel infulaz. quinto punit omnes predictos videntes tabardo notabiliter breui integrē forato. sexto certas ca ligas clēcis interdit. Nota gl. q̄ notabili dīc de iōsura sine corda clēcali et desigō ipius.

Titulus. De cohabitatione clericorum et mulierū. extra.

Inhibendum

Suspecte mulierē cū clēcis habitare nō debet etiā si alias a canomib⁹ sint p̄cessē. Nota glo. q̄ di. ille mulieres habitare p̄nt cūz clēcis cum q̄bus naturale fedus non permittit aliquod seū. id est mali suspicari

Si quisq; m.

Sacerdos de fornicatiōe suspect⁹ si post trinam monitiōe cum fornicaria sua vñ cū quacūq; alia muliere suspecta fabulari aut p̄uersari reptus fuerit excommunicatiō s̄bdatur. vel sic. s̄m. Id anormitā. Excoicatur clēcus q̄ a suspectarū mulieruz colloqō nō de s̄sistit vel eorū p̄sortio. Nota glo. que di. q̄ nomine superioris inferiores intelliguntur

Clericos

Clēci suspecti de p̄iurio p̄cubinas abiura re nō debent. Nota glo. que bic dicit illō nō est alicui iniungendū per iuramentū qđ verisimile sit q̄ nō debeat seruare. Itēz q̄ pena unius debet esse metus alterius.

Sicut ad extirpandas

S̄bdyacon⁹ a senō remouēt suā fornicatiā p̄ monitiōz suspendit et si durāte suspēsione eā detinere p̄supserit a bñficio p̄petuo remouēbitur. Nota gl. q̄ dicit de suspēsione

Super eo.

Excommunicatus non exprimens causam sue excommunicationis pro absoluto non habetur. licet litteras absolutionis ostē dat. de isto vide glosam et allegat.

Si autem clerici

Sic clēci fornicarij post trinam monitiōz se non corrigant recte possunt ab episcopo spoliari beneficio. Nota bic gl. super verbo spoliare. quia vbi non adicitur tempus itel ligitur perpetuo. z.

Vestraduxit

A clēcis et presbyteris quāq; fornicarij qđ ab ecclia tolerantur nec habent op̄is evidentiam licite diuina misteria audiant. et alia recipiantur ecclesiastica sacramenta. A notorijs vero abstinentiam est nō prop̄ sacramenti defectum sed ad ipsorū fornicatorum emendationem. hoc dicit. Nota glosam. que distinguit inter triplex notoriū. facii iuris et suspcionis

Tuanos

P̄der dicta testium non iuratorum fornicatio nō probatur. Nota gl. que di. q̄ presumitur de vita alicuius ex dicis eorum cū q̄bus conuersatur. Et presumitur probata fornicatio ex eo q̄ quis suspectam h̄z in domo.

A nobis tua

Epūs non debet permittere mulierclas cum clericis habitare nisi tales fuerint cū q̄bus naturale fedus nihil permittit criminis suspicari. Nota glosam que arguit hic dī capitulo primo

Quesitum

P̄opter fornicationem non notoriā non respūuntur officia clēcorum. Nota ter. multum notabilem qui dicit aliquem eē suspensum p̄opter mortale peccatu⁹ quo ad se et non quo ad alios. Et dicit glo. q̄ licet alius sit criminolus non debet in officiis eū tari q̄m di ab ecclia toleratur

Titul⁹. De clericis cō/iugatis.

Siqui

Clericus infra subdyač. ordinē exīs si vxorem legitima; durerit et bñficiat⁹ fuerit cōpellend⁹ est ut vxore teneat et bñficiū dimittat. vide glo. que di. q̄ q̄ s̄ ipso fact⁹ pdit puilegium suum. zc.

Sane.

Cleric⁹ piugat⁹ ad ecclastica bñficia aut ad sacros ordines. aut administrationes ecclasticas nō admittit nisi pperuā vogueat castitatem et cū unica contrarerit vñgine. Nota glo. q̄ tangit an corrūpēt vxorem suā anteq; eam ducat posset promoueri ad ordines

Quod a te

Clerici ūra subdyač. pstituti si vrores duerint et ecclastica bñficia dimiserit pnt bona p ipos ad eccliam deuoluta repeteret et ecclia debet illa sine ptraditione restituere. Et de isto vide gl. super verbo redire. Nota q̄ immūdicia quo ad vrores dicitur castitas de quo vide hic glosam.

Sane sacerdotes

Ep̄us potest dispensare cum clero qui matrimonium p̄trarit cum virgine et intelige idem cum sacerdote qui contrarit de q̄ glo. disputat et iura p̄t contra allegat.

Diuersis falla.

Clerici in minoribus p̄stututi q̄ ducunt vrores sua si qua bñt bñficia dimutere debent. Nota tex. qui dicit q̄ cubara male p̄cordat cum psalterio. Item dicit tex. q̄ vir cogitat q̄ mō placere debeat vroxise. Nota glo. que tāgit q̄ cōter plueuit dici plurib⁹ int̄r⁹ minor: est ad singula sens⁹. Item q̄ ad vtrūlibet festinat neutrū zc. Itē glo. notat et arguit q̄n h̄ alicui venire p̄factū suum proprium

Cum olim

Qui al's eligibilis est nō impediā p̄mōtione ex eo q̄ ex legitimo matrimonio p̄ patrem suū in minorib⁹ p̄stitutū p̄tracio et postea in sacerdotio ap̄d grecos p̄tinuato na:

nus cōpbat. Nota gl. que dicit H̄ casu mēta de p̄uetudine.

Johannes nobis.

Cleric⁹ piugat⁹ nō bñficiat⁹ nō cogit de ferre tonsurā clicalē ex q̄ int̄ ipm et vxore suā posset scādalū generari. Nota gl. q̄ arg. p̄t p̄an et q̄n cleric⁹ pdit p̄ilegiū suū portando coronā vel nō et q̄n bz spē redeūdi ad ecclesiam et quādonon. et alle.

Cum decorem

Caſ⁹ sm panor. vxorati nō admittunt ad ecclasticas dignates p̄ ipos dimissas. q̄ p̄dictas sine scādalo ḡuit malo exēplo retine re non p̄nt. Itē ppter scādalū repellit q̄s a beneficio

Ex parte tua

Coniugat⁹ a talleis et collectis nō excusat necres sue gaudet p̄milio clericali. vi de glo. et nota eam.

Ut consultationi

Clericus e seculis miles p̄t renūciare p̄milio clericali. Nota gl. que arguit et di. q̄ p̄pter etatem q̄s nō debet tonsurari. Itē dicit hic ab. qid qđ H̄ dicit de milite dici p̄t etiā de quolibet alio nō beneficiato.

Titul⁹. De clericis con/iugatis. li. sexto.

Clerici

Si clericus piugat⁹ serat habitu et tonsurā clericali p̄milio gaudet als nō. vide glo. que dicit si esset bigami omni p̄milio clericali eēnt denudati nec possunt etiā portare tonsuram. vt. s. e. li. de bigamis. in. c. altri cationis

Titulus. De clericis non resi. extra.

Non liceat

Non licet episcopo de sua ciuitate transire ad aliam cum nullus episcopus inuenit⁹ sit qui de maiori ciuitate transiret ad minorē rem. Nota hic dubia interpretari in peiorē partem.

Ex gestis

3

Prohibetur presbiter deserens ecclesiam suam ad quinque annos et monitus non rediens a sua dignitate deponitur. Nota quod quantumcumque vagabundus discurrat ab ecclesia sine motione premia priuari non debet.

Quia nonnulli.

Talis debet dari ecclesia qui ipsa per regem per seipsum alios perdet ipsam et offerens largiendi platea periret. nota quodbus modis dicitur dignitas. Item nota glosa que dicitur quod hoc ius commune est quod quis debeat cobabitare sive deseruire ecclesie in qua intulatur est et taliter ad hoc iura.

Relatum est

Non residere in ecclesia impedit promovendum et deicium promovendum. Nota glosa quod dicitur quod clericus sine licentia sui prelati absente non debet etiam ex iusta causa sive causa studiorum. ut hoc siue alijs iustis ex causis puta pugnatis.

Fraternitati

Episcopus non debet clericum alterius diocesis sine litteris commendaticis recipere nisi super hoc habuerit apostolice sedis mandatum. nota glosa que docet quae sunt littere commendationis siue dimissorie.

Conquerente

Qui babet sufficiens beneficium vel quod non vult ecclesie deseruire. beneficium non potest ab ecclesia vendicare. nota quod in hoc modo sufficiencia plura sunt consideranda. scilicet nobilitas et scientia. quia tales personae maioribus redditibus sunt honorandae. etc.

De cetero

Qui est in servitio episcopi pro parte reputatus quod ad perceptionem beneficii et ecclesie sive intelligit. Ideo dicitur glosa. de illo quod est in servitio episcopi. Item taliter glosa de studentibus in theologia.

Ex parte.

Presbiter ad decem annos deserens suas ecclesias si monitus non vult in ea residere ipso potest priuari. id est de quocumque simplici. nota glosa. que dicitur quod etiam vagabundus citari debet si inueniri non potest in ecclesia quam deseruit. etc.

Qualiter

Archiepiscopus propter temeritate ultra quodriennium suum deserens ecclesiam per capitulum vocatus infra mensum non rediens capitulum auctoritate pape aliquem potest eligere. nota. quod potest unum notabile quod ipsa receptionis iuray inspicieatur est.

Inter quattuor

Clerici quod sine iusta causa ecclesias deserunt sine plenaria episcopi auctoritate expectati non redierint illis prout priuari. nota glosa que dicitur quod clericus etiam absentes ex iusta causa debet pereire a suo episcopato. et cuiusmodi clericorum quod sic deserunt suas ecclesias decessores appellantur.

Ex tue deuotionis

Traditur bic forma summa quod debeat absens clericus ad ecclesiam revocari si non inveneriatur ut in principio quia debet tribus editiis ad ecclesiam suam citari. Et si inveneri debet procedi contra eum ut in glosa contra eos. Et dicitur quod ista decretal loquitur tantum in planis administratoribus. Item quod arguit quod depositum restituere quod non potest et alio modo quod est notable.

Tue fraternitatis

Bonum studium in castris et villis non presumitur esse et ideo nullae residentie compantur. Nota glosa quod in regiis civitatibus et non in castris sunt in villis sunt iura studienda.

Ex parte tua

Singulis in ecclesia residere quod iura persequuntur sive dignitatis. Nota glosa quod singulis residentibus quod est. Item quod est in iuris eiusdem et item quod est in pugnacis per partem reputatus. Item quod est in modis diversis quod non est.

Cum dilectus

Statutum factum est non residentes non ligant abentes exentes familiares pape. quod illi censes obsequiales esse exhibent universitate. Nota glosa quod propterea eorum auditio deterior est non debet immo tunc gaudere privilegio.

Ad audientiam.

Qui infirmus est et etiam ille qui est in episcopatu servitio residere in ecclesia singulatur. et rex suis subiungit rationem. Nota glosa que dicitur quod afflictio non est addenda afflictio. Item quod familiis infirmis nobis servire intelliguntur.

Cum ad hoc

Licenati ab ecclia etiam a ro. po. ut non teneant residere in ecclia ad residendum; per platos compellunt si non sunt sufficietes in ecclia sibi res. Mota gl. que dicitur quod successor propter reuocare illud quod predecessor statuit in iudicium ecclie. et al. Itē gl. exponit illum eminū assilios et dicitur quod assilii dicunt illi beneficiati qui non sunt canonici qui huire debet ecclie. nec vocant ad oēs tractat cum canoniciis. Et dicunt assilii quasi assidui.

Clericos.

Beneficiati sine licentia episcopi ad alterius episcopi officia recedentes si moniti non redierint nec caliginosum rationabile propterderint beneficiis suis sunt punandi. Mota gl. quod dicitur quod clericus sive sit absens sine licentia sui priuatis sive non prius monitus est ut redeat priusque prius beneficiio suo. Itē gl. distinguunt inter illum qui eccliam suam dimisit sicut ea habet per derelicta vel non. Aut aliam recipit eccliam. Et determinat quod qui eccliam habet per derelicta. prius quam maioriū patravit. aut factus est miles vel ioculator factus existit. non sit vocatus. Si autem non habuerit per derelicta vocatus est.

Titulus. De clericis non residentibus. li. sexto.

Consuetudinem

Distributōes quotidiane solū pānib⁹ qui in eis sunt diuinis dari debet. pānetudine non obstat te et qui alii eas receperint non faciunt illas suas. et idem de distributōib⁹ qui dani pāniue sarijā defunctoz. Mota gl. qui querit et arguit an vadens ad chorum pāncipaliter propter pāniā videretur cōmittat simoniā et ar.

Titulus. De prebendis et dignitatibus extra.

Ut nullus

Hereditaria successio in ecclia sive in bonis ecclasticis locū non habet. Mota gl. qui tagit in quibus bonis clericus in testamento sive sine testamento disponere potest.

Mōnliceat

Mōnlicet episcopos ordinare nisi habeat alimonia. i. beneficia. quod si fecerit clericis sic promotis prūdere tenet. Mota glo. que dicitur quod nomine clericorum oēs in maioribus et minoribus ordinib⁹ existentes continentur. et al. ad hoc.

Ratio nulla.

Illud quod pro cōmuni utilitate datum esse cognoscitur proprijs cuiusque viribus applicari nulla ratio permittit. Mota glo. que predicta exponit dicens. illud quod est ecclie nullus dicitur sibi prius reputare

Episcopus si

Episcopus non debet aliquem sine titulo promouere ad ordines quod si fecerit dicitur sibi prūdere. Mota glo. huius capituli que dicit de clero pmoto super patrimonio suo quod talis censemur in persona et rebus priuilegiatis priuilegio clericali. quia de foro ecclie factus est. licet eccliam non habeat.

Quia intantum

Clerici non debent babere ples ecclias et si babuerint episcopum. Remedium debet. Mota glo. qui notabilitate quod si quis habet pluribus beneficiis per dispersionem nunquam vocabitur ad capitulum vestrum. Itē dicit gl. ubi cunqz res est agitur rei vindicatione.

Cum teneamur.

Mōntenetur quis per litteras apostolicas alicui habenti beneficium prūdere si in ipsis litteris de beneficio quod habet nullam fecerit mentionem. Mota gl. qui videtur dicere quod causas sit facere mentionem etiam quantum cunqz exiguum sit beneficium et alle. Itē gl. dicit quod propter scandalum quandoque recipitur a iure.

Referente

Habenti duas ecclias episcopus potest dividere unam quam voluerit eligere. Mota glo. que dicit de appellatio omisso medio. Item dicit quod archidiaconus potest excommunicare. Item dicit quod habent dare est perdere.

Majoribus

3

Mon debet bñficia maiora secari nec minor a pmutari, vel sic sibi panor. Id rebēde et dignitates nō debet diuidi nec etiā pmuta ri. b. d. Mota glo. que di. q̄ id est i par uis et in magnis et ita iudicab parū sicut magnū. Itē gl. di. q̄ p̄benda p̄t diuidi et q̄no pmutatoes procedere debent

Relatum est

Canonicos sine p̄benda recepto tenet recipies q̄z cito potuit puidere. Mota ter. q̄ dīc. q̄ nō est p̄grū ut p̄benda careat q̄ in canonici cū noscī eē recept⁹. Mota glo. q̄ tangit q̄n p̄ missio fieri p̄t in beneficib⁹.

Euaricie.

Certos clīcoꝝ vel incertos redditus non p̄nt reglāres p̄ se in suis ecclīs minorare. Mota gl. que tangit q̄n ep̄s p̄t diuidere siue minuere reddit⁹ vniꝝ ecclīe et partē alteri. Ferre idē tangit de monasteriis ep̄o subiectus

Significatum

Vacāte p̄bēda p̄t capl; sibi on⁹ impone re honestū. ad qđ p̄bendari teneat. b. d. Mota glo. que tāgit an et q̄n paciū p̄t in spūali bus intuenire. Mota terū q̄ videt admittē quidie sacerdotē posse celebrare acetā tales opas posse locare q̄ suis expēs nō cogitur. facere. Itē q̄ p̄t recipere pecuniā vt celebret

De monachis

Hic tradit̄ q̄liꝝ ep̄i debet ponere vicarios in ecclīs q̄s p̄ se nō regūt. Et puidere q̄ monachi nō ḡuent vicarios q̄ hospitalitatē ser uare nō possint. et loq̄t de ecclīs que speciat ad monachos q̄d ipaliam. velsic fm ab. Ad p̄nitationē religiosoz in eoz ecclīs null⁹ debet institui p̄ ep̄m nisi p̄s ei congrua portio redditū assignetur. b. d.

Ad hec.

Omnī rōni est p̄iuꝝ vt vñ⁹ clīcus in vna vel diuerſe ecclīs p̄les dignitates vel p̄sonas obtineat cū singula officia in ecclīs assi dūtate exigāt p̄lonaz

P̄reterea

H̄ns etiā in diuerſe ecclīs duas dignitates p̄t p̄archie p̄z sibi cōpelli vt de vna quā ma-

luerit altera dimissa sit p̄tēta. Mota gl. q̄ er gilt q̄ canonicos reglāris p̄t fieri archidys con⁹ et alle. c. Qđ dei timore. de statu regla.

Cum non ignores

Ab electionē p̄lati quē mibi elegi vel quez ad ecclīam mibi subiectam elegi fm Berū. resilire possū si nolit in ecclīa ad quā electus fuerat residere. vide glo.

Cum secundum.

Ordinatis p̄ ep̄z ad sacros sine titlo tenet ep̄us puidere donec titulū habuerit. Mota ter. q̄ in se est multū norabilis. di. enī in principio qui altaris eruit zc. Item ad quem spe: citat onus et emolumentuz. Mota glosā q̄ tāgit quando successor obligatur et quādo n̄

Inter cetera

Qui confert alicui p̄bendam quāz sibi conferre non poterat in aliqua ecclīa tenet q̄z cito in eadem ecclīa sibi de alia cum vaca verit puidere. Mota glosā. super verbo d̄ iure q̄ si ep̄iscopus concessisset mibi beneficiū quod mibi concedere nō potuit tene tur mibi aliqd̄ consimile. Itē dicit q̄ nos bñficiis adiuvari p̄uenit nō decipi. Itē q̄ in necessitatibus nemo liberalis est et glo. allegat p̄cordantias

Cum iam dudum.

Qui mīta oponit electio q̄rū qđlibet p̄ se sufficit alterz tātu p̄bare tenet. Mota gl. q̄ di. q̄ auaricia et p̄motione repellit. Itē dīc. glo. de patiēta. s. q̄ mīta p̄ patiētā zc.

Bilectus filius

Recepto in canonīcū q̄z cito se facultas obtulerit debetur p̄benda et interim q̄tidianas distribuōes hēbit. Mota gl. q̄ dīc q̄ do natio sine līnia in parte tenet et in parte non. Itē gl. notat que ponit formā p̄missionis si ue electionis ad p̄bendā vacaturam

Tue fraternitatis

Buo non debent recipi ad vnam p̄ben dām. Mota glosam que dicit q̄ electio facta ad importunum clamorem non valet. et alle gat glo. c. Osius. de electionibus. z. c. D̄hira mur. lx. di.

Ifisi essent

Si duo electi ad unā p̄benda; siue dignitatem cōpromittūt in iudice p̄iudex elecuōez vni p̄firmare et alteri ad vitā probono pacis et p̄cordie certos fructū atq; pecunias al signare. Mota glosa. q̄ di. q̄ ex q̄nitate p̄sōe p̄sumit factū licitū vel illicitū. Ite q̄ q̄s simili p̄te iudex et arbiter.

P̄so illorum.

Motu uilegati sup certo numero canoni coꝝ si aliquē ultra numerū recepint p̄tra im petrantez a papa de numero oponere non p̄nit. Mota glo. q̄ di. q̄ qui semel facit p̄ priu legū suū libi p̄iudicat in illo. et alle p̄cor.

Tuis questionibus

Clerici p̄nt ad titulū sui patrimonij ordinarī. Mota glo. q̄ facit q̄stionē q̄ si patrimoniu clīci periret igne vel alluione et glo. det minat q̄ p̄p̄us Debeat ei puidere in bñficio ecclastico q̄ cū isti ad seculū redire nō p̄nit. redundaret in obprobriu; ordinis clīcalis. Ite q̄ clīcōz sustētari de patrimonio et als eps ipm. pmouere nō debet qd̄ si fecerit tenerur ei ad supplementū. s.e.c. cum sm aplm.

Accedens

Clericus absens per aliū vel aliis magis p̄ ipso poterit de ecclia iuestiri. vel sic sm ab. p̄t q̄s inuestiri de bñficio p̄bſtē.

Bilecto filio.

Institut⁹ in aliq ecclia a legato p̄tra ius nō p̄oreft beneficū obtinere. Mota tex. in si ne q̄ dicit q̄ res inter alios acta. z. vide glo. q̄ dicit q̄ osculū est signū consensus

Vacante quadam

Vacante una p̄benda due de ea fieri p̄nt si duobus ei⁹ facultates sufficiant. Mota tex. et glo. que declarat qn̄ de una p̄benda p̄nt fieri due. Ite qn̄ q̄s p̄t venire p̄ factū suum

Bilectus

Si papa mandat ei ab quē spectat collatio q̄ beneficū p̄ferat alicui collatio p̄ eum alteri faciat tenet ip̄e tñ ex trāgressione puniatur. Mota gl. que declarat an tēpus ip̄teratu

onis vel receptionis litterarū in spicienduz sit et querit

Be multa

Moderatorū vel bñficiū curatū habēs si bñ in tale recipiat vacat p̄mū ip̄o iure. et si scđz retinere p̄tenderite eo p̄uabitur. B̄ primo Be cūdo dicit. Si is ad quē spectet collatio p̄o ris bñficiū illud infra. vi. mēsel nō p̄ulerit pena dupli de qua in lrā punitur. Tertio dicit. Cū sublimib⁹ p̄sonis et lrātis circa plurimātē beneficiorū papa dispensat cu; ratio postulat

Graue nimis

Ecclastica bñficio p̄ferēda sūt dignis et clīcīs ydoneis et honestis nec p̄ferēti respicere debet affectionē carnalē. Etsi secus secerunt p̄uniuntur vt in textu

Extirpande

Rector ecclie non obstāte consuetudie episcopi vel patroni de redditib⁹ ecclie debet sufficientem portionē habere. et p̄uat⁹ est sit annera dīḡati vel p̄bende quo casu debet brē p̄petui vicariū. In fine p̄bhet puen tus ecclie i; fraudez dare.

In lateraneū.

Regulares ecclias vel decimas a laicis si ne dyocelanorū p̄sēlu recipe nō debet. Excoicatos vel ineditos ad diuina admittē nō debet in ecclis q̄ ad ipsalia bñficiis eis instituere vel destituere nō debent. s; p̄tabūt dyocelaīs i; stituendos ad eas viros ydoneos

Licet nobis

Qui p̄cipit p̄bēdā in absētia distributio nes cotidianas nō bēbit. Mota gl. q̄ optēdi stiguit de p̄bēdis et cotidianis distributionib⁹. Ite dicit ubi dñs larg⁹ ē z. Ite dicit q̄ beneficū p̄ncipis potius debet ampliari.

Exposuisti.

Mōt̄ eps p̄bendas parochialib⁹ ecclis augmētare. Mota glo. q̄ tangit q̄ vñlitas et nccitas put frequēter inducit dispētationē. Ite ex necessitate q̄s p̄t brēduas ecclias.

Bilectus filius

Licet ecclesia ex donatiōe layci bñficiū pferat tenet illi bñficiū imētratio de h mētione non habitq. Uel sic. Siue sit clericus siue laycus qui iura spiritualia babet semp de eis paperespondere tenetur.

Super inordinata.

Qui volunt et pñt seruire in ecclesijs debent ydonei ad beneficia reputari. **M**ota. g. que dicit quando quis dicitur puer quādo licet infra septum annū et quando est ultra et dolicarax potest seruire ecclie. zc.

Cum causam.

Ideo una pbenda reintegranda alia dividī non debet. **M**ota glo. q dicit q prebenda dividī nō debet sed integra conferri. Item dicit q sectio aliqua fuit prebendarū q tolle rari non potest quousq; reintegretur.

Elenorabilis.

Legatus de latere potest pferre pbendas ad collatōes sumi pōtificis deuolutas. **M**ota. glo. q dicit q nō sanguine s; vite meritis beneficia sunt pferenda. Item dicit glo. q dñs in apostolos elegit nobiles et ignobiles.

Cum olim.

Cui dat potestas pferendi simplex bñficiū dignitatē pferre non potest. **M**ota glo. q dicit q eadē ratio q mouet delegatē b; mouere enī delegatū. et alle. ad hoc iura. zc.

Titul⁹. De preben. et di gni. li. sexto.

Suscepti.

Elo p̄sentatōem religiosoz etiā exēptorū nō debet in ecclesijs ipoz rectores istitui nisi pmo tantū eiusdez assignet unde incubētia onera subire possint et pgrue sustentari nec valer p̄traria p̄uetudo. **M**ota glo. in fine q dicit de p̄uetudine q est p̄tra salutem anime.

Licet ecclesiarum.

Bñficiū vacātia i curia ali⁹ qz papa pferre nō pōt. qd si fecerit irrita ē collatio. **M**ota. g. q dicit q illa q speciali nota sūt digna nisi spe-

cialiter exprimantur neglecta intelligunt.

Statutum.

Si papa bñficia vacātia i curia nō pferat iſra mensē a die vacatōis illi ad q̄s collatio p̄tinebat poterit illa pferre. **M**o. g. q dicit q ille q nescit p̄tatez experiendi nō bz. Itē papa p̄ rei sue p̄ditionem imponere quam vult.

Quamuis.

In bñficijs vel ipētratōib⁹ ad bñficia p̄ pulsionē usq; ad certā summā pēlio nō debet. **H**pmo. Idē eccias ciuitatis vñ dioç. nō p̄pendit cathedralis s; p̄ eccias pūcie metropol. et cathedralis et relique includunt

Cum de beneficio.

Cum mandat alicui prouideri de aliq beneficio per clericos seculares regi consueto debet prouideri de illo qd legitima p̄scptione cōpleta p̄ seculares fuerit rectū licz mōachi antea vel post p̄dictū rexerint beneficium.

Super eo,

Ihabere p̄sonatū cū cura et pbendas cui annexa ē parochialis eccia non est p̄ pcaliū generale. **M**ota. g. q dicit q p̄sonatū et dīspēlatōe et q accessoriū sequit naturā p̄ncipalis

Cum cui.

In ipētratōne bñficiorū inspici data non presentatio vel receptio. **M**ota glo. q dicit q multū differūt cōferre et mandare conferri et dicit latis notabiliter de p̄uentione.

Si pro clericis

Ider h̄ras ap. nō faciētes de defectu ordi nis mentōez p̄ ipētranti de curato bñficio prouideri. ad ordies tñ se faciet primis tēpib⁹ pmoueri. **M**ota. g. q dicit q q̄tuoz reqruntur in pmouendo. scz scientia. mores. eras. et ordo. et habens defectū in istis nō pmouetur.

Si eum super.

Si papa alcui in pferendo bñficiū suam imparit auctoritatez talis auctoritas opat q papa censem illud bñficiū contulisse licz legatus litteras dederit.

Abandato nostro.

Si tibi mādabās ut alicui pūideas de bñficio soectate ad tuā vel alteri⁹ collatō; dñ bñficio qd pmo vacabit siue puneat ad tuā vel alteri⁹ collationē prouidere debes.

Si clericus

Si cleric⁹ cui mādabās pūideri dñbēda pmo vacāte et in aliq eccia negligit pēle pbe dā sibi debitā et quāqz canoniciū receperit exīcta ē grā. **S**i at sibi auctoritate aplīca fū erit collat⁹ canonici⁹. tūc babebit p̄bendā cū null⁹ ē ibi exspectās auctoritatē aplīca.

Ihij qui auctoritate.

Ihij q̄ auctoritatē aplīca i aliq eccia in canonicos sūt recepti debet i p̄benday allecutione ceteris anteferri legatoꝝ vel alioꝝ qm̄ cūqz auctoritatē receptis antea in eadem

Si postquā.

Si post grāz mibi factā a papa de canoniciū et p̄benda boni canonici signorātēs signorāti p̄bendā pferūt postea vacantē n̄ tenet collatioꝝ nota glo. q̄ dicit de inspectōe temporis date.

Budum venerabili

Si papa dat licentia legato suo recipie di ap. auctoritate resignatiōes bñficioꝝ legationis siue libere i mai**9** suis factas et illa bñficio pferēdi. **S**cđo dīc si papa de pdicta protestate n̄ babuit mentōe canoniciū et p̄bendā si vacat v̄l qz pmo vacauerit in aliq eccia legationis mibi pferat. Tertio si canonicus ipi⁹ eccie renūciet et legat⁹ et ignorās collationē mibi factā pferat tibi p̄bendā pdicta n̄ tenet collatio legati s̄ mibi illa p̄bēda debet. **N**ota ter. q̄ dīc de seruo calēdario q̄ p̄mor tem dñi mutuo dat pecunia.

Quia sepe.

Scđus q̄ ipetravit dignitatē et p̄bendā pferit p̄ori q̄ solū p̄bendā ipetraverat si p̄benda dignitatē ē annera als nō. **N**ota. g. q̄ ponit certos casꝝ in qb⁹ scđo ipetrans pferit pmo impenranti. et est consideranda.

Cum in illis.

Cū papa mādat alicui pūideri de ecclesiis dignitatib⁹ psonatib⁹ siue bñficiis si nō sece

rit mentōe; de curato illi de curato pūideri nō p̄t. **S**cđo dīc si papa mandat alicui pūideri de bñficiis dignitatib⁹ et psonatib⁹ ad collatōem alic⁹ speciatib⁹ tale mandatū ad bñficia siue ad dignitates ad q̄ vel ad quas q̄ electōe; solet assumi nō exēdī. Itē dīc q̄ differentia ē iter collatōem p̄sentationē et institutōem. **I**tem tangit ter. de mādato facio duob⁹ ad quos p̄met collatio vel p̄sētatio et nō addit̄ cōunctum vel diuīsum.

Si tibi absenti.

Casꝝ. bñficiū mibi collatū ante dissensū meū alteri p̄ferri n̄ p̄t nisi terminū mibi dat⁹ ad p̄sētēdū ēēt elaps⁹ et tūc ei p̄ terminū anteqz alteri p̄ferat potero p̄sētire.

Eum qui.

Eum q̄ vi vel iniuste occupat secūdū bñficiū curatū p̄uat⁹ ē pmo. q̄ at vi bñficiū ali: qd occupatē ipo iure p̄uat⁹ iure qd i illo v̄l ad illud babebat. **N**ota. g. q̄ dicit q̄ occupans aliqz bñficiū de tali occupationē dīc facere mētoꝝ i ipetratōe l̄ dispēlatōe. **I**te. g. i fine dīc dīc de timore et distiguit q̄tplex sit timor.

Is cui conceditur.

Ille cui pcedit ut alicui de bñficio in sua vel aliena eccia p̄uideat n̄ p̄t pūidere alicui aliud bñficiuz sufficiēs babeat nisi pmo illō bñficiū qd obtinet dimittat. **N**ota. g. q̄ dīc qn̄ sufficiēs ē bñficiū. **I**tem dicit qn̄ bñficiatus beneficiari non mandatur.

Si beneficia.

Si q̄ ignorās recipiat bñficiū p̄us rebus uatu alteri in collatū p̄ papaz si ex q̄ sciuit il: lud sine difficultate dimittit recuperat p̄ora bñficia ppter illud dimissa als nō. **I**te. g. dīc q̄ h̄casu p̄sumit ignorātia nisi p̄bet scīa. **I**te cui libet referē q̄s credere nō tenetur.

Non potest.

Non potest dispensatio sup pluralitate bñficioꝝ ipetrati q̄ aliquid qntūcū qz modicū bñficiū subicuit. **I**te. indultū alicui p̄ se. ap. factū vt duas possit habere curatas eccias intelligit de p̄mis duab⁹ q̄s eūdē obtinere cōtigit. **N**ota. g. q̄ declarat zalle. q̄s p̄t supplalitate bñficioꝝ dispensare. cc.

3

Si apostolice.

Si legat⁹ facit alicui grāz in aliq ecclesia cū clausula si secus factū fuerit irritū et ināne et papa eandem p̄firms ex certa sua sciētia si papa alicui eandē grāz fecerit collatio legati pcessum habebit. Mota glo. que dicit q̄ ille qui confirmat ille donat.

Si motu proprio.

Si papa alicui habentū aliquod beneficium pferat sedm motu p̄pō valet collatio cū pcedat ex mera ipi⁹ liberalitate. Dicit autem gratia motu p̄pō pferiri cu; papa h̄ilris exp̄esse cauet alias non.

Si pluribus.

Si papa plurib⁹ i aliq eccia vacantibus dignitatib⁹ vel p̄bēdis aliquā pferat p̄bēda nulli alteri de iure debitā et motu p̄pō talis grā de meliori et maiori p̄bēda ē intelligēda. Si vō collata hoc casu ē p̄bēda ad petitorēs alteri⁹ de minori debet censeri p̄bēda.

Cum in ecclesia.

Prebenda p̄tinēs de p̄suetudine ad epis̄ scopū vbi cer⁹ ē numer⁹ canonicoz lic⁹ eps̄ d numero canonicoz nō sū ipo mortuo habēti grāz ad prime vacaturā ipam p̄bēda. Pseq nō p̄t et sic habes casum vbi p̄m us exceptans caret prebenda.

Si tibi concessō.

Per adeptōem secūdi beneficij curati c⁹ fructus al⁹ ex causa p̄cipit nō vacat p̄mum. Mota glo. q̄ dicit q̄ minister debet exp̄elas habere. Item q̄ non habet fructus non dicit plene translatus.

Cui de non.

Cū mādat alicui nō sacerdotalis vel integrā vel certi valoris p̄ferri p̄bēda sacerdotalis dimidia vel minoris valoris illi etiā; volenti conferri non poterit. Item forma manu dati debet inspici.

Licet episcopus.

Licet eps poss̄ p̄ferre alicui bñficiū meū qd vacat q̄ altū icōpatibile habeo illū tñ i possessionē bñficij vacatis me nō vocato in

ducere non potest.

Si cui prouideri.

Cū papa mādat alicui p̄ferri p̄bēda sim pliciter illi sacerdotalis p̄bēda cōferri n̄ p̄t si nondū in tali etate existat q̄ possit ad sacerdotiū promoueri s; alias expectare debebit. Mota glo. q̄ dicit q̄ iuris beneficiū nō bñficiat.

Si pauper.

Mādatū alicui factū a papa ut paupētri clericō p̄videat exp̄irat si cleric⁹ ante p̄isionē libi factā aliud p̄secut⁹ fuerit bñficiuz. Mota glo. q̄ dicit q̄ in curato requirit maio; ydoneitas.

Si a sede.

Si papa vel legat⁹ p̄fert alicui bñficiū et ordinari⁹ eodē die p̄fert alteri nec apparet q̄ collatio fuerit p̄ma potio; erit cōditio possidenteis. Si vō neuter possideat p̄fend⁹ est ille cui papa p̄misit vel eius legat⁹.

Cum singula.

Religious habens p̄oratū vel curatam ecclesiā si recipit secūdum sine licentia pape ipo iure vacat p̄mū. qd si statim n̄ dimiserit efficiſ eligibilis et p̄uat vtroqz. eadē ē pena in his q̄ babebat ante hāc p̄stitutiōē nisi in fra mēsem alterū elegerint et alterū dimiserit. P̄iorat⁹ eccie vel administratōes vni⁹ monasteriū solite p̄ ipsi⁹ monachos gubernari absqz se.ap. licētia alteri⁹ monasteriū monachis nō cōmittant nec cōmissa dimittant q̄ p̄fecerint sint p̄uati p̄tate ordinandi p̄dicta ea vice. et deserēt ad diocesanū in nō exēptis. ad papam in exemptis. Recipientes vel de tinentes sūt ineligibiles ipo iure.

Cum in ecclesijs.

Cū i ecclesijs collatio aut p̄missio i bñficij aut p̄bēdis iminet facienda absentes q̄ com mode vocari p̄nit debent. alias qd in eorum absentia factū fuerit irritari debet.

P̄resenti declaramus.

Ista decre. declarat. c. scđm. sup. e. et. c. statutū. sup. e. ti. et. e. li. et docet q̄ bñficia dicūt re seruata curie p̄m loca curialiū morientiū.

Si apostolica.

Sede ap. vacante bñficia saltem curata
enā ap. se. reseruata possūt p̄eoy collatores
p̄ferri nō obstante p̄stitutōne clementis. Idē
dicendū est de beneficijs de quib⁹ papa ante
suū obitum non disposuit.

Si cui nulla.

Gratia alicui p̄cessa vt puidere possit p̄
sonis idoneis in certa eccia p̄sonis n̄ expreſſis
nō expirat re integra obitu p̄cedens se/
cū si p̄sonē essent exp̄sse. M̄o. g. q̄ iter cetera
dicit q̄ multū opa exp̄ssio p̄sonē.

Si episcopus cui.

Si ep̄s cōmittit alicui in genere vt ordi/
net clericos sive dioč. si talis ordinet alioſ ſu/
ne titulo nō ep̄s cōmītēs h̄z ordinatis ip̄is ta/
liter ordinatis puidere tenet ſecus ſi ſibi cer/
tas ordinare cōmīſſet p̄sonas.

Quamvis tibi.

Si p̄mo loco papa dat licentia; p̄ferredi
bñficia certo mō vacantia vel ad papam de/
uoluta. ſcđo alioq̄ de his p̄ferat ſpecialiter
vel p̄ferri mādat ſpecies generi derogat ita
q̄ ſcđo bñficiuſ debet. M̄o. g. q̄ dicit q̄ iſte
indulgentie reſtringant.

Si is cui.

Iſta decre. p̄mo babuit ortū ex p̄ſtitutō/
bus reuocatorijs q̄s fecit bonifaci⁹ ſtati⁹ p̄
pmotōe ſuā de gratijs factis a nicolao. iiiij.
et Cel. v. p̄ q̄ ſius queſitū erat ad rē et nō ī re
Reuocatoria grāz nicolai iſcipiebat p̄de ad
apicē. celeſtinii iſcipit dudū circa pmotōis.

Quodam per.

Casus iſte q̄i ſiliſ ē caſuī p̄mo ſupra q̄rā
git ei p̄dicia p̄ſtitutōne reuocatoria. M̄o. g.
q̄ dicit verbū ſingulare q̄ q̄ ſuā caſu impedit
alii in eo q̄d p̄ ſe nō p̄equit.

M̄adatum apostolicum.

Cū mādaſ alicui vt puideat tali daliq̄ bñ/
ficio ad collatōz ral capli ſpectate ſive hmōi
bñficiū ſpectet i cōi ad caplm ſive ad ſingu/
lares p̄sonas hmōi mādatū ſe extēdit. ſecus
tū de bñficijs ſpectatib⁹ ad dignitates.

Et. de preben. in cle.

Si dignitatē.

Clausula inserta lris gratioſis ſup digni/
tate p̄ceſſis p̄ quā puideri mādaſ ne aiauz
cura ſi dignitatē iminet negligat vel p̄ quā
inbibet electōe fieri dignitatē nō facit extē:
di grāz ad dignitatē curatā vel ad quaſ q̄s
p̄ electionem aſſumitur.

Vider litteras.

Trē ſu puiſioe clericoz n̄ includūt hɔſpi/
talia leproſorias et elemolinarias vel loca ſi/
milia et habētia iura ſpūlia n̄li h̄xpmāt.
Et glo. alle. q̄ p̄dicta varia babent noia

Si plures.

Quo caſu vacat vna dignitas p̄ceptio/
nē alteri⁹ vacant et plures. M̄o. g. q̄ h̄ caſu
alle. c. ordinarij de offi. ordi. li. vi. ſ. q̄d baben/
tes plures dignitates debet oſſēdere ordia/
rio ſuas diſpenſatōnes

Si romanus pon.

Valeſt puiſio facta p̄pō motu pape tacēſ
bñficia puiſi q̄cūq; ſint et q̄cūq;. Vide glo.
q̄ dicit q̄ ilegato e opinio. Iſe tangit glo. q̄s
inabilitates tollit motus pp̄l⁹ pape.

Si de beneficio.

Si papa ſribit alicui vt tali p̄ferat bñficiū
cū ad collatōz ep̄i ſpectatē ſal n̄ p̄ p̄ferre be/
neſiciū cui⁹ collatio ē ex negligētia ep̄i ad ca/
pitulū de uoluta licet i caſu puerlo id facere
poſſet i caſu vt i fine teſt. buſ⁹ capituli.

Si iuxta.

Adept⁹ in ecclia dignitatē babētē p̄bēdā
annexā p̄dit p̄mā p̄bēdā quaſ babebat i illa
M̄o. g. q̄ dīc q̄ ſuā p̄bēdā nō eēt annexa dignita/
tē i q̄ ex tūc poſſi obtinere dignitatē cū p̄ma
p̄bēda. et ſic annexio impedit hic.

Et. de clericō egrotatē

Cum percussio.

Caſ⁹ toti⁹ tituli talis ē ppter infirmitatez
nō puaſ cleric⁹ bñficio ſimplici vt in. c. p̄mo
nec maiorilz ei deſ coadiutori. e. c. pe. et vlti.

3

nec singulū irregularis, ut infra. e. c. iij. nūl forte ille morbū abominatōne iudicatur, ut ē lepra. Nam tūc remouet i tonū sūm Ber. Vincen. Innoç. et Tān. et Bm. Iu. Lau. et Jo. et Goff. dat tali coadiutor. ut infra. e. iij. et. iij. ca. vbi diuersitas ista notat. Mo. g. caplī p̄mi q̄ dīc q̄ famuli egri q̄s curam nob̄s fuisse intelligunt. Itē notat glo. q̄ id qd̄ abutio valuit ex post facto iſfirmat. P̄ illō qd̄ ei recte factū ē ex sup̄ ueniēti delicto corūpi nō pōt et glo. alle. Itē glo. dicit q̄ cū scādalo nibil ē faciendū dum modo sine pctō mortali posset omitti. Item dīc. g. q̄ ecclastica bñficia nō sūt t̄palia ymo ppetua et ergo ppter supuenientē calū sine culpa nō p̄uat. sed datur ei coadiutor.

Titul⁹. De cleric⁹ ego tante. II. sexto.

Pastoralis.

Batio coadiutor⁹ ep̄oz et suoz supioz ē de maiorb⁹ causis et spectat ad solū papaz. potestin ep̄s senio vel iſfirmitate ppetua impedit⁹ de cōſensu caplī sui vel maioris p̄ius libi auctoritate ap. vnu vel duos coadiutores assumere. Et si demēs fuerit caplm aut due ipi⁹ ptes h̄ faciet. Sz si ep̄s p̄dicit tē nil inouabit caplm. Sz ep̄i et ecclie p̄dicioz q̄z cito pot̄ itimabit pape. Et coadiutores isti sūp̄ius moderatos habebūt d̄p̄uērib⁹ plato rū suoz. Mo. g. i p̄ncipio q̄ dīc et pnumerat causas q̄ dicūt maiores. et iō ad papā referēde. et alle. et remittit. Mo. g. q̄ dīc q̄ lex eru bescit filios ee castigatores parentū.

Titul⁹. De institutōib⁹.

Nō amplius.

M̄lures in ecclisijs nō iſtituant neqz recipiat qz q̄t se rege de bonis ecclie siue mōsterij cōmode possint absqz penuria. Mo. g. q̄ tāgit de dupli ignorātia crassa et supina.

In ecclesia.

Laici in canonicos institui non possunt. Mo. g. q̄ querit an laici i ecclia intitulati i numero canonicoz cōputari possūt. Itē dicit

glo. q̄ boies diuerte pfessionis in eodez offi ci sociari non debent.

Ex frequentibus.

Beneficiū ecclastīcū sine canonica insti tutō nō habet. M̄ota ter. q̄ videt innuere q̄ archieps i notorijs pōest excommunicare iſditos suffraganei sui. Itē dīc q̄ auctoritas iſtituendi est penes ep̄m.

Auctoritate.

M̄on sūt plures i ecclisijs iſtituēdi qz de facultatib⁹ ei⁹ cōmode p̄nt sustērari. Mo. g. q̄ ponit differentiā iter inuestire et iſtituere. Item dicit q̄ null⁹ dandus ē inuitis dūmo dotū iustā causam ostendat.

Ad decorum.

In ecclisijs ei⁹ terre q̄ denouo cōuersa ē cleric⁹ debēt iſtitui vnde cūqz et originē dūcāt. Mo. g. q̄ dicit de damnato coiu. Itē dīc q̄ culpa culpe ē cōpēlanda. Itē q̄ nō refert q̄ loco et rex qb⁹ paretib⁹ cleric⁹ natus fuerit.

Cum venissent

Ep̄s de iure cōmuni iſtituit. Mo. g. que querit bic quare in h̄ caplo p̄batio trāſferat i archiepm cū tñ de iure cōi ad ipm spectat iſtitutio. Itē. g. dīc qñ donatio censeſ realis et qñ psonalis. Itē dicit q̄ factū plati n̄ p̄iu dicat ecclie. Itē dīc d̄ iuramēto plati factio in damnu ecclie. Itē tāgit qd̄ p̄t facere ecclia bēs plati sine plato vel cū prelato.

Cum ad nostram.

Nōmo ecclastīcū bñficiū p̄t accipe a ſe iplo. M̄ota ter. q̄ dīc q̄ iter dantē et accipiētē debet ee distinctio psonaz. Item dicit glo. q̄ nōmo vices pluriū ſuſtinet. Itē glo. querit qd̄ ſuſte daret alteri p̄tatem pferendi an ne ip̄e posset libi pferre glo. alle. pro et contra et vadit ſicco pede. vide ergo doc.

Titulus. De institutio nibus. II. sexto.

Et si capitulum.

Capitulū ſede vacante p̄t pſentatos yto neos admittie. licet bñficia ad collatōnez epi

spectantia pferri nō posset. Mo.g. q. ar. pro r
ptra an pfirmare sit donare. sed dicit q ille q
pferit ille donat nō q pfirmat.

Si is ad quem

Si patron⁹ quē p̄sentat ad eccīaz parro
chialē non p̄stitutū in sacris ordinib⁹ dum
modo alis sit ydone⁹ et iſra temp⁹ a iure sta
tutu; ad ordies q̄s ipi⁹ eccīa requirit posset
pmoueri admittenda est illi⁹ p̄sentatio. cc.

Titul⁹. De cōces. p̄ben. ue eccīe non uacan.

Qui in viuorum.

Illi q̄ ponūt siue institutū i locū sacerdo
tū viuoz ab ecclastica cōmunione sūt pellē
di. Mota. g. q̄ ponit questionē qd de illo qui
nesciēter possedit bñficiū alteri⁹ ad. xl. años
an ne debet dimittē postqz scuerit. cc.

Nulla ecclesiastica.

Bñficia nō vacātia pcedi vel pmitti nō
possunt. Et cū vacauerint debet iſra sermen
ses pferri alis pferendi p̄tās de ep̄o ad caplīm
et de capitulo ad ep̄m. Demum at primū su
periorē denolui. Mo. g. q̄ dicit q̄ pacū dñi
tura successione nō valet. Itē glo. dicit q̄ isto
temp⁹ currit a tempore scientie.

Relatum est

Bñficia vacātia pferūt nō obstatē appel
latōne illoꝝ qb⁹ pmissa fuerūt anteqz vaca
rē. Mo. g. q̄ dicit q̄ extali p̄missionib⁹ iu
ris acquirit sīc nec actionē surti bñemptor i
re vēdita subtracta nondū sibi tradita.

Proposuit nobis

Abi scribit ordinario et executori negligē
te ordinario. i executoꝝ trāſſerit pferēdi p̄tās
postqz suā designauerit voluntatē. Mo. g. q̄
dicit q̄ si papa mādat alicui pferi p̄bendā.
si alteri pferat valet collatio. Itē glo. poit ca
sus in qb⁹ papa dispensat.

Quia diuersitatem.

Temp⁹ semestre datū ab eligendū seu cō
ferendū a iure p̄ixrum nō currit legitime im

pedito. Mota glo. q̄ ponit tria ab q̄ valet cō
firmatio. Item dicit de negativa.

Cum nostris.

Mo valēt lrē ad bñficia i petrate q̄ d alte
rius colorata faci posselliōe nō faciūt mem
tionez. Mo. g. q̄ dicit q̄ sīna lata vigore falle
cōmissionis nō tenet. Itē glo. ē i B notabilis
et singularis q̄ declarat q̄ possessio bñ mul
tu iuris quandoqz. Itē qñqz parum.

Post electionem.

Abi p̄stat collatū eē bñficiū p̄eu q̄ p̄t cō
ferre de iure nō bñ in possessionem missio re
tardari. Mo. g. q̄ dicit q̄ p̄p̄s p̄tētī toto. alle.
Sic ep̄s p̄tēt noīe ecclī. Et sic noīe p̄p̄li cō
tineat senat⁹. sic noīe familie p̄tēt dñs. Item
plus valet specialis noīatio q̄ generalis.

Cum super.

Recepto in canonīcū teneat caplīm p̄vide
re q̄cito facultas se obtulerit. Mo. g. q̄ i agit
qñ et qñ nō est audiend⁹ allegans p̄p̄iam
turpitudinē. Item q̄ in pari causa iurpitū
dīnisponor est cōditio excipientis.

Litteras

Si is q̄ bñ p̄bendā in eadē ecclī dignitatē
tē recipiat vacat ipo iure p̄benda p̄ncipalī.
Mo. g. q̄ videat tangē an ep̄s posset dispēlare
sup pluralitate bñficioz curatoꝝ dignitatū
vel simpliciū. Itē in fine dicit q̄ ep̄us dispen
sans debet h̄exp̄mere.

Ex parte.

Consiliū lateranenſ. locū nō bñ collegiū
vbi nō sunt distincte p̄bēn. nec cert⁹ canonii
coꝝ numer⁹. Mo. g. in p̄ncipio q̄ dicit q̄ duo
vel tres de collegio defendere p̄nt collegiū
inuitis alijs. Item dicit q̄ vñ⁹ vel duo p̄nt se
opponere p̄ defensioꝝ ecclī rōnabile causā
ostendat. et glo. alle. concor.

Constitutus.

Is q̄ bñ p̄ferre nō p̄t de iure alteri tradere
ptatez p̄ferēdi p̄mū bñficiū qd vacabit. vñ sic
de iure nō p̄t ep̄s dare ptatē p̄ferēdi p̄mū
beneficiū. Mota glo. q̄ dicit q̄ p̄fecta donat⁹
semel facta nō reuocat. cc.

Bilectus filius.

Lateranēse p̄ciliū deb̄nſicijs ultra sex mē
ses vacantib⁹ ad episcopat⁹ nō extēdit. Mlo.
glo. q̄ dicit q̄ cōſuetudo B casu interpretat iurā
cōciliij nam ipa cōſuetudo ē optima legū
interpretis et allegat iura. Itē bone cōſuetudi
nis nō est vīlis auctoritas.

Ex tenore.

Ex pmissione bñſicij vacaturi nemo p̄t
agere. Mlo. g. q̄ dicit q̄ putari dī libūpi q̄ p̄
ducit cartā vel lrām faciētes p̄ſe. Itē glo. all.
quando audīs q̄s allegans p̄prias turpitudi
nem. z.

Accedens.

Valeat generalis pmissio bñſicij nō vacā
tis cū ſe facultas obiulerit. Mlo. g. que tāgit
multos modos quib⁹ quidē modis bñſiciū
potest vacare. Item dicit q̄ ſepe in genere p̄
mituitur quod in ſpecie prohibetur.

Poſtulat⁹.

Si ad capitulo et platiū ut platus p̄tinet
eligendi potestas de uno ad alterū lapsu te
pous nō deuoluſ ſec⁹ ſi platus ſit ibi cano
nicus qd tūc verū eruſ ſi dolū nō committit.
Mlo. g. q̄ tāgit qualiter idem p̄tē epiſus et ca
nonicus eiusdē ecclie.

Eum dilecta.

Directa vel idirecta ſcīa pmissio a patro
no oī vacaturo bñſicio nō tenet Mlo. g. q̄ alle
de p̄pia turpitudine. Itē dicit q̄ fruſtra aur
liū legiſ iuocat q̄ peccat in legē.

Tl. De conces. p̄ben. et eccīe non vacā. li. ſexto

Quia cunctis.

Si mandat⁹ alicui puideri de dignitate
vacatura quā duxerat acceptandas et vacet
dignitas quā aī acceptatōe ordinari⁹ con
fert tenet ipi⁹ collatio et ā ſi executor ipetrā
tis ante acceptatōem fecerit reſeruatōem iſ
bibitionē et pcessus ſup pma vacante. Mlo.
ter. q̄ dicit q̄ aliq̄s p̄uilegiari potest q̄ n̄ po
ſet excommunicari. Mota glo. q̄ dicit de clau-

Sila irritum et inane.

Betestanda.

Omīs pmissio p̄ quā dal via ad bñſiciā
vacaturū ē reprobata. Mota p̄bemū bui⁹
lrē et glo. q̄ dicūt pulcra ūba de audiis et q̄
mēs alligata cupiditati cito deuiat a via. z.

He captande.

Habēs lrās ap. ſe. ſup pmo bñſicio digni
tate vel p̄benda q̄ duxerit acceſrandū certū
acceptare nō potest ſed p̄mum qd vacabit
vel ex cauſa ſecundū vel ulteri⁹ poterit acce
ptare. Reſeruatōes pcessus et decretā con
tra bochabitā nō valent. Mota glo. q̄ tāgit
vnū caſum in q̄ ſnia excommunicatōis nō li
gat et remittit ad alios. z.

Executor ſuper.

Executor dat⁹ generalit in aliq̄ p̄uincia
ad puidendū alicui. platis vñ alijs ad q̄s bñ
ſicioz in eadē p̄uincia ſpectat collatio nead
puiſionē aliquoz pcedat donec illi p̄ q̄ ſcri
bit ſu puiſuz nō potest generaliter p̄biberē.
niſi hoc pcedat in lr̄is expreſſe. potest tamen
reſeruare. vt pater in littera.

Si capitulo.

Si mandetur capitulo ut me recipianti
canonicū et mihi p̄bendā pferat cū id perni
net ad eos dato executor ad puidendū tūc
p̄ ſolā litterarū pſentationē ſacīa capitulo
affecta eſt p̄benda. Et executor negligēt ca
pitulo in tra terminū p̄ ū statutū me recipie
et cōſerre p̄bendā nō vocato ad h̄ capitulo
id exequi poterit.

Si ſoli.

Si ſoli ordinario vel ſoli executor ad co
pellendum vel ordinario et tali executori ſit
ſcriptū p̄ pſentationē talis mādati nō afficit
p̄benda niſi in lr̄is eſſet decretū aut executor
ille inſinuasset et iterdiſiſſet maxī cū decre
to vel ratione mandati iam eſſet facta rece
ptio ad canoniciatū. In bis caſib⁹ vel eoz al
tero affecta ē p̄benda ita q̄ collatio alteri fa
cta nō tenet. Mota glo. magnam bui⁹ capi
tuli q̄ magistra eſt ſup materia p̄bendarū et
beneficiorum.

Auctoritate martini.

Si tres sūt expectātes i ecclia vn⁹ auctoritate martini. et alī auct̄te Boni. et terū auct̄te eiusdez cū progaūia ut p̄ferat oīb⁹ receptis nō auctoritate Boni. p̄bēdas b̄i cōsequūt̄ B̄ ordie q̄ p̄mā habebit sc̄dus et terū secundā et tertia p̄mus. et p̄ba t̄ Bar. legali. zc.

Quoniam

Ista decre. declarati q̄b⁹ bñficijs dīgrati bus seu ecclis curatis locū bzilla decretalis vltia ⁊ pe. de p̄bēdis extra. q̄ loq̄l vna cū ista Decretali d̄ reuocatorijs oīm grāz q̄ ad bñficiā i q̄b⁹ nō ē ius quesitū i re sed ius quesitū ad rem. Ilo. g. de regula quod p̄ me nō stat mibi imputari debet q̄ illa fallit. zc.

Et. De cōces. p̄ben. i cle.

Eum ei.

Decretū p̄ditionale ante aditōnis cuen-
tiū nō afficit p̄tātem ordinari vel alteri⁹ col-
latoris. sec⁹ qn acceptationi bñficij ip̄s adi-
citur cū decreto. et q̄ beneficium vacans ab ex-
ecutore petit vel recipit illud intelligit acce-
ptasse. q̄ vacatio nota d̄ expectanti ex quo i
locobñficij publice scitur.

Titul⁹. ne sede uacante aliquid innouetur.

Mouit ille.

Vacante ecclia ip̄i⁹ stat⁹ nō mutat. Ilo.
glo. q̄ dicit q̄ trib⁹ modis sit vno eccliarū
Itē dicit q̄ naturale vicū ē negligi qd com-
muniter possidet. Item dicit q̄ iudex p̄stat
auctoritatē facto minoris eo ip̄e q̄ nō habet
curatōrē. Item q̄ plus vultas ecclie q̄ p̄lo;
ne est attendenda.

Illa deuotionis.

Sede vacante capitulū nūq; p̄fert p̄ben-
das ad collatōe; plati spectān. Ilo. g. q̄ dic
q̄ illud intelligit p̄būtū qd nō inuenit eē cō-
cessū. Itē q̄rit an potestas absoluēdi deuol-
uat ad caplū sede va. Et q̄dam dicit q̄ sic
ppter piculū animarū. zc.

Constitutis.

Judiciū babitu ī ecclia; vacātē n̄ valet ⁊
sic multo min⁹ p̄cess⁹. Uel sic. testū receptō
⁊ eoz examinato ac et depositio n̄ val; ecclia
vacātē. Ilo. g. q̄ d̄ic q̄ ecclia carens legitimo
defensore p̄ueniri nō potest. et alle.

Titulus. ne sede ua. ali quid inno.li.sexto.

Si ad episcopum.

Sic collatio bñficij cōmunit̄ spectat ad
ep̄m ⁊ capl̄ ep̄o mortuo aut alī suspēlo p̄t
capl̄ bñficia p̄ferre. Idē p̄t ep̄s si capl̄ su-
spēdi p̄igat vel singulos d̄ capl̄ excōicari.
Si vō collatio spectat ad solū ep̄m cū p̄silio
vel assēlu capl̄ tūc nō p̄t capl̄ nisi ep̄s fue-
rit i mora. vbi vero de p̄suetudie vel statuto
alic⁹ ecclie collatō bñficij spectat ad aliquē
cū p̄silio ep̄i ep̄o mortuo vel si i remotis age-
ret q̄ p̄lēntia ip̄i⁹ baberi nō p̄t sine ei⁹ p̄silio
posset de tali bñficio alicui p̄uideri. Ilo. g.
q̄ p̄t differētā iter p̄silii et assēlum.

Titul⁹. De his q̄ fiunt a pla. sine consen.ca.

Irrita erit.

Bonatio vel venditio ep̄o reieccia stice
vel cōmutatio facra absq; collaudatōne et
subsc̄ptione clericōz irrita fuit et est. Ilo. g.
q̄ facit differētā iter venditionē rei magne
et parue.

Continebatur.

In tpali alienatōe quā fecit p̄lat⁹ tacitū
nitas capituli habet p̄ p̄sensu. Ilo. g. q̄ dicit
q̄ p̄la⁹ nō p̄t vendere neq; donare nisi inde
meliora ventura p̄spiciat.

Eum nos iam.

Alienatio tpalis facta sine p̄selsu capl̄ ra-
tificari p̄t p̄ capl̄. Ilo. g. q̄ dicit q̄ i negocijis
ecclie necessari⁹ est p̄sensu vniuersitatis vel
majoris p̄tis. Item dicit glo. q̄ alienatio qd
iure nō tenet ratibabitione p̄firmat.

Mouit tue.

In institutib⁹ et destitutib⁹ et pfirmationib⁹ ecclesiarum et alijs ecclesie negotijs p̄latuſ cōſiliuſ ſui caplī requirere dicitur. Mto. g. q̄ querit nūqđ epiſ audiſ ſine lris caplī. Item antaſ institutoſ ſunt ipo uire nulle.

Quanto.

Caſuſ ē idelz diuerſuſ ut caſuſ ſupra priuimus. Et nota glo. q̄ in h⁹ eſt ſingularis quille criminē falſi tenet q̄ noia abſentiuſ fratrū in alioſ facit ptractu conſcribi ſiue inſeri.

Ea noſcitur.

In ecclia collegiata in q̄ h⁹ alia ecclia pſenſare pſentabit plati de pſenſu caplī vel maioriſ ptiſ niſi de pſuetudine vel pvilegio copetat ſibi ſoli. Mto. g. in pncipio q̄ dicit q̄ q̄ p̄plras pſentare.

Cum ap. ſe.

Rem ecclasticā detēta a laico p̄ epiſ ſine pſenſu caplī ad ecclia; ad qua; n̄ p̄tinet reuo carelz res ecclie nō poſſet alienare ſine caplī voluntate. Mto. g. q̄ dicit in fine ſuſ vnū caſu i q̄ licet epiſ alienare et remittit ad alioſ.

Tua nuper.

Non p̄ epiſ ſine pſenſu caplī et religioſis ecclias pferre in qb⁹ et ius obtinent patro nat⁹. Mto. g. q̄ tāgit q̄liter traciat⁹ debet fieri in alienatōe rei eccliaſtice. Item glo. tāgit q̄nalienatio biciſ pperua. Et Item dicit q̄ ecclia non moritur.

Pastoralis officij.

Epiſ parrochiales ecclias vel obuētiōes eaꝝ etiā cū pſenſu patroni ſine pſenſu caplī ſui monaſterio pferre nō p̄t. Mto. g. q̄ dicit q̄dionisiuſ papa diuiliſ parrochias et cimateria et ſtatuit cetera. Itē dicit q̄ ſemel a iu re eſt conſeſſum. Et

Et ſi membra.

No concilia prouincialia vocari debent et admitti cathedralium ecclias capitula. Mto. glo. q̄ dicit. Quod oēs tāgit ab oibus cōprobari debet. Itē glo. ponit caſuſ q̄n laici poſſunt interelle conciliis pruincialibus

titul⁹. de hiſ q̄ ſiūt a maiori parte capituli.

Cum in cunctis.

Ordinatio maioriſ ptiſ capituli pappel latōem et ptradictiōem minoris nibil rōna bile oppoſtentis et pphantis ipediſi nō debet. Mto. g. q̄ dicit q̄ nō ſempſtatur maiori parti nec pluralitatē et dī major pars q̄ maiori ntitur rōne et pietate. et pſumit p pluralitate niſi contrariuſ probetur. Item capituluſ po teſt facere ſtatuta.

Quesiuit.

Canonici nō interdicūt ecclias. et h⁹ facere debet epiſ cū ſuo capitulo. Mto. tex. q̄ dicit q̄ peccata ſuos auctores tenere debent et q̄ pena vlti⁹ p̄rabenda nō ſit q̄z deliciū ſuerit in excedente reperiuz. Itē dicit q̄ ppter deli ciū alieui⁹ pſone ecclia interdiſi nō debet. Itē iuſtus perit pro impio.

Ex ore ſedentis.

Comuniſ ordinatio ecclie p̄tradictio nē et appellatiōem ei⁹ cui⁹ nō interefit ipediſi non debet. Mto. tex. qui dicit q̄ in uestitura quandoq; fit pannulum. Item dicit tex. q̄ faciens alteri reverentiam ut prelato ſuo fa tetur eu ū platum ſuū. et iuri qđ babere prete dit videt renūciare. Mto. glo. q̄ expedit ſe d tacito conſensu.

Ex parte tua.

Id relatus cum maiori parte capituli cō tradicēte minori ſtatueri potest qđ ad neceſſariā reparaſtōem fabrice quilibet canonici conferre teneatur. Mto. glo. que dicit quis debet dare ad fabricā. Item valet ſententia plurimoꝝ quia euidentiſ eſt illoſ ratione iuari. et alle. concoꝝ.

titulus. ut eccliaſtici beneficia ſine dimi niuione confeſtantur.

Et noſtrum.

Occulta collatio bñficij liceat suspecta
in valer dñmodo als facta legitime cōprobet.
Et nota istū tex. q̄ ē multū notabilis. Itē dic
q̄ exploratiū iuris ē q̄ actore nō pbāte re⁹ ab
soluit. Itē dic q̄ papa de occultis nō p̄t diui
nare. Itē q̄ occulta suspiōne n̄ carēt. Italo. g.
b⁹ caplī r̄ tene ēā mēte q̄ dic an q̄s posset cō
dēnari sine accusatore. Itē an actore nibil p̄
bāte re⁹ debeat absolu et an B̄ sit regulare. r̄
i qb⁹ casib⁹ fallit. r̄ i qb⁹ nō. Itē dic q̄ allegās
p̄traria nō ē audiēd⁹. Itē glo. t̄ agit d̄errore
q̄n sc̄z q̄s potest se probare errasse.

Titul⁹. De reb⁹ eccie ali enandis uel nō.

Non licet.

Prelat⁹ nō p̄t dare bona vni⁹ eccie alteri
nec sine p̄sensu ambaz res ad vitasq; p̄tinē
tes iūcē p̄mutare. Vide. g. q̄ ar. r̄ dicit q̄ p̄
missa fieri p̄nt p̄ platū subsistente causa.

Qui res ecclesie.

Layci nō p̄nt res eccie donare r̄ q̄ ab eis
recipiūt excommunicant. r̄ pdunt oia q̄ alias
ab eccia legitime obtinebant. Et glo. dic q̄s
q̄z sanissimant. et alle. concor. z.

Consensus.

Rector eccie q̄ dat eccie rē duple estimā
tionis seruū eccie manumittē p̄t. ip̄e in ma
numiss⁹ r̄ posteri ei⁹ erūt s̄b patrocinio eccie
Italo. g. q̄ dicit bñ meritos posse manumitti.

Episcopi qui.

Si prelatus nibil dat eccie r̄ seruū eccie
manumittat manumissio nō tenebit. Italo
ter. q̄ dicit impiū ēē vt q̄ res suas eccie nō cō
tulerit damnu ip̄i eccie inferat. et alle.

Mulli liceat.

Res eccie alienare nō l̄z. vel alienari non
debet. Italo. g. q̄ p̄t differētā iter pignus et
ypothecā. Itē nota tex. r̄ gl̄. q̄ dicit q̄nta cō
tinet i se B̄ verbū alienare. Itē nota glo. que
ponit differētā iter feudu r̄ emphitbeolim.

Si quis presbyterorū.

Alienatio facta de reb⁹ eccie n̄ tener. r̄ ali

enātes n̄li rē restituāt excoicant. Et q̄libet
cleric⁹ deccia p̄t p̄dicere r̄ rē cū fructib⁹ repe
tere. Italo. g. q̄ arguit an subsc̄ribens se alicui
tractui noīe alieno videt p̄senire. z.

Ad aures.

Terra eccie infertilis dari p̄t emphiteo
sim ei c⁹ studio reducit ad culturā. Italo. g. q̄
dicit q̄ melioratio coloni facit q̄ expelli nō
bz q̄z diligētia sua nō bz sibi ēē damnosa.

Ut super aliqua.

Qui inravit nō alienare illa q̄ sūt de mē
la ea de qb⁹ dubitat an sūt de mēla alienare
nō debet. Sc̄do dicit possessiones min⁹ p̄tu
les p̄ utilib⁹ de p̄sensu caplī sui p̄t ep̄s p̄mu
tare. Italo. g. q̄ dicit q̄ q̄libet ep̄s q̄ immediate
dño pape subest et pape iurat. idē iuramen
tū prestantalij ep̄i suis metropolitanis.

Ad audientiam.

Canonic⁹ p̄diū eccie p̄petuo locare nō
p̄t. Italo glo. q̄ querit hoc casu an ne cōdu
ctores habeant actionem p̄tra locatores ad
pecuniam repetendam. et glo. soluit.

Possessiones.

Prelat⁹ possessiones ad mensa; suā vel
capituli p̄tinētes alienare nō bz; nec debz ec
clesias in qb⁹ monachi mīstrare p̄sueuerūt
clericis vel laicis assignare. Italo. g. q̄ dicit q̄
postq; loc⁹ ē fact⁹ religiosus amplius ad se
culares p̄lus redire nō debet. et alle. glo. concur.

Ad nostram.

Ecclesia restitutū contra contractum in
quo fuit enormiter lesa. Italo glo. in princi
pio que dicit q̄ pluralis locutio duoru; nu
mero p̄tenta est. Item dicit glo. q̄ leui dam
no non datur restitutio. Item dicit q̄ nemo
pp̄uis stipendijs tenet militare et p̄ labore
quis mercedem recipere debet.

Eum laicis.

Alienatōes facie de feudis vel alijs reb⁹
ecclesiasticis nō tenet quāq; p̄stitutōnes lai
coꝝ approben. Italo. g. q̄ dicit q̄ layci prin
cipes possunt dare ecclesijs p̄uilegium. et
alle.

Titul⁹. De reb⁹ eccie nō alienan. li. sexto.

Budum.

Inderpetua alienatio facta de reb⁹ ecclie vacatis et nō pcedente tractatu ⁊ sine iusta causa non valz. **M**ota glo. que querit an h̄ casu valet singulorū consensus an omes debeat simul consentire. Item notat glo. singulariē differentiam inter decretum auctoritatez et p̄sensu siue collaudationē. et alle. ad h̄ iura.

Hoc consultissimo

Ista decretalis in pmo phibet submissio nē ecciaz ⁊ bonoz suoz imobilii vel iuriū fieri laicis absqz p̄sens capli ⁊ licetia pape. Scđo cassat ptract⁹ q̄cūqz firmitate valla tos ḥ h̄ cetero faciedos. Tertio punit p̄la tos p̄ facietes ⁊ clericos nō p̄ dicetes ⁊ laicos q̄ ipos platos ad h̄ cōpulerut vel cōpellent. Quarto precipit laicos per tales cōtractus eo casu quo valent ultra debitum non usurpare et penam aponit.

Titul⁹. De reb⁹ eccie nō alienan. in cle.

Monasteriorum.

Religious q̄ pcedit alicui ad vitam vel ad certū temp⁹ iura reddit⁹ vel possessiones administratois cui p̄est suspēlusē ab officio nisi duo p̄currāt. sc̄ouent⁹ si cōuentū h̄z. ⁊ si nō habet plati p̄sens. **M**ota. g. q̄ dīc d̄ obe dientarijs q̄ faciunt hos cōtractus.

Si una ecclesia

Ep̄s suo capitulo p̄sentiente p̄t vnam ecclie alteri vnire rectore vel defēsore si vacaverit ad h̄nō vocato sed mēle sue vel capli etiā caplo p̄sentiente ecciaz vnire nō potest etiam p̄iraria p̄uerudine non obstante.

Titulus. De precarijs.

P̄reccarie.

P̄reccarie s̄m auctoritatē et antiquā p̄sue iudinē de q̄nquenio i q̄nquenniū renouēt.

Mota glo. q̄ dīc q̄ p̄cariū ē q̄d p̄cab⁹ petenti utendū pcedit tādiū q̄zdiū is q̄ pcessit pauc et alle. ff. e. t. c. fi.

De precarijs.

Reuocat successor p̄cariā p̄rectorē eccie irrationabiliter factam. **M**ota glo. q̄ dicit q̄ ubi ptract⁹ nō valet nec valet pena illi a p̄pōsa. Item q̄ successor potest reuocare quod p̄decessor illicite fecit.

P̄reccarium.

Concessio p̄carij extinguit ad voluntatē pcedētis vel sibi succedētis. p̄carie autē cōces sio nō. **M**ota glo. q̄ dicit qualiter differunt cōmodatū et p̄carium. Item nota glo. q̄ tam ille q̄ rogar p̄carium q̄; ille q̄ dat vel cocedit vterqz possidet. cc.

Cl. de commo dato.

Cum gratia.

Ista decretalis dīc quō ⁊ qñ et q̄liter ⁊ de q̄ cōmodotari⁹ teneat et q̄ cōmodatū intē pestiue nō reuocat. **M**ota tex. q̄ dīc de levit et levissima culpa et de mora. Itē dīc ter. i fine q̄ nos bñficijs nō oporeat decipiliū iuuari. **V**ide glo. q̄ dīc q̄d sit cōmodatum.

Titulus. De deposito.

Srauis.

Ex deposito facto apud clericū eccie non tenet eccia nisi fuerit in utilitatē eius vsum. **M**ota. g. q̄ dīc q̄ suspecti torquendi sūt.

Bona fides.

Ista decretalis ē gregorij ⁊ pmo dīc ad q̄d depositari⁹ teneat. Scđo dīc quō depositū repetat. **M**ota. g. q̄ dīc q̄ depositari⁹ nō d̄z minorē diligētiā siue respectū babere ad rē depositā qz ad ppam rē. Itē dīc. g. q̄ ptract⁹ ex cōuentōe legē recipiūt et seruari debet ni si reprobaū fuerit a iure. Itē res deposita n̄ deteriorata d̄z reddiāls redditā n̄ videt. Itē q̄ req̄litus et p̄dēnatus depositū nō restituūt it infamis effici. Item q̄ p̄ra depositum nō admittit cōpensatio nec ei depositum cū de posito cōpensat. Itē q̄ et p̄redoni restituēdū

est depositū. et si dñs simul cū fure petat de-
positum dño restitui debet de equitate. Itē
quare cōtractus dicuntur bone fidei et stricti
iuris dixi supra de excep. in. c. Cū venerabil.
Item dicit glo. q̄ cōpensatio sit in pecunia et
in pondere et in quantitate et nō in specieb⁹
ad pecuniam. Item dicit q̄ absurdū ē dimi-
nutionē rerum fieri propter pecuniam.

Titulus. De emptione et uenditione.

Placuit.

Presbyteri plebes suas ammonere de-
bent ut et ipi hospitales sint et ut carius non
vendant transētib⁹ q̄z in mercato vendere
possunt. Nota. g. q̄ dicit q̄ ad hētiā possunt
per excommunicationem compelli.

Ut mensurē.

Qui iustas mensuras et iusta pondera
lucrī causa mutare plumperit. xxx. dies i pa-
ne et aqua peniteat. Item dicit glo. q̄ ad hoc
lege Cornelia de fallarijs puniri debet.

Cum dilecti.

Non irritat vēditio si velut emptor licet
minus dimidia iusti p̄ci res sit empia. Nota
glo. q̄ dicit q̄ temp⁹ vēditionis rei inspi-
ciendū est. Item nota q̄ penitrem ex una cā
et succubū ex alia cā petere nō phibet. Item
licitū est cōrabentib⁹ se ad dimidiā iusti
p̄ci decipere. Item nota. g. q̄ dicit q̄ sit leuis
culpa et q̄ sit levissima. leuis enī culpa ē que-
dam mediocris cautela in qua quis nō ca-
ueret etiam diligens. levissima vō in qua dil-
gentissimi cauere se non solent.

Peruenit ad nos.

Si vir babens alia bona vnde uxoris sibi
consulere potest plenitēte uxoris rē sibi dona-
tā pp̄t nuptias vēdiderit et p̄ciū i psū uxoris
pertinet. emptorē q̄ rē spacio. xx. annos posse
derit sup illa re uxori inq̄etare nō p̄t. Vēl sic.
Si vir rem donataz pp̄ter nuptias vēdiderit
eo mortuo uxori emptorē inq̄etare nō p̄t.

Ad nostram.

Fictus emptor qui ver⁹ est creditor resti-
tuere cogit rem in veritate in pignorāta sed
facie venditā si satisfactuz est sibi de sorte fru-
cib⁹ cōputatis. Nota nō qđ sc̄ptū est l; qđ
gestum est inspiciendū. Item q̄ cessio sumu-
lata p̄sumitur pp̄ter modicum precium

Cum causa.

Non irritat vēditio si velut emptor licet
minus dimidia iusti p̄ci res sit empia. Nota
glo. q̄ inter cetera dicit q̄ indebitū solutū
pp̄ter transactionē nō repetit. et alle.

Si venditori.

Ista decretalis ponit tres casus in q̄bus
re evicta venditor emptori dēuicōne nō te-
net. Primum⁹ ē si emptor p̄ iudicū p̄ eū ince-
ptū vēditori nō inuauit. Secundus si p̄tuma-
citer se emptor a iudicio absētauit. Tertius si
p̄niuria sua fuerit p̄ emptorē lata. cc.

Titulus. De locato et conducto.

Ex rescripto.

Non debet tractari de p̄ducendo nisi de
voluntate inhabitantū donec sit ipus p̄du-
ctionis elapsū. Nota. g. q̄ dicit q̄ pene et odia
q̄nqz sūt ampliāda. p̄tra id qđ cōmunitē con-
sueuit dici. pene sūt restringende. cc. Item tā-
git. g. q̄s sit canon late sūt. Item tāgit qua-
liter constitutio debet publicari. cc.

Vestra nobis.

Reuocat statutū qđ dārtat rectores et ec-
clesias res suas certis tātū modo locare p̄so-
nis. Nota. g. q̄ dicit q̄ nō est p̄ ius q̄ fruct⁹ deci-
marū ad temp⁹ locen. l; ius decimay totali-
ter vendi vel locari nō potest. cc.

Uxori p̄opter

Uxori sterilitatem vno anno cōtingē-
tem fit remissio pensionis p̄ rata fructuum
illo anno collectorū. nisi illa sterilitas cum
vberitate precedentis vel sequentis anni pos-
ſet compensari. Nota glo. q̄ dicit de quo co-
lonio istud. c. intelligit. Item q̄ eccia modicū
damnum tollerare debet. et alle. glo. concor.

Potuit.

Quod est emphiteota suas meliorationes vendere nec emptor emere prohibetur. Si emphe^tota permisit regaliuit eccias. Itē si denūciatur rite eccie quālius alius sibi offert et si eccia se nolle emere dixerit vela denūciatōnis t̄ p̄spaciū duorum mensū lapsū fuerit. Itēz emphe^tota expelli poterit si a solutōe canonis p̄biēniū etiā nō monit⁹ cessauerit. Itē dicit tex. q̄ hoc casu dies iterpellat p̄ boie. Mota. g. q̄ dicit et enumerat certas plonas q̄ ab emprōne me lioratōis p̄dicte sūt p̄hibite.

Titulus. De rerum per mutatione.

Si princeps.

Ecclesia p̄ res immobiles cū p̄ncipe p̄mutare reliquā rōnabilis id exposcat et meliora p̄spiciat. Mota. g. q̄ dicit q̄ pragma idem ē qd causa. Et dicit pragmatica sanxio constitutio super aliqua re promulgata. Z.

Ut commutationes.

Commutationes rerū eccīasticarū q̄ abante cessore i cōsulte facte sūt p̄ successor emēdere. Mota. g. q̄ dicit q̄ rōnabilis cā dīz subesse i cōmutatione rei eccīastice et si ratio nō subest tunc dicitur facta inconsulte.

Mancipia.

Mancipia eccīastica nisi ad libertatez n̄ p̄uenit p̄mutari. Mota. tex. in fine q̄ dicit q̄ il lud q̄ de semel deo p̄securatū ē ad hūanos v̄l⁹ trāsferri nō decet. et glo. ar. pro et contra.

In iustum videtur.

Ut sup̄ p̄prio cap. Mota. tex. in fine q̄ dicit q̄ ab surdū ē ut seru⁹ discedēs ab eccīastica dignitate hūane obnoxii⁹ fiat fuituti. Mota. g. q̄ dicit sputat an seru⁹ fugitiuus possit distrabi.

Quesitum est.

M̄rebēde pacto p̄cedēre p̄mutari n̄ p̄nt. potest tñ ep̄s ex causa de loco ad locū p̄mutare p̄sonas. Mota. g. q̄ dicit q̄ interdū valet mutatio loci. Item q̄ p̄ciet q̄s rem alienā vēdere p̄ et tenet venditio. rem tamen nō suaz p̄mutare non potest.

Ad questiones.

Ecclesie iure p̄petatis possūt ad iūicem p̄mutari et possessiones euam ip̄ay p̄mutari possunt et pro minus valentibus p̄cium suspleri. Mota glo. que docet qualiter spirituale p̄ spūali et ipale p̄gali permutatur.

Cum olim.

Bñficia sua p̄dunt q̄ ea p̄pā auctoritate p̄mutant. Mota glo. q̄ disputat an in p̄fessū etiam sūt p̄es iudicis. Item q̄ null⁹ est dñs beneficioz suorum sed usuius.

Cum universorum.

Clerici p̄ se sua bñficia p̄mutare n̄ debēt. vel sic. Clerici p̄ se sua bñficia p̄mutates bñficijs suis p̄uāt n̄isi p̄ misericordia et ob simplicitate eoz tolerent. Mota. tex. q̄ dicit q̄ deceptis et non decipientibus iura subveniunt.

Exhibita nobis.

Spuale cū ipali p̄mutari n̄ p̄t. Mota. g. i p̄ncipio sui que dicit q̄ de re spūali p̄t i arbitros cōpromitti. Item q̄ arbitrium ē nūlū quod est contra formam iuris probatū.

Titulus. De rerū per mutatione. li. sexto.

Licet in tua.

M̄on obstantib⁹ expectatōib⁹ bñficiorū p̄mutatio fieri p̄t. Mota. g. q̄ dicit i p̄ncipio q̄ ille q̄ expectauit p̄mā vacatē p̄mā p̄ eq̄ dīz p̄bēdā. H̄ fallit i casib⁹ q̄s p̄t. Jo. an. d̄ p̄ben. i c. Quia lepe. et de p̄cel. p̄ben. i. c. Soli. Itē nota glo. q̄ videt rangē q̄ in p̄mutatōib⁹ requiratur p̄lensus collator. et glo. remittit.

Titul⁹. De rerum per mutatione. in cle.

Re concessionē

Si bñficia ex causa p̄mutatōnis ab aliq̄ bus resignata alijs q̄z ip̄is p̄mutare volentib⁹ p̄ferant. null⁹ H̄ volum⁹ eēfirmatatis. et ponit ius nouū. Mota. g. q̄ inter cetera dicit q̄ p̄mutare volēs et p̄pterea renūciās bñficio

Debet h̄i renūciatōe expr̄mēre sc̄z q̄ renūciat
p̄mutatōis cā. Et dato q̄ h̄ nō expr̄mat satis
m̄ est q̄ p̄stet ex cōiecturis vel p̄us actis.

Titulus. De feudis.

Insinuatione.

Si eccia a suo vasallo recipit feudū in pi-
gnus abstinēdo ab e⁹ seruitio nō tenet fru-
ctus cōputare i sortē. Motat hic doctores q̄
res alicui p̄p̄a potest sibi impignorari.

Ex parte.

Istud, c. p̄oit tres cas⁹ in qb⁹ nō obstante
iuramēto de nō infeudādōpt c̄ps antiquū
feudū ad eccia; reuersū nouo vasallo p̄cede.
P̄sum⁹ ē qñ vasallus mortu⁹ est. Scđus si
vasall⁹ feudū alienet. Terti⁹ qñ feudū facilē
recuperari nō p̄t. Mo. g. q̄ in pte tangit an si
lius teneat ex delicto patris. Item quib⁹ mo-
dis perditur feendum.

Titul⁹. De pignoribus

Nullus.

Cleric⁹ nō d̄z rē eccie absq; iustissima ne-
cessitate laico vel seīe. zc. in vadū dare. zc.

Lator presentium

Liber hō p debito nō v̄z teneri. et si defu-
erit qđ p debito debeat adiūci vel iudicari.
Mo. g. que dicit q̄ pater in necessitate potest
obligare et etiam vendere filiū.

Ex presentium.

Si rector eccie suo facto p̄po rē eccie ob-
ligat cogit ei⁹ heres rē eccie redimere & eccie
restituere. Mo. g. q̄ dīc q̄ nō obligat nisi ea q̄
q̄s de reb⁹ suis obnorū facit. Itē dīc glo. q̄ h̄
casu ē in optōne eccie an velit alienantē vel
recipientē p̄uenire. quod est notandum.

Illo vos.

Si v̄surari⁹ emitt̄ rem eo pacto q̄ p⁹ temp⁹
ea restituat v̄ditorū recipiendo aliquo ultra
sortē fructib⁹ iñ ea cōputatis i sortē iudicat
piraci⁹ pignoratic⁹. Mo. g. q̄ dicit n̄ qđ scri-
ptū ē; qđ gestū ē inspicit. Itē. g. declarat qñ
emptio vel venditio ē cōditionalis & qñ nō

Item q̄ ex qualitate p̄hone p̄sumit.

Ex litteris tue.

Agit mulier p dote p̄ quēlibet delinēte
bona mariti. Mo. g. q̄ p̄oit cas⁹ i qb⁹ p̄stante
matrimonio vro p̄petit dote. Itē dīc. g. q̄ mu-
lier p̄serit oib⁹ creditorib⁹ in dote petēda et q̄
ad illos q̄ babēt tacitas ypotbecas.

Cum contra.

Si creditor velis q̄ ab eo causā b̄z recipit
tot fruct⁹ de pignore q̄ sit satissimū sortē de-
bet pign⁹ restitui debitori. Itē glo. dīc q̄ illib⁹
qđ percipi potuit etiā cōputandū fore. Itē
dicit glo. qñ creditor tenet de pignore. zc

Significante.

Si is q̄ sub pacto legis cōmissione rē suā
ipignoravit & iurauit n̄ p̄trauenire & iuste
ipedit⁹ nō redemerit rē post diē illā redime-
re p̄t. Mo. g. q̄ declarat qđ sit pacū legis cō-
missione. Itē. g. tāgit qñ factū nūcij vel p̄cu-
ratoris nocet dño & dicit qñ dñs putat nun-
ciū fidelē tpe missionis nō imputat dño.

Cum constet.

Usufructuari⁹ cauet de vtendo & fruēdo
re arbitrio boni viri salua rerū substāta in
bonis imobilib⁹. In mobilib⁹ v̄o v̄su p̄sum
p̄tib⁹ cauet de restituenda re vel estimā-
tōe vel d̄ restituēdo tānū dēfinito v̄sufructu.

Titul⁹ De fideliūssorib⁹

Clericus.

Cleric⁹ fideliūssorib⁹ inserviēs ab ecclia
vel a clericis v̄l a creditore abiciat. Mo. g. q̄
expōit inserviēs & dīc q̄ freqntiaz designat.
Item dicit q̄ cleric⁹ fideliūbere non debet

Ideruenit ad nos.

Cōpellit debitor suare fideliūssorē idem
nēt p̄ assignatōe; puentū bñficiorū suū
Mo. g. q̄ arguit nulli debere officiūs suū esse
vānosum. Itē dīc qñ v̄sure & expēle sūt petē-
de. Itē clericoy bona etiā reddit⁹ bñficiorū
et q̄tidiane distributōes possūt interdici.

Constitutus.

Ider districcioe ecclasticā cōpellit cleric⁹

3

Debitor a fideiussione liberare fideiussore q̄ a creditorib⁹ molestas. Nota glo. q̄ tāgit qn̄ fideiussor pragere ad liberationem.

Quod quibusdam

Silne licentia plati et maioris pris capi tuli religios⁹ fideiusslerit aut mutū receperit cōuenit n̄ tenet et ip̄e punit nisi mutū sit vñ i vilitate eccie. Nota glo. q̄ dīc q̄ ip̄e ne cessitatis et mōach⁹ fideiubere p̄t cā sc̄z pie ratis tenet p̄tio subuenire. Itē clericī inter se possūt fideiubere cū cōueniunt.

Eum pro quo.

Si te p̄ aliq̄ i fideiussore obligasti si diu i debiti solutōe cessauerit aut dissipare bona sua ceperit aut sup h̄ p̄dēnat⁹ suisti iure poteris eū cōuenire ut te a fideiussione debeat liberare. Item si h̄ ab initio secū p̄uenit et ita in casib⁹ ante solutōem potest agere fideiussor ut libereat. et alle. glo. concor.

Titul⁹. De solutionib⁹.

Ad hoc.

Sicut filii tenet soluere debita p̄is ita p̄ latus tenet soluere debita sui p̄decessoris cō tracta p̄ vilitate eccie. et h̄ intellige verū si filius ē beres. Nota. g. q̄ tāgit et remittit qn̄ berestenet ex delicio defūcti. Item q̄ successor ad id tenet qd̄ p̄decessor facere debuit. et alle. concor. Item berestenet soluere oia debita defūcti q̄litercūq; p̄tracta. c. j. de testa.

Si quorundam.

Si platus ecciam palienis debitis obli gat suspensus ē ab administratiōe tpaliū et sp̄ ritualū et eccia nō tenet. Nota. hic. g. q̄ dīc q̄ li cet h̄ casu redderet ecclia indēnis adbuc tñ iste ē remouend⁹ ab administratione.

Odardus.

Debito: q̄ nō ē soluēdo excōicat⁹ q̄ non soluit absolvit ab excōicatione cū cautione de soluendo si ad pinguiorē puenerit fortū nā. b. d. Nota. g. q̄ dīc q̄ inanis ē actio. zc. Itē ip̄ossibilū nulla ē obligatio. Itē q̄ cessione bonoz babendo est rōne cedēs egeat q̄a nō est fraudand⁹ alimēnis quotidianiis.

Is qui conqueritur

Qui p̄querit indebitā pecuniā se soluisse pbare tenet q̄ indebite sit soluta nisi aduersari⁹ ei⁹ solutōem inficians de strario p̄uin cat tūc ei ei diffitenti onus incūbit pbandi qd̄ debitum recepisset. zc.

Titulus. De donatio nibus.

Prudentes.

Mobilitas hāc sibi legem ponit vt existimet se Debere qd̄ sp̄ote tribuit et nisi i bñficijs suis creuerit nihil se p̄stituisse putet. Nota. g. q̄ dīc q̄ beati⁹ ē dare q̄z accize. Itē dīc bilarem datorem diligit de⁹. et alle.

Fraternitatem.

Non valet donatō quā facit prelatus in cōsulito capitulo et in damnū eccie. Nota. rex. q̄ dīc q̄ plati sunt p̄curatores rerū ecciaſti carū et debet p̄ditiones eoz facere meliores et nō deteriores. Nota. g. q̄ dīc q̄ plati si con suetudo est potest modicū dare.

Ceterum si.

Prelat⁹ modicaz re eccie donare p̄t vbi b̄ d̄suetudo. Nota q̄ cōsuetudo loci dat iurisdictionē et liberiorē pfert administratōez. Et semp respiciendum est ne eccia enormiter ledatur.

Consultationibus.

Ecclesia nō vacans in beneficū p̄ferri n̄ potest; in p̄petratē p̄t de licēia ep̄i sine p̄iudicio plati. Nota. g. q̄ dīc q̄ nemo sine culpa ē p̄uand⁹ sive spoliand⁹ bñficio suo.

Per tuas.

Non obstante iuramēto de nō infeudā; do de nouo plati p̄t integrare feudū si op̄a reat vasallū i mēsura deceptū. Nota. g. q̄ dīc q̄ papa qn̄qz p̄cedit p̄uilegiuz ob grāz prestiū obsequiū. Item qn̄ q̄s decipit in qn̄utate rei agere potest ad supplementū.

Cum dilecti.

In donationib⁹ latissima ē interpretatio

facienda. **M**o. ter. i. si. q̄ dī. q̄ i. p̄tib⁹ plena. et
i. testamēn⁹ plenior. i. bñficijs q̄; plenissima
ēterptatio ad bibēda. **J**ē. g. notat q̄ veniūt
in donatiōne possessionis vacanti⁹.

Pastoralis.

Si ep̄s i. eccia quā de p̄sensu caplī pio lo
co p̄cessit. p̄cipiebat certos reddit⁹. illos do
nasse videt. et alioēs reddit⁹ eccie p̄ter cathe
draticū cedūt pio loco. et si ep̄s p̄cessit d̄ p̄sen
su patroni intelligit patron⁹ donasse ius pa
tronat⁹. b. d. **M**o. g. q̄ dīc q̄ aliuud ē p̄trabere
societate simplicit̄ et aliud omniū bonor⁹.

Inter dilectos.

Mossūt hospitalarij in suū p̄iudicū tāmū
se et domū suā alteri religiose domui subice
re vel donare. **M**ota ter. q̄ dicit de illo q̄ alle
gat p̄hā suā turpitudinē. **J**i q̄ res iter alios
acta. **Z**. **J**notat. g. q̄ excoicat⁹ donare p̄t.

Apostolice se.

Donatio q̄nquagēsimē v̄l cētesime quā
facit ep̄s cū graui detrimēto eccie sue p̄t le
gitime reuocari nec etiā p̄t ultra q̄nquagēsi
mā v̄l cētesimā p̄ferre et cessāt. lesionē eccie
sine auctoritate sup̄ioris. **M**ota. g. q̄ dicit q̄
aliqua sūt q̄ m̄cl⁹ in intellectu possūt p̄cipi
q̄; loquendo exp̄mi.

P̄ropter eius.

Istud caplī p̄t q̄ttuo: casus p̄pter q̄s
donatio reuocat. **P**rimo p̄pter injectiōem
manū violentaz. **S**cđo p̄pter atrocēs iniu
rias. **T**ertio p̄pter damnū datū i. reb⁹ donato
ris. **J**ē p̄pter p̄culū vite. p̄dicta iñ nō exten
dunt ad donatoris heredes sc̄z reuocare do
nationē q̄ h̄i vita sua tacuit. **M**o. glo. valde
notabilē q̄n donatio reuocat⁹ q̄n nō. **I**tem
dicit de filio cui mater donauit. **J**ē dicit q̄ fe
lonia cōmissa p̄ patrēnō imputat̄ filio.

Titul⁹. De testamentis.

Quorundam.

Eps testari p̄t de reb⁹ p̄prijs et nō d̄reb⁹
eccie. **M**ota q̄ testamēn⁹ ē testatio mentis q̄
disponit aliq̄s de reb⁹ suis q̄d fieri velit post
decessum. **I**tem dicit q̄as diuidit in xii. viii.
clias et as d̄i tota hereditas. **Z**.

Quia ingredientibus.

Testamēn⁹ plati religiosi nō valet etiam
si de cōsuetudine adiuvet. **M**o. g. q̄ dicit q̄d
sit legatū. **I**tem dicit glo. nō q̄d sit sed q̄d sie
ri debet est p̄siderandū. **J**cm dicit q̄ rotuz
nō tollitur p̄scriptione. **J**cm mulier nō re
cipit ordines. **Z**.

Mos quidem.

Propter negligentia heredis ep̄s exeq̄t
plā restatoris voluntate. **M**otā h̄t oīc. xlii. oīc.

Inuestigandum.

Quesita p̄ plati q̄ tpe p̄motōnis p̄mō
niū nō b̄z. q̄sua p̄sumūt de bonis eccie. **M**o.

glo. q̄ dicit q̄ p̄istā p̄suptōnes admittit p̄ba
tio. **J**ē doc. dicit h̄t aliq̄ et faciūt argumētū
de uxore et marito et ecclia et prelato.

P̄resbiter.

P̄resbiter instrumēta emptionū de bo
nis eccie p̄ficere d̄z noīe eccie. **M**ota h̄t q̄ doc.
dicūt sup̄ isto capitulo q̄d in dubio standū
est narrationi instrumenti p̄sumūt p̄ illo q̄
nominat̄ in instrumento.

Unusquisq̄z.

Quesita a p̄sbro p̄ p̄motionē quesita p̄
sumūt de bonis eccie. **M**o. g. q̄ arguit q̄ ego
teneor tibi restituere q̄d occasionere iue ad
me puenitar. c. Ad nostrā. de iure iuran.

Inquirendum est

Quesita de bonis eccie ad nomē ecclesie
scribi debet. **M**ota h̄t doc. q̄ colligūt res ca
sus in q̄b⁹ empiū cū pecunia alioz n̄ ē emē
tis sed ei⁹ cui⁹ est pecunia.

Si quis sane.

Res eccie ad culturā p̄ platū reducēt nō
efficiūt p̄p̄e ip̄i⁹ plati h̄t ad vitam eostenerē
potest. **M**ota glosaz q̄ disputat̄ an clericā be
neficiati sint p̄sfructuarij vel p̄suarij. **I**tem
dicit q̄s dicitur proberes.

3

ter, q̄ ep̄s nō potest mutare voluntatē testatoris depuratū ad certū v̄lū. et ē textus i cle.
Quia pr̄ungit de religi. do.

Judicante.

Bebet legatū nudis v̄bis relictū a testatore. et dīc. g. q̄ tale legatū etiā valet p̄m leges. Itē dicit glo. h̄ q̄ per nudis v̄bis etiā q̄s obli-
gat. Itē glo. t̄ agit q̄d faciendū sit q̄n legatu; est dubiosū sup̄ relegata.

Filius noster.

Mō debet legatū cū testator; rē nō suā sed eccie legat alteri eccie. Mō. glo. q̄ dīc q̄ si q̄s sc̄iēter legat rē alienā nūc heres tenet rem re-
dimere vel legatario p̄ciū dare.

Si heredes

Siberes iussa testatoris nō i pleuerit ob-
epo loci ad iplendū illa cōpellit. Mō. g. q̄ dīc
q̄ ifra annū adimplere d̄z. Itē dīc q̄ testamē-
ti defensio et executio p̄nnet ad ep̄m.

Cum in officijs.

De bonis peccia; acq̄sitis clerici testari nō p̄n. Mō. g. q̄ dīc q̄ donatarius donatori naturalitē obligat ad antidota. i. ad similia. Itē dicit q̄ q̄cquid acquirit cleric⁹. z.

Ad hec presentibus

Mōderatā elemosinā de bonis peccia; acq̄sitis clerici facere p̄n. s; testari de eis nō p̄n. Ex isto ca. arguit doc. q̄ q̄s p̄t dare i vi-
ta. de q̄nō p̄t disponere post morte.

Quia nos

De bonis p̄p̄ijs v̄l' acq̄sitis iuitu p̄sone cleric⁹ testari p̄t s; dereb⁹ eccie testari nō p̄t. Mōta q̄ cleric⁹ i reb⁹ eccie solū v̄lū habēt et debent eē p̄tenti viciu et vestitu. z.

Cum esses.

Valet testamētu; q̄d parochian⁹ fāc co-
rā p̄bro suo et duob⁹ testib⁹. nec valet cōtra-
ria pluētudo. Mō. ter. q̄ dīc q̄ i ore duorū vel
trū testiū stat oē v̄bū. Mōta glo. q̄ t̄ agit an-
mulier hoc casu potest esse testis et videtur
sentire q̄ non.

Belatum est.

Valet testamētu ad pias causas coram
duob⁹ testib⁹ factū. Mōta glo. q̄ ex h̄ capitu
lo arguit q̄ cause v̄lūmarū voluntatū defun-
ctorū spectant ad formū ecclesiasticū q̄d verū
dic̄t q̄ ad pias causas.

Belatum est

Be p̄p̄ijs testare p̄t cleric⁹. De acq̄sitis p̄
eccia; si sūt mobilia succedit eccia v̄l' succel-
so. et de illis testari nō p̄t. Tamen p̄t ex illis
aliqd seruitorib⁹ dare. Si v̄o cleric⁹ plures
babuit eccias siet diuīsio inter illas.

Cum tibi.

Ulteri⁹ arbitrio p̄t cōmitti testamenti fa-
ctio. Mō. g. q̄ dīc q̄ nullū ē testamētu v̄bino
mē beredis n̄ exp̄mit et iſtitutio bedis totius
testamēti ē fūdamētu. Itē glo. q̄ et nutu fit
testamētu. Itē dīc. g. i. si. q̄ bedes i certi p̄nt iſti-
tui p̄t iſtituo beredes paupes xp̄i.

Officii.

De relictis ecclesijs ep̄s peti p̄f̄suā. lic̄
suerit sibi aliquod a testatore reliquū. nisi eo
mō et in fraudē q̄ ea p̄te sit cōtent⁹ legatum
agnouit. Uel sic p̄m ab. Mōsi aliud a testato-
re dictū sit ep̄s suū recipiēdo legatū alij nō
renūciat. Mōta ar. q̄ vñum recipit nō vide/
tur alteri renunciare.

Bequisisti.

Ista Decretalis distinguēdo et subdistin-
guendo declarat quando et qualiter int̄ epi-
scopū et cathedralem vel alia eccia; sit diuī-
endum legatum q̄d fit v̄triq; simul vel al-
teritātum. hoc pro summario.

Baynucius.

In bonis patris et matris et auie b̄z quis
teria debitā iure nature q̄ p̄uari n̄ p̄t. Et si
li⁹ rogatus restituere heritatē deerabit debi-
tā iure nature et q̄rtā trebellianicā in q̄ com-
putat̄ fruct⁹ post li⁹. p̄f̄s. p̄cepti. hoc dicit

Tua nobis.

Ep̄s cōpellit fidei cōmissarios seu execu-
tores testamētu ad exequendū pias causas
seu defūctorū voluntates. et si testator h̄ inter-
dixisset. Mōtāt h̄ doc. q̄ executor nō p̄t alteri

cōmittere vices suas quia cōmittitur in du
stri persone. hoc verum est si commissio est
generalis. sicut si est specialis. *z.*

Baynaldus.

Fili⁹ rogar⁹ de hereditate paterna restituē:
da verrabit tertiam debitā iure nature ⁊ q̄rtaz
trebellianicaz i q̄b⁹ potest legata relinquere
et heredes constituere et penas aponere.

Johannes clericus

Executor fideicommissari⁹ q̄ suscepit offi:
ciū p̄ diocesanū illi⁹ exeq̄ illud cōpellit. *M.*o.
glo. q̄ inter cetera dicit mandatū suscipere:
mo cogit. suscepit tñ necesse est implere. *z.*

De his que.

Ista decretalis specificat q̄daz legata de
quib⁹ non soluit canonica portio epo vele
clesie parochiali nisi bochiati in fraudē. *M.*o.
ta glo. q̄ dicit q̄ canonica portio diuersimo:
de deducit s̄m varias pluetudines locorū.
Item dicit quomodo fraus debet pbari

Titul⁹. De testamentis. II. sexto.

Si pater.

In fideicommissariis substituto b̄ locum
babet quartarū deductio. in directis non. et
substitutōnes interpretari debemus directas
dūmō pueniat v̄bis ⁊ psonis iſtitutis. *M.*o.
tat. g. d. paupib⁹ p̄sanguineis an sūt pferendi.

Religiosus.

Religios⁹ nō p̄t eē executor nisi habita li:
cēlia a suo supiore. Itē vn⁹ executor ex pluri:
bus p̄t exeq̄ testamētu si alii noluerit aut nō
potuerit iteresse nisi aliud apparuerit suis
de mēte testatoris q̄r tūc sec⁹. *M.*o. g. q̄ dīc q̄
tex. loq̄t indisticie ergo intelligit de q̄libet reli:
giose sive sit regularis sine mendicans.

III. De testamentis. i. cle.

Religiosis.

Ordinari⁹ loci rōem erigit a religiosis et
exēptis de testamēto exēcūdib⁹ q̄s gesserit

et si contra h̄ deliquerint illos punit. Vnde
glo. q̄ iter cetera videt querere an testator p̄t
executorem suum liberare quod non tenea:
tur reddere ratiōnem de executione sua.

Titul⁹. De successioni/ bus ab intestato.

Sed hoc.

Eccia succedit clerico et in bonis p̄mo:
nialib⁹ ⁊ alijs iſtituti p̄sone acq̄slitis si de eis i
vita nō disposuerit et alios heredes ab inte:
stato venientes post se non reliquerit.

Sancto concil.

Si cleric⁹ decebat itestat⁹ peculiū ei⁹ dī:
uidis in q̄truo p̄tes quay vna epo. altera ec:
clesie. tercia paupib⁹. quarta parentibus. si
ydonei et capaces sūt distribuat. *M.*ota. g. q̄
docet quid faciendū sit quando dubitat an
cleric⁹ babuit bona p̄pā. *z.* Item dicit q̄ nul:
lus heres nobis proximior est q̄z q̄ nos dño
sociauit. et alle. c. presbiteri de penis.

Cum dilectus

Rector eccie dītestat⁹ si nullū fecit testa:
mentū vel fecit s̄z furios⁹ ⁊ tali succedit eccia
si n̄bz p̄sanguineos. sec⁹ at si apparet illū suis
semōachū l̄ sana mēte testatū. b. d. s̄m. jo. an.
*M.*o. tex. q̄ videt tangē dīcto vni⁹ testis ⁊ dī:
fessione facta extra iudiciale q̄ntū illa valz
et glo. et rāgit sup vbo p̄fite. Itē notat glo.
de furioso. *z.* Itē querit glo. qd̄ d illo q̄ sana
mēte dedit sua eccie. *z.* et postea sine reuoca:
tione i infirmitate sua incidit i frenesim. *z.*

Titulus. De sepulturis

Mos instituta.

Decedēs itestat⁹ ⁊ q̄ nō elegit sepulturā.
cū suis maiorib⁹. i. in sepulchrū suoy paren:
tuz sepeliri bz. eccia tñ parochialis habebit
canonica portionē ei⁹ qd̄ reliq̄t eccie sepul:
ture. b. d. *M.*ota tex. q̄ socij tribulationū erūt
⁊ socij p̄solationū. Itē dicit tex. ne trālgredia:
ris terminos antiquos q̄s posueri p̄stui.

Belatum.

**Qui querit ad monasterium sive in vita sive
in morte medietatem relictorum per alia sua ecclesie
parochiali quam dimittit condividere debet.**

**Mota. g. q. dicit quod super predicta medietate
statutus consuetudini et alle.**

Fraternitatem.

**In sepulchro parentum suorum quod liberum tumu-
lari et si persona fecerit est restitutio facienda.**

**Mota. glo. q. querit quoniam tamen valet oratio generalis
sive specialis. Item glo. post nullus. Nulla fre-
quens sancteque personae ieiunia sacra. Besun-
ctus prosumt prodest elemosina recta. Item mi-
nus legitima voluntas deficere non valet.**

Beatis.

**Si quis in egritudine in qua decessit se et
sua monasterio stulit et ibide sepultura sua
elegit parochialis ecclesia decedens habebit
portionem suam. Secus si in sanitate hoc fecerit.**

Ex parte.

**Qui sepelit parochianum alterius iniuste.
ipm tenet restituere cum omnibus eius occa-
sione pceptis. Mota glo. q. tangit qualiter fa-
ciendum sit cum minor eligit sepulturam et quam-
do quis dolo ad eligendum inducitur.**

Cum liberum sit.

**Rapiens corporum alium et ad ecclesias suam sepeli-
ens iniuste. ipm cum emolumentis inde receptus
restitueretur. Mota glo. q. tangit quod actio habeatur
agendum est scilicet per ratione ex hoc canone.**

Be vxore.

**Potest uxoris sic vir eligere sepulturam. pater
potest filios minores sepelire quo vult si
habeat consuetudo. Mota glo. q. dicuntur pater po-
test filio facere testamentum. et alle. in istitu. de
pupilli. substi. f. Ergo. cc.**

Cum super.

**Eligere sepulturam extra ecclesias suam prochiae
led; ei quodam portionem testameti sui reliquie.
Mota. g. q. monasteria dicuntur magis religio-
sa quam ecclesie prochiales sive cathedrales. cc.**

Certificari.

**Parochiali ecclesie sum regionis consuetu-
dinem est canonica portio exhibenda. Mota glo.**

**q. querit quod sit faciendum si dubitatur de consue-
tudine et varie in vicinio sunt consuetudines
tunc de minori summa debet intelligi.**

In nostra presentia.

**Cum parochianus eligit alibi sepeliri. Nam
gatis ab eo factis his canonica portio et ecclesia
parochialis sed si non elegerit et alibi sepelitur
fuerit totum hic. Mota glo. q. dicuntur tractus futuri
episcopatus spectat ad iudicem. Item dolus rescidat
per tracitum in spiritualibus quod est persona id quod est
supra. Quod metus causa.**

Ex parte parentum

**Qui casu moriuntur in cimiterio sepeliri
debent. Mota glo. q. dicit illi quod sponte se precipitant
apud ecclesias sepeliendi non sunt. et alle. Mota
casus in quibus fallit regula quibus communicantur
vivis. cc. scilicet in furibus et latronibus. Item in illis
qui moriuntur in torneamentis. Item in raptoribus.
Item in his quibus se ipsos interficiunt. cc.**

Sacris est.

**Excommunicati in cimiterio sepulti si ossa eorum
discerni possunt sunt exhumandi. Mota glo. q. dicuntur
quod ratione dubietatis aliquod admittit quod alii non
admitterent similiter et ratione conseruationis.**

Abolende.

**Hic sepultura eius ecclesie prius solui non debet.
Mota glo. q. dicitur quod sepultura de loco sive terra in
quibus nullus nullus fuit sepultus. et talis locus potest videri
secus de cimiterio et officio sepulture. laici
tamquam copelli possunt ut seruent laudabiles
consuetudines.**

Parochiano.

**Excommunicato est per manifesta offensa in mortis
articulo absoluto ecclesiastica sepulta denegari
non debet. Et hedes sui ad sati faciendum per eo sit cenatio
ecclesie copellede. Mota glo. q. tractat quod heres te-
net ex delicto defuncti. Mota habet. q. heres te-
net hucus rindere coram iudice ecclesiastico quia
defunctus anno absoluto est. promittit parere mada-
nis ecclesie ante quem fuit in morte absolutus.**

Titulus. De sepulturis libro sexto.

Zinimarum periculis.

Ista decretalis in principio sui prohibet ne quis inducas aliquem pactio vel iuramento aut promissione ad eligendum sepulturam in certo loco vel quod electam non imutet, quod si secundum factum fuerit penitus nullus erit valoris et loquitur universis religiosis et secularibus clericis cuiuscumque status vel conditionis.

Cum quis.

Si quis cuius maiores sunt soliti ab antiquo in aliqua ecclesia sepeliri ea dimissa eligit alibi sepulturam, canonica portio dimisso non debetur eccie sed illi daturat in qua ille officia consuevit audire diuina et ecclesiastica recipere sacramenta.

Is qui habet

Habens domicilium in civitate vel in castro transferens se quoniam ad villam ruralem si non electa sepultura decebat ibidem non in ecclesia dicte ville sed in parochiali sua debet sepeliri ecclesia. Nulliusque plures habuit viros cum ultimo quando moritur debet sepeliri, quia illius honorem retinet.

Licet pater

Nullus minor filios ubi vult sepelire non potest ubi pararia est quietudo, sed sicut cuilibet suis maioribus vel in parochiali ecclesia sepeliendi. Et licet filii familias propter sensum prius possint eligere sepulturam tamen legare nihil potest si peculum non habet. Z.

Religiosi.

Religiosi apud sua monasteria si ad eos comode venire possint sepeliri debent et sepulturam cum velle et nolle non habent eligere non possunt. M.o.g.q.dic q causa commoditatis et cetera quandoque causa incommoditatis aliqui sunt et aliqua non sunt.

Titulus. De sepulturis in cle.

Eos qui.

Excommunicati sunt etiam exempti quod in casib[us] non permisisti defunctos sepeliri in cimiterio tpe in

terdictu vel quod sciente sepelebant excommunicatos publice aut nocturno interdictos vel et manifestos usurarios. M.o.glo. Notabilem est publice excommunicato.

Budum

Ista clavis narrat discordiam inter predicatorum et minores ac etiam pastores parochialium ecclesiasticorum super predicationibus confessionibus et sepulturis. Et quo ad titulum hoc dicit. Nulli predicatorum et minores in locis suis sepeleunt illos libere quod hoc elegerint, de funeralibus tamen et quibuscumque obventionibus et reliqui de quibus alteri non debet quartam et ultra solvare ecclesie parochiali parere. M.o.g.q. post versus Rerum solium, doctor cathedralis iudeorum tribunal. Possidet, ad sedem presul, priorum curiam

Titulus. De parochiis et alienis parochialis

Si episcopus.

Hic habebat qualiter episcopatus dividatur scilicet quod episcopus cum una parte plebis sic dicit in beretum donatus et alia partem manet et aliis eligit episcopos et prius rebeat ad fidem. Z. Vel sic simpanorum. Inter episcopum substitutum episcopo heretico et ipsum episcopum hereticum reversum et ex dispensatione receptum dividit episcopatus modo hic expresso.

Et dominicis.

Presbiteri parochiales dominicis diebus interrogare debet an missarum solenitatis in aliis in sua ecclesia sit de alterius procheinis et si aliquem inuenierit ipsum abiciat. Itē dicitur g. q. copia ratio possessionis non facit domicilium.

Nullus episcopus.

Nullus episcopus procheinum alterius indicare presumat nec et ordinare. M.o.g.q. Istius barguitur opponit de archidiacono. Itē dicitur quod finia leta a non suo iudice non tenet. H fallit.

Super eo.

Times distinctus non prescribit siue sit prochiarum siue diocesium siue principie. M.o.g.l. q. dic q. illa quod religiosi adhuc religiosa sunt. Itē q. idem iuris est in minoribus et maioribus. Z.

Significauit.

Translatio domicilij parrochianus erit a pmi iudicis potestate. Mora. g. q dicit qibi dicit q̄s habere domicilium ubi habitat. Item dicit glo. de decimis predialibus et personalibus et videtur concludere q̄ su per stationibus decimarū sicutudo mul tum est attendenda. Z.

Titul⁹. De Decimis.

Decimam.

Decime et p̄mucie dari debet. Itē exprimit q̄tior genera decimarū q̄ ex veteri lege debebant. b. d. f. m. panoz. Mlo. g. q arguit p̄ opiniōnib⁹ magistroy. q̄ eoz opinione sūt fo uende et dicit Inno. q̄ opinionib⁹ magistrorum nō vult derogare.

Mouum genus

Clerici a clericis decimas psonales non erigunt s̄z clericib̄tēs misteriū certorū laboz ab alijs ipis decimas p̄soluūt. Itē dicit glo. q̄ clerici de suis bonis patrimonialib⁹ decimas soluere debent.

Ex multiplico.

Privilegiū de decimis nō soluēdis p̄di tionē p̄cedente nō tollit. Mlo. g. q dicit B. q̄ q̄ simpliciter sit sup̄ aliquid cōpositio tūc extē dit se ad p̄sentia et futura. Item arguit i q̄b⁹ reb⁹ nondū habitis p̄reest renūciari.

Commissum nobis.

Mlo est nouale id a q̄ parochialis eccia q̄c̄q; utilitatis p̄cipere cōsuevit. Mlo. g. q dicit q̄ dicū noualia a q̄bus oēs religiosi sunt ex empti scilz quoq; nō extat memoria q̄ culta fuissent.

Deruenit ad nos.

Decime soluende sūt de puentib⁹ molendinoy p̄scariay feno et lana. Mlo. g. q dicit de molendino ad ventū. Z. Et dicit generaliter q̄ de omnib⁹ q̄ fidelis hō acquirit d̄z soluerē decimas.

Muncios

Parrochiani de apib⁹ et de omni fructu

decimas soluere debet. Et dicit glo. sup̄ v̄bo fructu licite in acq̄sito siue de aīalib⁹ siue in tuitu predioz siue intuitu p̄sone.

Cum homines

Exp̄se necessarie i decimis p̄dialibus de ducinō debet. Mlo. g. in p̄ncipio q̄ dicit q̄ illi ecclie dāde sūt decime ubi q̄s recipit eccliesia stica sacramēta et etiā p̄diale sūt h̄e consuetudo. Item dicit q̄ cito debet solvi et non soluens est in mora. et alle. glo. iura.

Vilecti filij.

De tra p̄ducuntia et p̄uilegiat⁹ decimas soluere d̄z. Mlo. g. q dicit q̄ si p̄pā nō sufficiunt licitū ē clericis p̄ducere aliena p̄dia. Itē notat glo. ex B. textu q̄ cōpositio bñ p̄ fieri sup̄ decimis. et B. dicit ē supra i.c. Ex multiplico.

Suggestum est.

Privilegiū reuocati s̄c̄ipiat ēē dānosū. Mlo. g. q arguit q̄ s̄m diuersitatē tpm et varietatē rerū p̄uilegia sūt variāda et cā noua sup̄ueniente bene p̄editur p̄uilegium

Ex parte tua.

Tēplarij hospitalarij et cisterciēn. p̄uilegiati sūt i decimis nō soluēdis. alijs religiosi nō nissi noualib⁹ et aīalib⁹ nutrimentis. Item glo. dicit q̄ monachi olim dabant decimas

Licet de.

Possessio p̄uilegiata de nō soluēdo decimas si veniat ad non p̄uilegiatū vel de alij ercolenda ex tūc non d̄r p̄uilegiata. Mlo. g. q dicit q̄ p̄uilegiū monachoy intelligit d̄ terris quas psonaliter colunt.

Ad audientiam.

Mlo. i laboro noualia et nō noualia intelligunt. Mlo. g. q dicit q̄ insamiaz iuris incurrit q̄ p̄uilegiū p̄ncipis astute inter̄p̄iat. Itē notat q̄ a forma v̄boz. sine certa causa non est recedendum.

Quoniam.

Decime noualium debentur eccliesie in cuius parochia insurgunt. si v̄bo nō sunt in aliqua parochia debentur episcopo q̄ potest libi retinere vel alteri eccliesie concedere.

Mo. g. q. querit quid si noualia nō sūt i parrochia alicuius sed in insula et considerandum est cui prouincie adberent.

Parochianos.

Cū decime nō ab hoīe sed ab ipso dñō sūt institutē q̄i debitū exigi p̄nt. **M**o. g. q. dicit de dictione quasi. et alle. illud quasi vñigeniti a p̄. ibi quasi est expressiuū veritatis

Ad hec.

Decima iure hereditario p̄ laicū possideri nō d̄z. **M**o. g. q. dicit q̄ decimas laicū possidere nō p̄t. Itē dicit q̄ in feudū dari nō possunt.

Be terris.

Judei tenent ad soluendas decimas prediales aut predia dimittē. **M**o. g. q. dicit q̄is ad quē spectat fructuū p̄ceptio fructuū onera subire d̄z et subire ei compellit. Itē dicit q̄ iudei non sunt de ecclesia. z.

Quamuis.

Laicis nō debet dari decime vel oblationes et p̄petrā platoꝝ h̄ facientiū. **M**o. g. q. dicit q̄ laicis disponere b̄ reb̄ eccie nō ē trādita potestas. Itē dicit. g. q. fruci⁹ decimerū bene p̄cedi atq; locari p̄nt laico ad tempus vite sue sed ius non. z. et dicit cum nos dicimus vitulū fructū vacce demonstramus.

Cum sint.

Ratōe p̄suetudinis p̄t q̄s babere ius decimandi in parrochia aliena. **M**o. g. q. dicit quod a sanctis patrib⁹ non est diffinitū nec nos diffinire debemus. Item glo. arguit de consuetudine soluendi decimas.

Prohibemus

Laici decimas babētes nō p̄nt eas i alios laicos trāferre ac eriaz i clericos sine auctoritate ep̄i. H̄ glo. q̄ritan ne p̄nt laici trāfferet decimas i alios laicos de p̄sensu ep̄i.

Ad apostolice.

Decime p̄sonales debet eccie prochiali. p̄diales eccie i cui⁹ parrochia sitū ē prediūz nisi aliud habeat p̄suetudo. **M**o. g. q. ē singulare in hac materia et dicit q̄ dicūt decime p̄sonales et que dicuntur prediales.

Ex parte.

Be omni fructu predij soluende sūt decimae prediales. **M**o. g. q. dicit q̄ vna et eadem res diuerso iure censi non debet.

Non est in potestate.

Decime prediales soluende sūt nō deductis expensis sc̄z de vino grano fructibus arboꝝ pecorib⁹ oris negotiatiōe et de militia. Vnde glo. vltimā que dicit predicta vera in decimis predialib⁹ secus in personalibus.

Ex transmissa.

Befructibus molendini ad ventū soluēde sūt decime. **M**o. g. q. arguit et querit an et de illicitis acquisitis sūt soluēde decime. et arguit de meretrice an d̄z soluere decimas. Itē dicit q̄ meretrix nō turpiter accipit preciū

Al nobis.

Locator et p̄ductortenēt ad decimas nisi se imunes ostēdāt. **M**o. q. decies tributa egētiū aiaꝝ et eas i signūz vniūsal dñi sibi dñs respuavit. Itē dare decias p̄ceptū diuinū est.

Tua.

In genere vel in specie imperator decias remittere nō p̄t. et decime noualiū nō accrescunt laico q̄ ab antiquo decimas in feudū habuit. Vnde glo. q̄ notat casus aliquis i qb⁹ laicus habet potestatem in clericos. z.

Al nobis.

Sine deductione seminis et sūptuūz debent dñs et colon⁹ decias soluere et n̄ cui vñ luerit eccie vñ paupib⁹z prochiali cui debet necab h̄ excusant p̄p̄ maliciā clericoz. **M**o. glo. q̄ q̄ritan simoniaco decime sūt dande.

Ex parte.

Privilegium de decimis laboꝝ noualia cōprehendit. **M**o. tex. q̄ dicit vbi mai⁹ concedit minus cōcessum esse videt. Et sic econuerso dicit glo. q̄ cui minus interdictum est et maius p̄hibitum esse videtur.

Pastoralis.

Expense q̄ sūt restauratiōe molēdino rum sive piscarioꝝ et aliaruz rerū non sunt deducende de p̄uentibus decimandis. Vel

lucrum panoz. Negotiator de lucro decimā soluit deductis expensis, q̄s facit de pecunia decimata expēsse vō q̄ sūt p̄ babēdis fructibus non deducuntur, et de fructib⁹ soluit decima nō deductis expensis pro re restauranda. B̄ dīc. Ilo. g. b̄ ui⁹ capituli ⁊ doc. de expensis q̄ sūt in re extra rem et circa rem. cc.

Cum contingat.

Ideo decimā i⁹ pie i⁹ alteri⁹ prochiala p̄scptā n̄ intelligūt noualia de novo ex crescēta p̄cripta. Ilo. g. q̄ dicit q̄ prochiales eccie n̄ tenet ep̄o decimas soluere, et alle.

Cum in tua.

Una ⁊ readē tra n̄ p̄t plurib⁹ eccl̄ijs eē decimatis. Ilo. g. q̄ dīc q̄ minute decime dicunt part⁹ a iāliū et de pullis ⁊ ouis ⁊ ortis. Itē q̄ una eccia nō debet diuerso iure censeri.

Budum.

Laici non possunt alicui p̄cedere decimā eccie nec ex cōmissione confirmata a papa in forma communi. Ilo. g. q̄ dicit de p̄scriptione et an quis teneatur allegare et p̄bare titulum suum. cc.

In aliquibus.

Non soluēti decimas n̄ sūt predia cōdūcēda. Ilo. g. q̄ dīc q̄ paciū n̄ nocet eccie quo niā a quolibet posseſſore p̄t petere decimas, quia est onus quod sequit ipam rem.

Cum non sit.

Ante solutōez tributoyz soluēde sūt decime. Ilo. g. q̄ dīc q̄ ibi de porro decime sunt vande ubi scđo crescut et nō ubi p̄mo creati sūt, et alle. xxvi. q. i. ca. Si quis.

Muper.

Esterciēn. Templarij et hospitalarij de fructib⁹ posseſſionū quos acquisuerit post concilium generale tenent decimas soluere si p̄us ex eis decime soluebantur. cc.

Interdicimus.

Clerici nō debent recipere decimas in p̄giliis ad alias ecclesias p̄tinentes. Ilo. g. q̄ dīc q̄ eccia ad quaz decime p̄tinent potest eas bene in pignus recipere, quia p̄ h̄c citius

rebabebit decimas.

Ti. De Decimis. li. sexto

Discretioni.

Predicatores ⁊ minores i⁹ p̄dicatōib⁹ suis vel alibi nō debet p̄lm informare q̄ decimas vel aliaz rerū p̄statōes p̄suertas nō soluāt, ymo debet p̄lm informare q̄ eas volūtarie ⁊ libentia iō soluāt. Et no. g. q̄ disputat an decime debeant ex p̄cepto vel consuetudine.

Statuto perpetuo.

Ista decretalis p̄t quasdam declaratiōes circa illas i⁹ indulgentias q̄b⁹ p̄cedebat aliquib⁹ ut decimas noualiū p̄cipieret p̄ ea p̄monie q̄ p̄cipiebat antiquas. Itē p̄uidet prochialis paupib⁹ quaz decime alijs debet. Itē p̄uidet de decimis recipiēdis de manib⁹ laicoy. Itē p̄uidet de decimis a religiosis soluēdis et de dioceſanoy potestate.

Ti. De Decimis. in cle.

Religiosi.

Ista cle. p̄t q̄ttuor casus i⁹ qb⁹ religiosi grauātes vel fraudātes ecclesias circa decimas eis debitas. si reāliū p̄illos q̄x interest nō delistūt iſra mēlem vel de usurpatis vel retētis infra duos mēles nō fecerit emenda suspēsi sūt ab officijs administratōib⁹ et beneficijs, et ita nō babentes sūt excommunicati.

Si beneficiorum.

Decima bñficioy alicui p̄cessa sibi debetur p̄m taxatōez ⁊ b̄ moneta currēte. nec p̄nt collectores ppter h̄ distractere vel occupare ornamēta diuinis officijs deputata. b. d.

Titul⁹ de regularibus et tranſe. ad reli.

Nullus.

Null⁹ dīc tondi ab p̄fitendū aliquā reli- gionē nisi fuerit legitime etatis et sp̄otanea sua volūtate. Ilo. g. q̄ dīc q̄ aliq̄s p̄t eē clīc⁹ post. viij. annū suū q̄tūc est dolicapax.

Si quis ante.

Tonsurat⁹ ante legitimā etatē si paretes ei⁹ infra annū nō reclamauerit cleric⁹ manebit. Si vñ post legitimā etatē p̄ vim tōsurat⁹ fuerit sūpe vel parentes ei⁹ nō reclamauerint cleric⁹ manebit.

Ut clericī.

Qui se fingunt habitu ⁊ noīe monachos et nō sūt corrigant ut veri monachi vel clericī fiāt. **M**ota. g. in p̄ncipio sui q̄ dicit q̄ficio siue simulatio sit qñqz ex honesta causa. **Z**. Ite dicit de illo q̄ intravit monasteriū monialū et fuit monach⁹.

Vidua sī.

Que sibi spōte velū iponit et iter velatas querlando deo oblatōz fecit lz velit nolit velata manebit q̄sqz iuramento firmare velit ea mēte velamē sibi iposuisse ut dponere possz.

Johannes frater.

Molz monacho dō mōasterio ad mōaste- riū temere migrare nec aliquā pecuniā habere qd si sec⁹ fecerit ab abbate p̄oris mōasterij coherceat. **M**o. g. q̄ dīc q̄cā administrōs p̄t monach⁹ habere pecuniā. Ite abbas cōpellit monachū sūi recipere.

Quia in insulis.

Ubi dura ē monachoz p̄gregatio pueri ante. xvij. annū ad monachatū nō recipiūt. **M**o. g. q̄ dicit q̄bec decretalis in qbusdaz li- bus est palea. et qd dī ea ē speciale proprie- asperitatem.

Non est nobis.

Facta pfessione nō ē licitū nisi ad stricti- orē ordinē trāslire. Ex isto capitulo arguit aliq̄ q̄ ordō cisterciēn. sit ordō strictior qd nō est verū. q̄ cartusieñ. sit strictiores.

Ad nostram.

Votū religionis sine deliberatōe emissū nō obligat vountē. Et dīc abbas q̄ sec⁹ ē iatio voto q̄ siue q̄s solēniter siue simplici- ter p̄inētiā voueat obligat. ⁊ potū rōem di- versitatis. Ite dicit. g. quō intelligit illō qd dī. Quod semel placuit. **Z**. Ite tangit qñ ann⁹.

incept⁹ p̄ cōplete habet. et qñ nō. Ite dicit q̄ de⁹ intuetur cor non faciū.

Super eo.

Qui recipit habitū pfessoz vbi habitus sūt distincti religiosus esse cōpellit et si recipit habitū nouicioz potest libere ad seculuz redire. **M**o. g. q̄ tāgit in qua veste debet mo- nachus facere p̄bationē an in laicali v̄l mo- nachali. **Z**.

Sane de canonico.

Si canonic⁹ regularis fiat monach⁹ re- rule artioris ibi manere potest. si lariorū ad p̄mam regulam siue monasteriū redire cō- pellitur.

Significatum.

Minor. xiiij. annoz pfisēdo religioni non obligat nisi fac⁹ maior ratū babeat. **M**o. g. q̄ dicit minor. it trans religionē i p̄ncipio. xv. anni dī interrogari de voluntate sua.

Cum virum.

Mulier in etate legitima bñdicta regla- rit viuere cōpellit. **M**o. g. q̄ dīc uter ceſa q̄ pa- terna deuotio qñqz facit monachū occasio- nalit ⁊ qñqz fili⁹ obtēperat paterne deuotōi ex debito honestatis nō necessitatis. **Z**.

Idōrectum.

Sine habitu p̄t quis ordinē se obligare. **M**o. ter. q̄ dīc q̄a p̄uerēdo votū emitut. Ite q̄ n̄ habit⁹ lz. pfessio facit monachū. **M**o. g. i fine q̄ dicit de eo q̄ simpliciter p̄misit irare aliquā religionē illud soluere tenet.

Cum simus.

Qui ante etatē legitimā irat religionē p̄t in etate legitima p̄rauenire. **M**ota q̄ fili⁹ p̄t a patre religionē irante bona sibi ex suc- cessione paterna debita imperare.

Sicut tenor.

Furios⁹ ex suscepēo habit⁹ ab monacha- tū non obligat. **M**o. g. q̄ dicit q̄ ille q̄ bz in- grū iudiciū. licet grauissima teneat iſirmira- te si voueat ipe tenet votū adimplere. **Z**.

Ad apostolicam.

3

Ante annum pbatonis p̄t q̄s se ordinis obli-
gare. **M**o. **t**er. q̄ dīc q̄ mltā fieri p̄bīben̄ q̄ tñ
facta tenēt. Itē notat. g. q̄ ad pbādū religio-
nē sive monachū diuerla i iure statuū tpa
qñqz ann⁹ qñqz bienn⁹ qñqz trienn⁹. Itē dīc
q̄ iure cōmuni potiorē p̄ditio p̄bībetis.

Sicut nobis

Facta p̄fessione alic⁹ ordinis cogit q̄s ad
habitū etiā si diu steterit sine illo. **M**o. **g.** q̄ in-
ter cetera dicit quē viuū p̄temno ad eius bo-
na mortui aspirare non valeo.

Licet quibusdam.

Monach⁹ p̄t ad strictiore ordinē trāire
petita licēnia sui supious lznō obtenta. **M**o.
ter. q̄ dīc p̄uilegiū meref amittē. **Z**c. Itē dīc q̄
angel⁹ satbāne i angelū lucis. **Z**c. **M**o. **g.** q̄ dīc
q̄ cū p̄bībet iuramērū. temerariū tātū vīdet
p̄bību. Itē tāgit glo. de alienatōe p̄sone et
alienatōe rei. Itē publica vilitas p̄feri p̄ua-
te et qualiter h̄intelligat vīde glo. Item pre-
sumit de bono corde. **Z**c. nisi p̄trariū.

Veniens ad se.

Air et vro: vt nō p̄tineāt se abiurare nō
p̄nt. **M**ota glo. q̄ dīc q̄ isti abiuraueri se mu-
tuu nō vt p̄tinēti viueret s̄ se inuicē abiura-
verūt vt cū alijs adulterari possent.

Consulti sumus

Qui ad monasteriū se p̄uertit habitum
sumēdo nouicioz libere iſra annū pbatonis
exire poterit nisi i ingressu apparuuit eū vita
absolutā velle i meli cōmutare. **M**o. **g.** q̄ est
notabilis et dicit de p̄fessione quā facere dī
intrās religionē. Item dicit de p̄bitōe aspo-
lita in religionē et in matrimonio. Itē dicit
q̄ in dubio p̄lumenđū est p̄ religione. Item
in dubio p̄lumenđū ē quē fore excoicatu; vt
poti⁹ ad cautelā absoluat. **Z**c.

P̄ostulaſti.

Clerici in minorib⁹ p̄stituti q̄ habitū no-
uicioz suscepert p̄fessione tñ tacita. vñ expre-
sa postea nō lecuta licite i ecclia seculari ordi-
nat⁹. **M**ota glo. q̄ dicit q̄ dolicapax sicut &
obligare p̄t diabolo. sic etiā deo. **Z**c.

Ex parte tua,

Habit⁹ pannū gesius quē facit regulare
Mo. **t**er. q̄ loqt de illis q̄ terrā duab⁹ vijs in-
gredi nō veren⁹. Et intelligit ter. de habitu q̄
dat p̄ficientib⁹. Item dicit ter. q̄ habit⁹ non
facit monachū l; p̄fessio regularis.

Statuimus.

Intrās religionē iſra annū p̄t exire n̄iſi
p̄trariū ostendaſ. **M**o. **t**er q̄ dicit q̄ quilibet
renūciare valet ei qd p̄le noscīt introductu.
Mo. **g.** q̄ disputat an ep̄s iſra annū pbatio-
nis posset p̄ferre bñficiū iſrantis religio-
nem.

Re religiosi.

Fugitiū et electi sūt oī anno requirendi
sollicite et ad reuertendū ad monasteriū di-
strictius cōpellēdi. **M**o. **g.** q̄ dīc q̄ plat⁹ tene-
tur de facto subditū n̄iſi eu correxerit. Itē di-
cit q̄nib⁹ cum scandalo faciendū est.

Titul⁹ de regula. et trā- se. et cetera. li. sexto.

Is qui monasterium

Si minor. xiiij. anni ingredit religione i
xv. anno libere exire p̄t n̄iſi in ipo. xv. anno p̄-
fessionē fecerit vel habitū p̄fessoz suscepert
vel expresse ratū babuerit p̄fessionē p̄us a se
factā. Si aut p̄ totū. xv. an. portat habitum
vbi nō ē distinct⁹ intelligit p̄fessus. n̄iſi tā
ta sit indistinctio q̄ viuētes cū eis simili ba-
bitu induant. Si aut maior. xiiij. anni ingre-
dieſ si portat habitū pannū qñiūcūqz sit in
distinct⁹ intelligit p̄fessus. Vide. **g.** q̄ dicit de
duplici p̄fessione

Non solum.

Dredicatores et minores iſra annū pba-
tōis quēqz ad sui ordī p̄fessionē recipie nō
p̄nt. qd si fecerit recept⁹ alligat⁹ nō ē eoꝝ or-
dini. Et ipi a receptione p̄fessionis alioꝝ sunt
suspēsi et puniendo pena q̄ p̄ graniorib⁹ cul-
pis eis p̄sueuit infligi. et vīde desup glo.

Constitutionem

Constitutio Inno. q̄ p̄bībet p̄uersoz p̄fes-
sionē recipi ante annū pbatonis elapſū. pie

memorie Alex. papa. iiiij. ad fr̄es p̄dicatoꝝ et
minorꝝ dūtarat declarauit erēdi. Boni. aut̄
a paris similitudine rōnis induct⁹ declarā-
tionē eandē ad alioꝝ mendicantū ordines
prorogauit. Itē dicit q̄ in alijs religionib⁹
professio tacite vel expresse fieri potest infra
annū. z. s̄ expresse emissa et seculari. z.

Beneficium.

B̄ficiū illi⁹ q̄ religionē ingredit⁹ nō ē in-
fra annū p̄batōis alicui p̄ferendū n̄iſi ad id
ipi⁹ accedat assens⁹ v̄l̄ cōstet q̄ vitā voluerit
absolute mutare vel p̄fessionē expressaꝝ fece-
rit seu scienter habitū suscepere p̄fessioꝝ. Et
interim p̄ alii b̄ficiū deseruit. z.

Qui post votum.

Vouens utrare religionē certā si aliaꝝ in-
trauerit etiā laciōre cū p̄ori simplici p̄ votuꝝ
soleinne posteri⁹ sit derogatuꝝ in eadē potest
remanere. pro voto tñ p̄mo nō iplo eo est sibi
penitentia iniūgenda. Itē glo. ponit differē-
tiā inter votū factū de intranda religione et
de voto facto de p̄fendo.

Si ad solum.

Si ad solū abbate p̄tinet creatio mona-
choꝝ eo defuncio nequibit nouus mōach⁹
a conuentu creari. als poterit si eoz creatio
spectet insimul ad vtrūq; Itē g. dicit quod
de iure spectat simul ad vtrūq;

Ti. de regu. et tranſe. ad reli. in cle.

Et professores

Professi ordinū mendicantium et licite
transeūtes ab nō mēdīcātes licet admīstra-
tiones babeat nō habet vocē in caplo etiā
sialij de capitulo id pcedat nec deinceps cō-
sequi possit ad ministrōis p̄oratus vel offi-
cia et tāq; vicarij nec p̄ se vel alijs aiāꝝ curā
gerere. et irritat contra factum.

Eos qui.

Qui iāo discretōis p̄stitut⁹ p̄ annū no-
vicioꝝ habitū portauerit h̄ ipo religionem
illā p̄fessus censem̄ n̄iſi habet⁹ ille distincsus

fuerit notabiliter abbatiū p̄fessioꝝ.

Titulus. De conuersio/ ne coniugatorum.

P̄tēterea.

Si vir de uxoris licētia p̄fitet et uxore de icon-
tinētia suspecta nec religionē nec p̄tinētia
p̄fitet potest ep̄sib⁹ virū restituere. Mo. g. q̄
tagit de incontinētia et senectute.

Verum.

Ante carnalē copulā p̄t q̄s inuita uxore
religionem utrare. Mo. g. q̄ videt q̄rere nū
qd̄ post ingressū religionis manet vinculum
p̄oris matrimonij. dicit q̄ sic inefficax n̄i est
z. et concludit q̄ soluitur.

Quidam.

Post carnalē copulā iuncta piuge sua ne-
mo p̄t religionē utrare. Mo. g. q̄ tagit d̄mrio;
nō bl̄e marie viginis. et q̄rit an h̄ casu exīeſ
monasteriū poss; postea cū alia p̄trabere.

Eum sis p̄dictus.

Obserit⁹ religionē īgredi n̄ p̄t n̄iſi uxor in
grediat. v̄l̄ n̄iſi d̄ incontinētia n̄ suspecta p̄mit-
tat p̄tinētia. Mo. g. q̄ dic̄ q̄ multe steriles sūt
et iuuenes. q̄ tñ p̄tinere non possunt.

Coniugatus.

Null⁹ p̄iugator⁹ ad sacros ordines p̄mo
uēd⁹ n̄iſi ab uxore p̄tinētia p̄fiente fuerit ab
soluit⁹. Mo. g. q̄ disputat an cleric⁹ p̄iugatus
posse sine licētia capere minores ordines.

Sane si.

Uxorat⁹ ī ep̄m pmoueri nō p̄t n̄iſi uxor
p̄fiteat et religionē intret. Mo. g. q̄ dic̄ q̄ p̄ba-
bētes proles substātia eccliarū consuevit de-
perire. Itē querit de petulio an etiā debet so-
nere p̄tinētiam.

Ex publico

Spōla de p̄senti n̄ cognita q̄ dic̄ se religi-
ōpē velle īgredi īfra cerū ipsi cōpellit religio-
nē p̄fiteri vel ad virū redire. Mo. glo. q̄ dic̄
de triplici p̄sumatione matrimonij. z.

Uxoratus.

Ut supra. Ilo. g. q̄ q̄rit q̄ si h̄ casu vir intrat religionē et p̄fiteat et mulier iuuenis et specta n̄ intrat religionē nec vouet p̄tinentia nūq̄ tener mōachar. Zc. Itē no. tex. i. fi. q̄ dīc q̄ mulier ad cobabitādū tōlurari nō debet.

Ex parte abbatis.

Professus religionē de p̄sensu uxoris in seculo remanētis licet ei fuerit restitutus ea mortua ad monasterium redire cōpellit. Ilo. ta. g. i. p̄ncipio q̄ videt tāgere an h̄ casu uxor dando licentiam videatur vovere. Zc.

Consuluit

Professus religionē de p̄sensu uxoris ea mortua n̄ p̄t ad sc̄lm redire. Ilo. g. q̄ dīc q̄ h̄ casu idē est i. canonico regulari et i. mōacho cū p̄ua sit differētia iter eos vt. xx. q. iii. p̄ns.

Carissimus

Alter p̄iugū i. alteri p̄iudiciū etiā si ad tps p̄sentiat. nō p̄t vovere p̄petuā p̄tinētā. Ilo. g. q̄ dīc q̄ vir et uxor communi p̄sensu possunt p̄tinentia vovere p̄petuo remanendo in domo sua. xxxiiii. q. v. Quod deo.

Placet nobis

Quē sine licentia viri religionem itrauit post mortē ip̄i nō est ad religionē cogenda redire. Ilo. g. q̄ dīc q̄ s̄mā p̄ parte tenet et p̄ parte non tenet.

Ad apostolicam

Idez sicut in capitulo cū sis. supra. e. z. i. c. tōlurat. Ilo. g. q̄ dīc q̄ iudicium soluit q̄d firmū erat si ad eū statuz deuenerit et q̄ icipere non potuit. secus est in matrimonio.

Ex parte tua

Per professionē religionis nō p̄ p̄posi tū castitatis i. seculo seruāde soluit ip̄o alia de p̄senti. Ilo. g. que inter cetera dīc q̄ matrimoniu p̄trabit iter absentes p̄nūciū. Itē arra interuenit licet nō pena.

Constitutus.

Si uxor alicui p̄uerit publice adulterata vir e p̄t ad sacros ordines p̄moueri. Ilo. g. q̄ dīc q̄ ducens viduā vel abalio carnali co gnitā nō potest ad ordines p̄moueri. Zc.

Veniens.

In sufficiētiā p̄iugis licentia p̄ sequēs adulteriū p̄firmat. Ilo. q̄ votū n̄ p̄t ioperari s̄z bñ suaderi. et p̄pterea solz dici q̄ voluntariū milie tē eligit sibi dñs. Itē arguit. gl. q̄ l̄ dolus in sp̄ualib⁹ interueniat valet p̄tractus.

Accedens.

Uxor mariti p̄fessu repetere potest nō obstante licentia p̄fendi p̄ moritum metu extorta ab ip̄a. Zc.

Significauit.

Qui dat licentia intrādi religionē et p̄mit tit p̄tinētā nō cogit religionē intrare nisi sit de incōtinētā suspect⁹. Ilo. glo. q̄ dīc q̄ illa q̄ sine p̄ditōe vouent sine p̄ditōe soluit. Item dīc q̄ q̄nq; q̄s ex facto suo cōpellit intrare religionem.

Gaudemus.

Mulier cōvicta de adulterio nisi mari tus voluerit eā recipere cōpellit monasterium i. trare ad penitentiā pagendā. Ilo. g. In hoc casu loq̄t de adulterio publico. Itē dīc q̄liē olim puniebat adulterium

Budum.

Si p̄iuges ab iniuicē se absoluit vouen- do p̄tinētā et religionē iutrando. alter alteriū repeterē nō valebit. Ilo. glo. q̄ dīc q̄ votū ex calore cōmissum nō tener. Itēz dīc glo. q̄nibil referit narrandi diuersitas ubi ea dem dicunt. Item dīc glo. de dolo bono. Zc

Mulier que.

Mulier q̄ in fide remansit viro a fide la p̄so potest ip̄o in iure religionē iutraare. et h̄ i tellige dūmodo marit⁹ ab ea fuerit iudicio ecclie separat⁹. Ilo. glo. q̄ ponit differētiam inter fornicationem carnalem et spiritualem

Ti. de cōuer. infidelū.

Laudabilem.

Sarracen⁹ q̄ machinante xp̄iana mulie re virū ip̄i occidit. si postea cū illa cōtrabat matrimoniu separat. etiam si p̄ullā puerus sit ad fidē. sec⁹ si s̄i machinatōe illū occidat.

Mota glo. q̄ dicit q̄ licet pugnare p̄ patria et
fide. Itē q̄nq; puniit affect⁹ sine effectu. z.

Ex litteris.

Si vrore iudaismo relicta iudee vir puer
ta ad fidē cōmuniſ proles assignabit viro
ad fidē puerlo. **M**o. ter. q̄ loq̄ de dolore ma
tris ⁊ de matrimonio. Itē de filio in c⁹ p̄tate
sit. **M**o. g. q̄ dicit iter cetera q̄ fili⁹ infra trien
niū existens manebit penes matrē. Itē dīc
glo. q̄ filius sequit familiā patris et nō ma
tris. Itē tractat glo. vbi pupill⁹ debet ali.

Titul⁹. de uoto et uoti redemptione.

De peregrinationis

Eps p̄t cōmutare votū ex cā i eo q̄d fue
rit magis deo gratū. **J**o. an. **M**o. gl. q̄ dīc q̄ i
cōmutatiōe voti cā sp̄dzatēdi. **M**o. g. q̄ dīc
q̄ in voto p̄tinēt equū bonū iueniri nō p̄t
vel maius. et sola castitas p̄fitat dñō aias. q̄
suaderi potest. imperari autem non

Venientis

Papa cōmutat votū ultramarinū ma
xime i puerli etate emissū. **M**o. g. q̄ iāgit an
papa possit dispēlare in voto fidelitatis qđ
p̄mittit socius socio in itinere siue alias. Itē
notat glo. q̄ votū ex facilitate emissum ob
ligat et arguit et soluit. Item notat glo. q̄ i
voto possilitas semp̄ subauditur.

Litteraturam tuam.

Ex voto iniciato solummodo nemo ē obli
gat. Vell sc̄m panoz. Simplicit pponēs
religionē ingredi l̄z n̄ i grediaſ n̄ reus voti.
Mo. g. q̄ solum videt tangē de voto p̄cepto in
aio nō tñ aio obligādi. Itē dīc. g. q̄ nemo se
obligat sine animo. Itē dīc q̄ ex nudo pacto
nō oñt actio. et alle. iura pro et contra.

Scripture

Votū n̄ violat q̄ illō i meli⁹ cōmutat. **M**o.
glo. q̄ dīc q̄ nō ē illi necessaria certa deliciū sa
tissimoc⁹ iotū vite tps obediēte ipendit sui
cōditois. Item or. g. q̄ intranti religionem
nō ē penitētia p̄pterius imponēda.

Non est voti.

Executio voti ultramarini ex cā differe
pt p̄ papā. **M**o. g. q̄ iāgit q̄ i dispēlātōib⁹ oꝝ
subesse cā alias ille cū q̄ dispēlat et p̄ papaz
nō est secur⁹ quo ad deum. z.

Licet vniuersis.

Ecclēsia cōpellit laicū ad executiōe; voti
ultramarini p̄ excommunicatoꝝ et bonoz sub
traciōne. **M**o. g. un p̄ncipio q̄ dicit vbi aug.
dicētis de voto. Qui nō cepit deliberet. q̄ in
gressus ē pleueret. Itē arguit. g. q̄ vñ⁹ potest
pro alio ieunare et vorum implere.

Obagne.

Papa cōmutat ex cā votū ultramarinū
i vigilias orōes et ieiunia tūc marie cū cessat
cā q̄ vouētē ad vouēdū idurit. Itā et q̄ expē
se fiende in eūdoꝝ morādo et redeūdo iteglit
mittat i tre sc̄tē sublīdiū. h. d. **M**o. gl. q̄ ponit
tria q̄ sp̄slūt p̄siderāda. sc̄z qđ liceat s̄m eq̄ta
tē. qđ deceat s̄m honestatē. et qđ expeditat s̄m
vulitatem. Itē dīc ter. q̄ nō ē curādū os loquē
tiū iniqua dūmodo nō recedat a veritate.

Quod super his.

Impedito ad ips⁹ exeq̄ votū ultramarinū
pcedit dilatio. p̄petuo vō ipedito idicis redē
pno i aliud qđ maḡ expeditat ad succursum
tre sc̄tē. **M**o. g. q̄ dīc q̄ ex cā papa p̄t dare licē
nā vouēdi ad terrā sanctā viro iuita vrore.

Ex multa.

Votū ultramarinū ex certis cāis mutari
p̄t aliud p̄ papā et n̄ paliū n̄li ex ip̄i⁹ specia
li mādato. **H** pmo. Abiles ad eūdū s̄z inabi
les ad pugnādū si sūt strēnui p̄ silio l̄ milites
bellatores p̄nt secū ducere. votū ultramarinū
n̄ redimūt. **H** sc̄do. Vrores nō p̄nt seq̄ ve
ros ultra mare n̄li et ip̄e voverint. **H** tertio.
Viri sine p̄sēlū vroū emētē p̄nt votū ultra
marinū. **H** q̄rto. Clerici iāq̄z inabiles ad pu
gnādū redimūt votū ultramarinū n̄li cer
tis casib⁹. **H** q̄nto. b. d. s̄m panoz. **M**ota q̄
papa in casu bui⁹ capituli sibi specialiter di
spensatiōnem reseruat. ergo in alijs videtur
epis cōmittere. **M**ota casum specialem in
glo. vbi maritus potest sine licentia vrois
vouere. z.

Vider tuas.

Qui voulit religionē īgredi si voto nō ī plero fiat ep̄s renūciare d̄z et votū implere. Vsel sic. Votū n̄ ī plerū ip̄edit pmouēdū et veicitiā pmotuz. Ilo. q̄ reglaris p̄t eligi ad regimē clāris eccie q̄d p̄t ex isto textu. Z.

Vestigia vestra.

Vestigia et reglaris p̄t emittē votū vltra marinū et p̄t p̄uenit eccie ad t̄re sc̄e subsidiū deputatos i v̄lus p̄pos cōuertere. Ilo. q̄ v̄bo et exēplo p̄dicare dicimur. Item nota q̄ aliquis relinq̄t p̄pē p̄sciētie. Itē q̄ p̄lat⁹ dimit t̄s eccia; debet relinquerē p̄curatore.

Tit. De voto. II. sexto.

Quod votum.

Illud votū d̄r solēne q̄ addirimēdū matrimoniu post tractū q̄d solēniatū ē p̄ su sceptiōne sacri ordinis aut p̄ pfessionē faciā tacite aut exp̄sse alicui de religionib⁹ p̄ sedē apostolica aprobatis. Ilo. g. i p̄ncipio q̄ docet ubi matrimoniu p̄mo fuit institutū. Itē dīc differentiā iter clericū et monachū. Itē q̄rit qd̄ h̄casu faciēdū sit si itaret religionē nō aprobata. credēs in eā fore aprobataz. Et de clericō ordiato i subdiaconum p̄ ep̄m quē credebat ep̄m et i veritate nō fuit.

Titulus. De statu monachorū et canonico rum regularium.

Theodosius.

Allegedioceſana nō a lege iurisdictiōis monasteria sūt exēpta. Vsel sic. Ep̄s nō debet vēdicare ea q̄ monasterio p̄ferūt nec aliqua molestiā inferre. coriōe in potest.

Monachi.

Monachi p̄ p̄cio recipi nō debet et taliter recipiētes puniūt. Itē monach⁹ nō debet babere peculiū nisi p̄ iniūcta sibi admistratiōne. Priorat⁹ et obediētie p̄ p̄cio alicui cōfieri n̄ debet. Priorat⁹ ad nutū i p̄uetualib⁹ ecclesijs remoueri non debent

Recolentes.

Monasteriū vel eccia alteri p̄iūcta eius sūt naturā cui fuerit p̄iūcta. Ilo. tex. q̄ dīc Si q̄ simile cū alijs vitā suscipiunt. Z. Item dicit glo. q̄ quilibet terminis suis debet esse p̄tent⁹. Item dicit glo. q̄ illud q̄d alteri ag gregat illi⁹ debet imitari naturam

Super quodam.

Regularis canonic⁹ q̄ p̄pū nō resignavit i morte i cimiterio sepultus debet exhibui mari si h̄ sine scandalos fieri potest. Ilo. g. q̄ dīc q̄ ppter vitandū scandalum multa sūt et omittuntur. Z.

Quod dei timorem.

Canonic⁹ regularis p̄fici p̄t eccie parochiali enā seculari. s; d; b̄ seculū sociū sui ordinis ad cautelā si h̄ cōmode fieri p̄t. Ilo. glo. an monach⁹ vel canonic⁹ regularis p̄fici eccie parochiali. Itē q̄ monach⁹ secū debet b̄ seculū. secus in canonico regulari.

Cum ad monasterium.

Primo dicit q̄ monach⁹ nō d̄z vti camī sea linea. Itē q̄ monach⁹ nō d̄z aliq̄ mō b̄ se p̄pū et si babēs monit⁹ nō relignet in sterquilinio subterrel. Itē monachī debent babere p̄tinū silentiū in dormitorio et refectorio. Itē q̄ nō debet i refectorio carnes comedere. Itē q̄ abbas sine scādalo alioz d̄z se circa i firmos caute habere. Itē dīc q̄lī abbas et p̄o debet se b̄re. et q̄lis bonoz d̄z eis ipendi. Itē dicit q̄ papa nō p̄t cū mōachis ad babēdū p̄pā dispēfare. De q̄ vide glo.

In singulis.

Abbates et p̄ores mōachoz et canonicoz regulariū debet de triēnio i trienniū capitulū cōmune celebrare. Ilo. tex. q̄ dicit q̄ ius vult iura sup̄iora subdiuis obseruari ut ifeiores a sup̄iorib⁹ iniurias nō sustineant.

Ea que p̄ro.

In isto capitulo tradit̄ forma b̄m quā visitare babeat visitatores deputati p̄ p̄sidentes in capitulo generali. Ilo. tex. q̄ dicit q̄ nō obstante p̄tinacia vel amicoz potentia ouis moribida ne ceteras oues inficiat ē abiciēda

Item nota glo. in fine q̄ dicit q̄ i vno eodem
qz officio dispar nō debet esse pfessio nec est
arandum in boue et asino.

De statu monachorū et canonicoꝝ regula/ rūm. libro sexto.

P̄dericuloso.

I primō p̄t cām p̄stitutoꝝ et p̄stitutoꝝ
de clausura monialū. Scđo p̄cipit ultra fa-
cultates i monasteriis nō medicinū nul-
lā recipi et p̄factū irritū decernit. Tertio pro-
videt q̄diuris qn̄ moniales habēt facere su-
delitatē vel omagū ipalib⁹ vel secularibus
vñis. et qn̄ in ecclesiastico vel seculari foro
caulas habēt. Quarto facit ordiarios execu-
tores b⁹ iuris de clausura et q̄ ad exēpta mo-
nasteria prestādo q̄ p̄ h̄ i ipsa exēptis q̄ ad
alia nibil iurisdictiōis libi vñdicet. Mo. g. q̄
ter cēta dīc q̄ nemo iuit crescere cōpellit. It
dicit glo. de penuria monialū et est multuz
singularis.

De statu monacho. et canoni. regu. in cle.

Re in agro.

Primitut exordiū breue i q̄ cōstitutiōis
cām p̄t et generale iterdictū mōachorū ni-
groꝝ circa exq̄stū ornatū vel notabilē exces-
sū in vestib⁹. Cibis et potib⁹. Equitaturis et
lectisternijs. Scđo specialiter puidet circa
vestes habitui primas. Almucias Capucias
calciamenta Zonas Culicelloſ et Calcaria
Sellas et Frena ipoz et ultimo circa habu-
tū supiorē. Tertio circa eoz Cōfessionē Cō-
munionē Expositōem regule et iſtructōem
nouicioꝝ. Quarto circa venatiōes et au-
patōes eoz. Quinto punit certos p̄dictoriū
trāgressores. Sexto p̄fessos eūtes ad cu-
rias p̄cipū vel alias vagātes vel iſtra septa
monasterij arma tenētes. Septimo p̄ eoz
solitudines. Octauo puidet de p̄oz etate et
ipoz sacerdotio pfessione et habilitatiōe. Mo-
no de monachorū ordinatiōe et ipoz docūria

Ultimo p̄firmat et inouat dec. sup̄ia. e. cum
ad monasteriū. et. c. i singulis.

Attendentes.

I primō p̄t exordiū. Scđo p̄stitutōem
in q̄ p̄mo statuit q̄ ordinarij singulis annis
vñsūt monasteria monialū nō exēpta et ex-
empta q̄ soli pape sublūt. reliq̄ exēpta vñsūt
sup̄iores ipoz. Scđo statuit d̄ officio vñsūt
tiū. Tertio statuit abbarillas bñdicēdas in-
fra annū debere bñdici. Quarto p̄stitutōes
prorogat ad canonicas seculares cū quadā
p̄testatiōe. Quinto determinat comitū vñ-
sūtantiū. Sexto punit vñsūtates. Mo. t̄. ex. q̄ vi-
de inuere q̄ stat̄ canonicaꝝ seculariū ab ec-
clesia nō est approbatus.

Titulus. De religiosis domib⁹ ut ep̄is sint subiecte.

Nunc autem.

Ille ep̄s nouam eccīaz cōsecrebit q̄ p̄mo
p̄plo eiusdē loci eccīastica sacramēta misra-
bat et ep̄alia exercebat. Mo. g. q̄ dīc q̄li cō-
gnoscat q̄s debeat basilicā p̄mo p̄secreare

Quia monasterium.

Ribil iuris deperit ep̄o i c⁹ diocē ecclia
quā papa alteri ecclie vniuit. Vide. g. q̄ inuit
q̄ papa n̄ int̄edit iuri alteri p̄ suū p̄ulegiū
derogare. Itē dīc q̄ si vnicuiq; ep̄oz.

De xenodochijs.

Xenodochie i ep̄i p̄itate sūt i cui⁹ diocē sūt
p̄stitute. Mo. g. q̄ arguit ex hoc caplo q̄ om̄
nia monasteria et xenodochia de iure com-
muni spectant ad ep̄iscopum.

Ad hec.

Loc⁹ deputat⁹ auct̄e ep̄i ad hospitalitatē
vñsū religiosē. et ibo ad bñianos vñsū redire
nō d̄z. et simili mō dicendū ē de alijs rebus.

Inter quattuor.

Loc⁹ regulariū sūt cā nō d̄z trāsserri ad se-
culares. Mo. g. q̄ dīc q̄ necessitas n̄ bzlegem
Itē q̄ de ecclia seculari p̄fieri monasteriū

Constitutus

Ep̄ remittēt eccl̄ie iura ep̄alia censū annū i ea retinere p̄t. vel sic. Eccl̄ia sita i dioç. epi tenet et respōdere i ep̄alib⁹ nisi ostēderit illa sibi eē remissa legitime. et p̄t ep̄us remit tendo ep̄alia sibi censū retinere. **I**mo. g. q̄ tāgit materia an ep̄s potest res vni⁹ eccl̄ie dare alteri in iuris clericis. Item tangit an pacū posset ep̄s cū eccl̄ijs sup̄ censib⁹ facere. Item dicit q̄ in dubio id accipendū est quod vicio caret.

Cum venerabilis.

Ad iudicat ep̄o eccl̄ia in sp̄ualib⁹ si i dioç. sua sit sita. et h̄bato. n̄i p̄b̄t exempta. sed in sp̄ualib⁹ succubit nisi aliter doceat de iure suo. **I**mo. ter. q̄ tangit de instrumēto raso in loco suspecto. Item dicit. g. q̄ n̄ dñs potest rem locare. Item dicit glo. q̄ val⁹ instrumētum rasum et alle.

Cum dilectus.

Probata exemptō vel legirima prescrip̄tione s̄nī late p̄nūcien̄t nulle. **I**mo. g. in p̄ncipio q̄ ponit differentiā iter p̄curatorū et lras̄ derato. q̄r vigore simplicis p̄curatoriū procurator n̄o potest transigere s̄ne cōponere sec⁹ si habet clausulam de rato.

Ne nimia.

Noua religio n̄o ē admittēda nec p̄t bābere mōach⁹ vel abbas locū in diuersis monasterijs. **I**mo. g. q̄ dīc q̄ nouū collegiū non potest iustiui s̄ne p̄ncipe et ei⁹ cōsilio.

Tl. de religiosis do. libro sexto.

Religionum

Ista decretalis in p̄ma pte statuit ius nouum. repetit ius anni quū et ordies mendicantes inueniōs post conciliū n̄o p̄firmatos p̄ ipm inquantū p̄cesserūt de facto revocat. In secūda pte de aprobatis puidet qd̄ p̄flosores illoz possunt in ipis remanere nulluz ad p̄fessionem recipiendo loca noua n̄ emēdo et vetera n̄ vendendo s̄ne licēna apostoli

ce sedis. irritans cōtra factum et excomuni cans p̄tra facientes. In tertia pte dicit q̄ ad p̄dicatores et minores n̄o extendit cōstituū ppter evidentē utilitatē ipoz. nec ad carmelitas vel heremitas. q̄r conciliū p̄cesserūt. In quarta pte p̄cedit p̄sonis singularibus ordinū ad q̄s cōstitutio extēdit. vt possint transire ad ordines approbatos sed n̄o conuentus ad conuentū sine licēntia pape. **I**mo ta glo. q̄ dicit q̄ in multitudine sacrificiorū n̄o placatur de⁹. Item ponit glo. metra de significatione huius dictionis affatim. Itē dicit glo. q̄ h̄casu veteres eccl̄ie bñ possunt refici. cc.

Tl. de religiosis do. mibus in cle.

Cum de quibusdam.

Indrīmo ponit p̄stitutionis cām abolet et damnat statū Beguttay et excomunicat se crantes vel de nouo secrātes illū statū. **G**e cūdō excomunicat religiosos dantes eis cōsilū auxiliū vel favore. Tertio p̄testat q̄ statū penitentie et humilitatis p̄ h̄ mulierib⁹ n̄o vult p̄b̄beri. **I**mo. g. q̄ dicit de prostibulū beginarū et beggardez. Item q̄ beginē difſculter alios q̄r religiosos admittūt. Item in fine dicit pulchra de humilitate et aurea p̄ba q̄sūt menti tenenda.

Quia contingit.

Hec cle. p̄mo statuit hospitalia reformari p̄ collatores ipoz et cogi rectores eoz ad pleruatoz locoz et suoz iuriū et ad hospitālitatē tenēdā statuēs p̄ locoz ordiarios sup̄ pleru defectū vel negligentiaz collatoz. etiāz circa exempta. **S**ecūdo p̄cipit hospitalia in beneficiū n̄o p̄cedi nisi in duob⁹ casib⁹. et reprobat p̄traria p̄uetudinē submittēs quales esse debeant qb⁹ administratio ipa cōmititur et de ipoz iuramēto inuentario et ratione reddenda. et Decretuz apponit. Tertio declarat p̄stitutiones non extendi ad hospitalia religiosoz vel militariū ordinuz. Quarato p̄seruat antiquas cōuetudines talui locoz circa diuina officia et sacramēta. b.d.

Titul⁹. de capellis mo nachorum.

In ecclesijs.

In ecclījs i qb⁹ mōachi habitat pſetabūt mōachi ſecularē clericū epo q ipm iſtituet et deſtituet. Ilo. g. q videt oſponere et diſcām q mōacboꝝ nō ē circuire parrochiam

Bilectus filius.

Sieccia nō cathedralis vēdicat iura in aliq ecclīa oportet q ad illa tantū referri q p pſcriptionē v'l al's legitime ſibi pbabit Deberi. et ſic pſcriptionē extenbit ad alia iura. Ilo. g. q dīc q due accīes ſimul in eodē libello pnt proponi. Itē tāgit an ſnia poſſer ferri in yco nomū vel pcuratore. z.

Ex parte

Littere ipetratē vt monach⁹ mora ſolus nō valēt niſi de pſtitutō cōcili⁹ generalis ſe cerint mentionez. Ilo. g. q dicit qn quis ipetrat ptra ius ſch̄ptum oportet illud ius i lris exp̄mi. Itē dicit de impetratōne iporuna et q concilium ſit maius papa.

Ad audientiam.

Epi cōpellere pnt abbates ne mōachos ſolos i poranb⁹ morari pmittat. Ilo. g. q dicit q pſcili⁹ Innoç. dī generale ſp. Itē. g. poit Hcasu diſterēta iter mōachos et canonicos regulares. q regulares H poſſunt.

Titul⁹. de capellis mo nachoru. libro ſexto.

P̄reſbiteri qui.

P̄reſb̄ri q p monachos ad curā aīay ha bēndū epo pſtentat et p epm iſtituit non poſſit ab ipis ecclījs p ipos mōachos ſz p epum cā rōnabili amoueri. Ilo. g. circa ſi nē q dicit q q ſpleui culpa a ſuo bñficio remouerī no debet. et alle. ad H iura.

Ci. de iure patronat⁹.

P̄relatum.

P̄opter diſcordiā laicoy patronoy ceſ sat ecclīa a diuinis. tollūt inde reliq̄ et clau dūn̄ oſtia ſi aliter ſine ſcādalo ecclīe puidē ri non pt. b. d. cū. c. ſequenti. z. Ilo. g. q dīc ius pa. ē apud vnu quēq; beredē in ſolidū q ab omnē ei⁹ effectū. Itē q patroni alterna tis vicib⁹ poſſit pſtentare.

Quocunq;.

Sūmatum eſt ſupra. c. proximo.

Quoniam.

Si patroni in pñitatōe diſcordat iſ preſcial q bz voceſ pluriū patronoy. ſi H ſine ſcādalo fieri nō pt aut patroni iſra tēpus delegatū nō pſtentauerint ep̄s ecclīaz ordina bu. Ilo. g. q tāgit certos caſus qb⁹ acq̄rit ius patronat⁹.

P̄reterea.

Ercōican⁹ patroni laici q in ecclījs iſti tuunt vel deſtituit et bona ipoꝝ admīſtrat et clericī q tales iſtitutōes recipiūt a beneſicijs deponūt. Ilo. g. q vult q recipiens ecclīa alaico nō ē ipo iure ſuſpensuſ.

Quod autem.

Si patron⁹ laicus ſucceſſive pñtat duos et ſecūdus p epm aprobēt valebit iſtitutio. H pmo. Si patron⁹ laic⁹ donat ecclīaz colle gijs vel clericis ſine pſlenſu epi nō valet do natio. H ſecundo. Ilo. g. q dicit q pro nō batō habet qd ab illo datur q non poſteſt de iure donare.

Quia clericī.

Jus patronat⁹ vēdi nō pt pſertim ſi emi tur vt nepotes vel filii pſtentēt. Ilo. H glo. pma q poit diuerſa noia iuris patronat⁹. Itē diſputat an ius pa. vendi poſt. z.

Ex litteris.

Jus patronat⁹ cum univerſitate ad con ductorē transiſt. Ilo. g. q dicit illud videri pcessum quod nō eſt noiatum exceptū. Itē qd idē iuris ē in toto qd in pte. Itē tāgit glo. an patron⁹ lite pendēte poſſit pſtentare et vi det velle q ſic. cñ ar. contra.

Illud p̄tereundum.

Patron⁹ laic⁹ q̄ pcedit eccia; clericiis vñ loca religiosa sine pſensu epi p̄t nō obſtantē tali pcessione q̄ nō tenet ad illā cū vacabit p ſentare vñ eā aucte epi alteri vel loco religio ſo donare et eodē modo ſumat.c.cū laici. et c. Suggestum. infra.e.ti.

Querimoniam.

Inſtitutū i ecclisias patronatis p nouos patronos mutari nō pñt. nec vicissitudines ecclias p̄ eos fieri. Ilo.g.q̄ videt tangē q̄lē potestatem b; patron⁹ ſup ſacerdotes et rebus ecclie. zc.

Cum laici.

Ut ſupra i.c. illud ſm jo.an. Ilo.ter. nota bilē q̄ dicit q̄ nō licet laicis clericos i ecclias plūptione p̄pā ordinare. Aide.g.b⁹ capitu li q̄ videt notabiliter tangere qñ licet p̄factū penitere.

Eura pastoralis.

Religiosi vēdicare l' retinere eccias n̄ pñt ſibi pcessas a laicis ſine dio;c. pſensu niſi legi time pſcriplerit aut poſtea dio;c. pſenlū ha buerint. Ilo.g.q̄ tangit b; caſu de pſcriptione donatōis et deignorantia iuris et qđ d' ſu cessione q̄ videt b; ēbonā fidē. Ite di;c de illo q̄ mercat p̄tra iura. Item q̄ in locū alterius ſuccedit.

Si vero.

Si patroni vacatis ecclie iſra ips debitu nō pſentat epi ordiabit ecclias. Ilo.g.q̄ q̄rit qđ b; caſu pdeſt pñtatio cū iā pcessit canonica iſtitutio. Sc; vt patron⁹ maneat in q̄li poſſione pſentādi diſcordia iā ſopita. zc.

Cum ſeculum.

Si ius patronat⁹ ecclie deueniat ab exēptos p̄ hiis epale minui non d; . Aide.g.q̄ tagit qb⁹ modis et q̄li trāſſert ius patronat⁹. et poit vñus. Jura patronat⁹ trāſire facit nou⁹ beres. Reſ permutaſta donatio venit. Ilo. qz.

Ex iſſinuatione

Sine pſensu patroni nō d; q̄s ecclias occupare. Ilo.g.q̄ tagit de iure pa. et di;c q̄ ius

patronat⁹ eſt res indiuisibilis. et eapd quē libet ius ad eū habente in ſolidū. Ite di;c glo. q̄ nō b; canonici ſinguli ſed de ecclia ex pelli. zc.

Consuluit.

Patron⁹ n̄ p̄t ecclias ſibi retinere nec eaz alteri neq; filio ſuo pferre. Ilo.g.q̄ B di;c q̄ B caplo nō videt phibere pri qn posſet pſera re filii ſuū ſic videt admissū.

De iure vero.

Jus patronat⁹ p se vēdi n̄ p̄t ſz b; verū in tellige debes niſi vēdaſ cū vniuerſitate. q; illo caſu licite vēdi p̄t. Ratio eſt. q; ius patro nat⁹ eſt annexū ſpirituali. ergo n̄ p̄t vēdi. zc. ſic nec redimi p̄t. q; re ſacra non recipit eſti mationē.

Nullus laicus.

Patron⁹ ecclias l' decias ſine pſensu epi vel pāpe et loco religioso veleccie pferre nō potest. Ilo.g.q̄ videt tangē qđ b; caſu facien dū ellet ſi epi pſentire nō vellet. et an ſubſit cauſa vel nō.

Significasti

Si epi ecclia alteri⁹ dio;c. e patron⁹. ydo ne⁹ ab iplo pſerat⁹ b; iſtitui. Ilo. tāt b; boc. q̄ pñon⁹ q̄lib; p̄t d' ſu etudie pñtare clericum vñdecūq; originē duxerit ſi ſit ydone⁹.

Consultationibus.

Inſtitut⁹ ab pſentatoz ei⁹ q̄ ius pñonat⁹ ecclie poſſidebat ab ecclia remoueri n̄ d; licet ius patronat⁹ ab eo poſtea euincat. ſec⁹ ſi n̄ poſſidebat ſz credebat tātū eē patron⁹ Ilo. b; g; q̄ dicit q̄ opinio b; pferi veritati. et quod legitime factū eē irritari nō debet.

Suggestum eſt.

Iſtud.c. ſumat ſic.c. illud ſup.e. ſm jo.an. vel ſic. Valeſ ſcda pcessio ecclie facta alteri ecclie p ep̄m patronū nō obſtare p̄ore facta p ſolū patronū. b; d. ſm panoz. Ilo. tāt. g; q̄ il lud qđ ab inicio eſt inualidū p ſequente coſenſu tenet. Item dicit q̄ qñ plura ſūt paliq q̄z p̄tra obtinere debet.

Belatum.

Ab officio ei b*n*ificio eccl*astic*o remouet
q*uod* monit*n*ō dimit*it* ecc*ia* za laico sine p*re*l*e*su
ep*iscop*i*p*cess*ia*.**H** p*ro*mo. **S**c*ri*to dicit q*uod* laici spo
liantes ecc*iam* excommunicari debent.**z**

Eam te docet.

Si ecc*ia* vac*ans* i*sta* sex m*es*es n*on* fuerit per
pr*om*in*u* pu*la* ex*u*ice ep*s* p*ot* ea ord*in*are at*que* s*ibi*
de p*ast*ore p*u*nde. **M**o. g. b*is* cap*itu* q*uod* arguit d*icitur* q*uod*
quatuor m*es*ib*is* h*ic* dicat de sex.

Preterea.

Patron*is* i*us* pa*pa* au*cte* alienare n*on*
p*ot*, nec ab ecc*ia* aliqd*is* tp*ale* exigere, n*isi* i*ud* q*uod*
a dio*c* lib*i* t*pe* f*u*dat*is* fuerit res*uatu*. **M**o.
glo. q*uod* dicit q*uod* a*n* p*le*cration*em* ecc*ie* p*ot* censu
sue tribut*u* statu*m* patrono. **I**z post non

Cum autem aduocatus.

Patron*is* laic*is* v*no* p*intato* variare p*ot*
alii p*leni*ando. **I**z pr*om*9 cleric*is* h*ic* p*ot* **M**o. g.
q*uod* dicit q*uod* q*uod* dubiu*m* e*st* q*uod* ponor*it* i*ure* g*uifi*
cat*o* loc*is* e*st* q*uod* q*uod* n*on* p*ot* sub*ue*re v*tri*q*ue*. **I**te
q*uod* cleric*ip*igui*m* i*us* bab*er*i*u* i*ure* patronat*is*

Nobis fuit.

Ex*struct*io*e* ecc*ie* sc*ia* ex*bio**c*, au*cte* ac*q*rit*ur*
i*us* pa*pa*. **H** p*ro*mo. **P**atron*is* n*on* eligit i*ecc*ia col
legiata*is* eligit i*capella*. **H** sc*ri*to. **P**atrono
et debet p*ec*essionis bono*m*, et est et alend*is* ab
ecc*ia* si vergit ad inopia*m*. **H**tertio. **M**o. g. q*uod* vi
det dicere d*icitur* p*leni* patroni*m* ele*cio*ib*is*. et an
i*mito* pr*omo* cap*ella* p*ot* fieri collegiata*m*.

Per vestras.

Prom*on* ecc*ie* vac*atis* se*ipm* ad e*ad* p*inta*
ren*is* p*ot* **M**o. g. q*uod* di*cti* q*uod* n*on* ambicio*m* s*ibi* laborio*m*
se ad bono*m* d*icitur* p*ueniri*. Item dicit q*uod* ter*p*
sentant*e* et p*sen*tati*m* e*st* differentia.

Cum propter.

Si q*uod* i*uris* pa*pa*, iter laicos*is* i*sta* quatuor
m*es*es n*on* fuerit term*inata* ep*s* ill*is* dio*c*, i*que*
ecc*ia* e*st* situata*m* ecc*ie* de rectore p*u*nde*m*.

Cum dilectus

Legal*is* de lat*er* ecc*ias* c*on* alia ecc*ia* e*st* patro*n*a
sue coll*at*o*m* res*uare* p*ot*, i*st* n*on* vac*at*, et p*ferre*
c*ui* vac*at*. **H** p*ro*mo. Ex*duo* b*is* p*intatis* a*pro*no*m*
laico*m* sup*ior* i*stituere* sc*ri*m. **H** sc*ri*to. **M**o. g.

q*uod* h*ic* cap*itu* disputat an legal*is* p*ot* p*ferre* p*ot* s*ibi*
res*uare* ecc*ias* p*bi* laic*is* e*st* patron*is*.

Pastoralis.

Si p*ro*on*is* laicus successi*ve* p*intat* duos*is*
ep*s* sc*ri*m i*stitu*at valebit i*stitu*to*m*, ep*s* i*n* q*uod*
malicio*m* recusat p*mu* et ten*et* p*uidere*. **M**o.
glo. q*uod* q*uod* h*ic* casu*m* p*bare* malicio*m* ep*s*
c*ui* p*facto* p*lumif* et alle.

Postulasti.

Si ad*pres*entat*is* rector*is* ali*q*is ad*titul*o*m*
sue ecc*ie* f*uerit* ord*in*at*is* n*obilomin* p*ro*on*is* q*uod* n*on*
p*lent* ad*ea* c*ui* vac*abit* pot*erit* p*intare*. **M**o.
glo. q*uod* disputat de*c*onsensu*m* patron*is*. **I**te d*icitur* q*uod*
i*ndic*u*m* patron*is* mult*u* e*st* sequ*ed*u*m*. q*uod* ita dile*ct*u*m*
ecc*ias* vt sua ei*m* p*ferret*. q*uod* e*st* not*and*u*m*.

Transmiss*e*

Patron*is* h*ic* cleric*is* ecc*ias* vac*at* p*ferre* n*on*
p*ot* et si p*lent* p*ot* n*obilomin* p*intare* ad*illam*.
En*am* a*it* de plurib*is* patron*is* pol*is* v*n* p*intari*
vide*m*. C*onsuluit*. sup*er*. **M**o. **B** et i*c*. pastoral.
q*uod* valet q*uod* fac*tu* e*st* post appellatio*m* legitim*am*
Ite q*uod* q*uod* d*icitur* in eo i*que* deliq*at*. Item n*on*
prestat impediment*u*. **z**. q*uod* de*ire* non so*rit* effectum.

T1. **D**e*ire* patronat*is*.
lib*ro* sexto.

Si laicus.

Si laic*is* patron*is* i*us* patronat*is* ecc*ie* vel
lo*co* ali*q* religioso*m* ruler*it* valet tal*is* collatio*m*
q*uod* suis sine p*re*l*e*su*m* ep*s* dio*c*, facta f*uerit* p*dicta*
i*n* collano*m* d*icitur* ep*s* i*ure* suo derogare. **H** p*ro*mo.
Sc*ri*to d*icitur* q*uod* patron*is* laic*is* h*ic* ad*p*len*tan*
d*u* quadrimestre*m* t*pe* ecc*ia* i*n* v*l* m*o*aste*m*
i*u* cui facta e*st* collatio*m* i*uris* patronat*is* h*ic*
q*uod* patron*is* cleric*is* semestre*m* h*ic* d*icitur*.

Titulus. **D**e*ire* patro*n*atus in cle.

Ter*co*n*stitut*io*m*.

Ista cle*m* p*re*po*t* er*ordin* i*que* expedi*m*
ent*ia* ob*ser*uat*ie* antiqu*is* i*uris* p*ro*st*itut*io*m* ca*u*

sa pot. In scđa ponit p̄stitutōe q̄ tria pot.
P̄dimo puidet circa assignatōe p̄nis pue-
tū ecclesiarū facienda; platis vel vicariis
ipaz p̄ patronos ecclesiasticos q̄ nō solēt ea
rum onera supportare. Scđo circa illos pa-
tronos qui solent p̄dicta onera supportare.
Tertio circa executōe p̄stitutōis dat pot-
estate diocesanis et tollit obstantias et deter-
minat opiniones. Zc. Bm. Jo. an.

P̄dulores.

Siplures sūt patroni heredes i p̄nitatōe
vni dūtarat hñt vocē. Et p̄nt lūcē p̄corda-
re q̄d alternatis vicib⁹ p̄sentēt. p̄mittit et eis
q̄ plures p̄nt ad vacante; eccia; p̄nitare glo-
nas ydoneas eodē modo et vna ex his per
ep̄m valeat eligi et admitti.

Titulus. De censibus.

Sancitum est.

Dos eccie; et dom⁹ donis cū orto et cū alijs
areis iuxta eccia; positis et ad ipaz eccia; p̄-
tinētib⁹ nō soluit tributū neq; censū. Nota
glo. q̄ dicit q̄d sit mansus. Itē q̄ eccia soluit
tributū ecclesiasticum. Zc.

Omnis anima.

P̄drestatio pensionis ē subjectionis pba-
tio. Mo. g. q̄ dīc q̄ H̄ qd i isto caplo dī dictuz
fuit laicis. sicut illud. ri. q. i. magnū. Et p̄ ex-
tēdi ad clericos q̄ ad hoc q̄ debent obedire
suis prelatis.

Scientes.

Census de nouo mōasterio iponi nō dī,
Mo. g. q̄ dicit q̄ ab inicio p̄teccie cēs⁹ iponi.
sed postea nō. nec et de post p̄t census auges-
ri. Et sic bic initū est spectanduz. et ar. glo. q̄
quandoq; iniciū qñq; finis et qñq; mediuz
est p̄siderandum.

Licet multum.

Cleric⁹ ad collectas psonales cōpelli nō
dī. Nota glo. q̄ dīc H̄ casu q̄ miserabiles pso-
ne sūt dī iurisdictiōe eccie. Itē dīc q̄ miserabi-
lib⁹ psonis pōn⁹ ē miserendū q̄z aliquid aufe-
rendū. Item dicit q̄ morbo corporali laborat
a psonalib⁹ munerib⁹ excusant. Zc.

Ideruenit.

Mo. debet census c̄ cā ignorat. Mo. gl. q̄
dicit q̄ erroris pmissio nulla ē. et stipulatio
facta sine cā nulla ē. Itē q̄rit glo. an ne cens⁹
vel seruitū tale possit acquiri tempore.

Cum apostolus.

Istud p̄ciliū determinat numerū equorū
q̄s lecū debet hñt plati visitātes. p̄biber eis
vti venatorib⁹ et epulis lūptuof. et p̄cipit p̄
latiſne subditos talliet. p̄mutatū ab eis si
cā iusta sublit moderatū aurilū q̄rere. Mo.
H. g. q̄ ē valde notabil⁹ et dīc q̄līt ep̄s visitans
dioc. suā se dī hñt. Et dicit q̄li cibo dī vti. Itē
dicit q̄ ex nimia ingurgitatōe os olet.

P̄rohibemus.

Mo. cēsū nō debet ecclesijs iponi nee
veteres augmentari. Vide. g. q̄ di. stud fore
verū nī stat⁹ rei mutet. Itē dī. g. q̄ noua ve-
ctigalis nī a p̄ncipe p̄nt iponi. Itē dī. ter. bic
q̄ maiores debet facere minorib⁹ qd vellent
sibi fieri si ipi essent subditū.

P̄reterea.

P̄relat⁹ auctoritate sua non potest sua; eccia;
p̄lertum post mortē in suā p̄stiuere cē-
sualē. Nota. g. q̄ dicit q̄ H̄ casu etiam succel-
sor non tenetur.

Ecclesijs quas.

Ep̄i nō p̄nt nouū censū iponere ecclesijs
q̄s de nouo eripiūt de maib⁹ laicoy. et itelli-
ge eripiūt scz q̄ ad ius patronat⁹. Mo. q̄ cō-
suetudo aliaz eccia; et sevare debet.

Innowamus.

Sine auctoritate p̄ncipis pedagia iponi
nō debet. si H̄ fecerit cōmunione careat cri-
stiana. Mo. g. q̄ di. q̄ oia alia pedagia nō ba-
but nī ex p̄uerudie legiū p̄scpta. cui⁹ con-
trariū non est in memoria.

Cum clericī.

Cleric⁹ q̄ sine auctoritate ep̄i p̄ collusio
nē iponit nouū censū ecclie dī illa p̄uari. Et
istud. c. addit ad. c. P̄reterea. supra. e. Bm. jo.
an. Mo. g. q̄ dicit q̄d est collusio. Zc.

Ea que de auaricie.

In collectis vñ alijs nō debet eccie grauari
vt lic. Si collectores grauāt eccias isto offi-
cio p̄uabūt. Et psb⁹ ē.c. Ea q̄ d̄ simonia. Itē
q̄ qrit qd̄ suū nō ē.suū perdere debet.

Significavit.

Is q̄ recipit iuramētū de soluēdo censū d̄
nouo ipositiū eccie illud cogēt remitte. Ilo. o.
q̄ videt dicere cui poti⁹ i h̄ dubio sit obrepē-
randū an sc̄z epo an iuramēto. Itē q̄s nō d̄
cogi ad iurandū soluere censū.

Sopite.

Archieps visitas p̄uincia et a monaste-
riis p̄uincie p̄curari debet. Jo.an. Ilo.o.g.q̄
dīc q̄s dīc p̄curator. Itē vna et eadem res
nō d̄ diverso iure censeri. Itē ar. q̄ tu idē de-
bes facere qd̄ alij facerē si tu es eiusdē iuris

Grauis.

Patroni et ecclastici nouū cēsuz eccliajs
iponere nō possūt nec veterē augere. et si ali-
que p̄missiones vñ iuramēta sup h̄ exigerit
remittere cōpellūt.

Quanto.

P̄ocuratio a p̄ncipio iposita sp̄ ē exhibi-
bēda. s; si grauamē eē ic̄piat papa p̄t reme-
diū adhibere. vel sic. Augmētatis facultati
b⁹ eccie augmentat p̄curatio. Ilo. nota q̄ vñū
simplicit positiū generalitē itelligēdū. Et qñ
certa q̄ntitas nō exp̄mit p̄ueniens siue me-
diocris itelligit. Itē nota B.g. circa finez vbi
de colono d̄r qñ fruct⁹ augmētāt vel dimi-
nuū diligētia vel negligētia coloni.

Cum instantia.

Istud capl'm poit q̄lit et quo legati et nū
cij aplice sedis debet p̄curari. et h̄ Ber. casuz
nō poit psb⁹ ēsuū de p̄scp. i.c. Excedentes.
et pone h̄ casuū illud capl'm. Ilo.o.g.mltū
notabile q̄ uer cēta dīc q̄ paupes grauari n̄
Debet h̄ casu. imo paup nō dabit iudici spor-
tulas. Itē dicit i h̄ q̄ p̄icularis exactio et lo-
luno nō parua h̄ ic̄moda. z.

Ex parte.

Hic bēs q̄lit p̄mittētes ānua vota ea sol-
uere dñt. Ilo.o.g.q̄ dīc q̄ id qd̄ maior ps facit
alij facere cōpellūt h̄ casu sc̄z i solutōe ānui

voni et sic in dubijs obseruanda ē p̄uetudo
vicinor locoz.

Cum olim.

Eccie tenēt epo i cui⁹ dioč. sūt p̄stitute re-
spōdere de p̄curatōib⁹ quartaz decimaz et
alijs iurib⁹ epalib⁹. Ilo. g. q̄ p̄ libros atq̄s
p̄ban̄t cōfines epat⁹. et alle. ad h. z.

Olim causam.

P̄describi nō p̄t ut cens⁹ de meliori mo-
neta debit⁹. soluat̄ d̄ minori monera. Ilo. g.
i p̄ncipio q̄ dīc q̄ nō p̄dest p̄testatio qñ act⁹
p̄trari⁹ fit p̄testatōi. Itē nota glo. de p̄fessio
ne aduocati et p̄batōe erroris i p̄fessiōe. Itē
nota q̄ p̄cio rei. z.

Cum venerabilis.

Epus generalit eccia; eximēdo iura epa-
lia ibi itelligit retinere. Ilo. g. q̄ dicit q̄ qbus
cūq; v̄bis generalib⁹ epus eccia; aliquā exi-
mat. tñ in eadē visitationē p̄curatōem et ca-
thedralicū reseruat.

Super eo.

Ecclesie de nouo conuerse p̄curatōes et
alia debent facere vt antique et vicine et de
materia b⁹ capituli dic p̄ Inno. supra de cō-
sue. Cū olim. et supra de offi. archi. c. si. Ilo.
q̄ atēdenda ē p̄uetudo vicinie.

P̄ocurationes.

P̄ocuratōes et aliqb⁹ legatis vari non
debet nisi cū p̄sonalitē visitatōem exercent.
Ilo. g. q̄ dīc q̄ triplex ē p̄curatio vna q̄ debe-
tur rōne visitatōis. Scđa q̄ debet rōne con-
suetudinis. Tertia ex pacto.

Venerabili.

Ep̄s b; p̄curatōes ab ecclia i sua ciuitate
posita. Ilo.o.g.q̄ dīc q̄ p̄curatio rōne visitatō-
onis debita p̄scribi nō p̄t. Itē q̄ paupes ec-
clesie sūpt ad visitatōem nō tenēt.

Cum nuper.

Archieps d; p̄ totā p̄uincia suā p̄curare
et sup h̄ punire rebelles. et istud intellige cū
eps est negligēs. q̄ alij se intromittē nō d̄. et
quando hoc potest. vide ca. P̄dastoralis. de
offi. o. d.

Cum canoniciis.

Sed mōnetā a p̄ncipio p̄stitutā est ē sus annu⁹ p̄solvēd⁹ siue sit minorata pecunia vt in.c. Olim siue augmentata vt h̄llo ta q̄ p̄ 2̄nos liber ēē iussus ē post bienniū liber erit. Ite dīc. g. de moneta minori. z.

Auctoritate.

Propter oratoria p̄uata p̄curatio rōne visitatōis nō debet. H̄llo. g. q̄ p̄lat⁹ visitans nō d; intrare grāgia vel p̄uata oratoria. sed debet se trāsferre ad caput. i. ad p̄ncipalez eccliam siue monasterium.

Ti. de censib⁹. li. sexto.

Bomana.

In p̄ma parte būi⁹ capituli dī quō et q̄n archieps p̄t suam prouinciam visitare. In secunda parte dicit qđ archieps in visitatōe facere debet et q̄ crimina puniri potest. In tertia dicit quō et in quib⁹ rebus p̄curatōes recipere debeat. H̄llo glo. q̄ inter cetera dicit q̄ plentia p̄sonē multum operatur. Itē q̄ ab archidiacono appellari non potest. Item notat glo. i. quibus casib⁹ scripture requiritur et ponit. xvij. casus q̄s vide ibidem.

Exigit peruersorum.

Quia decretalis supra proxima non bene seruabat in qua p̄cipitur procurationes in virtualibus non in pecunia recipi et non recipi munera nec etiam p̄curatōes in virtualib⁹ locis non visitatis nō bene seruabatur illam hic confirmat adiens penam. H̄llo glo. q̄ dī sup verbo Exigit q̄ magna ratio suadet ob maleficia penas solui. Item hoc casu excedentes puniunt in dupluz. qđ si restituere recusant interdictur eis ecclesie ingressus.

Felicis recordationis.

Licet archiepi et epi visitatēs recipiūt pecunia pro p̄curatōne nō tñ licet visitati nisi vna p̄curatōnem recipere uno die siue vnu locū visitauerit siue plura.

Quāquā pedagiorum.

Si vniuersitas vel singularis p̄sonas ec-

clesias vel ecclesiasticas p̄sonas cōpulerit sole re pedagia vel exactōes preb⁹ suis q̄s cā negotiatōnis nō deferūt p̄sonē singularez sūt excoicati et vniuersitas interdicta. z. H̄llo ta glo. q̄ tāgit de libertate clericorū bonorū. Itē tāgit. g. an vniuersitas p̄t excoicari.

Iderpetuo declaramus

H̄llo est archieps libere visitare pruinciam suā licet suffraganei sui nō fuerint negligentes et eandē iterare visitatōes et p̄curatōes recipere p̄suētudine in cōtrariū nō obstante. Item p̄t archieps dum visitat p̄fessiōes subditoy suffraganeoz audire et absoluere p̄fientes et ip̄is penitētias iniungere salutares.

Ti. de censibus in cle.

Cum sit nature.

Religiosi tenent subire onera q̄ incūbe bāt in monasterijs siue ecclesijs ad ipsos spectātib⁹ an h̄llo cōcilij nīl p̄uilegio vel exēptōe nō iusta cā iuuent q̄ p̄uilegia vel exēptōes non iuuāt eos in ecclesijs post istud cōcilij acq̄rendis. Vide. g. q̄ est notabilis. z.

Ad nostram.

Ista cle. ponit quedā grauamina q̄ plati inferebāt exēptis. et p̄cipue Cisterciēn. et illa fieri p̄baret. Statuēs q̄ epi q̄ i monasterijs Cisterciēn ordinis caritatue p̄curant̄ sint contenti cibarijs q̄ p̄ illos misstrant̄. Si vno p̄curant̄ ex debito ip̄is volentib⁹ carnes ministrari debent extra septa monasterij ut saltem extra portā q̄ dī regularis. H̄pozēnam elemosinarij fragmēta mēsarū possunt pauperib⁹ erogare.

Idresenti constitutione.

Biocesani qb⁹ cōstat illos q̄ erigendo a clericis pedagia vel guidagia excoicati sunt vñ interdicci publicare debet. Et veit ista cle. executiue ad dīcre. q̄zq̄z. de censib⁹ li. vi. H̄llo tat. g. casus i qb⁹ nō soluūt vecigalia.

Titul⁹. de consecratōe ecclesie uel altaris.

Eid hoc.

Remoto altari vel lapide xinete sigillū psegrari d'z altare s; non eccia. Et ē ecclia dominus deo dedicata ad sacramēta et diuinā officia celebranda. de pse. di. i. c. i. hostis. Item alia est psegratio eccie et alia altaris. cc.

Tua fraternitas.

Quolibet die pt fieri psegratio ecclie vel altaris. Nota q; vnges et ppter necessitatē dieb; p̄uatis velum recipere p̄nt. Ordies vno nō psegrunt nisi certus tpb;. Et crisma certo tempore conficitur.

Quod in dubijs.

Si mēsa altaris enomiter fracta fuerit debet altare iterū psegrari. Item in bmois sacramēto oleū nō sacrum pt imisceri oleo sacro. p̄sbui est derenunc. d'senten. exco. et de pe. et re. q; in dubijs. Mo. g. q; ponit argumentū q; in reficiendo sacrum nō sacrum filum potest apponi.

Pdoposuisti.

Reconciliat eccia q; pbomicidia vel vulnera hominū est polluta. Mo. g. q; in hēnotabilis et singularis q; poit casus in quibus eccia vel altare debeat psegrari. vel recōcilia ri. Et pmo casu si est dubiu. secundo si eccia ē taliter adusta. cc.

Cum sis.

Pdolura in eccia altaria et plures epos simul poteris psegrare. Mo. g. q; poit bargumentū p̄tra Basianū q; dixit q; psegrato maiori altari omnia alia erūt psegrata.

Ligneis edificijs.

Corruente tecto et parietib; illesis licet tabula altaris modicū sit fracta non d'z reconciliari eccia vel altare. Mo. g. q; dicit q; consecratio eccie fit in parietib;.

Consulisti.

Pdopter excoicatoz corps in cimiterio sepulta cimiteriū p̄ ep̄m est recōciliandum. Nota q; corps excoicatoz si discerni possūt sūt de cimiterio picienda. et eadez gaudent emunitate cimiteriū et ecclesia.

Cum sicut.

Qui facit eccliam psegrari eā etiā votare tenet. Mo. g. q; dicit q; ecclia ei fūdāda nō ē nisi etiā p̄us fuerit votata. Item glo. q; rit quāta erit dos eccie et soluit. Item querit. g. quid si eps psegrat eccia; sine voto.

Alqua per.

Ecclia polluta p̄ sacerdotē simplicē recōciliari non pt. et ex aqua p̄ ep̄m bñdicta. s; p̄ ep̄m bene pt. Mo. g. in p̄ncipio q; dicit q; p̄le tūdo q; ē p̄tra iuris naturā nō pdest. et cōtra illud ius p̄scribi nō pt. Id q; eps illa q; sūt ius rīdictōis potest cōmittere. cc.

Si ecclesia non.

Si eccia nō psegrata fuerit seminis aut sanguinis effusione polluta lauari d'z aqua bñdicta ne interim impediant diuina et qnto cīn̄ fieri poterit est psegranda. cc.

Titulus. de consecratione eccie vel altaris. libro sexto.

Si ecclesiam.

Itud caplī docet q; eccia et cimiteriū simul polluit et q; alterum eorum tantum. Et vide ter. et glo.

Ti. de celebratione missarum.

Pdresbiter manē.

Hic habet quō p̄sbui et alijs clericis debent horas canonicas siue diuinās dicere q; bus tpb; et q; n. Nota. g. q; dicit p̄silū ēē q; clericis oēs horas simul dicat. ne supuenientib; oēcupatib; aliquā horā omittat.

Quidam laicorum.

Pdoptē missas peculiares nō ē omittendū diuinū officiū diei approbatū. Mo. g. q; dicit q; nō ē malū audire missas peculiares s; omittere missas diei canonice institutas. cc

Consulisti.

Suffici sacerdoti die vna missa celebra re nisi i die nativitatis et causa necessitatis suadeat. Mota. g. q. i die nativitatis plures missae celebrantur. et dicit q sit ca nativitatis.

Consilium nostrum.

In missa cōmemoratiōis licet dicat p̄p̄tati o bymīn⁹ angelic⁹ vel symbolū non d̄z. Et te deū laudam⁹ regulariter i p̄uat̄is pro festis siue serijs omittit.

Ex parte.

Sacerdos post sup̄tōe sacramēti debet calice vino p̄fudere et illud vinum nisi velit eodē die alia missa celebrare assumere. Et si intendit alia missa celebrare a sup̄tōe d̄z abstinerere. Mota. g. q. triplex ē missa. sc; p̄ defunctis peculiaris et solennis.

Cum marthe.

Id est v̄ba dicta d̄ p̄sbro legitime ordiato p̄secreat corp⁹ xp̄i. Hoc ē corp⁹ meū. Et p̄ ista v̄ba hic ē calix sanguis mei noui et c̄eni testa meū. Z. p̄secreat sanguis xp̄i. Omnia alia v̄ba sūt de bene esse sacramēti. Itē vinū cū aqua id est vinū aquaticū quā aquā vinū sibi i cor porat trāsiti sanguinē. Ita q̄ibi solū remanet sapor p̄d⁹ et color. Itē orōes q̄ sūt p̄ val de bonis sūt grāz actōes. q̄ sūt p̄ valde malis sūt viuoz p̄solatiōes. p̄ mediocritē bonis purgatiōes. p̄ mediocritē mal⁹ recōciliatiōes.

Be homine.

Causa ē. Plus peccat q̄ se celebrare simulat q̄ qui in mortali peccato celebrat. Mota ter. q̄ d̄ic q̄ falsa sūt abicieida remedia q̄ veris periculis sūt grauiora. Itē nota q̄ plus vana similitōe n̄ ē fallēd⁹. Itē. g. videt tangere an graui⁹ sit occulte q̄ manifeste peccare.

In quadam.

In isto capitulo damnat eoz opinio qui dicunt de laterē xp̄i n̄ fluxisse verū aqua sed fleuma. et corp⁹ xp̄i fuisse corp⁹ fantasticum. Mota. ter. q̄ d̄ic būanū corp⁹ cōponi ex q̄ttuo elemētis. sc; ex aqua. aere. igne. et terra. Z.

Bolentes.

Clerici diuinū officiū debet dicere solēniter et deuote. Mota hic glo. q̄ inter cetera d̄ic

inobedientiā grauissimū fore peccati⁹ et agitur mitius cum eo q̄ canonis inobedientiāz incurrit q̄i iudicis.

Sane cum.

Sacerdos d̄z iſtruere p̄plim q̄liē eccīa et extra debet honorare eukaristie sacramētu id ē. corp⁹ dñicū. Itē d̄ic ter. etiā q̄liē sacerdos d̄z iſcedere et corp⁹ xp̄i portare ante pect⁹ suū reuerenter et cū mūdo velamine.

Cum creatura.

In cōuentualib⁹ ecclesijs sūt celebrande missa p̄ serij vel feſto v̄l pro anniversarijs defunctoz. Mota. g. q̄ dicit q̄ ille termin⁹ anniuersariū capit duob⁹ modis. Itē d̄ic q̄bus modis anime defunctoz soluunt a penit. et vide eam quia alle.

Te referente.

In die cene dñi ep̄si i eccīa sua missa d̄z celebrare et crisma p̄ficerē. Mota. g. q̄ missa est d̄ substantia p̄fectionis crismatis et collatiōis ordinis.

Perniciosus.

In sacramēto altaris plus est d̄ vino q̄s de aqua imponendū. Mota. g. q̄ dicit q̄ cōsue tubo est attendēda in sacramēto sicut in ba p̄timo. et sic in p̄secrendis missis p̄uetudo metropolis eccie ē obſeruāda. Item. Aqua facit malum stomachum.

Litteras tuas.

Cleric⁹ nō d̄z celebrare cū pane fermentator cū calice ligneo nec sū aqua tignē existēti i altari. q̄ p̄fecerit p̄petuo ab officio et bñficio p̄uet. Mota. g. q̄ illi q̄ ex insipietia peccat n̄ ē parcenduz q̄ querere potuit. Itē dicit de materia calicis.

Titul⁹. De celebrazōne missarum in cle.

Graui nimirum.

Mielati ad q̄s spectat correccio et illis negligentiib⁹ sup̄iores ip̄oz debent esse solliciti ut bōris d̄bitis i cathedralib⁹ regularib⁹ et

collegiatis ecclesijs bore canonice devote
celebrent atqz qm in ecclesijs alijs pueniēter
et debite celebret diurnū et nocturnū offi-
ciū. **M**o. g. sup vbo fructū labiorū qm satis ē
q ad debitū in choro qm̄ orat labijs tātuz
et nō corde s; q ad deū sec̄ sup qm̄ vide h. Jo.
an. et Inno. quē alle. et remittit.

Dignum prossus.

Clerici et religiosi domestici et cōmēsales
cardinaliū vel epoꝝ se p̄nt illis in diuinis
officijs coaptare. **M**otat. g. qm̄ oach⁹ p̄la-
tus debet regere eccia; cui p̄st b̄m officiū
clericale non monachale.

Titulus. de baptismo et eius effectu.

Si quis.

Nduerū ter i aquā mergēs et non dicens
Ego baptiso te in nomine patris et filii et s. I. puerū nō
baptisat. **M**o. g. i p̄ncipio q̄ tāgit de p̄suetu-
dine et de h̄ pnoie ego an requirat. **z.**

De quibus.

Be quib⁹ dubiū ē an sint baptizati iterū
sunt baptisandi p̄sta vba. **N**ō detre si tu es ba-
ptisat⁹ ego te nobaptiso. **I**z si nō es baptisa-
tus, ego te baptiso in nomine patris et filii et s. I.

Aliaiores.

Ista decretalis ē lōga et notabilissimā ma-
teria baptisimi et mouet plura circa baptis-
mū dubia. Et p̄mo an pueri q̄ nec caritatē
neqz velle et nolle habēt p̄t baptisari. Itē
q̄rit de adultis dormientib⁹ dementib⁹ vel
inuitis et renitentib⁹ an p̄t baptisari. Item
dicit de pctō originali et actuali. Et dīc glo.
vnū notabile vbum iter cetera scz q̄ q̄ p̄lu-
mit eiusbē voluntatis nisi p̄bet mutatio. Itē
tāgit. g. d̄ voluntate coacta an sit voluntas.

Bebitum.

Null⁹ p̄t se ipm baptisare. **M**o. ter. q̄ dīc
q̄iter baptisatu et baptisantē vzeē v̄sticno
plonaz sic iter p̄sentantē et p̄sentatū. iter dā-
tez et recipientē. Et sic nemo v̄z oriri a se ipo
potest in apud semetipm emancipari.

Mon vt.

Verbū et elementū requirūt i baptismo
sine qb⁹ veleoz altero baptisma p̄ferri nō
p̄t. **A**el sic. Cū salua nemo baptisari p̄t.
Motat. g. q̄ duo necessaria sūt i baptismo.

Licet grecos.

Ista decretalis dānat ritus q̄sdā malos
iporum grecorū lauātes altaria sua postqz
xpiani siue latini in ipis celebrarunt. Et ba-
ptisatos a latinis iterū baptisarūt.

Cl. de baptismo in cle.

P̄senti.

In fontib⁹ ecclesiay nō i p̄uatī domib⁹
debet baptisma p̄cedi. **B**uos casus excipit
scz q̄n baptisand⁹ ē fili⁹ p̄ncipis. Et q̄n ex ne-
cessitate iminēte baptizand⁹ ad ecciam sine
periculo deferri nō p̄t. **M**o. g. q̄ in h̄ est spe-
cialis. q̄a dicit q̄s dīcat h̄ casu p̄nceps et lon-
ge prosequitur.

Titul⁹. de presbitero non baptisato.

Si quis.

Presb̄r nō baptisat⁹ ordiat⁹ v̄z baptisa-
ri et iterū ordinari. **M**ota. g. q̄ dīcit q̄ baptis-
mus est ianua omniu; sacramētoꝝ et isto
casu presb̄r solū de facio fuit ordinat⁹.

Apostolicam sedem

Presb̄r q̄ mortu⁹ ē credēs se baptisatu;
Iz ipm nō fore baptisatu postea cōpertū fu-
erit. q̄i i fidē xp̄i mortu⁹ ēlicite ab eccia luscū-
pi⁹ et orat p eo. **M**o. glo. q̄ dīc q̄ triplex ē ba-
ptism⁹. scz fluminis. flaminis. et sanguinis.
Item tangit glo. an iste sacerdos etiā p̄fecit
siue p̄secauit in veritate. **z.**

Veniens ad se.

Presb̄r nō baptisat⁹ v̄z baptisari et iterū
ordiari. **M**ota q̄ querat sacramētu inuriaꝝ
facit sacramēto. Itē nota ter. q̄ dīcit q̄ nō ba-
ptizat⁹ p̄t accipe sacramētu eukaristie et
p̄rabere matrimoniu. Item q̄ cōuersatus
est iter baptisatos p̄sumi baptisatus.

Titul⁹. De custodia eu charistie.

Statuimus.

Eucharistia et omnia alia sacramenta sunt munda et cum magna diligentia conservanda sub pena suspensionis ab officio ad tres menses. **M**o. g. q. dicit quod sacramentum non debet ad infirmos placitum portari. Item propter culpam teneatur quod ad ea que veniunt ex tali culpa quia qui domini dat occasionem. **A.**

Belinqui.

Principitur hic ut oratoria vasa et corporalia ac et alia vestimenta ecclesiastica munda et mundata proueniunt. **M**o. g. q. arguit ex 3 capitulo quod clericus debet mundas habere vestes et quod debet icedere non tamen debet habere vestes praebitatis iuxta c. Clerici de vi et hoc cle. Itē incomposito corporis qualitate indicat metis. Itē clericus non debet uti vestibus ad iactantiam. **Z.** p. q. glo. alle. c. Iactania. xxi. q. iii.

Titul⁹. De reliquijs et veneratione sanctorū.

Audiuimus.

Ubi in ebrietate non debet tangere sancti venerari cum dicat apostolus. Ebrios regnum dei non possidebunt. **M**o. g. q. tangit quoniam ebrietas est mortale peccatum et quoniam veniale. Item dicit dominus miraculo quando aliquid debet dici miraculum et quando non. et alle.

Cum ex eo.

Reliquie extra capsam trahi non debet nec et debet vedi. Et debet plati ecclesiam respicere ne perungat ipsum ratione questus circa reliquias quod plerumque fieri prouexit decipi. **Z.**

Tit. de reli. et ue. sanc. libro sexto.

Gloriosus deus.

Festa. xii. apostolorum quatuor evangelistarum et quatuor doctorum et professorum ecclesie sancti Gregorii.

gorij Augustini Ambrosij et Hieronimi officio duplice debet soleniter celebrari. **M**o. ta glo. q. dicit quod requirunt ad hunc aliquod dicat miraculum. **D**rumque ex deo et non ex arte contingat. Secundo quod sit contra naturam. Tertio quod non sit ex vi verbo. Quarto quod sit ad corroborationem fidei. **Z.**

Titulus de reli. et ue. sanc. in cle.

Si dominum

Festum corporis Christi celebrari debet quanta feria post octauas pentechostes et certe indulgentie procedunt bis quod in festo et infra octauas officio diuino vel horis iterantur. **M**o. g. q. tangit mirabilia et miraculosa quod comprehenduntur in his sacra mento. Item tangit glo. an melius talique sa cere in voto quam sine voto. Item notat glo. quod quoniam ex primis feria intelligit prima. Itē. g. notat multa bona de oratione et de eius efficacia et an oratio beatitudine vocalis. Item tangit ubi sit orandum. **Z.**

Titulus de obserua/ tione ieuniorum.

Ex parte.

Si festum ieunabile eveniat die lune ieunium debet fieri die sabbati precedenti. Et in festo beati mathei debet ieunari. **M**o. g. q. disputat de servitute et dicit quod locus sacer iter mediis impedit servitutem.

Consilium nostrum.

Omnia festa apostolorum habent ieunium nisi sit atraria pluvioso. Itē. ipse necessitanus et infirmatis levesurientibus et infirmis comedere carnes sine pectore propter periculum mortis evitandum. **M**o. g. q. tangit de pluviositate quod illa obsequia da est quod transgressor legis debet quod. **Z.**

Explicari.

In die nativitatis domini possunt licite carnes comediri etiam si in sexta feria veneri nisi quod ad non comedendum carnes fuerit voto vel regulari obsequia astricata. et si tamen carnes comedere

in primo casu abstinerit propter hunc non erit culpandus. Nota glo. quod suetudo vniuersalis ecclesie facit ius.

Titulus. De purificatiōne post partum.

Volens.

Statim post partū potest mulier utrare ecciaz vel et abstinere. Mo. g. q. potest quare pibiri nō debet ne pena eis vertat in culpas et alle. ca. ad eius vero di. v. et. viij. q. i. Cū percussio. zc.

Ti. de ecclījs edifican/ dis uel reparandis.

Quicunqz.

Habens ecclesiasticū bñficiū dñ ad hanc iuvare ut restruant eccie i tecto et ut emēdetur. Nota glo. quod ille nō est ferendus quod lucū appetit et onus subire recusat.

Cum dicat.

Leprosi debet sibi struere ecciaz et cimiteriu i alia parochia et breui p̄priū p̄sbyteruz inuitio p̄sbro parochiali. et de ortis et nutrimentis aialiu suo quod nō debet soluere decimas Mo. g. q. dic et pot nulli in opiaz cu iactura alteri debere relevatri. Item sic interprāda sūt p̄ncipis bñficia ut n̄cipiat eē iniqua.

Ad audientiam.

P̄dropter difficultate adeundi ecciaz et p̄cipiū iacturā ē alia edificanda. Mo. g. q. tāgit cam quare possit i parochia alicui alia construi eccia. Itē notat quod hcasu erit patron⁹ predice eccie de novo p̄structe. Itē tāgit an decimū vni eccie possunt alteri assignari. zc.

De his qui.

Habētes parochiales ecclesias debent copelli ad p̄ferendū ad illas ut reparēt ut ad h̄p̄oz exēplū alijs inducant. Nota glo. g. q. dic. quod aliū iūtit ad aliquod faciendū in se debet habere illud quod p̄dicat. zc.

Ad audientiam.

In ecclesia seculari p̄t ep̄s cu causa instruere canonicos regulares dum tñ canonicis secularib⁹ morantib⁹ ab ep̄o ibi vel alibi et melius necessaria p̄uident. Mo. g. q. di. q. rei quod nondū est n̄ dat p̄uilegiū nec ē ante querēda ratio quod plona. Item futuro edificio non potest servit⁹ imponi. zc.

Tua nos.

Ep̄s p̄t p̄uidere ip̄lo indigenti oratorio vel basilice nec deierabit quodvis iurauerit res eccie nō alienare. Mo. g. qualiter rexjurat̄ coronatione sua. et alle. zc.

Titulus. De emunitate ecclesie et cimiterij.

Et in domibus.

Virtute p̄uetudinis iudices vel officiales seculares in ecclesijs vel eoz domib⁹ hospiciū vel placitū tenere nō possunt. sed in locis publicis agant̄. Nota secularia negotia in ecclesia non debent tractari

P̄deruenit.

Hōies eccie romane vel alteri a custodia ciuitatis nō sūtimunes. Mo. g. q. dicit quod expedit republike plures brevi defensores. Itē p̄ defensione patrie pater potest filii occidere. et glo. alle.

Judicatum est.

Si rustici eccie astricti glebe rura ei⁹ di. miserint ad ea redire cogunt̄. Et dic. g. studiū intelligendū de eis quod sūt abeo astricti quod recevere nō p̄nt. et alle. E. de ag. et censi.

Non minus.

Laici quod p̄tra voluntatē clericoz occupat bona ecclesiārū post trinā amonitiōem sūt excōicati ipso iure. Inno. Nota glo. que alle. aplim dicentē. Non sericordia merui quod ignorans feci. Item dicit glo. quod sūt angarie et que perangarie. Item notat glo. quod clericū debet p̄tribuere. zc. et quod ultra penit sūt cu succellosrib⁹ excōunicati. zc.

Cum ecclesia.

Seculares cause mortime cause sanguinis

3

nō sūt in ecclia ventilande. Ilo. g. q̄ tangit q̄ aliqua sūt vel obmitūt ob reverentia loci. et q̄nq; ob reverentia diei. et alle. Itē dīc q̄ ad tractandū de pace cui interdic̄t̄ eū ingresus ecclie potest eāz intrare. et tangit de eo q̄ voulit nō comedere carnes.

Inter alia.

Iudicat duos casus i q̄b⁹ liber bō fugiēs ab eccliaz de ea abstrabit. Seru⁹ atab ea ex̄trabit indistincte ex q̄ cautio p̄stas de ipius ipunitate. Ilo. g. q̄ tāgit alios cas⁹ in quib⁹ nō dat emunitas fugientib⁹ ad eccliam.

Eduersus.

Ista decretalis ponit casū in q̄ ep̄us una cū clericis debent cōtribuere potestati seculari scilicet q̄n necessitas euidentis iminet vel publica utilitas et ex tūc p̄tās debet h̄ recipere cū omni gratia z actione. Z.

Quia pleriqz.

Id est exēteriu servicij legato impensi nullus p̄sumat subditū suū grauare. z si fecerit restituere. vel sic. Et rorū paupib⁹ eroget. Z.

Ecclesia in qua.

Qui pfugit ad eccliaz nondū p̄se ratam defendit ab illa. dū modo diuina officia fuerit iūpa celebrata. Ilo. g. q̄ dīc q̄ qui cqd dño cōsecat sanctū sanctor̄ erit dño. Z.

Immunitatem.

Qui cōmittit delictū vel violentiā in ecclia non debet defendi ab ea. Ilo. ter. Qui dicit frusta auxiliū legis iūocat q̄ cōmittit in lege. Itē dīc. g. q̄ nemo sub spe venie pecare debet. Item glo. oponit et dīc. q̄ stulti in culpa. sunt sapientes in pena.

Ti. De emunitate eccliarum. libro sexto.

Quia non.

Seculares potestates ab ecclias vel ecclasticis p̄sonis tallias vel exactiones prob̄b⁹ vel possessionib⁹ acquisitis vel acquirēdis exigere nō p̄sumat nec eos cōpellere ad ipas distrabendū vel extra manū suā ponē

Bum. Nota glo que tangit q̄i uidei tenetur ad decimas prediales.

Decet domum.

Ista decretalis docet qualiter boies i ecclias debet se habere z a quib⁹ debent se abstinere. Itē dīc q̄ ordinarii h̄ p̄se et palios faciant obseruari. Et cōminatur penam infacientes contrarium. Ilo. Notat glo. an valet p̄tract⁹ habitus in ecclia. Z.

Clericis.

Ista decretalis punit excessus laicorum q̄ clericis collectas tallias z onera iponebant et excessus plator̄ q̄ talib⁹ p̄sentiebāt. Item p̄cipit plonis ecclasticis q̄nibil de rebus suis vel ecclasticis laicis soluat sine licentia sedis apostolice et sub q̄cūq; colore siue mutui subuentoris doni vel alio mō vt enā ip̄ laici talia nō exigant vel recipiat vt occurent q̄cūq; modo deposita eccliarū vel p̄sonarū ecclasticarū singulares p̄tradicētes excommunicat et uniuersitatē uerdictū. Z.

Quoniam.

Excoicati sūt q̄ impediūt sup causis que ad forū ecclasticū de iure vel p̄suetudine p̄tinent lrās a se. ap. ipetrari vel sup ipis coram ordinario vel delegatis ecclasticis ligari.

Eos qui.

Laici q̄ interdicunt suis subditis ne clericis vendant nec ab ipis emant aut etiaz clericis molant vel panem coquant cum tales obuiant libertati ecclastice eo ipso sunt excommunicati. Ilo. gl. q̄ tangit qualiter fraus sit de p̄sona ad p̄sonam.

Ti. De emunitate ecclie in cle.

Quoniam.

Itē cle. reuocat et p̄ infectis baberi vult decretale. e. ti. Clericis. li. vi. cū suis declarati onib⁹ z p̄mitit reuocatiois causā. Secdo reuocat. Tertio seruari p̄cipit ius antiquū et fuit ista de p̄mis constitutioibus clementis

editis a principio p̄motōnis sue et incipiebat
pastoralis, et rex francie q̄ fuit cā passiua b̄
p̄stitutōis fuit et actua cā reuocatiōis.

Titulus. De clerici uel monachi.

Quanta sunt.

Hec decre. enumerat plura a qb̄ clerici
debēt se abstinere. scz munera iniusta recipe
vel dare vel rixas amare. cc. de qb̄ ptz̄ terciu
Mlo. ter. q̄ dic̄ q̄ qui cqd bō plus iusto aſpe
tit. turpe lucru ē. Ite dic̄ ter. q̄ nemo militas
deo impliceſe ſecularib̄ negocijs.

Sacerdotibus.

Sacerdotes ſine clerici laicis i ſclarib̄
pcurare nō debēt ſine militare. qd ſi fecerit et
moniti nō resipuerint ab ecclia nō debēt de
fendi. q̄ ab ecclia nō d̄ subueniri p̄ q̄ p̄stat
ecclie ſcandalum generari.

Mon magno.

Regularis q̄ clauſtrū exit ad legēdas le
ges vel p̄blicā. penas ſuſtinet i bac decreta
li p̄tentias. scz excōica ſdem. et perit ultimus
i p̄ceſſione et i choro iter fr̄es. Mlo. gl. q̄ dic̄
de cōpenſatōe boni ad malum. et q̄ nō ſuſfa
ciendum malum. cc.

Sed nec.

Nemo clericoy debet eē baliu p̄ncipis
ſecularis. et ſi fecerit remouet ab officio. et eo
caſu fortius eē puniend regularis. Mota ba
liu ſr̄ ille q̄ exercet iurisdictōem alicuius
iudicis temporalis. Mota glo. que notat q̄
dignitas aggrauat peccatum. cc.

Clericis.

Ab officio ſbñficio remouet q̄ officium
ſanguis exercere p̄luit. Mlo. g. q̄ dic̄ q̄ pla
tus habēs iurisdictōem tēpalem debet eam
alteri generaliter cōmittere. nec p̄ ſeipm ex
ercere. Item dicit q̄ multa licent in genere q̄
non licent in ſpecie. cc.

Scđm iuſtitūta.

Ista decretalis p̄bbit ne monachi v̄ cle

rici cauſa lucri negocient. et ne mōachi a cle
ricis vel laicis ſuo noīe firmas babeant ne
qz laici ecclias ad firmas babeant.

Belatum est.

Monachi q̄ nō ſeruāt ordinē p̄pum a
monaſterio expelli p̄n. Mlo. ter. q̄ dic̄ q̄ bo
ni comedere debēt labores impiorū. Mlotat
glo. q̄ a correctōne non appellatur. et alle.

Sicut te accepimus.

Clerici in ſacris p̄ſtituti tabellionat ſoffi
ciū exercere ſub pena ſubtractōis bñficiōū
nō p̄n. Mlotat glo. an iſtud ſit vniuersaliter
verū tam i ſoro ſpūali qz in ſoro tempali. cc.

Sententiam ſanguinis.

Iſta decre. prohibet clericiſ plura in hoc
capitulo enumerated. pmo ſcz q̄ clerici nō ve
bent exercere ſangnis vindictā. aut euaz rbi
exerceſt non debent auctoratiue intereffe.
nec debent ſcribere litteras pro vindicta ſan
guinis destinandas. cc.

Super ſpecula.

Iſta decre. punit monachos exētes ſua
monaſteria ad ſtudendū leges ſiue p̄blicā.
et dicit eo ipo p̄dictos monachos fore excō
municatos. ſi in ſra ſpacū duoz mēſū non
resipuerint. Et extēdit p̄dicta p̄ſtitutōez ad
alios ſeculares p̄latos ſcilz archidiaconos
decanos plebanos prepositos.

Ti. ne clerici l' mōachi.
libro ſexto.

Statutum.

Iſtud ca. dic̄ q̄. C. Sup ſpecula extra. e. t.
n̄ extēdit ad babētes prochiales ecclias niſi
p̄dicte ecclie bñt ſub ſe capellas i qb̄ iſtituū
tur clerici p̄petui ne queūtes ab ip̄is ſine ca
ronabili amoueri et fuerit plebanie.

Ut periculosa.

Iſta decre. p̄bbit religiosis ne ip̄i i q̄cū
qz loco ſiue ſtudio babiu ſuū dimittat. nec
et ad ſcolas ſine licētia ſuoz p̄latoy ſe trāſfe
rat. q̄ ſi ſec̄ ſeferit ip̄o ſciō ſiua ſe excōicatois
icurrat. Ite dic̄ q̄ doctores q̄ tales mōachos

q̄ sic habitū dimittūt i legib⁹ siue in pbisica
Docere p̄tendūt i scolis similem excoicatois
penam incurrit. M̄orat glo. inter cetera an
spofata sit excoicatus vel excoicandus.

Episcopus.

Ista decre. ostendit qd iuris de platiſte
porale iurisdicōem babentib⁹. et quō eam
absq; irregularitate cōmittere possint. Itē
glo. dīc pōt q̄s p̄ alii qd non p̄ se. et alle.

Et sic est finis terciij li.

**Incipit liber quart⁹
Titul⁹. De sponsalib⁹
et matrimonio.**

Efrancia.

O
Cōsuetudo solēnitatu⁹
de substantia matrimonij
n̄ existit. Vel sic b̄m panoz.
Matrimonij p̄ sensu con
trabif. nec iuallida si p̄sue
tudo patrie nō servet. M̄o. gl. q̄ tāgit an solē
nitatis sit de substantia matrimonij. Et q̄nul
lus absq; iudicio ecclie p̄p̄a sua temeritate
debet dimittere vrorem suam. etecontra

M̄o reterea.

Cōmuni dissēlu sp̄osalia de fuso dissolui
p̄t. M̄o. g. q̄ dīc de p̄ditōe. scz q̄ illa q̄ sine cō
dīcē p̄mitūt sine p̄ditōe soluit. Item dīc.
Qd q̄s nō diligit. faciliter p̄nit. Itē notat
bic abbas de iuramento qn̄ aliquid iuratur
et p̄mittit deo et quandoq; bomini. z.

Juuenis.

M̄ulla ratione p̄san̄gnitatis sp̄osalia in
ducit iusticiā publice honestatis. vel sic b̄m
pano. Si maior septēnjo cū prima septen
mo i q̄ malicia suppler etatē sp̄osalia p̄bit ex
bis orī iusticia publice honestatis marie si
cōmiseri tēptauerūt. B̄: evi⁹ et cōmuni⁹ sic
lūma b̄m l̄am. Si maior septēnjo durit in
vrox̄ minorē septēnjo. et eā tradurit ad do

mū. ouſ ex tali tractu publice honestatis iu
sticia. M̄ota lex. q̄ dicit q̄ in his q̄ dubia sūt
qd cert⁹ est extimare debem⁹. Itē dicit glo.
Tene certū et dimitte incertuz. Item. In re
dubia certa nō potest ferri sententia.

Ad audientiam.

Uni fratrū despōlata alter fratrū h̄iē nō
p̄t. v̄l s̄ic b̄m panoz. Ex sp̄osalib⁹ p̄cus cū cō
sanguinea ouſ publice honestatis iusticia.
M̄o. g. q̄ dīc q̄ ip̄sibilij nlla ē obligatio. Itē
dīc. g. q̄ iuilib⁹ stipulatōib⁹. Itē q̄ ei⁹ qd eē n̄
p̄t nulla ē p̄missio. Itē ar. glo. q̄ q̄s compelli
potest ad satisfaciendū de quolibet crīmīe.

Be illis autem.

Cū sp̄ols̄ lōgo tpe abest petere p̄t mulier
sp̄osalia celebrari cū alio. vel p̄t mulier cum
alio p̄rabere. M̄o. g. q̄ dīc q̄ vrox̄ nō tenet se
qui sp̄olum vagabundū. M̄orat hic ab. vii.
casus in quib⁹ sp̄osalia de futuro ab ecclēsia
soluunt. Item ponit et aliq; casus in qbus
iōp̄ iure et sine iudicio ecclēsie soluunt.

Be muliere.

Qui clarū vult brē r̄nsum debite et clare
exp̄mat mētis itentū. Et solet ad hoc allega
ri. Qui male querit malum responsum ba
bebit. Et dicit lex. Ut congruū posses babe
re responsum insere pacti exemplum,

Ex litteris.

Cum v̄ba dubia i sp̄osalib⁹ seu m̄rionij
ponūt ad cōmūnē intelligentiā dī recursus
baberi. M̄o. g. q̄ dīc nō rece dēdū fore a signi
ficatōe v̄box. n̄li cū p̄stiterit testatorē aliud
voluisse. Itē nō ex opinionib⁹ singuloy. z.

Sponsam alterius.

M̄ull⁹ p̄sanguineoy p̄t brē sp̄osā alteri⁹.
marie si est nubili etatī prima. Et dicit. g. q̄
marie ponit bic cōpariue. quia postq; spon
sa habet septem annos tenent sponsalia.

Ex parte. E.

Qui p̄mittit mulieri q̄ ea⁹ de cetero pro
vrox̄ habebit. et ei fidez sicut vrox̄ seruabit.
eā dimittere neq; nisi fornicatōe cōmittat.
M̄ota glo. qn̄ vir vrox̄ suā potest dimi
tere et q̄ ip̄e etiā debet continere.

Ex litteris.

Si quis iuravit se ducetur aliquam in uxore
coquendam eum censuram ecclesie. quod adiplateat quod
iuravit nisi rationabilis causa subsit. Nota
glo. in principio quod tangit de iuramento impu-
berum quando valet et quando non. Item dicit
glo. quod sponsalia debent esse certa quia in icer-
tam psonam non fit consensus.

Non est nobis.

Vir his actionem extra patrem suum ad petendum
uxore suam a patre suo detentam. Nota. quod pro de-
licito unius tota priuicia iteratur. Item notat. g.
de suspitione iuris cum tuis dissimilitudine et quod p-
terea tempore lapsi non indiget quod absolu-
tionem. Item dicit quod baptismus et penitentia
propter necessitatis ab hereticis recipi

Preterea.

Cum quis vidit alium cum fornicariam sua prohibe-
re debet ei impedimentum cum possesse propter denun-
ciare. Vnde sic sicut panorum. Dicitur unus asseren-
tis impedimentum impedit matrimonium extra-
bendum non iuratus. Nota quod unius professio in alie-
no facto nulla est. Item notat. g. de confessione affi-
nitatis secreta quod per ea matrimonium impeditur non
debeat alias legitime contractum. cc.

Veniens.

Inutilia sponsalia prout tracta matrimonio
non postmodum legitime tractum impeditur non
potest. Notat glo. quod lite pendente in matrimo-
nialibus nihil est innovandum. Item quod non pre-
stat impedimentum quod. cc.

Cum locum.

Cum duo perant mulierem aliquam in matri-
monio. mulier est in loco seguro sequestra-
da. Notat tex. quod matrimonium solo consensu
prorabit. Item dicit de metu et de iniuris nu-
piis. dicit glo. quod minor metus excusat semi-
nam quod virum. Item tangit glo. quod iudex de-
bet partibus locum securum assignare.

Veniens.

Carnalis copula non quod procedit. sed quod sequi-
tur verum matrimonium facit. Nota. g. que dicit
quid sit pernoctare.

Commissum.

Ente carnalē copulā vir pro religionē in-
trare non pleniente uxore. Nota. g. b. capituli
multū notabilē quod dicit quod bene facit quod nubis.
et virtus expedit hoc casu. sed unum minus
alterū maius. Item gerens virginitatem in
corde potest in matrimonio consentire.

Bequisiuit.

Mulier iurata matrimonio non cogitur
adimplere. Vnde sic. Qui iuravit cum aliquo con-
trabere moueri debet ponere quod cōpelli. Hoc dicit
sicut panorum. Nota. g. q. dicit inquit quod propter vo-
luntaria permissione virget ad permissione solutoz.
Item propter delictum procedens quandoquod quod
compellitur ad matrimonium.

Cum in apostolica.

Tenet matrimonio cum scđa practicū etiam
lite pendente ubi subest impedimentū cum
permisso. Nota glo. quod tangit de eo quod tractat ma-
trimoniū lute pendere cum alia an valeat.

In presentia.

Aullo tempore trahet mulier donec mortuum
sciet esse maritum. Nota. g. q. tangit de quinquennio
et dicit quod mulier ob diligentiam facere in in-
quirendo de morte viri sui.

Inter opera.

Cum meretrice publica quod corrigi desiderat
matrimonium prorabit propter. Nota. g. q. dicit quod errantes
renovarea via erroris sui est unius generis elemo-
sinarum. Item dicit que dicatur meretrix

Ad id quod.

Mulier violentia si mulier diu cum mari-
to cobabite. Nota. g. q. videlicet tangere quali-
ter mulier tacite plentum. Et ponit argumen-
tum ad multa de tacito consensu. Item dicit
effuge cum possis ne consensisse videaris. cc.

Sicut ex litteris.

Sponsalia per sequens matrimonium. et non
palia sponsalia dissoluuntur. sicut ab. Vnde sic sicut
panorum. Sponsalia de futuro et iurata solutum
per scđa sponsalia de penti. non autem per scđa de futo.
Nota de illo quod permittit factum alterius quod ille per-
mittit se factum et curatur ut alterius hoc faciat.
Item notat. g. in fine quod in causa matrimoniali super uno
articulo de novo testes producuntur.

Cum apud.

Qui veniti nō sūt vrores vducere possūt.
Nota rex q̄ dīc q̄ q̄ signis p̄t declarare cō-
sensū suū. Notat glo. q̄ surd⁹ p̄t postulare.
Item q̄ verba quo ad ecclesiam sunt in ma-
trimonio necessaria. Z.

Bilectus filius

Continuo labořas furore nō p̄bit matri-
moniū. Nota glo. q̄ expedit se de furioso q̄z
qualia ip̄e p̄t facere et an valet traditio pos-
sessionis libi facta. Item dicit q̄ iustis ē inici-
um spectandum. et alle. iura.

Tue fraternitati.

P̄der legitimū p̄sensū p̄trabit m̄rioniuš.
Inter eos tñ q̄ loq̄ p̄nt dz p̄sensū v̄bis exp̄mi-
t̄. No. g. q̄ dīc q̄ fideicomissū etiā nutu exp̄-
mitur licet q̄s loq̄ p̄t. Item dicit q̄ idem fac-
signum in muto qđ v̄ba in loquente.

Tua nos duxit.

Qui n̄ p̄sentit si v̄ba ad m̄rioniuš necessa-
ria exp̄mit nō p̄bit. qđ verū ē in foro penitē-
tiali. sec⁹ in foro p̄tentioso. No. g. q̄ dīc q̄ poti-
us p̄iderandū ē qđ sit factū q̄z diciū. Itē q̄
duo requirunt ad matrimonium.

Cum in tua.

Una grauis p̄sona p̄t ip̄edire m̄rioniuš
p̄trabendū. Nota. g. q̄ expedit se de fama qđ
sit fama et qualiter p̄bari p̄t. Itē notat q̄ scā-
dalū sine p̄uetudo reddit aliq̄s inabile ad
p̄bendū matrimoniuš qđ est notandum.

Consultationi

Illegitime p̄posita v̄l allegata violentia
n̄ excusat. sec⁹ at si legitime allegat. No. g. q̄
dicit q̄ cause matrimoniales sūt cōmittēde
iurisperitis. Item tangit de metu

Gemma mulier.

P̄dena in sponsalib⁹ apposita nō obligat
pacientē. V̄el sic s̄m panoz. In m̄rioniuš
sponsalibus d̄zē libertas. vñ in eis p̄missio
pene nō obligat. Nota q̄ stipulatio pene in
sponsalib⁹ apposita nō tenet. S̄arras datas
p̄ sponsalib⁹ p̄ficiendis amittit q̄ resilit s̄n iu-
sta causa. sed idē videtur arra qđ in pena.

Is qui fidem.

Sponsalia de fuſo cū carnali copula sub-
secuta p̄iudicat m̄rionio de p̄nu. No. g. q̄ ē
notabilis et singularis. et dicit d̄ multiplici
p̄lū p̄tione circa matrimoniuš et de forma et
substantia. Z.

Si inter.

Ex q̄ m̄rioniuš p̄bitur de p̄nti nō p̄t alteri-
us p̄tertu matrimonij dissoluū; p̄ m̄rioniuš
sponsalia dissoluūt. No. g. q̄ dīc q̄ n̄ loquēs
suū p̄sensū nō exp̄mit et arguit de ntu et si-
gno. Item tangit an stipulatio ntu p̄bitur
et sine v̄bis et ar. pro et contra.

Adolescens

Sponsalia cū conatu q̄ effectū nō habuit
nō p̄iudicat sequēti m̄rionio d̄ p̄nti. No. g.
q̄ dīc q̄ conat⁹ sine effectu n̄ nocet. Itē ille d̄
vānat⁹ q̄ in iure damnat⁹ est. Z.

**Titul⁹. De sponsalib⁹
libro sexto.**

Ex sponsalibus

Ex sponsalib⁹ puris et certis licet fuerint
nulla orti p̄pedimentū iusticie publice bone
status et h̄ verū nisi fuerit nulla rōne p̄sens⁹.
Et illa honestas publice iusticie respicit et di-
rimit matrimoniuš cū aliq̄ alia de sanguine v̄l
affinitate p̄mo p̄bendū et nō in antea cōtra-
ctū. B̄ p̄mo. Secdo dicit q̄ p̄bens cū aliq̄ sub
conditione si p̄ditione n̄ ondū extante p̄bat
pure cū alia tenet secundū m̄rioniuš licet secū-
da p̄ioris fuerit cōsanguinea q̄ in incertis
nulla orti publice honestatis iusticia. Vide
glo. q̄ dicit q̄ sponsalia dicūt certa et q̄ icerta
Item dicit q̄ dicunt sponsalia. Item tangit
de conditionib⁹ in m̄rionio appositis. Item
dicit q̄ p̄ditiones tacite n̄ faciūt rem condi-
tionalem.

**Titulus. De desponsa-
tione impuberum.**

Tua fraternitas

Wāter p̄ minore filio sponsalia p̄trabit. s̄

nō p maiore. Mo. gl. q̄ videt sentire q̄ pater
nō p̄t cōpellere filiu ad p̄rabendū m̄rionū
cū certa p̄sona s̄ filia. et alle. leges.

Ubi non est.

M̄rohibet canon aliq̄ ante legittimam
etatē m̄rionalit̄ p̄iūḡ nisi forte aliq̄ v̄gētiſ
simā necessitatē t̄rueniēre. ut pote p̄ bono
pacis fieret. Nota p̄ bono pacis ius mo
derari. Unū v̄l. M̄dax ut seruē moderamen
iuris habetur.

P̄duberes.

M̄pti dicū ad m̄rionū p̄bendū q̄ gene
rare p̄nt. Mo. g. q̄ videt tangē q̄ aliter resp̄
et numer⁹ annor⁹ q̄ ad matrimonium p̄ben
dū. et aliter q̄ ad tutelam finiendam.

Litteras tue.

S̄p̄osalia in cunabulis p̄tracta sequens
m̄rionū et cū matre p̄ctū nō ipeditū. secus
si ad septēniū fuerit expectatu. Mo. g. q̄ tan
git qualiter p̄bentes sp̄osalia post septēniū
vident p̄sentire. Et dicit q̄ iura adaptant se
ad ea que frequenter fiunt.

Accessit ad.

Et prime sup̄ia in. c. litteras. v̄ sic. S̄p̄o
salia nulla ex defectu p̄sensu nō creāt publi
ce honestatis iusticiā. Notat. g. b⁹ capituli
inter cetera q̄n proles dicū legitime et quā
do nō. et alle. Item dicit q̄ q̄n matrimonium
reputat legitimū si nō sunt filii in erūt legi
timi. et alle. ad hoc. zc.

Continebatur.

M̄harito credit si dicit se cognouisse v̄ro
rē suā. Itē ex sp̄osalib⁹ p̄ctis cū ipubere ma
iore septēnio orit publica honestas. Mo. g.
q̄ diē q̄ in causis m̄rionalib⁹ iuramentu. nō
d; omitti ne aliqd̄ i fraude fiat. Itē notat q̄n
q̄s d; etati prim⁹ atq; pubertati.

De illis.

S̄p̄osalia p̄bentes nisi adueniēte etate le
gitima reclamare nō p̄nt. Mo. g. q̄ bis argu
it q̄ ipubes de eo q̄d facit ante puberratē re
clamare nō p̄t. Itē notat glo. qualiter sponsi
sunt cogendi vel simpliciter monendi.

El nobis.

M̄inores m̄rionū p̄bentes aī ános legi
timos separi nō p̄nt. Mo. g. q̄ videt tangē q̄
m̄rionū p̄mo iutlerabitōe tacita v̄l ex
pressa p̄t p̄firmari. et. g. alle. ad hoc.

De illis.

M̄inores ap̄ii ad matrimonium ex cōtra
ciū m̄rionij obligat n̄li violētia intercedat.
Mo. g. q̄ diē q̄ p̄sensu q̄nq; p̄cedit etatē. et B
q̄n pubertas preuenit etatem. Item malicia
bic dicit alibi pr̄udentia.

Attestationes.

Cōtrac⁹ celebrat⁹ ante annū. viii. n̄li
carnalis copule ad virū nō sufficiūt vendi
candū. Morat glo. quando acto vel reo de
fertur iuramentum.

Ex litteris.

M̄aior ex sp̄osalib⁹ a p̄e p̄tractis nō ob
ligat n̄li p̄sentiat in illis. Nota q̄ admissio ab
carnalē copulā facit cōsensu. Itē nota tex. q̄
loquit de minis parētū et de mora.

Buo pueri.

S̄p̄osalia inuálida p̄ cohabitatoꝝ sequē
tē validant et ratificant et p̄sequēs m̄atri
moniū nō dissoluūt si de ratificatioꝝ p̄stat q̄a
publice bo. iusticia fuit p̄tracta pilla. zc. Mo
ta q̄ publice bo. iusticia ipedit et dirimit ma
trimoniū. Itē q̄ null⁹ sine iudicio eccie d; di
mittere v̄roē suā quantūq; et ipedimen
tū sit manifestū. et alle. glo.

El dissoluendum.

Cōtrac⁹ m̄rionalis q̄ null⁹ ē accusari n̄
p̄t. Nota q̄ id de q̄ agit p̄mo d; eē in rerum
natura ante q̄z de eo agat. nec ante iuris ra
tio q̄z p̄sona est q̄renda. et collegio q̄d non
dum est non dat p̄uilegiū. et glo. alle.

Tue nobis.

Cum quis p̄trabit cum minore p̄ verba
de p̄nt sp̄osalia singitur p̄traxisse. Mo. g. q̄
dicit qb⁹ modis et per que fit subarratio. et
subarratio data p̄sumitur m̄rionū n̄li p̄
betur p̄trarium. Itē bic pr̄udentia dicit car
nalis concupiscentia.

Titulus. de desponsatione impu. libro sexto.

Si infantes.

Si infantes iuicē vñ maior septēnīo et alter minor vel parētes p̄ eis sp̄osalia p̄ traxerūt n̄ valēt sp̄osalia nec oris er eis pub. bo. iusticia n̄ili facit maiores p̄senserit. Idem si pubes et ipubes vel duo ipubes primi p̄berrati p̄traxerit p̄ v̄ba de p̄nī n̄ili carnalis copula interuenierit. Et dicitur tñ ex p̄dicis pub. bo. iusticia. Itē ex sp̄osalib⁹ q̄ parentes p̄ filiis puberib⁹ p̄traxerit si ip̄ filii p̄senserit tacite vel expresse et si parētes sc̄uerit et n̄ cōtradixerit obligant filiū et ex eis oris pub. bo. iusticia. Idē est si filii absentes et et ignorantes p̄dicia sponsalia cū sc̄uerint ratū babuerit et ex p̄sonalib⁹ aliter p̄ parētes p̄tracis filii n̄ obligant. Et.

Titulus. de clamdesti. desponsatione.

Si quis.

Si vir desponsat aliquā mulierē clam et ipa negauerit. viro incubit pbatio. Mo. g. q̄ ē notabilis et docet q̄n̄ vir aut mulier negat desponsationē cui incubat pbatio. Itē q̄ idē dī de viro q̄d de muliere. et dī ille vir q̄ stat pro matrimonio. Et.

Quod nobis.

Clādestina m̄rionia recipit eccia si p̄benites ea volūt publicare. Mo. g. q̄ dicit q̄ eccia n̄ iudicat de occulis. Itē notat q̄n̄ p̄sumit p̄mberniū vel p̄cubinatus. Et.

Cum inhibitio.

Ista decre. p̄bhet clādestina p̄iugia. et q̄ sacerdotes ip̄is interesse n̄ debēt. s̄z cuz m̄rimonia sūt p̄rabenda debēt p̄mo in eccia publicari cū terminis cōpetentib⁹ infra quez p̄nt ip̄edimēta si q̄ sint publicari. Et sacerdotes et debēt sup̄ ip̄edimēta iuestigare. et si contrariū fiat ponit penam. Mo. g. q̄ tripliatur dī m̄rionii clādestinii. Et.

Ti. de sponsa duorum buobus.

Sp̄osalia de fuso soluū p̄ sequēs m̄rionū n̄ sp̄osalia de p̄nī. M̄ota h. g. d̄ penitētia triū ānoꝝ. Itē notat. g. d̄ p̄missio si p̄misas me rē tecū brē. q̄ dī intelligi de honesto contu. q̄ potiū videt h. ratio est in glo.

Accepisti.

Bucēs v̄roē alteri⁹ eā dīmitte dī. Mo. g. q̄ v̄deſtāngē et dicere q̄d si carena et vñ dī sc̄z a carentia. q̄ carena ē carentia bonum vel cibariorum.

Licet preter.

Ider ista v̄ba cōtrabī m̄rionū de p̄nī. Ego accipio te i meā et ego accipio te i meū. Et illud q̄d dī de viro. idem intelligentū est de muliere.

Tua fraternitas.

Ei q̄ appellat in cā matrimoniali ieridici debet ne aliud m̄rionū lite pendēt p̄bat. et si cōtrarerit m̄rionū separat. M̄otat. g. q̄ liter p̄cedendū sit i causa matrimoniali quādo matrimoniu celebratum est app. pen. et p̄tra interdictum ecclie.

Tuas dudum.

Quando eadē p̄trabit p̄v̄ba de p̄nī cū plurib⁹. p̄mo despōsat n̄ p̄mo cognoscēti ea dī adiudicari. Mo. g. q̄ iāgit dī commodo possessionis. et arguit pro et cōtra. Et.

Titulus. de conditōni bus appositis.

Quicunqz.

Qui desponsauerit aliquā sub p̄ditōne turpi frangat p̄duōem et ip̄am in sponsam ducat. Et dicit glo. q̄ hoc verū sit dīmodo sit conditio que n̄ sit contra naturā matri monij.

Cum sit proprium.

Sub conditōne vt aliquis fiat mōach⁹ potest manumitti et banc cōditōnem semel

acceptatam amplius nō renuit acceptator.
Motat glo. hic de conditione ut supra.

De illis.

Qui sub cōditōne honesta p̄traxit nō te
nēt nisi p̄ditio adimpleat. **M**o. g. q̄ dīc q̄ con
ditio statim debet adici et non ex interval
lo. et alle. ad hoc iura.

Verum.

Bonatio facta eccie sub p̄ditōne p̄ dona
tore reuocari nō p̄t. nisi forte sub tali p̄ditōe
sit donatio facta q̄ cessante debeat reuocari
Motat glo. differentia iter donatōe sub cō
ditione et sub modo et sit p̄ si et p̄ vt.

Super eo.

Ubi ponit p̄ditio in substantia m̄rionij
nō tenet matrimonij nisi p̄ditio extāte ut
bit. Sed ubi apponit nō substantiale m̄rio
nij p̄tractū seu effectū p̄ditio non suspendit
Motat tex. in fine q̄ dicit q̄ ille nō dīc p̄lensus
qui in alieno arbitrio dependet.

Uider tuas.

Ubi q̄s sic p̄trabit et sub bac conditōe si
patrī meo placuerit si ante patris assensum
sponsa cognoverit p̄ditione recedit. **M**o.
glo. q̄ dicit q̄d si p̄trabo tecū si te v̄ginē repe
rio. Item cōtra eum sit interpretatio q̄ testes
producit q̄d est notandum.

Si conditiones.

Cōtra naturā p̄tractū pactū sive cōditio
in m̄rionio facta sive adiecia viciat matri
monij; nō als in honesta et turpis. **M**o. g.
q̄ emagistrā i materia p̄ditionū. Itē dīc q̄ h̄
nō p̄bat illud ēē q̄d abeo potest abesse.

Titulus qui clerici uel uouentes.

De diacono.

Ep̄s p̄t cū diacono p̄trabēt dispēlare. v̄t
sic b̄m panor. Diacon⁹ vel subdiacon⁹ ma
trimonij p̄rabere nō p̄nt. et si p̄trarerint et
si sint facti irregulares debet separari. **M**o.
glo. q̄ venia nō dāt nisi petēti et correcto. Itē

non p̄t q̄s gaudere se correctū nisi doleat se
puerū. Item dicit salomon. Qui abscondit
peccata sua nō videt lumen in eternū.

Ex litterarum.

Si subdiacon⁹ q̄ p̄trarit est impenitens
nō dispensat cū eo nisi religionē intrauerit.
Mo. g. q̄ tangit q̄n clericū debet compelli ad
abiurandū suas cōcubinas vel uxores.

Abemimus.

Simpler votū nō dirimit m̄rionij con
tractū. **M**o. g. q̄ tangit de simplici voto. Itē
q̄babit non facit monachum.

Consiluit.

Solus habit nō p̄hibet aliquē p̄iugari
Uel sic. Abiectio vestū et scapulare nullū
faciūt regularē. **M**o. g. q̄ videt tangē q̄ mul
tis modis fit professio.

Veniens.

Idost votū simpler dispēlat eccia in ma
trimonio p̄rabēdo. **M**o. g. i. p̄ncipio q̄ iter
absentes p̄rabi p̄t. Itē dīc. g. minus maluz
tollerandū ut maius vltet. et alle. xxvii. q. ii.

Bursus

Sponsalib⁹ de futuro et nō m̄rionio de
p̄ni p̄iudicat simplex votū. **M**o. g. q̄ dīc q̄
simplex votū et solēne sūt ab inicio equalē
obseruāda et infringēs peccat mortaliter et
ponit glo. versus q̄n votū dīc solenne vel nō.

Insinuante.

In manu religiosi faciūt votū m̄rionij;
dirimit iā p̄tractū. **M**o. g. q̄ dīc q̄ matrimo
nia a p̄ncipē sūt petenda et petēs depo
rationis pena meret. Itē norat. g. q̄n leuis
metus excusat et q̄n nō. Item q̄ p̄ patientia
tpis p̄sumit p̄lensus interuenisse. cc.

Titulus. De eo qui du xit in matrimonium.

Propositorum.

Mollitā in adulterio a se q̄s cogitū vro
reducere q̄ m̄rionij p̄mū ignorabat. **M**otat
tex q̄ dīc q̄ null⁹ debet de dolo suo lucrum

reportare. Item dicit glo. q. ignoras non committit adulterium et filii sunt legitimi.

Significavit.

Qui viuete sposa de pnti cognoscit secundum quaz sibi sponsauerat ea vltrem hrem non pot in uxore. Mora. g. q. tangit iter cetera q. id quod ab inicio non valet. cc.

Super hoc.

Postr morte uxoris non potest adulterio contra bere cu adultera q. in morte uxoris mariti aliquid fuerit machinata. Et dicit glo. q. H. verbum machinata debet intelligi cum effectu.

Ex litterarum.

Qui uxore sua viuere etiam propter adulterium iterula i monasterium trahit cu secunda et eam cognoscat post mortem uxoris est separandus ab ea. Mlo. g. sup vbo deprehensio.

Cum haberet.

Postr morte uxoris non potest adulterio remanere cu adultera cu q. prima viuente trahit carnali copula subsecuta. Mlo. g. q. falso filiorum quinqz dispesatorem inducit. Itē notat. g. ubi filii sunt alendi et ad H. soler allegari. Itē pater pot recusare alere filium suum iusta de causa.

Significasti.

Mortua uxore pot q. trahere cu mereatrice adultera cui prima viuente fidem non dederat. Mlo. ex iur. z. g. q. adberens q. meretraci uxore sua viuente potest eradicari.

Veniens.

Pollutum i adulterio a se q. cogit in uxoreducere q. matrimonium ignorabat et requirit H. casu nouo sensus. Mlo. g. q. ignoras adulterium non committit. et alle. ad hoc. cc.

Si quis uxore.

Si habebes uxore cu alia trahit et viuente prima eam cognoscit illaz hrem in uxorem post mortem pme uxoris non pot. Mlo. g. q. disputat an et q. voluntas nocet et q. non. et de eius effectu et alle. et remittit.

Titulus. De coniugio seruorum.

leprosum.

Peruenit.

Lepra supuenies ipedit matrimonium trahendum sed non dirimit practum. Mlo. g. q. dic q. consuetudo b. q. leprosi non debet aliis homines cohabitare. Item nota de vbo diuinus q. excedit ad arbitriu iudicis

Quoniam.

Coniuges propter lepram separandi non sunt a coniugio et perire pnt matrimonium et iurice sibi debitu reddere tenent. b. d. f. m. panoz. Mlo. g. q. pp. lepram alterius alterum dimittit non pot. It q. editum de matrimonio prohibitorum est.

Litteras.

Spousalia de futuro pase non compellunt ad trahendum matrimonium cu leproso lepra p. spousalia supueniente. b. d. f. m. g. d. c. q. ea q. de uno emergunt auxilio indigent.

Titulus. De coniugio seruorum.

Bignum.

Serui iter se pnt matrimonium trahere. Mlo. g. q. videt facere differentiam iter sacramenta q. perficiuntur et suscipiuntur et ab istis serui non prohibent lec. in sacramento ordinis q. seruorum dinari non potest sine licentia domini.

Proposuit.

Mlo. tenet matrimonium qd liber cu ancilla contrahit ignoranter nisi presentiat postqz sibi hoc praeterit. Mlo. g. q. dic q. error probando ipedit matrimonium. Item cui libet referenti non est credendum. Item notat q. titubans pignorante babendus est

Licet.

Si km. plu etudine terre filii obitum patris sequitur sufficit ei q. ad matrimonium tractum cu libera q. pater ei decenio fuit i possessione libertatis. Mlo. g. q. tangit de falso libertatis.

Alo nostram.

Qui separat ab uxore p̄petuitatem p̄ libe
re ad statum cū alia p̄bere. Mo.g. q̄ dīc q̄ er
ratis plenū nullū ē. Itarguit. g. q̄ h̄ casu ma
trimoniū q̄d nullū ē tractu t̄pis p̄firmat. It
querit glo. q̄d si ancilla manumittat. z.

Titulus. de natis ex li bero uentre.

Indecens esse.

Filiū geniti ex libera siue ex liberta manu
missa ab ecclesia liberi debent iudicari. Mo.g.
q̄ dīc q̄ istud fallit in casib⁹. Item inter ce
tera arguit glo. q̄ vnu instrumentū paliud
p̄t reprobari. Item ar. q̄nō debeo hoc facere
a q̄ teneo: aliū p̄hibere. et q̄ defendere tenet
non debet me impugnare.

Titulus. de cognatio ne spirituali.

Utrum autem.

Filiū duorum cōpatrū p̄nt matrimonialiter
copulari excepta illa persona p̄ quaz cōpatrū
tas ē p̄tracta. Mo.g. q̄ dīc de scandalo q̄d vi
tandū est in matrimonio p̄rabendo. Item
quos deus coniunxit. z.

Si vir vel mulier.

Non separat ab uxore marit⁹ si filiū utrius
qz suscipiat de sacro fonte. Mota ter. q̄ dīc q̄
fraus et dol⁹ nemini d; patrocinari q̄rit glo.
en ne alter p̄ exigere debitū hoc casu.

Super eo.

Filiū duorum cōpatrū insimul nō p̄rabunt
p̄ q̄ alterū vel virū qz deuentū ē ad compa
ternitatem. In aliis ipa p̄suetudo attenditur.
Mo.g. q̄ dīc de dissimulatōne et q̄ ille q̄ ta
cer non p̄sentit neqz negat. Item dicit glo. q̄
multa ppter scandalū q̄nqz omittuntur.

Martinus.

Poſt p̄sumatōrem matrimonij aliquis
p̄iungū nō facit libi filiolū vel cōpatrē vel cō
marrē qn facē eū alteri p̄iungi filiolū v̄l cōpa
tre. Mota ter. g. de unione carnis et spūs. z.

Contracto.

In his q̄ p̄cedūt baptismūz non p̄rabūt
cōpaternitas ad dirimendū matrimoniuū
efficax. Mota glo. que arguit an p̄ catheci
mū cōrabitur affinitas vel cōpaternitas
impediens matrimonium. z.

Veniens.

Matrimoniū cū cōmatre p̄actū separtur
Mo.g. q̄ expresse videt sentire idē si cōmater
fuisse facta tenendo puerū in catheciſmo et
etia in p̄firmatione. et alle.c. sup̄ primum.

Tua nos.

Fili⁹ carnalis ante cōpaternitatē genit⁹
filiā spūalē p̄is sui br̄e non p̄t i uxore. Mo.
glo. q̄ exponit filiā spūalē scz per quam com
paternitas est contracta.

Ex litteris.

Non tenet matrimoniuū p̄tractū inter fi
liū carnalē et eam quaz pater suus manib⁹
suis baptisauit qz d̄ persona suscipiēte loquū
turalie decretales supra. Mo.glo. q̄ tagit an
vir et uxor simul p̄nt filiū de fonte suscipere
Item q̄d defilia in penitentia recepta.

Ti. de cognatiōe spiri tuali. libro sexto.

Medium.

Ista decre. ponit psonas inter quas con
trabūt cōpaternitas in baptismo. Et dicit
idem fore in p̄firmatione. Mota glo. q̄ tan
git de concubina et est magistra in bac ma
teria cōpaternitas in baptismo. z.

P̄der catheciſmum.

P̄der catheciſmū q̄ p̄cedit baptismū ipē
dit matrimoniuū p̄rabēdū s; nō dirimit co
tracū. Mota ter. q̄ dīc q̄d vir sicimo fit. Itē
dicit q̄ catheciſm⁹ idem est q̄ instructio.

Quamvis.

Si plures leuat prolem de fonte qz duo
vel tres inter omnes sic leuantes et parētes
leuat oritur cōpaternitas. Et dicendū ē
de p̄firmatione idem quod de baptismo. z.

Titulus de cognatōe legali

Si qua.

Inter carnales et legales filios non potest esse matrimonium adoptio durare. Namque quod potest differentiā inter arrogatōe et adoptioem. Itē quod arrogatio sit principis auctoritate; et adoptio sit per quēlibet magistratum.

Titulus de eo qui cognouit consanguineā uxoris sue.

Si quis.

Et p̄t totū titulū sic sumari affinitas superuenies rūp̄t sp̄osalia de futo; sed non soluit matrimonium de p̄nti. Et istud c. sumat h̄m panoz. Affinitas superuenies p̄ mrionū contractū non soluit mrionū sed exactionē debuit impedit et crīmē incestū inhabilitatis quem ad mrionū contrabēdūz. b. d. Namque g. q̄ videt tāge cām bū dicū sc̄z pp̄ter incestum.

Veniens.

Affinitas superuenies et p̄ illicitū coitū dissoluit sp̄osalia de futo; sed non mrionū et ictus sc̄z. H̄bere non p̄t. b. d. h̄m panoz. Namque g. q̄ poter argumētū quod q̄nq̄ sufficit aliquid icboare sed si nōdū sit cōpletū. et allegat iura.

Be illo.

Dictū vniū mrionū non soluit. vel sic. Cognitā a frē frater non p̄t h̄re. Namque g. q̄ dicē quod casu sola p̄fessio non p̄udicat et si rumor vicinie p̄sentiret. et alle. c. super eo. cc.

Transmisse.

Incestus subsequens mrionū non dissoluit. Namque g. q̄ dicē tanq̄z canis rebiens ad yonitū. Itē dicē. g. q̄ incestū non ipedit quo minū mrionū sit legitimū. et alle. licet contrahere non debeant sicut votū simpler. cc.

Super eo.

Namque credit p̄ ingib⁹ et rumor vicinie et affinitas p̄cesserit mrionū et ideo sepenz. Namque glo. q̄ tāgit q̄n statut p̄fessioni et quando non

Item tangit de fama et rumore.

Discretionem.

Affinitas superuenies sp̄osalia de p̄nti non dissoluit. Namque tex. q̄ dicē quod mrionū non sp̄salia separat pp̄ter adulterium. quod talis separatio potest legi tima exceptiōe ipediri. Itē dicē quod sine culpa non debet q̄s p̄uari iure suo. Item notat glo. q̄ vir debet p̄roximē docere bonos mores. cc.

Fraternitati.

Dissoluit mrionū p̄traciū cū illa cōsanguineā sc̄z sororē sed nondū septēnē mibi ante despōsatā extraordinaire pollui. Nota h̄ abbatē q̄ tāgit h̄notabile v̄bū de cōmirione viri et mulieris et de emissione seminis. cc.

Ex litteris.

Affinitas superuenies sp̄osalib⁹ de futuro rūp̄te ea. Namque g. q̄ dicit quod ictus magis puniēt q̄ adulterium. et an h̄ verū sit vide glo. Item pp̄ter lapsū carnis q̄nq̄ dispensatur.

Veniens ad.

Qui cognouit sororē response sue quaz et carnaliter cognouit monendū est atque etiā in ducendū vt abstineat ab iuriaqz. Namque tex. q̄ tāgit de illo quod reversus ad corfateū delictū suum an sit audiendus.

Tue fraternitatis.

Si vir cognoscit sororem proximis sue non pp̄ter hoc separat matrimonium p̄traciū de plenti. Vel sic sim panoz. Affinitas superueniens non dissoluit matrimonium. Nota tex. in fine quod dicēt quod affinitas post matrimonium inique contracta illi nocere non debet quod iniqtatis particeps non est.

Jordanē.

Si q̄s post sp̄osalia de futuro sp̄osalib⁹ cognoscat affinitas etiā cū matre subsequens matrimonium non dissoluit. Notat glo. q̄ q̄s sine culpa non debet p̄uari iure suo. Item notat de incestu et adulterio. cc.

Titulus de consanguinitate et affinitate.

Ex litteris.

¶ Parito mortuo cū sanguineo ei⁹ mulier p̄trabere nō p̄t. et si cōtraberet d̄z; matrū moniū separari. Uel sic s̄m panoz. Separatur matrimonii p̄tractū iter affines primi generis et quarti gradus. b.d. Ilo. g. q̄ dicit q̄ in causa matrimoniali iterū recipiunt testes post publicatōem. Item tāgit qb⁹ causam matrimoniales debet cōmitti.

Super eo.

Solvunt sp̄osalia defuturo si vir cōsan-
guineā sp̄ose cognoscat. Ilo. g. q̄ di. q̄ fama
ipedit matrimonii p̄rabendū et plus facit
fama q̄; dictum vnius. cc.

Quod dilecto.

Si dispensat cū aliquib⁹ ut possint p̄tra-
bere in certo gradu alias prohibito requiri-
tur q̄ vterq; p̄rabentū toto gradu distet a
stipite si h̄abet consuetudo. b.d. s̄m panoz.
Ilo. g. q̄ dicit q̄d dicatur stipes. Item quod
bñficiū p̄ncipis late est inter p̄tandū

De infidelibus.

Si s̄m legē veterē p̄rabat infidelis cuz fi-
deli nō ē p̄ baptismū separand⁹ ab ea. Ilo.
ter. q̄ di c̄ q̄s de⁹ p̄iūrit hō nō separat. querit
glo. an matrimonii sit inter iudeos.

Quod super.

Affinitas iter virū et uxorem p̄tracta nō
transit ad p̄sanguineos mariti ne ipi illis cō-
sanguineis efficiant affines. Uel sic s̄m pa-
noz. Cōsanguinei mariti cum consanguineis
uxoris licite p̄rabunt. H̄pmo. In gradibus
p̄hibit⁹ non possunt matrimonia cōrabi-
etiam si habeat h̄. p̄uetudo. Ilo. g. q̄ tangit
de p̄uetudine et scandalo.

Quia circa.

¶ Dapa grā proles in gradib⁹ p̄sanguini-
tatis disp̄lat. Ilo. g. q̄ falsa cā allegata n̄
viciat disp̄lationē et sic falsa cā nō impedit
religionē. Item notat de prole.

Tua nos.

Testes q̄ ad p̄bandā p̄sanguinitatē p̄du-
cunt a stipite debet incipere vel a germanis

cōputatōem. Ilo. t̄x. q̄ dicit q̄ matrimonio
nūm continet multum fauoris.

Non debet.

Ultra quartū gradū nō extēdit p̄hibitio
copule p̄ugalis. Ilo. t̄x. in p̄ncipio sui q̄
statuta būana q̄nq; variat ppter necessi-
tate et quādoq; ppter utilitatem. Glosa ve-
scribit gradus affinitatis.

Vir qui.

Cū vn⁹ distat q̄rto gradu et ali⁹ ab alio
latere distat q̄nto p̄nt libere cōputari. Ilo.
glo. q̄ docet practicā qualiter Debeat cogno-
sci in q̄ gradu aliquę p̄sonę diuersay lineay
sibi attineant et dicit tūc h̄mo recurrenduz
ad cōmunem parentem. cc.

Titul⁹. De cōsanguini- tate et affinitate in cle.

Eos qui.

Scienter p̄rabē matrimonii i gradu
p̄sanguinitatis vel affinitatis p̄hibitio vel cuz
moniali ercōicat⁹ ē ipo ure et publicari d̄z
et vitari. Idez in p̄fesso et p̄fessa vel p̄stituto
in sacris. Vide glo. q̄ est notabilis.

¶ Ti. De frigi. et malefi.

Accepisti.

Qui ppter frigiditatez sepat⁹ ē ab uxore
cū alia p̄rabere neq;. Ilo. g. q̄ di c̄ p̄triaz
operis evidentia mendaciu p̄uincit. Item tan-
git glo. qualiter h̄. casu iurandum sit.

Quod sedes.

¶ Dueri et potentes matrimonii p̄rabē
nō p̄nt. Ilo. g. q̄ videt dicere q̄ idē sit i senib⁹
qd nō ē verū. q̄l; senes coīre nō p̄nt habent
i ab uxorib⁹ humanitatis solaciuz et senes
et aliquando ab coītum mouent.

Ex litteris.

¶ Prop̄artū mēbruz mulier sepat a viro
nisi medicorū possit iuuari auxilio. Ilo. g. q̄
dicit q̄n iuuari mulier nō p̄t p̄ medicuz sine
periculo corporis.

Consultationi.

Mulierē clausā siue artā p̄t q̄s ut sororē
s̄z nō vt uxore b̄re. Notat. g. q̄ icredibile ē q̄
q̄s cōtrahat cū uxore clausa. Itē sicut papa
iudicat sic debem⁹ iudicare. zc.

Laudabilem.

Hic habes qualiter p̄p̄ frigiditez viri
vbi frigiditas p̄bari b̄n non p̄t debeat ma-
trimoniū separari. Mo. g. q̄ dīc q̄ h̄casu nō
sufficit cobabitano nisi etiā dederit operam
operi carnali. Itē q̄ iurare debet q̄ vterq; de-
berit opera copule carnali et p̄ trienniū nō
poterant facere. zc

Fraternitatis.

Si mulier fuerit adeo arta q̄ a viro co-
gnosci nō p̄t separari ab eo p̄t. Mo. g. q̄ dīc
q̄ nibil ē q̄d inutile ē r̄ est magistra i bac ma-
teria q̄n tangit de artatōe mulieris r̄ de ma-
leficio atq; impotētia coēudi.

Littere vestre.

Propter maleficium potest matrimoniuū
separari si infra trienniū non poterit remo-
ueri. Mo. gl. sup vbo cognoscendi q̄ tangit
differentiā inter frigidum et maleficiatum.
Item dicit glo. de triennio q̄ debent cobabi-
tare r̄ dare operā carnali copule.

Titulus. De matrimo- nio contra interdictū ecclesie contracto.

Littere quas.

Matrimoniuū nō d̄z separari b̄z p̄ iterdi-
ctū ecclesie cōtrabat. vel iudicis factu. iponit m̄
pena sic p̄bentib⁹ r̄ separant donec cognoscat
de cā iterdicti. H̄dīc s̄m panor. Et notat glo.
vnū singulare in. c. p̄mo sup vbo distictius
q̄l̄z iudicat a p̄fētātōi nibilomin⁹ p̄t
matrimoniuū iterdicere. Item tangit an sen-
tentia possit ferri sub conditione sup verbo
donec.

Ex litteris.

Istud ca. p̄t lūmari s̄m panor. isto modo

Spōsalia de fuso cū vna et p̄ interdictum
eccie p̄tracta nō habent dirimere matrimo-
niū postea p̄tractū cum alia.

De muliere.

Sibi q̄ dicebant p̄ sanguinei cōtrarerūt
p̄ceptū iudicis debet separari donec d̄cā co-
gnoscat. Itē tāgit glo. i. c. ultimo sup vbo do-
nec an necessaria sit absolutio post lapsum
ipsi q̄n s̄nia excommunicatiōis fertur ad tem-
pus vt in glo. et textu.

Titulus. qui filij sunt legitimi.

Conquestus.

Per sequens matrimoniuū fit legitim⁹
ante matrimoniuū i fornicatiōe p̄cept⁹. Mo.
glo. q̄ tāgit an causa filiationis et legitimā-
tionis spectet ad ecclesiā. zc

Cum inter.

Ex q̄ parētes publice r̄ facie eccie cōtra-
xerūt filij sūt legitimi an diuortiū nati. Mo.
tat glo. q̄ ipsi p̄ceptōis spectandū ē cū de cō-
modo alic̄ tractat et p̄iam nato babet. Itē
q̄d si infantī moueat questio. zc

Transmisse.

Credit parentib⁹ q̄li q̄s nō sit eoz filius
nisi p̄ iudicū p̄trariū p̄bet. Nota glo. q̄ dīc
q̄ multū h̄casu valer fama vicinie. Itē q̄d be-
reditate viuetis agi vñ pacisci n̄ p̄t. Itē dīc q̄
null⁹ affect⁹ vincit paternū affectū.

Causam que.

Mon potest esse vxor que viri sui iborū
maculans alij dum ille viueret se copulare
presumpsit. Nota glo. que tangit de auun-
culo magno et dicitur talis frater patris
mei. zc

Lator presentium.

Qui dicit aliquē fore illegitimū h̄pbare
debet si aduersari⁹ sit i possessione legitima-
tionis. Mo. gl. qualiter filius naturalis suc-
cedit patri si legitimi filii non extant. Itē no-
tat glo. q̄ q̄s cōpellitur aliquando ad agen-
dum. et alle.

Tanta est vis.

Tanta vis ē matrimonij ut illegitimos faciat legitimos. **M**o. sūmāt sīm panoz. Naturales legitimant p̄ subsequēs parētū p̄iugū. spuriū vō nō. **M**o. q. g. q̄rit an etiam in casu hui⁹ capituli illegitimi legitiment q̄ ad ordines et alios honores. Item glo. pot̄ differētiā iter legitimos et naturales et legitimos et naturales filios tantum.

Causamqz.

Post mortē de legitimatōne cognoscit p̄p̄ bona. Elliter sic sīm panoz. **B**ecā ciuili inter laicos nō cognoscit eccia cognoscit tñ q̄s sīt de legitimo matrimonio nat⁹. **M**ota glo. q̄ disputat de imperio ⁊ papatu an ipe rium dependeat a papa et an papa habeat vtrūqz gladiū. **I**tē dicit q̄ criminā morte extinguit. et ponit casus in qb⁹. **H** fallit.

Iderlatum est

Legitima ē proles p̄creata ab illa cū qua auctoritate eccie fuerit matrimonij contra cū liceat p̄dictū postea inueniāt illegitimuz. **M**ota qualiter pcedendū ē qñ marit⁹ se absentat ab vroze longo tpe et qualiter vocan di sunt amici ei⁹.

Quod nobis.

Mati in clādestino matrimonio postea pecciaz aprobato legitimi sūt dicendi. **M**o ta glo. q̄ tāgit q̄ modis matrimonij dicat clādestinū ⁊ remittit ad.c. **C**ū ihibitio sup̄. **Z**

Referente.

Publice honestatis iusticia ip̄dilete matrimonij filii i eodē matrimonio geniti sūt illegitimi. **M**o. g. q̄ istud ip̄dimētu pub. bo. iusticie ē p̄petuu. q̄ ip̄edit ⁊ dirimit. **Z**

Ideruenit.

Abi nō cōstat de matrimonio q̄ dīc esse matrimonij illō pbare tenet. **M**o. g. q̄ dī. q̄ ex q̄ matrimonij in facie eccie ē p̄tractū bona fide p̄sumit q̄ filii sūt legitimi.

Ider tuas.

Fili⁹ nat⁹ ex sponsa defuturo carnaliē co gnita legitim⁹ ē l; nūqz matrimonij sīt i fa-

cie eccie publicatū. **M**o. g. valde notabilem et singulare q̄ ponit quib⁹ modis pater filiū legitimare videt.

Ider venerabilem

Idapa nō legitimat i p̄alib⁹ alienē iuris dīcioi subditos. **M**o. ter. q̄ arguit cui pcedit maius etiā pcedit min⁹. **I**tē. g. tāgit de legitimatōe in qb⁹ casib⁹ legitimari pi. Item tāgit inter cetera q̄ tria sūt bona matrimonij fides proles ⁊ sacramentum.

Ex tenore.

Si habēs vroze p̄trabat cū alia p̄mū matrimonij ignorātē fili⁹ exinde suscep⁹ legitim⁹ ē babēd⁹. **M**otat. g. q̄ bona fides alterius partū sufficit ut filij dicāt legitimī. **Z**

Gaudemus.

Si iude⁹ q̄ p̄traxit cū consanguinea sua puerat proles ex tali matrimonio suscep⁹ legitima iudicat. **M**o. ter. q̄ tāgit de p̄silitate et de opinione sup̄ qb⁹ vide etiā glo.

Ti. q̄ matri. accu. pos.

Belatum.

Cū marit⁹ abest ex cālegitīa i ei⁹ absentia potest matrimonij accusari. **V**ide. g. q̄ tan git qualiter pcedendū ē p̄absentē et de mali cia absentis.

A nobis est.

In cā m̄rioniali null⁹ audīt p̄ferēs testi monij p̄scpturā. **M**o. g. q̄ dīc q̄ testib⁹ et nō testimonij ē credendū. **I**tē tāgit. g. qñ p̄lū p̄tio inducit p̄batōe et qñ nō.

Clidetur

Cū ip̄etī matrimonij rōne p̄sanguinitatis p̄trabēdū vel p̄tractū dirimendū paterz mater ⁊ cēti p̄langnei sūt i accusatiōe ⁊ testi monij p̄tō admittēdī. **M**o. ter. notabilē p̄ vnuſqz desiderat scire suā genealogiā. Itāgit qñ pater recipit i cā filij. **Z**

Insuper.

Si mulier iuita fuerit despōlata tñ ex q̄ semel sūt cognita ampli⁹ nō poterit matrimonij accusare. **M**o. g. q̄ pot̄ merum. Est

mibi p facto sepe qd eē pt. Itē q carnalis co
pula remouet omne allegatōe; violētie. z.

Significante.

I dropter turpē questū ab accusatōe ma
trimoniū est mulier repellēda. Ilo. g. q tā
git quib⁹ modis accusator repellit. et an syl
monia potest committi in matrimonio.

Cum in tua.

Quādo denūciatiōis tpe q̄s ī m̄rionī
nib⁹ dicit postea nō audīt nisi denūciatōe
ex causa legitima ignoret. Vnde B glo. q vide
tur querere qd si accusans tpe denūciatiōis
fuerit absens vel nō intelligens. et qualiter B
probari debeat. z.

Titulus. De Diuortijs.

Si qua mulier.

Mulier q̄ machinat in morte; marti sui
post ipi⁹ mariti deceſſū neq̄ trahere l⁹ effe
ctū nō habuit talis conat⁹. Ilo. g. q tā
git ca
sus i qb⁹ m̄rionī trahib⁹ nō pt. Itē q puniſ
conat⁹ cui⁹ nō sequitur effecius.

Quesuit.

I dropter solā infidelitatē r nō pp̄t alius
maleficū sūt p̄uges ſepandi. Ilo. g. q dič q
vir nō pt dimittit uxore ſuā pp̄t furū v̄l pro
alio alio criminē excepto infidelitatē. z.

Divorcio.

Sine iudicio eccie null⁹ pt ſuā uxore di
mittere r ſi notoriū ſit ipedimētu. Scđo dič
q sine accusatōe pt ep̄s de ipedimēto marri
moniū inquirere. Ilo. g. q tā git an innotijs
ſit ſeruandus ordo iudicariuſ. z.

Significasti.

Ilo petit reſtitutōe; p̄iugis q̄ p̄tinentia;
nō ſuauit et ſi fuerit inuile dimiſſus. Ilo.
glo. q tā git qd faciendū ſit cū alter p̄iugū al
teri materia adulterādi dedit. Itē q preteriu
paupertatis nemo dʒ turpem vitam ducere.

Ex litteris.

I dropter fornicatōe; p̄iugis pt repelli q
fuerat fornicat⁹. Ilo. g. q dič q p̄fessio in cri

minib⁹ nō p̄iudicat niſi p̄ſeuert. Itē ter. tā
git de viro q̄ mulieri negauit alimenta. z.

De illa.

Mulier virū labentē in beresim ſine iur
dictio ecce dimittit nō dʒ et ſi B fecerit ut vir
a ſuo reuocet errore ppter p̄fusionē quā mu
lier videtur ſibi facere q̄rab eo recedit.

Quanto.

Iſta decre. docet q̄liē r q̄n alter p̄iugū vo
lare pt ab ſecūda vota pp̄t beresim vel iſide
litatē alteri⁹ p̄iugis. S; ſim panor. B mō ſu
mā. Vinculū p̄iugale nō diſſoluſt alto con
iugū fideliū i beresim lapſo. S; ſi. vñ⁹ iſidelu
um p̄iugū auertat ad fidē r alter nollet ſibi
coabitare vel nō ſine blaſphemia vel ſine
pctō mortali ſoluit p̄iugū r auerſus cōtra
bere poterit. b. d. Ilo. tex. et. g. q ponūt caſus
in qb⁹ q̄s p̄uatiure ſuo ſine culpa. Itē gl. po
nit metra ſuper. e. c. Vel te ſpernēt vel blaſ
phemare volēt. Vel te credētē ſcel⁹ ad mori
tale trabentem. Ilo. am ſunt abſq; mora vini
culo rupta p̄iora. vñ.

Gaudemus.

Iſta decretal is i bac materia ē notabil⁹ et
magistra r p̄mo querit an pagani q̄ in gra
dib⁹ traxerūt illicitis poſt p̄uersionē p̄nti
tali matrimonio remanere. Item an plures
prout in paganismō babuerūt poſt baptiſ
mū p̄nt retinere uxores. Item tangit d̄repū
dio an bodie apud ecclias pcedat. Itē ponit
tex. q̄nibil ad nos de bis que ſoris ſunt. Itē
tangit de mendacio. z.

Beus qui.

Disp̄elat ecclia cū p̄uersis d̄ nouo vt vtā
tur m̄rionio cū reliciis fratrū ptracto iuxta
moysaicā legē. Be materia b⁹ capituli. Ur
de glo. q alle. tibi. c. Olim aliter. viii. q. i.

**Titulus. De dona. iter
uirum et uxorez et do
te poſt diuortium re
ſtituenda.**

Mulieres.

Si mulier ppter aliquā licitā cām a ma-
rito suo fuerit separata. tota dos ē sibi resti-
tuenda. Vide glo. q̄ tangit que sunt cause li-
cite separatiois sc̄z consanguinitas.

Significavit.

Facto diuortio mulier recipit dotē et par-
tē luā de reb⁹ cōstante m̄rionio acq̄situs. qd̄
verū ē si peccatum viri fuerit al's nō. Mo. g. q̄
pot̄ casu e in qb⁹ fallit restitutio.

Be prudentia.

Cū eccia delegat cāz m̄rionij p̄sequens
intelligit cōmitē cāz dotis. Mo. g. q̄ videtur
tractare corā q̄ iudice causa donis sit tractā-
da. An coram spirituali an seculari. z.

Mulierumqz.

Propter adulteriū mulier a viro separata
pdt̄ dotem. Mo. g. q̄ videtur tangere an vir pos-
set de iure cōpelli ad recōcilianduz sibi vro-
rem fornicariam. Item dicit glo. q̄ criminis
et iniurie procedunt ex mente.

Et si necesse.

Ubi nō est m̄rionij dos aut donatio p̄-
pter nuptias nō existit. Mo. g. q̄ tangit de cō-
ditione in testu posita q̄ talis nō d̄z aponi.
et q̄ ex improbitate nemo p̄sequit acnōem.

Fluper. a.

Vir nō p̄t de iure vrori sue in donatiōes
pcedere possessiones ad ipm q̄ ad vitā pcel-
las nisi dñs xlenserit. Cū null⁹ p̄t plus iuris
i aliu trāferre. z. Item vror dat viro dotem
et vir vror donatōem ppter nuptias.

Pper vestras.

Marito vrgēte ad iopiā p̄ dote satisda-
tio p̄t peni. Mo. g. q̄ tangit an i dote et i minori
b⁹ aleidis possz cōmitti vslura siue fenus. Et
dicit glo. q̄ tutor qui in bonis minoris nibil
habet nisi pecuniam q̄ ipē cogatur fenerari
pro alimentando minore. z.

Bonatio.

Bonatio iter p̄uges facta ē iualida nisi
mortuus donatoris fuerit p̄firmata et perit si re-
uoget tacite vel exp̄sse vt si donatōez recepit

p̄tqz debitū carnis p̄soluerit. Item soluto
m̄rionio dos redit ad mulierē et donatō ppter
nuptias ad virū nisi aliud obriegat p̄suetudo

Cl. De secū dis nuptijs

Capellaniū.

Secūde nuptie nō sūt benedicēde et bei-
nedicens puniend⁹. Mo. g. q̄ dic istud itel-
ligendū fore p̄ma vrore viuēte et ad exhorta-
tionē p̄tinente. et sic sacerdos nō d̄z iteresse
clādestinis sponsalibus.

Dominus noster.

Mon debet matrimonij p̄rabere mult
er donec sibi constet de morte p̄imi mariti.
Mo. g. q̄ dic q̄ i dubio semp̄ p̄sumit p̄ m̄rio-
nio qd̄ fieri d̄z nisi qn̄ dubitat an p̄racū sit
vel nō. Ite notat glo. q̄ h̄casu id qd̄ ab uicio
valuit postea infirmatur. z.

Vir autem.

Vir aut mulier ad bigamū transiēs nō
Debet a p̄bro bñdici qz cū alias bñdicti fue-
rūt eoz bñdictio iterari nō debet. Item tan-
git glo. de sacramentis uerandis. et de con-
suetudine circa ista.

Super illa.

Mulier mortuo marito suo p̄t ifra ips
luct⁹ line infamia alteri nubere. Mo. g. q̄ ta-
git causam qz cum apostolus dicat nubat ī
dño et tempus non adicat nec nos adicere
debemus.

Cum secundum

At supra caplo primo. Mo. g. q̄ tangit et
etiā test⁹ q̄l; mulier ifra annū luc⁹ marito
suo mortuo possz alteri nubere s̄m canones
tū videtur se debonestare et facere seipz su-
spectā q̄ viuēte p̄mo marito incōtinē virut
ac et exhibet se fuisse ingrata p̄mo marito et
eu nō multū dilexisse in vita mariti sui. eiō
puniri debet pena legali p̄tenta in legib⁹ in
glo. allegatu. z.

Et sic est finis quar-
ti libri Decretalium.

Incipit liber quicunque Decre. Titul⁹. De accusa- sa. inquisitionib⁹ et de- nunciationibus.

Legitimus.

Accusat⁹ fatigari nō debet si accusator⁹ non fuerit legitimus. Notat glosa q⁹ accusator⁹ debet esse bone famenec inimicus accusati et sine crimen. Item dicit glo. q⁹ gestans ira-
bem in oculo proprio festucā nō potest erue-
re de oculo fratris sui.

Si quis,

Si ep̄s denūciat⁹ fuerit et postq; carita-
tive monit⁹ fuerit cām suā nō emendet et ea
corrigere noluerit ad p̄matēs causa eius de-
feratur. Notat. g. q⁹ i⁹ denūciatōne ad peniten-
tiā precedere debet monitio secus si ad in-
fligendum penam. et glo. alle.

Illa prepositorum.

Ad accusandū abbate⁹ nō admittūt nisi
monachi et illi q̄z iterest. Notat. g. q⁹ h̄ casu
interest monachis. Item interest patronis.
Item interest parochianis. Item q⁹ senten-
tia debet absoluere vel condemnare.

Omnipotens deus.

Cū aliq⁹ accusat vel denūciat vel h̄ eū in-
quirit statim ē grauata ei⁹ opinio vt iterim
nō debeat p̄moueri. Et an valebit electio ite-
rum de eo facta. vide Inno. in ca. Accusat⁹
de symonia.

Nulli episcoporum

Ep̄s nō p̄ta sua accusatōne repellere fa-
miliare accusantē qzuis fuerit criminosus.
Notat. g. de familia q⁹ ep̄s p̄cipue d̄z br̄e ho-
nestam familiā et ipuret libi q⁹ malā tenet fa-
miliā. Item mores famulor⁹ q⁹s approbo po-
stea reprobare non valeo. xx.

De his,

De delicto vni⁹ boīs nō debet nisi semel
accusari. Notat. g. q⁹ crimina semel dimissa
iterū in vltionē venire diuina clementia nō
panis et de delicto vni⁹ boīs sepi⁹ queri n̄ d̄z.
nisi in duob⁹ casib⁹ in glo. positis. et alle.

Repellantur.

Cohabitates iūnicis accusati repellūt ab
accusatōe q⁹ ifestatōes blasphemie affectio
solet amicicie icitare. Notat. g. q⁹ d̄lē q⁹ cobabi-
tās inimico meo p̄sumi inimic⁹ me⁹.

Accusasti.

Accusans aliquēz q⁹ occisus ē nisi fecerit
h̄ pacē. xl. dieb⁹ in pane et aqua cū septem
sequentib⁹ annis penitere debet. S̄ si debi-
litat⁹ fuerit p̄ tres q̄dragimas penitere d̄z.
et itēlīge ista de illo q⁹ iūste accusat sc̄; p̄ca-
lumnā. q⁹ ille q⁹ iūste accusat re⁹ nō est.

Evidentia.

Evidēs deliciū nō ē opus in accusatōne
pponere. Notat glo. h̄ vnu⁹ sore casu notoriū
sc̄; p̄ evidentiā facit. Itē dicit q⁹ in cōfessū nō
sunt p̄tes iudicis in s̄niā date.

Cum. p. manconella.

Laic⁹ clericū etiā de excepto criminē accu-
sare nō p̄t qd̄ intelligendū ē vt dicit glo. q̄n sc̄;
inimicicia ē iter eos et mala p̄spnō. Notat
glo. q⁹ numer⁹ cōpurgatoꝝ ē arbitrarī⁹. Itē
qualiter p̄cedi d̄z q̄n purgandus cōpurga-
tores habere nequit.

Ex parte tua.

Monachi suū p̄nt accusare abbate et ex-
pensas habent de monasterio et h̄ verū n̄li
essenter cōmunicati vel inimici vel d̄spirato-
res. Notat glo. q⁹ monachi h̄ casu p̄nt accu-
sare abbatem nō obstante q̄i iurauerūt libi
obedientiam. Item tangit. g. in fine q̄n mo-
nach⁹ stans i⁹ studio possit agere.

Si constiterit.

Si cleric⁹ accusat⁹ l̄ denūciat⁹ p̄siteat⁹ q⁹
p̄ ebrietatē an̄ dormitōz celebrauerit missā.
et si sup h̄ suīcā sup repetitōe eccie ap̄li⁹ nō
audiſ. Notat. g. qd̄ sit eccia; br̄e i⁹ cōmendaz.
Item qd̄ sit p̄noctare et de ebrietate.

Neminus.

Qui semel tulit testimonium in criminali contra aliquem eum postmodum accusare non potest. Nota quod ille plumi inimicorum alicuius sponte per eum in causa criminali testimonium tulit.

Licet in beato.

Si accusator in assignato termino nibil dicat amplius non auditur. Sic. In te inscripto ne per accusator desistere quandoque. Nota. tex. quod dicit nibil de prouinciis omnibus fore. Item dicit de odore bone opiniois. Nota. quod iudex non debet statim absoluere. Item quod in casu quod tenetur iniuriarum.

Veniens.

Qui iurat se non accusaturum aliquem amplus eum non poterit accusare. Nota. quod in haec magistra et singularis tangens an in causa criminali potest iterueneri procurator. Et in quibus casibus fallit. Item dicit quod publice uitilitatis est absentes a quibuscumque defederi et quem liber per eo verbū faciente audiatur.

Super his.

Benūciator criminis non inscribit. accusator inscribit. Excipiēs et inscribit ad penam extraordinariā si exceptio illa debeat ab obtero alias non. Itē ad excipiendū de criminis admittit procurator. Nota. quod casus in quibus non requirit inspectio. Item dicit glo. quod sit inspectio et ad quod obligat se inscribens.

Qualiter et quando.

Si inquisitores in inquendo errauerint et ipsi possunt ipsi de novo inquerere. Nota. tex. non tabile quod dicimus non debet illū pudere quod alij preest ut error eius corrigat. Nota. quod tāgit an iudeo erras in sua posse ea denovo pronunciare et corrige. et glo. alle. ad Haec. Itē tāgit. quod via dicat via regia scilicet via iusticie.

Cum dilecti.

Id est crimen in modū inquisitōnis probatum per episcopos a sua ecclesia remoueri. Nota. quod non credit iudicii in iudicium alterius nisi quantum postulerit per legitima documenta. Itē tāgit glo. de dilapidatione symoniae et naufragio.

Cum oporeat.

Testificari nec inquisitoribus potest propter quod inimici. Nota. quod querit an ne criminis et famae repellata denūciatio. Itē dicit quod hereticus admittitur. Itē tāgit. quod quales imiccie et qualis amicitia repellit a denūciando et testificando et includit glo. In iudicis arbitrio relinquendus fore.

Cum dilectus.

Benūciantes episcopum repellunt tribus casibus in haec capitulo. scilicet si sunt acubinarii publice. Itē si caritativa monitio non processit. Item si fuerint aspiratores pro episcopo.

Inquisitionis.

Si crimine in modū inquisitoribus probatum impedit et post penitentiā ordinis executionem vel beneficii retentionē procedet sic in accusatoribus iudicio alias procedit sicut arbitrii iudicantis. Nota. quod in nullo occulto criminis impedire executionem post paciam penitentiā propter quod in homicidio et simonia. et glo. alle. ad Haec iura.

Ad petitionem.

A non suo iudice facta inquisitio per a domino paparata haberi. vel sic. Nulla est inquisitio ubi ordo iudicari non seruat. vel sic. Si in positio per papam delegata specialiter de ea legatus se iuram non per. Tāgit. quod quod videt sentire in iudice. Itē an pharao facte coram non suo iudice pronunciantur.

Accedens.

Exceptio criminis non retardat possessio non demanda electio nisi electus super his publice fuerit dissimilatus. Nota. tex. quod videtur subtiliter inuenire quod ubi alicui iudicatur purgatio si deficit in purgatione procedit sicut sicut annuntiatur purgatione. Itē frāges carcere plumi reus. scilicet

Qualiter et quando.

Superior. subditū suus marie plati super his de quibus est famatus inquiret et tunc eum non cabit et tradet capla et dicta et nota testiu et copias excipiendo et defendendi exhibabit. Et si reperiat nocēs et grauitates deliquisse remouebit ab administratore hanc regularibz non servat. Nota. quod plati sunt positi sicut signū ad sagittā et quod subditū non faciliter debent admitti ad accusatiōem platoꝝ suoy. Nota bñ glo.

bui⁹ capituli que est singularis et magistra
in hac materia. zc.

Sicut olim.

Metropolitani singulis annis conciliis
provinciale celebrat ad corrigendos excessus et
mores reformatos et per diocesim certas preso-
nas præstabilitat q̄ oīa inuestigat et in sequenti
concilio referant. Et q̄ h̄ statutū neglexerit
obseruare ab officio suspendat.

Olim. 3.

Inquisitio pro religiosos d̄z absq; solenni-
tate et strepitu iudicario expediri. Velsicpe
deñ. inq̄ sitōe p̄ abbate ad suos monachorū
instan. iprata ipsi monachis n̄ d̄z ferre gra-
uamina ip̄e abbas p̄p̄ q̄ inq̄ sitio differatur.
Morat glo. q̄ causa incepta inter platum et
subditum suspensa est iurisdictio plati ac si
esset ab eo appellatum. et glo. alle.

Idrelator⁹ excessus

pendere inq̄ sitōe de dilapidatōe p̄ pla-
tu iter dici sibi d̄z omne gen⁹ alienatōis. Morat
glo. q̄ conat⁹ cupiditatis e p̄ iusticia; co-
bercend⁹. Item tāgit et glo. de penit malis
infligendis. Item q̄s timor dei. zc.

Titul⁹. De accu. inqui. et denun. libro sexto.

Postquam coram eo.

Qui p̄fessus ē crimen suū corā inq̄ sitore
puniri d̄z n̄ obstat q̄ p̄fess⁹ postea excipit se
de eodē crimine p̄fello n̄ fuisse i antea diffa-
matu. ac et q̄ inq̄ sitor⁹ eidē n̄ tradidit capla
sup q̄b⁹ fuerit accusat⁹ vel denūciat⁹. zc.

Si is cui.

Si p̄ inq̄ sitore a papa p̄ aliquē datū n̄ ex-
cipit q̄ p̄mo sup fama inqrere obbeat postea
d̄ eod⁹ p̄ ip̄m exceptio data ē i ualida q̄ p̄mo
debuit h̄ facere et i p̄ncipio p̄fess⁹ inq̄ sitoris
reclamare vel p̄ ip̄m appellare. Itē glo. tāgit
an excusat⁹ p̄t denūciare.

Et. De calūniatoribus.

Cum fortius.

Subdiacon⁹ q̄ calūnione accusat diacono
nū p̄uāt ordine subdiaconat⁹ et verberibus
publice castigat⁹ d̄z in exiliū deportari. Morat
glo. q̄ ex p̄lona aggrauat iniuria et q̄ pre-
posito suo man⁹ intulerit capite puni⁹ et au-
get crimen dignitate prepositi.

Cum dilectus.

Denūciator⁹ criminis in p̄batioe deficiens
ab officio et b̄nificio suspendit⁹ donec suā in-
nocentia purget. Morat glo. q̄ si denūciator⁹
nō p̄bat q̄d itēdīt calūnieri p̄sumit. Itēgit
glo. q̄liē p̄babit q̄ q̄s calūnione nō denuncia
uit et videt q̄ p̄ iuramentū suū.

Titul⁹. De simonia.

In ordinando.

In ordinatioe clerici nec ep̄s manū nec
archidiacon⁹ vocē nec notari⁹ sc̄pturā ven-
dere debet. Glo. dīc q̄ notari⁹ h̄ casu q̄ nibil
babet de publico potest gratuito et sine pa-
cio oblatum recipere. et alle. zc.

Qui alium.

Qui ordinatū in eccīa p̄ pecuniā expule-
rit et eam sibi sic vendicauerit deponi debet
Morat glo. q̄ h̄ casu duplex cōmittit peccatū
in recipiendo pecuniam et locum viuentis
occupando.

Si dominus.

Quilibz catholic⁹ admittit⁹ testimoniu-
m simoniacū nulla distinctiōe factā. tāgit. g.
an heretic⁹ etia; admittat p̄ simoniacuz vel
pagan⁹ et arguit a p̄trario sensu q̄ non.

Accusatum.

Pendente accusatioe simoniaci sup sy-
monia diffamati nō debet simoniac⁹ ad ce-
lebrandū missas admitti. Morat glo. q̄ querit an
ne ip̄o iure simoniac⁹ public⁹ sit suspensus cū
ip̄e videat brē carcerē viciōsum.

Quotiens.

At supra primo capitulo. si. p̄cedens ca-
pitulū loquit⁹ in accusato diffamato h̄ stud-
ca. loquit⁹ de inq̄ sitōe. illud loquit⁹ de symo-

niaco i genere istud declarat de ordine. Mo
tar glo. q̄ platoz est inquirere de excessibus
prelatorum.

Sicut simoniaca

Inter oīa alia crimina cui⁹ debet ī simo
niacuz pcedi. Et q̄zq; in alijs criminib⁹ luce
clariores debet ēēpbatōes signa iñ habētia
aliquā pbabilitatem admittunt. Uel sic fm
panor. Simoniaca⁹ est deponend⁹. b.d. Mo
ta glo. q̄ tāgit qd peccatū sit graui⁹ an bomi
cidiū an symonia. z.

Tanta est.

Serui ī suos dños et q̄libet criminosi
admittunt ad accusandū simoniacū. Et oīs
peccatorū missā celebrare p̄t p̄ter simoniacū
quē q̄libet vt remoueat ab ordine male susce
p̄o accusare p̄t etiā m̄eretrix. z.

Non satis est.

Mo spūalib⁹ nō d̄z exigi pecunia. Nec re
gimē ecclesiarū p̄aliq̄ cōmittit p̄recio. nec p̄
sepultura crismate vel oleo aliqua distribu
atur cum pacio pecunia. z.

Cum in ecclesie.

In his q̄ simoniā inducūt nō valet aliquā
p̄sueto. Mo. g. q̄ arguit proz p̄tra. et videt
q̄ ex pacto nibil dari debeat et nō d̄z aliquid
saltē ipale erigi. s; qd offert p̄ recipi licite ex
post facto. Itē tangit glo. q̄ p̄o matrimonio
licite aliquā accipit.

Cum sit.

Ep̄s in p̄scrando eccias nibil d̄z petere.
p̄curatōem tñ p̄t exigere. Mo. g. q̄ dic̄ q̄ ep̄s
iuris auctoritate p̄curatōem accipit et nō p̄
labore. Et q̄ peccat legis auctoritate non vi
betur peccare. Itē quid si ecclesia nō habet
vnde. z.

De hoc autem.

Couicti vel cōfessi de simonia vel notoriū
deponat̄ iſamatis idic̄ purgatio quā si pre
stare nequerit deponat̄. Mo. g. q̄ tāgit qn̄ cō
fessio p̄iudicat et qn̄ n̄. Itē q̄ n̄ ī bñficiū qd sit
er necessitate. Itē tāgit glo. d̄ p̄lensu patroni
et cui h̄casu pecunia sit restituenda.

Cum essent.

Simonia cōmūtit si pro p̄secutōne alic⁹
negocij p̄mittat bñficiū. Mo. gl. q̄ ē singula
ris et notabilis expediēs se qualiter et qn̄ q̄s
p̄ seruire ep̄o et plato sub spe remuneratio
nis in p̄sequendo beneficium.

Insinuatū est.

Simoniaca⁹ notori⁹ in bñficio a bñficio
deponit. Idē in infamato q̄ se purgare n̄ p̄t.
Mo. g. q̄ tāgit q̄ p̄lone requirat̄ i p̄urgatōe
ep̄i. Item q̄t in sacerdote. z. et ponit versus.
Pontificē p̄orū man⁹ expurgat duodenā.
Quinta sacerdotē. levitaz tertia pena. Mo
to maiori minorē adhibenda minori.

Nemo presbiteroz.

Relaxare crīmē alic⁹ p̄t p̄ciū vel recōci
liare aliquē nō penitētē vel min⁹ digne peni
tentē vel recōciliatōem alic⁹ ipedire p̄t p̄ie
ciū simoniacum ē. Tāgit. g. an. q̄s p̄t capere
pecunia ad capiendū furem. z.

Querelam.

Eccia emi vel redimi non p̄t. Motat. g. q̄
nullū spūale vel spūale annexū p̄t vendi vel
emi. Itē tangit an plat⁹ possit emere vel vēde
capitulo suo irrequisito. et arguit pro et p̄.

Ea que.

Mabil ē p̄ crismate exigendū et si h̄c babe
at p̄sueto. Motat. gl. q̄ bona denomiatio
malū nō excusat. q̄ qdcuq; nomē iponit sui
monia ē. similētō de usura. Itē dic̄ q̄ de sui
natura malū est vendere sacramēta et i ve
teri testamento fuit phibitum.

Ex diligentī.

Qui p̄ bñficio ecclesiastico facit homi
giū simoniā cōmittit. Tāgit. g. q̄ venia n̄ da
tur nisi correcto. Itē q̄ simonia iure diuino
et humano ē phibita. Itē dicit q̄ discrier⁹ cor
fessor siue penitentiari⁹ est querendus.

Et si questiones.

Cardinalis p̄ palestro a nobili viro re
cepto simoniā n̄ p̄sumit cōmisisse. Mo. ter. q̄
poit ea q̄ sūt p̄siderāda i donatōe. Ic; p̄lona
dāns et accipiens. Itē q̄litas muneris et dono

tōis tps. Itāgit. g. notabilia ēca mūera. cc.

Veniens.

Ei q̄ debit restituit pecunia cui iuenerit rota eccia delinquisse. Tāgit. g. q̄ p̄fuetudo non valet q̄ p̄ pastu ei aliqd vel in ingressu religionis. Item graui⁹ puni⁹ auctor sceleris q̄ phibere debuit. et glo. alle.

Ex tue fraternitatis.

Occult⁹ simoniac⁹ vt abstineat monēd⁹ est nō cogend⁹. Tangit. g. q̄ intentio ē iſpiciēda. It q̄ furū n̄ cōmitū l̄n affectōe furandi. Itāgit an simoniac⁹ ipo iure sit suspensus

Ad nostram.

Idō mīsterio ecclēstico celebrādo siue p̄ vicariis assignābis seu p̄ crismate nul laten⁹ pecunia exigāt put et supra tactū est i.c. sup. e. Mōlatis. et dicit et ifra. e. intantū.

De simoniace.

Simoniace ordinati nescienter q̄ simoniaci n̄ sūt p̄nt dispēlanue i suis ordinib⁹ remanere. Mōlat glo. q̄ postq; p̄titerit eis de hoc q̄ simoniace ordinati sūt debent renūcia re. et alle. iura.

Matheus card.

Mō ē aliqd p̄standū p̄ dicēd⁹ elecōi an q̄; electo plenū ius fuerit acq̄litū. Glo. tagit an volūtas turbata sit volūtas. It q̄ maloy mores iſfirmitas animi n̄ excusat. Itē tangit tex. et doc. an et qualiter secretū cofessionis potest manifestari.

Ad aures.

Idō absolutōe excoicatōis nibil ē exigēdū. Glo. notat et q̄rit an et dās pecunia p̄ absolutōe sit simoniac⁹ q̄ n̄ dubitāt̄ recipiēte. It q̄rit qd̄ d̄ expēlis p̄tumacie excoicati.

De regularibus.

Ista decre. docet q̄liter p̄cedendū sit cu⁹ reglarib⁹ p̄ simoniā receptis. Velsic h̄m pa no. Mōachi p̄ simoniā recepti si sūt symoniaci ad artiora mōasteria trāfferūt als p̄ renūciatōz l̄n eiusdē vt i alij⁹ mōasteriis eius dē ordīs poterit collocari. Glo. q̄rit an simoniaco l̄z renūciare eccīs sine licentia epi.

Ex insinuatione.

Simonia cōmissa p̄ preznoz filio. Tangit. g. q̄ B̄ casu factum alteri⁹ alteri noc̄ et si ignoret et sine culpa qd̄ ē mirū. Itāgit. g. an caplī possit dispēlare cū simoniaco ignorāti. It dīc q̄ ille dign⁹ ē miscdia q̄ alieno vicio laborat.

Nobis fuit.

Electio fcrā simoniace ignorāte electo casat nisi pecunia fuerit data i fraudē. et ep̄s cū tali dispēlare n̄ pt. Tangit. g. q̄ si electores p̄t pecuniaz ad eligēdū moni n̄ fuerit nō cassat electio. tagit ei. g. q̄ nulla miscdia ē babenda cū simoniace electo scienter. glo. alle.

Bilectus filius

In bñficijs possū veratōez meā redimere cū mibi plenū ius fuerit acq̄litū sec⁹ si nullū ius mibi fuerit acq̄litū. Tangit. g. an et qñ l̄z redimere vexationes. Item dicit qd̄ sit pena concūsionis.

Suam nobis.

Idō bñdictōib⁹ nubēnū et requijs mor tuorū n̄ ē pecunia exigēda. Mōlat. g. q̄ ep̄s iu der et sacerdos p̄nt capē sūpt⁹. It q̄ sacerdos p̄t locare opas suas q̄ aliūde n̄ h̄z et p̄t petere subdīs ut teneat circa p̄dictas p̄statiōnes laudabilem p̄fuetudinem.

Bilectus filius.

In B̄ caplo babes q̄li sit i modū accusatōis vel inquisitōis p̄cedendū p̄ simoniacos reglāres. Itāgit. g. aliq̄s cas⁹ i qb⁹ pactum siue p̄dictio licet iteruenire in spūalib⁹. Item tagit q̄li p̄cedendū sit i collegiū vel vniuersitatē. Item q̄ si n̄a lata p̄ dāntē ratione p̄nxitatis preiudicat recipienti.

Licet hely.

Is p̄ quē inq̄rit̄ simonia nō p̄t testes repellere p̄ exceptōez surti seu adulterii. h̄z p̄ co spiratōez bñ pt. vel sic. Mōachi de simonia piurio et dilapidatōe ac insufficiētia possūt accusare suū abbāte. et vide glo.

Ider tuas.

Idonī casus isti⁹ capituli i vīsibus istis. Qualit i qualem p̄ q̄s que culpa probatur.

Etabde modū seli sic distinguelicet belli. **M**o:
ta glo. q̄ ē notabilis et singularis q̄ et quales
testes sūt in symonia admittendi. **z.**

Sicut tuis.

Non iputat electo p̄firmato cū ip̄o p̄bi:
bete p̄ ip̄i p̄firmatōne pecunia data fuerit.
It tangit. g. vñ satis notabile de excoicati:
one sc; p̄q v̄ba ferri excoicatio. Item dicit q̄
abbas p̄firmat̄ potest excoicare et et prior
Item tangit glo. an finia excoicationis ferri
potest sub conditione.

Tua nos.

Tempe ingressus p̄t q̄s id qd vult eccie
pura intentione donare. Vell sic et clari p̄m
panor. Si cleric⁹ cū pacto p̄fert eccie bona
sua ut iūpa recipiat i canonici. et illa sibi re:
tineat p̄ pbēda symonia cōmitū. **M**o. gl. q̄
aliquis p̄t licite p̄ pbēda rogare vel vt i cano:
nicu recipiat alie eccie. Item dicit ter. q̄ pec:
lesia nō iudicat de occultis.

Ider tuas.

Odinat⁹ vñ p̄ suscep̄tis ordib⁹ l; ordia:
tor dicat symoniac⁹ si ordinat⁹ h̄ pbabiliter
ignoravit. **M**o. g. q̄ dīc q̄ vis animo fieri nō
p̄t corpori tñ p̄t. Unde vulgo dī denchēys to:
buri. Item tangit ter. et etiā glo. q̄ edificas
contra p̄scientiam

Intantum.

Ideo crismate ex noīs variatio nibil est
recipiendū. Nec archidiacon⁹ p̄ inuestitu:
ra neqz pecuniā nec decani albā vaccā reci:
pere debet. **M**ota ter. q̄ tangit de illo qui p̄
mo recipit p̄cium anteqz tradat rem. It grā
gratis debet fieri. **z.**

Ider tuas.

Ideo p̄ntatōe ad certū titulū faciēda nō
ē aliquid p̄mitendū. vel sic. q̄ remittit actiōez
ad bñficiū ex intulatōe acq̄situ symoniā cō:
mittit. Tagit. g. q̄s p̄ dispēsare i symonia.

Consulere

Administratōez rerū ecciay p̄ pecuniā ac:
qui rere symoniacū ē. Ar. g. q̄ sola voluntas
facit aliquē symoniacū et h̄ nō ē verū dum:
modo polūtas sit p̄tentia suis terminis. **z.**

Sicut pro.

Ratione p̄suetudis nibil ē p̄ spūalib⁹ exi:
gēndū. **M**otat. g. et arguit p̄t p̄tra an etiā ex:
p̄suetudie posset aliqd erigi pen atqz recipi
p̄ spūalib⁹. et vide h̄ hosti. singulariter.

Quoniam.

Non it bec decretalis q̄lit p̄cedendū sit
cū monialib⁹ mōachis ac ei alijs regularib⁹
symoniace receptus i suis mōasterijs. Et sic
h̄m panor. sumat Religiosi p̄cio recepi vna
cū recipiētib⁹ de mōasterio expellūt et in ar:
tiorib⁹ mōasterijs ad a gendū penitentiā de
trudūt. H̄z recipiante istud p̄ciliū ponebā
tur sic receptu in alijs locis eiusdē ordinis ni
si multitudō sit i causa. ita tñ q̄ renūciat p̄r
me receptōi et de nouo recipiūt. b. d. Tangit
glo. q̄ moniales vbi sunt notabilis paupes
possunt recipe alia dūmodo habeat victu et
rantū portet secū si h̄nō fiat in fraudem. **z.**

Eludiūmus.

Symoniacū ē aliquē phibere i stiui vel
impedire habitu religionis assumi p̄tertu
munera erigēdi. **M**otat glo. an liceat alicut
redimere ius suū sive veratōes iniustas

Ad apostolicam.

Ecclēstastica sacramēta sūt libere p̄feten:
da et p̄suetudo laudabilis circa ea ē seruāda
Mo. g. q̄ dīc q̄ p̄tertu pietatis nō ē facienda
impietas. Itē dicit q̄ laudabilis p̄suetudo
est circa sacramenta seruanda.

Idē dei ecclesiam.

Ideo installatōib⁹ abbatū Cisterciē. so:
lennitates seruari nō debet et q̄lit epo eoru
dio. iurare debet determinat h̄ capitulum
Mota q̄ subiectio notat dñm obedientia iu:
dicem et reverentia notat patrē in iuramen:
tis vi bic notant doc. **z.**

Jacobus canonicus

Ide retertu p̄suetudinis nō p̄t erigi p̄an:
diū a canonico de nouo recepto. **M**o. g. q̄ h̄
casu p̄suetudo magis p̄iudicat qz p̄fectum
aliquem faciat et dicit q̄ pro pastellis nibil
erigi debet.

Si quis ordinauerit.

Symoniacū ē aliquē ordinare vel p̄sen-
tare sup̄ p̄missione q̄ eos non inquietet sup̄
sua p̄missione. Mo.g. q̄ dicit q̄d sit symonia.
Itē dicit q̄ remittē sit idem q̄d dare. Itē tā
git de affectu sive opere. zc.

Abandato nostro.

Symoniaci ex solo affectu animi p̄ peni-
tentia suo p̄nt satisfacere creatori Arguit. g.
ex H̄caplo q̄ p̄ncipis b̄nificiū ē late iterptan-
dū. Item q̄ cui p̄cedit min⁹ p̄cedit ⁊ maius.
Item tangit an sola voluntas vel affectus
animi facit aliquem symoniacū.

Titul⁹. ne prelati vices suas uel ecclesias sub annuo.cen.conce.

P̄reterea.

Qui dant pecuniā vt ep̄alem vel aliā iu-
risdictōez exerceat officio suo p̄uat. ⁊ p̄ferēs
illud p̄ferre nō poterit ⁊ alias canonice pu-
niēt. ar. glo. an et q̄n ep̄s vices. id ē iurisdicti-
onēlūa potest cōmittere.

Quoniam.

Regimē ecclie sub annuo censu cōmitti-
nō debet. Mo.g. q̄ dīc q̄ ep̄us vel ali⁹ platus
si ecclie sive p̄esse nō potest iusta de causa p̄t
ponere vicariū et illi de fructibus ecclie p̄-
uidere.

Querelam.

Fruct⁹ ecclie sub annuo censu p̄nt p̄cedi-
Mo.g. q̄ dīc et q̄rit an successionē locāns ec-
clesiā. id ē. fruct⁹ ecclie sive d̄z seruare locatōez
p̄decessoris sui. Item tangit glo. quotplex
est ecclie ⁊ quot modis sumitur h̄nomen
ecclie. zc.

Titulus. De magistris.

Quoniam ecclesie.

In q̄libet cathedrali ecclia vn⁹ magister i-
grāmatica eē d̄z ⁊ p̄licētia docēdi nullū pre-
ciū exigat. Mo.g. q̄ dicit q̄ magister d̄z a mo-
nēdo siue mōstrādo. Itē q̄ alios docēb̄ alij

tūc edoceri nō d̄z. et alle. glo. concor.

P̄rohibeas.

Idō docēdi licētia eractū repetit iā solu-
tū. Mo.ter. q̄ dicit gratis accepistis ḡnis da-
te. Itē dīc glo. q̄ in pari causa turpitudis po-
tio ē p̄dīo possidēns. Itē q̄ negligētiā
subditoz supplere debet ep̄s.

Quanto.

A volentib⁹ alios docere nulla ē pecunia
exigēda nulla p̄traria et p̄suetudine obstante
flotat. g. q̄ cupiditas ē radix omnīz malo-
rū. Itē q̄ magistri debet eē morigerati ⁊ ha-
bere facundia et bonā p̄uersatōem in teste⁹
doctrine. et glo. alle. concor.

Quia nonnullis.

Ista decre. addit ad decretalē sup̄. e. c. i. et
dīc q̄i q̄libz loco q̄ sufficere valeat magister
i grāmatica ⁊ ecclia metropolitana theolo-
gus habeat. Mo. gl. q̄ tāgit q̄ doctor p̄t pete-
re collectaz. Itē an iudex p̄t petere sup̄. q̄ de-
bet ḡnis indicare. Itē dicit q̄ sp̄ualia sine te-
poralib⁹ dū stāre nō possunt.

Super specula.

Innoval h̄q̄ dīcū est supra. c. primo d̄
theologo in cathedrali ecclia statuēdo et ab-
ditur q̄ de qualibet ecclia ad theologiā doc-
biles aliq̄ mutant. Vel sic fm panor. Idēla-
ti et capitla ad studia theologie scolares do-
ciles transmittere tenent q̄ in absentia reddi-
tus p̄bendarū suarū et b̄nificioz p̄ q̄nque-
niū integraliter p̄cipiūt. Et si pp̄i redditus
ad sustentatōem studij eis nō sufficiunt de-
bet platus cū capitulo eis p̄uidere. Magi-
stri vero donec docuerint utegre p̄cipiūt fru-
ctus b̄nificioz suoz. h̄ dicit. flota ter. qui di-
cit q̄ defraudari non debet denario i vinea-
dñi laborantes. Item nota glo. que dicit q̄
ille iustam habet excusatōem ignorantie
qui neminem habet a quo addiscat. Itē ti-
cīt glo. q̄ boc casu quotidiane distributōes
nō dantur. zc.

Titulus. De magistris in cle.

Inter sollicitudines.

In studijs romane curie parisieni. oxoniensi. bononiensi. et salamanca. debet esse magri catholicis scolas regentes in linguis hebraica arabis et caldea duo scz p qlibz lingua. et statuit beccle. p qd eis debeat de stipendijs et superibus puideri. Nota. g. q dicit q duplex est gratus operas et cooperas. Gratia operas preparat bois voluntate ut velut bonum. Cooperans adiuuat ne frustra velut bonum.

Cum sit.

Is ad quod spectat magisterium vel doctoratum tribuere prius a doctorando recipit iuramentum quod in solennitate sua non expendat ultra sumam triu milium. Turonensis. argenteorum. qd si non fecerit etiam si sit epus per sex menses a collectione magisterii est suspensus. Tagit glo. q dicunt doctores et qd dicunt magistri. et qd qui moleste ferunt qd noian magistri. et qd magister dicit. quasi maior in statione.

Titul' de iudeo. et sarrace. et eorum seruis.

Presenti.

Cum seruus christiani emit ca mercimonij a iudeo. p. xii. solidis ipsum redimere quisque p. idem velut fieri christiani. Nota. g. q. qrit qd si compareat qd istu christiani redimat.

Multorum.

Iudei pnt brevi eoz possessionibz et agris colonos originarios christianos. Et notat hic ab. qd dicunt coloni asceticis et qd dicunt originarii. Itz notat glo. qd ex tempore servitutis acquirit et servitutia consueta fieri debent. Item dicit qd dominus colono inuito ipsum de uno loco ad alium transferre non potest. cc.

Iudei de.

Lex non permittit iudeos novas erigere synagogas permittit tamen antiquas ipsas in quiete brevi. Itz dicit. g. qd si antique synagoge coruerentur dei possent eas reformare in primitu statu non tamen ut ampliores faciant. et alle. concor.

Quia super.

Iudei ipsa die paralceues ostia vel fenes stras aperta non habeant. hz clausa teneat tota die. Nota. g. q ponit rationem huius qui iudei illo die pluerunt deridere christianos in contumeliam creatoris.

Iudei siue.

Excommunicari debet christiani qui in domibus iudeorum seruit iudeis vel sarracenis et principes secularis qui iudeos baptisatos bonis suis spoliari permittunt. Itz dicit glo. qd ad nos de his qui foras sunt. Et ponit calus in quibus ecclesia iuromittit se de his qui foras sunt.

Ita quorundam.

Ista dicit. ponit tres penas quibus puniendi sunt christiani qui deferunt sarracenis arma et qui servit iudeis in suis galeis scz qui ipso iure sunt excommunicati. Itz qd ob boiis suis debet militari. Itz qui sunt sui capientur. Nota. g. de armis et an excommunicat possit iterum excommunicari.

Consuluit.

Ut super iudei de ciuitate. et dicit de synagogis iudeorum de nouis non edificabitis. Nota. g. qd dicunt quod constantinopleratoz contulit primo libertatem ecclesijs et iudeos seruituti subiecit.

Ad hec omnibus.

Non debet palique pacto vel precio cuius iudei morari sinu christiani. Nota. g. h. ubi sinu atque assidue quod interpolatum possunt intelligi put dicit glo. Item qui innocens omni verbo credit.

Sicut iudei.

In prima parte dicit qui iudei non debet baptisari inuitu sed voluntarie bene. Secundo dicit ne quis inducat eos sine iudicio pernare nec in suis bonis consuetudinibus impetrare nec coacta a eis exigere serviticia. ultimo ne quis eoz cimiteria inuadat vel mutile. Nota. glo. cui liceat interficere vel punire. Item dicit qui iudei non sunt hostes nostri licet sint hostes fidei nostre. cc.

Quam sit laudabile.

Qui predicat infidelibus comedere potest que illi apponunt dummodo tamen modum canonicum non excedat. In fine indulgetur

cuiuslibet de sui plati licentia ut valeat eis predicare. Mortat g. q. sanctius est mori q; ydo latris pesci. Item tangit etiam glo. in fine q nullus potest predicare nisi missus.

Significavit

Ideo redemptōne xpianorū licet aliqua portare sarracenis q als eēnt verita. Et si q's iurauerit se cū mercib' nō iturū in terrā sarracenoꝝ. nisi parēt vel treuga. si par sit aut treuga et portet merces p̄hibitā nō excusat a pena excommunicationis. hoc vult ter. i. fine.

Quod olim

Ista decretalis excommunicatos dicit fore omes q tempe guerrarum cum sarracenis cōmercia habuerint vt subsidia ad eoz naues prestiterint prout erat superius i diuersis būt tituli capitulis supra tactū est.

Et si iudeos.

Ista decretalis i pma pte sui tāgit in gratitudinē iudeorū q xpianis p grā faciūt cōtū meliā q patiunt̄ cobabitatōe et familiaritatē eoz et faciūt xpianis sic mus in pera. sp̄es i gremio et i sinu ignis. In scda pte dic q iudei non debent habere in suis domibus nutrices xpianas.

Postulasti

Si iudeo clericū p̄cutiat ei satissimacere pro iniuria cogēdōe. Mto. g. q iudeo sp̄uali pena puniri non potest. q iam extra ecciam est et nihil ad nos de his qui foris sunt. et glo. alle.

In nonnullis

Iudei et sarraceni i eoz habitu a xpianis debet eē distincti et eoz mulieres in dieb' passionis dñice in ornatu nō debet icedere. et nomē salvatoris nri blasphemare. Vnde glo. q alle. iura circa distinctōe habitus.

Cum sit nimis

Iudeis nōsūt publica officia cōmēdāda. Mto. glo. et ter. q dicūt q iudeo est blasphem⁹ christi. Item id quod iniuste extortū est dabitur paupib'. et glo. arguit p̄tra hoc. zc.

Ideo liberandum

Ista decre. q i summa dic aliq supra tacta

scz qualib' penis pumendi sūt xpiani q sarracenis arma ferruz et ligamina xpianos transmittūt ac et ipos i galeis adiuuat' eis administrat. Et dic̄ ter. i principio de tra sancta et ei liberatōe. Et dicit Abbas q pena ista iponi dīstis p̄ncipes seculares. zc.

Exspectali.

Ista decre. q iudez dicit qd decretalis sua. Cum su numis. et loquit̄ regi portugalie Sed sic summa p̄m panor. Judei vel pagani publicis officijs pficiendi nō stant et si eis regalia iura vendant ad ea colligēda pficiēd' est xpian nō suspeci. Et tāgit glo. d. ioseph q fuit fidelis dispensator pharaonis de quo babel. xxij. q. i. q. ait. zc.

Mulli iudeo.

Baptisatū aut volēt baptisari iudeo cā suis fuitij emere nō p̄t. Secundo dicit q si cā mercimonij euoz emerit q xpian nō ē nec actu nec pposito q̄ sibi l̄z si velut baptisari potest proxii. Sab ei subirabi fuitute. Teruo dicit q si habeb̄t emprū causa mercimonij infra tres menses ipm venalē nō exposuerit vel si p̄o. suo fuitio ipm emit statim sine p̄cio liber erit. Vnde glo. q ē i bac materia satis notabilis.

Titulus. De iude. et sarrace. in cle.

Cedit.

Principes xpiani cōpescere debet sarracenos sibi subiectos ab iocatione publica noīs machometi. et a pegrinatōe quā facere solēt ad sepulchrū illi. Mto. g. q tangit bistroiā d. machometo. et qualiter sarraceni ipm colūt. et de mesquitis eoru. id est. ecclesijs. et vnde machomet̄ babuit orū et q̄li quidā roman⁹ ipm enutriuit. zc.

Titulus. De hereticis.

Bubius.

Infidelis est q dubi⁹ est in fide nec illi credendū est fidem veritatis q ignorat. Mortat glo. q nullus in fide titubare debet quia sine aliqua dubitatione firmiter credendum est.

Item dicit glo. in fine q̄ dubi⁹ in fide testis esse non potest.

Qui alios.

Errare seipm̄ demonstrat q̄ alios cuz pōt ab errore nō reuocat. Querit glo. an indiffe renter spectat ad oēs id qd̄ dñm h̄ capitulo glo. dicit q̄ q̄ ad peccatum cōmissū p̄nit solū ad platos sed q̄ ad peccatum cōmittendū per tinet ad omnes. z.

Firmissime

H̄eretic⁹ v̄l̄ scismatic⁹ n̄li an finē vite cat holicē eccie fuerit icorporat⁹ p̄dēnabit. Et q̄ eccie vnitatē nō tenet nec baptism⁹ nec elemosina q̄ntulibz copiosa neq; mōr̄ p̄ noīe xp̄i suscepta sibi p̄ficere potuit ad salutē. Ilo. glo. q̄ dīc q̄ multis modis d̄ heretic⁹.

Fraternitatis.

Eluctore p̄demnato ipi⁹ sc̄ptura suari n̄ d̄. Ilo. g. q̄ arguit q̄ pl̄ler fuerit abrogata e⁹ tñ ratio plerūq; admittit. Ite arguit de scri ptura origenis cui⁹ ratio admittitur.

Si quis episcopus

H̄ereticū heredē nemo p̄stituere potest. Et videt istud capl̄m i effectu velle q̄ ep̄us nō habēs cōsanguineos n̄li hereticos aut pa ganos illos heredes instituerenō potest

In eos qui.

P̄d̄ res b̄i atq; clerici nō debēt aliqd̄ in vta neq; in morte illis dare q̄ cat holicī nō sūt licet fuerint eorū p̄sanguinei. dicit tñ glo. q̄ causa pietatis nefante perirent sub spe melioratōnis potest eis aliquid dari.

Cum christus.

Christ⁹ verus ē d̄s ver⁹ r̄ b̄ ex aīa rōna li et būana carne subsistēt. Ilo. g. q̄ dīc q̄ taz laici q̄z et clericit tenēt scire symbolū sed clericī magis perscrutabiliter.

Sicut ait.

H̄eretici et eorū defensores decernūt s̄niē excoicatōis subiacere. Ilo. g. q̄ tangit qbus modis pd̄il p̄uilegiū. Item dicit q̄ omni pri uilegio cessante mali p̄nūtiendi sunt.

Elo abolendam.

H̄eretic⁹ male sentiēs vel male dices d̄ sa crāmen seccie excoicat⁹ et p̄uici⁹ n̄li se cor rexerit et errorē abiurauerit. si cleric⁹ ē degra de⁹ et curie seculari tradat p̄ quaz et puniet. eadē est et pena suspecti de heresi si se nō cor rexerit et relapsis oīno audiētia denegatur. Seculares p̄ncipes q̄ iurare nolūt. Decclig p̄tra hereticos defendēda excoicant et terre eoz supponūt interdictio. Cūiitates at ipoū relaten aliaz cōmercio et epali dignitate p̄ uani. Exempti v̄o subsit ordinariis supbis q̄ p̄tra hereticos instituunt. b. d. h̄m panor. Ilo. glo. q̄ se. v̄a. iurisdicō p̄nit ad capitulū. Item in trib⁹ casib⁹ q̄s tradit curie se culari post depositōem.

Vergentis.

Bona heretico p̄fiscat nec ad filios v̄lteri⁹ reuertūt. Ilo. g. q̄ tangit cas⁹ i qb⁹ filij tē poraliter puniūt p̄ parentib⁹ et cū parentib⁹. licet dīca q̄ fili⁹ nō portabit iniquitatē p̄s. H̄fallit in certis criminib⁹. vt in glo. z.

Si aduersus

Qui heretico p̄stat p̄cīniū aut p̄ eo cōst̄it instrūmentū ab officio suspeſ⁹ p̄petuo est et infamis. Ilo. g. final q̄ papa p̄famia irrogare q̄ ad forū ciuilē q̄ tollere ea potest.

Cum ex iniuncto.

Hec dīcre. p̄b̄bet ne laici audeat p̄dicare v̄bū dei vel occulta celebrare p̄uētūla v̄l're p̄pende sacerdotes et si fuerit simplices. Ite dīc tex. dasina balaā. Vide. g. q̄ tangit d̄ corre cōrē manifesta et occulta. It tangit de p̄lato in utili. Ite q̄ ep̄s instituit et destituit.

Excommunicamus.

In hac decretali hereti excoicant et relin quūt iudicis seculari et bona eoz et p̄fiscatur. Vide tex. et plege eū q̄ ponit diuersas penas qb⁹ puniendi sūt credētes hereticis receptatores et defensores eorūdem. z.

Sicut in vno.

Lacis interdictū officiū p̄dicābi. Ilo. g. q̄ dīc q̄ p̄textū pietatis non est impietas facie da. Item nullus potest p̄dicare nisi mutat quia dominus dīxit discipulis suis. eunte s in mundum. z.

Excommunicamus

Ista decretal excoicat certos hereticos et nominat eorum sectas qui licet diuersis nominantur nominib[us] et facies videant habere diuersas caudas tamen ad inuidem est colligata

Absolutos.

Ista decretalis dicit quod nullus tenetur hereticos satifacere quantum cunq[ue] fuerit sibi obligatus. Vide glo. que queritur etiam pena apostolica boc calu solvi debet. Itē quod si iuravit solvere et non solvam.

Titulus De hereticis. l. sexto.

Quoniam episcoporum

Solus ep[iscop]us vocatis notabilioribus clericis sue dyo. potest sacerdotes degredare cum difficile sit alios ep[iscop]os ad h[ab]ituocare. Et loquitur ista decretal in heretico in alijs crimini bus antiqua iura sunt suanda.

Quicunq[ue]

Excoicati sunt qui hereticos et eorum receptatores et fautores scient ecclesiastice tradidit sepulture et ateque absoluunt proprie manibus eos debent extumulari. Itē imbibet etiam ista decretalis laicos ne publice vel prouate de fidicatholica disputent. Itē damnat hereticos et eorum filios et secundam generationem. Item promotores per hereticos damnat et eorum beneficis eos prouat perpetuo. Item emancipatores filiorum irritat et annullat.

Filiij vel heredes

Nō credit filios vel heredibus infirmorum qui dicunt tempore infirmitatis eorum parentes solitatem duxerat cum essent insane mentis ab hereticis receperisse si tempore vite fuerint de heresi suspecti.

Super eo

Recidivās in heresim abiuratam licet si ne villa audience tradidit sit iudici seculari si tamen penitent sacramenta sibi ministrāda sunt. quia scriptum est Ecclia nemini claudit gressum.

mium.

In fidei fauorem

In negocio inquisitionis heretice prauitatis excommunicati et principes vel loci criminalis ad testimonium admittantur ex circūstantijs non falsa dicere presumitur. Vide g. circa ista.

Presidentes

Judices excoicati de facto iurisdicti et ercentes priuati iudicare hereticos et eorum fautores. Et vide gl. q[uod] tāgit an officialexcoicati possit iudicare. Itē h[ab]eas ubi excoicati iudicantur.

Cuz contumacia.

Suspectus de heresi si vocatur fuerit ut fidei r[es]ponsabilitate p[ro]miserit se absenter excoicari. Et si excommunicatoe ad annum p[ro]miserit sustineat per hereticos et fauq[ue] hereticus condemnandus est.

Accusatus de heresi.

Ista decretalibus est quatuor partes. In prima p[ro]ponit tres casus in quibus dicitur quod relapsus in heresim in sc̄a parte dicitur per iurum in causa heretici certus tamen testimonium probabit. Tertio ponit sex casus olicet dubitati an ad officium inquisitorum spectarunt. Quarto dicit religiosos in heresi incidentes puniendos qui alii sacerdotibus et clericis. Nota gl. que tāgit in alijs officiis inquisitoribus quoniam ipsi priuati exercere suā iurisdictio[n]em possunt.

Statutum

Nō vult statutū ciuitatis opidi vel ville castri vel alterius loci per quod negotiū inquisitoris heretice prauitatis directe vel indirecte p[ro]magat i[ps]ediri. Nota gl. quod inquisitorum familia possit portare arma. Et non obstat in statutis.

Ne aliqui

Sicut officium legati non expirat re integrā mortuo papa sic et officium inquisitoris heretice prauitatis in fauore fidei re integrā non expirat. Nota gl. differenciam inter inquisitorum et conservatorum. Et

At officium

Ista decretalis ponit tria dicta. In primis informat inquisitorum quin procedendo

hereticos debet pl^o timere deū q^o boies et
in absoluendo eos. Secundo dicit et instruit i
nq^o sitores quater ipi in examine testū pcedere
ac se habere debet. et de personis que testifi
cata scribere debet. Tertio iſtruit inq^o sitores
quater pcedere debet a eos p q^o negociis in
q^o litionis ipediri possit vel differi. Nota gl.
que tāgit de simulatione et de notorijs

Et commissi nobis.

Ista decre. dat inq^o sitorib^o pla vtilia. pri
dat eis p^o latem cōmitēdi citationes et sīmaz
denūciations. scđo dat eis p^o latem p^o uocā
di peritos clerū et plm ut eis assistat. tertio
dat eis potestatez pcedendi p^o illos q^o de sua
puincia ad alia se trāfferūt puinciaz. quar
to dat potestatē repetendi libros et pcess^o co
mutandi et mitigandi penas p^o uandi et p^o ua
tos nunciandi officijs et honorib^o hereticos
fautores et defensores eoz ita tñ q^o boc fiat
dyocelanoz vel eoz absentia vicarioz suoz
p^o illo nisi ijdē scienter talib^o bñficia p^o ulissēt

Contrachristianos.

Contra xpianos q^o ad ritū transierūt iu
deorū pcedendū est tanq^o p^o hereticos. et ibē
de xpianis q^o fuerit iudei et baptisati ab iudais
mū redierūt. nisi coacti fuerint baptisati

Becreat.

Uoz ppter beresim mariti sui dote sua
n^o p^o uabil et h^o e veruz si ip^o actus matmonij
beresim ignorabat. Nota gl. q^o h^o casu presu
mitur ignorantia donec pbeatur scientia

Statutum

Ista decre. declarat quater filii hereticoz
puniunt et in quo g^o du et q^o mō debet h^o intel
ligi et dicit. Si titi^o fuerit hereticus et habue
rit filiū et filiā vterq; istoru subiacebit pene
et prohibicioni et si ipse fili^o habeat filiū; ipse
nepos ex filio subiacebit phibitioni. Et put
glosa de clarat quam vide z.

Inquisitores.

Inq^o sitores beretice prauitatis p^o papam
deputati sine speciali mādato pape a epūz
non inquirunt. Sed si epūm circa beresim
culpabilem sciuerint pape h^o deūnciabunt

¶ter hoc q^o

Ordinari sive delegat p^o in puincia si
ue dyo. sua inqrere de heresi non obstatē cō
missione inquisitoris facta p^o papā. Itē dic de
cretalis qualiter sim^o et inquisitor et ordina
rius p^o n in hoc facto inq^o litionis pcedere et
sim^o simul ferre. Itē si nō p^o n cordare de
bent processum ad papam muttere. Et

Ut inquisitionis.

Ista decre. approbat in p^o ma parte sui et
seruari p^o cipit leges canonib^o nō p^o uas p^o fre
dericum p^o hereticos pmulgatas. Secundo
precipit rectores locoz parere inq^o sitoribus
ordinario vel alteri eoz in investigatione ca
ptione custodia et punitōne hereticoz et fau
toz suoz et eoz proclamationibus vel appel
lationibus nō obstatib^o. Ita tñ q^o de illo cri
mine cū sit mere ecclasticuz nec indicēt nec
cognoscāt p^o facientes et nō parentes et eoz
fautores excōicat quā excōicationez si pan
num sustinuerint vult eos ut hereticos con
demnari. Notat. g. q^o p^o stutio facta contra
ca. non ligat. Et

Cum scđm leges

Bona hereticoz ipo iure sūt p^o scata q^o
p^o batur triplici argumēto legali sed aprehē
sio bonoz fieri nō debet p^o iudicem seculare
nisi post pronūciatu^o fuerit supercrimine p^o
iudicem ecclesiasticu qui hoc possit.

Statuta

Ista decre. in prima parte sui concedit in
negocio inquisitionis beretice prauitatis p
cedi posse simplicēt de plano. In scđa par
te dicit quid iuris. si ex publicatione nominū
accusatoy et testū ipis piculū immineret et
quid si nō imineret. Et fictiones vitari pre
cipit ne dicatur piculū ubi nō est vel ecōtra.
In tertia parte p^o stutio et statuta p^o de
cessorum suoz papa sup boc negocio edita
bis constitutionib^o nō aduersa corroborat
Nota h^o glosam que in pcessu suo tangit de
pcessu iudiciali sumarie et de planoz sive si
gura iudicij qd opant illa vba et q^o possitta
lia cōmittere an inferiora papa. Itē tāgit q^o
dicatur iustus met et qd dicat piculū. scilz

provincias
obstante
. Ite dic de
ordina
ocdere et
ordine de
. et
parte suj ex
bras pfre
. Secundo
sutoribus
gatione ca
op r fan
vel appel
e illo cri
dicet nec
es r eom
ez si pan
icos con
contra

lata qd
o aprebe
secularē
crimine p
it.

icebit in
uitans p
scba par
e nominii
amineret
vitari pre
nelecoira
latuta ppe
ocio edua
corroborat
ot tangi de
anor siue si
qz possit
Ite tangi qz
gicula scilz

Titul⁹. De hereti. iii Clemen.

Affulorum.

Ista cl. ponit. qnqz q̄ potest qlibet face/
re sine altero. s. dyocesan⁹ r inqslitor in nego/
cio inquisitionis. Ite scđo di. que nō p̄t face/
re sine altero r quo ipedit⁹ vel intelle nolēs
comittit alteri vices suas. Tertio punit cir/
ca muros vel carceres hereticorū ipsorū cla/
ues custodes et custodū mistros. Quarto
pōit iuramētū custodū mistros suorū nota/
rioꝝ r aliorū officialiū. Quito punit epos r
i⁹quisitores r eoz substitutos qui faciendo vt
omittendo delinquunt in Bofficio. Serto p/
firmat atiq̄ iura huic p̄stitutōi nō obuiaria

Molentes

Ista cl. in pmo determinat etatē inqslitorꝝ
Secundo punit inqslitores q̄ p̄textu offici⁹ sui
illictis modis pecuniam extorquēt. vel ob/
delicū clericorū eccliarū bona cōfiscant. Ter/
tio p̄cipit officialibus notarijs r socijs vt
facientes rep̄bendant r supiorib⁹ denūciet
sibarē p̄nt. Quarto p̄hibet inqslitorib⁹ ab/
usum armorū et circa quantitatē vel qualita/
tem officialium.

Alo nostrum

Ista clemē. dānat sectam begardoꝝ r begia/
rum alamanie. r ptra ipsoꝝ errores r cecita/
tes excitat diocesanoꝝ r inqslitorꝝ offici⁹. r vi/
de eam q̄a est singularis i bacinateria. r tā
git pulcra dicta facientia multū ad salutem
xpiānoꝝ. Ite tangit de osculo an sit mortale
peccatum. r de actu venereo.

Titul⁹. De scismatīc⁹ et ab eis or.

Quod apud

Ordinationes beneficiorū collationes r
rerū ecclesiarū alienationes facte a scismati/
cis sunt irrita ipso iure. Nota gl. q̄ dicit q̄ ec-

clesia dicit vacare qn̄ bz pastore scismaticū.
Ite tangit glo. quid si iste scismatic⁹ aliquid
acqrit ecclie an ecclia posset hoc tenere quia
cōmodū cū incōmodo cōpēsari bz. glo. sol
uit q̄ in fauorem ecclie hoc fauare potest

Fraternitati

Ordinatus a scismatico executione or
dinis nō recipit nisi cū eo fuerit dispensatū
Nota glo. que di. q̄liter pcedendū sit cuꝝ di
spensatione qn̄ peccatum est occultū r qn̄ pec
catū est manifestū et q̄ p⁹ dispēsationē sup
peccato occulto q̄s p̄t accusari. z.

Titulus. De scismatī. ii. sexto.

Alo succidendos

Ista decretal⁹ ponit declarat atq; ad me
moriaz reducit oībus xp̄ifidelibus q̄li iaco
bus et petr⁹ calūnen⁹ et eoz filij ppter eoz
scismaticā et hereticā prauitatem fuerūt a car
dinalatu depositi atq; reiecti r qualitē fuerit
punit ut ceteris ēent in exēpluz. Nota glo. q̄
est latis notabilis et tāgit de arbore ifructu
osa. Item tāgit de iustitia et de tunica xp̄i p
quam significatur ecclia

Titulus. De apostatis et reite. bap.

Idreterea

Si apostata in crīe dephens⁹ violēter de/
tinet ab ecclia nō repetit. Nota gl. q̄ t̄plerē
apostasia. s. a fide ab obediētia a regula. s. cū
q̄s recedit ab ordine et religione.

Ex litterarum.

Qui p̄bet ministeriū rebaptisationi irre/
gularis ē r pmoueri nō p̄t. nisi forsitan sit oc/
cultum. Nota glo. q̄ minor etati subueni/
tur. Ite tāgit glo. an ingressus religionis tol/
lat irreglaritatē qz bz casu b⁹ capli sine dispē/
satione delinq̄ues qzqz intravit religionem
pmoueri ad ordines nō potest.

Tue fraternitatis

Clerici de apostasia infamati deficiente

puatione se purgare cogunt. Nota gl. q̄ intelligit istud capitulū de clero in sacris vñ in aliqua religione p̄fessa p̄stituto nō auctor de clero seculari qui potest renunciare factio non tamen verbo de quo vide doc. B. 2.

Quidam sicut

Apostatant qui p̄ baptismū legē veteris ritus obseruāt. Nota tertū. qui dicit q̄ quis nō debet indui ueste lino lanaq; exta. Itē melius est vīa dei nō agnoscere q̄ agnitos preterire. Item dicit glo. q̄ nemo debet claudicare i duas partes. Itē q̄ nemo potest duobus dñis suire

Et nobis

Religiosi qui dimittunt habitū si nolunt ipsum reassumere sunt in carcere trudendi. Nota glo. que dicit q̄ homines blādicijs et nō asperitaibus immo premijs ad fidē sūt inuitandi. Item di. q̄ clericus p̄t uxore suā ligare ut pena docente fiat obediens.

Consultationi tue

Religiosus q̄ in apostasia recipit ordinē nequit sine romani pontificis licētia in suscep̄to ordine ministrare. Nota glo. que tāgit casus in quibus solus papa b; dispēsare

Titulus. De his qui filios occidunt.

Veniens.

Mulier que filiuū interfecit est in monasteriū detrudenda. Notat. glo. q̄ p̄m leges mulier aliter punitur quia dñs nō vult mortem peccatoris. Itē dicit tex. in si. q̄ melius est q̄ mulier vni nubat q̄ multis se exponat

Intelleximus

Id opter interfectionem filij vero a viro separari nō debet. Notat gl. q̄ di. q̄s de p̄m xii homo nō separat. Item dicit q̄ hoc casu iuramēnū nō valuit. q̄ potiū dbuit pati mala q̄ malo p̄sentire.

De infantibus

Ista decretalis docet qua penitentia puniri debet parētes q̄ filios suos occidunt siue

per ignorantia siue scienter et est notabilis. Nota tex. qui dicit vñ valde notabile vñ q̄ ibi debet ē p̄sideratio pietatis vbi nō voluntas sed euētus. mortis causa fuit. Item nota glo. que tangit h̄ casu de ḡui et leui culpa precedēn. et p̄m h̄ p̄siderat penitentiā imponendam.

Titulus. De infantib⁹ et lang. expo.

Si a patre.

Qui exponit aut expōm p̄mittit suū filiuū siue seruū perdit ius qđ in eis habebat. Idez in languidis si eis alimēta negent. Nota gl. q̄ h̄ casu q̄ tacet p̄sentire videtur. Itē dicit q̄ patern⁹ affec⁹ vincit omnē affec⁹. Itē tan git glo. q̄ infantes et languidi alendi sūt. Itē arguit glo. inducēdo q̄ abbas monachū vagabundū reducere debet qđ si nō fecerit et aliquid in mūdo acq̄sierit monasterio nondabur. et alle. glo. ad h̄iura pet. 2.

Titulus. De homi/ cido.

Si quis per

Qui proditorialiter et p̄ insidias interfectit aliquē ab ecclia nō b̄zemunitatē. Notat gl. q̄ ab ecclia nō defēdit qui delinq̄t p̄tra e⁹ emunitatē siue sit in ecclia siue e⁹ cimiterio.

Interfecisti

Hic habes que sit pena siue penitentia imponēda ei qui latronē interfecit vbi alio poterat se liberare vñ vbi ad cautelam penitentiam a gerere non tenetur. notat glo. q̄ licētū ē publicū latronem interficere. Notat glo. q̄ dicit de cervisia q̄ illa cōmuniter fieri solet in anglia. Item q̄ penitens non debet portare gladium.

Si perfodiens.

Nocēnus sur siue culpa diurn⁹ aut non siue culpa potest occidi. Notat gl. et querit quid si sur vult me interficere nunqđ possū eū p̄uenire. Itē quid si p̄cussū me et recessit.

*nunquid possum eu insequi. Itēz notat q̄a
lege diuina omnis scientia sup̄lit exordiū.*

Cum iuramento.

*Iſdropter obſeruantā iuramēti homici-
dium cōmitti non licet. Nota tex. de beroō
q̄d iuravit. z. Nota gl. que di. q̄ in generali
ſinone multa excipiunt. q̄ omnia illicita in
telligunt excepta z. Itēz q̄ ſpecialiter petita
nō fuſſent pcella etiam excipiunt.*

Si aliquis

*Qui pp̄iat venena ſterilitatis homicida
est. r̄ h̄ intellige quātū ad penā legalē. Nota
g. q̄ di. q̄ h̄ calu quo ad penā ſp̄ualem nō eſt
irregularis ac ſi hominē interfecit.*

Sicut dignum

*Hoc caplī p̄mitit octo que p̄ſiderāda
ſunt in penitentia iniungēda. p̄ homicidio.
Nota tex. q̄ dicit q̄ idē excessus magis puni-
endus eſt in uno q̄z in alio. Itēz dicit q̄ potu-
ſu liberare a morte r̄ nō liberat euz
occidit. Nota glo. que eſt multū notabilis
et tangit q̄bus modis cōmitti homicidiu.
Item q̄ peccatū nō dimittitur niſi ablatum
reſtituatur.*

P̄drebiterum

*Qui cauſa discipline aliquē interficit v̄l
occatione moris prebuit eſt p̄petuo depo-
nendus. Nota gl. q̄ leuis castigatio magi-
ſtris p̄milla eſt. Item q̄ iſte quātū ad ḡiaꝝ
innocē eſt nō quātū ad legeꝝ*

Continebatur

*Clericus cū laico ludens nec diligentiaz
adbibens irregularitatez incurrit ſi ex ludo
homicidiū ſubsequat. Nota gl. q̄ clericis de-
bent in ludo respicere q̄ ludus nō ſit nori.
r̄ q̄ cū laicis non ludant. r̄ gl. alle. ad h̄ iura*

Lator presentium

*Homicidium fortuitū nō imputatur ex
ludo licito ſubſecutū. Nota gl. q̄ dicit q̄ licet
etia q̄nqz ludere ſicut yſaac. Itēz iοſeph lufit
cū fratribus ſuis et dicit gl. q̄ hoc caſu ludo
licitus fuſit.*

Suscepimus.

*Regularis q̄ p̄ retpali aliquem interficit
vel occationē moris p̄ſtat irregulariſ cēſet
Nota gl. q̄ di. q̄ clericis defendendo res ſuas
et ſaluando ipas non debet aliquem inter-
ficer. z.*

De cetero

*Diacon⁹ q̄ homicidio cauſaz dediſſe vi
detur nō videtur ad ſacerdotiū pmouēdus
Glo. exponit cām. i. filio v̄l p̄cepto v̄l ope
vel ſuggeſtione. Itē qui cauſant dāni dat.*

Ad audientiam

*Homicidiū caſuale imputaſ ei qui deſit
operam rei licite ſi non adbibuit diligentiā
quā debuit. Nota tex. qui dicit q̄ in dubijs
lemitam debemus eligere tutiore. Tāgit gl.
q̄ quis poſt moderate r̄ leuiter corrigere
familiam ſuā. z.*

Bilectus filius.

*Euz quis dat opera rei licite caſuale bo-
micidium ſine culpa p̄tingens ei minime iſ-
putatur. Nota. g. q̄ ſolus aci⁹ nō facit quē
irregularē ſi nō aſſit voluntas r̄ culpa.*

Ex litteris

*Caſuale homicidium nō nocet ei qui ve
nō occideret curauit diligentiāz adbibere.
Nota gl. que videtur tāgere differentiaz in
infamiam r̄ graue ſcandalum. Item dicit q̄
p̄pter ſcandalum q̄nqz innocē puni. z.*

Ex litteris

*Huius. c. caſus eſt. vt. s. in primo caplo.
Tāgit gl. huius capli. qualit clamare debet
quando preſumitur ibidem aliquē poſſe p̄
transire. ſ. caue caue. z.*

Significasti

*Ut ſupra in. c. dilectus fili⁹. Nota glo. q̄
tāgit q̄ in defectū p̄bationis ſtatur iuramē
to alicui⁹ cum querit de pſcientia ipſius et
tunc delictū ſolum deum babet vltorem*

P̄detrus diaconus

*Cū amici mei pro me aliquē interficiunt
p̄ra meam p̄bitione ſibi nō nocet. Nota
gl. q̄ dicit q̄ petrus hoc caſu nō fuſſet re
etiam ſi nō p̄bibuſſet dum in nō dediſſet*

consilium. Itē dī glo. q̄ de voluntate nō debet se quis purgare. z.

Significasti.

Cuz quis a pluribus percutitur et nescit ex cuius ictu interficitur in dubio debet oī pro homicidis haberi. Nota tex. et glo. q̄ dī cunctū plicet vī repellere. et qualiter h̄p cedat deducatur in glo.

Tua nos.

Honacbus cyrurgia exercens irregla ris est si ex ea mors fuerit subsecuta. Nota gl. que tangit q̄ eventus mortalitatis nō imputatur medico. Item dicit glo. q̄ pmouendus abstinere debet ab omni eo per qđ posset ad effusionem sanguinis puenire.

Sicut ex

Si pceptus viuiscat interficif qui hoc facit homicida reputatur. Nota gl. differētiā h̄c casu quādo fetus vivit in corpore matris. Itē q̄r anima est insula et p̄m h̄lex distinguit.

Postulasti

Clerico iustitiā petenti de laico nō impunita si iudex secularis sanguinis vindictaz exerceat in eundem. Nota glo. que dicit absit ut ea que propter bonū facim⁹ nobis imputentur si preter voluntatē nostram cuiq; malum pungat et alle. glo. plures p̄co.

Exhibita

Qui occasionem mortis dat et ppter impietiam medicoz aut incuriaz parentum moritur Iesus irregularis etiam si venia puerit non dicet. Nota. q̄ licet ludere et gl. al. ad hoc p̄co. Item dicit glo. q̄ totu; id qđ sait ecclesia est misericordia et alle.

Johannes

Homicidiu; casuale nō imputatur ei q̄ nō occidit nec fuit in culpa etiā si ad cautelā veniam postulauit. Tangit glo. et tex. q̄ cu; capana datur signū populo. Item dicit glo. la q̄ nobis imputari n̄ debet. z.

Petitio tua

In iustobello interficiens non efficit irze

gularis. Notat gl. q̄ dī. q̄ licet clericī possunt alios exhortare ad bellum in p̄pā p̄sonā tū pūḡre non possunt. Item dicit gl. sanctius est in bac vita. z.

Quidam

Casus est b̄. c. vt cas⁹. s. in. c. litteris. p̄mo s. e. Nota glo. que dicit qualitētē q̄bus v̄bis p̄monitio h̄casu fieri debet quia dī clamare Caue caue. Itē dī. gl. q̄ casus fortuitos nullus hominū p̄silio p̄cuidere potest. et alleg.

Titulus. De homici.

II. sexto.

p̄ro humani.

Ista decre. ponit borrendū factu; assisse moy et ponit multitudinē penarū bis q̄ bo mines per tales assilmos interfici mandat vel procurat ac etiā ipsos assilmos receptat. Tagit glo. de potestate petri et successorū suorū. Item tangit de penitētia sera. qđ nō sit tuū expectare penitētiam v̄lq; ad finez vite. Item dī. glo. de ordine. s. q̄ v̄bi ordo nō suat. Itē tangit de potestate q̄ qui p̄tāti resistit omnipotenti deo resistit. et alle. p̄co.

Prelatis

Sine pena irregularitatis possunt clericis de suis malefactoribus p̄queri corā iudice seculari etiam de criminibus ex quib⁹ debe tur pena sanguinis expresse prestādo q̄ ad pēnā sanguinis non intendit. Nota glosa. q̄ h̄casu requiritur prestatio exp̄ssa

Is qui mandat

H̄mandans aliquē verberari citra mutilationē membu vel ne occidatur si talis mūtiletur vel interficitur mādans est irregularis et idem dicendum est in mandatario. z.

Titulus. De homici/ dio. III. Elemen.

Si furiosus.

Si furiosus aut infans seu dormiēs hominem mutilet v̄l occidat nullā ex h̄ irreglari

tate incurrit. Et idem dicitur de illo quod morte
alii vitare non valent, sive occidit vel muriat
in ualorem. Flota, g. b. que est magistra in hac
materia et Jo. ponit p[ro]les in ea alle. cc. et docet
dat dubia et opiniones.

T[er]tius. De torneamentis Felicitis

Casus est talis et propter totum sic sumari.
Qui ad torneamenta cutes ludendi causa ibide
decedunt carcer ecclastica sepulta, secundum si illuc
uerunt causa perediti debita. Flota quod enim le
ges licet aliquod facere ad ostentationem virium,
Item notat glo. quod per penitentiam viaticum intelli
gitur. Item notat glo. quod h[ab]et casu maius procedit,
sed minus prohibetur.

Ad audientiam

Istud capitulo est supra summatum in fine sui
marii capiti p[ro]mi et tangit de illo quod alia ex causa.
scilicet moneta debita sua mortuus est sub equo
in torneamento. Et gl[ori]a tangit quod animus est in
spiciendus.

Titulus. De cleri. pun gna. in duello.

Idorro.

Cum clero pugnante in duello potest episcopus su
us dispensare si ex duello mors, vel membra
mutilatio non fuerit subsecuta. Flota glo. quod
duellum est prohibitus et potius clericus debet pati
omne malum. cc.

Henricus

Qui palum aliquem in duello interficit ir
regularis esse censet. Flota glo. que tamen quod de
um temptare non debemus. Item tamen quod modis
comittitur homicidium.

Titulus. De sagittariis

Artem illam.

Ista decreta prohibet illam artem mortiferam,
et odibile balistariorum atque sagittariorum exerci
cium aduersus christianos et catholicos sub pena
anathematis. Et intellige ter. De bello iniusto

qui in bello iniusto inter pugnare etiam cum balistis.
Tamen agit glo. differentiam inter canonem latissimum et
ferendum. Item quod minus agit cum lege quam cum mini
stro legi. Item ponit differentiam inter ista uera pre
cipio sub pena excommunicationis ne hoc fiat. rex
comunico illum qui hoc fecerit.

Titulus. De adulteri is et stupro.

Si quis seduxerit.

Violator virginis ducet eam in uxore vel do
tabit eam quod si non vult vel non potest dotabilis verbe
ratur vel in monasterio destrudatur. Tamen gl.
quod dos fiat iuxta facultatem abundantem et honesta
tem puelle.

Peruenit.

Ista decima ponit penam qua puniri quod virginem
seduxit. Flota glo. quod habet stipendium pro punit ad
virginem quod virginem p[ro]p[ter]e stuprat. Item quod hoc casu
minus agitur canonico quam cuiuslibet

Si vir sciens.

Maritus proxen in adulterio perseveratus
retinet particeps est peccati et penitentia semel
ex urbanitate recipit de Flota glo. que dicit. quod
patronus est turpitudinis quod celat crimen uxoris

Maritis.

Maritis ex suspicione violenta promissa est
uxores suas accusare et ipsi plus ceteris tandem
adulterio ipsas accusare possunt et defendere. Flota
glo. quod extraneo habet casu proxen accusare non licet
Item tamen agit glo. de xl diebus infra quod vir habet potest.

Significasti

Propter persistenciam adulterii non puniatur adulterius
propter infamiam inde ortam debeat se purgare
Flota glo. quod h[ab]et duo sunt onera quibus
stat de uno non potest stat de alio. Item tamen agit quod
debeat reconciliare ecclesias. Item tangit quod si lacer
poti indicenda est purgatio et quater isto casu.

Intelleximus

Maritaliter petes restituendam mariti per exce
ptionem adulterii manifesti repellit nisi vir eiā
adulterium probet. Flota glo. in fine casu in quibus
vir proxen adulteria accusare non potest. Item tamen agit

gl. in p̄n. q̄l̄z m̄lier sp̄ote recebat a viro si vo
lens redire non admissa dicitur spoliata

Tua fraternitas.

Adulē neq̄t adulē p̄sortū declinare. Bu
bitatio fuit in hoc. c. an deliciū supueniēt rei
iudicato de iure p̄l̄ de facto afferat p̄iudiciū.
et videt q̄s sic. Itē notat glo. q̄l̄z vir adulē de
bitū reddere nō teneat ip̄am inde domo ex
pellere p̄pā auctoritate nō d̄z et glo. allegat.

Titulus. De rāpto.

De illis

Raptor ab illo ep̄o punit̄ in cui⁹ dyo. ra
pinā cōmisit et in dōmīli⁹ sibi suffraga
tur. Notat gl. q̄n q̄s p̄t p̄ueniri in dyo. alius
tā in foro p̄tētōlo q̄z etiā penitentiali. zc.

Super eo

Raptor public⁹ repellit ab ecclē sacramē
tis atq̄z admittit si voluerit penitere huc in
morte sive in vita. v̄l̄ sic. et clarius sim panor.
Manifest⁹ raptor vel ecclē violator si resti
tuit vel de restituendo cauet in vita et mor
te ad penitētā et ad sepulturā admittitur.
Si v̄o noluit cauere cū posset et morte non
potest clerici ei⁹ sepulte intellec̄t non debent et
clericis intellec̄tēt vel iniungētēt penitētā cō
tra bāc dispositionē deponunt ab officio et
beneficio. Nota glo. q̄ tangit q̄ inanis est ex
actio. zc. Itē tangit glo. an q̄s poss̄t penitere
de vno p̄cto et d̄ alio n̄ an valeat tal⁹ p̄nia.

Excommunicationi.

Qui mercatores aut alii eūtēt p̄mare ex
caula honesta spoliāt reb̄ suis excoīcationi
subdant. Itē non d̄ sibi q̄s de calamitate al
teri⁹ aliqd̄ vēdicare et alle. glo. p̄cor.

In archiepiscopatu.

De criminib⁹ cognoscit̄ ep̄i et pena ipo
nūt, sed vindictam sanguinis non attingit
Nota gl. que tangit an causa crīalis posset
ecclasticō iudici cōmitti et q̄lē pena iudex ec
clesiastic⁹ p̄t infligere et quales cause p̄nt si
bi delegari. zc.

In litteris

Violatori eccliarū sepultura ecclastica

nō negatur si p̄ suū p̄sbitērū in sine fuerit ab
solitus. Nota gl. q̄ incēdiarij eccliarū poſt
q̄z sunt publicani solo papa absoluuntur.

Cum causa

Tenet matrimoniū cū rāptore cōtractum
neceo p̄sumato alē sine licētia alteri⁹ p̄t reli
gionē intrare. Nota gl. que ad hoc solet alle
gari an statut p̄fessioni p̄iugū in p̄iudiciis
matrimoniij spūal̄ sine carnal̄. Itē q̄ p̄fensiō
lūs sufficit alteri⁹ p̄iugū ut alē p̄iugū possit
intrare religionē

Accedens ad

Crimē rāpt⁹ nō impedit matrimoniū inē
rāptore et rāpta p̄tū si p̄sensus postea inter
ueniat. Nota q̄ bām antiq̄s canones et leges
rāptor nō potuit p̄bere cū rāpta.

Titulus. De furtis.

Qui furatur

Qui furatur boiem et eū vēdiderit cōues
ctus morte morat. Et intellige boiem libe
rū q̄ furat seruū bac pena nō tenet. Item
tangit gl. q̄ pena mortis bām canonū non im
ponitur. et alle.

Fures

Si fur vel latro in furando vel depredā
do occidant p̄eis nō est orādū. sed si cōpē
si vulnerati fuerint et diacono vel presbitero
p̄fessi cōmuniō eis nō est denegāta. Tāgit
glo. q̄ in nēcītate laic⁹ p̄t audire p̄fessiones.

Si quis.

Ip̄e nēcītatis famis atq̄z nuditatil p̄mit
ut furtū in pane et veste. Tāgit. g. q̄ ip̄e necē
tatis oīa sūt cōmuniā et alle. iura. Itē que
rit gl. quare fornicatiō n̄ amittitūta bñ i ne
cessitate sicut furtū et homicidiū. vide glosa
q̄ q̄rit et nō soluit ergo tu cogitare debes.

Qui cum fure

Qui partē capit cū fure occidit aīam su
am. q̄ nō solū fur reus est. sed etiā ille q̄ fur
ti p̄fci⁹ querētēt posseſſore nō indicat. Tāgit
glo. an et q̄n q̄s teneat furem indicare.

Ex litteris

*S*ur occultus p^o pactā penitentiā et resti-
tutionē pmouet ad ordines. arguit. g. q^o mi-
tius agit cū spōte pfecto q^o puctio. Itē tāgit
q^o penitentia nō valet sine restituzione si p^o
in opia fieri potest. z.

Titulus. De usuris.

Volures

*S*i creditor de fructib^o pignoris recipit
sortem deductis expētenet creditor pign^o
restituere. Tangit gl. q^o illud d^o fruct^o q^o re-
manet deductis expensis et q^o pō iure p^o fru-
ctus liberatur pignus.

Quoniam

*I*stud caplū vult idē in summa q^o caplū
precedens. sed addit tacite idem eē in laicis.
nā in precedenti. c. tātu fuit mērio facta d^o cle-
ris. et gl. modicū tangit et alle.

Quia in omnibus.

*M*anifesti usurarij ad cōmunionē alta-
ris ad xpianā sepulturā vel ad oblationē of-
ferendā admitti nō debet. Mota glo. que tā-
git q^o multitudine nō excusat peccatum. Itē dīc
q^o usura in utroq^z testamēto est p̄bibita. Itē
dicit de quattuor p̄ncipalib^o p̄silijs

Super eo

*M*ōl; usuras recipe vt etiā captiuū idē re-
dimetur ex ip̄b. Tāgit gl. et di. q^o p̄textu bo-
ni malū fieri nō debet. Itē di. ter. q^o pro alteri-
us vita nō est mentiendum z.

Cum tu

*U*surarij qui sūt soluendo p^o penaz p̄silijs
laterane. cōpellū restituere usuras q^o etiā
ante p̄siliū receperūt facultatibus nō eristē-
tib^o debet possessiones empte ex pecunie fe-
neberi vendi et debētib^o recipe latissieri. b. d.
Mota ter. q^o dicit q^o p̄tm n̄ dimittit n̄lī. z.

In ciuitate

*Q*ui vēdit rē plus q^o valeat eo q^o differt
solutionē p̄ciū peccat nisi dubiū sit an tpe so-
lutionis pl^o vel min^o valeat. Motat. gl. de p̄
cio rerū q^o nō ex affectiōe singloz. s^z cōmuni
estimatione taxari debeat. Item dicit q^o res

tantum valet quantum vendi potest. z.

Idreterea.

*U*surarius monitus nō desistens si cleri-
cus est ab officio et beneficio suspendi si lat-
eretur excommunicatur. Mota gl. q^o tangit q^o
operator bic suspensiō i clero. Itē dicit q^o
epūs potest hoc casu dispensare

Conquestus

*F*ructus rei pignorate cōputant in sorte.
sed vnū casum excipit. s. si pignus sit feudū
ecclie. tomē ecclia ierum non debet huius
recipere a vasallo. v. de glo. que alios etiam
ponit casus.

Tua nos

*H*eres usurarij filius vel extraneus usu-
ras extortas per defunctū restituere cōpelli-
tur. Mota gl. q^o quilibet filius tenetur d^o por-
tionē sua et quātū ad eū puenit. Itē glo. que
rit. q^o si vnus filioz nō eēt soluendo an ali^o
debet totū soluere. et gl. arguit pro et ptra.

Consuluit.

*M*utuā sea mēte vt plus sorte recipiat.
nō dās pabolā iuramēti n̄li aliqd recipiat
vendens rem plus debito. q^o solutionēz p̄
cū retardat tenetur debis in iudicio anime.
Tāgit gl. an mutuā possit aliquid secūda-
rios sperare. z.

Quam perniciosum

*U*surarij super usuras conueniū appella-
re non possunt quo min^o latifaciant de usu-
ras vide glo. in hoc capitulo que videtur idē
innuere in quolibet crimine manifesto. q^o
si iniuste grauaretur ap. nō eēt deneganda.

Ider miserabilem

*I*der subtractionem communionis xp̄i
anōi ecclia iudeos cogit ad usuras restitu-
endas. Mota gl. q^o iudei puniuntur per ecclaz
pena corporali et etiam pecunaria. ua tñ q^o
ad vindictam sanguinis non pcedat

Tuas dudum

*U*surarij qui fecit debitorē iurare de sol-
uendis usuras vel non repeledis ecclastica
censura compellitur ab exactionē delistere et
receptas restituere.

Quia frustra

Mō audit usurari⁹ prescp̄ū impetratū
sup recuperandis usuris q̄s alti soluit nisi p̄
restituat q̄s extorlit. M̄o. gl. q̄ tāgit an delin
quēs ḵ vñā legē pdit bñficiū alteri⁹ leg. Itē
querit an ne sufficiat cauio ad restituēdū
usuras ē. Itē qđ si nullus repeatat.

Cum in dyoce.

M̄anifesti usurarij etiā nemine accusā:
te p̄ penā lateraneñ. P̄ciliū p̄ ordinariū com
pellunt. M̄otat gl. q̄ tāgit q̄ p̄ncipes ipediē
tes p̄cessum p̄tra usurarios p̄nt excomuni
cat. Itē tāgit q̄n usurari⁹ dicat manifestus

Galubriter.

M̄arit⁹ fruct⁹ rei dotalis sibi obligate p̄
dore nō cōputat in sorte, nota gl. que ponit
calus vbi de re dotali marit⁹ tenet cōputa,
refruct⁹ in sorte et que req̄unq; ad h̄ vt nō
cōputet. Item dicit glo. p̄ra ill̄. Qui emo
lumentum. ē.

Michael laicus

Istud capl̄m idē videt dicere in summa
qđ. c. Quia frustra. s.e. p̄slic. lūmatur s̄m pa
nor. Repetens usuras nō auditur nisi resti
tuat extortas p̄ se vel p̄ aliuza quocūq; cau
sam habet. M̄ota gl. que videt dicere q̄ isto
casu fili⁹ tenet ex delicto patris et agit hic ex
facto patris. ē.

Quanto.

Judei qui a xpianis ḡues usuras extor
quent. vel de suis bonis decimas et oblatio
nes nō soluū eccl̄is p̄uan xpianoz cōmer
tio. M̄otat gl. q̄ cessat argumentū a p̄ario
Itē dicit de usura que dicat moderata et q̄i
moderata.

Mauiganti

M̄utuās alteri pecuniā et q̄zq; in se reci
piat piculū usurari⁹ est cēsend⁹. Itē qui dat
decē solidos vt alio tpe sibi totidē mēsure
tradantur. si dubitet et postea plus soluant
usurari⁹ nō est cēsendus eodē mō excusat
qui pānos vel alias merces vendit vt certo
termino recipiat p̄ eisdē. si tñ tpe p̄ct⁹ nō fu
erat vēditurus. M̄ota gl. q̄ dicit. mutuū dā
tes nibil inde sperātes. Itē di. glo. q̄ nulla cō

p̄satio admitti h̄ vt usura erigat. Itē tāgit
glo. de dubio q̄ ppter dubiū excusat. dicit ta
mē p̄p̄ piculū aiaru; cauī fore abstinenēdū.

Titulus. De usuris. II. sextō.

Usurarum

Ista de c̄ p̄mo inouat et obssuari p̄cipit la
teraneñ. P̄ciliū h̄ usurarios editū. Scđo p̄ci
pit dñis et vniuersitatib⁹ terraz ne p̄mittat
alienigenas in tr̄is suis p̄ducere domos ad
exercendū sen⁹ vel p̄ductas brē et q̄ aliquis eis
ad h̄ domos nō locet ad aliqt tēp⁹ et iponit
penā cl̄icū p̄saciētib⁹ et euam laicis.

Quamq;.

M̄anifesto usurario l̄z mandauerit usu
ras restituū eccl̄istica sepultura negat n̄li p̄
mo satisfaciat vel s̄m formā b⁹ decretal' ydo
nee caueat sepeliētēs eos p̄hāc p̄stitutionez
lateraneñ. P̄ciliū penā incurūt testamēta eo
rū aliter facta nō valēt. Nec debet eis aliquis
intelle vel eos absoluere vel ad p̄missionē ad
mittere Tāgit. g. q̄s dicat usurari⁹ māifest⁹

Titul⁹. De usuris. i cle menti.

Ex graui

Officiales cōmunitatū faciētes dictatēs
vel scribētēs statuta sup̄ usuris solvēdis nō
repētēdis vel nō restituēdis. vel indicātes
s̄m illa vel n̄ delentes illa si p̄nt iſra tres mē
ses de libris cōmunitatū v̄ illa suāres excō
municati sunt. h̄ p̄mo. Feneratores in caus
usurarū edere cogunt libros rationū suarū
h̄ scđo. Idertinacē assērēs exercere usuras
nō eē peccatū beretic⁹ est. H̄tertio. M̄otat. g.
que est in bac materia singularis

Titul⁹. De fasarijs.

Falsidicus testis

Qui falsum dicit testimonij deū iudicē
et patrem offendit. M̄ota gl. q̄ vteraz
reus est q̄ veritatē occultat et mēdecinū dīc̄.

Tangit gl. de sententia per falsos testes vel instrumenta lata et qualiter puniri debet falsus testis et est notabilis. 5

Supereo

Sinū lata et falsas litteras non debet executioni mādari. Tāgit glo. q̄ per falsas lras nulla attribuit iuris dictio. Itē q̄ executor supercedere debet cum allegatur falsitas. et q̄ liter hoc procedit. alle.

Ad audientiam

Cleric⁹ falsificans sigillū pncipis deponitur et ei carac impm̄t et in exiliū mutū. Tāgit h̄ gl. qualit iste character d̄z ipm̄ et p quē. Item q̄ fiat sine emissione sanguinis

Cura sepe

Exst̄es in curia lras ap. nō recipiat nisi a manu pape vel officiū eius ab ipso depūtatorum. persone tamē solēnes p nūcios re cipe pnt de manibus tamē p dsc̄to. Si pfa ciens fuerit laicus excommunicat. si cleric⁹ suspenditur ab officio et beneficio. vide glo. que loquitur de excommunicato impetrante

Licet ad regimen

Hic habes nouē modos falsitatis q̄ me lius per inspectionē oculoz intelligunt qm̄ elocutione aliq̄ exp̄man̄. M̄o. gl. que ponit etiā alios modos falsitatis q̄z ponūt in ter.

Quam graui.

Falsi sunt littere pape in quib⁹ ep̄us vo catur fili⁹ vel inferior frat⁹ vel vni scribit i plu rali. M̄otat doc. ex h̄ capitulo q̄ styl⁹ curie est attendend⁹ in litteris et deseruit h̄ad multa

Ad falsariorum.

Qui p se vel alios lras pape falsant exco municari sunt cū suis fautorib⁹ et clerici ab officio et beneficio sunt p̄uati et degradādi. Et curie seculari tradendi p quā laici enā pu niunt. Si aut̄ clericus falsis lris vni benefici et officio spoliatur. Silaicus excommuni cetur. Item dicit glo. allegās ignorātiā

Accedens

M̄o p̄sumit q̄s falsare lras de simplici in

stria nec puni⁹ si hoc cōperto desistat ill⁹ uti. M̄ota gl. que di. qnō p̄sumit q̄s in re mo dica velit cōmittere volum. Et tangit gl. qd̄ si quis fassū affirmet de re propria cui⁹ noti ciā habuerit presumitur ne prima facie p̄ ipsum. vide glosam que arguit pro et p̄tra

Ex conscientia

Adopter paucarum lras rasuraz i lo co nō suspecto rescriptum nō pbatur falluz. M̄ota glo. que dicit q̄ modica fūspatio non debet sapientis animū immutare et al. gl.

Titulus. De sortilegijs.

In tabulis

Furta rerū eccliarū nō sunt in tabul⁹ aut codicibus. aut al's sorte vel inspectiōe astra labi⁹ inqrenda et Hoc dicit cum. c. sequēti qd̄ in cipit ex tuarū. M̄otat gl. in. c. i. q̄ quelibz sortis non sit mala. Itē. g. in. c. ii. tangit de simplici tate et de eo qui bono zelo aliquid facit

Eccl̄esta vestra

Sors intantum in electionib⁹ repbat. q̄ uiam electio cōpm̄ssario p̄ sorte nō debet admitti neq̄ assumi. M̄otat gl. an q̄s posset se ipsuz eligere. Item q̄ persona electa nullo casu debet computari inter eligentes. Item ad quem pertinet confirmatio et ex minatio processus et etiā persone electe. Itē glo. arguit de factō matbia qui fuit sorte elec̄tus. Item dicit gl. q̄ sors in pluribus casib⁹ admittitur. Item dicit q̄ sors in se non est mala sed ex causa prohibetur.

Titulus. De collusione

Scripta

Si accusator ab accusatione desistit obz iudex inquirere an hoc p collusione faciat. M̄ota glo. que tāgit differentiā inter factuz bonū et illud qd̄ bene fit. q̄a iudei bonū op̄ fecerūt s̄; tñ nō fecerūt bene. de quo vide. gl.

Crimina.

Crimina p̄bata puniri debent etiā si ac cusatus cū accusatore in amiciciā rediſt

Eludiūmus

Officio suo punatur quod collusioz constituit illud censuale. vel sic. Clerici super suis beneficiis colludentes ab eisdem debet penitentia removari. Nota glo. qd dicit quid sit collusio. Itē dicit quod colludiu nō debet manere impunitū. et alle ad hoc xcor. z.

Intantum.

Iterū ptra illum inquiratur qui per collusionem p̄s fuerat absolutus. Nota glo. pma qn prelatus debet inquirere quādo. scz scandalum videtur. Item tangit glo. qd sit tergiuerare. z.

Titulus. De Delictis puerozum.

Pueris

Impubes preterq; in vicio carnis delinquentes puniuntur tamē miti⁹ qz adulti. Nota ter. qd dicit quod puerilis etas plena est furtis mendacijs et piurijs. Item tangit glo. qd pueris septē annoz quod confiteri et mentiri pñt. Item ratione etatis mitius agitur

Referente

Pater de delicto filii impuberis non tenetur. vel sic. In pueru multū relinquit qd in adulto graviter punitur. Tangit hic glo. qd pater nō debet puniri p̄ filio. Itē notat gl. qd ab ep̄o babente regalia a principe pro regibus illis appellandum sit ad papam de quo vide glo.

Titulus. De clero ue natore.

Episcopum

Iste titulus ponit penas qbus puniuntur ep̄i presbiteri et diaconi hñtes canes aut accepitres aut homini ad venandū. Ep̄us enim tribus mēsibus a communione suspenditur. si presbiter dyobus si diacon⁹ ab omni officio suspenditur. Nota glo. que distinguit dy multipli venatione. Itē tangit qn admittitur venatio. Item dicit qd isto casu plus punitur minor qz maior. Itē dicit quod clericis spe-

cialiter sunt servi domini.

Omnibus

Summatum est. s. c. primo.

Titul⁹. De cle. percus.

Si quis

Qui in aliquo ḡdu sacro pcusso extitit coripiatura criminis. et si se nō emendaue rit deponatur. Nota glo. que tāgit de eo qui in vsu habet percutere et in ludo z.

Preterea

Eps duob⁹ mēsib⁹ ab administrōne miseri⁹ suspēdit qui fecit aliquē ultra modū sustib⁹ v̄bari. Nota gl. que ex temporis prolixitate presumuntur hic. et sic enā presumuntur ex ipsis breuitate. Itē notat gl. in si. qd eps q̄restimeri v̄berib⁹ deponi debet ab officio

Presentium

Buob⁹ annis a missaz celebratōe suspebit p̄sbi qd in afflictu vbi aliq; mortui sunt lapides p̄cictr nullū pcusso. Tāgit glo. qd presbiter h̄casu se defēdendo lapides p̄cīt. z.

Continētia.

Allumēs arma ut cum alijs p̄donibus resistat; facto neq; p̄ilio suo homicidium fuerit subsecutū ad ordines pmoueri nō p̄t si ab alijs homicidū fuerit p̄petratū.

Titul⁹. De maledicis

Innotuit

Maledicēs pape puniēd⁹ ē. pt deinceps alij abstineāta tali reatu. Nota. g. qd est notabilis et magistra et vidēt arguere qn q̄s tenet dimittere iniuriā et qn nō et remittit et alleg.

Statuimus.

Ista de c. pōit pena quā patit qd deū vel sc̄m aliq; blasphemiam publice dic. Nota. gl. qd qn delictū sit blasphemare qz ḡnit etā remittat. Itē tāgit gl. qd vna iurisdictio iuuatur p̄ alia. Itē notat gl. qd qn nō exp̄mit aliq; specialis moneta intelligit v̄suāl et alle.

Titul⁹. De cle. ex. mini.

Si quis episcopus

Episcop⁹ presbiter aut diacon⁹ deposi⁹ iuste p̄ certis criminib⁹ si ausus fuerit ministerium sibi dudu⁹ commissuz atēptare ab

ecclesia absidatur. Nota hic glosa. quod ibem
dicendum est si iniuste dummodo senectus
non sit lata pena ordinem iuris.

Si quis presbiter

Si degdat vel suspensus celebrat et mo-
nit non desistit excommunicatur et si nec sic de-
sistit ad requisitionem ecclesie per principem
secularem in exilium mittatur. Nota. glosa. z.
quetangit an degdatus officiat. Ite tangit d
in uocatione auxiliis secularis.

Clerici autem.

Interdict vel excommunicatio celebrans et
monitus non desistens deponitur. Nota. gl.
que tangit quod posset cum deposito dispensare et
ipsum restituere. z.

Latores presentium.

Excommunicati vel interdicti si celebrant
deponuntur nisi propter eorum multitudi-
nem pena minuet. Nota glo. que tangit quoniam
do parcendum est multitudini. et quando
non. Item tangit glo. qui dicunt multi. Tan-
git glo. differentiam suspensionis ab officio et
beneficio. Item quid si dicat epus suspedo
te ab officio vel beneficio

Illud dominus

Qui excommunicatus celebrat deponitur
nisi pena illa misericorditer remittatur. Ta-
gunt hic doct. et glo. tangit quod in notoriis non
est opus monitione. Itet dicit quod papam etiam
fallit obliuio. Itet tangit de fama et an quod debeat
se credere ex fama excommunicatum non vi-
sus litteris.

Fraternitati

Excommunicatus celebrans a beneficio de-
ponitur. dicit glosa. in hoc capitulo quod epus
potest predictos clericos perpetuo deponere
tam non potest cum eis dispensare ut dictum
est. s.e. clerici. z.

Postulantis

Collatio beneficii excommunicato facta non
valeret et scienter excommunicatis beneficia perferentur
a beneficio et collatione suspenditur huiusmodi.
Celebrans in loco interdicto si clericus est. oponitur
ab officio. si monachus vel monialis in

artius monasterii detruditur. Item dicit glo-
sa in fine quod hoc casu clericus non auditus di-
cit se iniuste excommunicatum.

Proposuit

Excommunicato post absolutionem beneficii
um perferri potest. vel sic. Qui non probat pena eius
cui facta est collatio tempore receptiois bene-
ficii ut recipit stat facta collatio per prelatum
Item nota. huiusmodi clericus non custodire abso-
lutoz. Item nota. hic. quod hoc casu restes vobisqz
admittuntur. s. illius qui dicit aliquem excom-
municatum et quod dicit se absolutum

Ex apostolice se.

Qui probabiliter ignorat se suspensus ce-
lebrando irregularis non est. Nota glo. que
alle. pauli. d. veniam merui. quia ignorans
feci. Item dicit glo. quod quis ablens et ignorans
potest excommunicari et suspendi. Item tan-
git glo. quod nulla sententia vel statutum ligat
nisi loatur. Item tangit de eo quod per epiz ex-
communicatur an sit statim excommunicatus
quod cito epistola sit scripta vel quoniam recipit. z.

Si celebrat

Istud capitulum est multum difficile.
et habet plura dicta. et ergo casus simpliciter
poni non potest. vel potest dici quod celebrans
in minori excommunicatione licet grauer
peccatum tamen irregularis non efficitur et libe-
tate potest. scienter tamen eligi non potest.
Item ipse peccat conferendo ecclesiastica
sacramenta collata tamen non carent virtu-
te dummodo tamen non in contemptum ec-
clesiae discipline et contra prohibitiones
non comunicet excommunicato. z.

Titulus. De clero non ordi. minis.

Si quis

Non ordinatus sacramentaliter bapti-
sans vel celebrans propter suam temeritatem
ab iicitur ab ecclesia et nunquam ordinabitur.
Nota glosam quod baptismus tempore necessi-
tatis a quolibet potest recipi etiam ab her-
etico in forma tamen ecclesie. z.

Ex litteris

Dyacon⁹ missa; celebrās ab sacerdotiū
nō pmouetur. ad tēp⁹ a dyaconatu suspen
dit. sed in bñficio cū eo poterit dispēsari. Tā
git gl. q̄ clic⁹ deposit⁹ debet clericaliter viue
re nec debet in obpbrū cleri mēdicare. Itē q̄
rit h̄ gl. an ne papa vel epūs posset in h̄ cau
cū dyaco dispēsare.

Titulus. De cleri. per sal. p20.

Tue littere.

Qui ignorant p̄ saltū de subdyaconatu
sit p̄sbyter p̄ pniāz in diaconū ordinat⁹ et de
mū poterit in p̄sbyterio secū dispēsari. Notat h̄
glo. p̄ma de negligētia q̄ fuit h̄ crassa et supi
na. Itē q̄rit q̄d de illo q̄ nullū h̄ ordinē et p̄
mouet in sacerdotē. Itē q̄d de laico. Itē q̄d
de epō. Itē dicit gl. q̄ sicut vir et mulier vñū
faciūt mat̄moniū ita elicit⁹ et sacerdotium
beneficiū faciūt epūm.

Titulus. De eo qui fur tive ordi. susce.

Veniens

Qui furtive ordinat male suscepit ordi
nis p̄ p̄ suū epūm executionē brē et pmoue
ri ad mai⁹ nisi excōicatio lata fuerit. Notat h̄
gl. q̄ di. q̄ ille furtive ordines suscepit
qui p̄tra sciam sui epi et sine examinationē p̄
mouetur.

Cum. II.

Irregularis efficit q̄ in vna die ad mores
ordines et subdyaconat⁹ ordinē pmoue
tur. Notat glo. q̄ oīs minores ordines vna
die p̄feri p̄nt et g. ad Halle. et remittit

Innotuit

At. s. e. in. c. veniēs. Notat gl. et text⁹ no
tabiliter tangit q̄ epūs p̄t ferre sniam excōi
cationis ne q̄s p̄les ordines maiores susci
piat. Itē tāgit de illis q̄ p̄tra sniam excōicati
onis suscipiunt ordines q̄ deponēti sunt.

Titulus. De excessib⁹

prelatorūm

Peruenit

In ista decretali papa monet platos ab
sniera ḡuaminib⁹ subditoz et cōminatur
penā p̄tra faciētib⁹. Notat. g. q̄ snia excōica
tionis nō debet ferri sine ordine iudicario
et q̄ epūs in excōicando debet req̄rere p̄sen
sum capituli zc.

Ad hec

Eps ecclias subiectas archidyaconis ab
eis liberarenō potest. Notat glo. q̄ epi non
debent alteri diminuere ius suū citra ei⁹ cō
sensum nec p̄t epūs in preiudicū alteri⁹ altē
dare p̄uilegium. Item dicit q̄ snia ex cō
suetudine p̄stutum peti potest.

Ad aures.

Archidiaconi ecclias sibi subiectas ad
suos v̄lus retinere non p̄nt. Notat gl. q̄ ar
chidiaconica lula custodie p̄nt ecclias retine
re si ad eos p̄tinet institutio adhuc nō debet
sibi retinere sed alios instituere

Clerici

Clerici si sunt sodomite d̄ponunt et in mo
nasterio detrudunt s̄laci excōicant. Notat
q̄ sodomite dicunt filij dissidentie q̄ de eoz
salute diffidēndū est. Item dicit glo. de vici
nitate. zc.

Sane si episcopi.

Odi iniuste petūt epi ab abbatis p̄ntip̄i
abbates p̄p̄ auctoritate denegare. Notat
g. q̄ di. q̄ oīs cura in dyo. tā in monasterijs q̄s
iālijs p̄tinet ad ep̄m nīl sint exēpti. et alle.

Illud etiam.

Ista decretal ponit penā illoꝝ q̄ cū sint vi
carii volūt se ingerere et erigere p̄p̄loas. i. p̄
suos platos. Notat gl. q̄ di. q̄ p̄sonis vilib⁹
sūt beneficia denegāda et subirabenda

Cum ad quorūdam

Benegat platis p̄curatio q̄ secū ducūt p
sonas et euicōdes ultra nūez i. s̄ilio latanē.
statutū. Et snia excōicatōis p̄pterea insub
ditos lata nō tenet. Notat gl. q̄ snia excōica
tōis lata p̄tra p̄uilegiū pape nī r̄ et ē nulla

Sicut vniuersitatem

Abbas monasterii suum alteri monasterio subiungere vel vniuersitatem non potest sine auctoritate b[ea]t[iss]imorum eiusdem. etiam de metropolitani presens uota. Nota gl[ori]a. que ponit casus certos quos papa sibi soli reseruauit.

Quam sit graue.

Clericus quod de suo criminis publice gloria tur perpter quod in cathedrali inde securum est ab officio et beneficio suspenditur. Nota h[ab]et. q[uod] confessio extra iudicialeiter facia priuilegium. H[ab]et. q[uod] non refert unde cunctis crimina claruerint ut puniantur. Z.

Ex litteris vestris.

Ep[iscop]us cuius auctoritate homicidium est commissum ab altaris ministerio et officio potest cali et repatus administratione deponit. Nota glo. q[uod] clerici non prohibent p[ro]pria dare p[ri]ncipibus in criminibus dum modum fungantur potius vice p[ro]sulentiis quod suggestis. glo. alle. Z.

Inter dilectos.

Ab obtinenda dignitate repellit usurarius et publicus aleator. Nota gl[ori]a. q[uod] ludere in aleis licet priuiliu[m] causa et h[ab]em leges. It[em] q[uod] delictum siue peccatum suum excusat auctoritate siue consuetudine magis peccat. It[em] tangit falsarium. Z.

Accedentibus

Abbates de matrimonio cognoscere publicas p[ri]ncias iniungere et indulgentias dare non possunt speciali iure hoc eis competit. Nota glo. q[uod] quilibet suis finibus debet presentis

Bilectus filius

Aduerelandum peccatorum siue peccatum in p[ri]ncia p[ro]fessu[m] sacerdos virgini non debet. Nota glo. q[uod] nemo copelli debet ad indicandum sorem. It[em] notat glo. q[uod] si uita excoicationis lata sub positione suspenditur per appellationem. Z.

Bilecta filia.

In iudicium plati non possunt subditi singulares eligere signa collegij. vel sic. Clerici ecclesie ubi am sine ipso collegio est non possunt fare unum corpus. Nota glo. q[uod] modis dicitur corpus. Item tangit glo. de sigillo q[uod] potest habere sigillum.

Grauem

Qui contra iuramentum prelatum dominum suum negat vel coram seculari iudece de ipso conqueritur. vel eum inuidit beneficiu[m] est praudus. Nota glo. q[uod] sit homagium. Item q[uod] omnis p[ro]vocatio aduersus presbiterum capite punienda est. Z.

Misericordia iniqua

Ista decreta ponit quindecim reprehensibilia in quibus plati excedunt a quibus papae precipit platos abstinentia. Nota bene istud capitulum et ei[us] gl[ori]a. et inuenies quanta tribulaciones sustinent religiosi viri a platis eccliarum propter eorum auariciam. Z.

Misericordia prava

Ista decretalis ponit duodecim predicatorum et minorum quammina a quibus papae platos abstinentia. Nota glo. que dicit q[uod] omnes religiosi qui populum non habent ad synodus iure non tenetur. Item tangit gl[ori]a. q[uod] religiosi prelati non prestant iuramentum sed clericis secularibus.

Tanta est

Violans interdictum iurisdictione et clavis potestate priuatur. Nota q[uod] violans interdictum contempnit claves petri. Item nota qui non fuit sententiam interdicti tanquam suspensus beneficia ferre non potest. It[em] celebrantes in loco interdicto interdictu[m] sunt. Item nota glo. que tangit et est singularis de materia interdicti.

Titulus. De excessu prelatorum. li. sexto.

Cum ex eo

Hendicantes non possunt acquirere non ualora ad habitandum vel aliqua antiqua alienare vel mutare absque speciali licetia papae que de hac p[ro]hibitione faciet mentionem. In acquirentibus tamen loca propter heremitica vita ducenda cessat p[ro]hibitione. Nota glo. prima. qui dicuntur medicantes. It[em] in fine dicit glo. q[uod] religiosus medicans de licentia propter lati sui potest heremiticam vitam ducere. Z.

De excessibus pre in Ecclesia.

Frequens

Ita cle. propterdet contra.xxx. grauamina quod plati religiof*s* inferebant. a quodbus platos celare precipit. et suos subditos cessari facere. iubes religiosorum priuilegia & iura seruari. Notat gl. quod episcopus potest ab exceptis modis tum petere subsidium. Item tangit de nota*rio* qui requisitus recusat facere instrumen*tum*. Item tangit et dicit quod printatio fieri per litteras. Item tangit an priuilegium destru*ctibus* beneficiorum primo anni extenda*f* ad exemptos. Item dicit quod vna est vniuersalis ecclesia. extra qua nullus saluatur. Itē vnu est densis. vna est fides. & vnu baptisma.

Titulus De noui ope ris nuntiacione.

Intelleximus.

Quod edificatū est post denūciatōe*s* noui operis demoliri debet expens*is* prostruētis. ver sic. Cum aliquid noui prostruitur sine iure si*ne* iniuria debet serm statuta legum & cano*rum* terminari. Nota gl. in. c. primo que tan*git* que requirunt*s* in denūciacione & tang*it* nova ecclesia edificanda.

Cum ex iniuncto

Summatu est. s. c. primo. Notat gl. quod debet denūciare noui opus. Et quis dicatur facere noui opus. Itē arguit gl. per monach*s* quod semper prosumunt habere bonā causam. Itē tangit ter. et gl. de scābalō. d. Si scandalisat frater meus nō comedā. Itē dicit gl. quod multa sunt et erā omittunt propter scandaluz*v*itandum et qualiter illa intelliguntur. vide tertum et glosam.

Significationis.

In optione est nunciantis nouum operan infra tres mēses de preiudicio suo an vero debeat ostendere & interim cesset ab ope*r*e recepta cautione de ope demoliendo statim edificare promittat. Nota hic gl. quod restum:

tio quandoque differtur licet probationes sunt in promptu et alle.

Is cui opus

Non obstat caut*io*e prestita ab edificante demoliendo opus tenetur edificās exceptare spaciū trium mēsū si volueris prebare ipsum edificasse post denūciatōe*s* providū cum iurist*u*i. Ex isto tex. notat gl. quod in optione est denūciatoris an velit statim docere de iure suo vel usque ad tres mēses an statim recipere cautionem de opere demoliendo.

Titulus De priuile/ giis.

Episcopalia

Non debet episcopu nisi in ciuitatibus seu locis insignibus collocari. Nota tex. qui tangit ali*quid* prolescere propter sua numerositatē. Itē no. gl. in. si. sed quod sponsa statim nō tradēda ē. zc

Sicut in

Non obstat priuilegio fori puni*p*ecclesias laicus ecclesie malefactor. Nota tex. quod dicit quod laicos cobercere non est pratra legem agere. Iz legi facere subsidium. Item dicit gl. qui malos cobercit minister est densis.

Cum et plantare

Religiosi etiam excepti decimas a laicis recipi non debet sine dyoc, prolesu. habprimo. Ex*c*ōdici*at*i & in*c*ōdict*at*i non debet admitti ad diuinia et per religiosos exceptos habcō*do* Religiosi et excepti in ecclesiis non priuentibus ad eos plen*o* non iure non instituunt nec destituunt. in*c*onsultis episcopus. sed rationē exigunt de tempora*li*bus ab institutis hoc tertio. Habspitalarij & templarij semel in anno celebrant in ecclesiis posita in loco interdicto ibi tamen non sepe*li*unt corpora moriorū. hoc quarto. Cōfratres ex*emptorum* seu ipso*z* oblati qui in totum se non transtulerūt iudicari pot ab ordinariis locorum. habdi. serm panor. Nota gl. quod quilibet tenetur vitare ex*communicatos* etiā exceptus. Item tangit glo. quid notant*u*la verba pleno*w*re. & que non episcopus habet facere & exercere in predicis ecclesiis. Item tangit glo. de illis fratribus qui a priuilegiatis

emunt. scilicet dicunt se exemptos
Bilecti filii

Priuilegiis suis est priuandus quod priuilegiis
derogat alioz. Nota ter. in fine quod di. quod papa
vult illoz priuilegia curare quod a quieticis scriptu
ris se. ap. hunc priuilegiis alioz volunt obuiare

Ad hec

Priuilegiat excoicatu i cimicio sepelire
non debet. Nota gl. que tangit quod coicado excoica
to mortuo quod incidit in excoicatione quod non
est verum sicut opinionem hosti. et Jo. an. erce;
pris casib; in c. ex comuni. de hereticis. scilicet.

Si de terra

Triginta annis faciendo per priuilegium predictum illud
siue renuncia eidem. Notat g. quod priuilegium predictum
eo ipso quod non videtur eo. et sicut etiam leges per dissue
tudinem abrogantur quod res difficultate ad suam naturam
rediguntur. et alle. glo. iura ad hoc. scilicet.

Idorro quis.

Priuilegioz tenor inspiciendo est et suaui
bus. Nota rex. quod solet ad hanc allegari quod tenor per
uilegioz est inspiciendo. Item di. g. quod hanc res
deuoluta ad templarios celestes eodem iure cu[m]
alioz rebus eorum.

Recepimus

Solutio celsus non probat quem exceptum nisi si
at ad indicium libratus. Nota glo. que dicit quod
hunc papa recipiat aliquis sub protectione sua pro
pterea non sit subtractia iurisdictione ordinaria

Sane.

Allij sibi assumere non debet quod papa spe
cialiter alicui voluit indulgere. Notat glosa.
quod vni per priuilegium predictum non debet aliis auctorita
te papa in exemplu trahere. Item arguit g. quod vni
predictum est de aliis predicti scilicet. neque iure coi

Patentibus

Religiosi in domib; priuatib; hanc sunt priua
ta oratoria non priuata ibi brevi capanas. Nota gl.
quod di. quod si excepti excedat metas priuilegiorum su
orum vel si publice diligenter per patrum ab episcopis cohceri

Tuarum

In tota priuincia priuani exhortationis offi
cio hospitalarij quod mittunt per elemosinis colli

gēdis. falso cruce signatos. Et missi si sunt layi
excoicant. si sunt clerici a beneficio et officio suspē
bantur. et readē suspēti et puniūt quod non recōciliato
nei polluta ecclia celebrat. Et suspēti per eos
exemptos absoluuntur non penitentia. et frēs priuilegiatorum qui
plene ad ipsos non transferunt non censent priuile
giati. Nota gl. quod tangit an ordinarius habet potest
testatē in exemptos.

Cum olim

Priuilegium predictum de cuius veritate et teno
re probat ptestes et sicut dicta eorum. scilicet testium inno
uatum. Nota gl. quod probat quod inter amissio instrumento
siue priuilegiis probari debet.

Ex parte

Innouatio priuilegii ius antiquum probuat
et nouum non tribuit. vel sic. Sicut magis difficultate
priuilegia innouat nec innouatione ius
acqritur. sed vetustatim modo probatur.

Cum olim

Ecclia utens dupli priuilegio exceptuosis
si ex uno succubatur alio per obtinere et se exē
ptus iuuare nec tenet facere obedientiam dyo
cesano. vigore tamen exceptuosis non per suam in loco non exceptio.
Et si exceptio de facto in loco non exceptio protrahi
ut ecclia cedit iuri episcopi. hic sicut panorum. Nota
g. quod tangit casum posse committit monacho. scilicet.
Item quod ecclia sine christi episcopo non debet edificari de quod vi
de glo. et iura pacem alle. scilicet.

Accedentibus.

Contra priuilegium prescribibilis spacio. xl. annoz
Nota gl. quod tangit et disputat quod est quod inter
legia prescribantur. Item quod hanc debeat intelligi
quod omnia priuilegia eccliarum et monasteriorum cuiuscum
slib; debet manere inviolata. Item disputat g.
quod priuilegium unico actu perdatur et non.

Cum capella.

Ratione vni beneficium est quod subiectum et ratione
alterius est exceptus. Nota glo. que arguit hanc per
sanum et eadem res debeat dupli iure censi
eri. Et scilicet in parte liber et in parte seruus.

Ex ore sedentis

Exceptio in capite in membris subditus est potest
per sicut abbates monasteriorum excepti per membris non

exemptis ad sinodus et epale accedere et epo parere tenet. b. d. s. m. panoz. Nota gl. q. s. nia pape facit ius q. ad omnes qui simili iudicare tenent. Itē notat gl. de dictiōnib⁹ istis q. q. n. velsicut qd opantur in priuilegio.

Ex parte tua

Protecūo pape non eximit aliquē ab ordinaria iurisdictione sive p̄tate. Nota gl. q. d. ad qd valēt tales impetratiōes. s. q. quis d̄ esse sub protectione dñi papez. Solutio q. plus solet timeri. z.

Pastoralis

Religiosi priuilegiati a papa sup capellis in suos plus querendis auctoritate ep̄i posseſſionē earūdē apprehēdere debēt nisi aliud in priuilegio exp̄matur. Notat gl. q. nemo re ſuā accipere debet intellige ſi posſeſſionem non habuiffet.

Petistis

Si tēplarij vel hōspitalarij non ſuēt int̄dicta p̄ eis in loco pmulgata nec alii ſuare tenentur. Nota gl. dicit iudices debere elle ſollicitos ne turpi colludio q̄ratur ex miseriſ p̄ciū gaudioz et alle. ad H̄ura.

Quoniam

Priuilegiū monasterio pcessū q. ei⁹ monachi excōmunicari nō p̄nt d̄ monach⁹ ma nērib⁹ in monasterio vel in capellis vro qz iure monasterio ſubiectis et non de alijs monachis intelligatur. z.

Quia circa

Ep̄us qui remiſit decimam ep̄ales. preſentes et futuras intelligit remiſſie. Notat gl. q. p̄bū priuilegiū indeſinē platu ad futura extenditur. Et arguit gl. p̄ B. s. de. c. quanto

Antiqua

Istud. c. ponit et declarat priuilegia quatuor patriarchaz ſediu. Nota gl. que tangit q. nullus ſine culpa iure ſuo priuari debet et h̄ fallit in casib⁹ in gl. enumeratis et ponit me trū. Haupatas odiū viciū fauor ſcel⁹ et oido personas ſpoliant et loca iure ſuo.

Ut priuilegia.

Priuilegiū pcessū religios⁹ de ſepeliēdis pſtrrib⁹ tpe interdicti intelligit de illis. Iz in ſeculo manētib⁹ qui ſe et ſua offerunt mo naſterijs. vel q. bona ſua dederūt vſufructu retento. Priuilegiū vero q. veniētib⁹ religi oſis ad locū interdictū ipſi celeb̄are p̄nt ſel in anno intelligit in una ecclā vbi ſunt plures Tangit gl. an in ecclā interdicta poterit ce leb̄ari.

Quod nonnullis

Tpe generalis interdicti ep̄i non p̄bibi qui non fuerūt culpabiles interdicti clā cele brare p̄nt. Nota gl. que tāgit an ep̄us alteri us dyo. poſſet celeb̄are in alia dyo. tpe inter dicti ſine licētia ep̄i illi⁹ dyo. Itē querit an ca nonici p̄nt interelle.

Quanto

Priuilegiati q. excōmunicari nō p̄nt p ordinarioz enā excōmunicari non p̄nt p̄ in directū. Nota gl. q. eſt notabilis et magistra et doceſ q. quattuor modis fit fraus legi ſive canoni. z.

Ex parte tua

Qui in habuunt tonsura et ceteris ut layci pueriſt deprehēti in maleſicijs ſe p̄to clericiſ defendere non p̄nt. Nota B. doct. et glo. q. tāgūt de dupliſ tolerātia p̄babilis et ſilata

Super ſpecula.

Parisi⁹ et in locis vicinis ius civile legi non debet. Notat gl. an leges civiles ab omnibus ſunt ſuāde. Itē tāgit gl. q. rōne vicinita tis ſerit q̄s commodum et incommodum

Quia intentionis

Innouatio priuilegiū ſuēt pſeruat. ſed nonū nō tribuit. Nota gl. que tāgit qd ope tur innouatio p̄cchio et papalis p̄firmatio.

In his

Priuilegiati et ubiqz poſſet cū altaris vi atico celeb̄are illud p̄nt ſine lnīa platorum. Notat gl. q. in p̄iudicū alteri⁹ non daſ p̄i uilegiū generale. Itē notat q. in indulgenſ ſine priuilegiū ſemper d̄zali. qd pſeret.

Dudum inter

Indulgētia de decimis noualū nō p̄stā
dis nō exēdit se qd illas q̄s ante imperatio
nē aliq̄ possidebat. **M**otat gl. q̄ p̄uilegiū ob
tentū tacita cōpensatione nō valet. Item li
te pendente. z. non valet.

Quidam.

Confratres p̄uilegiatoz nisi se ad eos in
totū transtulerint ad episcopalia iura tenet
Motat glo. q̄ hoc casu non sufficit sola rece
ptio sed oportet q̄ sequatur realis translato
sed dicitur de numero militari. z.

Consultationi

Quo ad p̄uilegiū retentionis decimaru
semel nouale semp remanet nouale. **M**otat
glo. vnum argumentuz q̄ ex quo res semel
est p̄uilegiata semper erit p̄uilegiata quia p̄
petua sunt et hoc verum nisi perdantur vel
quia illi quibus p̄cedunt illis non vtuntur

Titulus. De p̄uilegi is in sexto.

Violentes

Exempti vel p̄uilegiati vt nō teneant ni
si sub certo iudice r̄ndere ratione tñ delicti
practus aut rei si hec sunt inita vñ sita in lo
co non exēpto p̄ueniunt corā ordinario. sed
ratione domiciliū nō. hoc p̄mo. Secundo dīc
q̄ in monasterio p̄uilegiato vt ei⁹ monaste
ri monachia quoq; int̄dici suspēdi vel excō
municari nō possint cessat in illis ordinaria
iurisdictō q̄ ad illa nisi illi monachi mitterē
tur ad p̄orat⁹ subiectos ordinario. q̄ etiam
tunclic; vtrobiq; sūt monachi ordinarij et
quo ad p̄dicta illos iudicat q̄zdiu ibi manet

Cum de diuersis.

Curia ro. bz studiū generale et eius p̄uile
gia. **M**o. gl. q̄ videt querere an isto caplū et
intelligat s̄m q̄ dicit. c. p̄nti. de p̄ben. vbi dici
tur mori in curia qui moritur infra duas di
etas a curia. Item dicit de fraude.

Abbates quos.

Ista decre. dicit quō intelligat p̄uilegiū
qd hñt abbates de sp̄lo benedicēbo et q̄bus

p̄nt abbates p̄seret tonsurā. **M**otat gl. dñia;
inter benedictionem solēnem et simplicem

Eluctoritate ap. se.

Exēpti etiā in locis nō exēptis oratoria vñ
capellas sine dyocesanoz licētia p̄struere n̄
p̄nt nec i exēptis sine licētia pape nec possit
exēpti assumere cās p̄p̄as suoz liberoz bo
minū in se etiā si sint illi sui censuales. **M**ota
glo. que cā dicas p̄p̄a cā et quando domino
fit iniuria per colonum suum. z.

Ne aliqui

Motu p̄uilegiū pape q̄ q̄s excōicari suspēdi
vñ interdici nō possit nō extēdit ad sniam or
dinarioz nisi tale p̄uilegium fuerit p̄cessū
regibus et reginis vel iplorum filijs vel de
religioso loco vel ordini

Ut apostolice

Inferiores plati qb̄p̄ p̄uilegiū p̄ceditur
vñus mitre si sint exēpti in p̄uincialib⁹ et epi
copalibus p̄silijs vñ p̄nt mitris aurifrisiatil
nō bñtib⁹ laminas aut gēmas si nō sūt exēp
ti alb et planis vñten in alijs locis vñtanī mi
tris vñ indulta permittunt. hoc dicit z.

Cum persone

Ista decretal' in p̄ma sui pte demōstrat
qd iuris cum quis se solo p̄uilegio dicit ex
emptū et infra quantū tēp̄ illud ordinario
onō dñs iuris exhibere dñ. scđo qd iuris qñ p̄scri
ptionē sup p̄uilegio allegat. tercio qd iuris.
qñ alle. vñrūq; vide glo. que tangit quando
et qualiter instrumenta sunt edenda.

Episcoporum prelatoruz.

Interdictus est ingressus ecclie regulari
bus vel secularibus q̄uis exēptis q̄ scienter
celebrant vel celebrari faciūt in ciuitatib⁹ vñ
locis interdictis vbi s̄m p̄missionē iuris vel
excōicatos vel interdictos publice ad diuinā
officia sacramenta vel sepulturas admittut

Der exemptionem.

Si ecclesia est exēpta tñ canonici monachi
clericis et p̄petuo donati sūt exēpti nō aut̄ pre
sbyter et prochiani. Si aut̄ canonici sūt exēp
ti tñ sūt exēpti ecclesia et alij clerci. Si aut̄ cleri

ci alio ecclie sūt exēptū dicunt canonici ex
empti et nō ecclia nisi aliud habeat i p̄uilegio.

Si papa

Cas⁹ isti⁹ decre⁹ est vari⁹ q̄r ista decretalis
ponit diuersas formas p̄uilegioꝝ in qb⁹ di
uersa inferunt vba q̄ru quedā exēptiones
offerūt. qdā vō mīne exēptionē offerūt. Mota
de filiatione et subiectione tangit glosa.

Licet vobis

Motilegiat⁹ vt tpe int̄dicti submissa vo
cecelebrare possit nō debet alios etiā aliūde
existētes nisi desup p̄uilegiati fuerit admitt
tere et sic admissus p̄t cū familia sua ad audi
endū diuina intromitti. secus tñ de familia
rib⁹ alio p̄uer⁹ q̄ nō admittunt nisi z̄.

Quoniam episcopi.

Ep̄i cuz altari viatico celebrare p̄nt. et sibi
facere celebrari. ita tñ q̄nō violēt int̄dictuz.
h.d. Mota gl. de altari viatico qb⁹ p̄cedit in
illo celebrare et ad qd̄ exēdūt se induigentie
desuper p̄esse

Titulus. De p̄uilegi is. in clemen.

Religiosi

Ista clemē ponit. vj. cas⁹ in qb⁹ religio
sos excōicat. et absolutionē paperēfusat. et p̄
uilegijs et exēptionib⁹ eoz nō obstantib⁹ eos
p̄ ordinarios locoꝝ denunciari precipit. Itē
ponit. viii. culpas religiosoz a qb⁹ eos p̄ci
pit abstinere sub cenis penis q̄s eis imponi
iubet. et q̄s plaus ipoꝝ ponit si non satisfece
rint. Tertio ponit moderationē circa p̄mos
duos casus.

Archiepiscopo

Archiepi gloca exēpta p̄uicie sue faciūt
cracē ante se portari et corā eis celebrare tui
na. Ep̄i vō in dio. sua benedicit et celebrat
p̄uilegijs non obstantibus z̄.

Titulus. De purgatio ne canonica.

Mobilis

Infamatus fide dign⁹ p̄iuramētū se pur
gat als secus. et censet nō ydone⁹ enormiter
peccāt. Mota g. que arguit q̄ pp̄t crimē p̄di
tur nomē dīgtatis et pp̄t monachatuꝝ p̄dit
nobilitas. Itē tāgit gl. q̄alit p̄iurē p̄uus
q̄z liber.

Si quis presbiter

Ab officio et bñficio suspēdit q̄ tercō mo
nitus nō se corrigit cū h̄ possit. Mota glo. q̄
dicit q̄ crudel⁹ est q̄ negligit famā. Itē ex isto
caplo habes q̄lē infamatum sit proceden
tum quia non est incipiendo a suspensiōe.

Moniales

Moniales infamate super incōtinētia
vel libidinē p̄m regulā suā sue opinionis ma
la famā canonice purgare cogāt. Mota. g. q̄
dicit qualiter detegi debet infamia

Si quis de

Qui p̄stet se p̄sēsse raptorib⁹ sp̄osayali
enaya ḡou p̄p̄o repellaꝝ et d̄z se purgare si su
p̄ h̄ fuerit diffamat⁹. gl. tāgit oriam inēteme
rariā et vīlēm suspicioꝝ. et alle. ad hoc iura

Quotiens

Infamat⁹ p̄ quem crimē p̄bari nō p̄t.
se purgare d̄z iurādo de vītate cōpurgato
res vō de credulitate iurabūt. Mota in h̄ ca
pitulo hēs formā qualitē purgatio debet fie
ri. Itē tāgit glo. q̄ ep̄akls dīgtas est ordo.

Mos inter.

Ep̄i p̄ochianū suū diffamatuz de cri
ad purgatoꝝ p̄pellit n̄li p̄ochian⁹ ab eo ap
pellauerit Mota. g. q̄ q̄ritan ep̄i p̄ochia sua
posset de q̄libet cri talit p̄cedere.

Cum. M. manconella

Cōpurgatores debent eē honesti et notū
brē eū q̄ p̄ugāt nec ipediri dñt a iudice v̄l
alio et dñciēsi purgatoꝝ p̄ p̄uictō d̄z h̄ vi. g.

Ex tuarum.

Absoluō isamatu ad vulgārē purgatoꝝ
facta non valet. Mota gl. q̄ pp̄ter enormi
tē delicti suspenditur quis ad statim. Itē di
gl. que dicuntur iudicia peregrina

Constitutus

Sufficit quod purgator sit ab ecclâ tolerat⁹ bone fame nec de criminē dānat⁹. Nota g. q̄ inter cetera dicit quod nimia in daga^{tō} siue ex aminatio quandoq; est vitanda. Item tan ḡt glosa que requirenda sunt in ordinibus

Inter sollicitudines

Idrop̄ magnitudinē criminis etiā a bñficio suspenditur infamat⁹ etiā auget nūne r⁹ copurgatorum q̄ debet eē p̄bati et fideles. etiā terdi p⁹ purgatione purgat⁹ ab officio su spēndit et deficiēs in purgatione punit ut qui c⁹. Nota g. bulus capituli que est singula ris et precipua in hac materia.

Cum dilectus

Tales ad purgationē alteri⁹ debet p̄sōe copurgatores admitti q̄ p̄sonē quā purga re debet sunt vicine et honeste. Nota gl. que tangit de vicinitate et honestate.

Cum in iuuentute.

Mō sēppter infamia purgatio est indi cenda. p̄t in qñq; indici etiā vbi nō est indi cenda ad infamiam purgādi. Nota ter. q̄ pat̄ q̄ diligit filiū corripit illū. Itē dicit q̄ dictum facile se q̄ m̄ltitudo Nota g. q̄ di. q̄ naīa hu manā pna est ad malū. Itē notat q̄ q̄s p̄t se ipsū purgare et cum minoribus z̄.

De testibus.

Copurgator iurare d^z de credulitate h̄ ē tātū dicere q̄ d^z iurare q̄ credi purgādū ve ru iurare. quia als vt d. g. anceps incurseret periurium ad quod nemo compellitur. z̄.

Accedens

Infamat⁹ publice de irregularitate debz canonice se purgare. vel sic. Infamat⁹ sup defectu nataliū si vult p̄moueri d^z p̄mo se i depurgare. vidē glo. que docet qualit̄ q̄s debet se p̄bare nō esse filium sacerdotis vel nō illegitimum cum illa sit negatiua. z̄.

Cum dilectus

Sup notorio criminē et pendente causa criminū corā delegatis pape purgatio sup illis ab ordinario recepta nō val; neq; tenz

vel sic ex quo causa est cōmissa iudicib⁹ dele gatis purgatio p̄stata corā ordinario tenere non potest. Notat h̄ glo. q̄ ordo iuris serua ri d^z in inq̄litōe p̄cipue circa clīcos sclāres.

Elcepimus.

Forma purgationis indiscrete oblitera non admittit. s^z ei⁹ loco alia surrogat. vel sic. Mō sufficit plato q̄ criminib⁹ infamato iurare cu se purgat q̄ sit imunis de illis crib⁹. s^z iura re d^z q̄ p̄mōtōne suā illa crīa nō cōmisit Nota gl. que tāgit de vicio icōmīne q̄ pau ci sunt immunes.

Titulus. De purgatione vulgari

Eura suscepti.

Supreb⁹ ecclie vel alijs duella siue purgationes vulgares nō sūt aliquen⁹ faciende. Nota gl. q̄ fabricāte diabolo facte sūt purgationes vulgares Itē q̄ de tēp̄ari non d^z

Significantibus.

Spoliati ex eo q̄ in vulgari purgatione succubūt restituunt si vitas in cōtrariū detegat. Nota gl. que di. q̄ sīnia lata q̄ trāsluit in rem iudicatā facit ius in p̄tes. Itē tāgit gl. q̄ sīnia p̄t reuocaril; nō sit appellatum. z̄.

Bilecti filii.

In pueris de nouo nō est vulgaris purgatio indicēda vel exercēda. Nota gl. q̄ tan git q̄ miti⁹ agendū est cu illis q̄ nouit vene rūt ad fidē. q̄ nōdū firma radice sūt plantati. Itē dicit nō tēp̄abis dñm deum tuum. z̄

Titulus. De iniurijs et dam. dato.

Si rixati

Ledens primuz suū lapide vel pugno si mortu⁹ nō fuerit. s^z iacuerit in lecto ledēs o peras ei⁹ et expēlas i medicos restituat Nota gl. que di. q̄ difformitas in estimatiōz nō venit. q̄ liberū corp⁹ estimatiōz n̄ recipit z̄.

Si quis apperuerit

Fodiens cisternā et ipam aperiēs si ipaz

nō cooperuerit et bos vel asin⁹ in ea; cecide rit alter⁹ reddet p̄ciū iumentoꝝ qđ autē mor tuū est ipsi⁹ erit. Et dicit glo. hoc ver⁹ si fode rit in loco publico. sec⁹ si in loco p̄uato. zc

Si bos alienus.

Si bos alien⁹ cornupeta eēt ab heri et nu diu sterti⁹ et nō custodiuit eū dñs su⁹ reddet bouē p̄bouē et cabauer integrū recipiet. Illo rat glo. de dāno per negligentiam dato

Si leserit

Si q̄s leserit agn⁹ vel vineā alii⁹ et dimise rit iumentū suū ut d̄pascat alienap dāno esti matōz restituat nisi dando sial vel libera re seipsum.

Si egressus

Si ignis egressus cōprehēderit aceruos frugū siue segetes statēs in agris reddet dānu q̄ ignē succenderit. vide gl. q̄ di. d̄ negligētia et q̄ de pungētib⁹ omisit nō d̄ eēi culpa

Si quis domum.

Qui domū vel area; cuiuscūq; incende rit voluntarie sublata vel incensa oia restitu at et tres annos peniteat. Illo rat glo. q̄ dic̄ se cus hoc casu. si contra voluntatem factū fu erit et si nibil de contingentib⁹ omisit nō d̄ eēi culpa

Olim scribentib⁹

Secularis ptas q̄ bāniuit plati p̄ ecclia sticū iudicē est de iniuria pecunialitē p̄dēna da. Illo rat gl. que tangit q̄ līter expēse et dāna debēt tarari. Itē qualitē d̄ intelligi mone ta v̄sualis et si v̄sualis non apponat de q̄ mo neta tūc d̄ intelligi. zc. et qđ si p̄les ēēi mōete.

In nostra

Qui iurauit restorationē dāno q̄ nō p̄tere expēlas p̄t petere iuramento in aliquo non obstante vide glo. que distinguit inter dānum circa rem et dānum extra rem

Si culpa

Ista decretalis est gregoriana et ponit q̄ bus modis dānum alijs interrogatur v̄l m̄uria et quando quisenetur v̄l non. Et gl. est notabilis in bac materia.

Titulus. De iniurijs.

libro sexto.

Et si pignorationes

Beplarie cōtra p̄sonas ecclasticas cōce di vel concessē nō debent extendi p̄tra faciē tes n̄li revocēt infra mensē singlāres plo ne sūt excoicati vniueritatis iterdicte. Illo ta gl. q̄ dicit q̄ vulgaris locutio et qđ vulgus loquitur est considerandū. Item dicit glo. differentiam inter p̄cedere et extēdere.

VI. De penis.

Ea que frequenti

Idēccata q̄ frequēti p̄uaricatione iterat frequenti s̄nia cōdēnēt. Illo rat gl. q̄ quotiēt quis deliquit totiens puniri debet. Et sic q̄ tiens clericus in delicto repertus fuerit tōns pena ab eo exigi debet.

P̄presbiteri

Istud. c. dicit qđ faciendū sit de pena quā soluit interfector presbiteri. vel sic. Interficiens prelbiterū punitendus est et pene ps ecclie cui presuū alia ps pro eius anima distri buitur. b. d. Illo rat gl. que di. Qui vostāgit me tangit. Item dicit q̄ episcopus non lūcratur penas quas recipit. zc. sed ecclia. zc

Licet iuxta

Archidiaconi et alij plati q̄ in criminib⁹ d̄pēsare non possunt penā pecuniariā imponere non possunt vbi a iure alia statuit. b. dicit. Illo rat glo. que disputat an pena pecuniaria in delictis exigi posset.

Calumniam

In pecuniarijs causis vici⁹ in expēs p̄dē natur victori n̄li s̄nia pro absente ferat. Illo rat glo. que tangit q̄ calūniōse a ḡes efficiunt infamis. Itē si apparet de mala fide a ḡemis

Quod in dubijs.

Deponunt clericī pugnantes et ab pu gnām alios excitantes. vel officium in nau exērcētes. et gl. videt istud intelligere bēllo iniusto quia in bēllo iniusto licitum est exborari ad bellum.

Tue discretionis

Clericus in magno crimine defensus de
positus in monasterio detruditur ad agen-
tium ibidem perpetuo penitentiam.

Constitutus

Reuter ptabentium exigere potest pena
ad inuidem compromissam cum uterque venit
dictum. Nota gl. que alle. quod non suanti fidem
non est fides bona. Itē dī. quod ultima mora nocet.

Super his

Clericus ex sola captione infamia non est
Nota gl. que dī. quod genere pene non infamat per
se nisi sua procedat. Et vide h̄ doc. quod notat hic
de duplice infamia iuris et facti h̄ loquitur
de infamia iuris.

Suam ad nos.

Qui debet certa die soluere quantum sub
pena si soluit parte ad penam integrā non tene-
tur. Nota gl. que est notabilis in hac matia
et distinguit quando pena asponitur in ali-
quo dando vel aliquo faciendo.

Elo aures

Vassalli qui interficiunt epum sunt om-
nibus que tenebat ab ecclia spoliandi nec se
eis aliqua ultra ab ecclia transferenda. Nota. g.
quod plus dicit quod omnia alia bona sua sunt tra-
denda ecclie. z.

Bilectus filius

Qui conuincitur de mendacio contra v-
ba iudicis commiso a superiori punitur. Et di-
cit glo. istud verum cum litigato temere di-
cit p̄tra iudicem et iudicis assertionem rupi-
ta cum iudex ostendit pacta.

In quibusdam

Idatrom aduocari vel vice domini in ec-
clesiis plus sibi vendicantes quod iura permis-
tunt per cen. eccl. compescuntur. Et si per se vel per
alios mutilarint vel occiderint clericos pri-
uantur iure quod habent in ecclesia et usque ad
quartam generationem non ordinantur si
ne dispensatione nec ad religionem recipiunt.

Grauem capituli

Bono exercitato manete subditi ad fidelis-
tatem non tenent. Et si logo ipse sic manes moi-

tus iuri non per ecclesia ab ipso debitis et modis
absoluat. Nota gl. de illo quod stat pannū i ex-
coicatione. Itē notat gl. quod in penis infligendis
babetur respectus nobilitatis. z.

Cl. De penis. II. sexto

Romana ecclesia

De veteri iure potest archiepiscopus cum in
provincia iurisdictione suam exequitur pu-
nire notarios iniuriantes sibi nuncius suis
et familie sue si per id sua iurisdictione impedi-
tur ales non nisi consuetudo amplius tribu-
at. sed bodo tales iniurias tunc punit etiam
si per has sua non impediatur iurisdictione.
vide glo. quando quis potest esse iudex
in propria causa.

Degradiatio

Ista clementina docet in primis quibus assi-
stentibus hieri debet degradatio. Secundo
quibus vestibus ornamentiis libris et instru-
mentis in degradacione si at expoliatio. Ter-
tio quibus ubi utriusque degradans. vide glo.
que querit an degradatus officiat.

Quamvis.

Quamvis carcer inuentus sit ad custodi-
endum reos potest tamen episcopus puni-
re clericos conuictos pena temporali vel per
petua ipsos carceri mancipando. Nota. g. de
carcere et de pena temporali et perpetua quae
telliguntur per talia verba.

Ubicunqz

Ubicunqz pena polteris imponitur tempora-
lis vel perpetua talis pena non extedit
se ad serum femininum. nisi hoc specialiter co-
ueatur in iure vel in pena sic imposita

Felicis re.

Ista decim. in prima parte ponit penam in sequenti
uz aut capiētiū aut pecutiētiū cardiales et eorum
socios. Itē in scđo punit eorum filios et nepotes.
Itē in tertio iōnis peculatorib⁹ penā addit. quod
potest ponit quā satisfactō facere debet postquam
fuerit absolvit. Itē tractat dñ nudis p̄siliariis
vel fauētib⁹ buic criminis. Itē punit in sequentes
fāliares p̄pē vel cardiales clericos vel religiosos

Cl. De penis. in cle.

Si quis.

Mercuties epm capies baniēs vel h mā
dās vel ratificās soci⁹ v⁹ p̄siliari⁹ fautor ⁊ de
fēlatoz cū suis posteris ⁊ cūras i h delinquēs
re⁹ officiales penis varijs p̄ cœliū puñiunt

Abulitorum ad nos

Modocurātes capi viros ecclesiasticos vt re
nuncient beneficijs. vel vt citati nō veniant
ad curiā preter penā quā p canones atiqs
incurūt. si sint plati a pceptione fructu⁹ p
triēniū sūr suspēsi. Inferiores vno bñficijs sūt
p̄uati. Eandē penā incurūt ipsi citati q̄ se ca
pi p̄curant. Religio etiam sic facta non te
net. et si p̄platos recepta fuerit v̄l ratificata

Epientes

Ista cle. excōicat religiosos mēdicantes
transgresores p̄stitutionis bonifa. de exces.
prela. c. vnicō. li. vi. Itē oēs religiosos q̄ in ser
monib⁹ vel alibi p̄ferūt aliq̄ vt retrabāt p̄plz
a solutione decimay. q̄z solutionez certis die
b⁹ et in p̄fessionib⁹ suadere tenent sub certis
penis q̄s incurūt nisi sint tales q̄z monaste
rij vel ecclīsā cōpēnt p̄cipe decimas. Et etiāz
ista cle. excōicat violatores decretal' p̄me. de
lepus. li. vi. ⁊ absolutiones papē resuat. vide
glo. que dicit de multiplici suspēhōne.

Titulus. De peniten. et remissionibus.

Amanifesta

MDeccata manifesta publica ⁊ nō occul
ta correctione corrigenda sunt. vide gl. q̄ diē
q̄ predicta vera sūt. siue peccata fuerint gra
via. siue levia vt sedetur scandalum.

Qui presbiterum

Ista decre. ponit penitētiā interficientis
sacerdotem. qz. xii. annis penitebit. et h intel
ligendū est si temere h facit. Itē carebit cīgu
lo militie ⁊ carebit vrore. Nota gl. que tāgit
quēdā crīmina que impēdiunt matrimonī
um contrabendum. z.

Significavit

Cōsideratis circūstātijs penitētiā iponi
tur bis qui occidendo excesserunt. vel sic. Co

sideratis circūstātijs arbitaria penitētiā ē
indicenda et qui se defendendo modū exces
sit. b. d. Nota gl. que tāgit q̄ penitētiā est ar
bitaria ⁊ in ipsa p̄uari dī mia ⁊ q̄m q̄z quis
aliquid facit bono zelo. tñ excedere p̄t ⁊ puni
ri. et est mitius agendum cum aliquone a
servitio ecclesie trabatur. z.

Quod autem

Remissiones siue indulgētie nō p̄sūt nō
subditis remittentiū nisi proprii indices id
concedant. vide gl. que querit ad quid valēt
indulgentie.

Quod quidam

Nō est vere penitētiā qui peccādi animū
nō deponit recipi tamē eius confessio. ⁊ diē
glo. q̄ talis penitētiā non est vera. i. fructuō
sa quo ad vitaz eternam tamen valet. z. ve
in glo. que ponit tria que operatur talis co
fessio. et vltimo. quia Deus citius illustrabit
cor suum ad veram penitentiam. de penitētiē
distinctio. v. falsas. z.

Licet tam

Qui er penitentia in pane et aqua certo
die telunare tenetur propter panis carenti
am alijs cibarijs vni potest non tamen
ad delicias. Nota glosam que dicit q̄ cibis
non prohibetur. sed abusus. z.

Quesitum

Sacerdotes greci op̄ā dantes vel scienē
opp̄sionē filiorū. p̄curātes ab officio altaris
suspēdunt ⁊ si h p̄publicū ē publice penitebit
di. gl. q̄ iudei nolūt intelligere vrbī agāt et
tāgi de negligētiā ⁊ publica penitētiā z.

Deus qui

Sacerdos arbitrii dī penitētiā fm q̄n
titatē excess⁹ ⁊ penitētiā p̄tioz ⁊ als circūstā
tiās. vide gl. q̄ diē nouitas detrabit iuri. Et
circūstātiā aggūat peccatū ⁊ q̄ paulan⁹ lū
pus comedit agnum.

Officij

Audiē p̄fessio mulieris q̄ sibi p̄tū alienū
supponit vel ppuz de adultio suscepit ⁊ h n
vult marito suo detegere. Nota h glo. bñt
dicta dictoz an filii tenēt credre m̄rib⁹ h cāu

Moua quedam.

Abbatisse nō pñt moniales bñdicere ne
qz iparū pñssiones audire nec euangeliuz
legere vel publice pñdicare. Nota gl. que est
in hoc singularis, que docet qualia potest
mulier exercere et non exercere.

Quod in te

Te generalis interdicti pñeditur penitē
tia et viaticū morientibus clericī q̄ suauert
interdictū pñt cū silentio in cimiterio sepeli
ri. In puerualibus ecclīs clīcī bini et bini
pñt dicere horas peregnis et cruce signatis
tempore interdicti potest penitētia iniugi

Omnis vtriusqz sexus

Quilibet xpianus tenet ad min⁹ semel i
pascha oīa sua peccata simul suo ppō sacer
dou pñteri et sacramētu eukaristie sumere
nisi ex rationabili cā de cōsilio ppri sacerdo
tis abstineat. Et si ppō sacerdoti er iusta cā
noluerit pñteri licētiam abeo cōfidenti alte
ri petet et obtineat. Item ponit penam sacer
dotis reuelatis peccatū sibi i. Mēsiōe dīctū

Cum infirmitas

Anteqz veniat medicus corporis vocād⁹
est medic⁹ animarum. Et nihil ea medicis
suadenduz vnde possit incurvare detrimen
tum aīe. Nota q̄ aīa est pñcīsor corpe, et all.

Cum ex eo

Mō debēt elemosinaz q̄storēs sine littis
pape vel dyocesani admitti. nec tunc propo
nāt ultra id qđ in ipsis lris pñneatur. Bpmo
et debēt eē modesti et a locis et expēi incon
gruis abstinere Bscdo. In dedicatione basi
lice ultra annū etiā in anniversario dedicati
onis et in lris indulgētariū pcessab alio qz
a papa ultra xl. dies remissio excedere nō de
bet. b. d. vlsqz in finē. Et ponit ista decretalis
formā quā solet papa in pdictis lris suqre et
dicit q̄ dio. Bm illam formam debēt lrās su
as moderare. Itē dicit de abusionib⁹ q̄stor
Itē dicit q̄t dies indulgentiaruz episcopi de
bent dare in dedicationibus ecclesiarum.

Mōstro postulasti.

Archieps pōt p suam puincā dīdere i
dulgētias ita tamē q̄ statutū generalis cō

cilij nō excedat. Nota gl. q̄ archiepūs l; nō
babet iurisdictionē pñtiosā in subditis epi
ipse babet tamen voluntariam

• Ile pro dilatione

Epi et inferiores exēpti pñt sine licētia su
perioris discretū libi eligere pñssorem. Nota
glo. q̄ pbiciūqz piculū timet dilatio atqz mo
ra vitanda est. Itē nota q̄ sacerdos cito cur
rere dī ad infirmū. Itē tangit an clīcī in fo
ro pñctētē sine lnīa lui epi alienum posuit eli
gere iudicētē sine pñssorem.

Titulus. De peniten. et remis. li. sexto.

Romana.

Archiepūs remēti nō potest dare pñtē
q̄storibus fabrice remēti. ecclē sup subditos
suffraganeoz suoz pñtēn questores ab eis
caritative aliquid petere nec dī archiepūs i
pcedendo indulgētias statutum pñlī gene
ralis excedere. Nota glo. sup vbo puincie.

Si epūs.

Si epūs dat subdito suo licētiam eligen
di pñssorem ille sic eleci⁹ nō pñ absoluere eli
gentem a casib⁹ epō specialiter reseruat⁹
nec aliqua potest pñctudine induci ut q̄s
sine licētia sui superioris posset eligere cō
fessorem q̄ eum posset absoluere vel ligare

Indulgentie

Indulgentie ab uno vel a plib⁹ epis in
dedicationib⁹ ecclīs pcessē nō valent si sta
tutū pñlī generalē excedant. Nota gl. q̄ dīc
an vtile per inutile viciatur

Titul⁹. De penitentia et remis. iii. Clemen.

Cum secundum

Bānatis ad mortē Bpētib⁹ pñia pcedi
bz. nec v̄z pñia pñueudo. Et locorū ordinari
os ad Brequēdū excitat. Nota gl. q̄ suspe
sus nō debet deponi sine licētia iudicis quā
iudex facilē pcedere deber.

Abusionibus

Ista clemē. in pma sui pte repetit pculuz generale d'qstorib'. n̄ admittēdī sine lū ap. v̄ dyocesanoy. Et addit p dyocesanos lrās ap. pdictoroz qstoz p̄us debere examiari. Se cudo ponit. viii. acr⁹ rep̄hēsibiles pdictoriū q stoz q̄s fieri pbibet et p̄ia p̄uilegia reuocat. Tertio delinquētes p̄ ep̄os puniri precipit. Mota ter. q̄ di. q̄ plerūq; aux subili vel falaci poti⁹ ingenio extor. q̄t urabboib'. Itē tā git ter. et g. de indulgētis a pena ra culpa. zc.

Titulus. De sententia excommunicationis

Super eo

Impubes q̄ pcussit clericū p̄ epūz absoluit. Qui ioco v̄l'cā discipline pcutit clericū excoicat⁹ n̄ est q̄ v̄o ex odio excoicat⁹ ē p̄ soluz papā absoluit. Tagit gl. an pat̄ possit filiū pcutere exntēi maiorib⁹ ordinib⁹. Et vi. doc.

M̄onachi

Monachos seiuicē pcutiētes absoluit abbas. vel sic. Absoluunt monachi p̄ abbas tem si seiuicē pcusserint. Itē in canonicis regularib⁹ et abbatis discretione deficiēte recurrit ad ep̄m. Mota gl. q̄ limitat istd. c. et di. sec⁹ si monach⁹ violētia fecerit prelato v̄l'clū co seculari.

Si vero

Hostiari⁹ q̄ clericū pcutit n̄ ḡuit ab ep̄o scopo absoluit. B̄ pmo. Officialis clericū delibera te pcutiētes p̄ solū papā absoluit. B̄ scđo D̄ercutieis clericū repellēdo suā iniuriā excōmunicat⁹ n̄ est h̄terio. Qui clericū pcutit inuētū cū matre uxore sorore vel filia turpi agēte et excoicat⁹ n̄ est. sec⁹ sicū remota. hoc q̄rto. M̄o. g. q̄ canō dolosos et violētos p̄uit

Si vero

Qui pcutit clericū pbabiliter B̄ ignoās excōmunicat⁹ n̄ est. cui⁹ rei dubiū purgat p̄ iuramentū et si iurare n̄ vult habetur p̄ excōmunicato.

M̄on dybium.

D̄ercutieis clericū v̄l' cuiuslib⁹ religiōis puerū incidit in canonē. M̄ota glo. q̄ dispu

tat de puerib⁹ q̄ sūt et degūt in mōasterijs et illis q̄ dāt bōa sua eccie et manet i domo. zc.

M̄ulieres

M̄ulieres et sui clīcos pcutiētes ab ep̄o absoluunt. Delicatib⁹ p̄iliū pape debet absolui. mādātes clīco pcuti p̄ absolutione ad se dē ep̄. mittunt. zc.

M̄odoro.

Excommunicatus p̄ injectione manuum in clericū. licet occult⁹ p̄ papam debet absolui. littera condepner n̄ eget diuisione. arguit glo. q̄ non valet penitentia sine satisfactiōne zc.

M̄ulli se

M̄odextu priuilegiis n̄ est excommunicato parcedum. v̄l'lic. etiam priuilegiati tēnentur vitare excommunicatum et pro unicōne manuum in clericū excommunicati sunt. b. d. M̄ota gl. que querit an papa cōmunicādo excommunicato incidat i canonē.

M̄arrochianos

M̄ercutiens monachū vel religionis p̄uerū denunciari et vitari debet donec absoluat a papa. M̄ota gl. que tāgit an monachus p̄tagere iniuriarū et dicit q̄ non. zc.

Ex tenore

Hic ponit forma absolutionis eoz q̄ in itiunt manus violētas in clericū. M̄ota glo. hui⁹ capli que ponit q̄nq; casus in quib⁹ l̄z percutere clericū. fallit tamen fī aliquos in quinto casu.

Be cetero

Incident in canonē q̄ in clericū manus iniecit violētas si capitale b̄z inimicicias ita q̄ sine piculo aplīco aspectu lep̄nitare n̄ p̄t absoluit a suo ep̄o q̄n tñ p̄tire debet.

Ad hec cum

Cū absoluōz excoicati papa b̄legat mādat cautionē recipi de stādo mādatis ecclie M̄o. gl. b̄c. q̄ vult q̄ rescp̄tū d̄z eē obiectū fī stūliū curie al's reddit suspectū. Itē q̄ solget argumētari ab eo qd̄ fieri p̄suavit

Ea noscitur.

Excōicat⁹ pp̄t manū iniectionē i clericū si paup̄ sit vel diues p̄ papā vel legatū d̄z ab solui. Fallit i muliere sene iſirmo et munula to qui per ep̄um absoluuntur z.

Cum non ab homine.

Ante denūciationē vitandus est excōica t̄nisi forſitā sit occult⁹. Sc̄do di. q̄q̄ inſicit clīcū p̄tēnētē habitu⁹ et enormib⁹ ſe imiſcēt excōicat⁹ n̄ ē. M̄ota gl. q̄ excōicat⁹ d̄z v̄tarī et q̄n̄ n̄. Itē di. q̄ ex pſona augetur delictū. z.

Cum desideres

Iſtud c. tria di. Primo di. q̄ añ absoluti onē cōicandū n̄ ē excōicato l̄z iurauerit ſta ſe mādatis ecclie v̄l ſe cōposuerit cū offeſo et h̄ vult p̄ma p̄s et v̄tia. Sc̄da di. q̄ infama to de excōicatioē cōicandū n̄ ē niſi ſe purget vel abſoluat ad cautelā. M̄ota gl. q̄ ill̄ d̄ q̄ d̄z alij p̄fibere ip̄e h̄ facere n̄ d̄z. vide etiā glo. q̄ ponit caſ⁹ in qb⁹ l̄z cōicare excōicatoz ponit h̄os v̄lus. h̄ anathema ſolut ne poſſit abeſſe. utile lex. humile. reſignata neceſſe

Veniens ad ap.

Sacerdos ibantē diuinū officiū p̄t ab ecclie expellere ſine excōicatioē pena ei ſi illi fuerint reglares. M̄ota gl. q̄ ſola temeritas et violencia notant in. c. Si q̄ ſuadente. z.

Peruenit ad nos

Iſta dēc. l̄z breviſitt̄ pp̄t m̄liuſplicē eius intellectū n̄ ſumaf videt ſi dicere q̄ arbitrio epi abſoluēdi ſit q̄ clīcī ſeuē vel modicā irrogant iniuriā. z.

Significavit

Clīc⁹ q̄ ſciēt et ſpōte cōicat excōicato a pa pa in diuis excōicat⁹ ē maiori excōicatioē et p̄ papā abſoluēd⁹. vide gl. q̄ exponit iſta dēcra. et doc. dicūt q̄ intelligit ſolū d̄ excōicatoz a papa.

Tua nos

Excōicat⁹ p̄ iniectionē manū in clīcū v̄l i cēdarij p̄blicatoz p̄ ſolū papā abſoluunt M̄ota gl. que ponit diuam in man⁹ violen‐ tas et temerarias. Itē di. q̄ ſm leges incendi ariſigni trađunt

Ad eminentiam.

Legati miſſi de latere pape p̄nt abſoluere excōicatoz p̄ violēta manū iniectionē in clīcos M̄ota gl. q̄ dicūt legati miſſi de late tremittit. Itē dicit. q̄ ex officio legatioſis abſolute re poſſunt.

Et nobis fuit

General' excōicatio n̄ ligat niſi ſubditos excōicatoz p̄ferentis. M̄ota glo. que dicit q̄i baſ generali forma v̄boz noiat̄ intelligit excōicati q̄ ſuſū fecerit tanq; exp̄ſſ noib⁹. z.

Conqueſti ſunt.

Qui cū effractioē ſpoliat eccliaz excōicati ſi ſit et p̄ denūciatioz p̄ ſolū papā ſi ſit abſoluēdi. gl. videſt ar. h̄ q̄ violatores eccliaz ipſo iure ſi ſit excōicati. h̄ p̄ni videtur. s.e.tua.

Terpendimus.

Clericus ſe immiſcendo ſecularibus negocij et ſeuis amittit priuilegium ſuum et ſine monitione precedente. M̄ota gl. que iāgi q̄liè cleric⁹ ſeipſu priuati priuilegio ſuo z.

Universitatis.

Elbas qui facit monachum per laicuz verberari excommunicationem incurrit. ſi cut ille qui de mandato eius percutit. vide gloſā. que dicit hic q̄ executor considerare non babet an ſententia ſit iusta vel iniusta ſed debet facere officium ſuum. et gloſa alleg. z.

In audiētia

Clericus potest ſine pena excōicationis p̄berari ſi ter monitus abſtinere noluerit q̄ deferat arma militaria. M̄ota glo. q̄ videtur diſputare an et q̄n̄ fit iniuria clīco matrimo‐ nio militi atq; milieri i bitu meret cali repulſus.

Quod de his

Iſta dēc. videt iā gere caſ⁹ in qb⁹ ipo iure q̄ ſe excōicatioz icurit p eo q̄ man⁹ violen‐ tas iniecit i clīcū et abſolu possit ab alioz papa. ſi i mortis articulo. Itē q̄a paup z.

Em pro cauſa

Ex plib⁹ caſis excōicat⁹ ſi ex una caſa ſuerit abſolut⁹ alijs caſis ſupp̄ib⁹ atq; tacitū ſi alijs ma‐ net excōicat⁹. q̄r vt d. g. ral' abſolutō p̄ ſurrep‐ tōe ſit obiēra. et vide. g. b⁹. c. q̄ eſt in hac ma‐ teria notabilis.

A nobis sepe

Excoicat⁹ in q̄ euidentia s̄iḡ x̄itōia ḡsp̄
ruerit i morte p̄ morte absoluēt ab eo a q̄ vi
uēs fuerit absoluēd⁹ Hedes tñ ipi⁹ latissime
re cōpellūt. Tāgit. g. dñaz q̄lit q̄s p̄t absoluē
p̄ morte tñō baptisari. Ite tāgit. g. q̄ H̄cāu
quilibet absoluere p̄t etiam laicus. zc.

Muper a nobis

Betines clicū in carcere v̄l in vincul⁹ et
sine aliq̄ lesione corporali excoicat⁹ est H̄ primo
Scđo dicit q̄cōicans excoicato scienti crie
excoicat⁹ est maiori excoicatione et absoluē
v̄l a suo excoicatore vel supiore cū iuramē
to. Ite cōicās extra crimē recōciliari p̄t ab
ordinario vel a simplici sacerdote M̄ota. gl.
q̄ di. q̄nō refert H̄cāu an q̄s cōpedib⁹ v̄l pa
rietib⁹ teneat. Ite di. q̄n̄ q̄s ex p̄silio obligat.
Ic̄ q̄n̄ faciēs als n̄ fuiſſ factum

Quod in dubijs

Null⁹ v̄z cōmunicare excoicato exceptis
p̄sonis q̄ in sequēti. c. p̄tunēt. l. xij. q. iii. i. c. q̄niā
multos. M̄otat gl. q̄ q̄nq̄ p̄mittit alicui ut
possit tāgere licet nō possit ingredi illa.

Inter alia

Excoicato cōicare tenent q̄ p̄us sibi erāt
ad familiare obsequi⁹ obligati. alij v̄o cōica
re nō tenent licet in q̄busdā casibus possint
M̄o. ter. q̄ ad papā p̄tinet iuris interpretatio

Cum illorum.

Qui excoicat⁹ maiori excoicatione scient
recipit ordines deponēd⁹ est. si ecclie sc̄laris
Si reglaris ab ordine ē suspē⁹. Qui igno
rātius et factūr excoicat⁹ recipit ordines si ecclie
sc̄laris dispelat cū eo sol⁹ papa. si regula
ris abbas būmō fuerit p̄babil⁹ ignorantia

De monialibus

M̄oiales excoicatas p̄ manuū iniectioē
absoluēt ep̄s. M̄ota gl. que vult docere q̄ et
q̄lia mulieres nō p̄nt exercere. q̄a nō possint
absoluēre neq̄ benedicere.

Si vere

Scđm Jo. an. Si locati opaz p̄s dale sol
uisti p̄ciū v̄l ei⁹ p̄tēz postea ille excoicet ad
latissimēd⁹ ubi posses sibi licite cōicare i re
locata. M̄ota ter. qui dicit q̄ debitum ab ex

cōmunicato licite peti potest.

Ut same

M̄o. r̄pt̄ H̄ p̄mo. Scđo di. q̄ laici d̄ platoz licē
na capē p̄nt clicos r̄ad iudicū ducere

Contingit interdum

Excoicat⁹ est q̄ in latissimē p̄cedētis in
iurie in clicū etiā volētē man⁹ iniecerit. et ar
guit H̄ gl. q̄re H̄ casu dicat clico fieri iniuria
cū volēti nō sit iniuria. Ite tangit gl. an cler
cus excoicatus perdat p̄uilegium

Relatum est

Seru⁹ excoicat⁹ p̄p̄t manuū iniectioēz c̄
clicū mittit ad papam absoluēd⁹. et si dñs n̄
fuerit in culpa et ḡuedānū ex H̄ fecit in frau
dēe⁹ ab ep̄o absoluēt nisi enormis fuerit lesio

Sacris

Qui p̄p̄ticipatioēz factā cū excoicatis
cū suis p̄cipib⁹ excoicationē incurat nō est
p̄p̄t ipugnationē eoz absolut⁹. M̄ota glo. q̄
tāgit de eo q̄ voluntarie cōicat excoicatis

Sicut nobis

Qui dīc se absoluēt a papa ei n̄ creditur
nisi H̄ p̄bet et r̄las sue absoluētis oñdat. Et
intellige hoc verū in foro contētioso. sec⁹ in
foro penitentiali. zc.

Ider tuas

Si excoicat⁹ ab ep̄o ad metropolitanū
appellat metropolitan⁹ p̄t ipm absoluēre ni
si suffragane⁹ deserēt ep̄o illū absoluēdū re
mittat et remittere tenet si notori⁹ est excess⁹
H̄ p̄mo. Scđo dicit q̄ excoicat⁹ an absolut⁹
onē n̄ audīt volēs excoicationēz pbare in iu
stā audīttamēsi vult illām pbare nullam

Si aliquando

Si papa in suis lris aliquē excoicatū sa
lutat n̄ p̄p̄t illū absoluēt. M̄ota gl. q̄ excoica
ti salutādī nō sunt. Ite q̄ ḡuis est pena inter
boies ee⁹ et eoz carere p̄sonis.

Officij

Excoicat⁹ a p̄lib⁹ platiñ restituēt cōione
si ab vnotatū absoluēt. M̄otat glo. q̄ excoic
at⁹ p̄t itez excoicari. Ite q̄rit gl. q̄liter iste d̄s

absoluti qui in pluribus ē.

Responso

Eccōicatis et interdictis p̄t p̄dicari v̄bū dei. et tpe generalis interdicti p̄cedit baptism⁹. Affirmatio in frōte et p̄nū moriētiū. Et nota gl. q̄ di. q̄ h̄ dno sacramēta recipiunt in interdicto semper ē.

Inquisitioni

Si p̄iunx scit ipedimentū m̄rimoniū p̄ certō n̄ d; reddere debitu. s̄ poti⁹ excoicatoz pati. Reddet aut̄. s̄ n̄ exiget si h̄ credit ex probabili cā et discreta. s̄ si ex leui et temeraria cā h̄ credit reddere et exigere d;. Nota gl. q̄ dic̄ q̄ l̄scā h̄ casu d̄r pbabil. s̄ si viderit pl̄guinen

Contingit

Clericus si a pl̄ato suo terminat⁹ non resiliuit babitu et tolurā pdit p̄uilegiuz clīca le. Nota q̄ ip̄o facto renunciat q̄s p̄uilegio suo. Itē q̄ p̄uilegiū clericoz factū est in odiū laicoz et fauore clīcoz ē.

In presentia

Ab excoicati denunciatiōe repellit q̄ nō p̄ monuit et illi cōicauit. Nota glo. q̄ denunciāns d; p̄mo monere illū quē vult denuncia re. Et q̄ q̄s p̄ patētiā pdit bñficiū exceptiōis

Quante

Excoicat⁹ est qui cū possit p̄hibere clīcu z v̄berari et hoc dimittit. Nota g. q̄ vult dicere q̄oēs illi peccāt q̄ p̄nitaliū defēdere et ipm̄ n̄ defendūt iuxta illud nō caret scrupulo. Itē qui nō p̄t defēdere factio defēdat clamore.

Sacro approbante.

M̄relat⁹ excoicare nō d; subditū nisi ad monitōe p̄missa et ex manifesta et ratiōabili causa et p̄faciēti pena iponit. Scđo puni s̄ b̄tituz q̄ falso p̄qrit se excoicatu z iniuste. Tertio qd̄ iuris si pl̄at⁹ dices se errasse vult exco municatiū absoluere et aduersari⁹ appellat. et vide glo.

Mouerit

Ista decretalis excoicat hereticos et eorū fautores et ceteros q̄ suari faciūt statuta edi

ta et consuetudines introductas libetatem ecclesie nisi ea et eas deleant de libris suis. in fra duos menses post buiusmodi publicatiōem faciant amoueri. Itē excoicat. statutarios. sc̄ptores. consules. rectores. et Consiliarios. et iudices. ē.

Canonica

Statutum de regularibus excoicatis p̄ injectione manuu p̄ suos platos absoluendis ad hospitalarios ierosolimitanos exten ditur eorum p̄ores ipsos absoluāt. vide ter. et glo. q̄ dicunt sumariū verū nisi lesio fuerit enormis

Super eo

Excoicatus vel suspensus ppter scandalū vitanduz absoluīt absqz iuramento dūmō manualem prestiterit cautionē. Nota ter. q̄ interdū p̄sideratis locoz et temporū q̄litatib⁹ securitati ē aliqd̄ detrabēdū. et gl. all. p̄cor.

Venerabili

M̄relato iuramēto absoluīt q̄s ad caute laz cū de virib⁹ inīe dubitat. vel sic. Ita iurat in absolutione a suspenz. ut iurat in absolutione ab excoicatione. vide gl. ē.

Grauem.

Excoicant officiales locoz in qb⁹ sūt statuta p̄tra ecclīastīcā libetātē nisi faciat illa deleri et statutarij sunt feudi ecclīasticis p̄uati. Et di. glo. h̄ verū nisi in fra duos menses statuta deleant.

Cum voluntate.

Qui excoicatu z alloqt̄ de illis q̄ p̄tinēt ad salutē et si v̄ba inueniāt q̄ salutē respiciūt s̄ indirecte excoicat⁹ nō est. Scđo dicit q̄ p̄ dicatores p̄sertuz q̄ als sustētari n̄ p̄nt ab excoicatis seu deūnētibus aliena elemosinas recipi p̄nt. Tertio di. et p̄oīt alīq̄s calīs i qb⁹ p̄ cutiēs clericū excoicatus non est.

Si concubine.

Cōicās excoicato i crīe dānato excoicat⁹ ē maiori excoicato. Nota gl. q̄ di. q̄ inīa p̄pter p̄cipatoz i crīe ligatillū p̄tra quez lata nō fuit. Et p̄oīt g. silē et alle p̄cor. et solet istud c̄pluries ad h̄ allegari

Buobus.

Excoicatus minori excoicatioe alii mio
ri excoicatioe excoicatu absoluit si bochabz
in p̄uilegio. De isto arguit glo. q̄ quia p̄ua/
tus sacramētis alii ad sacramenta restitue
re non potest.

Ipermittimus

Cā p̄ficiendi corp̄ dñi p̄ infirmis licitus
ētpe iterdicti semel in ebdomada celebra/
re. Motat gl. q̄ in Bcaplo nō attēdit fauor p̄
sonarū sed sanctitas corporis xp̄i.

Quamvis

Licet excoicatus p̄ injectioe manū leso
satisscerit n̄ pt absolui nisi p̄ se.ap. nisi excu
se pp̄ calib̄ h̄ in tex. nueratos. s. infirmitatis
periculo mortis et inimicicie.

Si quem

Qui excoicat sub hac forma v̄box illuz
excoico vel eū p̄fero excoicationi s̄nie tāl nō
minoris et iā maiori s̄nie excoicationis cense
tur innodat. Et intellige pdicta a iudice suo.

Idueris

Idueri q̄ inciderūt s̄niā canonis si āte
pubtate vel p̄petierint se absolui dio. pt eos
absoluere ppter defectū etatis pp̄ quem ri
gor est mansuetudine temperandus.

Titulus. **D**e sententia excom. li. sexto.

Cum medicinalis.

Judex q̄ excoicat suspedit vel inēdicit in
sc̄pus hoc faciat. Cām p̄scribat. Et reqlitus
exēplū s̄nie trahat infra mēsē q̄ p̄feccerit per
mēsē ab ingressu ecclie et diuinis est suspēs.
Relaxabit illa s̄nia p̄ sup̄iores absq; diffi
cultate. Et p̄dēnabilit lator in expēnsa et alit pena
puniend⁹ v̄digna. Si sic suspensi celebrant
vt p̄us sunt irregulares nec absolūtū ab alio
q̄z a papa. Tagit gl. q̄ in s̄. ex. exp̄mēda ē cā.

Solet

Qui pettit absolutoz ad cāntelā dicēs ex
coicationis s̄niā i se latā ēē nullā absoluet
cuiusq; pdictōe nō obstante nisi dicat et p̄be
tur infra. viii. dies excoicat⁹ p̄ manifesta offē

sa. Qui p̄bat se excoicatu p̄ a sp̄el. pbatione
p̄dēte i iudicijs euitabit extra iudiciū v̄o n̄.

Statuimus vt

Excoicatio lata in p̄cipātes excoicatiois
in locutione canonica mōitione nō p̄missa
nō tenet. Motat g. que monito dicat canōi
ca et tagit q̄ operat excoicatio minor. Itē tā
git de ep̄o communicante excommunicato

Quia periculosis

Quia p̄iculosū est q̄ ep̄i et eoz sup̄iores
ppter executiōz p̄tōfical officij ip̄o facto in
ēdicti v̄elsuspēsionis penā incurrit statui
m̄ ut alic⁹ p̄stitutōis vigore ip̄o iure p̄dictā
sen. nō incurrit nisi de ip̄b in p̄dicta p̄stitutōis
one fiat mentio exp̄resse. zc.

Romana

Ista deē dīc. v. p̄rio q̄ archiep̄snias lataſ
a subditis suffraganeoꝝ n̄i h̄ babeat de co
suetudine nō relaret. Secō dī. q̄ general ſe
tētia archiepi ligat tātūz subditos. Tertō q̄
p̄ preteritis vel p̄nītib⁹ culpis monitōe non
premissa ab eis lata s̄nia est iniusta. Quar
to q̄ p̄ futuris culpis vel iā cōmissis. n̄i ſa
tillaciāt excoicari nō debēt n̄i mora. culpa
vel offēla vel alia iusta cauſa ſubli. Quinio
q̄ in v̄niuersitatē vel collegiū nō ferat exco
icationis ſen. ſed in illos q̄ culpabilis extiterit

Bilecto filio

Mrelat⁹ p̄ p̄sonā ac potentia t̄pale t̄pali
et ſp̄uali gladio. ſ. cēſure ecclie. ſe tueri pt. Mo
ta glo. q̄ tagit q̄ q̄libet pt ſe et ſua defendere.
Itē q̄ q̄libet tenet p̄mū ſuū defendere Item
in fine dicit glo. de dupli gladio. ſ. defēſiōis
et executiōis iustitie et loq̄i iste tex. de gladio
defensionis et nō executiōis q̄dē iudicium.

Venerabilibus

Excoicatos a subditis suffraganeoꝝ ar
chiepi n̄ p̄nt absolueret excoicatos a ſuffre
ganeis vel officialib⁹ b̄n̄ absolueret p̄nt ſi ad
eos fuerit appellatum zc.

Decernimus

Judices ſclares cōpellip̄nt et debēt p̄t ex
coicatos in eoz iudicijs teſtificari p̄p̄
cinari et agere nō p̄mitat. Motat glo. q̄ tagit
an excoicatus poſſit teſtamentū facere et de

notario excommunicato an potest instrumen-
tum perficere.

Constitutioni

Non valet excommunicatione lata in par-
ticipantes nisi motu fuerit notarii et de motu
canonica quod b[ea]t[us] dieru[m] in causa nisi necessitas
facti aliud suadeat.

Presenti

Beneficium relaxationis ad cautelam; lo-
cum non habet quo ad interdictu[m] si[n]ias i[n] ciu-
tates castra vel quilibet alia loca sive terras
generaliter promulgatas. Nota glo. que po-
nit differentiam inter excommunicationes
et interdictum.

Quicunq[ue]

Quicunq[ue] dat licentiam inuadendi pre-
latos propter sententiam excommunicacionis
quam tulerunt. sive eorum corpora res aut
bona inuaserint nisi predictam licentiam re-
integra reuocauerint. et nisi bona ablata re-
stituerint infra octo dies ipso facto sunt exco-
municati. et si spac[er]o duorum mensium in p[ro]p-
dicta sententia permanserint a solo papa de-
bent absolvi.

Si iudex laicus.

Si malefactor captus a iudice laico dic-
se clericum huiusmodi rei cognitio ad iudi-
cem ecclesiasticum spectat. Et si notorie vel
publica fama vel communis estimatione babe-
tur pro clero statim sit remissio. Idem si p[re]s-
sus se gerebat pro clero et modo depreben-
sus fuerit in habitu laicali. Si autem pres-
sus gerebat pro laico. licet modo in clericali ha-
bitu deprehensus fuerit non sit remissio do-
nec fuerit de clericatu probatum. Sed in te-
rim non eum iudex in nullo procedat.

Statutum

Non tenet suspensio vel interdictum latum
in principantes canonica monitione non pmis-
sa. Nota glo. que dicit quod hoc casu paria sunt
sententia excommunicationis et interdictum et
facit ad idem infra. e. Is cui. z.

Licet excommunicationis

Si der negligenter non per sequentis debi-
to tempore appellationem excommunicatio[n]em
postea lata non dualescit. sed poterit tunc de-
nunciari et debet virari donec de sententie nul-
litate docuerit. Nota glo. circa si. que arguit
an denunciatus sit censendus excommunicatus

Si clericos

Si relatus capi faciens et includens etiam
per laicos clericum nondum incorrigibilem ex-
communicatus non est. nec etiam ipsi capien-
tes. Secundo dicit quod tales clerici dant fide-
iustores de parendo iuri detineri non debent
nisi iusta causa id suadeat.

Si sententia interdicti.

Interdicto clero non est interdictus ipsorum,
nec eccl[esi]a interdicta ciuitate propter delictum
domini. ciues non interdicti extra ipsam audiunt
divina. interdicto populo singulares de po-
pulo intelliguntur interdictu[m]. hoc dicit in sua
ma.

Si ciuitas.

Interdicta ciuitate suburbia et circumferentia edi-
ficia dicuntur interdicta. Et interdicta eccl[esi]a capel-
la proxima et cimiterium proximum dicitur inter-
dictum. b. d.

Is qui in ecclesia

Celebrans scient in eccl[esi]a polluta sanguine
vel semine vel coram excommunicatis. irregu-
laris non est licet male agat. Sed quod scienter
celebrat in ecclesia vel loco interdicto irregu-
laritatem incurrit nec potest per alium quam
papam liberari.

Quoniam in baptismo

Tempore interdicti crisma ipso die cene
domini perfici potest. Et vide glo. que reddit cam
quia vetus crisma non debet esse usui nec de
illo debet quis crismari et deponitur sacer-
dos quod cum veteri vnguit. z.

Is cui est.

Cui interdictus est ecclie ingressus interdi-
cta est etiam dominorum celebrando et si cele-
brat irregulariter efficitur. Et si durante tali in-
terdicto decedat non debet in cimiterio sepeli-

ri nisi peniteat. Et sicut excoicatio sic ab officio vel ingressu ecclesie lata suspensio quia ipsius effectus per applicationem sequentem minime suspendunt.

Religioso

Religiosus absolvitur ab epo qui manu violentas iniecit in clericum in casu quod absolvit clericu secularē iniciens manus violentias in illū qui ingreditur religionem. licet religiosus ante professionem celeri non debeat. tñ excoicationē nō evadet.

Eos qui a sententia

Absoluti in casibus grauibus ab illis quod uitarat habent absoluere tpe necessitatibus debent cessante necessitate se superius suis pertinare quod si non fecerint in p̄stina incidunt excommunicationis iniam. Idem etiā dicendum est in illis qui absoluūtura delegatis vel legatis se ap. q̄ p̄ absolutionē debet se suis ordinariis pertinare et leso satissimacere.

Cum quis.

Iniciēs manus violentias in clericis tuo nomine absq; tñ mandato tuo si h̄ ratu; babueris excoicationē nō effugies. Et si inieccio tuo nomine non sit facta et qm̄; ratu; babueris excoicatione nō ligaberis

Alma mater

Tpe interdicti etiā sancti ad penitentiā admittunt nisi sint excoicati qui nō nisi in mortis articulo admittunt. aut cām dederint interdicto qui non admittunt nisi satisfiant vñcaueant p̄t pñt. Secundo dicit q̄ illo tempore misse et alia diuina officia sub pena distributionū sicut p̄mis ecclesiis celebrant ianuis clausis plane sine excoicatis et interdicis et sonitu cāpanarum. Tertio q̄ quaestio anno alte cū cāpanis et ianuis apud celebra ri potest. exclus excoicatis et interdictos admittere. ita tamen q̄ bi propter quorum excessū latum est non appropinquant altari in celis seruandum est interdictū. zc.

Titulus. De senten. ex com. iii Clemēn.

Ex frequentibus.

Religiosi etiam exempti violantes interdictū positi per se. ap. vel ordinariū loci vel generalem cessationem diuinorum factam per priuiale p̄ciliū vel eum qui hoc possit. puta per cathedralē vel matricez ecclesiaz loci excoicant sūt ipso facto. non obstatibus priuilegijs consuetudinibus puentiōnibus et statutis. zc.

Grauiis ad nos

Bñi ipales quod cogunt aliquis in loco interdicto celebrare diuina vel quod p̄sones faciant tūc ad illa audiēda populu euocari vel prohibent ne publice excoicant vel interdicti super h̄ per illos qui missas celebrat moniti ecclias exeat et ipsi noiatī mōti quod nō erant excoicati sunt et per papam absoluēdi zc

Cum ex eo.

Fratres minores si tpe interdicti recipiunt in suis ecclesijs ad diuina fratres vel sorores tertij ordinis sancti francisci excoicati s̄t. nec muuat eos ipoz p̄uilegia.

Si summus.

Si papa scienter excoicato participat litteris vñbis vel osculo sive alio quod mō per hoc illū non absolvit. nisi h̄ exp̄mat se velle. Et si scienter sub titulo dignitatis aliquēno minet vel honoret per h̄ illuz in tali dignitate non approbat illa nota glo. que di. idem si papa cū excoicato cōmunicet ambulet vñ oret. Item dicit glo. q̄ voluntas pape habet prōe in statuī p̄eu

Titulus. De uerbo. si gnisi.

Innouate.

Nouale est ager nūc p̄mo p̄cisus. vñ h̄m leges dic q̄ nouale est terra p̄scisa q̄ āno cesat. vel dñ nouale terra de novo ad culturaz redacta c̄nō extat memoria q̄ culta fuisset.

Mam et rex.

Ab ore scripturarū qui aut dicunt mō patres nominant. Item oēs descendētes filii di

cuntur. Et usq; ad tritum parentes dicū
tur. ultra vno maiores dicunt. zc

Mam et ego.

Nota quille le quasi unigenitum nominat
quem fratrem uterum precessisse scriptu
ra testatur. quia ille qui pmo nat^o fuit mor
quasi nunc natus fuiss sine nomine decel
lit. Itē non videt scilicet qui non duravit

Quod dicitur

Bicio anteq; nō semper implicat. b. d. Bi
cit B Hiero. q ex his verbis non sequitur q
postea conuenirent maria et ioseph. s scri
ptura q B non sit factus per predicta verba
ostendit ioseph. Id imogenitus dicitur q p
mo nascitur etiam si nullus sequitur euz. No
ta g' o. q in expositionibus scripturarū sem
per debem^r recurrere ad cōmūnē puetudi
nem intelligendi.

Intelligētia dictorū

Ex causē est assumēda intelligētia. dicēdi
q nō bmoni res sed rei est bmo subiect^r No
ta q vba instituta sūt ut p ea q lq; in alterius
noticiā cogitationes suas pferat. zc

Mihil obstat

Mihil obstat narrādi diuersitas vbi ead
dicunt maxime cū vnu lqz euangelistarū
eo ordine credat se dicere qd de^r voluit. Ista
sūt verba ter. sed sic sūmatur fm panor. Di
uersitas verborū non viciat. si idem in suba
cludit. Nota glo. que di. q noia et vba trās
posita idem significant.

Idreterea

Sensum nō verba p̄siderare debemus.
Nota q plerūq; vnu proprietas verborū
attendit sensus veritatis amittitur nō enī
semper ad p̄prietatem verborum recurrenduz
est. sed vidēduz est qd testator senserit in q p
suptione sūt qui morātur in loco quod est
notabile.

Quamvis

Usus tenet illos vocari prepositos. qui
quandā prioratus habent curā super alios
Nota glo. que di. rite hoc est fm originariā

verbi significationem. zc

Forus.

Iste tex. plura dicit. Et pmo qd sit forms.
et unde dicāt vñ p̄stat. Itē dicit qd sit nego
cium. Item qd sit lis. Itē quid iustitia. et qd
sit iudicium. Itē qd dicatur actor et qd reus
In fine dicit qd iustitia potest cū scelerato ho
mine habere cōmertium.

Pactum.

Pactū dicit inter ptes ex pace cōueniēs
sc̄ptura legibus et morib⁹ cōprobata. dictū
pactū quasi ex pace factū. Itē pactū ē duoz
vel pluriū plenus in vnum.

Jus

Jus dictū est a iuste possidēdo. Bēz qd iu
re possidēt B iuste. Et qd iuste boc bene. qd
autem male possidēt alienū est. male autē
possidet qui vel suis male vtitur vel aliena
presumit.

Causa

Oblationum nomine intelliguntur que
in iste ecclesie conferuntur et per secularē po
testatem retineri non possunt. vide glo. que
dicit. que sunt bona ecclesie. Item qd de illuci
tis potest fieri elemosina. zc

Quesuit

Sacerdos cum vno clero vel solus p̄t
inungere infirmum. Item dicit qua die p̄
festū beati Mhaibie suari debet in anno bi
sextili. Item notat glo. vñ pcedit annus bisex
tilis. Et qd dies annus habet.

In his

Si iudeo dicat statuo vel p̄cipio idz est
dicere p̄dēno vel absoluo. Nota tex. qd nō de
bet quis p̄siderare verba sed voluntatē. cum
nō intēto vbiis. sed verba intentioni debent
deservire. zc

Olim tibi.

Mandatū de p̄uidēdo alicui vt residēti
bus ad viciū cotidianū exēdit et vestrum
Nota glo. q bñficia dicūtur manualia. Itē
infamis est qui maliciose interpretat relēpū
p̄ncipis. Item vba p̄uilegiū latissime sunt

interpretanda.

Cum in partibus.

Generale dicit interdictum cu[m] regn[u]s p[ro]vincia villa vel castru[m] subiicitur interdicto.
Nota glo. q[uod] v[er]bu[m] simpliciter politu[m] intelligit generaliter. cc.

Cum tibi.

Priviliegium contra plu[re]tudinē iuri co[m]muni p[ro]uidicās obtentū large est interpi[t]atū dum. vel sic. verbū clericorū etiā canonicos cōprebendit. Nota glo. que dicit q[uod] in rebus patrimonialibus clericorum et intuitu personae acq[ui]sitionis succedit primiores clericorum

Cum clericu[m].

Istud capitulū docet qualit[er] iuramentū intelligi debet q[uod] clerus siue canonici iura et fiduciatē ecclesie collegiate et epo et cui potius debet obedire. Nota gl. que dicit quod modis sumitur h[ab]itu[m] ecclesia

Querenti.

Istud capitulum docet q[uod] subista clausula censura ecclesiastica iuxta discretus intellegere debet. nō solū interdictu[m] sed suspensiōis et excommunicationis siuiam s[ecundu]m circumstātias plonarum Item dicit glo. q[uod] verbu[m] correctionis depositionem continet. Item in penitentiis diligendis deferendū est dignitati.

Quid per nouale

P[er] nouale intelligitur terra culta dno uo d[omi]na qua nō est memoria q[uod] fuit culta et ex q[uod] ante culturam ecclesia prochalias paru[er]e vel nibil habuit. Generabilis. n. Romine matris ecclesia cathedralis intelligitur nō romana Nota glo. que dicit q[uod] sicut papa vult sic nos velle debem[us] ex quo illud precipit obvauri. Item interpretatio pape facit ius.

Ex parte

Clausula privaliegiū qua dicit q[uod] nō est relaxanda siuia nisi prestatur emenda intelligitur de siuia et offensa manifesta. Nota in offensa dubia v[er]o contumacia sufficit si stando iuri cautio prebeat[ur]. vide glo. que dicit de contumacia.

Cum olim

Offensa dicitur manifesta de qua p[ro] confessionem vel evidentiā. constat v[er]o de qua q[uod] in iudicio est confessus. Nota glo. que dicit quid sit manifestum et quomodo differt a notorio.

Abbate sancti. s.

Ex consuetudine et p[ro]uilegio peti potest vt vnum monasterium de alio possit eliger[re] et teneatur. vel sic. In p[ro]uilegijs posita determinatio ab pinguiorem trahitur intellectu[m]. Nota glo. que tangit de iudicio contradictionis plu[re]tudinis. cc.

Super quibusdam.

Istud capitulū dicit q[uod] dicunt[ur] Berici monasterii. Itē q[uod] sicut pedagia guibagia salmaria interdicta. Itē q[uod] litera dicit intelligi mandatum faciū laico q[uod] de se p[ro]genib[us] teneat in foro ecclesia stico rendere. cc.

Mouimus

Cleric[us] tradit[us] curie sclari q[uod] degdat sclari p[ro]ptate p[ro]pte cui denūciat[ur] ut in suū forū illuz[er]e cipiat. Nota. ex ter. q[uod] i dubio videt[ur] se q[uod] nda opinio a p[ro]lib[us] approbata verū ē nisi illa cōsis opinio sit evident[er] falsa ut no. io. an. i. c. i. de p[ro]p[ri]etate.

Bilecto

P[er] papalem indulgentia ipetratis iura p[ro]ficiunt sed ius nō tollit alti acquisitiū veterā acq[ui]redū Nota gl. in fine sui q[uod] faciū procuratoriū non cet dno et q[uod] sibi iputatur et q[uod] non.

Cum inter

Q[uod]ia q[uod] offerūt eccl[esi]e infra vel extra eccl[esi]es oblationū no[n]e continent[ur]. Nota gl. q[uod] di. q[uod] qua dragenat p[ro]scriptio omniē tollit actionē. cc.

Ex parte

Verba ista a tpe motelitis ad li. p[ro]testant[ur] onētatu[m] referunt[ur]. Nota gl. q[uod] di. q[uod] semel in abolitione pena remissa reiterari nō debet. Itē dicit gl. q[uod] iudiciū dicit incep[er]it. cc.

Ex parte vestra.

In p[ro]stitutio[n]e g[ener]ali legati exceptiōnes iuris intelligunt exceptio. no. g. q[uod] tāgit q[uod] p[ro]t et nō p[ro]t lega t[er]tia in sua p[ot]estia et extra eandē exercere.

Qui ppter onera debitorū iperat ut fructus bñficioꝝ vacantiū valeat biénio retineſe maiora et minora bñficia retinebit. vel sic In pñilegio de pñcipiēdis fructibꝝ bñficioꝝ appellato bñficioꝝ maiora bñficia cōpñedit b.d. fm. panoꝝ. Notat. g. q. infamis ē q. pñilegiū pñcipis sinistre iterptat.

Transmisse.

Verbiꝝ moderatiōis diminutiōem pñinet nō augmentū. Notat aliq. ex H. ter. q. quāto q. plus bñ tanto plus brē desiderat. Itez notat glo. q. statutū cura numerū canonicoꝝ canonici sine auctoritate pape etiā ex iusta cāusa diminuere nō possunt.

Titulus. de uerborum significatiōe. li. sexto.

Veniens.

Ista Decretalis declarat quid significant ista vba in pñilegijs posita recepim⁹ vos in pñrios eccie ro. filios. et quis locus dicat deſert⁹. Item dicit ter. q. pñalia vba uidelicz recepim⁹ vos. intelligit q. illi qbꝝ talia vba i pñilegijs ponūt ab alio qz a papa vel legato de ei⁹ latere missō interdici suspendi vñ exco municari a quoq; nō possunt.

Constitutionem.

Primo dīc et declarat maiſtū et enīdēs ē ſinonima et idē ſigificare q. ad caſu; Decretaliſ. ſi forte de elec. Secundo dīc et declarat eos ſpiratores et pñuratoſ q. ſtatueri et iuraueri bñ recipiēdo aliquēi canonici ad mādatū pape donec poſſent reſiſtere. Tertio dicit et declarat tale ſtatutum detestabile et illiciū muliſ ex cauſis.

Exiſt qui ſeminat.

Iſta decre. nō gloſaſ p. jo. an. Et lōga z pñlira ē trac̄as de regula fratrū minorū dñordi ne ſanciū frāciſci pñf. z de ei⁹ aprobatiōe atz pñfirmatiōe et declaratiōe. z.

Priuilegium.

Iſta decre. vult dicere q. pñceptis cellis ali; cui⁹ mōaſterij q. dñappellatiōe celle ſignificet.

et ſigificat dñtarat celle i qbꝝ mōachi vitam ducent ſolitariā a pñrtio boim ſepatā et va can. pñtemplationi iuxta c. Misi de rerum.

Sicut nobis.

Priuilegiato aliq. vt poſſit pñferre benefi ciā clericoz ſuoz qd ſub appellatione clericoz ſuoz designat oſtēdit videlicz q. illi ſui dicat clerici q. familiares ſui ſūt et i expēſis et coniuii cōmensales etiā ſi ex illis aliqs aliqn p ſuis gerendis negocijſ abelle pñtingat. z.

De uerborū ſignifica tione in cle.

Gepe cōtingit.

Caſus ē et ſumma dicit determinat atq; de clarat qd ſigificant atq; ipoſat iſta vba iſer ta i iudiclibꝝ cōmissionibꝝ q. ſūt a pñcipe vel a iure. scz q. pcedat ſimpliciter et pñ plano et ſine ſtrepitū et figura iudicii et determinat notata p. Inn. et H. oſtien. d. accu. oli. Et lan⁹ ſic pñ ſumari. Juderq. datus ē ſimplici et pñ plano ſine ſtrepitū et figura iudicii pcedere pñ ſine libello. ſine liuſ pñteſtatiōe. et ferijs in ductis fauore boim. amputat dilatōnes. ab breviatilites. repellit fruſtratorias excepiōes et appellatiōes. refrenat iurgia. pñiu et militiū. diñe testiū. dat ſimul terminū ad ponendū et articulandū pmo. ſcdō pducendo omnia acta et munimēta cauſe. interrogat ptes rbi ſuadet equitas. nō citat pemptorie. ad ſniāz quā pñ fert ſtans vel ſedēs et pñcluſione nō ſa cta citare nō tenet et recipie petuōem in ſcri ptis vel vboten⁹ tūc ſcribendū in acuis. Itez iuramentū calūnie vitatis vñ malicie pñban ones neceſſarias et defēſiōes legitimas et ſa cta remiſſiōe pñ testibꝝ pducendiſ debz tunc recipie iſtrumenta. tenet ptes ad ſniāz citare quā tenet i ſcp̄tiſ ferre et fm acta cauſe. H. dīc Nota glo. q. i H. ē ſpecialiſ atz notabil. q. no tot an et qn libell⁹ eſt dandus.

Cl. De regulis iuris.

Omnis.

Qis res pñqſcunq; cās naſciū pñ eadē diſ ſoluit. Nota pñtraciō dñnaſci pñcens⁹ et

dissolui cū p̄trari⁹ dissensus iteruenit.

Estote.

Bubia i meliore p̄tē interpretari debet. Nota extet. q̄ v̄ba euangelij adduci possunt ad decisionē causaz etiā multi canones extracti sūt ex auctoritatib⁹ no. et ve. testa.

Qui scandalisauerit.

Idropter scādalū evitandū v̄itas nō est obmittēda. Mo. g. q̄ dīc q̄ veritas est triplex sc̄z bone vite. discipline. et iusticie.

Quod non est.

Idropter necessitatē illicitū efficiū lictuz. Itē notat extet. q̄ necessitas excusat a p̄cō. Itē i voto intelligit tacita p̄ditio si potero.

Quod latenter.

Illicite factū obligationē nō inducit. b. d. fm panor.

Cum in contemplatione.

Tormenta iudicij nō p̄cedentib⁹ inferēda non sunt. b. d.

Que multotiens.

Sacrileg⁹ ē offendēs rem vel p̄sonam ecclasiasticā. Nota ex glo. iūcto ter. q̄ omia bona ecciaz largo mō p̄nt dici sacrata. q̄ obla ta sūt eccie pro sacris.

Qui ex.

Qui facit aliē q̄z dīc facere nō dīc. b. d. Mo. q̄ nō ē p̄liverandū solū factū sc̄z anim⁹ facientis et marie q̄ ad deū q̄ respicit nō qd̄ sit sed quo animo sit.

Befleat.

Comittens vñ peccatū reus est omnū q̄ ad vitā eternaz. Notat glo. q̄ sine caritate nemo absoluat. et allegat ap̄lm.

Quamuis.

Ignorātia pastoris n̄ excusat eū si lupus oues rapit. Notat glo. q̄ pastor tenet de cū studia oviūm.

Indignum.

Idrospūalib⁹ bomagiū n̄ p̄stat. Itē nota q̄ pluerudo romane eccie seq̄nda ē. Itē bo magiū dīc q̄ bois ligiū. q̄ iurās ligat et obli-

gas illi cui iurat et efficiū homo illi⁹

Titulus. De regulis iuriis libro sexto.

Beneficiū ecclasiasticū nō potest licite sine istitutōe canonica obtineri. Mo. q̄ bñficiū sumit largo mō p̄t cōp̄bēdit dignates p̄sonat⁹ eccias oēs sive cura et cū cura q̄ cū titulo habet. sup̄ dīc p̄ben. nlt̄a. i. q. ii. Si q̄s dator. Institutio canonica appellatā q̄ oīa substātialia valide istitutōis p̄currūt largo mō sup̄to sc̄z collatio. iuestitura i possessionē corporalē missio. et p̄sonē babilitas q̄ ex pte istitutētis q̄z istitutē. Et nota sīm dīm dy. q̄ p̄istitutōz v̄balē tribuit. ius p̄petatis. p̄iuestiturā determinat et p̄firmat illius iuriis collatio. sed p̄tertiū ius tribuit possessio nis et amministratiōnis.

Possessor malefidei v̄lo tempore nō p̄scribit sc̄z p̄aliq̄ tpe n̄ babeat malā fidē v̄l q̄ sp̄ etiā in mille annis. Jo. an. et dy. dicūt q̄ malefidei possessor dīc q̄ p̄tra leges et canones mercat.

Sine possessione prescriptio non p̄cedit. Glo. sc̄z naturali civili. v̄l civilitā tu inchoata vera et p̄supta. Itē possessio ē ius er a p̄iprehēsione rei corporalis acq̄litū corporis et dominii et iuriā minicula p̄currente.

Peccatū nō dimittitur nisi restituat ablatū. Glo. verū ē līpt. Si n̄ manet obligat⁹ v̄sq̄ ad pinguiorē fortunā.

Peccati venia nō datur nisi cor recto. Glo. verū ē tā de generali q̄z de spe ciali pena tñ venia bñ datān correcto p̄p̄scā dalū vt tenet h̄ i bac vita. xxviii. q. ii. legimus. C. de manicheis. l. Manicheol. Ratio isti⁹ regule q̄rī peccati absolutoe duo sūt p̄cipue necessaria. Idrumū ē culpe remissio et h̄ facit de⁹. Secundū ē peccatis dispositio. et h̄ facit bō. De⁹ igitē p̄ncipale agēs. bō ē p̄ncipale disponēs. An aug⁹. Qui creauit te sine te. n̄ iustificabit te sine te.

Nemo potest ad impossibile abli gari. Glo. sc̄z impossibile nātē facti v̄l iuriis. Nota q̄ triplex ē impossibile. iuriis. factū. et nātē

Six
potest
l. Mo. q
edidig
cū cura
ll. a. i. q. iii.
appellat
ocurrunt
ura i pos
bilitas rā
fīm dīm
operatis.
fillius in
possessio
tempore
malā fidē
dy. dicit
et cano
tio non
vī civilitā
cessio ē ins
ti corporis
rente.
nisi resti
hūmanet
nā.
ar nisi cor
rali qz de spe
recto ppīscā
q. u. legimus
ol. Rano ist
uo sur pīcipe
nullio et B faci
sino. et B faci
bō ē pīcipale
aut te line tā
possible abli
de faci vī uno
urif faci nāte

Be pīmo exēplū. liij. di. abbati. Si ei abbas obligat se ut manumittat seruū suū nō pot. qz ē impossibile iuria. qz nō pī alienari possel: sio nī a ppo dño. **B**escdō pone exēplū. si ei pīmitto tibi alpes vltra mare trāsterre nō te net obligatio qz ē impossibile facit. vt. ff. d ver. obli. l. generalit. **B**e tertio exēplū. qz si pīmitto tibi dare solē vel lunam non tenet. quia ē impossibile nature. ff. de ver. obli. l. si stipuler.

Indivīlegium personale personaꝝ sequit et extinguit cū psona. **G**lo. verum ē si psona ē causa īmediata illi. sec^o si remora vt in restitutōne in integrū vbi lesio ē causa īmediata. Itē qz palliū nō pī alteri cōmunitare. sī dīz cū eo sepeliri. de auc. et vīspal. ca. ii. Item. vii. q. i. peristi. Si pcedit alicui epō vt habeat p sua senectute adiutorē istud pīvile giū eū sequit et cū eo extinguit.

Semel mal⁹ semper presūmitur ēē malus. **G**lo. qz quilibz pīmīt ēē bon⁹ nī postea fiat mal⁹. nō tñ ē pīsumptio iuris. **D**one exēplū. i semel piuro. xxi. q. v. pīuli. In semel calūniante. xxv. di. c. vī. sup de elec. līpīeo. Et est rōsm̄ Jo. cardinalē qz qīberī pīsumend⁹ ēē bon⁹ donec pībet pīrariū dī pīspū. dīdū. Cū iūt bon⁹ fit semel mal⁹ spī pīsu mīt īpostērū ēē mal⁹. qz humana natura de facilī labīt ad delicta. In aucēn. de mona chis si vero. colt. i.

Ratum quis habere non potest qd suo noīe nō est gestū. **G**lo. qd intelligat vocaliter qz realiter. **D**one exemplū supra de sen. exco. cum qz. Si occidisti cleri: cum nō noīe meo et ratū nī babeā nō sū ag grauat⁹ qz ratū qz. zc.

Ratihabitionez retrotrahi et mā dato nī ē dubiū cōpari. **G**lo. qz qd possū mā dare possū ratū bīn nī sit specialiē pībītū vīl nī mībi posset īputari tacita renūciatō. **D**one exemplū in pīractib⁹. C. ad macedo. l. vī. si qz emitrem aliquam sine mandato meo sī noīe meo et postea ratū babeā effici or dīns rei ac si ab inicio mandaſsem.

Cum sunt partium iura obscura reo fāvēndū est potius qz actoꝝ. **G**lo. qz

absolvit. Fallit hoc in quattuor casib⁹ in testamento. in dote. in matrimonio. in liberitate. **D**one exēplū si actor et reus pariter pīayerūt de iure suo p numerū testū eq̄lez vel eque valida instrumenta fāvēndū est reo ut absoluat. de pīatio. ex līris.

In iudiciis nō est personarum accepīo babenda. nīli quantuꝝ ad bonorem in assurgendo et sedendo. **I**n penīs etiam defertur dignitatī pīone. nō aut qntū ad ipam sūnam vel diffīnītōnem iudicii. qz ita iudicab⁹ magnū ut paruū. regēt aliu. de iudiciis nouit.

Ignorantia facti nō iuris excusat. **G**lo. scilicet ignorantia facti probabilis nō crassa vīlūpīna excusat nec illa in facto proprio nīli de dāno vitando. **S**ed iuris non excusat nīli sit tale ius cuius frequentia nō habetur. Item fallit in mulieribus militib⁹ iusticiariis et minorib⁹. **D**one exēplū de ignorantia facti. Si dominus papa contulit alicui beneficium postea ille cui debebat conferre ignorans hoc alii contulit et ille aliud beneficū quod prius habuit resignat ut non pījudicat illi quin possit recuperare statū suū. quia ignorantia facti excusat. de pīben. si beneficia. l. vi. **D**e ignorantia iuris exēplū. de pīben. eum qui. quia qui beneficium occupat vī ipso iure est privat⁹. non enim decet qz stultus melioris cōditio: nis qz peritus existat. Item si ego pīlatus ignoror hōcius qz infra ser menses debeo cōferre beneficium vacans non excusat ignorātia. de supplen. negligēt. prela. licet. **M**ota qz ignorantia vocatur quando quis ignorat quod omnibus est notum. tunc non excusat.

Cum quis in ius succedit alteri^o instam ignorantie causam cōsuleat babere. **G**lo. scilicet quando cum successore agitur secus sūpīe agat quia certus debuit esse ī facto suo cum ad iudicium pīocavit. Ista regula est exēplū precedens. scilicet qz ignorātia facti excusat. In ius scilicet pīfērādi et in onere defendendi. et pīne exēplū in filio patroni. Item pīne exēplū promisisti dare bouem ī calendis augūsti si non.

dares promisisti dare decepero noīe pene dece-
dis p̄us beres ignorās p̄missionē factā non
soluit i calēdis m̄ puenit ad penā cū effectu
p̄istā regulā. It si p̄decessor possebit abquā
rem iniuste et malaside ille non p̄sc̄psit s̄luc-
sor p̄scripsit q̄ censet habere iustam ignorā-
tie causam.

Odia restringi et fauores conve-
nit ampliari. Glo. verū ē et si dubiū ē. q̄a
magis debem⁹ ēē dediti clemētie q̄; severita-
ti. Idone exemplū de elec.e.li.statutū. vbi dī q̄
statutū de bis q̄ ab regimē ecciaꝝ prochias-
liū assumunt p̄monēdi sūt ad sacerdotiū in-
fra annū als ecclesias sunt p̄natū ad collegia-
tas eccias nō b̄ extēdi. q̄ odiolū ē iō restrin-
gi dī. **H**ec dō pone exēplū.e.li.de p̄uile.lz.ii.
respon. Si p̄cedit alicui p̄uilem̄ ut tpe iter-
dici debeat audire diuina eiꝝ familiares do-
mesticī liceat admittunt. De vtrisq; dicit lex
Si pater instituit filiū in certa re valet insti-
tutio. s̄z si exheredet i incerta re non valet. ff.
de libe. et postu..l.cū quidam.

Decet concessum a principe bene-
ficiū ēē mansurū. Glo. verū ē nullo extrinse-
cus operāte. Idone exemplū.e.li. S̄p̄ben. si cui
Si papa alicui p̄cedit nulla sc̄ia exp̄ssio p̄
sonaz ut aliq̄s possit p̄ferre b̄ficia b̄ grā re-
uegra nō exp̄irat p̄ morte p̄cedentis. q̄ grāz
p̄nnet quā decet ēē mansuram.

Mon indultū a iure beneficiū nō ē alii-
cu auferendū. Glo. verū ē si ins non au-
feri nec p̄mittit homicie auferre. Fallit in bis
Idaupertas. x. Idone exemplū. xviii. di. de
bis. q̄ licentia data nubendi ab aplo nem-
ni est auferenda.

Mon firmatur tractu temporis.
qd de iure ab inicio nō subsistit. Glo. ve-
rū ē si durat cā ipediēs v̄l cessavit et n̄ supue-
nit p̄firmās q̄ sec̄ē si supuevit. Idone exemplū
i. q̄. p̄ncipat⁹. **G**eo ip̄e q̄ q̄s ip̄etravit b̄fici-
ciū fuit in babilis lz mō fac̄ēt babilis regu-
la tñ tenet q̄ nō firmaſ. x.

Mon est sine culpa qui rei que ad
eū nō p̄nnet se imiscet. vt p̄z i medico et quo-
libet artifice. Idone exemplū. l. di. clericō. de
clericō ludente cū laico si occidit eū cōmittit
homicidium. sed a casu i culpa ē q̄ ad eū non

p̄tinebat. Itēz de monacho cirurgico supra
de homici. tua. j. respon.

Mullus pluribus vti defensionib⁹
p̄bietet. Glo. verē si simul p̄nt stare. Idone
exēplū de p̄sc̄p. auditio. vbi allegabat p̄ui
legū et p̄sc̄pno. Itē si p̄posui ad meā defēlio
nē pactū de nō penitēdo possū postea oppo-
nere exceptōe rei iudicate. vel iurisurandi.
vel simul et semel. vt successiue. ff. D exceptio.
nemo p̄bietetur.

Quod semel placuit ampli⁹ disipli-
cere nō p̄t. **I**sta regula fallit in oib⁹ calib⁹
in quib⁹ p̄mitit ius variare et penitere. Idone
exēplū in matrimonio. ex q̄ semel pla-
cuit interueniente legitimo p̄fensiū ampli⁹ et
xxvij. q.v. horrendis. Item i elecioe plati. viii.
q.ii. dilectis.

Mon debet aliquis alterius odio
p̄grauari. Idone casum in filio qui non
excommunicatur pro peccato patris. xxvij. q.
iii. si beres.

Sine culpa nisi subsit causa nō ē
aliq̄s puniend⁹. Idone exemplū de cōsti-
cognoscētes. q̄ rem q̄ culpa caret in damnū
vocari nō puenit. vt ibi dicit tex.

Quod quis mādato iudicis facit
volo facere nō videt cū habeat parere neces-
se. Idone exemplū in milite q̄ mādato iudi-
cis occidit. xxvij. q.v. miles. Item in clericō
vel in laico qui mandato iudicis capit clericū
cum de sen. excō. si clericos. et h̄ verum est si
verus est iudex.

Mora sua culibet est nocua.

Glo. v̄luma mora semper nocet ei qui est i
mora soluendi decimas que perierunt ca-
su in fortuito. periculum enim suum est nō
sacerdos. quia fuit in mora. xvij. q.i. Decime

Ea que fiunt a iudice si ad eius
non spectant officium viribus nō subliestūt
Glo. verum est si hoc constat sec⁹ si ē dubiū
Idone exemplū. lxvij. di. quoꝝ vices vbi sim-
plex sacerdos p̄ferendo ordines p̄firmando
v̄gines p̄scrando nil agit. Idem si ep̄s pl⁹
concedit indulgentiis q̄z quadraginta dies
nisi in dedicatōne nō subliestūt. supra. e.li. de
pe. et re. romana.

5

Scienti et consentienti non sit in
iuria neqz dolus. Hic sūt due regle bīm
dinū. pma est qz scienti non sit iuria. secun
da qz pñenti nō sit dolus. Idone exēplū in p
ma. qz si vēdo boiem liberū volentē nō sit. Q
me actio iniuriarū. ff. de iniurijs. l. i. In secū
da si vēdo bominē volētem et pñetiētē nō te
neorde libero boie exhibendo.

Quē a iure communi exorbitant
nequaqz ad pñsequētiā sūt trabenda. Gl.
immo magis oportet restringi ut odiosa q
nunqz sunt laranda. qz temerariū est sua au
ctoritate pñsumere qd ex certa ratione roma
na ecclia alicui voluerit indulgere. et qz sin
gulare pñilegium cōmunez legem nō facit.
Idone exēplū. xvij. q. i. hinc est i velleiano. nā
regularit qlibet incedendo obligat fallit in
muliere ergo B non trahit ad pñsequētiā.

Quod omnes tangit dz ab omni
bus approbari. Glo. verū est si cōpetit eis
ut singulis nō vt collegiatis. Idone exē
plū in epō eligendo qz ab omnibus eligi dz.
de elec. qz pp̄ter.

In obscuris minimum est sequē
dum. Idone exemplum. s. de censi. ex parte
vbi i dubio nō compellunt soluere vota ad
maximā. s. ad minimā mensurā.

Cum quis certus ē certiorari ul
terius nō oportz. Glo. vel certē debuit

Fallit in canonico qui vocari debuit.

Idone exēplū de appel. c. si duob⁹. qz sc̄ies
excoicauit illū qz appellauit ab papam

Non lz actori qd reo licitū nō exi
sit. Glo. reus magis auorabil est qz actor.
Sed fallit quādō reus ordinarios habz plu
res. et actor eligit vnum. Idone exemplū
viii. q. iii. ca. ii. vbi accusator et accusati equa
ratione audiuntur.

Abutare consilium quis non po
test in alterius detrimentum. bīm istam intel
lige illam. quod semel pla. Unde fallit circa
diuersa que habent eundem effectum i qui
bus licet. Idone exemplum. s. de electio.
publicato scrutinio nō potest mutari

Generi perspeciem derogatur

Fallit in tribus casib⁹ in privilegijs. De
rescp. cum ordinem. In genere quod nō ha
bet nisi unicam speciem. de offi. deleg. ex pte.
Et quando speciales littere exhibentur re v
tegra. de fide instrumentorum. ex tuo.
Idone exēplū de off. leg. studiusti. Si papa
committit specialem causam alicui delega
to. legatus qui est in provincia babens ge
neralem potestate. de illa causa se intromit
tere non potest. quia generi. zc.

Idolus semper in se continet qd ē
minus. Glosa. verum est in quantitate.
secus si diuersitas est in qualitate. Ista re
gula est ratio illius. s. e. in obscuris quia pl⁹
zc. Item regula in obscuris. zc. vera est in qn
titatibus et non speciebus. Idone exem
plū. s. de censi. ex parte. quia si aliquis
vouit sancto Jacobo soluere neqz ad mari
tam neqz ad minimam de blado et est ma
xima mensura et non constat de qua intelle
xit nō compellitur soluere ad maximaz sed
ad minimam.

Pro possesso habetur qui dolo
desist possidere. Glosa. quia agitur cōtra
eum ac si possideret. Idem est si in principio
dolose possedit et sine dolo desist possidere.

Idone exemplum si dolo desisti posside
re rem quam a te petebam vel petere ppo
nebam. proinde tencris rei vendicatione ac
si possideres. ff. de rei vendicatio. l. sin autem
Item si lite contest. vel dato libello transfert
possessionē ita alium dolo presumitur desis
se possidere.

Utile debet per inutile viciari.
Glosa. verum si sunt separabilia. Idone
exēplū de preben. dilectus. vbi factum
legati in uno capitulo confirmatur et nō in
alio. Item si electio fuit canonica non debet
per pñfirmationem quantūqz inutilez vi
ciari. s. eo. li. de elec. si pñfirmationem.

Ex eo non debet quis fructuz cō
sequi qd nullus extitit impugnare. Glo.
verū est cū effectu vel saltem quātū fuit i eo
pñsuerauerit. Idone exēplū. xix. di. si romā
norū. Si aliquis dicat decretales ep̄las nō cē
auctoratas nullā pñ le dz allegare.

Cum quid prohibetur. phibentur

omnia q̄ sequuntur ex illo. **G**l. regula loquitur causa prohibitorum durate sum dinum. Idone exemplū q̄ prohibito furto prohibetur omnis rei illicita usurpatio. iiiij. di. Deniqz

Idiuralis locutio duorum numero est contenta, verū est regla, sed fallit ubi a iiii readicit vltarāt alii numeri. Idone exemplū de pse. vii. i. hic qz sacerdos q̄ dicit dñs vob cū dī brē ad min⁹ duos ministros, q̄ plalil locutio ē.

Imputari nō dī ei per quē non stat si nō faciat qd p̄ eu fuerat faciendū. **M**ota mī. si aliq̄s tenet facere infra certū tēp⁹ nec p̄ eu stat h̄ n̄ impute sibi. tñ p̄ tēp⁹ tenetur quando potest. de donatio. cum dilecti. Idone exemplū qui recipit ecclesiam prochiale debet promoueri in sacerdotem infra annū. sliter perdit ipso iure eam. verum est si stet per eum. sed si in isto tempore pmoueri nō posset. non imputaretur eidem. de elec. cōmissa. e. li.

Accessoriū naturam sequi congruit principalis. **M**ota q̄ aliquando nō tenet principale. sed accessoriū. aliquando p̄n capale. h̄ n̄ accessoriū aliq̄n sit. Idone exemplū bochi. s. de offi. delega. si super grata. quia si cut grata facta alicui morte concedentis n̄ extinguitur. sic nec potestas executorum q̄ accessoriū. ē.

Qui tacet consentire videtur. **G**losa. verum est. si agitur de preiudicio generando presenti et tacenti. Sed si alteri exempta perlone presentis nō tenet. Idone exemplū. s. de presumpti. Nonne. vbi xp̄us tacendo ad hoc qd dicebatur samari tan⁹ sentire videbatur.

Is qui tacet non fatetur sed nec vñq; negare videtur. **M**ota tacere ē qd tam medium inter expressam voluntatem et expressam contradictionem. Idone exemplū in eo in quem fertur sententia si tacet non habetur pro consentiente. nec pro tradicente infra decem dies infra quos postest appellare. ii. questi. vi. anteriorum. Item in prelato quia tacet ex causa. puta propter scandalum. s. de prescripti. nihil prodest. S;

nota q̄ in facto honorabili appetibili et mercatorio taciturnitas habetur pro consensu. h̄ i facto onoreo necessarius est expressus p̄ sensu nisi ius p̄ ratiū statuat.

Inspicimus in obscuris quod ē verisimilius vel qd plerumqz fieri consuevit. **G**losa. si bec non apparet minimum est sequendum. Idone exemplū in viro qui contraxit cum vidua et longo tēpo re habitavit cum ea et dicit se incognitam i hoc obscuro presumitur cognita qd est verisimilius. xxxiiij. q. i. si q̄s accepit.

Si quis in ius succedit alterius eo iure vtitur quo ille vñ debet. **S**allit in conuentionibus vbi ex persona conuenienti mutatur forma. quia clericus in patrimonialibus coram iudice ecclesiastico conuenit. Idone exemplū quia eodem cōvenit successor quo poterat conuenire p̄ successor. s. de loro cōpē. dilecti.

Presumitur ignorantia vbi scientia non probatur. **G**losa. scilicet facti et tale est quod in daga non tenetur. Idone exemplū de sententia excommunicatis. si vero. ii. Si aliquis in eius manus clericum comam nutrientes presumitur ignorantia et nō est excusat si ignorauit.

Locupletari non debet quis cū alterius iniuria vel iactura. **S**allit in p̄su capionibus et p̄scptō. ib⁹ Idone exemplū nō dī vitari monasterium cum iactura ecclesie cathedralis. de donat. apostolice.

In penis benignior est interpretatio facienda. Idone exemplū. Si p̄stet aliquem vim fecisse et ignoratur virum cuius armis. vel sine armis. presūtur q̄ sine armis. quia in penis. ē. l. si preses. ff. de penis.

Actus legitimi conditionem non recipiunt neq; diem. **G**losa. vba bec generaliter posita debent restringi. f. q̄ quidā sūt actus legitimi q̄ recipiunt vel diem vel conditionē. Idone exemplū de postul. qui sūt act⁹ legitimi. Ideo sub p̄ditione fieri nō debet et si fiat p̄ non factis habentur. s. de elec. in electionib⁹.

Semel deo dicatum non est ad
humano*s* vi*s* v*lteri* transferend*ū* Glo.
verū est si manet in eadem forma vnde vasa
ecclesie p*p* necessitatē p*n*t p*flari* et v*edi*. po/
ne casū. xij. q. ii. nulli.

Non prestat impedimentum q*d*
de iure non sorti*ū* effectū. Glo. verū ē nisi
aliq*s* p*bibeatur* & hoc p*ppter* maleficū q*d*
iure nō sorti*ū* effectū. Idone exemplū si mu/
lier nullo modo plentit in maritū non impe/
ditur q*n* possit p*trabere* cū alio. xxr. q. ii. si ve/
rum. Itē in electione q*d* non tenet n*p*stat ipe/
dūtētū. s. de elec. Aggregato.

Eui licet q*d* est plus licet vt i*qz* q*d*
est minus Glo. verū est n*isi* p*bibeat* i eo/
dem genere & ordine. Idone exemplū. xxv. dis.
ecce. quere supra.

Qui prior est t*epore* potior est iure
Glo. verū est quando v*tria* s*qz* est par cā
quia sec*ū* si causa sec*ū*di esset potior. Idone
exemplū. Qui primo impetravit p*rebendā*
primo deber habere. s. de p*reben*. eum q. li. vi

Qui sentit onus sentire debet & cō
modum & econtra. Tel societatis vt p*so*
ne vel v*bi* ex cā quis prohibetur ab alio lic*s*
onus habeat Idone exemplū in clericō qui
propter lapsū detruditur in monasteriuz
ad penitentiam. qua res eius proficiēt mo/
monasterio. xvij. q. vi. de lapsis. Item de sepl/
tu. c. i. vt sint socij consolationum qui passio/
num et econuerso.

In recomuni potior est condi/
tio prohibentis Idone exemplū i du/
obus coniugatis quo*x* vno v*ouere* volēte
et altero prohibente potior est conditio pro/
hibentis. xxr. q. v. c. i.

Contra eum qui legem dicere po/
nit aperius est interpretatio facienda
Idone exemplū in dicto testis cuius
interpretatio sit contra producentem. s. d. p
bat. in presentia.

Non est obligatorium contra bo/
nos mores p*restum* iuramentū. Jura/
mentum non est iniquitatis vinculum q*d*

verum. si est contra iura p*ro se*. secus si fau/
re person*e*. Idone exemplū aliquis iura/
uit patrem occidere vel simile quid facere. n*ō*
obligat. quia est contra bonos mores. xxiij. q.
stio. iiiij. c. j. et p*torū*

Bolo facit qui petit quod restitu/
ere oportet eundem. Hec regula locū ba/
bet in iudicio adipiscende vel retinende pos/
sessionis non recuperande. Idone exem/
plum in eo qui petit v*luras* a debitore quas
restituere oportet eundem. xiij. questio. iiiij.
nullus.

Non est in mora qui potest excep/
tione legitima setueri. Glo. intellige per
talem exceptionem que per replicationem
non potest elidi. Idone exemplū in do/
mino qui non requisivit seruum fugiuu*s*
monachum faciū infra triennū

Quod ob gratiam alicui concedi
tur non est in eius dispendium reto*q*uedū
Glosa. verum est maxime si p*riceps* mo/
tu proprio cōcederet. Item per contrarium
regula est vera. Idone exemplū in yco/
nomo qui in fauorem ecclesie vacantis con/
stitutus est. non debet ecclesiam vacantem
grauare. xij. q. ii. caritatem.

Nullus ex cōsilio dummodo frau/
dulentum non fuerit obligatur. Glosa
quia nullus tenetur sequi consilium alter*ū*
sed quando est fraudulentum tenetur con/
sulens ratione fraudis. Idone exemplū
si dedi tibi consilium vt potius pecunia*s* tu
am in emptionem mercium q*m* in emptione
prediorum conuerteres & male accidit
tibi. quia forte naufragio submerse. Hubi/
tatur an teneat. distingue. aut dedi consilium
bona fide tūc non teneat. aut frauduleter.
tunc teneat. s. e. consilii

Exceptionem obiciens non vide/
tur de intentiō aduersarij p*fitri*. Rō ex
cipiēs intēdit intentionē actor*s* elidere. s*z* i si
ne v*nū* alterū nō op*at*. Idone exemplū depre/
sūpt. illud. de excep. cū venerabil*e*. et est rō b*9*
regule q*r* excipiēs nō fate*ū*.

Que contrarius sūt debent v*tiqz*

p' infectis baberi. Glo. verum est si babet
p'petuā cām prohibitionis ut in matrimonio
nō post votū solēne. Idone exemplū s.e.li.
de regula. non solū ubi p'sessio in ordine mē
dicantū ante annū facta p'fecto babet
et in p'silibus. Ratio quia ē p' bonos mores
q'd est impossibile iuris.

In pari delicto vel causa potiorē
p'prio possidentis. Idone exemplū. si aliq's de
dit pecuniā p'iniq' iudicio nō repetet cū sit i
pari delicto. xiiij.q.v.nō sane

Cū stat per eū ad quē p'tinet quo
min' cōdītio ip'leat brīdz p'inde ac si i'pleta
fuisse. Glo. cū stat p' ei. i.p'pedimētū ab
eo p'stitū et sic regula sitr vera est. Idone exē
plū abr'abe p' quē n'steit q' min' s'm dñi p'ce
ptu filiu suu imolasset. vnde perinde apud
deuz gratum fuit. ac si immolasset. xiiij.q.i.j.
pp'hauit. c.se.

Qd alicui suo nō licet noīe nec all
eno licebit. Glo. h' regula vera est in his q'
req'rū ordinis a'miniculū vñ sacerdos non
p'c'rismare noīe pape vel cpi. Idone exemplū
plū. levi. di. sicut n' suo. q' sicut meo noīe nō
l'z exercere sen' sic nec noīe alteri'.

Nōt quis per aliū q'd potest face
re p' seipslū. Hec regula p' formari cōtrario
Nō possū p'me q'd nō possū p'alū multa p
ris hic inuenies.

In malis. p'missi s' fidē nō expedit
obf'uarī. Glo. s. in reb' q' de se male sūt. se
cū si male et bone p'misse. Idone exemplū
Si p'mitto tibi bominē occidere vel symo
niā vel surtum facere non expedit fidē cb
f'uarī. xrii. q.iii. in malis.

In alternatiuis d'bitoris ē electō
et sufficit alterum adimpleri. Hic sūt due
regule. In alternatiuis p'racibus semper est
electio debitoris. Sed in legatis distinguunt
prima regula in alternatiuis debitoris est ele
ctio. secunda q' in alternatiuis sufficit alter
adimpleri. Idone exemplū in p'mo. Si pro
mittit tibi equū v'l alinū electio est mea quē
velim tibi dare. ff. de iure do. plerūq; in fine.
de scđo. si dedero equū nō teneor ad alinū.

Qui ad agendum admittitur est
ad excipiendum multo mag' admittēd'

Glo. B' vt in regula. Cū licet q'd p'us est
z. vt. s. Idone exemplū in eo qui legitime p
sc'psit. quia si c'adat a possessione datur sibi
actio multo fortius si possidet dat p'ra aliū
exceptio. xvij. q.iii. in prū.

Qui facit per aliū est perinde ac
si faciat per seipsum. H. vbi eligitur idu
stria persone regula non p'cedit. sed vbi nō
eligiur industria p'sone regula habet locū
Idone exemplū qui p'berat clericū p'c' alii
est excommunicatus ac si per se p'beraret.
De sen. ex.

Factum legitime retractari non
debet. licet casus postea eveniat a quo non
potuit inchoari. Glo. verum est si est fa
ctum. quia secus. si fuit inchoatum z nō per
fectum. vel dic. si res in eodem statu perma
net. Idone exemplū. quia si homo sane mē
nis contrahit matrimoniu'z non dissolvetur
postea licet sit factus furiosus

Quod alicui gratiose conceditur
trahi. non debet ab aliis in exemplū. Glo.
quia priuilegia singulorum communem le
gem non faciunt. xvi. q.ii. Exemplum si pa
pa p'cedit alicui i'q' possit babere plura bñsi
cia cum cura vel visitare vel aliqd facere q'd
est cōtra ius commune nō debet. Babalijs
trahi in exemplū

Frustra sibi fidem ab eo quis po
stulat obseruari cui fidem a se prestata ser
uare recusat. Verum est si sibi fidem solum
promisit et non deo et tunc intellige circa idē
factum et non circa diuersa. Idone exemplū
si duo fratres vnam v'l duos domos habet
communes et in uicem conueniunt sub cer
ta pecunia de non alienādo et v'nus alienat
et vult q' alter abstineat non auditur. quis
frustra z.

Velictum persone non debet in
detrimentum ecclesie redudare. Glosa
verum est si non facit iussu capituli et hoc si
consistit in faciendo. In obmittendo necet
vt in lucro captando. Idone exemplū si epi
scopus est depositus propter crimen suum
propter hoc ecclesia nō debet suis spoliari.
xvij. q. vi. si ep'um.

Rationi congruit ut succedat in
onere q̄ substitutus in honore. xvi. q. vii. filius.

In argumentis trahi nequeunt
que p̄p̄ncitatem q̄q̄n sūt pcessa. Glo. nu
s̄ sit eadēncitas aut maior et sp̄ealitē nō sit p
bibitū. Idone exēplū pp̄ter nc̄citatem pmissū
sūt ut monachi recipēt ab probiales ec. ces
lāte hac nc̄citatem nō dī trahi i exēplū. Idē
de electione. cum in cunctis.

Nemo plus iuris transferre i ali
uz p̄t q̄z sibi copetere dinoscāt. Idone exē
plū si vēdidero tibi et ex cā vēditōis tradō re
aliquā istō ius q̄d sūt ap̄t me erit ap̄t ep̄to.

In toto partē nō ē dubiū cōtineri
q̄ pl̄sp̄in se p̄tinet q̄d est min⁹. q̄ q̄ absolu
tus ē ab ip̄to toti⁹ fūdi et a q̄libet ei⁹ pte.

In generali cōcessione illa nō ve
niut q̄ nō ēt q̄s v̄sliter pcessur⁹ in specie
Hoc v̄bū generale artat et sp̄aglenō pcessū
derogat generali vt sub ip̄o nō cōprehēdat
Idone exēplū. si ep̄s subdito suo cōcessit vt
possit sibi ydoneū eligere p̄fessorē nibilom⁹
casus ep̄o reseruatos debet confiteri.

Qui contra iura mercatur bona⁹
fidē p̄sumit nō brē. Idone exēplū de eo q̄
recipit eccliaz de manu laici. xvi. q. vii. si quis
deinceps. Itē q̄ emit sp̄ualia de symo. nō sa
tis. et breuit v̄bū q̄z est ignorātia p̄sumitur
mala fides nec in p̄scriptiōnib⁹ nec in v̄su
capioniib⁹. ff. De v̄luris. l. nunq̄z. Itē i eo qui
emit rē a pupillo sine aūtoritate tutoris. ff.
D'auctoritate p̄st. eu q̄. Et rō est fm̄ dinū. q̄a
aut ep̄tor sciebat. p̄hibitionē iuris aut igno
rabat. Si sciebat planū est q̄ malā fidēz ba
bit. Si ignorabat est malefidei possessor p̄
sūptiōe iuris. ff. De v̄lucapioniibns. l. si fur.

Bona fides non patitur vt semel
exactū iterū exigat. Glo. verū est sicā vni
ca actōne finit. sec⁹ si nō finit vñica Idone ex
emplum. xii. questione. ii. frānitas. Ecclesia
nō dī suū repeterē cū augmēto. Et intellige
fm̄ dinū reglam verā eē ab eodez vel q̄ab ex
acto cāmbz. nā a diuersib⁹ idēbis exigi. Et
nota q̄ h̄ regla etiā locū bz in penis q̄ semel
exacte ab eodem iterū exiginō debent

Cum quid vna via prohibetur ali
cui ad id alia via nō dī admitti. Ista regula

locū bz q̄n aliqd p̄bibeſ respectu ad p̄bibeſ
Idone exēplū de elec̄. avaricie. eod. li. q̄ q̄li
elect⁹ ante p̄firmationē n̄ p̄t administrare
nec vti p̄curatiōe nec aliq̄ colore ad h̄ q̄lito
de p̄cel. p̄bē detestanda. e. li.

Cōtractus ex cōuentione legē ac
cipe dinoscunt. Glo. intelligas de p̄uenio
ne honesta et nō p̄bonos mores. Dicū vul
gares pactū rūpit leges. Idone exēplū. xviii
q. ii. eleuterius. vbi p̄uenio inter ep̄m dyoce
sanū et fūdatorē inita de oblationib⁹ et obue
tionib⁹ infesto ecclie fūanda est.

Dānū q̄d quis sua culpa sentit sibi
nō alij imputari. Ratio est q̄ culpa su
os dī tenere autores. Idone exēplū. si p̄cu
rator sua culpa dānat et penaz soluat sibi et
nō dīo dī imputari. ff. de p̄curatore. q̄ prop̄o.

Infamibus porte non pateant di
gnitātū. Glo. verū est nō solū in eccliasi
cis. s̄ etiā in sclārib⁹. q̄ sic dī. lex. Neq̄ infamia
notatis neq̄ bis q̄s sclār⁹ et vite turpitu
do inq̄nat et q̄s infamia abbonestoz segre
gat cētu dignitatis porte patebūt

Certum est q̄is cōmittit in legem
quileg v̄ba cōplicēt p̄ leḡ nūt voluntatez.

Et p̄s leḡ est rō q̄ mouit legislatoē q̄ v̄
ba nō dībēt nūt ad eu casū v̄bi extēdit. rō v̄bi
ergo p̄stat deratione teḡ. extēdā legē p̄feren
do v̄ba. fm̄ dīm dinū. Hicuteni facere fm̄
v̄baleg et s̄niām. ita fm̄ s̄niām tātū v̄bis non
fūatis paria sūt. ff. De v̄bo. sig. l. necessarijs. sic
ecouerslo facere p̄ v̄ba et s̄niām p̄ s̄niām v̄bis
fūatis paria sūt. H̄ est intellectus regule.

Bata rome apud sanctū Petruſ
q̄nto nōas marci p̄fiscat⁹ nostri āno q̄rto
Nota Bar. ex g. q̄ tabellio in instrumēto dī
scribere locuz initi p̄ct⁹ de B. s. e. li. de re iudi.
abbate.

Libell⁹ iste utilissim⁹ cas⁹ sūmarios libro
rū dēc. ser. et cle. vna cū nucleo siue medulla
glosularz oīm eorū dēlibroz in se p̄tinēs. im
p̄ss⁹ Argētine. Anno dīi. M. cccc. lxxv. et
finitus in die sāctoroz matiz. Viti et modesti.

Olim thesaurū cōclusum solo reptum
Iuris canonici p̄adit et ipse tibi.
Casus in sūma. glosularū simul et vna.
Cū nucleo ponit. colligat q̄ proficit.

Ed. Rymer Vol. I. Pag. 28. N. 76

Hain * 4660.

